

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Κυριακή 14 Μαρτίου 2021 • Έτος 120 • Αρ. φύλλου 652

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy | €2,90

ΨΥΧΟΓΡΑΦΗΜΑ

Η πολιτική δεν είναι η ζωή των αγίων

Μια διαφορετική συνέντευξη δίνει στην «Κ» ο Αβέρωφ Νεοφύτου, ξεδιπλώνοντας πτυχές της ζωής του. Μιλάει για το μπουλινγκ, το οποίο ήταν καύσιμο για να ασχοληθεί με την πολιτική, τις παιδικές του αναμνήσεις και τι τον ώθησε να διεκδικήσει έδρα στη Λευκωσία. Αποκαλύπτει ότι σκέφτηκε να αποχωρήσει από την πολιτική και εξηγεί για ποιο λόγο τελικά παρέμεινε στον χώρο. **Σελ. 9**

Επενδύουν για προσάρτηση των Κατεχομένων

Η Άγκυρα ρίχνει χρήμα σε έργα υποδομής μέσω οικονομικού πακέτου την ώρα που δρομολογείται η άτυπη Πενταμερής

Η Τουρκία δρομολογεί ριζικές μεταρρυθμίσεις και κοινωνικοοικονομικές υφής αλλαγές στην τουρκοκυπριακή κοινότητα, χωρίς να περιμένει αν θα υπάρξει ή όχι αποτέλεσμα από την άτυπη Πενταμερής στη Γενεύη στο τέλος του Απριλίου. Οι «Συμφωνίες Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Συνεργασίας», που υπογράφει η τ/κ

πλευρά τα τελευταία χρόνια με την Τουρκία, καθορίζουν την παροχή και τη χρήση της τουρκικής οικονομικής βοήθειας, αλλά και των δανείων που παραχωρεί η Άγκυρα στην τ/κ ηγεσία. Αυτό που φαίνεται σήμερα, σε σχέση με το 2019, όταν στην ηγεσία βρισκόταν ο Μουσταφά Ακιντζί, είναι ότι η τουρκική οι-

Μετά και την ανάδειξη Τατάρ η Τουρκία διπλασιάζει την οικονομική βοήθεια.

νομική βοήθεια διπλασιάζεται μετά την ανάδειξη του Ερσίν Τατάρ. Από το 2019, στο 2021, η Άγκυρα αύξησε στο 107% τη χορηγία που δίνει. Συγκεκριμένα, το 2021 η απευθείας οικονομική βοήθεια σκαρφαλώνει στα 2.250.000.000 τουρκικές λίρες. Τα νέα σχέδια της Άγκυρας για τους Τ/κ δίνουν την αίσθηση

πως συντελείται σιγά σιγά η προσάρτηση. Εκτός του ότι η Τουρκία δημιουργεί νέες στρατιωτικές υποδομές στα Κατεχόμενα, φροντίζει επίσης για την αναβάθμιση των «συνοριακών» πυλών. Την ίδια στιγμή η Άγκυρα υποβάλλει στην Ε.Ε. έγγραφο 13 σημείων για οικονομική στήριξη ανοικτού τέλους. **Σελ. 5, 6**

Η βρετανική μοναρχία αποδεικνύεται σκληρό καρύδι

Δεκαεπτά εκατομμύρια τηλεθεατές παρακολούθησαν την πρώτη μετάδοση της δίωρης συνέντευξης του πρίγκιπα Χάρι και της Μέγκαν Μάρκλ με την Οπρα την Κυριακή. Οι Σάσεξ έκαναν παραλληλισμούς με τη ζωή της Νταϊάνα, που ανέκαθεν εθνεπρωίτο ξένο σώμα στο παλάτι, ενώ ο πρίγκιπας Κάρολος για μία ακόμη φορά παρουσιάστηκε ως ο ψυχρός της υπόθεσης. Η εκπομπή παρουσιάστηκε ξανά την Παρασκευή στις ΗΠΑ και τη Δευτέρα το βράδυ στη Βρετανία και σε 80 άλλες χώρες, με αποτέλεσμα να αγγίξει τα 49,1 εκατομμύρια τηλεθεατές. Η εκτίμηση των αναλυτών είναι πως τέτοιου είδους επεισόδια έχουν μεν αντίκτυπο στην κοινή γνώμη και αντανακλώνται στη μειωμένη δημοτικότητα συγκεκριμένων μελών της βασιλικής οικογένειας, δεν πρόκειται όμως να οδηγήσουν σε συντονισμένη αμφισβήτηση της μοναρχίας. **Σελ. 22**

Οι δυσκολίες για τον EastMed

Ποια είναι η επόμενη ημέρα

Δυσκολίες αντιμετωπίζει η κατασκευή του αγωγού EastMed που σχεδιάστηκε για να μειώσει την εξάρτηση της Ε.Ε. από το ρωσικό φυσικό αέριο. Μπορεί η δημιουργία του αγωγού 1.250 χιλιομέτρων που θα φέρνει αέριο από το Ισραήλ, την Αίγυπτο και την Κύπρο μέσω της Ελλάδας στην Ε.Ε. να λειτουργεί ως πολιτικό αφήγημα για τα κράτη που θα συνεργαστούν, ωστόσο η οικονομική του βιωσιμότητα αμφισβητείται. **Σελ. 20**

Την έδρα τους στην Κύπρο μεταφέρουν διεθνείς όμιλοι

Σε εξέλιξη επαφές κυρίως στον τομέα των ακινήτων

Αυξημένο ενδιαφέρον από διεθνείς όμιλους για μεταφορά της έδρας τους στην Κύπρο παρατηρείται το τελευταίο διάστημα. Πλεονεκτήματα, όπως ασφάλεια, σταθερότητα, καλές καιρικές συνθήκες, μικρές αποστάσεις, χαμηλό σχετικά κόστος διαβίωσης, παράγοντες που είναι ιδιαίτερα σημαντικοί για εταιρείες με κιλιάδες άτομα προσωπικό. Πολύ σημαντικά είναι επίσης τα φο-

ρολογικά κίνητρα που παρέχει η Κύπρος. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον επιδεικνύεται από εταιρείες τεχνολογίας. Αρκετοί ξένοι όμιλοι ή και οι αντιπρόσωποί τους στην Κύπρο βρίσκονται σε διαβουλεύσεις με άτομα από τον τομέα των ακινήτων για να τους προτείνουν λύσεις για γραφειακούς, αλλά και οικιστικούς χώρους στους οποίους θα στεγάσουν το προσωπικό τους. **Οικονομική, σελ. 3**

Ξεπάγωσε το καλλούμι

Μία δεκαετία περιπετειών

Οι εξελίξεις στο κεφάλαιο καλλούμι είναι αποτέλεσμα εξαντλητικών διαβουλεύσεων στη Λευκωσία και στις Βρυξέλλες. Το αποτέλεσμα αναμένεται να ανακοινωθεί τις επόμενες ημέρες, φέρνοντας πιο κοντά την κατοχύρωση του φακέλου της Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης για το προϊόν με τις ονομασίες καλλούμι και hellim. Θα είναι το τέλος μιας μακράς διαδικασίας που ξεκίνησε το 2009 και πέρασε από συμπληγάδες. **Σελ. 10**

ΚΥΠΡΙΑΚΟ

Με το βλέμμα στραμμένο στον Ιούνιο

Στον ενεργό ρόλο της Ε.Ε. στοχεύει η Λευκωσία ενόψει της άτυπης πενταμερούς διάσκεψης στη Γενεύη. Ήδη τα επικρατέστερα σενάρια βρίσκονται στο τραπέζι της Λευκωσίας, με το πιο αισιόδοξο να οδηγεί στην επίσημη διάσκεψη εντός του Ιουνίου, αν διαφανεί το ελάχιστο κοινό έδαφος μεταξύ των δύο πλευρών. Σε αντίθετη περίπτωση, είτε θα κηρυχθεί ναυάγιο, είτε θα ζητηθούν ΜΟΕ από τις δύο πλευρές για να βελτιωθεί το μεταξύ τους κλίμα. **Σελ. 6**

ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ

Σελ. 17-18

Σε τρεις γραμμές

- ✓ **Γιώργος Λυσανδριδης:** Η πολυφωνία και ο απογαλακτισμός Κληρίδη
- ✓ **Γιώργος Κουκουμάς:** Η ανανέωση στο ΑΚΕΛ και οι σχέσεις με ΚΚΕ-ΣΥΡΙΖΑ
- ✓ **Πάυλος Μυλωνάς:** Η ένταξη στο ΔΗΚΟ και το σενάριο συνεργασίας με ΑΚΕΛ

ΚΥΠΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Μόνη λύση, η πειθαρχία

Η κόπωση της κοινωνίας από τη συνεχιζόμενη δοκιμασία της πανδημίας είναι καταφανής και η τιθάσησή της από την κυβέρνηση είναι ομολογούμενως μια δύσκολη εξέλιξη. Δυστυχώς, δεν υπάρχουν μαγικές συνταγές και έχουν περάσει αρκετοί αιώνες από τότε που ηγεμόνας, κληρός και σύμπασας ο λαός έβγαναν σε λιτανείες στη Λευκωσία για να σπλώσει ο Θεός την οργή. Απαιτείται να υπάρχει σύνεση από όλους και όλες, οι πολίτες να κάνουν υπομονή, ώστε η επιστήμη να μπορέσει να σπλώσει την οργή του ιού. Βέβαια, η κυβέρνηση και οι επιστήμονες που τη συμβουλευθούν θα πρέπει να είναι πιο φειδωλοί σε δηλώσεις, μεγάλα λόγια και υποσχέσεις. Δεν βοηθάνε κανέναν οι μεγαλοστομίες και η μεταφρασμένη επιστημονική αλαζονεία.

REMEDOL FC
Παρακεταμόλη

Άμεση Αναλγητική & Αντιπυρετική Δράση Ανακουφίζει από τον Πόνο & τον Φυρετό!

Remedica

- Συμβουλευτείτε τον γιατρό ή τον φαρμακοποιό σας
- Δεν είναι απαραίτητη η συνταγή παρέρου
- Για περισσότερες πληροφορίες, παρακαλώ ανατρέξτε στο φύλλο Οδηγιών Χρήσης του προϊόντος.

www.remedica.eu

Remedica Ltd.
Ταχυδρομική Διεύθυνση: Τ.Κ. 51706, 3508 Λεμεσός, Κύπρος
Τηλ: +357 2553000, Φαξ: +357 2550192
Email: drugsafety@remedica.com.cy | ΕΓ/0149/02.02.21

ΠΑΝΔΗΜΙΑ

Πιέζουν τα δεδομένα φυσαρμόνικα τα μέτρα

Τα μέτρα που ανακοίνωσε η διυπουργική ομάδα επιτρέπουν στην κυβέρνηση να ελπίζει ότι τέλος του μήνα οι επιδημιολογικοί δείκτες θα υποχωρήσουν και ως εκ τούτου θα της επιτρέψουν ευελιξία κινήσεων την περίοδο του Πάσχα. **Σελ. 4**

ΑΣΦΑΛΤΙΚΑ

Το Μιτσερό πρόκειται να λάβει μέτρα

Την ώρα που οι κάτοικοι Ιδαίου αναμένουν τη μετακίνηση των ασφαλικών μονάδων, η κοινότητα Μιτσερού, και οι πέριξ αυτού, είναι σε αναβρασμό μετά την ανακοίνωση της κυβέρνησης ότι μία εκ των μονάδων θα μεταφερθεί στην περιοχή. **Σελ. 8**

ΣΥΡΜΑΤΟΠΛΕΓΜΑ

Επιχείρηση έλεγχος Πράσινης Γραμμής

Οι αποδεδειγμένες αδυναμίες αποτελεσματικής φύλαξης της Πράσινης Γραμμής έφεραν την τοποθέτηση συρματοπλέγματος. Ωστόσο, οι συνημμένοι που προκαλούνται από την παρουσία συρματοπλεγμάτων δεν είναι αυθαίρετοι. **Σελ. 15**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΟ «ΖΩΗ»

ΘΕΑΤΡΟ

«Ο θάνατος του εμποράκου»

Ο σκηνοθέτης Νεοκλής Νεοκλέους μιλάει στην «Κ» για την παράσταση «Ο θάνατος του εμποράκου», του Μίλερ, στην οποία σκηνοθετεί και παίζει. Το έργο, λέει, εκπροσωπεί κάθε κοινωνία που έχει βυθιστεί στις ψευδαισθήσεις. **Ζωή, σελ. 4**

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΣΤΕΦΑΝΟ ΤΣΙΤΣΙΠΑ

«Δεν μου αρέσει να προσποιούμαι»

Ο Στέφανος Τσιτσιπάς ανοίγει την καρδιά του στην «Κ» και μιλάει για τα σχέδιά του, τη φιλοσοφία του, την οικογένειά του, το παγκόσμιο τένις, τους Ολυμπιακούς Αγώνες και την Ελλάδα, που πρέπει να διοργανώσει ένα μεγάλο τουρνουά. **Σελ. 24**

ΕΚΘΕΣΗ

«Αναζητώντας Ρίζες» στο ΝΙΜΑΚ

Η έκθεση «Αναζητώντας Ρίζες», που επιμελείται η Ιουλίτα Τουμαζή στο Δημοτικό Κέντρο Τεχνών Λευκωσίας βάζει τον θεατή να σκεφτεί για τις ρίζες του, για την ταυτότητά του και κατά πόσο αυτή η ταυτότητα μπορεί να προκαλέσει διαχωρισμό. **Ζωή, σελ. 3**

ανταμοιβή

250+ επιχειρήσεις 800+ σημεία

Κέρδισε βαθμούς για να πληρώσεις λιγότερα ή καθόλου

antamivi.com.cy Τράπεζα Κύπρου

ZENITH
THE FUTURE SINCE 1865

DEFY INVENTOR

Vassos Eliades Accessories Ltd
Nicosia - Limassol, Tel: 22 897 361

ΤΑ ΙΟΥΛΙΑΝΑ / Γράφει ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Η ζωή κυλάει στην κατηφόρα

«Άγιος Σπυρίδωνας καλεί Άγιο Πολύδωρα, όβερ» έγραψε η Ιουλία Παλαιολόγου Ουίλσον και απέστειλε το μήνυμα στα μέλη του καρτέ. «Άγιος Πολύδωρας, πεδίο ελεύθερο, όβερ» απάντησε η Φώφη Κούταλου και σε λίγο, άνευ άλλης συνεννόησης, οι κυρίες συναντήθηκαν στον αυλόγυρο της εκκλησίας του Καΐμακλίου. «Αυτό το σφάρι rapid test είναι ό,τι πιο συναρπαστικό ζήσαμε από την εποχή που βγήκαμε στους δρόμους για την απαγωγή του Αχιλλέα» σχολίασε η χήρα και οι υπόλοιπες συγκατένευσαν. «Ωραία χρόνια!» υπερθεμάτισε μια συνταξιούχος θεολόγος, αντίπαλον δέος της δεσποινίδος Ουρανίας Κοκκίνου τα πάλαι ποτέ «ωραία χρόνια». «Επί Σπύρου η ζωή είχε σασπένς» είπε η Καλαμαρού για να εισπράξει το μικρόλοχο σχόλιο της Κουλλίτσας Κυριακού: «Ενώ επί ημερών σας, η ζωή κυλάει στην κατηφόρα...».

«Εσύ γύρνα καλύτερα στ' αριστερά να δεις ποιος σας κουνάει το κόκκινο μαντίλι» σχολίασε ειρωνικά η Ιουλία, προκαλώντας κατήφεια στη φιλενάδα της. «Τουτέστιν;» ενδιεφέρθηκαν να μάθουν οι κυρίες. «Ο Γιάννος, υιός του Νίκου Κατσουρίδη, την βγήκε στο ΑΚΕΛ εξ αριστερών με το "1948 - Πολιτιστικό Ίδρυμα". Με μια "αριστερή ριζοσπαστική θεωρία των πραγμάτων", αν πιάνετε το υπονοούμενο και ένα λογότυπο όπου η σημειολογία του πράσινου οδηγεί κατευθείαν στη Θύρα 9» απάντησε η χήρα, δίνοντας τη χαριστική βολή στον ευαίσθητο ψυχιισμό της συντρόφισσας Κουλλίτσας.

«Το νούμερο 742» φώναξε ο νοσοκόμος, κρδαινώντας το αποτέλεσμά του rapid test. Η Ιουλία τον πλησίασε, βαδίζοντας νωκελικά και πήρε το λευκό χαρτάκι στα χέρια της. «Αν πάλεψα για κάτι στη ζωή μου είναι να μην καταλήξω νούμερο, νεαρέ μου» σχολίασε δηκτικά και τίναξε την πα-

Η αυτοαναφορική ανάρτηση του υποψηφίου της Αλληλεγγύης Φ. Αυξεντίου («Εκτόξευση πολιτικής αξιοπιστίας») ανέβασε τον πολιτικό πήχη σε δυσθεώρητα ύψη.

σίμια της με τη χάρη μιας αληθινής κυρίας. Ευθύς, όμως, χαμογέλασε, για ν' αποφορτίσει μάλλον την ατμόσφαιρα, αφού ο νοσηλευτής εκτός από εξαιρετικά νέος ήταν και αφοπλιστικά γυμνασμένος. «Μια που φτάσαμε στα νούμερα, έχουμε νεότερα από το προεκλογικό μέτωπο;» ρώτησε τις φιλενάδες της.

«Έχω κάτι μικρό, πλην όμως αρκούντως αιμοβόρικο» πετάχτηκε η ηγερία του συντηρητισμού Κούταλου και τους διάβασε την ανάρτηση του υποψηφίου της Δημοκρατικής Παράταξης Λάκη Ιωάννου: «Με την εισδό μου στη Βουλή η πρώτη πρόταση νόμου που θα καταθέσω θα εί-

να ο άμεσος χημικός ευνοϊκισμός των βιαστών ανηλικών». «Γερέ να 'μαστε και ως τον Μάιο κάποιος καλός χριστιανός θα ζητήσει τη θεσμοθέτηση της θανατικής ποινής» θριαμβολόγησε η Φώφη.

Η Ιουλία άφησε τις υπόλοιπες ν' αναμασσούν ασπμαντότητες ώσπου τις ρούμπωσε με μια ατάκα κρότου-λάμψης: «Προφανώς καμιά σας δεν έμασε τίποτα τον νέο πολιτικό μετεωρίτη, υποψήφιο βουλευτή της Αλληλεγγύης στη Λάρνακα, Φίλιππο Αυξεντίου». Και προτού προλάβουν οι άλλες ν' αντιδράσουν, τους διάβασε τις αναρτήσεις του, που έγιναν ήδη talk of the town...

Ο Φ. Αυξεντίου, μέσα από τα μάτια των άλλων (οι αναρτήσεις δικές του): «Αν είναι κάτι που χαρακτηρίζει τον Φίλιππο είναι η ιδέα ότι δεν μπορείς να σχεδιάσεις το μέλλον στηριζόμενος στις συνθήκες του παρόντος. Κάτι που λείπει από την πολιτική ιδεολογία του σήμερα» - Αγγέλα Χ, φωτογράφος. «Αν δεν εμπιστευτείσαι τον Φίλιππο εμπιστεύσου τα 100 βιβλία best seller που έχει διαβάσει τα τελευταία 3 χρόνια σε λειτουργία εγκεφάλου, Διοίκηση και Κοινωνία» - Σωφρόνης Ν., γείτονας.

Ο Φ. Αυξεντίου, για τον εαυτό του: «Είμαι σοβαρός και γι' αυτό διεκδικώ μια σοβαρή θέση όπως του βουλευ-

τή. Νιώθω απόλυτη αρμονία με το διακύβευμα αυτό». Επίσης: «ΕΕΠ... Πού πας Ξηπόλυτος στα τραχιά πετρώματα της βουλής αν δεν έχεις ΕΕΠ; Επικοινωνικότητα - Επιμονή - Περιέργεια». Και κάτι ακόμα: «Είσαι ανίκανος να ψηφίσεις τον Φ. Αυξεντίου. Δεν θα καταφέρεις να ξεπεράσεις το γεγονός ότι είναι πολύ αντισυμβατικός κάποτε». Τέλος, η κορυφαία του στιγμή, με μια φωτογραφία πυραύλου: «Εκτόξευση πολιτικής αξιοπιστίας». Πιπνοτεράστιο!

Ενώ η Ιουλία απολάμβανε τον θρίαμβό της και καθώς οι υπόλοιπες την κοιτούσαν με το στόμα ανοικτό, η Ευγενία η Καλαμαρού με ένα αντι-

περισσισμό της τη βγήκε από τα δεξιά. «Προτού βιαστείτε κοπέλες να αποφασίσετε ότι έχουμε νικητή, δείτε το βίντεο της υποψήφιας βουλευτού της ΔΗΠΑ στην Αρμόκωστο, Θεοδώρα Κυριακού» είπε. Και πάντοτε αποφασιστικά το play...

Είναι κάποιες στιγμές που η γλώσσα αποδεικνύεται φτωχή για να περιγράψει το μεγαλείο της εικόνας. Μια τέτοια περίπτωση είναι και το προεκλογικό βίντεο της φωτογενούς δημοσιογράφου - φιλόλογου. Παρόλα αυτά θα προσπαθήσω να μεταφέρω λίγη έστω από τη συγκίνηση που πλημμύρισε το καρτέ: Η Θεοδώρα, σε ένα καθλιωτικό πλάνο στο μαγευτικό Φρέναρος, εμφανίζεται με κόκκινα χείλια, κόκκινα νύχια και ένα ΣΥ-ΓΚΛΟ-ΝΙ-ΣΤΙ-ΚΟ μπλου ιλεκτρικά σακάκι, το οποίο διαθέτει πληθωρικά bubble sleeves. Κι ενώ η Θεοδώρα μιλάει, με την κάμερα να ταξιδεύει σε θάλασσες και στεριές, μέσα μας Ξηπνούν στοιχειωμένες στιλιστικές αναμνήσεις... Τζόαν Κόλινς, Μαρία Αλιφέρη, Φρύνη Παπαδοπούλου, μια ολόκληρη εποχή πασαλισμένη με γκλίτερ. «Η επίθεση της γιγαντιαίας βάτας» είπε η Φώφη και η Ιουλία ψιθύρισε «Respect!»

Με τούτα και με κείνα, θυμήθηκαν τα παλαιολιθικά 90s, όταν πήγαν κρουαζιέρα στην Αίγυπτο και στο καράβι γυριζόταν το «Μανώλης και Κατίνα» για το «Ευχάριστο Σαββατόβραδο». Τότε που Ξημερώνονταν στα χαρτιά με τη Βάνια και χάζευαν την Ειρήνη... ωραία, νέα και λαμπερή! «Η Χαραλαμπίδου γιατί βγάξει μονίμως μια ζοχάδα τώρα πια;» αναρωτήθηκε η Ιουλία. «Γιατί πλέον βιώνουμε το Δυσάρεστο Καθεβδομαδιάτικο» αντέδρασε η κόκκινη Κουλλίτσα. Μονάχα όταν απομακρύνθηκε από την ομήγυρη, ψιθύρισε προβληματισμένη: «Χαμογέλα, ρε Ειρήνη... τι σου ζήτάνε;».

stavros.christodoulou@gmail.com

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πριν στην «Κ» 14.3.1941

ΣΦΟΔΡΗ ΕΠΙΔΡΟΜΗ: Η βρεταννική αεροπορία ενήργησε χθες τας σφοδρότερας εξ όσων ενέγοντο μέχρι τούδε επιδρομές εναντίον της Γερμανίας. Διά πρώτην φοράν κατά το τρέχον έτος εβωμβαρδίσθη το Βερολίνο. Εβωμβαρδίσθησαν επίσης το Αμβούργον και η Βρέμη. Η μεγάλη εξόρμησις της αγγλικής αεροπορίας θεωρείται ως έναρξις της

εαρινής αγγλικής επιθέσεως ήτις συμπίπτει με τας ήτας των Ιταλών εις την Αφρικήν και την Αλβανίαν. Η επιδρομή ήρχισεν ολίγον μετά την επέλευσιν του σκότους και διήρκεσε σχεδόν μέχρι της αυγής, ήτο δε μία εκ των αποτελεσματικωτέρων επιδρομών, καθ' ην

τα αγγλικά βομβαρδιστικά κατέφερον βαρύτατα πλήγματα, συγκεντρώνοντα τα πυρά των εναντίον ενός εκάστου των στόχων, τους οποίους επρόκειτο να βομβαρδίσουν. Εις το Βερολίνο, τα βομβαρδιστικά παρέστη ανάγκη να διεισδύσουν διά μέσου του συνεχούς φράγματος των πυρών των αντιαεροπορικών πυροβόλων.

ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ: Το Ρώτερ αγγέλλει ότι, καθ' η μετέδωκεν ο ραδιοφωνικός σταθμός της Αγκύρας, οι Γιουγκοσλαύοι ανθίστανται εις την πίεσιν των Γερμανών. Ο εκφωνητής είπεν ότι οι Γιουγκοσλαύοι είναι αποφασισμένοι να παραμείνουν ουδέτεροι και ότι η γερμανική πίεσις προκαλεί εν Γιουγκοσλαυία αίσθημα εναντίον του Αξονος. Ο Τούρκος εκφωνητής προσέθεσεν ότι, παρ' όλον ότι χθες ισχυρίζοντο τινές ότι είχαν επέλθει συνεννόησις μεταξύ Γερμανίας και Γιουγκοσλαυίας, οι επακολουθήσασαι μεταβολαί εις τας γερμανικάς αξιώσεις φαίνεται ότι ημπόδισαν τους Γιουγκοσλαύους από του να υπογράψουν συμφωνίαν.

«ΨΑΡΑ»: «Το αντιτορπιλικόν "Ψαρά", υπό κυβερνήτην τον αντιπλοίαρχον κ. Κώνσταν, συνοδεύον νηοπομπήν, εν τω Αιγαίω, αντελήφθη εκθρικών υποβρύχιον επιχειρούν να προσβάλη την νηοπομπήν. Διά ταχείας και λίαν ευστόχου ενεργείας του κυβερνήτου, το αντιτορπιλικόν "Ψαρά" επέτυχεν την καταστροφήν του εκθρικού υποβρυχίου».

ΑΥΘΟΡΜΗΤΩΣ / Γράφει ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Το El Diablo σκανδαλίζει την πίστη μας... αλλά και εμείς κάνουμε ό,τι μπορούμε για να διαγράψουμε τη μνήμη μας. Αλάριξε, ακούς;

Μουσείο Λευκωσίας, το οποίο σύμφωνα με παλαιές προεδρικές εξαγγελίες θα το είχαμε το 2022. Βέβαια, ποτέ δεν ξερεις, μπορεί και να το έχουμε. Ποιος είπε όχι ποτέ σε μια κορδέλα, σε φωτογράφους και μαρμάρινες επιγραφές; Ποτέ και κανείς.

Να 'χαν τα περβόλια αμπάρες και μιλώντας για κορδέλες, σκέφτομαι αν εκείνο το συρματοπλέγμα στη Νεκρή Ζώνη στον Αστρομερίτη πραγματικά εξυπηρετεί; Θα μου πείτε ότι θα κρατήσει τις ροές των παράνομων μεταναστών μακριά από την περιοχή... ναι, αλλά η σημειολογία δεν μας ενδιαφέρει; Νιώθω ότι σε μεγάλη μερίδα του κό-

σμου αυτές οι λέξεις δημιουργούν σύγχυση και κατανοπή ενόχληση. Η Κύπρος διαιρείται σε από εκεί και από εδώ τα τελευταία εκατό χρόνια, για να μην πω περισσότερα, με αποκορύφωμα το οδονηρό μοίρασμα του Ιουλίου-Αυγούστου 1974. Ίσως θα έπρεπε να το είχαν σκεφτεί καλύτερα. Διότι τα σύρματα και τα συρματοπλέγματα δεν είναι αστεία πράγματα, δεν καταλαβαίνουν από προσωρινότητες. Θα πρέπει, λοιπόν, να το έχουν εκεί στα Υπουργεία Εξωτερικών και Εσωτερικών στο μυαλό τους ότι αν αρχίσουν και στα Κατεχόμενα να πολλαπλασιάζουν τα συρματοπλέγματα, θα θέλει πολλή δουλειά για να γυρίσει ο ήλιος, όπως λέει και ο ποιητής.

Εισάγουμε τεχνονγνωσία Για το συρματοπλέγμα πήραμε το παράδειγμα του Έβρου, για το Πουρνάρα θα πάρουμε το παράδειγμα της Σάμου και ύστερα ήλθαν οι μέλισσες. Ο Νίκος Νουρής πήγε, είδε και θα φέρει τεχνονγνωσία από την Ελλάδα, η οποία έχει διαχειριστεί το μεταναστευτικό-προσφυγικό εξαιρετικά, ο δε κυβερνητικός εκπρόσωπος Κ. Κούσιος μιλάει για «μπάτε σκύλοι» και τελικά δεν ξέρουμε ποιος θα μας δώσει τα αλεστικά, όχι τίποτε άλλο μπάς και φτιάξουμε κι εμείς δομές σωστές, που δεν θα μοιάζουν με στρατόπεδα συγκέντρωσης και οι άνθρωποι που διαμένουν σε αυτά θα διαβιώνουν εκεί αξιοπρεπώς, γιατί κάτι σάπιο συμβαίνει στο Πουρνάρα...

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΔΗΣ • Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Σύμβουλος Εκδόσεως: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιάτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΑΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Η Ελληνική Τράπεζα
στηρίζει τα όνειρα

20

ΝΕΩΝ
ΦΟΙΤΗΤΩΝ

για ακόμα μια χρονιά

Τα αποτελέσματα του προγράμματος υποτροφιών **JUMPSTART 2020-2024** ανακοινώθηκαν και 20 νέοι φοιτητές θα έχουν τη στήριξή μας σε όλη τη διάρκεια των σπουδών τους. Επειδή οι γνώσεις είναι η **δύναμή** τους.

jump**start**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ

Τα αποτελέσματα καθώς και περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τους όρους και τις προϋποθέσεις του Προγράμματος Υποτροφιών βρίσκονται αναρτημένα στο jumpstart.hellenicbank.com

 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
Έχεις τη δύναμη.

Από τη Σκύλλα στη Χάρυβδη η άρση μέτρων

Ακροβατούν πάνω στις πιέσεις του συστήματος υγείας, της οικονομίας, αλλά και των κοινωνικών επιπτώσεων τα μέτρα για πανδημία

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Ενώπιον αρνητικών σεναρίων αναφορικά με την εξέλιξη της πανδημίας βρίσκεται η κυβέρνηση, η οποία υπό την πίεση της επιδημιολογικής εικόνας των τετρακοσίων και άνω επιβεβαιωμένων κρουσμάτων σε ημερήσια βάση, αλλά και των ανισχυτικών ενδείξεων για το αποτύπωμά τους στο σύστημα υγείας, αναγκάστηκε να φρενάρει στον οδικό χάρτη αποκλιμάκωσης των περιορισμών που η ίδια είχε αποφασίσει. Τα μέτρα που ανακοίνωσε η διυπουργική ομάδα (Υγείας, Οικονομικών και Εργασίας), επιτρέπουν στην κυβέρνηση να ελπίζει ότι τέλος του μήνα οι επιδημιολογικοί δείκτες θα υποχωρήσουν και ως εκ τούτου θα της επιτρέψουν ευεξία κινήσεων την περίοδο του Πάσχα, που είναι το μέγα ζητούμενο και έχει πολιτικές προεκτάσεις. Το Προεδρικό, που την προηγούμενη εβδομάδα ανήκε στους ένθερμους θιασώτες εφαρμογής των χαλαρώσεων, αναγκάστηκε να κάνει δεύτερες σκέψεις μετά και τις έντονες απόψεις κυβερνητικών στελεχών, οι οποίοι παρεμπιπτόντως δεν συγκαταλέγονται στο μπλοκ των λεγόμενων «σκληρών» της κυβέρνησης ως προς τη διαχείριση της πανδημίας. Της εξέλιξης αυτής προηγήθηκε η ημερήσια επιδημιολογική καταγραφή την Πέμπτη το βράδυ, που επηρέασε τις αποφάσεις την επομένη στο έκτακτο Υπουργικό Συμβούλιο. Στο ορατό ενδεχόμενο η κυβέρνηση να βρεθεί ενώπιον κριτικής λόγω υιοθέτησης της σκληρής γραμμής, επέλεξε τη μέση οδό. Έτσι, από τη μια χρώσωσε το χάπι ανακοινώνοντας χαλαρώσεις έστω και με το σταγονόμετρο και από την άλλη διατήρησε την εστίαση σε καθεστώς νάρκης μέχρι τέλος Μαρτίου.

Οι ανατροπές

Οι ανακοινώσεις της προηγούμενης Παρασκευής ήταν το επιστέγασμα των έντονων παρασκηνιακών διεργασιών καθ' όλη τη διάρκεια της προηγούμενης εβδομάδας. Σύμφωνα με το ρεπορτάζ της «Κ», μέχρι και την προηγούμενη Τετάρτη, η τάση εντός του Υπουργικού Συμ-

Η πρώτη ανατροπή στους κυβερνητικούς σχεδιασμούς για τις χαλαρώσεις των περιοριστικών μέτρων έγινε την Πέμπτη το βράδυ, όταν επιβεβαιώθηκε η τάση του υψηλού αριθμού επιβεβαιωμένων κρουσμάτων από τους ημερήσιους ελέγχους.

Ακόμα και ο ίδιος ο υπ. Οικονομικών φαίνεται να θορυβήθηκε από τα επιδημιολογικά δεδομένα της τελευταίας εβδομάδας και τάχθηκε με τη «σκληρή» ομάδα διαχείρισης της πανδημίας.

βουλίου ήταν υπέρ της εφαρμογής των κυβερνητικών αποφάσεων που θα οδηγούσαν σε πλήρη ομαλοποίηση της εκπαίδευσης και σε ουσιαστικό άνοιγμα της εστίασης. Παρά την προσπάθεια υπουργού Υγείας και επιδημιολόγων για μερική αναβολή εφαρμογής των νέων μέτρων, ο πρόεδρος της Δημοκρατίας εμφανιζόταν να παίρνει πάνω του, σύμφωνα με τις διαρροές, την εφαρμογή των χαλαρώσεων. Σημαντικό ρόλο, σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, φαίνεται ότι διαδραμάτισε

και η στάση του υπουργού Οικονομικών Κωνσταντίνου Πετρίδη, ο οποίος από αρχές του 2021 πίεζε ανοικτά για άνοιγμα της οικονομίας. Πρώτα η επιδημιολογική καταγραφή της προηγούμενης Τετάρτης και στη συνέχεια η επιβεβαίωση της αυξητικής τάσης την επομένη, φαίνεται ότι κλόνισαν τους θιασώτες των χαλαρώσεων. Όπως είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, την Πέμπτη το βράδυ μετά και τα 431 επιβεβαιωμένα κρούσματα, η πλάστιγγα στο Προεδρικό έγειρε προς την πλευρά του υπουργού Υγείας και των επιδημιολόγων. Τα στοιχεία όμως που διαμόρφωσαν το σκηνικό, ήταν αφενός οι επιδημιολογικοί δείκτες, με τις εισαγωγές στα νοσοκομεία να υπερτερούν των εξιτηρίων και αφετέρου η μείωση του μέσου όρου ηλικίας (κάτω των 60 ετών) των σοβαρά νοσηλευόμενων ένεκα της βρετανικής μετεξέλιξης του ιού. Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας έχοντας ενώπιόν του τα επιδημιολογικά δεδομένα της τελευταίας εβδομάδας, την Πέμπτη το

βράδυ έδωσε οδηγίες για την ανάπτυξη άλλων 100 κλινών ΜΕΘ.

Ο Πετρίδης

Η εικόνα που υπήρχε ενώπιον της κλειστής κυβερνητικής ομάδας διαχείρισης της πανδημίας, φαίνεται ότι έκαμψε και τις τελευταίες ενστάσεις της υπουργικής ομάδας του οικονομικού επιτελείου, με προεξάρχοντα τον Κωνσταντίνο Πετρίδη. Μετά και το Υπουργικό Συμβούλιο της περασμένης Τετάρτης, ο υπουργός έγειρε προς την πλευρά να συμφώνησε με τον Κωνσταντίνο Ιωάννου, που ήταν αντίθετος με τις χαλαρώσεις. Σύμφωνα με τις πληροφορίες μας, με τις απόψεις Πετρίδη συνταυτίστηκαν άλλοι δύο υπουργοί, οι Εσωτερικών και Μεταφορών, ο δε Πρόεδρος της Δημοκρατίας προσανατολίστηκε προς το Υπουργικό Συμβούλιο της Παρασκευής, όπου αποφασίστηκε να δουν το όλο θέμα. Μια παράμετρος που φαίνεται ότι επηρέασε τις τελικές αποφάσεις, είναι οι ανησυχίες που εκφράστηκαν από τον πρόεδρο

της επιτροπής, καθηγητή Κωνσταντίνο Φελλά, για την ψυχολογική ανάκαμψη από τις επιπτώσεις της πανδημίας, και αφορούν την ψυχολογική κόπωση που όπως παραδέχθηκε και ο υπουργός Υγείας «είναι διάχυτη σε ολόκληρη την κοινωνία μετά από έναν χρόνο σε πρωτόγνωρες και δύσκολες συνθήκες, και ότι ενδεχομένως τα μέτρα δεν έχουν αποδώσει λόγω της κόπωσης αυτής».

Εκπαίδευση

Η αναβολή επιστροφής των μαθητών Γυμνασίων στις τάξεις ήταν αναμενόμενη, εκείνο που μπορεί να θεωρηθεί μη αναμενόμενο είναι το κλείσιμο των δημοτικών σχολείων της Λεμεσού, μέτρο τοπικού χαρακτήρα, με το οποίο φαίνεται να διαφώνουσαν το προηγούμενο διάστημα ο πρόεδρος της Δημοκρατίας αλλά και ο υπουργός Υγείας. Και εδώ όμως τα επιδημιολογικά δεδομένα για τις εστίες μετάδοσης του ιού, φαίνεται πως έκαμψαν τις όποιες ενστάσεις υπήρχαν.

Έγινε κανονικότητα η πανδημία

Ένας χρόνος συμπληρώθηκε από τη λειτουργία του Νοσοκομείου Αναφοράς

Του ΓΙΑΝΝΟΥ ΛΥΤΡΑ

Το απόγευμα της 9ης Μαρτίου 2020, με έκτακτη συνέντευξη Τύπου, ο υπουργός Υγείας ανακοίνωσε τον εντοπισμό των πρώτων δύο επιβεβαιωμένων περιστατικών του νέου κορωνοϊού στην Κύπρο. Βέβαια, από τον Φεβρουάριο του 2020 το Υπουργείο Υγείας, ακολουθώντας τις υποδείξεις του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ECDC), προετοιμαζόταν για τη μετατροπή του Γενικού Νοσοκομείου Αμμοχώστου σε Νοσοκομείο Αναφοράς για την πανδημία. Το Νοσοκομείο Αναφοράς άρχισε τη λειτουργία του στις 11 Μαρτίου 2020 και την προηγούμενη Πέμπτη συμπλήρωσε έναν χρόνο λειτουργίας, το προσωπικό του βίωσε πολύ δυνατές στιγμές, με κυρίαρχα συναισθήματα τον φόβο, την ανησυχία, αλλά και τη χαρά και την αισιοσύνη στις ελπίδες. Πλέον, όμως, όπως αναφέρουν στην «Κ» δύο από τους βασικούς πυλώνες του ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού του Νοσοκομείου Αναφοράς, η διαχείριση περιστατικών COVID-19 γι' αυτούς είναι μια ρουτίνα και τα πάντα γίνονται αυτόματα. Η κούραση, εννίτε, τους καταβάλλει, αλλά είναι έτοιμοι να συνεχίσουν να καταθέτουν την ψυχή τους, βλέποντας τα πράγματα από την αισιόδοξη πλευρά τους.

Στο άγνωστο

Οι οδηγίες του ECDC ήταν τα κράτη μέλη της Ε.Ε. να δημιουργήσουν ένα νοσοκομείο στο οποίο θα νοσηλεύονταν αποκλειστικά

ασθενείς με COVID-19. Το Υπουργείο Υγείας επέλεξε το Γενικό Νοσοκομείο Αμμοχώστου και είχε αρχίσει η προετοιμασία του από τον Φεβρουάριο του 2020 και η στελέχωση του. Ο παθολόγος και τότε υπεύθυνος για τα ύποπτα περιστατικά κορωνοϊού στο Γενικό Νοσοκομείο Λεμεσού, δρ Χρήστος Κυπρή, προσφέρθηκε εθελοντικά να μεταβεί στο Παραλίμνι και να συμβάλει στην οργάνωση του νοσηλευτηρίου.

Οι διαδικασίες έγιναν μια ρουτίνα και εκτελούνται αυτόματα από τους επαγγελματίες υγείας στο Νοσοκομείο Αναφοράς. Το στοιχείο είναι να συνεχίσουν με μεγάλη προσοχή, ενώ ελπίζουν ότι σύντομα θα φτιάσουμε στην άκρη του τούνελ.

Όταν στις 11 Μαρτίου 2020 υπήρχε το πρώτο επιβεβαιωμένο περιστατικό στο Γενικό Νοσοκομείο Λεμεσού και χρειάστηκε η μεταφορά του στην Αμμόχωστο, ο κ. Κυπρή συνόδευσε τον ασθενή και έτσι ξεκίνησε η δική του περιπέτεια, όπως λέει στην «Κ». Από την πρώτη νύχτα, έκανε την πρώτη του εφημερία και τότε υπήρχαν μόνο τρεις ασθενείς στην Αμμόχωστο. «Είχα πάει στο σπίτι να πάρω τα ρούχα και τα προσωπικά μου αντικείμενα για να

μεταβίω στο Γενικό Νοσοκομείο Αμμοχώστου και η οικογένειά μου ένοιωθε σαν να πήγαινα στο πόλεμο», αναφέρει ο δρ Κυπρή. «Ήταν ένα άγνωστο νοσοκομείο, όπου θα αντιμετωπίζαμε μια άγνωστη ασθένεια, ενώ παρακολουθούσαμε και τις εικόνες από την Ιταλία, μη γνωρίζοντας ποια έκταση θα λάμβανε η νόσος στην Κύπρο», λέει χαρακτηριστικά.

«Ένωσαν σαν λεπρού»

Οι πρώτοι ασθενείς ήταν τρομοκρατημένοι και βλέποντας το προσωπικό να φορά τον ατομικό προστατευτικό εξοπλισμό για να τους δει, ένωσαν σαν λεπρού, αναφέρει ο γιατρός. Ο ίδιος την πρώτη νύχτα δεν κατάφερε να κλείσει μάτι, με τους πρώτους τρεις μήνες να μην είχε λείψει ούτε μέρα από το νοσοκομείο, ενώ έχασε 8 κιλά από το άγχος που βίωσε. Παρ' όλες τις δυσκολίες, το προσωπικό, από τη διευθύντρια, τους γιατρούς, τους νοσηλευτές, ακόμα και τους βοηθούς θαλάμου, είναι εξαιρετικό και εργάζεται με φιλότιμο, λέει ο δρ Κυπρή, με τον βασικό κορμό να παραμένει ο ίδιος από την αρχή. Στο δεύτερο κύμα το προσωπικό ήταν ακόμα πιο έτοιμο, ενώ τώρα όλα γίνονται αυτόματα και συμβάλλει όλη η ομάδα για τη νοσηλεία των ασθενών. Πλέον, οι ασθενείς τυχεράκι χειρισμού ως να είναι συνηθισμένοι ασθενείς, σύμφωνα με τον γιατρό.

Στερήσεις και συναισθήματα

Πέρασαν δύο μήνες μέχρι ο δρ Κυπρή να δει την οικογένειά του στην Λεμεσό, προσθέτοντας ότι η

στενοχώρια που προκαλεί ο κάθε θάνατος ασθενούς επιβαρύνει την ψυχολογική κατάσταση του προσωπικού, το οποίο ουσιαστικά καλείται να παίξει τον ρόλο της οικογένειας των ασθενών. Υπήρξαν στιγμές στενάχωρες και έντονες συναισθηματικά, για τον ίδιο, παραδέχεται, αλλά πολλές φορές δεν είχε τον χρόνο να τα σκεφτεί. Στον αντίποδα, λόγω της σύνδεσης που γίνεται με τους ασθενείς, είναι μεγάλη η χαρά που αισθάνεται το προσωπικό, όταν λαμβάνουν εξιτήριο και επιστρέφουν στις οικογένειές τους. Αυτό, αλλά και ένα «ευχαριστώ» μπορούν να δώσουν μεγάλη δύναμη στο προσωπικό για να συνεχίσει τον αγώνα.

Η νοσηλεύτρια στο Νοσοκομείο Αναφοράς, Δήμητρα Κουρουζίδου, λέει στην «Κ» ότι το προσωπικό έμαθε να ζει με την COVID-19 εδώ και έναν χρόνο. Ξέρει πώς να προστατεύει τον εαυτό του ο καθένας και την οικογένειά του και οι διαδικασίες έγιναν ρουτίνα, όπως και ο φόβος. Όλοι προσπαθούν συνεχώς να διατηρούν σε υψηλό επίπεδο την ποιότητα της φροντίδας των ασθενών με COVID-19, καθώς είναι εύκολο να εξελιχθεί σε παγίδα μια κατάσταση ρουτίνας, προσθέτει. Πλέον, εκτιμούν περισσότερο τα μικρά και τα απλά, ενώ ευρύτερα διαπιστώνει πως οι Κύπριοι στα δύσκολα δένονται και έχουν αλληλεγγύη μεταξύ τους. Υπάρχει η κούραση και είναι κάτι που δεν μπορεί να κρυφτεί, ενώ στις πλάτες του το προσωπικό της πρώτης γραμμής κουβαλά και την κόπωση που επιφέρει ο εγκλεισμός, ωστόσο, υπάρ-

Δώδεκα μήνες μετά τις πρώτες εισαγωγές ασθενών στο Γενικό Νοσοκομείο Αμμοχώστου, επαγγελματίες υγείας της πρώτης γραμμής κάνουν τον δικό τους απολογισμό μέσω της «Κ» και δηλώνουν έτοιμοι να συνεχίσουν τη μάχη.

χει η αισιοδοξία ότι σύντομα, ένεκα και των εμβολιασμών, θα τελειώσει η περιπέτεια.

Ανησυχία, αλλά ευδιαθεσία

Η νόσος και οι εισαγωγές στο Νοσοκομείο Αναφοράς νεαρότερων ασθενών με COVID-19 έχει αρχίσει να προκαλεί ανησυχία ανάμεσα στο προσωπικό, το οποίο επίσης είναι νεαρό. Ο μέσος όρος ηλικίας είναι περίπου τα 40 έτη, όσο είναι ηλικιακά και αρκετοί νεαροί ασθενείς. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα το προσωπικό να έχει αρχίσει να ανησυχεί

Οι συναγερμικοί προβληματισμοί

Η παραδοχή της ψυχολογικής κόπωσης του πληθυσμού από τα συνεχιζόμενα περιοριστικά μέτρα είναι ένα ζήτημα με πολιτικές προεκτάσεις που δεν αφήνει αδιάφορο το κυβερνητικό στρατόπεδο. Η εξέλιξη της πανδημίας το επόμενο διάστημα θεωρείται βέβαιο ότι θα αποτυπωθεί στο αποτέλεσμα της επικείμενης εκλογικής μάχης. Η κυβέρνηση, αλλά και ο Συναγερμός, εμφανίζονται ιδιαίτερα ανήσυχτοι πως ενδεχόμενη επιδημιολογική επιβάρυνση θα προστεθεί στο ήδη αρνητικό κλίμα που έχει δημιουργηθεί. Το σενάριο τα επιδημιολογικά δεδομένα να μην επιτρέψουν κάποιο είδος εκτόνωσης του πληθυσμού κατά την πασχαλινή περίοδο, αποσχολεί και παρακολουθείται έντονα. Ο πρόεδρος του κόμματος, Αβέρωφ Νεοφύτου, ο οποίος αρχές του χρόνου εμφανιζόταν να υποστηρίζει άνοιγμα της οικονομίας αλλά και στη συνέχεια καλύτερη διαχείριση της πανδημίας, φαίνεται να μπροστά στο ενδεχόμενο πρότασης των επιδημιολόγων για επέκταση των μέτρων την πασχαλινή περίοδο. Το σενάριο αυτό, όπως προκύπτει από πληροφορίες, τον οδήγησε να κινηθεί παρασκηνιακά τις προηγούμενες μέρες και να ταχθεί με τις απόψεις εκείνες που υποστήριζαν ότι η κυβέρνηση δεν πρέπει να αδρανήσει στην παρούσα φάση, προκειμένου να υπάρχουν περιθώρια κινήσεων το επόμενο διάστημα. Οι απόψεις αυτές λαμβάνονται υπόψη στο Προεδρικό, με τον Νίκο Αναστασιάδη να παρακολουθεί σε ημερήσια βάση εκτός των άλλων και το σφυγμό της κοινής γνώμης, όπως αυτή μπορεί να αποτυπωθεί μέσω των κοινωνικών δικτύων.

Δένει οικονομικά τα Κατεχόμενα η Άγκυρα

Την ώρα που δρομολογείται η άτυπη Πενταμερής στη Γενεύη, η Τουρκία ρίχνει άπλετο χρήμα σε έργα υποδομής

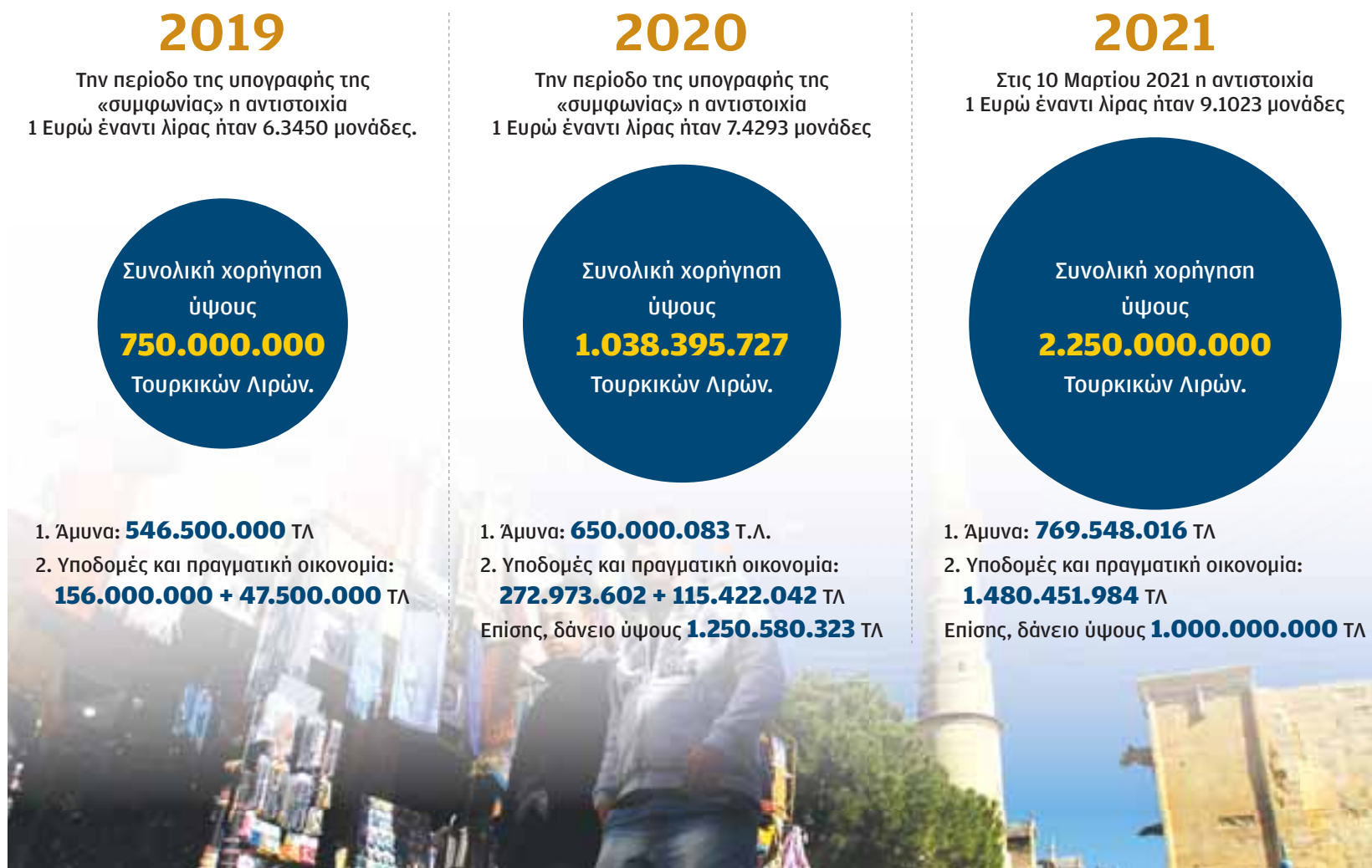
Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Η Τουρκία δρομολογεί ριζικές μεταρρυθμίσεις και κοινωνικοοικονομικής υφής αλλαγές στην τουρκοκυπριακή κοινότητα, χωρίς να περιμένει αν θα υπάρξει αποτέλεσμα από την άτυπη Πενταμερής στη Γενεύη στο τέλος του Απριλίου. Η Άγκυρα πατάει το κουμπί έναρξης για μια σειρά σαρωτικών αλλαγών που αφορούν διάφορες πτυχές της τουρκοκυπριακής καθημερινότητας. Οι «Συμφωνίες Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Συνεργασίας» που υπογράφει η τ/κ πλευρά τα τελευταία χρόνια με την Τουρκία καθορίζουν την παροχή και τη χρήση της τουρκοκυπριακής οικονομικής βοήθειας (χορηγήσεις) αλλά και των δανείων που παραχωρεί η Άγκυρα στην τ/κ ηγεσία. Οι «συμφωνίες», εκτός του ότι ρίχνουν φως στις νέες προτεραιότητες της Άγκυρας στην Κύπρο, μας βοηθούν να κατανοήσουμε τη «σκιάδη-εναλλακτική κυβέρνηση» την οποία οικοδομεί η τουρκοκυπριακή πλευρά στην τ/κ κοινότητα. Στον δυτικό κόσμο ο όρος «σκιάδης κυβέρνηση» χρησιμοποιείται για τα εναλλακτικά σχήματα κυβερνήσεων που δημιουργούν τα κόμματα της αντιπολίτευσης, μέσω των οποίων παρακολουθούν και κριτικάρουν το κυβερνητικό έργο. Στην περίπτωση των Κατεχομένων, παρακολουθούμε μία Τουρκία η οποία, κυρίως τα τελευταία χρόνια, οικοδομεί ένα είδος «σκιάδους-εναλλακτικού κυβερνητικού μηχανισμού». Αυτός ο μηχανισμός, ο οποίος υπακούει στις εντολές του αντιπροέδρου της Τουρκίας, καθορίζει τη χρήση της τουρκοκυπριακής βοήθειας στο βόρειο κομμάτι της Κύπρου.

Ο ρόλος Οκτάι

Η ανώτατη αρχή για τον μηχανισμό παροχής οικονομικής και χρηματοπιστωτικής συνεργασίας, δηλαδή για την απευθείας παροχή χρηματικής βοήθειας και πίστωσης από την Τουρκία στους Τ/κ, είναι η Αντιπροεδρία της Τουρκίας, η οποία είναι αρμόδια γενικά για θέματα που αφορούν την Κύπρο. Στην Άγκυρα, υπό τη διοίκηση του αντιπροέδρου της Τουρκίας, Φουάτ Οκτάι, λειτουργεί η Υπηρεσία Συντονισμού των Υποθέσεων της Κύπρου». Υπό την καθοδήγηση αυτής της υπηρεσίας λειτουργεί η «Τεχνική Επιτροπή της Δημοκρατίας της Τουρκίας», η οποία διευθύνει το πώς, πού και με ποιο τρόπο θα διατεθεί η τουρκοκυπριακή οικονομική βοήθεια, αλλά και το ποια θα είναι τα νέα έργα που δρομολογεί η Άγκυρα στα Κατεχόμενα. Στη Λευκωσία, λοιπόν, στους κόλπους της «Πρεσβείας» λειτουργεί το Γραφείο Ανάπτυξης και Οικονομικής Συνεργασίας» υπό την προεδρία του «πρέσβη». Το γραφείο αυτό έχει την ευθύνη της εκτέλεσης των έργων τα οποία αποφασίζονται στην Άγκυρα, αλλά και τη γενική επιμέλειά τους. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η «Πρεσβεία» ενημερώνει επίσης σε μη-

Χορηγήσεις και δάνεια της Τουρκίας στα κατεχόμενα τα τελευταία τρία χρόνια

ναία βάση την Άγκυρα για την πορεία των έργων στα Κατεχόμενα. Στην τ/κ κοινότητα, αντιπολιτευόμενοι κύκλοι χαρακτηρίζουν την «Τεχνική Επιτροπή» ως «την πραγματική διακυβέρνηση του τόπου». Όπως αναφέρουν, κατά τα τελευταία χρόνια η συγκεκριμένη επιτροπή αποφασίζει για τα ουσιώδη ζητήματα, ενώ η «τ/κ κυβέρνηση» περιορίζεται στην υλοποίηση των αποφάσεων που λαμβάνονται στην Άγκυρα. Τη συγκεκριμένη ανάγνωση των τεκταινομένων ενισχύει μια σημαντική λεπτομέρεια. Σύμφωνα με μια πρόνοια των «Συμφωνιών Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Συνεργασίας», τα σχέδια που αποφασίζονται στην Άγκυρα δρομολογούνται με βάση τους τουρκοκυπριακούς νόμους και όχι με αυτούς που ισχύουν στα Κατεχόμενα.

Η περίοδος Ακιντζί

Το ενδιαφέρον βεβαίως, είναι η σύγκριση της οικονομικής βοήθειας που παρείχε η Άγκυρα στους Τ/κ τα τελευταία χρόνια επί ηγεσίας Ακιντζί με σήμερα. Με άλλα λόγια, πώς προσέγγισε η Τουρκία τους Τ/κ εν μέσω των πολυδιάστατων προβλημάτων στις διμερείς τους σχέσεις και στις τουρκοκυπριακές αναφορές σε πιθανά εναλλακτικά σχέδια στο Κυπριακό; Το περιεχόμενο της «Συμφωνίας Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Συνεργασίας» για το έτος 2019 δίνει μια πρώτη απάντηση στο παραπάνω ερώτημα. Με τη συμφωνία που υπεγράφη στις 20 Ιουλίου 2019 στη Λευκωσία, η Τουρκία παρείχε

Στην «Πρεσβεία» λειτουργεί το «Γραφείο Ανάπτυξης και Οικονομικής Συνεργασίας» υπό την προεδρία του «πρέσβη». Το γραφείο αυτό έχει την ευθύνη της εκτέλεσης των έργων τα οποία αποφασίζονται στην Άγκυρα.

σε τους Τ/κ οικονομική βοήθεια 750.000.000 τουρκοκυπριακών λιρών. Εξ αυτών, οι 546.500.000 χρησιμοποιήθηκαν για τις ανάγκες της «άμυνας», δηλαδή του τουρκοκυπριακού στρατού. Το συγκεκριμένο ποσό αφορούσε επίσης την ανέγερση μιας νέας φυλακής, καθώς και τη δημιουργία σταθμού «αστυνομίας» και «πυροσβεστικής» στο Λευκόνειο. Υπενθυμίζουμε ότι τη συγκεκριμένη περίοδο τουρκοκυπριακά επανδρωμένα αεροσκάφη προσγειώνονταν στο «αεροδρόμιο» του Λευκόνειου. Επίσης, το 2019 η Τουρκία παρείχε οικονομική βοήθεια 156.000.000 για την αναβάθμιση των υποδομών των Κατεχομένων.

Στο πλαίσιο αυτής της κίνησης, εντατικοποιήθηκαν οι προετοιμασίες για τη δρομολόγηση του έργου «Σχέδιο Μάστερ για τους Αυτοκινητόδρομους της ΤΔΒΚ». Παράλληλα, δρομολογήθηκαν έργα όπως ο εκσυγχρονισμός των υποδομών αστικών κέντρων και κοριών, η ανάπτυξη της ηλεκτρονικής διακυ-

βέρνησης και η παροχή νέου εξοπλισμού στο τ/κ σύστημα υγείας. Την ίδια περίοδο, η Άγκυρα παρείχε επίσης οικονομική βοήθεια ύψους 47.500.000 λιρών στην πραγματική οικονομία των Τ/κ.

Αύξηση επί πανδημίας...

Ένα έτος μετά, υπό συνθήκες συνεχιζόμενης οικονομικής κρίσης σε Τουρκία και Κατεχόμενα και ενώ είχε ξεσπάσει η πανδημία του κορωνοϊού, η τουρκοκυπριακή βοήθεια προς τους Τ/κ σε μορφή χορηγίας αυξήθηκε στις 1.038.395.726,92 τουρκοκυπριακές λίρες. Επίσης, η Άγκυρα παρείχε δάνειο στην τ/κ πλευρά ύψους 1.250.580.323,50 τουρκοκυπριακών λιρών. Τα συγκεκριμένα ποσά δείχνουν ότι για τη «Συμφωνία Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Συνεργασίας του 2020», η οποία υπογράφηκε στις 26 Μαΐου 2020, η τουρκοκυπριακή πλευρά εκτός από την υποτίμηση της αξίας της τουρκοκυπριακής λίρας έλαβε υπόψη της και τις επιπτώσεις της πανδημίας του κορωνοϊού. Έτσι στην τουρκοκυπριακή χορηγία του 2020, οι 650.000.082,84 τουρκοκυπριακές λίρες προορίζονταν για την άμυνα, οι 272.973.601,75 για τις υποδομές και τέλος οι 115.422.042,33 για τις ανάγκες της τ/κ πραγματικής οικονομίας.

Η συμφωνία του 2020 πλαισιώθηκε από συγκεκριμένο σχέδιο δράσης, το οποίο ζητούσε από την τ/κ πλευρά να κρατήσει μια ισορροπία σε εισερχόμενους και εξερχόμενους υπαλλήλους στον «δημόσιο» τομέα. Την ίδια στιγμή, δημιουργήθηκε το σχέδιο της αναδιάρθρωσης της «Κεντρικής Συνεργατικής Τράπεζας»

και το «Σχέδιο μάστερ για τα λιμάνια». Τέλος, δρομολογήθηκε η ενεργειακή ένωση των Κατεχομένων με την Τουρκία μέσα από τη μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου από την Ανατολία.

Διπλοσσιασμός με Τατάρ

Λίγο μετά την εκλογή του Ερσίν Τατάρ, η τουρκοκυπριακή βοήθεια προς τους Τ/κ διπλασιάστηκε. Συγκεκριμένα, το 2021 η απευθείας οικονομική βοήθεια σκαρφαλώνει στις 2.250.000.000 τουρκοκυπριακές λίρες. Την ίδια στιγμή, η Τουρκία παραχωρεί δάνειο ύψους 1.000.000.000 τουρκοκυπριακών λιρών. Το «σχέδιο δράσης του 2021» περιέχει αξιοσημείωτες πρωτοβουλίες της Άγκυρας. Η Τουρκία, λοιπόν, επιμένει στην ανάγκη «ορθολογικής χρήσης των δημόσιων πόρων» και επιβάλλει τον περιορισμό του οικονομικού βάρους που δημιουργούν οι υπερφορτίες στον «δημόσιο τομέα». Την ίδια στιγμή, πατά το κουμπί για νέο «Νόμο περί Συνδικάτων» και «Νόμο Εργασίας». Παράλληλα, δρομολογεί τη φορολόγηση των «bet offices» και των καζίνο. Τέλος, το νέο «σχέδιο» επιφυλάσσει επιπτώσεις και σε ολόκληρη την Κύπρο μέσα από τον πρόνοια της έναρξης της καταγραφής της ακίνητης περιουσίας του ΕΒΚΑΦ σε όλες τις επαρχίες του νησιού.

Στη «Συμφωνία οικονομικής και χρηματοπιστωτικής συνεργασίας» του 2021 η οικονομική βοήθεια για τον εκσυγχρονισμό των υποδομών και την υποστήριξη της πραγματικής οικονομίας ξεπερνά τη χρηματική

Η επόμενη ημέρα

Όλα τα προαναφερόμενα σχέδια της Τουρκίας για την Κύπρο μας οδηγούν σε τέσσερα βασικά συμπεράσματα τα οποία θα έχουν σημαντικό αντίκτυπο για την διακυβέρνηση που δρομολογείται αυτό το διάστημα στο Κυπριακό. Πρώτον, η Άγκυρα επιλέγει να υπερδιπλασιάσει την οικονομική βοήθεια που παρέχει στους Τ/κ λίγο μετά την αλλαγή της σκυτάλης στην τ/κ ηγεσία αλλά και της κοινής ρητορικής Τουρκίας-τ/κ ηγεσίας στο Κυπριακό. Δεύτερον, η συγκεκριμένη βοήθεια παρέχεται και διευθύνεται από την Αντιπροεδρία της Τουρκίας, υπό την διοίκηση της οποίας λειτουργεί στα Κατεχόμενα ένα είδος εναλλακτικής σκιάδους κυβέρνησης. Τρίτον, σχεδόν όλα τα νέα σχέδια της Άγκυρας για τους Τ/κ φέρουν το στίγμα της δικτατορίας. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι η Τουρκία εκτός του ότι δημιουργεί νέες στρατιωτικές υποδομές στα Κατεχόμενα φροντίζει επίσης για την αναβάθμιση των «συνοριακών» πυλών. Τέλος, το πνεύμα που διέπει τα σχέδια της Άγκυρας για την τ/κ οικονομική πραγματικότητα εξακολουθεί να εμπεριέχει ένα κύμα ιδιωτικοποιήσεων και πρόνοιας οικονομικής λιτότητας.

υποστήριξη για τον τουρκοκυπριακό στρατό. Η τουρκοκυπριακή βοήθεια σε αυτό το πεδίο σκαρφαλώνει στις 1.480.451.983,81 τουρκοκυπριακές λίρες (η χορηγία για τον στρατό το 2021 είναι 769.548.016,19). Η βοήθεια χρησιμοποιείται για την προώθηση έργων όπως η ενεργειακή διασύνδεση Τουρκίας-Κατεχομένων, η δημιουργία οργανωμένων περιοχών βιομηχανίας, η προώθηση του τ/κ τουρισμού στο εξωτερικό, το «σχέδιο μάστερ για τους αυτοκινητόδρομους» και η δημιουργία υποδομών ελέγχου θαλάσσιων κινήσεων. Η νέα οικονομική συμφωνία, επίσης, προβλέπει την ανέγερση δύο νέων, σύγχρονων νοσοκομείων σε Λευκωσία και Κερύνεια και τη δημιουργία ενός νέου «Προεδρικού». Συγκεκριμένα, για την ανέγερση του νέου «Προεδρικού» η Τουρκία παραχωρεί βοήθεια ύψους 14.000.000 τουρκοκυπριακών λιρών.

Τέλος, μαζί με τα προαναφερόμενα σχέδια και τη συνέχιση του έργου της μετάβασης στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση, η Τουρκία προωθεί σημαντικά έργα που αφορούν τη νεολαία και τον πολιτισμό των Τ/κ.

Από τη μια, λοιπόν, συνεχιζεται η υποστήριξη που παρέχει η Άγκυρα στην τ/κ νεολαία και τις τ/κ θρησκευτικές δομές. Ενώ από την άλλη, δρομολογούνται πολιτισμικές υφής έργα όπως η αναστήλωση του σιδηροδρομικού σταθμού της Λευκωσίας, η ανακαίνιση του Τεκκέ των Μεβλεβήδων και διάφορων άλλων τεμενών στη Λευκωσία και αλλού, αλλά και η δημιουργία του Πολιτισμικού Πάρκου Ατατούρκ.

ΑΡΘΡΟ / Του ΜΙΧΑΗΛ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Να εκμεταλλευθούμε τη διεθνή συγκυρία

Στις διαμαρτυρίες πολλών τους προηγούμενους μήνες γιατί να μετακυλύεται η ημερομηνία της πενταμερής, η δική μου επίμονη απάντηση ήταν ότι πρώτοι είμεθα έπρεπε να επιδιώκουμε η διάσκεψη να γίνει μετά που θα προλάβει η νέα αμερικανική κυβέρνηση να διαμορφώσει τη δική της εξωτερική πολιτική. Όχι μόνο επειδή το ειδικό βάρος των ΗΠΑ είναι κρίσιμο, αλλά και διότι η Ευρώπη εναπόθεσε στην κυβέρνηση Μπάιντεν τη διαχείριση του θέματος Τουρκία.

Οι ξεκάθαρες τοποθετήσεις του Αμερικανού ΥΠΕΞ Μπίλκεν σε όλα τα ζητήματα που αφορούν την Τουρκία, η πρόθεση ενεργού εμπλοκής, καθώς και η απόρριψη των δύο κρατών στην Κύπρο, σε συνδυασμό μάλιστα με το αντίστοιχο ξεκαθάρισμα των Βρετανών πρωθυπουργού και των Ευρωπαίων έχουν ήδη δικαιώσει

τη θέση αυτή. Η μεγαλύτερη ίσως παθογένεια στην διαχείριση του Κυπριακού από το 1960 είναι η αδυναμία μας να παραδεχθούμε και να αντιμετωπίσουμε δύο μεγάλες πραγματικότητες: Η πρώτη, ότι, από μόνοι μας, δεν έχουμε καμία τύχη να διαπραγματευθούμε με την Τουρκία. Είμαστε πολύ μικροί και δεν θα είμαστε ποτέ σε θέση να δώσουμε τα ανταλλάγματα που θα την ικανοποιούσαν για να συμβιβαστεί. Η δεύτερη, ότι το Κυπριακό δεν μπορεί να λυθεί, εάν η λύση του δεν είναι μέρος μιας ουσιώδους διεθνούς ανάγκης και συμφωνίας που θα ξεπερνά τα όρια της Κύπρου. Τέτοιες συνθήκες είχαν δημιουργηθεί δύο φορές. Η πρώτη, το 1978, όταν λόγω του ψυχρού πολέμου και της εμπλοκής στο ΝΑΤΟ, η ανάγκη να αρθεί το εμπάργκο όπλων προς την Τουρκία ήταν τεράστια. Η δεύτερη, το 2004, με τη δική μας ένταξη

και την ευρωπαϊκή προοπτική που η Τουρκία επιζητούσε. Χάθηκαν οι ευκαιρίες αυτές. Αντίθετα, στο Κραν Μοντάνα η συγκυρία ήταν απaráδεκτη. Το επίπεδο σχέσεων ΗΠΑ και Ε.Ε. με την Τουρκία ήταν τόσο ψυχρό, που δισταζαν ακόμη και να σκώσουν το τηλέφωνο για να μιλήσουν με την Άγκυρα.

Σήμερα οι σχέσεις Δύσης – Τουρκίας οριοθετούνται στο κορυφαίο επίπεδο του ανταγωνισμού μεταξύ ΗΠΑ και Ε.Ε. από τη μία και Ρωσίας και Κίνας από την άλλη. Η Τουρκία πολύ θα ήθελε η προσέγγισή της με την ανατολή να μην εκλαμβάνεται ως ανταγωνιστική προς τη ΝΑΤΟική της ιδιότητα, αλλά οι Αμερικανοί απαιτούν να επιλέξει ξεκάθαρα πλευρά. Έχει τεράστια ζητήματα δημιουργούν σήμερα όλη αυτή την ένταση: Το πρώτο, είναι οι S-400. Οι ΗΠΑ έχουν ήδη επιβάλει κυρώσεις και

έχουν αποκλείσει την Τουρκία από τα F-35. Η Τουρκία επιδιώκει μια λύση αντίστοιχη με εκείνη που δόθηκε στους δικούς μας S-300 (να τους περιθωριοποιήσει κάπου), αλλά οι ΝΑΤΟικοί δεν κάνουν πίσω.

Το δεύτερο, είναι η Νοτιοανατολική Μεσόγειος. Τα πολλαπλά ζητήματα με Ελλάδα, Αίγυπτο, Λίβανο, Ισραήλ και – ασφαλώς – εμάς. Η Τουρκία έχει σήμερα μηδέν φίλους ανάμεσα στους γείτονές της, ενώ οι αλλαγές στην περιοχή είναι τεκτονικές. Πολλοί «καλοβλέπουν» ένα μορφοποιημένο γεωτρήσεων στις «αμφισβητούμενες» περιοχές και επακόλουθη προσέγγιση μεταξύ East Med Gas Forum και Τουρκίας. Αυτή όμως θα ήταν αντιπαραγωγική και απaráδεκτη λύση, δεδομένου κίβλας ότι ο χρόνος εκμετάλλευσης του αερίου τελειώνει. Υπάρχουν τα ζητήματα της Συρίας και των Κοιτώνων,

της Λιβύης και η δικαστική διαδικασία στις ΗΠΑ με την κρατική Bank of America να παραβιάσει τις αμερικανικές κυρώσεις στο Ιράν. Όπως και η επιμονή του προέδρου Μπάιντεν να εγείρει ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και δημοκρατίας στην Τουρκία, κάτι που εμπλέκωσ απέφραγε ο Ντόναλντ Τραμπ.

Τέλος, είναι τα ευρωπαϊκά ζητήματα. Κυρίως το μεταναστευτικό και ο διάλογος που κορυφώνεται για την ανανέωση της συμφωνίας Ε.Ε.-Τουρκίας, με διασκατομύρια να παίζονται σε απόλυτη διασύνδεση με τα υπόλοιπα ζητήματα. Τα τουρκοκυπριακά αιτήματα για ανανέωση της τελωνειακής της ένωσης και κατάργηση της βίζας. Τα προβλήματα που το Κυπριακό δημιουργεί στις διεργασίες ανάμεσα σε Ε.Ε.-ΝΑΤΟ. Και – σημειώστε το – η ανανέωση του τουρκοκυπριακού ενδιάμεσου για την ευρωπαϊκή πο-

ρεία της χώρας, στην οποία θα έχει υπό προϋποθέσεις – θερμό συμπαραστάτη τις ΗΠΑ. Εξέλιξη που φαντάζει απαραίτητη και για την ανάκαμψη της τουρκοκυπριακής οικονομίας. Το ερώτημα λοιπόν είναι: Υπάρχει η διεθνής συγκυρία που ευνοεί την επίλυση του Κυπριακού; Κατά τη γνώμη μου να, υπάρχει. Εξήγώ πιο πάνω τη γιατί. Το θέμα είναι να εκμεταλλευθούμε τη συγκυρία αυτή. Κατανοώντας πρώτα τα όσα συμβαίνουν γύρω μας. Πρωτίστως όμως, πετυχαίνοντας να τηθεί η λύση στην Κύπρο ως μια μεγάλη προτεραιότητα και ευκαιρία, που μπορεί ρηξικέλευθα να οπάσει το αδιέξοδο σε σειρά από τα δυσεπίλυτα και βασιανιστικά θέματα που έχουν να κάνουν με την Τουρκία.

Ο κ. Μιχάλης Σοφοκλέους είναι βουλευτής ΔΗΣΥ Λευκωσίας.

Εγγραφο 13 σημείων υπέβαλε η Τουρκία

Αποκαλύπτουμε τι απαιτεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση η Άγκυρα ενόψει της Συνόδου Κορυφής - «Shopping list» Ερντογάν

Του ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ

Εγγραφο 13 σημείων υπέβαλε σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» η Άγκυρα προς την Ε.Ε., ενόψει των συζητήσεων που δρομολογούνται για «θετικά ατζέντα» στη Σύνοδο Κορυφής (25-26 Μαρτίου). Το έγγραφο που μετέφερε προς τις Βρυξέλλες συνεργάτης του Ταγίπ Ερντογάν, αξιώνει μεταξύ άλλων, την αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης, την ελευθέρωση των θεωρήσεων διαβατηρίων και την ενίσχυση της ευρωπαϊκής συνεργασίας, λαμβανομένης υπόψη της ενταξιακής πορείας, καθώς και τη συνεργασία κρατών-μελών με την Τουρκία στην αμυντική βιομηχανία και σε εξοπλιστικά προγράμματα, παραγράφοντας και παρακάμπτοντας το γεγονός ότι κατέχει τμήμα της Κυπριακής Δημοκρατίας, κράτους-μέλους της Ε.Ε. Βασικότερο, ωστόσο, σημείο αναφοράς του τουρκικού εγγράφου αποτελεί η εξασφάλιση ευρωπαϊκών κονδυλίων, από διάφορες «γραμμές» της Ε.Ε. Αφενός, σε μια διαδικασία «ανοικτού τέλους», στην οποία η Τουρκία ζητάει από την Ε.Ε. να βάζει το χέρι στην τσέπη όσο διαρκεί η προσφυγική/μεταναστευτική κρίση, ενώ θέτει ζήτημα ενός κοινού μηχανισμού διαχείρισης των κονδυλίων, στον οποίο θα συμμετέχει και η ίδια η κυβέρνηση Ερντογάν. Και αφετέρου, στη βάση των προενταξιακών κονδυλίων, αιτήματα που ενδεχομένως αντανακλούν την κακή κατάσταση των δημόσιων οικονομικών της Άγκυρας και την ανάγκη εξασφάλισης άμεσων ρευστότητας.

Συναφείς πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν ότι το έγγραφο συζητήσαν εν εκτάσει και σε χωριστές συναντήσεις, ο εκπρόσωπος του Ταγίπ Ερντογάν, Ιμπραήμ Καλίν και ο υφυπουργός Ευρωπαϊκών Υποθέσεων Φαρούκ Καϊμακτσί με εκπρόσωπους της Ε.Ε., καθώς και με στενούς συνεργάτες της καγκελαρίου της Γερμανίας Άγκελα Μέρκελ και του προέδρου της Γαλλίας Εμανουέλ Μακρόν. Στο εισαγωγικό μέρος σημειώνει την ανάγκη ενός κοινού ευρωπαϊκού μέλλοντος με επισημάνει και στην ενταξιακή πορεία της Τουρκίας, ενώ στη συνέχεια εκτείνεται σε είκοσι τρεις παραγράφους:

- Η Τουρκία ζητάει πλήρη εκπλήρωση όλων των δεσμεύσεων που απορρέουν από τις Δηλώσεις Ε.Ε.-Τουρκίας (29 Νοεμβρίου 2015, 7 Μαρτίου 2016 και 18 Μαρτίου 2016), ως επίσης και του Κοινού Σχεδίου Δράσης Ε.Ε.-Τουρκίας (15 Οκτωβρίου 2015).

- Αξιώνει θεσμοθέτηση τακτικών συναντήσεων και νέους μηχανισμούς για ευρωπαϊκή διαλόγου υψηλού επιπέδου σε ζητήματα που άπτονται της καταπολέμησης της τρομοκρατίας, της ασφάλειας και της μετανάστευσης, ενώ ζητάει όπως ενθαρρυνθούν τα κράτη-μέλη να συνεργαστούν με την Τουρκία στην αμυντική βιομηχανία και σε εξοπλιστικά προγράμματα.

- Θέτει ζήτημα συντονισμού Ε.Ε.-Τουρκίας στην αναχαίτηση της πανδημίας. Απαιτεί δέσμευση ότι σε μεταγενέστερο χρόνο και αφού το ζήτημα του κορωνοϊού ξεπεραστεί, θα δρομολογηθεί η αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης και

Οικονομική στήριξη «ανοικτού τέλους», όσο διαρκεί η προσφυγική/μεταναστευτική κρίση.

• Η Τουρκία ζητάει από την Ε.Ε. να υλοποιήσει τα κριτήρια του οδικού χάρτη για ελευθέρωση των ευρωπαϊκών θεωρήσεων διαβατηρίων για τους Τούρκους πολίτες.

- Συντονισμός Ε.Ε.-Τουρκίας και στο ζήτημα της διευθέτησης του Συριακού, με στόχο μια μόνιμη κατάπαυση του πυρός στο Ιντλίμπ και την εθελοντική επιστροφή Σύρων στη χώρα τους.

- Συνέχιση του σχεδιασμού «έναν για ένα» και σύσταση ομάδας εργασίας για τη μετανάστευση. Τουρκία και Ελλάδα, με τη στήριξη της Ε.Ε. να συμφωνήσουν σε διαδικασίες διευκόλυνσης και επιτήρησης των επιστροφών, το κόστος των οποίων θα καλύπτεται από την Ε.Ε.

- Σχεδιασμός εθελούσιων ανθρωπιστικών εισδοχών, με δέσμευση της Ε.Ε. να αυξήσει τους αριθμούς επανεγκατάστασης Σύρων

Το έγγραφο συζητήσαν εν εκτάσει και σε χωριστές συναντήσεις, ο εκπρόσωπος του Ταγίπ Ερντογάν, Ιμπραήμ Καλίν και ο υφυπουργός Ευρωπαϊκών Υποθέσεων Φαρούκ Καϊμακτσί με εκπρόσωπους της Ε.Ε., καθώς και με στενούς συνεργάτες της καγκελαρίου της Γερμανίας Άγκελα Μέρκελ και του προέδρου της Γαλλίας Εμανουέλ Μακρόν.

και άλλων προσφύγων αιτητών ασύλου που διέρχονται από την Τουρκία. Η Ε.Ε., σύμφωνα πάντα με τις τουρκικές προτάσεις, θα αποκτήσει και επικοινωνιακό σχεδιασμό, κατά της μεταναστευτικής φοβίας και της ισολαμοφοβίας.

- Κοινή δράση για αναχαίτηση μεταναστευτικών πιέσεων προς την Τουρκία και προς την υπόλοιπη Ευρώπη, (σ.σ. την οποία πάντως σε σχέση με την Κύπρο, κατευθύνει η ίδια η Άγκυρα για προφανείς πολιτικούς λόγους). Στο πλαίσιο αυτό, η Τουρκία ζητάει από την Ε.Ε. να την υποστηρίξει στην προσπάθεια να ενισχύσει τα ανατολικά της σύνορα με το Ιράν.

- Παροχή οικονομικής στήριξης και τεχνολογίας από την Ε.Ε. προς το τουρκικό κράτος, περιλαμβανομένων της τουρκικής ακτοφυλακής και των υπηρεσιών διαχείρισης της μετανάστευσης και της Ερυθράς Ημισελήνου.

- Χορήγηση νέας οικονομικής βοήθειας από την Ε.Ε. προς την Τουρκία, ανοικτού τέλους για όσο χρονικό διάστημα συνεχίζεται η μεταναστευτική κρίση (σ.σ. στο έγγραφο δεν αναφέρονται αριθμοί, αλλά πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν ότι οι συζητήσεις παραμένουν σε ποσά περί τα 5 δισεκατομμυρίων ευρώ). Σύσταση κοινού μηχανισμού διάθεσης των χρημάτων με συμμετοχή και των τουρκικών αρχών, με πρόνοια και για τον κορωνοϊό στην προσφυγική κοινότητα, προκειμένου η ιατρική ασφάλεια των Σύρων προσφύγων να καταβάλλεται από την Ε.Ε.

- Η ευρωπαϊκή συνεργασία θα καλύπτει όλους τους ξένους πρόσφυγες και αιτούντες ασύλου που βρίσκονται στην Τουρκία.

- Να αυξηθεί η οικονομική στήριξη προς την Τουρκία μέσω των προενταξιακών κονδυλίων IPA και να υποστηριχθεί η συμμετοχή της

Άγκυρας σε προγράμματα και ευρωπαϊκά όργανα, με βάση την πρωτοβουλία Next Generation EU.

- Άμεση επανέναρξη διαλόγου υψηλού επιπέδου και Σύνοδο Κορυφής Ε.Ε.-Τουρκίας.

- Εγκαθίδρυση κοινής επιτροπής Ε.Ε.-Τουρκίας για διασφάλιση εφαρμογής της συμφωνίας των πιο πάνω σημείων.

Αποφάσεις από Ιούνιο

Οι συζητήσεις στη Σύνοδο Κορυφής, στις 25-26 Μαρτίου, γύρω από τη «θετική ατζέντα» της Τουρκίας, δεν αναμένεται να οδηγήσουν σε ουσιαστικές αποφάσεις, πλην ενδεχομένως της δρομολόγησης οικονομικής στήριξης για το προσφυγικό. Και σε αυτό το επίπεδο πάντως, η υλοποίηση μιας ενδεχόμενης κατ' αρχήν πολιτικής συμφωνίας δεν θα γίνει με αυτοματισμούς αλλά θα απαιτήσει χρόνο, καθώς δεν έχει ακόμη ξεκαθαρίσει

εάν τα οποία κονδύλια στήριξης της Τουρκίας στο προσφυγικό, θα διατεθούν μέσω εθνικών συνεισφορών κρατών-μελών ή/και στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προϋπολογισμού και σε ποια ποσοστά. Σε κάθε περίπτωση, η λήψη αποφάσεων επί των λοιπών μείζονος σημασίας ζητημάτων, περιλαμβανομένης της αναβάθμισης της Τελωνειακής Ένωσης, δεν αναμένεται πριν τον Ιούνιο.

Στο μεσοδιάστημα, η Ε.Ε. επιδιώκει να καταγράψει δείγματα γραφής εκ μέρους της Τουρκίας στο μεταναστευτικό, στο Αιγαίο και στο Κυπριακό, προκειμένου όπως λέγεται, να προχωρήσει σε «ανταποδοτικές κινήσεις». Αυτή άλλωστε είναι και η θέση της Λευκωσίας, του ΥΠΠΕ Νίκου Χριστοδουλίδη και του προέδρου Αναστασιάδη, οι οποίοι καθιστούν σαφές ότι η ενδεχόμενη προώθηση των τουρκικών ντοσιέ και αιτημάτων, πρέπει να είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τις υποχρεώσεις της. Τόσο για επίλυση του Κυπριακού, υποχρέωση που προκύπτει και από το Διαπραγματευτικό Πλαίσιο της Τουρκίας, όσο και για τις λοιπές κυπριογενείς υποχρεώσεις, για εφαρμογή του Πρωτοκόλλου, τερματισμό των τουρκικών βέτο και για εξομάλυνση των σχέσεων της Άγκυρας με την Κυπριακή Δημοκρατία.

Με τις πλάτες της Βρετανίας

Οι ενστάσεις της Τουρκίας και του ψευδοκράτους για τη συμμετοχή της Ε.Ε. στην άτυπη πενταμερή για το Κυπριακό, φαίνεται να βρίσκουν την κατανόηση της Βρετανίας. Πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν ότι η Λευκωσία έχει ενημερωθεί ότι το Λονδίνο «βάζει πλάτες» στην τουρκική θέση, κάτι που ενισχύει τον προβληματισμό για τον ρόλο του Ηνωμένου Βασιλείου στο Κυπριακό, υπό το φως και των συνομοσπονδιακών ιδεών που έχει λανσάρει για λύση του προβλήματος. Στις Βρυξέλλες πάντως υπάρχει η προσδοκία ότι τελικά η τουρκική πλευρά θα αναβεί το πρόστιμο φως για τη συμμετοχή της Ε.Ε. στην άτυπη πενταμερή, στις 27-29 Απριλίου στη Γενεύη, υπενθυμίζοντας ότι η Ένωση θα έχει ρόλο παρατηρητή.

Τα σενάρια της επόμενης μέρας για τη Γενεύη

Τρεις είναι οι πιθανότητες και συγκεκριμένα νέα διάσκιψη τον Ιούνιο, μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης ή οριστικό ναυάγιο

Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Κάθε άλλο από σωστή χρονική συγκυρία κρίθηκε η κίνηση της κυβέρνησης να προχωρήσει στο στήσιμο συρματοπλέγματος ως μέτρο ελέγχου της ροής των μεταναστών. Δέκα χρόνια συγκυρία, αφενός γιατί αυτό προκύπτει λίγο πριν από τη διεξαγωγή της άτυπης πενταμερούς, αλλά και αφετέρου γιατί αυτό προκάλεσε τη δυσφορία τόσο της Κομισιόν -γιατί δεν υπήρξε όπως λέγεται θεσμοθετημένος διάλογος πριν από αυτή την κίνηση- όσο και των Ηνωμένων Εθνών. Το ζήτημα ήδη ανησυχούσε κυβερνητικά στελέχη, καθώς η Λευκωσία προσβλέπει στον έντονο ρόλο της Ε.Ε. σε αυτή την άτυπη πενταμερή. Το τι διαστάσεις θα λάβει το όλο ζήτημα θα διαφανεί στην πορεία, σε αυτό το οποίο επικεντρώνεται η Λευκωσία επί του παρόντος είναι πως στο ενδεχόμενο που θα υπάρξει το ελάχιστο κοινό έδαφος, η πενταμερής διάσκιψη αναμένεται να γίνει τον Ιούνιο και εκεί θα διαφανεί αν πάμε σε συνολική διευθέτηση του Κυπριακού ή σε ναυάγιο.

Όπως το Κραν Μοντάνα

Η αλήθεια είναι πως η επίσκεψη της κας Λουί είχε περάσει στα φιλιά αυτή τη φορά. Η ίδια είχε επικριρήσει προηγουμένως να διευθετήσει συνάντηση των δύο ηγετών χωρίς ωστόσο κάτι τέτοιο να σφεδρθεί με επιτυχία. Κατά τη διάρκεια της επί-

σκεψής της, ωστόσο, είχαν συζητηθεί διαδικαστικά θέματα και κλείδωσε πως η άτυπη πενταμερής της Γενεύης, θα ακολουθήσει την ίδια διαδικασία με αυτή του Κραν Μοντάνα. Πιο συγκεκριμένα, θα υπάρξει κοινή συνάντηση του Αντόνιο Γκουτιέρρες με τους ηγέτες των δύο κοινοτήτων και τις τρεις εγγυήτριες δυνάμεις που θα εκπροσωπηθούν σε επίπεδο υπουργών Εξωτερικών. Στόχος είναι να συνεχίσουν οι συζητήσεις την επόμενη μέρα, με τον γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών να βλέπει την κάθε πλευρά ξεχωριστά, να έχει κοινή συνάντηση με τους δύο ηγέτες ή ακόμα συνάντηση με τις τρεις εγγυήτριες δυνάμεις. Ο κύκλος των

Το ελάχιστο κοινό έδαφος μπορεί να οδηγήσει σε πενταμερή διάσκιψη τον Ιούνιο.

διαβουλεύσεων του γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών με τα Ηνωμένα Έθνη αναμένεται να ολοκληρωθεί την τρίτη ημέρα. Αν οι διαβουλεύσεις συνεχίσουν για εξεύρεση κοινού εδάφους, πιθανότερο σενάριο συγκληπής πενταμερούς συνάντησης θα είναι το πρώτο δεκαπενθήμερο του Ιουνίου. Το είχε άλλωστε ξεκαθαρίσει και ο Ε/κ διαπραγματευτής Ανδρέας Μαυρογιάννης, πω η φιλοδοξία είναι να συμφωνήσουμε

Η κίνηση της κυβέρνησης να τοποθετήσει συρματοπλέγματα προκάλεσε τη δυσφορία της Κομισιόν και παράλληλα την ανησυχία διπλωματικών κύκλων ότι κάτι τέτοιο τέθηκε σε κακή χρονική συγκυρία.

ότι θα εργαστούμε για τη δημιουργία κοινού εδάφους για ουσιαστική διαπραγμάτευση σε έναν προβλεπτό ορίζοντα που να είναι μέσα σε ένα ή δύο μήνες μετά την άτυπη πενταμερή διάσκιψη.

Ο ρόλος των Βρυξελλών

Το πόσο επιτυχής θα είναι η άτυπη διάσκιψη θα διαφανεί στην πορεία. Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», η Άγκυρα, στην πρόσκληση

του γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών έχει απαντήσει, εκφράζοντας την ετοιμότητά της να προσέλθει με καλή διάθεση. Ξεκαθάρισε πως είναι έτοιμη να συζητήσει για δύο κράτη στη βάση της κυριαρχικής ισότητας. Γι' αυτό ακριβώς το ζήτημα, φαίνεται να παίζει έντονο παρασκηνιακό ρόλο η Κομισιόν. Ο Ζοζέπ Μπορέλ ξεκαθάρισε στον Τ/κ ηγέτη Ερσίν Τατάρ κατά την επίσκεψή του πως αν οι Τ/κ βλέπουν το μέλλον τους

εντός της Ε.Ε., τότε θα πρέπει να επιμείνουν για διζωνική, δικονομική μοσοπονδία, καθώς οποιοδήποτε άλλο σενάριο δεν θα γίνει αποδεκτό από τις Βρυξέλλες. Μάλιστα, η οποία απόφαση κινήτρων για την Τουρκία στη σύνοδο της Ε.Ε., μεταφέρεται τον Ιούνιο, ούτως ώστε να λειτούργησει ως μοχλός πίεσης της Τουρκίας στο Κυπριακό. Η οικονομική επίδραση, όπως σημειώνουν διπλωματικές πηγές, είναι το μόνο όπλο

των Βρυξελλών ούτως ώστε να πιέσει την Τουρκία να δείξει καλή θέληση στο τραπέζι των συνομιλιών.

Περί οριστικής κατάρρευσης

Βεβαίως το ελάχιστο κοινό έδαφος που θα οδηγήσει σε μια νέα Πενταμερή, αποτελεί το θετικό σενάριο. Από το κάδρο και τις συζητήσεις δεν παραλείπεται το ενδεχόμενο ενός πλήρους ναυαγίου, το οποίο και θα ανακοινωθεί στη Γενεύη ο γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών. Όπως σημειώνεται κάτι τέτοιο θα ανοίξει ζητήματα της ΟΥΝΦΙΚΥΠ και ενδεχομένως την πρόταση που είχε κατατεθεί στο παρελθόν από τις ΗΠΑ

Μεταφέρεται η πίεση των Βρυξελλών προς την Τουρκία για τον προσεχή Ιούνιο.

για αποχώρηση της ερπνευτικής δύναμης από την Κύπρο. Κάτι τέτοιο θεωρείται απομακρυσμένο στην Κύπρο δεδομένου και του ότι ο Αντόνιο Γκουτιέρρες, όπως λένε μελετά κάθε κίνησή του. Υπάρχει βεβαίως και το ενδεχόμενο να ζητήσει την κατάθεση μέτρων οικοδόμησης εμπιστοσύνης για να βελτιωθεί η κατάσταση και να επαναρχισεί ο διάλογος. Ένα σενάριο που δεν αποκλείεται και συνδέεται με τις τελευταίες κινήσεις του προέδρου της Δημοκρατίας.

Ρευστός παραμένει ο γεωπολιτικός χώρος των Τριμερών

Η Ανατ. Μεσόγειος και οι στρατηγικές επιδιώξεις των δρώντων της

Του ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

Συμπυκνωμένες ήταν ως προς τις διπλωματικές εξελίξεις οι τελευταίες εβδομάδες στο νοτιό τetrάγωνο Ελλάδας-Κύπρου-Ισραήλ-Αιγύπτου με φόντο όχι μόνο όσα τεκταινούνται στο μέτωπο της ενεργειακής συνεργασίας στην περιοχή, αλλά και σε σχέση με ζητήματα κυριαρχίας, επιμέρους διμερών σχέσεων και ρευστότητας ως προς τις δυναμικές που αναπτύσσονται. Η Ανατολική Μεσόγειος φαίνεται πως όχι μόνο συνδιαμορφώνει ιδιαίτερα ποικίλα χαρακτηριστικά στη μεγάλη γεωπολιτική εικόνα της νέας, υπό διαμόρφωση, Μέσης Ανατολής αλλά παραμένει ένα πεδίο εκδήλωσης πολιτικής, το οποίο παραμένει ιδιαίτερα ασταθές και εμπειρικής, για τη Λευκωσία ιδιαίτερος λόγω Κυπριακού και Τουρκίας, σημαντικό βαθμό ρίσκου.

Στον άξονα Αθηνών-Καΐρου-Λευκωσίας διαφάνηκε ήδη η πρώτη σημαντική προτεραιοποίηση των επιμέρους στόχων: Για την Αθήνα η μη επέκταση της Αιγύπτου, μετά τη μεταξύ των μερική οριοθέτηση θαλάσσιων ζωνών, ανατολικότερα του 28ου μεσημβρινού προκειμένου να μην ισχυροποιηθεί η πάγια αντίληψη της Άγκυρας για τον καθορισμό θαλάσσιων ζωνών στην περιοχή και δη περίξ του συμπλέγματος του Καστελλόριζου, για το Κάιρο, η σταθερή πρωτοπορία στο κομμάτι των ενεργειακών συνεργειών στην περιοχή –απότοκο τόσο της απόλυτης συμπελευσης με το Ισραήλ, της τεχνολογίας όσο και της διαφοροποίησης με την πρόταση μιας νέας οδού προς την Ευρώπη, εκτός του project του αγωγού EastMed και για τη Λευκωσία, ο μη αποκλεισμός της, ιδίως μετά την αιγυπτιακή πρόταση προς την Ελλάδα –η δημοσιοποίηση της οποίας στον αθηναϊκό τύπο, προκάλεσε διάφορες αντιδράσεις σε πολλαπλά επίπεδα, όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ».

Αντιδράσεις που διαφάνηκαν και από το ζήτημα της διάψευσης των ρεπορτάζ από τη Λευκωσία. Το Κάιρο διασκέδασε τις ανησυχίες της Αθήνας, αλλάζοντας τις συντεταγμένες στον νέο γύρο αδειοδοτήσεων προκειμένου το θαλάσσιο τεμάχιο εγγύς του 28ου μεσημβρινού να... «μαζευτεί», ο Ελλαδίτης ΥΠΕΞ κ. Δένδιας προχώρησε σε διπλωματικό ταξίδι αστραπή σε Κάιρο και Λευκωσία και τέλος, το Τελ Αβίβ προχώρησε σε κάτι το οποίο επιβεβαιώνει τα ρεπορτάζ της «Κ» σε σχέση με τη συνεκμετάλλευση του

Παρά την εμβάθυνση της συνεργασίας στην περιοχή μέσω των σχημάτων των Τριμερών, η περιφερειακή ολοκλήρωση στα «σκληρά» ζητήματα που άπτονται των στρατηγικών προτεραιοτήτων και στόχων της εξωτερικής πολιτικής δεν επιτυγχάνεται.

τεμαχίου «12» («Αφροδίτη»), ανοίγοντας ουσιαστικά τον δρόμο για διεθνή επιδιαιτησία σε σχέση με το συνορευμένο τεμάχιο «Ισσί».

Η αίσθηση που αποκμιζει κανείς θα μπορούσε να περιγραφεί με αυτό που έμπειρη διπλωματική πηγή περιγράφει στην «Κ»: Παρά την εμβάθυνση της συνεργασίας στην περιοχή μέσω των σχημάτων των Τριμερών η περιφερειακή ολοκλήρωση στα «σκληρά» ζητήματα που άπτονται στρατηγικών προτεραιοτήτων και στόχων, ως προς την εξωτερική πολιτική, «δεν επιτυγχάνεται όσο δεδομένη τείνει να παρουσιαστεί». Και η διαφοροποίηση των εν λόγω στόχων και προτεραιοτήτων παραμένει πρώτο ρευστό, λόγω και της εξορροήσεως από την Τουρκία των συνεργειών στην Ανατολική Μεσόγειο και εν δεύτερο βαθιά νεωτερική ως προς τις δυναμικές που αναπτύσσονται στην

περιοχή (ένα καλό παράδειγμα παραμένει η στάση των ΗΑΕ σε σχέση με τη νομιμοποίηση του καθεστώτος Άσαντ στην Συρία) και τρίτο εξορισμού δύσκολη, μιας και ο περιφερισμός που τα σχήματα των τριμερών προτάσσουν σε θεωρητικό επίπεδο (π.χ. «το φυσικό αέριο ως ο Χάλυβας της μεταπολεμικής Ευρώπης») παραμένει ακόμη, σε επίπεδο πολιτικής ολοκλήρωσης, πρωτόλειος. Σε κάθε περίπτωση αυτό που αποκτά ιδιαίτερο ενδιαφέρον, ιδίως για την Κύπρο στην παρούσα φάση, είναι σε ποιο βαθμό η κατανόηση των στρατηγικών προτεραιοτήτων των χωρών της περιοχής αποτελεί βασικό εργαλείο κατανόησης του αναδυόμενου υποσυστήματος της Ανατολικής Μεσογείου ή απλά, λόγω και του Κυπριακού, αποκλειστικό εργαλείο απομόνωσης της Τουρκίας.

Προχωρά η Αιγύπτου

Το Κάιρο δείχνει να εξορροεί, μετά το 2016-17, πάνω σε δύο σταθερούς άξονες εξωτερικής πολιτικής και σε μια αντίληψη για τον ρόλο του στην υπό διαμόρφωση ενεργειακή συνεργασία της περιοχής. Προτεραιοποιεί ως προς τις επιδιώξεις του ενεργητικό ρόλο στα ζητήματα της Λιβύης και του Παλαιστινιακού (λόγω Γάζας) σεβόμενο την αρχιτεκτονική ασφάλειας με το Ισραήλ και ταυτόχρονα παλεύει να κλείσει δύο σοβαρές πληγές:

Την οικονομία, που το κατορθώνει σταθερά μετά την εμπορική εκμετάλλευση –ρεκόρ ως προς τους χρόνους– του κοιτάσματος «Ζορ»

Το 2015, Κύπρος, Αιγύπτου και Ελλάδα, εγκαινίασαν το σχήμα των τριμερών συνεργασιών στην περιοχή.

και το ζήτημα της εσωτερικής ασφάλειας που αφορά τις συνεχιζόμενες προκλήσεις ασφάλειας στο Σινά, λόγω της ισλαμικής τρομοκρατίας.

Παρά στο ότι εστιάζει συχνά η ελληνόφωνη ανάλυση στο ζήτημα της Μουσουλμανικής Αβεσφόρτητας, η επιρροή της στην Αιγύπτου μετά το 2017 βρίσκεται σε ιστορικό χαμηλό. Τρανιά αποδέιξη αυτού αποτελεί όχι μόνο η σκληρή πολιτική Σίσι ως προς την αντιμετώπιση της αλλά και η κοινή «κατανόηση», με το Τελ Αβίβ, της παραμονής του ηγέτη της Χαμάς, Yahya al Sinwar (σ.σ. επανεξελέγη την περασμένη εβδομάδα για δεύτερη θητεία) στη Λαριδα της Γάζας ως προς μια σειρά σημαντικών ζητημάτων που προκύπτουν εξαιτίας αυτού του γεγονότος. Στο ενεργειακό κομμάτι η Αιγύπτου διασφαλίζει τον ρόλο της ως «super-hub» στην Ανατολική Μεσόγειο –πράγμα που διαφάνηκε και από την εναλλακτική, στον φιλόδοξο EastMed, οδού που πρότεται. Το ζήτημα των τουρκοαιγυπτιακών σχέσεων παραμένει μια ενδιαφέρουσα τάση για να παρα-

κολουθήσει κανείς, η οποία δεν αποτυπώνεται αμιγώς στο ζήτημα της οριοθέτησης θαλάσσιων συνόρων αλλά εκτείνεται βαθύτερα ως προς το αν και πότε οι δύο χώρες θα αποκαταστήσουν τις διμερείς τους σχέσεις. Στη Λιβύη, πάντως, η τάση που διαφαίνεται είναι πως δεν θα συγκρουστούν απαραίτητα λόγω των σημαντικών εξελίξεων που συντελούνται –κυρίως στο επίπεδο της ηγεσίας στην Τρίπολη (κυβέρνηση ΓΝΑ).

Αυτό που μένει να διαφανεί πάντως, στο πλαίσιο των Τριμερών, είναι πώς η Αιγύπτου θα κινηθεί μεταξύ Ελλάδας και Αιγύπτου με το Κάιρο μέχρι στιγμής να έχει δείξει πως κατανοεί πλήρως τις ανησυχίες σε σχέση με την Τουρκία –σε Κυπριακό και ελληνοτουρκικό.

Η εσωστρέφεια του Ισραήλ

Το Ισραήλ παραμένει σε παρατεταμένη πολιτική κρίση πηγαινόντας στις κάλπες στις 23 Μαρτίου, στην τέταρτη εκλογική αναμέτρηση σε διάστημα δύο χρόνων. Ωστόσο, στη μετά Abraham Accords εποχή

δείχνει να προτεραιοποιεί τρία βασικά ζητήματα:

(1) Το πώς η ομαλοποίηση των σχέσεών του με τις αραβικές μοναρχίες του Κόλπου θα επανακαθορίσουν τις δυναμικές ισχύος στην περιοχή της Μέσης Ανατολής

(2) Την ανάσχεση του Ιράν για προφανείς λόγους αλλά και στο πλαίσιο της νέας αμερικανικής διακυβέρνησης και της επαναφοράς, όπως διαφαίνεται, της συμφωνίας Ιράν-Δύσης για τα πυρηνικά (JCPO)

(3) Το Παλαιστινιακό –που δείχνει τα επόμενα χρόνια να διαμορφώνεται σε τελείως διαφορετικούς άξονες επίλυσης.

Στην Ανατολική Μεσόγειο πάντως το Ισραήλ δείχνει να τηρεί στάση αναμονής (wait&see) ως προς τη μεγάλη εικόνα της ενεργειακής σύμπραξης με τα κράτη της περιοχής παίζοντας, σφά, το παιχνίδι του tempo και φυσικά συνεργαζόμενο, για σειρά λόγων πέραν της ασφαλειοποίησης της ενέργειας για σκοπούς εσωτερικής κατανάλωσης, με την Αιγύπτου. Η πρόσφατη συμφωνία για διασύνδεση του κοιτάσματος Λεβιάθαν με την Αιγύπτου καταδεικνύει πως οι εξαγωγικές επιλογές του Ισραήλ περνούν μέσα από την τελευταία, ενώ η καθυστέρηση της ανάπτυξης του «Αφροδίτη» δεν φαίνεται, επί του πρακτέου, να έχει αποβεί σε βάρος του Τελ Αβίβ. Αυτό που μένει να διαφανεί πάντως, στο πλαίσιο των Τριμερών, είναι πώς το Ισραήλ θα κινηθεί μεταξύ Κύπρου και Ελλάδας. Έμπειροι παρατηρητές εδώ διαβλέπουν πως στην περίπτωση της Λευκωσίας η ποιοτική αναβάθμιση στο πλαίσιο των Τριμερών έχει αμιγώς οικονομικό πρόσημο –και όχι γεωπολιτικό, ενώ στην περίπτωση της Αθήνας εκτείνεται και στο «σκληρό» γεωπολιτικό επίπεδο όπως η πρόσφατη συμφωνία-μαμούθ για τη δημιουργία διεθνούς αεροπορικού εκπαιδευτικού κέντρου στην Κλαμάρα –απόφαση που εκτείνεται και στο πλαίσιο ενός τετραμερούς σχήματος στρατιωτικής συνεργασίας Ελλάδας-Ισραήλ-Σαουδικής Αραβίας-ΗΑΕ.

Για την Κυπριακή Δημοκρατία το γεωπολιτικό ρίσκο παραμένει, οι εξελίξεις στο Κυπριακό θα καθορίσουν σε μεγάλο βαθμό τη συνέχεια.

Δύσκολη εξίσωση η Τουρκία

Παρά τα όσα έχουν ειπωθεί ή γραφτεί σε δημόσιο επίπεδο, ακαδημαϊκά, από αναλυτές ή δημοσιογράφους, τα σχήματα των τριμερών συνεργασιών έχουν κινηθεί μέχρι στιγμής εντός των αναμενόμενων πλαισίων ως προς την αποτελεσματικότητά τους. Χωρίς ιδιαίτερα θεαματικά αποτελέσματα ως προς την ποιοτική αναβάθμιση του γεωπολιτικού ρόλου της Κυπριακής Δημοκρατίας αλλά και με μια σειρά εξαιρετικών συνεργειών σε πολλαπλά επίπεδα χαμηλής πολιτικής, η οποία επιφέρει πολλαπλά οφέλη συντελώντας στη δημιουργία κουλτούρας συνεργασίας στην περιοχή στο πλαίσιο του περιφερισμού και της ανάδειξης της Ανατολικής Μεσογείου ως νέου γεωπολιτικού υποσυστήματος με πολλαπλές προκλήσεις. Η εξίσωση παραμένει δύσκολη λόγω της Τουρκίας και παρά τις επιμέρους προσλήψεις, οι διμερείς σχέσεις της Τουρκίας με τα κράτη της περιοχής αλλά και η

ίδια η αναθεωρητική ατζέντα της τελευταίας (πρότερη χρονικά των τριμερών) αποτελούν ουσιαστικά ζητήματα που πρέπει να ιδωθούν, κυρίως, εκτός των σχημάτων των τριμερών. Το δεύτερο εξάμηνο του 2021 θα συμπυκνώσει, επίσης, πολλές διπλωματικές διεργασίες τόσο στον άξονα των ευρωτουρκικών όσο και των αμερικανοτουρκικών σχέσεων που αναπόφευκτα θα επηρεάσουν και την Τουρκία στην Ανατολική Μεσόγειο και στο επίπεδο των διμερών της σχέσεων με τα κράτη της περιοχής. Για την Κυπριακή Δημοκρατία το γεωπολιτικό ρίσκο παραμένει, οι εξελίξεις στο Κυπριακό θα καθορίσουν σε μεγάλο βαθμό τη συνέχεια –και αναπόφευκτα και τη θέση της Κύπρου στην περιοχή. Τέλος, οι βασικές γεωπολιτικές προτεραιότητες κάθε χώρας στην περιοχή παραμένουν συγκεκριμένες. Και το Κυπριακό, σαν άλυτο ζήτημα διεθνών σχέσεων στην περιοχή, δεν βρίσκεται μεταξύ των.

ΑΡΘΡΟ / Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

Τα μαθήματα παθήματα;

Ο στόχος που έθεσε ο γ.γ. του ΟΗΕ για την άτυπη συνάντηση είναι ένας: η επανέναρξη των διαπραγματεύσεων με προοπτική επιτυχούς κατάληξης σε ορατό χρονικό ορίζοντα. Αυτό τον στόχο τον έθεσε μετά την αποτυχία της διάσκεψης στο Κραν Μοντάνα. Και, εμφανώς, ο κ. Γκουτιέρες ευνοούσε την επανέναρξη των διαπραγματεύσεων το συντομότερο δυνατό, γνωρίζοντας, ως έμπειρος πολιτικός, ότι ένα παρατεταμένο αδιέξοδο θα προκαλούσε περισσότερα προβλήματα στην προοπτική για επίλυση του Κυπριακού.

Ο στόχος για σύντομη επανέναρξη των διαπραγματεύσεων δεν επιτεύχθηκε επειδή, όπως επανειλημμένα σημείωσε ο γ.γ. στις Εκθέσεις του, δεν είχε πειστεί ότι οι δύο πλευρές διαθέτουν την απαραίτητη πολιτική βούληση. Στην περίοδο του παρατεταμένου αδιέ-

ξόδου έγινε αυτό που ο κ. Γκουτιέρες φοβόταν. Προέκυψαν νέα παράνομα τετελεσμένα, επιβαρυντικά για τις προοπτικές επίτευξης λύσης, τα οποία προκάλεσε η Τουρκία τόσο στην κυπριακή ΑΟΖ όσο και στην Αμμόχωστο, ανοίγοντας ένα μέρος της περικλειστής περιοχής.

Για την πρόκληση νέων τετελεσμένων, η Τουρκία εκμεταλλεύτηκε την αποενοχοποίησή της από τον διεθνή παράγοντα για το αδιέξοδο. Εκμεταλλεύτηκε επίσης τις αστοχίες και τα λάθη του προέδρου της Δημοκρατίας στη διαχείριση του Κυπριακού όλο αυτό το διάστημα. Ο Ν. Αναστασιάδης, αντί να μείνει προσπλωμένος στη συμφωνημένη βάση λύσης, ερωτοτροπούσε με τη λύση των δύο κρατών. Επιπρόσθετα, εμφανίστηκε αντιφατικός και αναξιόπιστος. Ενώ διακήρυσε την ετοιμότητά του για επανέναρξη των διαπραγματεύσεων από το σημείο που

διακόπηκαν διαφυλάσσοντας τις επιτευχθείσες συγκλίσεις, την ίδια ώρα ακύρωνε συγκλίσεις τις λεγόμενες «νέες ιδέες» τόσο στο θέμα της πολιτικής ισότητας όσο και στα ζητήματα του πολιτεύματος και της αποκεντρωμένων ομοσπονδίας.

Μέσα σ' αυτό το επιβαρυνμένο από τις εξελίξεις σκηνικό, στην άτυπη συνάντηση θα κριθούν δύο βασικά διακυβεύματα:

Το πρώτο διακύβευμα έχει να κάνει με τη βάση λύσης του Κυπριακού. Η τουρκική πλευρά επίσημα πλέον απορρίπτει τη δικονομική, δικονομική ομοσπονδία και προκρίνει τη λύση των δύο κρατών. Ενώπιον αυτής της στάσης, η ελληνοκυπριακή πλευρά πρέπει να είναι συνεπής στη συμφωνημένη βάση λύσης και να απορρίπτει κατηγορηματικά κάθε αναφορά σε άλλη λύση. Ο Ν. Αναστασιάδης πρέπει οριστικά και αμετάκλητα να τε-

ματίσει τις όποιες βολιδοσκοπίσεις για λύση δύο κρατών.

Το δεύτερο διακύβευμα έχει να κάνει με το πώς και από πού θα επανεκκινήσουν οι διαπραγματεύσεις. Ο γ.γ. του ΟΗΕ προκρίνει τη συνέχιση των διαπραγματεύσεων από το σημείο που διακόπηκαν στο Κραν Μοντάνα, τη διαφύλαξη των επιτευχθεισών συγκλίσεων και τη συζήτηση στη βάση του πλαισίου των έξι σημείων που έχει καταθέσει.

Ο πρόεδρος Αναστασιάδης δηλώνει ότι υιοθετεί αυτή τη θέση του κ. Γκουτιέρες και καλά κάνει. Για να γίνει όμως πειστικός χρειάζεται με σαφήνεια να ξεκαθαρίσει ότι αποδέχεται την πολιτική ισότητα και τις συγκλίσεις σχετικά με την αποτελεσματική συμμετοχή των δύο κοινοτήτων στο Υπουργικό Συμβούλιο και, ειδικά, την εκ περιτροπής προεδρία με διασταθρούμενη ψήφο, καθώς και τη μία θετική

ψήφο των Τουρκοκυπρίων. Αν ο Ν. Αναστασιάδης συνεχίσει να μην τα αποδέχεται, τότε δεν θα υπάρξει συμφωνία για επανέναρξη των διαπραγματεύσεων και θα φορτωθεί την ευθύνη για τη συνέχιση του αδιεξόδου.

Η ίδια αρνητική εξέλιξη θα προκύψει αν ο Ν. Αναστασιάδης επιμένει να βάλει στο τραπέζι της άτυπης συνάντησης την αποκεντρωμένη ομοσπονδία. Τη στιγμή που η άλλη πλευρά εμφανίζεται αποφασισμένη να αμφισβητήσει τη συμφωνημένη βάση λύσης η δική μας πλευρά επέλεξε να ανοίξει το συμφωνημένο θέμα των αρμοδιοτήτων της κεντρικής κυβέρνησης συζητώντας για αποκεντρωμένη ομοσπονδία. Ενώ δεν είναι θέμα αρχής κατά πόσο η ομοσπονδία θα είναι συγκεντρωτική ή αποκεντρωμένη, φτάνει βέβαια ο πρόεδρος επιτέλους να ξεκαθαρίσει τι θέλει να αποκεντρώσει, το

μείζον είναι να διασφαλιστεί η βάση λύσης.

Ο πιο αποτελεσματικός και ασφαλής τρόπος να αντιμετωπιστούν οι όποιες μεθοδεύσεις για δικοτόμηση είναι να μην επανανοίγουμε συγκλίσεις και να επιμένουμε σε συνέχιση των διαπραγματεύσεων όπως επιθυμεί ο γ.γ. Έτσι δεν θα αφεθεί κανένας χώρος στην τουρκική πλευρά να κινηθεί προς την κατεύθυνση της δικοτόμησης. Κι αν το κάνει, θα είναι ξεκάθαρο ότι θα έχει την ευθύνη για την αποτυχία. Αν όμως τελικά αποφασίσει να υιοθετήσει τις θέσεις του γ.γ. τότε θα έχουμε επανέναρξη ουσιαστικών διαπραγματεύσεων συνεχίζοντας απ' εκεί που διακόπηκαν. As επιτέλους προβληματιστεί ο πρόεδρος και as κάνει τα παθήματα, μαθήματα!

Ο κ. Στέφανος Στεφάνου, είναι βουλευτής, εκπρόσωπος τύπου ΑΚΕΛ.

Ασφαλτικές μονάδες σε ώρα μηδέν

Καθυστερεί η μετακίνηση του ασφαλτικού από το Δάλι, ενώ προειδοποιούν με μέτρα οι κάτοικοι Μιτσερού

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Τέλος του μήνα εκπνέουν τα χρονοδιαγράμματα για μετακίνηση των ασφαλτικών μονάδων από το Δάλι στις επιλεγμένες περιοχές. Φαίνεται, όμως, ότι ούτε και αυτή τη φορά η προσπάθεια επίλυσης του προβλήματος είχε αποτέλεσμα, αφού οι διαδικασίες και οι περιβαλλοντικές μελέτες συνεχίζονται, ενώ ο νέος ορίζοντας μετακίνησης είναι αόριστος. Αυτό που ξέρουμε μέχρι στιγμής είναι τα σημεία μεταφοράς των οχληρών μονάδων, μια απόφαση που συνοδεύτηκε με έντονες αντιδράσεις από τις νέες περιοχές φιλοξενίας των εργοστασίων. Η πρώτη μετακίνηση αφορά τη μονάδα Prometheas Asphalt Ltd από το Τσέρι, σε περιοχή εντός των κοινοτικών ορίων Μιτσερού της επαρχίας Λευκωσίας. Για τη συγκεκριμένη περίπτωση έχει ήδη κατατεθεί περιβαλλοντική μελέτη, και η γνωμάτευση αναμένεται εντός της πρώτης εβδομάδας Απριλίου. Οι κοινότητες, την ίδια ώρα, έχουν διορίσει μελετητή, ο οποίος συμμετέχει στη διαδικασία

Σε απόσταση 296 μέτρων από τις κατοικίες βρίσκονται δύο μονάδες χοιροστασίων στην Κάτω Μονή, ενώ τρίτο χοιροστάσιο βρίσκεται σε απόσταση 280 μέτρων.

Η ταυτόχρονη συνύπαρξη από τις λίμνες χοιρολυμάτων, τα χοιροστάσια, τις κτηνοτροφικές μονάδες, τα λατομεία, υποβαθμίζουν την ποιότητα ζωής των κατοίκων.

και χαρτογραφεί τις οχληρές εγκαταστάσεις που ήδη επιβαρύνουν την περιοχή – λατομεία, πεδίο βολής, επιβάρυνση των υπόγειων υδάτων, χοιρολύματα, σφαγείο, χοιροστάσια, κτηνοτροφικές μονάδες. Η «Κ» επισκέφθηκε την περιοχή και κατέγραψε εικόνες που καταδεικνύουν την επιβάρυνση που υφίστανται οι κάτοικοι. Αυτό που διαπιστώσαμε είναι ότι η δημόσια οχληρία, το κλειδί στην προσπάθεια αναστολής λειτουργίας των ασφαλτικών στο Δάλι, είναι καθημερινή για την κοινότητα Μιτσερού όσο και των επτά άλλων όμορων κοινοτήτων, Αγροκπιά, Κάτω Μονή, Μένικοι, Άγιος Ιωάννης, Αρεδιού, Ορούντα, Μαλούντα και Κλήρου.

Οι λίμνες χοιρολυμάτων

Εκατό είκοσι λίμνες χοιρολυμάτων υπάρχουν εντός των ορίων των εννέα κοινοτήτων. Οι 42 εξ αυτών βρίσκονται στην Κάτω Μονή. Ο κοινοτάρχης Χαράλαμπος Μαστούκας αναφέρει ότι τα τελευταία χρόνια ο αριθμός των λιμνών χοιρολυμάτων έχει πολλαπλασιαστεί και από 12 έγιναν 42 μόνο στην κοινότητά του. Σε σημείο της κοινότητας, χοιροτροφικές μονάδες εντός γεωργικών ζώνης γειτνιάζουν με κατοικίες, καθιστώντας την καθημερινότητα των κατοίκων ανυπόφορη. Ο κ. Μαστούκας αποκάλυψε μάλιστα ότι από το 2014 υπάρχει συζήτηση για μετακίνηση των μονάδων, η οποία ακόμα δεν έχει τελεσφορήσει. Γνωστά είναι και τα προβλήματα που έχει προκαλέσει η λειτουργία του σφαγείου Cypra εντός της κοινότητας. Το σημαντικότερο, για την πλευρά των κατοίκων, είναι η επεξεργασία περισσότερου όγκου λιμνών ημερησίως με αποτέλεσμα τον πολλαπλασιασμό των χοιρολυμάτων. «Πρόκειται για λύματα, από τα οποία δεν αφαιρείται το υδρόθειο, και με το βράσιμο του νερού αναδίνεται υδρόθειο και βιοαέριο που καταλήγουν

Αυτό το σημείο έχει επιλεγεί για να μεταφερθεί το εργοστάσιο παραγωγής ασφάλτου από το Τσέρι. Βρίσκεται σε απόσταση 2700 μ. από την κοινότητα Μιτσερού.

στις κοινότητες περιφερειακά», αναφέρει ο κοινοτάρχης της Κάτω Μονής. Σε απόσταση μερικών μέτρων από τις λίμνες, βρίσκεται και το σημείο στο οποίο θα μεταφερθεί το ασφαλτικό εργοστάσιο. Σε απόσταση 2.700 μέτρων από το Μιτσερό και 2.900 από την Κάτω Μονή. Δεν υπάρχει περίπτωση το ασφαλτικό να μην επιβαρύνει κάποια από τις κοινότητες, τονίζει ο κ. Μαστούκας.

«Θα φύγουμε εμείς»

Όταν πνέουν δυτικοί άνεμοι, η κατάσταση στην Αγροκπιά γίνεται ανυπόφορη, αφού μεταφέρονται οι οσμές από τις λίμνες χοιρολυμάτων.

Αυτός είναι και ο βασικός λόγος ανησυχίας από την απόφαση για λειτουργία του ασφαλτικού πλησίον της κοινότητας. Ο κοινοτάρχης Σωτήρης Κυριάκου μετέφερε την πεποίθηση των κατοίκων ότι η κυβέρνηση επιχειρεί να επιλύσει ένα πρόβλημα, μεταφέροντάς το από περιοχή σε περιοχή. «Είναι ήδη πολύ βεβαρημένη η περιοχή μας και δεν αντέχουμε άλλο. Δεν αναπνέουμε τη νύχτα. Έχουμε τόσες οχληρές αναπτύξεις που, αν μας μεταφέρουν και το ασφαλτικό, θα πρέπει κάποιες εγκαταστάσεις να μετακινηθούν από την περιοχή. Εκτός αν προτιμούμε να μετακινηθούμε εμείς». Υπογραμ-

Περίπου 120 λίμνες χοιρολυμάτων εκτείνονται σήμερα εντός και μεταξύ των κοινοτήτων Κάτω Μονής, Μένικου και Μιτσερού. Μαζί με τη σκόνη από τα λατομεία, το πεδίο βολής και τις οσμές από τις κτηνοτροφικές μονάδες, δημιουργούν ένα «κοκτέιλ» οχληρίας που μεταφέρεται σε όλες τις κοινότητες.

μιζεί δε την έντονη απουσία έργων ανάπτυξης της περιοχής, που θα μπορούσαν να αναβαθμίσουν την ποιότητα ζωής των κατοίκων. Ανάλογη είναι και η εικόνα στην κοινότητα Μενόικου. Ο κοινοτάρχης Ανδρέας Καλογόρου περιγράφει στην «Κ» ότι η κοινότητά του είναι βεβαρημένη με 15 μονάδες αιοπροβάτων, μία μονάδα αγελάδων, σε απόσταση 500 μ. δυτικά της κοινότητας εκτείνεται η κτηνοτροφική Ακακίου ενώ και ανατολικά υπάρχει χοιροστάσιο. «Κάποιοι μερίμνησαν και μας πήραν την ποιότητα ζωής μας. Ζούμε σε τριτοκοσμικές συνθήκες. Αν αποφασιστεί να γίνει το ασφαλ-

τικό εδώ, θα είναι το τελειωτικό κτύπημα». Ήδη υπάρχει μετακίνηση της νεολαίας σε άλλες περιοχές, μια εξέλιξη η οποία δεν είναι καλός οίονως για το μέλλον της κοινότητας.

Η περίπτωση του Μιτσερού

Η λειτουργία των μεταλλείων στην σύγχρονη ιστορία του Μιτσερού, και σήμερα οι δραστηριότητες από τα λατομεία και το πεδίο βολής, δεν θεωρούνται έργα ανάπτυξης στην περιοχή, αλλά μάλλον υποβαθμίζουν την ποιότητα ζωής των κατοίκων, κάτι που κατέδειξε και σχετική έρευνα του ΤΕΠΑΚ, λέει ο κοινοτάρχης Ανδρέας Κυριάκου.

Διαβεβαιώσεις του υπ. Γεωργίας

Σε περίπτωση που από τις μελέτες προκύψει ότι θα δημιουργούνται ανάλογα προβλήματα στις νέες περιοχές, προφανώς δεν θα γίνει η μετακίνηση, διαβεβαιώνει ο υπουργός Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος Κώστας Καδής. Απαντώντας στις ανησυχίες κατοίκων για την αυθεντικότητα των αποτελεσμάτων της μελέτης, αναφέρει ότι στην αξιολόγηση θα συμμετέχουν τέσσερις διακεκριμένοι πανεπιστημιακοί του Πανεπιστημίου Κύπρου, οι οποίοι ήδη έχουν δώσει αρνητική γνωμοδότηση για αντίστοιχο έργο στην Παρεκκλησιά. Αυτό είναι και το πρώτο μέτρο που υιοθετείται σε σχέση με τις αντιδράσεις των κατοίκων. Το δεύτερο είναι η συμμετοχή του μελετητή των κοινοτήτων σε όλες τις διαδικασίες. Σύμφωνα με τον κ. Καδή, κατά τη διάρκεια της εγκατάστασης και της λειτουργίας της μονάδας θα παρακολουθείται από ομάδα πανεπιστημιακών, συμβούλων και υπηρεσιακών ώστε να διασφαλιστεί ότι δεν θα προκαλεί πρόβλημα στην περιοχή. Σε σχέση με τις εγκαταστάσεις χοιρολυμάτων αναφέρει ότι ετοιμάζεται πρόταση η οποία προωθείται στο πακέτο με τα σχέδια του Ταμείου Ανθεκτικότητας και Ανάκαμψης για την αποκατάσταση της περιοχής και την ορθολογική διαχείριση των κτηνοτροφικών αποβλήτων στην ευρύτερη περιοχή. Όσον αφορά τη διαδικασία μετακίνησης των ασφαλτικών και τα νέα χρονοδιαγράμματα, ως ο συντονιστής του θέματος από πλευράς κυβέρνησης, ο κ. Καδής ανέφερε ότι στόχος του είναι η μετακίνηση της οχληρής μονάδας να ολοκληρωθεί πριν από την ερχόμενη σχολική χρονιά. Άρα οι κάτοικοι παραμένουν στο ακουστικό τους για τα νέα χρονοδιαγράμματα, αλλά και για το αποτέλεσμα της έφρασης την οποία κατέθεσε η Νομική Υπηρεσία, στην υπόθεση αναστολής λειτουργίας των ασφαλτικών, με το αίτημα της δημόσιας οχληρίας.

Επιβαρυντικά για την ποιότητα των υπόγειων υδάτων λειτουργεί και το νερό της κόκκινης λίμνης. Είναι γι' αυτό που η ανακοίνωση της απόφασης για μεταφορά του εργοστασίου ασφάλτου, αλλά και η παρουσία της περιβαλλοντικής μελέτης στη συνέχεια προκάλεσε τις αντιδράσεις του συνόλου των επηρεαζόμενων κοινοτήτων. Είναι δε έτοιμοι για κινητοποιήσεις. Σύμφωνα με τον κ. Κυριάκου, ήδη συνεργάζονται με δικηγορικό γραφείο και θέτουν στο τραπέζι και το ενδεχόμενο να αποταθούν στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο διεκδικώντας καλύτερη ποιότητα ζωής.

45 ΧΡΟΝΙΑ

Φροντίδα για τον Άνθρωπο και την Υγεία

ΠΣ MEDOCHEMIE

“Παροχή ποιότητας και οικονομικά προσιτής φαρμακευτικής αγωγής σε όλους τους ανθρώπους του πλανήτη, με γνώμονα την αειφόρο ανάπτυξη”

Συζητήσεις περί πολιτικής, ηθικής, αισθητικής και άλλων... «δεινών»

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ

Η πολιτική δεν είναι ζωή των αγίων

Σκέφτηκα να εγκαταλείψω την πολιτική όμως με κράτησε ότι δεν θέλω να είμαι η γενιά που θα τιμεντώσει τη διχοτόμηση

Συνέντευξη στην ΕΛΕΝΗ ΞΕΝΟΥ

ΕΝΤΕΚΑ το πρωί στο γραφείο του. Μόλις έχει αποχωρήσει ένας δημοσιογράφος τηλεοπτικού καναλιού, «η δική μας κουβέντα δεν έχει να κάνει με την επικαιρότητα» του διευκρινίζω, «είμαι έτοιμος για την πρώτη ερώτηση» μου λέει και κάθεται αναπαυτικά σε μια πολυθρόνα. Και κάπως έτσι αρχίζει μια σχεδόν ανεπίκαιρη κουβέντα με τον κ. Αβέρωφ Νεοφύτου σε μια προσπάθεια να κρυφοκοιτάξω τι υπάρχει πίσω από τη συνήθη του εικόνα.

—Αλήθεια τι ήταν αυτό που σας έκανε να ασχοληθείτε με την πολιτική;

—Θα σας πω ειλικρινά από πού ξεκίνησε αυτή η ιστορία. Ξεκίνησε από ένα προσωπικό στοίχημα. Γεννήθηκα με πτώση βλεφάρων και στο αριστερό μου βλέφαρο ήταν μεγαλύτερη. Αυτό λοιπόν που ονομάζουμε σήμερα μπουλινγκ έμενα να βοηθήσει.

—Τι εννοείτε;

—Ήμουν καλός μαθητής. Και όταν είχε να κάνει με τα μαθήματα όλοι με πλυσίαζαν αλλά στα διαλείμματα, στο παιχνίδι, άκουγα από πίσω μου να με αποκαλούνε «ο στραβόματσο». Δεν το έλεγαν κατά πρόσωπο, αλλά το εισέπραττα. Και είπα από μέσα μου «θα σας δείξω ποιος είμαι». Όταν είχε εκλογές για προέδρου της τάξης, του σχολείου κτλ. πάντα διεκδικούσα θέση και εκλεγόμουν. Και έτσι από μικρός είπα ότι θα αποδείξω ποιος είμαι όχι με βάση την ομορφιά των βλεφάρων μου, αλλά με βάση τα δυνάτά μου στοιχεία.

—Και ποια θεωρούσατε δυνατό σας στοιχεία;

—Είμαι δυναμικός χαρακτήρας, έχω αυτοπεποίθηση, πείσμα για τον στόχο και πολλή ενέργεια.

—Δεν σας λύγισε ποτέ η συμπεριφορά των άλλων;

—Ποτέ. Και θα σας φέρω και ένα άλλο παράδειγμα. Μια καλή πρωία, ήταν το 1972, στην Αργάκα, είπα του δασκάλου μου πως θέλω να με βοηθήσει για τις εξετάσεις στην αγγλική σχολή. Και όντως, πέρασα και το '73-74 φοίτησα στο English School. Ήταν κι αυτό ένα πείσμα να τους αποδείξω πως «εσείς θα μείνετε δαμέ αλλά εγώ εν να πεταχτώ του χωροκώ».

—Και είναι αυτό το στοίχημα που σας οδήγησε μέχρι την πολιτική;

—Ναι από εκείνο το μπουλινγκ ξεκίνησαν όλα.

—Οχι από μια επιθυμία να προσφέρει;

—Βέβαια ήταν και το να προσφέρω. Το μπουλινγκ όμως ήταν το καύσιμο... Και θα σας πω και το εξής: Στην Πλάφα τότε όλος ο κόσμος ήταν με τον Μακάριο. Οι τότε προσεγγίσεις ήταν πως ο Μακάριος είναι το κράτος και όσοι δεν ήταν μαζί του ήταν παρακρατικοί. Όταν διαμοιραγήθηκε ο Συναγερμός το 1976 ήμουν έφηβος και όταν διοργανώσαν η πρώτη νεολαία ένιωθα να κλίνω προς τα εκεί. Και θυμάμαι τη μακαρίτισσα τη μάνα μου να μου λέει

«μα για μου, αληθεύει ότι πας με τους παρακρατικούς».

—Γιατί κλίνατε προς τα εκεί;

—Ο πόλεμος εναντίον του Συναγερμού ήταν τόσο μεγάλος ώστε ένιωσα πως ήθελα να πάω με τον «αδύνατο», ένιωσα πως για να είναι όλοι εναντίον κάποια αξία θα έχει, κρίνοντας και από το προσωπικό μου βίωμα. Παρότι ήταν μια νέα πολιτική δύναμη, με παλιές ωστόσο ρίζες, ήξερα πως θα βοηθήσει τον τόπο και πως για να την πολεμήσουν σημαίνει πως τη φοβούνται.

—Ό,τι βάζατε στο μυαλό το πετυχαίνατε; Δεν αποτύχατε ποτέ;

—Μα ξεκίνησα στην πολιτική με μια αποτυχία. Το 1991 έβαλα υποψηφιότητα για βουλευτής Πάφου και έχασα. Μετέτρεψα, λοιπόν, την αποτυχία σε επιτυχία το 1996. Και θα σας απαντήσω και με μια άλλη ιστορία. Όταν αποφάσισα να βάλω υποψηφιότητα για βουλευτής στην Λευκωσία, ένας καλός μου φίλος μου είπε: «Το σκέφτηκες καλά, εμείς οι χωράιτες δεν ψηφίζουμε κουβα-

“

«Αλλά να ξέρεις πως αν βγει το χωρκατούδι βουλευτής στη Λευκωσία, κάποια ώρα θα βγει και πρόεδρος του κόμματος».

“

«Όταν σου επιτίθενται, η αυτοάμυνα εμπεριέχει και την αντεπίθεση, δεν γυρνάς και το άλλο μάγουλο».

λιπούς και χωρκατούθκια όπως εσένα». «Το ξέρω», του είπα, «αλλά εγώ δεν το κάνω για να βγω βουλευτής. Είμαι 45 χρονών —ήταν το 2006— και βάζω υποψηφιότητα στη Λευκωσία γιατί κάποια στιγμή θα διεκδικώ την προεδρία του κόμματος. Αν δεν βγω βουλευτής αυτό σημαίνει πως δεν θα μπορέσω ούτε πρόεδρος του κόμματος να γίνω, άρα είναι καλά να το ξέρω από τώρα και επιστρέψω στην Αργάκα. Αλλά να ξέρεis πως αν βγει το χωρκατούδι βουλευτής στη Λευκωσία, κάποια ώρα θα βγει και πρόεδρος του κόμματος».

—Με λίγα λόγια αυτό που είστε σήμερα ήταν εκείνο που θέλατε να γίνετε.

—Ναι. Παρόλο που ζούμε σε μια εποχή που ο κόσμος θέλει να μας προσέχει. Αλλά είναι τώρα που χρειάζομαστε, όχι όταν η θάλασσα είναι ήρεμη.

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ: ΤΙΤΙΝΑ ΧΑΛΜΑΤΖΗ

Από μικρός είπα ότι θα αποδείξω ποιος είμαι όχι με βάση την ομορφιά των βλεφάρων μου, αλλά με βάση τα δυνάτά μου στοιχεία λέει ο Αβέρωφ Νεοφύτου, σημειώνοντας πως το μπουλινγκ ήταν το καύσιμο για να ενσوخοληθεί με την πολιτική.

—Πώς παραμένετε πάντα τόσο στοχευμένοι;

—Διότι πίστευα στον εαυτό μου. Είμαι δυνατό σκαρί. Κι' αυτό το σφείλω στο ανάγιωμά μου.

—Ποιο ήταν το ανάγιωμά σας;

—Η μακαρίτισσα η μάνα μου είχε πέντε παιδιά κι έζηπούσε το πρωί να μας ετοιμάσει, να μαγειρέψει, να πάει στη μάντρα, να κάνει καλούμια, νάρτε πισω να μαγειρέψει ξανά και όλα αυτά χωρίς ποτέ της να παραπονέθει. Και ποτέ της δεν έλεγε κακό λόγο για κανένα. Δεν ήθελε να δημιουργηθεί η παραμικρή σκιά για να υπάρξει η οποιαδήποτε αντιπαλότητα. Και εγώ νιώθω πάντα άσχημα, όταν η αντιπαλότητα είναι στα ύψη. Νιώθω σαν το ψάρι έξω από το νερό.

—Αν είναι έτσι τότε αυτή ειδικά την εποχή θα νιώθετε συνέχεια άσχημα.

—Ναι, όντως. Γιατί δεν είναι του

χαρακτήρα μου η σύγκρουση.

—Και πώς επιβιώνει κανείς στην πολιτική εάν δεν είναι συγκρουσιακός;

—Προσπαθώ. Δεν είναι καθόλου εύκολο.

—Τι σας έμαθε η πολιτική που δεν θα το ανακαλύπτατε αλλιώς;

—Μου χάρισε μια εξαιρετική ικανότητα. Να κατανοώ τον συνομιλητή μου. Μεγάλη τέχνη να μπορείς να καταλαβαίνεις που θέλει ο άλλος να καταλήξει και χωρίς να νιώθει ότι φεύγει από την πορεία του στόχου του να μπορέσεις ο στόχος του να συνταυτίζεται με τον δικό σου και να φέρνεις αποτέλεσμα.

—Δώστε μου ένα παράδειγμα.

—Ρωτήστε όλους τους πολιτικούς αρχηγούς. Μπορεί να διαφωνούμε σε πολλά, αλλά αν τους ρωτήσετε θα σας πουν όλοι το ίδιο πράγμα. Πως όταν κουβεντιάσαμε με τον Αβέρωφ και καταλήξεις κάπου αυτό θα

γίνει. Κρατά τον λόγο του.

—Οι άλλοι έχουν την ικανότητα να διαβάσουν τη δική σας σκέψη;

—Ρωτήστε τους...

—Εσείς τι πιστεύετε;

—Είναι στην ανθρώπινη φύση να μη θέλει ο άλλος να γίνεται το δικό σου. Και πρέπει να προσέχεις. Αν περάσει στην αντίληψη του άλλου ότι θέλεις να περάσεις το δικό σου δεν θα μπορέσεις ποτέ να λύσεις το πρόβλημα. Πρέπει να βρίσκεις τρόπο να κάνεις τον καθένα να είναι μέρος της λύσης και να του δίνεις πίστωση.

—Σαν ένα ολόκληρο χορευτικό ελιγμών μου ακούγεται όλο αυτό.

—Και φανταστείτε ότι σας το λέει ο πιο άρρυθμος άνθρωπος στον κόσμο. Στο τραγούδι και στο χορό δεν υπάρχει πιο άρρυθμος από μένα... **—Στην πολιτική σας διαδρομή**

ήρθατε ποτέ αντιμέτωπος με τη συνείδησή σας;

—Είπα ότι δεν είμαι συγκρουσιακός, δεν είπα ότι δέχομαι να παραβιαστούν οι αρχές μου. Είμαι ευέλκτος στην τακτική δεν κάνω όμως εκπτώσεις στις αρχές μου.

—Με άλλα λόγια έχετε τη συνείδησή σας καθαρή;

—Βεβαίως. Δεν παρεξέκλινα ποτέ από τις αρχές μου.

—Δεν υπήρξαν φορές που υιοθετήσατε τη μέθοδο «ο σκοπός αγιάζει τα μέσα»;

—Η πολιτική δεν είναι η ζωή των αγίων να σε χτυπάει και να γυρνάς και το άλλο μάγουλο.

—Ήταν δηλαδή θέση... αυτοάμυνας;

—Όταν σου επιτίθενται, η αυτοάμυνα εμπεριέχει και το στοιχείο της αντεπίθεσης.

—Δεν επικειρήσατε ποτέ πρώτος χτυπήματα κάτω από τη μέση;

—Μπορεί κάποιος να νιώθουν ότι το έκανα, αλλά εγώ σας λέω έντιμα ότι ουδέποτε χτύπησα κάποιον κάτω από τη μέση.

—Αφού η πολιτική δεν είναι ζωή των αγίων πώς και δεν είχατε ποτέ συνειδησιακό πρόβλημα;

—Δεν ισχυρίζομαι ότι δεν έχω κανό λάθη. Συνειδησιακά όμως νιώθω εντάξει με τον εαυτό μου. Και έχει διαφορά—ξέρετε—η πραγματικότητα από την αντίληψη.

—Τι εννοείτε;

—Εννοώ πως κρινόμαστε από την αντίληψη και όχι από την πραγματικότητα και δεν σημαίνει ότι η αντίληψη είναι και η πραγματικότητα. Και εγώ σύμφωνα με την αντίληψη μπορεί να είμαι ο πιο ανήθικος πολιτικός του κόσμου.

—Και σύμφωνα με την πραγματικότητα;

—Σας επαναλαμβάνω πως δεν πρόδωσα ποτέ τις ηθικές μου αρχές.

—Η αλήθεια είναι ότι το ήθος δεν είναι το πρώτο πράγμα που έρχεται στο μυαλό μας όταν αναφερόμαστε στους πολιτικούς. Διαφωνείτε;

—Δεν πιστεύω ότι είναι πιο διεφθαρμένοι οι πολιτικοί σήμερα, είτε στην Κύπρο είτε στο εξωτερικό από ό,τι ήταν πριν από 20, 30, 50 χρόνια. Απλώς σήμερα, λόγω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης—κι αυτό είναι το καλό—τίποτα δεν μένει κρυφό όπως παλιά.

—Πιστεύετε ότι τίποτα δεν μένει κρυφό;

—Ναι, παρόλες τις υπερβολές και τα fake news δεν μπορεί να μείνει τίποτα κρυφό. Κοιτάξτε... ζούμε σε δύσκολες εποχές ανά το παγκόσμιο. Χάνεται το μέτρο. Χάνεται ο ορθολογισμός. Και δεν ισχυρίζομαι ότι ο κόσμος είναι παράλογος. Έχουν δικαίο να είναι καχύποπτοι. Ό,τι και να πεις δεν σε πιστεύει κανένας.

—Και πώς επανακεριζείται η αξιοπιστία σας;

—Δεν θα το κερδίσουμε από τη μια μέρα στην άλλη, αλλά αυτό που χρειάζεται είναι πλήρης διαφάνεια. Εμείς οι πολιτικοί πρέπει να κυκλοφορούμε γυμνοί—όχι σωματικά βέβαια—αλλά γυμνοί. Να μπορεί όποιος θέλει να ελέγξει τα γεννοφάσκια μας.

Οι νερόβραστοι ηγέτες είναι ψηλά στο δείκτη δημοφιλίας

—Δεν θα έπρεπε να κυκλοφορούσατε ήδη γυμνοί;

—Μα βήματα έγιναν πολλά αλλά πρέπει να γίνουν και άλλα πέραν του κανονικού ώστε να είμαστε εντελώς διάφανοι. Να μας βλέπει κάποιος όπως την κουρτίνα τη διάφανη. Θα χρειαστεί χρόνος. Και πιστεύω ότι μπορεί να έρθει το πλήρωμα του χρόνου. Και να μην παραρρανευτείτε αυτοί που στην αντίληψη του κόσμου είναι οι τίμιοι αν τους γυρίσεις ανάποδα θα τρέχει—όπως έλεγαν και οι πρωίτιοι—η διαφθορά από τα ποδιάρια τους. Και οι πρωίτιοι ήταν σοφοί ξέρετε...

—Εσείς πόσο διάφανος είστε, κ. Αβέρωφ;

—Εγώ τη διαφάνεια όχι μόνο δεν

τη φοβήθηκα ποτέ, αλλά την επιδιώκω σε όλες τις πτυχές της.

—Βρεθήκατε ποτέ ενώπιον φοβερών διλημάτων στην πορεία σας;

—Βεβαίως και βρέθηκα.

—Πότε μου ένα.

—Το να φύγω από την πολιτική.

—Σκεφτήκατε σοβαρά να εγκαταλείψετε την πολιτική;

—Ναι, πέρασα από αυτό το δίλημμα και αυτό που σας λέω το ξέρω μόνο εγώ και η Μαρία μου. Και σας διαβεβαιώ πως δεν έχει να κάνει με προσωπικούς λόγους.

—Με τι έχει να κάνει;

—Επιτρέψτε μου να μην απαντήσω.

—Τι μέτρησε στο να μείνετε;

—Ένα πείσμα μέχρι να επιτευχθεί ο στόχος.

—Ποιος στόχος;

—Θέλω να είμαι μέσα στη γενιά των Κυπρίων που δεν τιμεντώσαν τη διχοτόμηση. Είναι κρίμα να τιμεντώσουμε τη διχοτόμηση και ύστερα από μερικές δεκαετίες να μη μείνει Ελληνοκύπριος σε αυτό τον τόπο.

—Τι πιστεύετε πως ξεχωρίζει έναν απλό πολιτικό από έναν ηγέτη, κ. Νεοφύτου;

—Για μένα ένας ηγέτης δεν κρίνεται από το αν είναι δημοφιλής. Κατά κανόνα οι νερόβραστοι είναι ψηλά στο δείκτη δημοφιλίας, διότι δεν έχουν καμία τοποθέτηση που να δημιουργεί τριβές. Ο λόγος που

περνά απαρατήρητος δεν έχει φθορά στο πρόσωπο που τον εκφέρει. Είναι ωραία αλλά αδειανά ποικιλία.

—Μάλιστα. Αφού το θέσατε κάπως... ποιητικά να ρωτήσω κάτι άλλο. Γιατί έχετε πάνω στο γραφείο σας βιβλίο με ποίηση του Καβάφης;

—Είμαι ο αγαπημένος μου ποιητής. Διαβάζω τα ποιήματά του και νιώθω les και τα έγραψε για μας.

—Η σχέση σας με την τέχνη ποια είναι;

—Εγώ είμαι παιδί από οικογένεια αγροτική. Η μακαρίτισσα η μάνα μου δεν πήγε ούτε μια τάξη σχολείο και ο πατέρας μου μέχρι την πρώτη δημοτικού. Καταλαβαίνετε ότι δεν είχαμε την ευκαιρία στο ανάγιωμά

μας να πηγαίνουμε σε μουσεία ή γκαλερί ή θέατρο αλλά πιστεύω ότι βελτιώθηκα πολύ στην πορεία και είχα να αγαπώ τον πολιτισμό και την τέχνη και να αναζητώ την ποιότητα. Σ' αυτό με βοήθησε πολύ η συζυγός μου.

—Θα λέγατε ότι ο τρόπος που ζείτε τη ζωή σας την κάνει αξιοβίωτη;

—Προσπαθώ. Παλιά βέβαια ένιωθα και τον κόσμο να το αναγνωρίζει. Σήμερα ο κόσμος θέλει να μας κατασπαράξει.

—Τον αδικείτε;

—Όχι, δεν τους αδικώ. Τράβηξαν πολλά. Γι' αυτό πρέπει να δείχνουμε κατανόηση και να προσπαθούμε να διορθωνόμαστε.

—Ευάλωτος αισθανθήκατε ποτέ, μιας και η λέξη είναι επίκαιρη;

—Δεν θέλω να φανεύω υπερβολικό αλλά δεν νιώθω ευάλωτος. Δυσκολίες πέρασα πολλές. Είναι ξυπόλητος που ξεκίνησα από την Αργάκα για να βρεθώ εδώ. Τίποτα δεν μου χαρίστηκε στη ζωή μου, τίποτα εκτός από το ανάγιωμα των γονιών μου.

—Οι πιο μεγάλοι δάσκαλοί σας ήταν οι γονιοί σας;

—Με διαφορά. Ευτυχώς όμως να έχω και κορυφαίους δασκάλους στο σχολείο.

—Θυμάστε κάτι που σας έλεγαν και ακόμη το θεωρείτε πολύτιμο;

—Ήμουν ένα θηρίο ανήμερο που βουρούσα και με τραβούσαν να βουρλώω περισσότερο. Αυτό.

Ξεπάγωσε στις Βρυξέλλες το κεφάλαιο χαλλούμι

Μετά από μία δεκαετία δαιδαλώδων διαδικασιών και περιπετειών φαίνεται να μπαίνει στον ορίζοντα η κατοχύρωση του προϊόντος

Του ανταποκριτή μας στις Βρυξέλλες
ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ

Το ότι την προπερασμένη εβδομάδα, με την επίσκεψη του Υπατού Εκπροσώπου της Ε.Ε. Ζοζέπ Μπορέλ στην Κύπρο, επανήλθε στην επικαιρότητα το ζήτημα του φακέλου του χαλλουμιού, δεν οφείλεται σε κάποιο κέρασμα που ίσως να προσφέρθηκε στον Ισπανό διπλωμάτη. Την Παρασκευή το απόγευμα, σύμφωνα με συγκλίνουσες πληροφορίες, στις Βρυξέλλες ολοκληρώθηκε η νομοτεχνική προεργασία από τρεις Γενικές Διευθύνσεις και τη νομική υπηρεσία της Ε.Ε., ώστε ο φάκελος χαλλούμι να προχωρήσει και να έχουμε ανακοινώσεις εντός των ημερών.

Οι εξελίξεις στο πολύπλοκο ζήτημα της κατοχύρωσης της ονομασίας του κυπριακού τυριού, που

Οι δύσκολες διεργασίες πάγωσαν μαζί με το Κυπριακό, καθώς η αισιοδοξία του 2014 εξελίχθηκε στη ρήξη του 2017.

Η πρόδος στην κατοχύρωση του χαλλουμιού έμελλε να ήταν παράλληλη με την επιδείνωση των σχέσεων των δύο κοινοτήτων αρχικά το 2016 και στη συνέχεια τη ρήξη που ακολούθησε το 2017.

κατά ένα κλισιό θεωρείται ο «λευκός χρυσός» της χώρας αλλά σήμερα παράγεται ανεξέλεγκτα από εταιρίες εκτός Κύπρου, είναι αποτέλεσμα εξαντλητικών διαβουλεύσεων και εργασιών στη Λευκωσία και στις Βρυξέλλες. Το αποτέλεσμα αναμένεται να ανακοινωθεί αρκετά σύντομα, ενδεχομένως και τις επόμενες ημέρες, φέρνοντας πιο κοντά την κατοχύρωση του φακέλου της Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ) για το προϊόν με τις ονομασίες χαλλούμι και hellim. Θα είναι το τέλος μιας μακράς διαδικασίας που ξεκίνησε το 2009 και πέρασε από τις συμπληγάδες των διαφωνιών για τη σύσταση και τις προδιαγραφές του τυριού, αλλά και του Κυπριακού και της πορεία του.

Όπως έγραψε η «Κ» τον περασμένο Νοέμβριο (8/11/20), Λευκωσία και Βρυξέλλες έβαλαν μπροστά έναν νέο γύρο διεργασιών ώστε το προϊόν να προστατεύεται από τους μιμητές, αλλά και να διασφαλίζεται η βιωσιμότητα της παραγωγής του στην

Κύπρο. Ο υπουργός Γεωργίας Κώστας Καδής έχει συζητήσει επανειλημμένα το θέμα με τους αρμόδιους Επιτρόπους Υγείας και Ασφάλειας Τροφίμων Στέλλας Κυριακίδου και Γεωργίας Γιάννου Βοϊτσεκόφσκι, ενώ στο κάδρο βρίσκονται και οι υπηρεσίες των οποίων ηγείται η Επιτροπή Συνόχης και Μεταρρυθμίσεων Ελίζα Φερέρα. Η συνεργασία των τριών διευθύνσεων παραπέμπει ακριβώς και στα σημεία-κλειδιά που είχαν αποτρέψει την πρόοδο στη συζήτηση για το χαλλούμι λόγω και της έλλειψης του αναγκαίου συντονισμού, ο οποίος πλέον φαίνεται να επιτυγχάνεται.

Το κύριο ανοικτό ζήτημα ήταν το πώς θα τεθούν οι υγειονομικοί έλεγχοι για το χαλλούμι που θα παράγεται στην τ/κ κοινότητα. Γι' αυτό και για άλλα ζητήματα συνεργάζονται από πέρυσι η Γενική Διεύθυνση για τη Γεωργία και την Αγροτική Ανάπτυξη (DGAGRI), η Γ.Δ. για την Υγεία και την Ασφάλεια Τροφίμων (DGHEALTH) και η Γ.Δ. Διαρθρω-

τικών Μεταρρυθμίσεων (DGREFORM) στην οποία υπάγονται πλέον τα ζητήματα που αφορούν την στήριξη της τ/κ κοινότητας και τη στήριξη της επανένωσης (έχοντας μετακινηθεί από τη Γ.Δ. Διεύθυνσης).

Κληρονομιά Γιούνκερ

Τη στιγμή που το Προεδρικό επενδύει στην κατάληξη του θέματος του χαλλουμιού για να δοθούν θετικές ενδείξεις πριν την Πενταμερή, οι αρμόδιες υπηρεσίες βρίσκονται σε διάλογο και με την τ/κ πλευρά. Όπως σημειώνεται σε σχετικό ρεπορτάζ του Νίκου Στέλιου στην ιστοσελίδα της «Κ» (6/3/2021), και η τ/κ ηγεσία ελπίζει πως η κατάληξη θα είναι θετική, παραπέμποντας στον διορισμό υγειονομικών ελεγκτών από την Ε.Ε. Σε δηλώσεις του τη Δευτέρα, ο υπουργός Γεωργίας Κώστας Καδής θέλησε να υπογραμμίσει – μετά από συνάντηση με τον πρόεδρο της ΕΔΕΚ – πως η θέση της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι ότι «η κατοχύρωση του χαλλουμιού θα πρέπει να γίνει στη βάση του πλήρους σεβασμού του ευρωπαϊκού κεκτημένου» και ότι σε αυτό το πλαίσιο γίνονται οι συζητήσεις με την Κομισιόν.

Οι δηλώσεις Καδή είναι ενδεικτικές και της προσοχής που επιδεικνύει η κυβέρνηση, αλλά και του ότι βάση για την επίλυση του ζητήματος παραμένει η συναντιληψη Αναστασιάδου - Ακιντζι το 2015 για ελέγχους από διεθνή εταιρία υγειονομικής πιστοποίησης Bureau Veritas.

Στη συναντιληψη αυτή, την οποία είχε σφραγίσει με την επίσκεψή του στην Κύπρο ο τότε πρόεδρος της Κομισιόν Ζαν Κλοντ Γιούνκερ το 2015, είχε παραπέμψει εκπρόσωπος της Κομισιόν απαντώντας σε γραπτές ερωτήσεις της «Κ» τον Νοέμβριο. «Η Κομισιόν βρίσκεται σε επαφή με όλα τα μέρη ώστε να διασφαλίσει πως το αποτέλεσμα θα αντικατοπτρίζει όλα τα στοιχεία της συναντιληψης αυτής» είχε σημειώσει η ίδια εκπρόσωπος.

Κλείσαμε δεκαετία

Το ζήτημα του χαλλουμιού έχει περάσει από δαιδαλώδεις και δύσκολες συζητήσεις στην Κύπρο και στις Βρυξέλλες, τόσο όσον αφορά τα ποσοστά αγελαδινού και αιγοπρόβειου γάλακτος στην παραγωγή του, όσο και στον τρόπο με τον οποίο θα ελέγχεται υγειονομικά η ασφάλεια του χαλλουμιού που παράγεται στα Κατεχόμενα.

Το έπος του χαλλουμιού δεν ξεκινά με τον Γιούνκερ. Το 2009 η Κυπριακή Δημοκρατία κατέθεσε αίτηση για κατοχύρωση του χαλλουμιού ως ΠΟΠ. Η κυβέρνηση απέσυρε την αίτηση το 2012 λόγω διαφωνιών στο εσωτερικό σε σχέση με τη σύσταση του χαλλουμιού. Το 2014, η Κυπριακή Δημοκρατία προχώρησε στην κατάθεση νέας αίτησης, περιλαμβάνοντας αυτή τη φορά και την τουρκική ονομασία για να προστατευτεί και τους Τ/κ παραγωγούς. Ο φάκελος δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε. το 2015, ανοίγοντας τη νέα διαδικασία.

Παράλληλος βίος

Εκτοτε ο φάκελος εκκρεμεί λόγω κυρίως των πολιτικών ζητημάτων, παρά την προσπάθεια που έγινε να ξεπεραστούν με τη συναντιληψη Αναστασιάδου - Ακιντζι. Ουσιαστικά η πρόδος στην κατοχύρωση του χαλλουμιού έμελλε να ήταν παράλληλη με την επιδείνωση των σχέσεων των δύο κοινοτήτων αρχικά το 2016 και στη συνέχεια τη ρήξη που ακολούθησε το 2017. Η Κομισιόν έχει πάντως ήδη τροποποιήσει τον Κανονισμό της Πράσινης Γραμμής, λαμβάνοντας υπόψη τη συναντιληψη Αναστασιάδου - Ακιντζι, η οποία χαρακτηρίζεται προσωρινή λύση ενόψει της επανένωσης της χώρας. Από την ανάληψη των καθηκόντων της νέας Κομισιόν το 2019, ο υπουργός Γεωργίας σε συνεργασία με τους Επιτρόπους Υγείας και Γεωργίας εργάζονται για να ανακινήσουν το θέμα. Οι προσπάθειες εντάθηκαν ιδιαίτερα το 2020, αν και επιβραδύνθηκαν λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού. Ο φάκελος που έχει κατατεθεί από την Κυπριακή Δημοκρατία καλύπτει όλες τις προδιαγραφές, από τα φυσικά χαρακτηριστικά, τη σύσταση, τα συστατικά και τη γεωγραφική περιοχή στην οποία παράγεται και καλύπτει όλη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας. Σε αυτόν περιλαμβάνονται λεπτομέρειες που αφορούν κάθε στάδιο της παραγωγής, από το γάλα που θα χρησιμοποιείται, τη διαδικασία πήξης, το ψήσιμο, μέχρι και το διπλωμα του χαλλουμιού, αλλά και τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά της περιοχής παραγωγής.

ΑΡΘΡΟ / Του ΧΡΗΣΤΟΥ Ν. ΠΕΤΡΑΚΟΥ

Ρατσιστικό έγκλημα / Έγκλημα μίσους

Το ρατσιστικό έγκλημα μας αφορά όλους. Στρέφεται εναντίον της δημοκρατίας και κατά του πυρήνα της ίδιας της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Η ένταση του ρατσιστικού εγκλήματος ποικίλλει, μπορεί να είναι μία εξύβριση, μία απειλή, μία σωματική βλάβη και η κοινωνική απαξία του οφείλει να είναι τεράστια.

Απέναντι στο ρατσιστικό έγκλημα όλες οι εξουσίες, η καθέμία στην ανεξάρτητη λειτουργία της και από τη διακριτή θέση της στο κράτος δικαίου, οφείλουν να μάχονται για την προστασία όλων των πολιτών που στοχοποιούνται, λόγω των χαρακτηριστικών τους. Η προστασία κάθε πολίτη από τη ρατσιστική βία και τον ρατσιστικό λόγο δεν αποτελεί μόνο ατομικό δικαίωμα του πολίτη αλλά και συλλογικό δικαίωμα για τη

διαφύλαξη και την προστασία της ειρηνικής συνύπαρξης. Στην Ελλάδα, η Γενική Γραμματεία Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, υπό την καθοδήγηση της κας Γιαννακάκη, σε συνεργασία με το γραφείο Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΑΣΕ, υλοποίησε το Πρόγραμμα «Οικοδομώντας μια ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των ρατσιστικών εγκλημάτων στο πλαίσιο της ποινικής δικαιοσύνης».

Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε σε Ελλάδα, Ιταλία, Βουλγαρία και Πολωνία. Απώτερος στόχος των δράσεων είναι μία ολιστική προσέγγιση για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του ρατσιστικού εγκλήματος. Η συνολική φιλοσοφία του Προγράμματος είναι ένα ηχηρό μήνυμα στην κοινωνία ότι είμαστε αποφασισμένοι να πολεμήσουμε

ενάντια σε αυτούς που θεωρούν ότι η ανθρώπινη αξιοπρέπεια έχει συγκεκριμένο χρώμα, καταγωγή, θρησκεία. Ενάντια σε αυτούς που επιθυμούν να υπονομεύσουν τη Δημοκρατία και το κράτος δικαίου. Οι ανθρωποκεντρικές κοινωνίες είναι η μόνη απάντηση στον ρατσισμό.

Οι δράσεις του προγράμματος περιλάμβαναν, α) μια συμφωνία συνεργασίας μεταξύ των Υπουργείων Δικαιοσύνης, Προστασίας του Πολίτη, Μεταναστευτικής Πολιτικής και Υγείας, της ηγεσίας της Δικαιοσύνης και της Κοινωνίας των Πολιτών.

Όλα τα μέρη ανέλαβαν συγκεκριμένες δεσμεύσεις εντός του πεδίου της αρμοδιότητάς τους, καθώς και κοινές δράσεις, β) μια ειδικότερη συμφωνία συνεργασίας μεταξύ του Δικαστικού Σώματος, του Εισαγγελικού Σώματος και της Αστυνομίας

για τον συντονισμό τους όσον αφορά τον εντοπισμό και τον χαρακτηρισμό των περιστατικών ρατσιστικής βίας που οδηγούνται στην δικοστούνη και την καταγραφή τους.

Στο πλαίσιο του προγράμματος πραγματοποιήθηκε εκπαίδευση των εισαγγελικών λειτουργιών μέσα από τη συνεργασία του ΟΔΙHR με την Εισαγγελία του Αρείου Πάγου και πραγματοποιήθηκε εκπαιδευτική Ημερίδα στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι των συναρμόδιων Υπουργείων, της Δικαιοσύνης, μεταξύ των οποίων και η Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου. Είναι εξαιρετικά ελπιδοφόρο ότι, με πρωτοβουλία της Επιτροπής Διοίκησης και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Μαρίας Λοττίδη, το συγκεκριμένο Πρόγραμμα σχεδιάζεται να υλοποιηθεί στην Κύπρο.

Η κα Λοττίδη συμμετείχε ενεργά στα workshop του Προγράμματος, και με προτάσεις και παρατηρήσεις εκδήλωσε το ενδιαφέρον της να υλοποιηθεί στο νησί, προκειμένου να καλυφθεί η κυπριακή κοινωνία από το σαράκι του ρατσισμού. Τώρα είναι η κατάλληλη στιγμή για μεταφορά στην Κυπριακή Δημοκρατία της συγκεκριμένης τεχνολογίας γιατί οι προσφυγικές ροές ξηπνούν αρνητικά ανατακλαστικά στην κοινωνία. Εξάλλου είναι και μια πρώτης τάξεως ευκαιρία να συντονιστούν οι Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών και να εργαστούν από κοινού με τη Διοίκηση, την Αστυνομία και την ανεξάρτητη Δικαιοσύνη προς τον κοινό στόχο. Το παράδειγμα του Δικτύου που λειτουργεί ως Ομπρέλα Οργανώσεων στην Ελλάδα

είναι εξαιρετικά χρήσιμο και διδακτικό. Η μάχη για την προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων είναι αέναη και για αυτό τόσο γοητευτική. Όσοι εργαστήκαμε σε αυτό το πρόγραμμα στην Ελλάδα, είμαστε πάντα πρόθυμοι να μεταφέρουμε την τεχνολογία μας, οδηγώντας και άλλους σε αυτό το μαγικό ταξίδι που λειτουργεί συνεκτικά και συμπεριληπτικά στις κοινωνικές εξασφαλίζοντας τους κοινωνικά συνοχή και γαλήνη.

Ο κ. Χρήστος Ν. Πετράκος είναι δικηγόρος Αθηνών.

* Special Coordinator of the OSCE / ODIHR Program with the Hellenic Ministry of Justice, Transparency and Human Rights of Greece. «Building a comprehensive criminal justice response to hate crimes».

GOODYEAR
MADE TO FEEL GOOD.

NEO Eagle F1 Asymmetric 3

Ελαστικό υπερ υψηλών επιδόσεων
Με τη μικρότερη απόσταση φρεναρίσματος
σύμφωνα με δοκιμές του TÜV

ΧΡ. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ & ΥΙΟΙ ΛΤΔ
Καντάρας 54, Καίμακλι,
1037 Λευκωσία - Κύπρος

Δεν φοράει τη μάσκα του λέει και ψέματα

Οι συμπάθειες..

Ο Ζαχαρίας Κουλιός, πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου της Βουλής, ως εκ της θέσεώς του, ήταν υπεύθυνος για την τήρηση των υγειονομικών πρωτοκόλλων από τους καλεσμένους στη συνεδρία της περασμένης Πέμπτης. Και αν κάποιος δεν πειθαρχούσε, ο κ. Κουλιός όφειλε να καλέσει τις αρμόδιες αρχές προκειμένου να εφαρμόσουν τις πρόνοιες των διαταγμάτων. Όπως γίνεται δηλαδή με του υπόλοιπους κοινωνούς θνητούς και τα 300 ευρώ πρόστιμο. Τι από τα παραπάνω έπραξε ο κ. Κουλιός; Απολύτως τίποτα. Ο γενικός ελεγκτής, όταν τούτ'άρε περί πικρόχολων σχολίων, έπρεπε να γνωρίζει ότι εντός της επιτροπής ήταν άλλα 31 άτομα και είδαν αν έβγαλε η όχι τη μάσκα του για να απολαύσει τον καφέ του. Αν στη θέση του γενικού ελεγκτή ήταν κάποιος άλλος, μη αρεστός, ο κ. Κουλιός θα τον είχε περάσει από σάρβαντα κύματα. Αλλά εδώ βλέπετε οι συμπάθειες δεν κρύβονται.

• • • •

Οι αστικές ευθύνες

Στα θετικά η πρωτοβουλία του ΑΚΕΛ να καταθέσει διά του γενικού του γραμματέα, πρόταση νόμου προκειμένου να μην γίνει πράξη η παραγραφή αστικών αδικημάτων σε σχέση με τον Συνεργατισμό. Το ΑΚΕΛ με την πρόταση νόμου επιδιώκει ο χρόνος παραγραφής, ειδικά για τα αγώγιμα δικαιώματα που αφορούν σε απαίτηση για αμέλεια ή παράβαση θέσμιου καθήκοντος κατά προσώπων, που είναι υπεύθυνα για την κατάρρευση του Συνεργατισμού, να ανασταλεί για ένα χρόνο. Ο υπουργός Οικονομικών επίσης απέστειλε επιστολή στη Νομική Υπηρεσία για οδηγίες πώς πρέπει να κινηθεί. Αλήθεια ο γενικός εισαγγελέας και η Αστυνομία τι κάνουν; Ο αρχηγός της δύναμης είναι στην Κύπρο; Και ύστερα εννοούνται που κάποιος υποστηρίζουν πως η Αστυνομία μας είναι μόνο για τα εύκολα. Στα δύσκολα ή χάνονται ή βγάζουν τον Δίαντα και αλλοίμονο όποιος βρεθεί μπροστά τους.

• • • •

Η κρυφή ψήφος

Τρεις περίπου μήνες πριν από τις βουλευτικές εκλογές και για τα μεγάλα κόμματα, οι δημοσκοπήσεις που έχουν στα χέρια τους ή αυτές που θα πάρουν το επόμενο διάστημα, είναι ένα από τα μεγάλα στοιχεία. Αυτό που τα φοβίζει είναι η κρυφή ψήφος, η οποία υπάρχει. Όπως μαθαίνω στον Συναγερμό ανησυχούν ήδη για το εν-

Στην Επιτροπή Ελέγχου της περασμένης Πέμπτης βρίσκονταν 31 άτομα, όπως φαίνεται και στην φωτογραφία. Από αυτούς, είκοσι φοράνε κανονικά τη μάσκα τους, τρεις τη χρησιμοποιούν για να προστατεύουν το πιούρι τους και ένας, μαντέψτε ποιος, ποζάρει με δημοσιογραφικό στιλάκι. Παρεμπιπτόντως υπάρχει και βίντεο με τον χαλαρό γενικό ελεγκτή το οποίο είναι διαθέσιμο.

δεχόμενο οι δημοσκοπήσεις που έχουν να πέσουν έξω λόγω κρυφής ψήφου. Επίσης, ένα άλλο θέμα που προβληματίζει, περισσότερο το ΑΚΕΛ και τον ΔΗΣΥ και λιγότερο το ΔΗΚΟ, είναι το όπλο της προσωπικής επαφής. Η πρακτική αλιεύσης ψήφων με τη μέθοδο από πόρτα σε πόρτα, ουσιαστικά έχει ακυρωθεί λόγω πανδημίας. Ειδικά στην Εζεκία Παπαϊωάννου που η στενή επαφή με τον κόμο ήταν ένα από τα πλεονεκτήματα του κόμματος σε παλιότερες εκλογικές αναμετρήσεις, έχουν αρχίσει να καταστρώνουν νέα πλάνα προσαρμοσμένα σε περιβάλλον πανδημίας. Στον Συναγερμό με περισσότερη high tech κουλτούρα, έχουν ξαποληθεί στις διαδικτυακές συνάξεις στα «παράθυρα», με συζητήσεις επί παντός επιστητού. Τρίζουν τα κόκαλα των πολιτευτών της μεγάλης οθόνης Μαυρογιαλούρου και Γκρότσου.

• • • •

Από Υφυπουργεία...

Έτσι που το πάει ο κ. Νίκος και με τη φόρα που έχει πάρει μέχρι το τέλος της θητείας του, οι υφυπουργοί θα είναι περισσότεροι από τους υπουργούς. Εκτός από το Υφυπουργείο Πολιτισμού που πέρασε πρόσφατα από το Υπουργικό Συμβούλιο, δεν πρέπει να μας διαφεύγει πως ενώπιον της Βουλής υπάρχει και η έγκριση σύστασης Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας, ανεβάζοντας τον αριθμό των υφυπουργείων στα πέντε με προοπτική να γίνουν έξι αν αποκτήσουμε και υφυπουργείο Αθλητισμού. Έχω την εντύπωση πως αν προχωρήσει η σύσταση όλων των υφυπουργείων, το Προεδρικό Μέγαρο θα χρειασθεί νέο αίθουσα για τις συνεδρίες του Υπουργικού Συμβουλίου. Και όπως συμβαίνει σε τέτοιες περιπτώσεις κάποιος ξεκίνησαν ήδη να πλάσονται για τις θέσεις υφυπουργών που θα προκύψουν. Οι πρώτες διαρροές με ονόματα έχουν κάνει την εμ-

φάνισή τους, ειδικά για το υφυπουργείο Πολιτισμού.

• • • •

Η Νατάσα

Η Νατάσα Πλειδίου συνεχίζει την παράδοση που υπάρχει τα τελευταία χρόνια με τους δημοσιογράφους που καλύπτουν το υπουργείο Ενέργειας. Τόσο η ίδια όσο και οι συνεργάτες της είναι ιδιαίτερα υποβλητικοί. Η ίδια, ακόμα και αν το πρόγραμμα της είναι επιβαρυνμένο, θα κλέψει πέντε λεπτά για να απαντήσει σε όσα τηλεφωνήματα δεχθεί από δημοσιογράφους, αντιλαμβάνομενη το έργο και τις πιεστικές ανάγκες προκειμένου να υπάρχει έγκυρη και έγκαιρη ενημέρωση. Μπορεί να είναι αθόρυβη σε σχέση με τον προκατόχο της Γιώργο Λακκοτρύπη, ωστόσο το έργο που επιτελείται αυτή την περίοδο σε θέματα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας είναι σπ-

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΝΙΚΟΣ ΝΟΥΡΗΣ

Καλά εκεί στο ΥΠΕΣ δεν υπήρχε ένας χριστιανός να θυμίσει στον υπουργό Εσωτερικών πως σε 45 μέρες πραγματοποιείται η άτυπη πενταμερής στη Γενεύη και πως η τοποθέτηση συμφωνηθέντων στην Πράσινη Γραμμή θα προκαλούσε περιέργους, να το πω κομψά, συνειρμούς;

μαντικό και ουσιαστικό για την Κύπρο και τις υποχρεώσεις της έναντι της Ε.Ε., αλλά και για τον απλό πολίτη. Δικαιολογημένα ο Νίκος Αναστασιάδης της εμπιστεύτηκε το συγκεκριμένο πόστο.

• • • •

Τα rapid test

Ο υπουργός Υγείας σε κάποιες περιπτώσεις δέχεται αυστηρή κριτική για τη διαχείριση της πανδημίας, ωστόσο σε γενικές γραμμές για μια πρωτόγνωρη για όλους μας κατάσταση, τα έχει πάει καλά. Ειδικά από τον νέο χρόνο όπου έσφιξαν τα ζωνάρια, ο Κωνσταντίνος Ιωάννου σε κάποιες περιπτώσεις πάτησε πόδι, όσο μπορούσε. Τουλάχιστον, όταν άρχισαν τα δύσκολα δεν χάιδεψε αυτά και αυτό θα πρέπει να του πιστωθεί στα θετικά. Δεν ξέρω ποιανού ευθύνη είναι αλλά το Υπουργείο Υγείας θα πρέπει να δει το θέμα με τα rapid test. Η περίπτωση με τον Γενικό Ελεγκτή είναι χαρακτηριστική. Είναι θετικό το ένα τεστ να είναι θετικό και μετά από 10 λεπτά το άλλο να είναι αρνητικό; Επίσης και με το εμβόλιο της AstraZeneca. Η ανησυχία που προκλήθηκε συνεχίζει να υπάρχει. Ξέρω από πρώτο χέρι ότι συνεχίζονται οι ακυρώσεις εμβολιασμών, τις επόμενες εβδομάδες. Κάντε κάτι γιατί εάν σας παραλάβει ο Οδυσσεύς καλά ξεμπερδέματα.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει **ΟΝΑΣΙΑΓΟΡΑΣ**

Η σύναξη των πολιτικών κεφαλών και η ορμή του Αβέρωφ

Πώς τα καταφέραμε;

Σύμφωνα με όσα δήλωσε η εκπρόσωπος της Κομισιόν την Παρασκευή, η Ε.Ε. δεν είχε ενημερωθεί για την απόφαση της κυβέρνησης να τοποθετήσει φράχτη σε περιοχή της γραμμής αντιπαράταξης. Αν και η εκπρόσωπος σημείωσε ότι «το άρθρο 3 του κανονισμού για την πράσινη γραμμή προβλέπει ότι η αποτρεπτική επιτήρηση πραγματοποιείται από την Κυπριακή Δημοκρατία κατά μήκος της γραμμής, κατά τρόπο που να αποθαρρύνει τους ανθρώπους να παρακάμπτουν τους ελέγχους στα σημεία διέλευσης που αναφέρονται», σημείωσε και κάτι άλλο, άκρως ανησυχιακό. Όπως δήλωσε: «Εξετάζουμε το ζήτημα, τα νέα και την κατάσταση επί του εδάφους και το συζητούμε με τις αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας». Αν κατάλαβα καλά, φτάσαμε στο σημείο η Κυπριακή Δημοκρατία, θύμα της τουρκικής εισβολής και κατοχής και των οδοφραγμάτων του κατοχικού στρατού, να λογοδοτεί για την τοποθέτηση οδοφραγμάτων στην γραμμή αντιπαράταξης; Πώς αλήθεια τα καταφέραμε; Να φταίει άραγε ο Νουρής γι' αυτό και η απόφαση της κυβέρνησης; Να φταίει μήπως οι καλοθελητές που καταγγέλλουν με την πρώτη ευκαιρία την κυβέρνηση στην Ε.Ε.; Η μήπως όλα μαζί; Θα μπορούσαμε άραγε να κάνουμε καλύτερο δώρο στην τουρκική πλευρά ενόψει της πενταμερούς;

Σύναξη πολιτικών κεφαλών

Την Τρίτη οι αρχηγοί θα ανέβουν στον Λόφο για ένα ακόμα Εθνικό Συμβούλιο. Μπορεί οι περισσότεροι να θεωρούν ότι θα πρόκειται για άλ-

Πάντως, με κάποιους Τουρκοκύπριους οι διαφωνίες είναι λιγότερες από ό,τι με κάποιους Ελληνοκύπριους.

λη μία σύναξη των πολιτικών κεφαλών του τόπου και ότι θα έχουν για άλλη μία φορά την πολυτέλεια να τσακωθούν και να ανταλλάξουν κατηγορίες με την άνεση που το έκαναν πάντα. Ιδιαίτερα σε προεκλογικές περιόδους όπως καλή (;) ώρα. Ωστόσο, τα περιθώρια στενεύουν πολύ και θα πρέπει να το αντιληφθούν οι κεφαλές πως δεν υπάρχει άλλος χρόνος για χάσιμο, για μαγκιές, επίδειξη και κούφια λόγια.

Οφείλουν αυτή τη φορά να βρουν κοινό λόγο, κοινό δρόμο για το κοινό μέλλον.

Ο Αβέρωφ με ορμή

Με ορμή συνεχίζει ο Αβέρωφ Νεοφύτου τις συναντήσεις του στα Κατεχόμενα. Την εβδομάδα που μας πέρασε συναντήθηκε με πολλούς Τ/κ πολιτικούς αρχηγούς σε ένα πολιτικό διοριστικό που πολύ θα το ζήλευε το ΑΚΕΛ. Μεταξύ άλλων συ-

ναντήθηκε με τους πρώην ηγέτες των Τουρκοκυπρίων Μεχμέτ Αλί Ταλάτ και Μουσταφά Ακιντζί, αρχηγούς και εκπροσώπους κομμάτων, τον πρώην διαπραγματευτή Οζντλ Ναμί και τον Τουφάν Ερχιουρμάν του Τουρκικού Ρεπουμπλικανικού Κόμματος. Ο τελευταίος, όπως πληροφορούμαι, θα ανταποδώσει την επίσκεψη πολύ σύντομα στα γραφεία της Πινδάρου. Ο Αβέρωφ επα- νέλαβε στους Τ/κ συνομιλητές του

τη θέση που τελευταία διαλαλεί ο ΔΗΣΥ υπέρ της ΔΔΟ με πολιτική ισότητα και με την απαραίτητη «ουρά», όπως αυτή καθορίζεται στα σχετικά ψηφίσματα του ΟΗΕ και εντός των παραμέτρων του πλαισίου Γκουτιέρες. Όπως μου έλεγε προχθές ο Μάνταμ του Φούλη, η συγκομιδή του μεγάλου αρχηγού από αυτές τις συναντήσεις ήταν πολύ περισσότερο απ' όσα αρχικά ανέμενε και πως εντός των επομένων ημε-

ρών ενδέχεται να κάνει και δημόσια τον απολογισμό του. Καλά δεν τους λυπάται καθόλου εκεί στο ΑΚΕΛ;

Πόλεμος υποψηφίων

Πολύ έντονος είναι ο αντιπαράθεσης σε μεγάλο κόμμα μεταξύ υποψηφίων σε συγκεκριμένη επαρχία. Όπως υποστηρίζουν κάποιες υποψήφιοι, δέχονται έντονο πόλεμο από ανθυποψηφίους τους οι οποίοι τυγχάνουν υπερπροβολής στα ΜΜΕ λόγω των επαγγελματικών και άλλων ιδιοτήτων τους. Κάποιος, όπως ακούω, έθεσαν το θέμα και σε ανώτατο επίπεδο στην ηγεσία του κόμματος, λαμβάνοντας υποσχέσεις για στοχευμένη αντίδραση, κάτι που δεν έχει γίνει μέχρι στιγμής. Η κατάσταση στη συγκεκριμένη επαρχία, που δεν είναι η μόντη που έχει προβλήματα στο ίδιο κόμμα, απειλεί να προκαλέσει τεράστιο ρήγμα μεταξύ παλαιών και νέων στελεχών με σοβαρές επιπτώσεις στην κομματική συνοχή. Και αυτό το λένε στελέχη του κόμματος που προειδοποιούν πως πρέπει να υπάρξει ειρήνη και συνεργασία μεταξύ των υποψηφίων και να τερματιστούν οι προσωπικές ατζέντες που το συγκεκριμένο κόμμα υποτίθεται ότι απαγορεύει...

ΚΟΙΝΩ: Αληθεύει ότι το πριγκιπικό, αρχηγικό ταξίδι στην Αθήνα προκάλεσε πολλά προβλήματα στο ΔΗΚΟ; Τα μισά προβλήματα αφορούσαν τη συνοδεία που επέλεξε ο πριγκιπικός Νικόλαος, δηλαδή τον Χρύση, και όσα ακολούθησαν εντός του κόμματος. Τα άλλα αφορούσαν τα πριγκιπικά παράπονα ότι το ταξίδι δεν καλύφθηκε όσο του άξιζε από τα ΜΜΕ...

Εναν χρόνο μετά

Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Εδώ και ένα χρόνο ζούμε σε περιορισμό. Με την αγωνία, την ανασφάλεια, τον φόβο, τις μάσκες, τα μνημόνια, τα αντισημιτικά, την έγνοια. Και με ένα σωρό συναισθηματικές διακυμάνσεις που μας έχουν μετατοπίσει. Προς τα πού, εναπόκειται στον προσωπικό απολογισμό του καθενός. Την ίδια ώρα η χώρα σε μία από τις χειρότερες της φάσεις. Με τη διαφθορά να μολύνει την ατμόσφαιρα και τις αντιπαραθέσεις των κομματάρων να διαπερνούν κάθε μέτρο προστασίας της ψυχικής μας υγείας. Και την ίδια ώρα τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης να παίρνουν φωτιά από θυμωμένες αναρτήσεις και από μια ψυχολογία που αγγίζει τα όρια και προκαλεί ερωτήματα για το σήμερα, το αύριο αλλά και για το χθες μας. Ένας χρόνος μετά λοιπόν από τότε που εμφανίστηκε ο επικίνδυνος ιός και μας καθήλωσε σε μια πρωτόγνωρη συνθήκη.

Εμάς και ολόκληρο τον πλανήτη. Με εκατομμύρια θανάτους. Και με μια αδιανόητη μοναξιά να σηματοδοτεί αυτούς τους θανάτους. Το πώς θα είναι η επόμενη μέρα κανείς ακόμα δεν γνωρίζει μετά βεβαιότητας, γιατί οι μέχρι τώρα βεβαιότητες έχουν ανατραπεί και στη θέση τους κατοικούν ερωτηματικά και προβληματισμοί. Και είναι αυτά τα ερωτηματικά και αυτούς τους προβληματισμούς που οφείλουμε να κοιτάζουμε κατάματα προκειμένου να πραγματοποιήσουμε αυτή την τόσο πρωτόγνωρη συνθήκη που βιώνουμε. Τι εννοώ; Η απάντηση βρίσκεται στα λόγια ενός νοσηλευτή από το νοσοκομείο αναφοράς τα οποία και δανείζομαι από το δημοσίευμα που τα φιλοξένησε: «...Με το τέλος της πανδημίας δεν θα είμαστε ποτέ ξανά οι ίδιοι. Γιατί;

Γιατί έχουμε συνειδητοποιήσει πόσο σημαντική είναι η ανθρώπινη ζωή. Τη μια στιγμή ζεις και μέσα σε δευτερόλεπτα ο ιός σε κτυπά ανελέητα και εγκαταλείπει τα εγκόσμια μόνος, κλεισμένος σε ένα δωμάτιο, χωρίς ένα δικό σου. Όταν βλέπεις και ζεις όλα αυτά που ζήσαμε και ζούμε αντιλαμβάνεσαι πόσο πολύτιμη είναι η ζωή. Ακούω τους ανθρώπους να μεμφιμοιρούν, να παραποιούνται, να φωνάζουν και να αντιδρούν γιατί είναι κλεισμένοι, γιατί δεν είναι ελεύθεροι, γιατί δεν μπορούν να κυκλοφορήσουν όπως παλιά. Αν όλοι αυτοί είχαν την ευκαιρία να περάσουν τον τελευταίο χρόνο από το νοσοκομείο αναφοράς σίγουρα θα είχαν αναθεωρήσει όσα βιώνουν και όσα σκέφτονται. Όπως κάναμε και εμείς οι νοσηλεύτες. Αναθεωρήσαμε τη ζωή μας και όσα θεωρούσαμε σημαντικά...».

Και είναι σ'αυτή ειδικά την τελευταία φράση που βρίσκεται συμπυκνωμένη η απάντηση. Γιατί να, οφείλουμε να αναθεωρήσουμε τη ζωή μας και τα σημαντικά μας προκειμένου να νοσηματοδοτήσουμε την κατάσταση στην οποία ζούμε και η οποία μας στέρησε ένα σωρό ελευθερίες υπενθυμίζοντας μας ωστόσο την ευθραυστότητα της ζωής.

Και την ίδια ώρα μας κάλεσε να γίνουμε πιο άνθρωποι και να σκεφτόμαστε πιο συλλογικά. Να μη μένουμε προσκολλημένοι στο δικό μας πρόβλημα, βασανόμαστε και έγνοια αλλά να το ιεραρχούμε σωστά στην κλίμακα της αξίας της ίδιας της ζωής. Και να έχουμε πάντα στο πίσω μέρος του μυαλού μας ότι την ίδια ώρα που εμείς επικεντρωνόμαστε αν τις δικές μας ανατροπές κάποιος πάλευαν με τον ίδιο είτε ως ασθενείς, είτε ως επαγγελματίες υγείας. Αν δεν συμβεί αυτή η μετατόπιση μέσα μας, αν δεν αλλάξει το κέντρο βάρους μας και αν δεν συνειδητοποιήσουμε πως ένα χρόνο μετά οφείλουμε να υπερβούμε αυτούς και να κοιτάζουμε ευρύτερα την ίδια την ουσία της ανθρώπινης ζωής τότε το σημείο εκκίνησης για προβληματισμούς που αφορούν σε όλα τα υπόλοιπα που μας απασχολούν (είτε στην πολιτική ζωή, είτε στην οικονομική προοπτική, είτε στο εθνικό μας θέμα) θα είναι μια ακόμα λάθος αφετηρία. Διότι μόνο αν αφομοιώσουμε τα μαθήματα της πανδημίας θα μπορούσαμε να γίνουμε καλύτεροι άνθρωποι και αυτό κατ' επέκταση σημαίνει πολλά.

Όπως το να σκεφτόμαστε αλλιώς, να αντιδρούμε αλλιώς, να δρούμε αλλιώς, να προβληματιζόμαστε αλλιώς και να στοχεύουμε αλλιώς και αυτό το αλλιώς να εκπορεύεται από την ανάγκη να ανταποκριθούμε στην αξία της ζωής υποβαθμίζοντας όσους και ό,τι προσπαθεί να την υποτιμήσει ως δευτερεύουσα.

elenixenou11@gmail.com

Εξόριστοι θιβετιανές που ζουν στην Ινδία πραγματοποιούν ειρηνική διαμαρτυρία, με αφορμή την 62η Εθνική Ημέρα Εξέγερσης των Γουναϊκών, κοντά στην πόλη Δαραμσάλα.

Τα τείχη και οι προεκτάσεις

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Ο Ρόμπερτ Φροστ σημείωνε πως πριν χτιστούν ένα τείχος θα πρέπει να διερωτηθούμε: ποιον θα χτίσουμε μέσα και ποιον απ' έξω. Το τείχος που υποσχόταν να κτίσει ο Τραμπ, στα σύνορα ΗΠΑ-Μεξικού, ως μέτρο πάταξης της παράνομης μετανάστευσης ήταν ίσως το καταλληλότερο παράδειγμα για το εμπόριο φόβου που στήθηκε τα τελευταία χρόνια απέναντι στον «άλλο». Το προεκλογικό αφήγημα ενός «ενός σπουδαίου, μεγάλου, όμορφου τείχους» βρήκε πρόθυμους ακρατές και σίγουρα πρόσφορο έδαφος. Όμως όλα αυτά προσέκρουσαν ακόμα και στο «βαθύ κράτος» του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος, το οποίο, ανησυχώντας για τις προεκτάσεις, θέλησε να το παρουσιάσει ως μία μεταφορά για καλύτερη ασφάλεια των συνόρων. Βεβαίως για τον Τραμπ δεν ήταν ούτε κωδικός, ούτε μεταφορικός όρος. Είχε κτίσει ολόκληρο προεκλογικό γύρω από το εννέα μέτρων ύψους τείχος έσω και αν γι' αυτό το τείχος δεν έδωσε ούτε σεντ.

«Ίσως το πιο διάσημο ανύπαρκτο τείχος στον κόσμο» έλεγε ο Τιμ Μάρσαλ στο βιβλίο του «Υψώνοντας τείχη». «Αλλά παρόλο που δεν έχει κατασκευαστεί ακόμη, αποτελεί ισχυρό σύμβολο του τρόπου με τον οποίο η διαίρεση επιπράσσει και συνεχίζει να επηρεάζει τον πολιτιστικό και πολιτικό οδοστρωτήρα που είναι οι ΗΠΑ».

Η ζημία που έκανε ο Τραμπ και με τα τείχη του στις συνειδήσεις του κόσμου αποτυπώθηκε προσφάτως έξω από το Καπιτώλιο. Δεν ξέρω αν ο Νίκος Νουρής, ο Κυριάκος Κούσιος ή ο ίδιος ο Πρόεδρος εξέφρασαν τότε αποτροπή για όσα συνέβησαν στο Καπιτώλιο. Αν γέλασαν ή είδαν σκωπτικά τα καμώματα Τραμπ για το περιβόητο τείχος. Αν όμως έγινε κάτι τέτοιο θα ήταν τουλάχιστον υποκρισία. Γιατί οι δικές τους κινήσεις δεν έχουν ούτε πολλή διαφορά ούτε περισσότερη σοβαρότητα.

Γιατί σε ένα σοβαρό κράτος, εκείνος που θα σκεφτόταν κάτι τόσο εφάπαστο όσο ένα συρματοπλέγμα 10 χιλιομέτρων, παραλληλίζοντας την κατάσταση με αυτή του Έβρου θα είχε πάει ήδη σπίτι του. Και για την ανοησία και για τις προεκτάσεις όλων αυτών. Την ανοησία των επιχειρημάτων τους κατέδειξε με τον πιο παραστατικό τρόπο ο συνάδελφος Γιώργος Χρυσάνθου στον ALPHA, όταν με ένα πόντο της οικοδομής που βρήκε λίγο πιο κάτω κατάφερε να περάσει το συρματοπλέγμα σε εκαοσι μάλιστα δευτερόλεπτα.

Ήταν ένα μήνυμα στους διακινητές που θσαυρίζουν εξήγησε ο Νίκος Νουρής και θεώρησε πως έκλεισε το θέμα. Επειδή οι διακινητές θα ντρέπονταν ένα συρματοπλέγμα 10 χιλιομέτρων. Και επειδή οι μετανάστες που βάζουν σε βάρκες με άγνωστη πορεία τα παιδιά τους για να γλυτώσουν, θα έκαναν ένα βήμα πίσω μόλις αντίκρυζαν το φράγμα τους. Αν, όμως, το μεταναστευτικό μετατρέπεται πράγματι σε μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις, γι' αυτό η κυβέρνηση οφείλει να λογοδοτήσει. Κυνηγώντας και τιμωρώντας όλους αυτούς που πλουτίζουν τα τελευταία χρόνια από αυτή τη σύγχρονη δουλειά. Όμως, αντί να πουν συγγνώμη, λάθος, το συνεχίζουν! «Έχουμε μία κουλτούρα να προστατεύουμε» εξήγησε ο Κυριάκος Κούσιος καταδεικνύοντας πως για τον ίδιο η προστασία της κουλτούρας μας είναι ταξική. Γιατί βεβαίως αυτή δεν κινδύνευε ποτέ από τις χιλιάδες σκιάδες πολιτογραφησίων που μοίραζαν αβέρτα, αλλά από τους φτωχούς και τους κατατρεγμένους. Ούτε σκέφτηκαν τους συμβολισμούς όλου αυτού. Πως δηλαδή μέχρι χθες μιλούσαμε για το συρματοπλέγμα της ντροπής και της διαίρεσης και σήμερα τα τοποθετούμε μόνοι μας, λίγο πριν από την Πενταμερή.

Το πιο ανησυχητικό όμως αυτής της κίνησης είναι οι προθέσεις τους. Τα ένστικτα που θέλουν να καλλιεργήσουν στην κοινωνία. Γιατί προφανώς είδαν πως βάσει δημοσκοπήσεων, ο φόβος για τον «άλλο» έχει πρόσφορο έδαφος. Το να θωπεύεις όμως τα χειρότερα ένστικτα μιας κοινωνίας δεν είναι πολιτική, είναι πολιτικαντισμός. Είναι ο τραμπισμός με άλλο προσώπιο. Μπορεί να σε πάρει μέχρι τις εκλογές του Μάη, όμως μετά θα πρέπει να θηριεύεις ό,τι έσπειρες. Το ότι βεβαίως ο αναπληρωτής πρόεδρος του μεγαλύτερου κόμματος τα στριζίζει κάνουν το όλο ζήτημα ακόμα πιο ανησυχητικό. Γιατί είναι αυτοί που έλεγαν πως είναι σοβαροί. Αυτοί που θα έφερναν νέα κουλτούρα στην πολιτική. Αυτοί που διαμαρτύρονται καθημερινά για τον τοξικό λόγο που κατά τα άλλα έχει προκληθεί.

Και επειδή οι πολιτικές τους δεν έχουν στόχο να μας βελτιώσουν ως κοινωνία, αλλά να βγάλουν τα χειρότερα μας ένστικτα, για τον προεκλογικό τους, θα πρέπει εμείς ως πολίτες να προστατεύσουμε τον τόπο μας. Και να αποφασίσουμε σε ποια πλευρά αυτού του αόρατου τείχους θέλουμε να βρισκόμαστε την επόμενη μέρα.

economidou@kathimerini.com.cy

Το αυτογκόλ του Νουρή

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

Άκουσα με προσοχή τον πρόεδρο της Δημοκρατίας να υπόσχεται ένα δεύτερο success story στην οικονομία. Ότι δηλαδή θα αποδείξει, για δεύτερη φορά στα χρόνια που κυβερνά, πως μπορεί να παραλάβει καμένη γη και να την κάνει να καρπίσει. Η προσπάθειά του να πείσει για το επερχόμενο θαύμα είναι βεβαίως θεμιτή. Αν και οποιοσδήποτε διαθέτει στοιχειώδη ρεαλισμό αντιλαμβάνεται ότι το οικονομικό μέλλον της χώρας προδιαγράφεται δυσοίωνα στη μετά την πανδημία εποχή.

Δυστυχώς για τον Νίκο Αναστασιάδη, η πανδημία δεν είναι το μόνο σύννεφο που σκιάζει την κυβέρνησή του. Μαζεύτηκαν και άλλα, εξίσου σκοτεινά, που αφορούν στη σύγκρουση συμφέροντος, στην πολιτική ευθιξία, στο ύφος και το ήθος της εξουσίας. Και από δίπλα να τρέχουν οι εξελίξεις στο Κυπριακό, με τους Τούρκους να σκληραίνουν τη στάση τους και τον πρόεδρο να καλείται να διαψεύσει τη ρετινιά περί δύο κρατών.

Η σούμα των πιο πάνω αναδεικνύει μια βαριά για την κυβέρνηση περιρρέουσα ατμόσφαιρα. Οπότε εύλογα μπορεί να αναρωτηθεί κανείς, τι ακριβώς προσέθεσε στη βεβαρημένη κυβερνητική εικόνα ένας φράκτες κατά μήκος της πράσινης γραμμής; Ποιο φωτισμένο μυαλό σκέφτηκε, σε αυτό το χρονικό σημείο που βρισκόμαστε λίγο πριν από την άτυπη πενταμερή, ότι έπρεπε να χαράξει σύνορα με συρματοπλέγματα; Για να ανακοπούν οι μεταναστευτικές ροές από τα Κατεχόμενα, ήταν το επίσημο κυβερνητικό αφήγημα. Αλήθεια; Έντεκα χιλιόμετρα συρματοπλέγμα, που μπορεί ο καθένας εύκολα να κόψει, θα εμποδίσει τους διακινητές; Και με τα υπόλοιπα χιλιόμετρα τι θα γίνει δηλαδή; Θα χαράξουν σύνορα, απ' άκρη σ' άκρη της πράσινης γραμμής, προσφέροντας στην τουρκική προπαγάνδα το μεγαλύτερο δώρο εν όψει των επικείμενων συνομιλιών;

Πρόκειται, κατά την άποψή μου, για κραυγαλέα περίπτωση ανικανότητας και μικρών πολιτικών κυβικών. Με ενορχιστρωτή τον μετρίως μέτριο υπουργό Εσωτερικών και συνήγορο υπεράσπισης τον σημαδέλι μεν, πλην όμως απολύτως ακατάλληλο γι' αυτή τη δουλειά, κυβερνητικό εκπρόσωπο. «Η χώρα δεν είναι μπάτε σκύλοι αλέστε» δήλωσε ο Κυριάκος Κούσιος, πυροβολώντας εξ επαφής όχι μόνο την πολιτική ορθότητα αλλά και την κοινή λογική. «Σκύλοι» οι μετανάστες, κύριε εκπρόσωπε; Είμαστε σοβαροί σε αυτό τον τόπο που μισό αιώνα πριν βούλιαξε μέσα στον πόντο της προσφυγιάς;

Οι αντιδράσεις ήταν πολλές, τόσο από αυτούς που έκριναν αναποτελεσματική την ενέργεια όσο και από εκείνους που διέκριναν ύποπτα πολιτικά κίνητρα πίσω από την απόφαση του Νουρή. Γιατί δεν είναι μόνο η συγκυρία του Κυπριακού και το μήνυμα που στέλνουμε στην τουρκοκυπριακή κοινότητα. Είναι και η υποψία ότι η κυβέρνηση λειτουργεί ψηφιοφρονηκά, φλερτάροντας με το ακρατήριο που βρισκεται δεξιάτερα της.

Οι φράκτες ή τα τείχη προστασίας από τους μετανάστες δεν είναι κυπριακή επιινόηση. Να θυμίσουμε την κατασκευή του τείχους στα σύνορα ΗΠΑ - Μεξικού από τον Ντόναλντ Τραμπ και την κατακραυγή που προκάλεσε. Αλλά και την τοξική ρητορική του Βίκτορ Όρμπαν στην Ουγγαρία για το τείχος που θα προστατεύει τους Ευρωπαίους πολίτες από τις «πλημμύρες των παράνομων μεταναστών». Η κυβέρνηση, στην προσπάθειά της να δικαιολογήσει τα αδικαιολόγητα, επικαλέστηκε το τείχος στον Έβρο. Υποθέτω δεν χρειάζεται να σχολιάσουμε το γελίοιο του πράγματος για την ατυχή σύγκριση.

Όποιος πιστεύει ότι τα πιο πάνω παραδείγματα αδικούν τον Νίκο Νουρή μάλλον αγνοεί το πολιτικό του ποίον. Όπως είχα γράψει τον περσινό Μάιο, ο υπουργός Εσωτερικών διαθέτει πλούσιο αντιμεταναστευτικό βιογραφικό: «17 πρόσωπα τα οποία έφτασαν ως μετανάστες επιβεβαιώθηκε ότι καταζητούνται για τρομοκρατικές οργανώσεις και έχουν εμπλοκή με τον ISIS / στη Χλόρακα αιτούντες άσυλο εμφανίζουν βίαια και εγκληματική συμπεριφορά / αντιμεταναστευτικές και υποκινούμενοι όσοι εξέφρασαν τη στήριξη τους στους εγκλειστούς στο χώρο φιλοξενίας Πουρνάρα / η κυβέρνηση δεν θα επιτρέψει να συνεχιστούν φαινόμενα αναρχίας / μαιμού φοιτητές με πλαστά χαρτιά - αν θέλουν να τους κλείσουμε στα κλειστά κέντρα αλλιώως να τους στείλουμε πίσω...» και άλλα παρόμοια, αντίστοιχο πολιτικού μεγαλείου.

Το τελευταίο κρούσμα προσιθιεται ως ένα ακόμα αυτογκόλ στην πολυτάραχη υπουργική πορεία του Νίκου Νουρή. Με μεγάλο χαμένο τον πολιτικό του προϊστάμενο, ο οποίος παραμένει υπεύθυνος για την επιλογή ενός ακόμα «άριστου των αρίστων».

stavros.christodoulou@gmail.com

Των Κυπρίων οι κοινότητες ζουν σε άλλο γαλαξία

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ**

Των Κυπρίων οι κοινότητες, είτε με τις αρχαιότητες, είτε με ορθοδοξία, φτιάχνουν άλλο γαλαξία... θα μπορούσε κάποιος να παραφράσει τον μοναδικό στίχο του Διονύση Σαββόπουλου, αναλογιζόμενος την τραγική ιστορία της τοπικής αυτοδιοίκησης. Και βεβαίως: «τι να φταίει η Βουλή τι να φταίει οι εκπρόσωποι, έρμηροι και απρόσωποι βρε, αν πονάει η κεφαλή...». Η θρυαλίδα, η οποία πυροδότησε το Κυπριακό, όπως το ξέρουμε σήμερα, ήταν οι καβγάδες για τα ξεχωριστά δημαρχεία, τα οποία, σύμφωνα με το Σύνταγμα του 1960, είχαν δικαίωμα να συστήσουν οι Τουρκοκύπριοι. Νομικά τερτίπα και κουτοπονηρίες έφεραν τον διαχωρισμό και την αποχώρηση των Τουρκοκυπρίων από την κυβέρνηση. Το κακό δεν ήταν κεραυνός εν αιθρία, αλλά ήταν το αποκορύφωμα, παθών και μικροτήτων, κυρίως στην τότε διοικητική Βουλή των Αντιπροσώπων. Όπως ομολογούσαν παλαι-

ότερα σιωπηλά, βουλευτές και πολιτευτές, «παίρναμε νερό και ηλεκτρικό ρεύμα στα ελληνικά χωριά και αφήναμε τα τουρκικά χωριά χωρίς ρεύμα και νερό. Νομίζαμε ότι θα αναγκάζαμε τους Τούρκους να εγκαταλείψουν το νησί, όπως εγκατέλειψαν η καλύτερα εκδιώχθηκαν, οι Έλληνες από την Κωνσταντινούπολη. Τελικά πληρώσαμε μαζεμένες τις αμαρτίες μας».

Οι τοπικές κοινότητες είναι και σήμερα κράτος εν κράτει, αφού στο όνομα της αυτονομίας, των μικρών τάχα κυβερνήσεων, «τρών και πίνουν» και φορτώνουν τα κρέπη στους φορολογούμενους πολίτες. Έφθασαν μέχρι το σημείο να αναγκάσουν το κράτος, δηλαδή τους φορολογούμενους πολίτες, να πληρώσουν εκατομμύρια σε κρέπη των κοινότητων στα Συμβούλια Υδατοπρομήθειας. Με άλλα λόγια πάτησαν την κυβέρνηση στον «κάλο», αφού δεν επρόκειτο να αφήσει εκατοντάδες χιλιάδες νοικοκυριά χωρίς νερό. Με την ίδια «πονηριά» Δήμοι και Κοινότητες έχουν «πατημένη» την κυ-

βέρνηση, ως εγγυητή, για κρέπη εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ. Φυσικά ξεκινούν ότι όλα τα χρήματα βγαίνουν από την ίδια τσέπη, δηλαδή τις τσέπες των φορολογούμενων πολιτών. Σε όλα αυτά θα πρέπει να προστεθούν οι εκθέσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, οι οποίες καταχωριάζονται εδώ και χρόνια σε σκονισμένα συρτάρια. Υπάρχουν και οι εξαιρέσεις του κανόνα με Δήμους και Κοινότητες να αποτελούν πρότυπο, αφού πληρώνουν κανονικά τα κρέπη και τις υποχρεώσεις τους.

Σε αυτή την πολύπαθη ιστορία, εντάσσεται και η πολύχρονη αντιπαράθεση για τη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης. Τα «μικρά βασίλεια» κατά τον Σωκράτη Χάσινο, πολεμούν εδώ και χρόνια, ναρκοθετώντας κάθε προσπάθεια μεταρρύθμισης. Ειδικό από όλο τον κόσμο, εδώ και δεκαετίες ετοιμάσαν πανάκριβες μελέτες, οι οποίες καταλήγουν στο κοινό συμπέρασμα ότι πρέπει να μειωθούν δραστηκί οι Δήμοι και οι Κοινότητες. Επίσης, να μεταφερθούν

πολεοδομικές και άλλες σημαντικές αρμοδιότητες, είτε στο κεντρικό κράτος, είτε σε επαρχιακό επίπεδο. Η μικρή Κύπρος, με σχεδόν ένα εκατομμύριο πολίτες, δεν είναι δυνατόν να έχει δεκάδες δημάρχους, εκατοντάδες δημοτικούς συμβούλους και χιλιάδες υπαλλήλους στις τοπικές αρχές. Το κόστος είναι τεράστιο και η γραφειοκρατία είναι εξωφρενική. Η λεγόμενη οικονομία κλίμακας, το πρώτο πράγμα το οποίο μαθαίνουμε όλοι όσοι ασχολούμαστε με τις επιχειρήσεις, δεν φαίνεται να απασχολεί ούτε τους άρχοντες, ούτε τους πολίτες. Και το πιο απλό, η κοινή λογική δεν είναι καθόλου κοινή σε επίπεδο τοπικών αρχόντων.

Πίσω από όλα αυτά υπάρχει και το σύστημα εξουσίας, το οποίο θέλει θέσεις, θέλει διορισμούς, θέλει αξιώματα για τους επίδοξους πολιτικούς. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες προσφέρονται ιστορικά για ικανοποίηση των αγώνων ή πονηρών φιλοδοξιών ανθρώπων, οι οποίοι θέλουν να προσφέρουν στα κοινά. Τα παραδείγματα αρχόντων, οι οποίοι πρό-

σφeraan και την «ψυχή» τους για τους συνανθρώπους τους είναι πάρα πολλά. Δυστυχώς, υπάρχουν και παραδείγματα αρχόντων, οι οποίοι πάτησαν επί πτωμάτων και έκλειψαν τα δημόσια ταμεία, για να πλουτίσουν.

Η αδιαφορία μπορεί να είναι ανεκτή, όχι όμως θεμιτή, στην εποχή των «πακίων αγελάδων», όπου το κρέμα ρέει άκοπο. Στην εποχή όμως των «ισχνών αγελάδων» στην εποχή της ανεργίας και της ανέχειας, τότε τα πράγματα αλλάζουν και δημιουργούν συνθήκες για κοινωνικές αντιδράσεις. Οι εκλογές ιστορικά κερδίζονται με το «καλάθι της νοικοκυρίας», δηλαδή με την οικονομική ικανοποίηση των ψηφοφόρων. Τα περί μεγάλων στόχων και ουτοπικών ιδεών είναι «κούφια λόγια», τα οποία επηρεάζουν κατά κανόνα, ελάχιστους πολίτες. Κατά τα άλλα, όλα εδώ πληρώνονται, είτε γρήγορα είναι αργά, για όσους δεν σέβονται τον εαυτό τους και τους συνανθρώπους τους.

kaparispan@yahoo.gr

Βελουχιώτη ή επενδύσεις;

Του ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ

Η Ελλάδα είναι μια χώρα χρεοκοπημένη και με ένα brand name το οποίο δυσφημίστηκε παγκοσμίως όσο λίγα. Σε τι μπορεί να ελπίζει για να βγει στο ξέφωτο; Σε νέες επενδύσεις και χαμηλά επιτόκια δανεισμού, στα ομόλογα τόσο της Ελληνικής Δημοκρατίας όσο και των ελληνικών επιχειρήσεων. Τα τελευταία χρόνια, και παρά τη λαίλαπα της πανδημίας, η χώρα τα πήγε καλά και στα δύο. Οι αγορές, για τις οποίες μάθαμε με πολύ επώδυνο τρόπο ότι δύσκολα χορεύουν στον ρυθμό του ζουρνά... πείστηκαν ότι κάτι αλλάζει στην Ελλάδα. Μεγάλες διεθνείς εταιρείες άρχισαν πάλι να κοιτούν τη χώρα μας σαν ευκαιρία, για ακίνητα ή άλλες επενδύσεις. Μερικές από αυτές είχαν ενδιαφερθεί πολύ για την Ελλάδα το 2014, όμως τρόμαξαν από την πολιτική αβεβαιότητα και όσα ακολουθήσαν το πρώτο καταραμένο εξάμηνο του 2015. Επανήλθαν διότι είδαν έναν πρωθυπουργό και μια κυβέρνηση που είχαν ένα μεταρρυθμιστικό αφήγημα και πίστευαν στην επιχειρηματικότητα και στην προσέλκυση επενδύσεων.

Οι αγορές και οι μεγάλες επιχειρήσεις μετρούν ένα βασικό πράγμα πριν πάρουν αποφάσεις: το ρίσκο. Τα τελευταία δέκα χρόνια, υπήρξαν πολλές περιπτώσεις όπου CEO ξένων εταιρειών ήθελαν να επενδύσουν στην Ελλάδα. Όταν όμως έφτανε το θέμα στα διοικητικά συμβούλια ή στην αρμόδια επιτροπή, η ιδέα πνιγόταν. Άλλος έλεγε «μα δεν έχετε δει τι γίνεται στους δρόμους της Αθήνας κάθε μέρα;» Άλλος πάλι «δεν είναι χώρα να την εμπιστευθείς. Κάθε κυβέρνηση που έρχεται αλλάζει τους νόμους και τη φορολογία. Και αποκλείεται να βγάλεις άκρη με τη δικαιοσύνη εάν δεν περάσουν δέκα χρόνια». Κάποιοι αγνόησαν την κινδυνολογία και επένδυσαν. Γιατί οι τιμές ήταν φθηνές, αλλά και γιατί πίστεψαν ότι η χώρα πέρασε την κρίση του ακραίου λαϊκισμού πρώτη παγκοσμίως και θα βγει

πρώτη από αυτήν. Για να είμαστε ωμά ειλικρινείς, βοήθησε το γεγονός πως ο κ. Τσίπρας στη μνημονιακή μεταμόρφωσή του διασφάλισε την υλοποίηση επενδύσεων που έμοιαζαν μετέωρες με την έλευση του ΣΥΡΙΖΑ στην εξουσία. Και πούλησε καλά την εικόνα του «άτακτου» γκέιτ που ήταν έτοιμος να μιλήσει business.

Τώρα τα επιτόκια εξαρτώνται προφανώς από το διεθνές περιβάλλον, τον πιθανό πληθωρισμό και άλλους παράγοντες. Εξαρτώνται όμως και από το επίπεδο του ρίσκου της χώρας. Σήμερα είναι χαμηλά, γιατί οι αγορές βλέπουν πολιτική σταθερότητα, έναν πρωθυπουργό που εμπιστεύονται και γιατί, βέβαια, η ΕΚΤ βοηθάει να μείνουν χαμηλά. Αν όμως η Αθήνα αρχίσει να καίγεται συχνά και η χώρα μπει σε μια περίοδο ανεξέλεγκτης έντασης, η εικόνα θα αλλάξει άρδην. «Αντε πάλι τα ίδια», θα λένε οι καχύποπτοι. Αφήνω τον παράγοντα Τουρκία στην άκρη.

Μην ξεχνάμε, επίσης, ότι στην εξίσωση του ρίσκου μπαίνει η ποιότητα όχι μόνον της κυβέρνησης, αλλά και της αντιπολίτευσης. Ένας καλός πρωθυπουργός κάνει τη διαφορά. Ωστόσο, αλλιώς βλέπουν αγορές και επενδυτές μια χώρα στην οποία η εναλλαγή των κομμάτων στην εξουσία φέρνει αλλαγές αλλά δεν διαλύει τα πάντα και αλλιώς μια χώρα όπου η αντιπολίτευση φεύγει από τις ράγες της λογικής.

Όλα αυτά μοιάζουν γραφικά ίσως την ώρα του επίμονα επαναλαμβανόμενου μεγάλου πάθους, την ώρα όπου τσακωνόμαστε για τον Βελουχιώτη και διάφορα άλλα, που καμία σχέση δεν έχουν με το μέλλον. Μόνο με το παρελθόν. Ο ρεαλισμός και η σύνεση, άλλωστε, είναι είδη σε μεγάλη έλλειψη σε αυτόν τον τόπο, ειδικά όταν τα έχουμε ανάγκη.

Εχουμε όμως ευθύνη, όλοι. Αν χάσουμε την ευκαιρία να βρούμε μια θέση στον παγκόσμιο χάρτη, θα μείνουμε μίζεροι, φτωχοί, οργισμένοι, να τρώμε τις σάρκες μας, με μια Ευρώπη να μας κοιτάει με οίκτο και μια Τουρκία με... όρεξη.

Για δεύτερη φορά μέσα στην πανδημία, βλαστοί ανοίγουν πάνω στα ξερά κλαδιά της μουριάς στην αυλή. Ένα χρόνο μετά την πρώτη απαγόρευση κυκλοφορίας στη χώρα μας, σκάνε τα πρώτα σημάδια της άνοιξης. Πέρσι, τα πράσινα φυλλαράκια συμβόλιζαν την ελπίδα ότι αργά ή γρήγορα θα επανέλθουμε στην κανονικότητα. Σήμερα μας θυμίζουν την ανάγκη για περισσότερη υπομονή και προσοχή.

Στον χρόνο που πέρασε έγιναν πολλά. Μια γιγαντιαία προσπάθεια από τους ανθρώπους της επιστήμης οδήγησε στην τάχιση δημιουργία και έγκριση αποτελεσματικών εμβολίων καθώς και σε βελτιώσεις στη θεραπευτική αγωγή. Όμως, παρά τα μέτρα περιορισμού που ελήφθησαν, παρά τη χορήγηση 268,2 εκατ. εμβολίων έως τώρα, η νόσος εξαπλώθηκε σε όλη τη Γη. Εως σήμερα έχουν καταγραφεί 117,6 εκατ. κρούσματα και 2,6 εκατ. θάνατοι. Στη χώρα μας, έως την Πέμπτη, είχαν καταγραφεί 214.661 κρούσματα και 6.937 θάνατοι. Ο ρυθμός μολυσμού είναι από τους υψηλότερους στην Ε.Ε.: έχουν πραγματοποιηθεί 1,19 εκατ.

Η άνοιξη άργησε ένα χρόνο

Του ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ

εμβολιασμοί, με 383.441 άτομα να έχουν λάβει και τη δεύτερη δόση. Όμως, ο αριθμός κρουσμάτων παραμένει υψηλός και το σύστημα υγείας και οι άνθρωποι του βρίσκονται στα όριά τους.

Το κόστος των μέτρων στήριξης της οικονομίας και των πολιτών στην Ελλάδα εκτιμάται σε περίπου 13 δισ. ευρώ ήδη. Η ύφεση το 2020 «συγκρατήθηκε» στο -8,2%. Αδυνατούμε να υπολογίσουμε το συνολικό κόστος για τις επιχειρήσεις, για το κράτος, για την Ε.Ε., για τον καθένα, καθώς δεν γνωρίζουμε πότε θα λήξει η πανδημία και πώς θα είναι η επόμενη ημέρα. Τεράστια προγράμματα στήριξης και ανάκαμψης επιδιώκουν να κρατήσουν οικονομίες και κοινωνίες όρθιες, να σχηματίσουν «γέφυρες» από τη ζωή που αφήσαμε προς ένα μέλλον που θα θέλαμε να πιστεύουμε ότι θα προωθήσει την πράσινη οικονομία, την καινοτομία και μεγαλύτερη κοινωνική δικαιοσύνη. Όσα και αν περιμένουμε από τα προγράμματα, όμως, οι άμεσες συνέπειες της πανδημίας εξαρτώνται από το πόσο γρήγορα θα ανακάμψει η δραστηριότητα που είχαμε πριν από ένα χρόνο. Το εμπόριο, η εστίαση και ο τουρισμός θα μπορούσαν να ανοίξουν πριν οι επιχειρήσεις υπο-

στούν ανεπανόρθωτη βλάβη – χωρίς όμως, να διακινδυνεύσει η δημόσια υγεία; Θα μπορούσαν τα παιδιά να επιστρέψουν στα σχολεία και οι φοιτητές στα πανεπιστήμια χωρίς νέα έξαρση στη διασπορά της νόσου; Οι ενδείξεις από το Ισραήλ, όπου το πρόγραμμα εμβολιασμού είναι πιο προχωρημένο, επιτρέπουν αισιοδοξία. Αυτή τη στιγμή, όμως, στην Ελλάδα δεν έχουμε το δικαίωμα να χαλαρώσουμε.

Εκεί βρίσκεται το ειδικό, δικό μας πρόβλημα. Ένα χρόνο μετά, η κόπωση και το γεγονός ότι τα κρούσματα δεν μειώνονται οδηγούν σε ολοένα μεγαλύτερη αμφισβήτηση των μέτρων και των ανθρώπων που τα προτείνουν, που τα αποφασίζουν, που τα εφαρμόζουν. Στο πρώτο «απαγορευτικό», τα κρούσματα που κυκλοφορούσαν ήταν λίγα, οι εκδόσεις από την Ιταλία τρόμαζαν τον κόσμο και η παρουσία του καθηγητή Σωτήρη Τσιόδρα (άνθρωπος που ξέρετε τι λέει και το λέει καλά) ήταν τόσο ασυνήθιστη, που ο κόσμος συμφορώθηκε χωρίς να αμφισβητεί τα μέτρα. Βοήθησε και το γεγονός ότι η αντιπολίτευση, εξίσου φοβισμένη με τους πολίτες, άφησε το πεδίο ελεύθερο για την κυβέρνηση. Εκτοτε, όμως, η επιμονή της νόσου, που

φουντώνει πάλι σε σχεδόν όλο τον κόσμο με μεταλλάξεις, κάποια στραβοπατήματα της κυβέρνησης (κυρίως σε συμβολικό παρά σε ουσιαστικό επίπεδο) και η αυξανόμενη απείθεια κάποιων μελών της κοινωνίας οδήγησαν και τη διαχείριση της πανδημίας στον βάλτο της πολιτικής αντιπαράθεσης. Σε συνδυασμό με μαζικές διαδηλώσεις που αμφισβητούν ευθέως την αυθεντία των ειδικών και της κυβέρνησης, αυτά υπονομεύουν τις ολοένα πιο αυστηρές απαγορεύσεις. Υποσκάπτουν την εμπιστοσύνη στα μέτρα και την υπομονή των πολιτών. Η διάρκεια της κρίσης μάς έκανε να εξοικειωθούμε με τον θάνατο (με τον πόνο άλλων, για όσους είχαν την τύχη να μην θνήσκουν δικούς τους). Μας έκανε να θεωρούμε δεδομένες τις θυσίες ιατρών, νοσηλευτών, των εργαζομένων στα κρισημα επαγγέλματα που κρατούν όρθια την κοινωνία.

Κι όμως, είναι σίγουρο ότι οι περισσότεροι που δεν βρίσκονται στην πολιτική αντιπαράθεση μπορεί να ανυπομονούν και να ανησυχούν, αλλά κατανοούν τις δυσκολίες της εποχής και την ανάγκη της κοινής προσπάθειας. Γνωρίζουμε ότι όσο και αν αργεί η άνοιξη, θα έρθει.

Προεπαναστατικά

Του ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗ

Βιέννη, τέλη Φεβρουαρίου 1815. Το Συνέδριο βραδυπορεί. Οι χοροεπιδείξεις διαδέχονται η μία την άλλη στο Redouten Hall της πόλεως. Ο κόμης Ογκύστ Λουί de La Garde de Chambonas, γόνος παλαιότητας οικογενείας Γάλλων ευγενών, διασχίζει έφιππος το Πράτερ – τον κήπο κοσμικών περιπατών την εποχή εκείνη. Οπου και η συνάντησή του με τον πρίγκιπα Αλέξανδρο Υψηλάντη, επιστάθιο φίλο του και τότε υπασπιστή του τσάρου Αλεξάνδρου.

«Ο Ναπολέων δραπέτευσε από τη νήσο Ελβα», λέει με έξαψη ο Υψηλάντης. Η είδηση είχε φτάσει το πρωί με αγγελιαφόρο από τη Φλωρεντία στην Αγγλική Πρεσβεία. «Σε λίγο θα περάσουμε από την όπερα στην τραγωδία... Ο πόλεμος θα ρίξει την Ευρώπη ξανά στις φλόγες. Αυτό είναι το σύνθημα που περιμέναμε εγώ και οι φίλοι μου». Το έργο μου είναι «να σπάσω τα δεσμά της Ελλάδος, να την τοποθετήσω ξανά εις την προτέρα θέση της μεταξύ των Εθνών», λέει ο Υψηλάντης.

Επί μισή ώρα ο Ογκύστ Λουί αγωνιζόταν ματαίως να τον πείσει για το ανέφικτο του εγχειρήματός του. Όταν εξαιρήντος δύο έφιπποι στρίβουν το μονοπάτι. Ο ένας εξ αυτών φάνηκε να είναι ο κόμης Καποδίστριας. «Λοιπόν κράτησαν τον λόγο τους, αναφώνησε ο Υψηλάντης και ιππεύσας τους ακολουθήσε», γράφει ο κόμης de La Garde de Chambonas στις «Αναμνήσεις από το Συνέδριο της Βιέννης». Στην αναστάσιση που διημιούργησε η απόδραση του Ναπολέοντα από τη νήσο Ελβα και η έναρξη του νέου Ευρωπαϊκού Πολέμου των 100 ημερών, οι κι-

νήσεις του Υψηλάντη και των φίλων του είχαν περάσει απαρατήρητες. Και ενώ αυτά συνέβαιναν στη Βιέννη από ευγενείς της ανωτάτης τάξεως των Ελλήνων, λίγους μήνες πριν, στη Οδησό, τρεις άλλοι πατριώτες από τη «μέση τάξη» προχώρησαν στη σύσταση της «Εταιρείας των Φιλικών».

Πέντε χρόνια αργότερα, ο Ογκύστ Λουί θα συναντούσε τυχαία στο Louiseburg της σημερινής Βαυαρίας τον Υψηλάντη, γηρασμένο, να υποφέρει από τα τραύματά του, αλλά «αποφασισμένο να ελευθερώσει τη χώρα του από τον ζυγό, υπολογίζοντας στη συμπάθεια του αυτοκράτορα Αλεξάνδρου της Ρωσίας».

Ο κόμης de La Garde de Chambonas προσπάθησε να του επισπάρει ότι ήταν απλώς «απίθανο πως η Ρωσία θα επέτρεπε τη δημιουργία ανεξαρτήτου ελληνικού κράτους», αλλά ο επιστάθιος φίλος του παρέμεινε αμετάπειστος. Φεύγοντας ο Υψηλάντης του εμπιστεύθηκε ένα χειρόγραφο με τα σημαντικότερα γεγονότα της ζωής του. Αγνωστη η τύχη του. Ίσως να βρίσκεται στην κατοχή του Γκυ Αζαίς de La Garde de Chambonas, της ίδιας οικογενείας, που είχε υπηρετήσει ως υπαρκηγός των γαλλικών μυστικών υπηρεσιών το 1993-1997.

Η ιστορία είχε τη γνωστή συνέχεια. Στις 28 Φεβρουαρίου 1821 ο Υψηλάντης διέβη τον Προύθο ποταμό και κήρυξε την Επανάσταση. Στις 7 Ιουνίου ο στρατός του συνετρίβη στη μάχη του Δραγασανίου. Ένα μήνα πριν, αρχές Μαΐου, ο Ναπολέων, που τόσο είχε εξάψει το φρόνημα του Υψηλάντη στη Βιέννη, πεθαίνει εξόριστος στην Αγία Ελένη. Αλλά η Επανάσταση είχε πια ξεσπάσει στην Ελλάδα.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΑ / Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ

Ποιος να απαιτήσει δημοκρατικές ελευθερίες

Για όσους διασώζουν κριτική σκέψη και οξυδερκή ευαισθησία, γίνεται φανερό η συντελούμενη, σε διεθνή κλίμακα, αλλαγή πολιτισμικού «παράδειγματος». Ο Καβάφης θα έλεγε: «ανεπαισθήτως». Και θα εξηγούσε: «Χωρίς περίσκεψιν, χωρίς λύπην, χωρίς αιδός».

Περάσαμε από μιαν εκδοχή ή πρότυπο της ανθρώπινης ύπαρξης συνυπαρξης (κοινότητας, «πόλεως», συμμετοχικής γλώσσας, Ιστορίας, μεταφυσικής ελπίδας), σε μια στεγανή ταύτιση της ύπαρξης με το αδιαφοροποίητο άτομο του αθρόου είδους, αριθμητικά διακριτό (ΑΔΤ, ΑΦΜ, ΑΜΚΑ) – απρόσωπη μονάδα, φορέα ιδίων για όλους νομικών δικαιωμάτων, κατασφάλισης των εγωτικών του καθενός επιλογών.

Στη διάρκεια των προγενέστερων αιώνων, πρώτο μέλημα της νομοθεσίας ήταν η προστασία των σχέσεων κοινωνίας: η καλιναγώγηση της εγωκεντρικής πλειοψηφίας – απληστίας – αυθαιρέσις. Είναι εμπειρικά και διαχρονικά βεβαιωμένη η τότε προτεραιότητα του κοινωνικής: να τιθασει, με ποικίλους θεσμούς, η αμετρία της ατομικής ασυδοσίας, η μέθη εγωτικής ισχύος. Θεσμοποιημένη η τιθάσειση, ελευθερώνει το πεδίο του δημοκρατικού ανταγωνισμού, της ευγενικής άμιλλας, κυοφορεί τη χαρά της φιλίας και το αποκούμπι της συγγένειας, καθιστά ευγενικό άθλημα τη δημοκρατία.

Όταν πρώτιστη ανάγκη των ανθρώπων ήταν η κοινωνία των αναγκών και των στόχων του βίου, τότε οι θεσμοί και οι νόμοι λειτουργούσαν τις εγωκεντρικές ορέξεις

και απαιτήσεις. Όταν πρώτιστη επιδίωξη έγινε η κατασφάλιση των ατομικών δικαιωμάτων, τότε άλλαξαν και οι στοχεύσεις (σκοποθεσίες) νόμων και θεσμών. Η οργανωμένη συλλογικότητα θέλει να γυγυθεί ατομικές φιλοδοξίες και επιδιώξεις, όχι τη δυναμική των σχέσεων.

Προοδεύουν σε αρτιότητα οι συλλογικές μας συμβάσεις, μειώνεται όμως σταθερά η αποτελεσματικότητά τους. Συμφωνούμε στην προστασία της εγωτικής αυτάρκειας, αλλά τη συμφωνία την επικρατεί ο νους, δεν συντονίζεται η κοινή θέληση. Το δίπολο νομοκρατίας και ηθικισμού θριαμβεύει, με αποτέλεσμα τον κυρίαρχο σήμερα στον πλανήτη μηδενισμό και αμοραλισμό – αφού «νόμος» είναι «το δικό του εγώ μας» και «ηθική», η καταγιστική διαφημιζόμενη ηθονοθηρία.

Η ελευθερία έχει μια εγγενή παραδοξότητα: όλοι την τιμούν και την μνησούν, αλλά ως σύμβαση, όχι ως κατάκτηση. Τη θέλουν να προκύψει από διεισθείς συμφωνίες (εξ ορισμού υποκριτικές), όχι από «κόκαλα ιερά» θυσιαστικής αυταπάρνησης. Κάθε απόπειρα επιβολής της ελευθερίας ισοδυναμεί με κατάργησή της. Δεν υπάρχουν ηλιθιότροπα πρόταγμα από το να διεκδικούμε την ελευθερία σαν «δικαίωμα»: να την υποτάσσουμε α priori σε ωφελιμιστικές (ατομοκεντρικές) προ-

διαγραφές. Σήμερα πια, η προτεραιότητα του ατομικού δικαιώματος λειτουργεί ως υπερ-όπλο εγωτικής ισχύος, δεν υποτάσσεται ούτε καν στις χρηστικές απαιτήσεις της συλλογικότητας.

Το δικαίωμα δεν ξέρεται τη σχέση, ξέρεται μόνο τη χρήση. Δεν ξέρεται τον έρωτα, την έκκληση όταν γεννιέται η αμοιβαιότητα. Ξέρεται τον αυτοπονισμό του ναρκισσισμού, τον αυτενεταλισμό της υποταγής στην τυφλή ορμή. Και το οξύ πρόβλημα (πολιτικό) σήμερα είναι ότι, αυτός ο πρωτογονισμός και η υπανθρωπία του «δικαιώματος» επιβάλλεται στατικά σαν μονόδρομος «πληροφόρησης», «ενήμερωσης», «ψυχαγωγίας» προϋποθέτοντας τους πολίτες παθητικούς δέκτες αρρωστημένων περιέργειας.

Διατίθεται χρόνος τηλεοπτικός αφειδώλευτος για να «πληροφορηθεί» η ελλαδική κοινωνία, με λεπτομέρειες, τα βίτσια ανθρώπων τιμημένων από την πολιτεία με ευθύνες κεντρικές, προκειμένου να συνεχίζουν, στα ίδια χώματα. Τέχνη ελληνική «σπουδαία και τελεία». Ακατάσχετη τηλεοπτική φλυαρία, μετασχηματίζει σε δίδην «πικάντικη» την εφιαλτική απανθρωπία και διαστρεφική κακουργία, επιβάλλοντας, πριν από τη δίκη, τη διαπόμπευση, για χάρη της εμπορικής τηλεθέασης.

Το τηλεοπτικό πεδίο, στη σημερινή Ελλάδα, γεννάει ανυπόφορη ντροπή και αγανάκτηση, εμπεδώνει στον πολίτη τον τρόπο της βεβαιότητας ότι «κράτος δεν υπάρχει». Όταν η ίδια διαφήμιση επαναλαμβάνεται, ως μία ενιαία, δύο και τρεις φορές, αποδεικνύεται στην πράξη,

με खुδαία αναίδητα, ότι Εθνικό Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο δεν υφίσταται, μόνο πληρώνεται για να είναι ανύπαρκτο.

Το κράτος στην Ελλάδα δεν υπηρετεί τον πολίτη – το αντίθετο ισχύει: ο πολίτης είναι σκλάβος του κράτους, ανυπεράσπιστο θύμα μιας παρανοϊκής θρηωδίας. Το κράτος, καταγωγικά και επί διακόσια χρόνια τώρα, συγκροτείται, στελεχώνεται και λειτουργεί σαν διαστρεφική απόφωση της κοινωνίας, μόνο για να υπηρετεί την κομματική παράνοια, το αλκοολικό της εξουσίας των κομματάνθρώπων.

As τολμούσε ένας αξιόπιστος φορέας (το Ίδρυμα Νιάρχου, λ.χ., ή το Ίδρυμα Ωνάση) μιαν αμερόληπτη απογραφή: Πόσοι Έλληνες τρέφονται ισοβίως από το κράτος με κομματική μεσολάβση. Από ποιον διοριζόταν, αν συνδέθηκε ποτέ η προσφορά τους με τις απολαβές τους. Για πόσα χρόνια εργασίας, παίρνοντας, επί πόσα χρόνια, σύνταξη. Με ποιες θεσμικές μεταρρυθμίσεις, θα μπορούσε ο κρατικός μπχανισμός και οι λειτουργίες του να αποσυρθεθούν από κάθε κομματική παρέμβαση, εξάρτηση, διαπλοκή;

Το τηλεοπτικό πεδίο, στη σημερινή Ελλάδα, είναι παγιωμένο στην αυτοκαταστροφική της κοινωνίας λογική (και στις συναρπές πρακτικές) που έχει επιβάλει η κομματοκρατία. Αυτή η λογική λογαριάζει σαν «ελευθερία» το «δικαίωμα» και το δικαίωμα σαν κατασφαλισμένη ακοινωνία. Καμιά ομάδα δικαστών, στρατιωτικών) δεν έχει το «δικαίωμα» να απαιτήσει, δυναμικά, δημοκρατικές ελευθερίες.

Η Ε.Ε. και το περιτύλιγμα της λύσης

Του ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ

Η παρουσία της Ε.Ε. στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων αποτελεί μόνιμο αίτημα Λευκωσίας-Αθηνών και αντίστοιχα μόνιμο σημείο ενστάσεων Αγκυρας-Ψευδοκράτους. Πιθανότατα καμιά πλευρά δεν έχει δίκαιο, καθώς η Ε.Ε. έχει αποδείξει εδώ και πολλά χρόνια ότι ξέρει να «μοιράζει παικνίδι» μεταξύ ελληνικής και τουρκικής πλευράς.

Στο Κραν Μοντάνα, ο αντιπρόεδρος (και σήμερα και τότε) της Κομισιόν Φρανς Τιμερμάνς που εκπροσωπούσε τον Ζαν Κλοντ Γιούνκερ, τάχθηκε μεν υπέρ του τερματισμού των «αναχρονιστικών» εγγυήσεων της Τουρκίας στην Κύπρο, αλλά την ίδια ώρα άφησε ανοικτό παράθυρο στην ικανοποίηση του αιτήματος της Αγκυρας ώστε οι Τούρκοι πολίτες να απολαμβάνουν των τεσσάρων θεμελιωδών ελευθεριών στην Κύπρο, μετά από μια ενδεχόμενη λύση. Όπως ακριβώς οι Έλληνες πο-

ούτε για την ποιότητά της. Το μόνο για το οποίο κόπτεται είναι η ενδεχόμενη διευθέτηση που θα προκύψει να μην οδηγήσει στην εισαγωγή ενός μεγαλύτερου προβλήματος από αυτό που έχει σήμερα ενώπιόν της. Και θέτει μόνο μια αρχή: Το κράτος, που θα συνεχίσει να είναι μέλος της Ε.Ε., να είναι σε θέση να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του, με μια φωνή, στα Συμβούλια της Ε.Ε.

Με βάση αυτή την αρχή και αυτά τα δεδομένα, εύλογα θα μπορούσε κάποιος να διερωτηθεί εάν μια συγκαλυμμένη συνομοσπονδία όπως αυτή που προτείνει η Βρετανία «ατύπως» (σε προφανή συντονισμό με Αγκυρα-Ψευδοκράτος), καλύπτει την Ε.Ε. Κύκλοι στην έδρα της Ε.Ε. εκτιμούν πως «είναι θέμα διατύπωσης». Με άλλα λόγια, όλα θα εξαρτηθούν από το περιτύλιγμα των όποιων διευθετήσεων στο Κυπριακό, από το λεκτικό που θα επιλεγεί, κάτι που αφήνει ανοικτό πεδίο στις βρετανικές αλχημείες.

Άλλωστε, η Ευρωπαϊκή Ένωση μάς έχει πει πολλές φορές ότι είναι σε θέση να ενσωματώσει την όποια λύση (μιας οντότητας) στο κοινοτικό κεκτημένο, ανεξαρτήτως ποιότητας και περιεχομένου.

Οι αλπομόνητοι συνεργάτες του Γκούντερ Φερχόιγκεν είχαν διαμνύσει το 2004 ότι το κεκτημένο έχει τέτοια ελαστικότητα ώστε μπορεί να υποδεχθεί με άνεση την όποια διευθέτηση, ενώ ο ειλικρινής Όλι Ρεν είχε αναφέρει δημοσίως, ενώπιον της Ευρωβουλής, ότι η Ε.Ε. είναι σε θέση να τετραγωνίσει τον κύκλο. Και οι δύο έθεταν ως μοναδική προϋπόθεση την αποτελεσματική εκπροσώπηση του κράτους με μια φωνή στα Συμβούλια της Ε.Ε.

Η ενωμένη Ευρώπη είχε ξεκαθαρίσει τη θέση της όμως πολύ πιο πριν, από το 2001, διά του πρόεδρου της Κομισιόν Ρομάνο Πρόντι: «Επιτρέψτε μου να σημειώσω ότι η Ε.Ε., με το κεκτημένο της, δεν θα αποτελέσει ποτέ πρόβλημα στην εξεύρεση λύσης στο Κυπριακό πρόβλημα. Η Ε.Ε. δεν επιδιώκει ποτέ να καθορίσει τις συνταγματικές διευθετήσεις ή τις διευθετήσεις για ζητήματα ασφάλειας των κρατών-μελών της. Αυτά τα θέματα είναι στο δικό τους χέρι» ανέφερε ο κ. Πρόντι στις 25 Οκτωβρίου 2001, σε ειδική συνεδρία της Βουλής των Αντιπροσώπων, ενώπιον της κυπριακής κυβέρνησης και των κοινοβουλευτικών κομμάτων που γνωρίζουν εδώ και 20 χρόνια πόσο μπορούν να βασιστούν στην Ε.Ε. και τι μπορούν να περιμένουν...

Σήμερα, η Κομισιόν απορρίπτει τη ρητορική Αγκυρας-Ψευδοκράτους για δύο χωριστά κράτη στην Κύπρο, για ευνόητους λόγους που σχετίζονται με την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της οντότητας της Κύπρου στην Ε.Ε. Η Λευκωσία και η Αθήνα χαμογελούν και η Αγκυρα και το ψευδοκράτος φωνάζουν, ρόλοι που ενδεχομένως θα αναστραφούν, όταν η Ε.Ε. κληθεί να τοποθετηθεί σε άλλα ζητήματα. Είναι, λοιπόν, τουλάχιστον ουτοπία να θεωρούμε ότι η Ε.Ε. θα καθορίσει το πλαίσιο διευθέτησης του Κυπριακού και θα επιβάλει στην Τουρκία μια «ευρωπαϊκή λύση». Η Ε.Ε. δεν θα μας πει τι λύση να βρούμε, γιατί απλώς δεν και- γεται ούτε για το περιεχόμενο,

xanthoulis.pavlos@gmail.com

Μοναχοί διαδηλώνουν στην πόλη Μανταλά της Μιανμάρ εναντίον του πραξικοπήματος.

Με συρματοπλέγμα στην «κυριαρχική ισότητα»!

Του ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ

Πώς αντιμετωπίζεται το μεταναστευτικό ζήτημα; Ο ΥΠΕΣ Ν. Νουρής λέει πως για «αποτροπή των μεταναστευτικών ροών» (10/3), τοποθετήθηκε συρματοπλέγμα στην «νεκρή ζώνη». Ο φράκτος μπήκε στην περιοχή Αστρομερίτη με στόχο να φτάσει τα 11 χιλιόμετρα από τον Αστρομερίτη μέχρι το αεροδρόμιο Λευκωσίας, μεταλλικοί πάσσαλοι ανά 10 μέτρα. Την επομένη ημέρα, πηγή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής μιλώντας στην εφημερίδα «Πολίτης», χαρακτήρισε την ενέργεια «βεβαιωμένη και πολιτικός ακατανόητη» και πως «οι Βρυξέλλες δεν έτυχαν επίσημης ενημέρωσης για την πρόθεση της Λευκωσίας». Το ΥΠΕΣ απάντησε πως «δεν προκύπτει υποχρέωση της Κυπριακής Κυβέρνησης να ενημερώσει γραπτά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή». Την ίδια ημέρα ο Αλέμ Σιντίκ, εκπρόσωπος της Ειρηνευτικής Δύναμης του ΟΗΕ στη νήσο, δήλωσε στο δημοσιογράφο Κ. Πιερίδη πως «είμαστε σε επαφή με τις αρχές για να εξηγήσουμε και να παραθέσουμε τις ανησυχίες της αποστολής».

Η εξήγηση που δίνω για την τοποθέτηση του φράκτου στα εξής σημεία: (1) Συμπληρώνεται ένας χρόνος από την ημέρα που έκλεισαν τα σημεία διέλευσης από και προς την κατεχόμενη Κύπρο. Με πρωτοβουλία Ν. Αναστασιάδη έκλεισαν τέσσερα. Μετά πήρε τη σκυτάλη ο Ε. Τατάρ, ο οποίος επεξέτεινε τα εμπόδια στη διακίνηση Τ/κ και Ε/κ. Το κλείσιμο δεν αφορούσε την πανδημία γιατί, αν την αφορούσε, οι δύο ηγέτες (Αναστασιάδης και Ακιντζί) θα διαβουλεύονταν και θα ακο-

λουθούσαν τις συμβουλές των ειδικών. Άλλωστε αυτό συμβόλευε επίμονο ο γ.γ. του ΟΗΕ: αξιοποιήστε την πανδημία, αλλάξτε την ατμόσφαιρα, λύστε ζητήματα συνεργαζόμενοι. Το κλείσιμο ήταν μια πολιτική επιλογή με στόχο την περαιτέρω παρεμπόδιση της επικοινωνίας. (2) Η κυβέρνηση στην τελευταία επιταξία έλαβε 100 εκατ. ευρώ από την Ε.Ε. για να αντιμετωπίσει το ζήτημα της μετανάστευσης-υποδομής, ακτοφυλακή, εκπαιδευση προσωπικού, εξέταση των αιτήσεων, έγκριση, απόρριψη, επαναπροώθηση, όταν υπάρχει συμφωνία με τη χώρα προέλευσης. Στο τελευταίο σημείο σημειώνω ότι ποσοστό λιγότερο του 2% από τους αιτητές που δεν πληρούσαν τα σχετικά κριτήρια για παραμονή, στάλθηκαν πίσω στη χώρα προέλευσής τους.

Η πολιτική και οργανωτική ανακρίσιμη, η πανηγυρική αποτυχία της κυβέρνησης να εφαρμόσει ένα πλήρες ευρωπαϊκό πρόγραμμα, έφερε αυτό που βλέπουμε σήμερα: την εφαρμογή της «μεθόδου Τραμπ» για το μεταναστευτικό ζήτημα! (3) Λέει ο ΥΠΕΣ Ν. Νουρής πως πίσω από όλα αυτά είναι «σκέδιο της Τουρκίας» για να στείλει μετανάστες στις περιοχές που ελέγχει η Κυπριακή κυβέρνηση. Τον ισχυρισμό αυτό, ουδείς διεθνής οργανισμός, ή κάποια οργάνωση με ειδικότητα στο ζήτημα, δεν βεβαιώνει. Άλλωστε, η Τουρκία φιλοξενεί 4 εκατ. μετανάστες και γι' αυτό τον λόγο η Ε.Ε., μαζί και η κυβέρνηση της Κύπρου, έχουν ψηφίσει όλα τα προγράμματα στήριξης τους. (4) Μπορεί να χαιρέται ο Ν.

Νουρής για την τετελεσμένη τοποθέτηση συρματοπλεγμάτων, αλλά χαιρέται τριπλά ο Ε. Τατάρ. Παράνομος της σύγκλησης της άτυπης πενταμερούς, είναι το καλύτερο δώρο για την «κυριαρχική ισότητα» που προωθεί ο Τ/κ ηγέτης. Με τέτοιες ενέργειες εξατιμίζεται ακόμα περισσότερο το περιεχόμενο της «άτυπης, καθίσταται ακόμα πιο «τυπική». Ήδη υπάρχει ένα τεράστιο έλλειμμα εμπιστοσύνης στο προοδευτικό τμήμα της τ/κ κοινότητας απέναντι στον Ν. Αναστασιάδη, εξαιτίας της στάσης του στο Κυπριακό από το 2017 μέχρι σήμερα. Ο μετριοπαθής Τ/κ διαπραγματευτής (επί ηγεσίας Ακιντζί) Οζν-τλ Ναμί σημείωσε πως «η απόφαση (Αναστασιάδης) να αφήσει το τραπέζι στο Κραν Μοντάνα έχει καταστήσει την αξιοπιστία του άκομ και στα μάτια Τ/κ σαν εμένα. Επομένως, δεν θα μπορούσα πλέον να πάρω όρκο όταν λέει ότι θέλει να λύσει το Κυπριακό» («Πολίτης», 14/2/2021). (5) Η διαχείριση των προβλημάτων που ανακύπτουν από την επιτήρηση της «νεκρής ζώνης», είναι ένα ιδιαίτερα πολύπλοκο ζήτημα. Ο Ν. Αναστασιάδης ενισχύει το «σκληρό σκηνικό» μι- κροαίνοντας τη «νεκρή ζώνη», από το συρματοπλέγμα μέχρι τα σημεία η Κυπριακή κυβέρνηση, έδαφος που αντιστοιχεί στο 3% του συνολικού κυπριακού εδάφους, 180 χλμ. Η ιστορία του Κυπριακού δείχνει πως κάθε λάθος κίνηση έχει παρενέργειες και ενδεχομένως η συγκεκριμένη ενέργεια να ανοίξει τον ασκό του Αϊόλου (μετά την «άτυπη») για άλλες σκέψεις από τον Τατάρ σε άλλα επίπεδα-κυρίως στα Στρουβίλια

ή το Βαρώσι. (6) Ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Α. Νεοφύτου έκανε μια σημαντική προσπάθεια για να πείσει ότι ο ΔΗΣΥ παραμένει στη γραμμή της ομοσπονδιακής λύσης. Με την κίνηση του αυτή ο Ν. Νουρής έρχεται να αποδείξει ότι ο εθνικολαϊκισμός παραμένει η κυρίαρχη γραμμή στον ΔΗΣΥ, κάτω από τον πραγματικό του ηγέτη, Ν. Αναστασιάδη. Οι αναφορές στην «Ευρώπη» είναι το φύλλο συκής για να κρύψει τον κανονικό αντιευρωπαϊσμό ως δομικό χαρακτηριστικό του. (7) Η τοποθέτηση των συρματοπλεγμάτων συνιστά εκλογική τράπα με τους ψηφοφόρους του ΔΗΣΥ που «βλέπουν» με συμπάθεια μια ψήφο διαμαρτυρίας στο ΕΛΑΜ. Δημοσκοπικά ένας αριθμός της τάξης του 1,5% σκέφτεται να αποδοκιμάσει πιτυχές τις πολιτικές Αναστασιάδη με αυτόν τον τρόπο.

Με το συρματοπλέγμα πάει το μήνυμα σε αυτούς να γυρίσουν πίσω στον ΔΗΣΥ- ο Ν. Νουρής «μεριρνά» επί του θέματος. (8) Καθώς η υπόθεση βγήκε από το πουθενά, εύλογα τίθεται το ερώτημα: από ποιον προϋπολογισμό βγήκαν τα χρήματα για τα συρματοπλέγματα; Έγινε κάποια προκήρυξη; Ζητήθηκαν προφορές; Πότε εγκαταστάθηκαν; Ποιοι έκαναν την εγκατάσταση σε μια νύκτα; Την όλη υπόθεση και τα πιο πάνω ερωτήματα, διακωμώδησε με θαυμαστό τρόπο ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Κ. Κούσιος λέγοντας στο ραδιο «Πολίτης» πως «έχουμε μια κουλτούρα και μια ασφάλεια που πρέπει να προστατέψουμε»!

www.larkoslarkou.org.cy

Η μάθηση στην εποχή της πανδημίας (μέρος II)

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑ

Για να κατανοήσουμε τη σχέση ανάμεσα στην εργασία και την παιδεία, πρέπει να συλλάβουμε την παιδεία με οικονομικούς όρους. Αυτό δεν σημαίνει ούτε ότι εργαλειοποιούμε την εκπαίδευση ούτε ότι «πραγματοποιούμε» τους συνανθρώπους μας, υποβιβάζοντάς τους σε χρηστικά αντικείμενα και στερώντας τους τον ανθρώπινο χαρακτήρα τους, όπως πίστευε ο μαρξιστής φιλόσοφος Georg von Lukacs (1885-1971). Δεν σημαίνει επίσης ότι εκκυδαίνουμε το ανθρώπινο πνεύμα, την τέχνη και τον πολιτισμό θυσιαζοντάς τα στον βωμό του κέρματος και του κέρδους, όπως πιστεύει μεγάλη μερίδα της γενιάς της πολιτισμικής κριτικής. Τουναντίον, ένας τέτοιος τρόπος σκέψης μάς εμποδίζει να ερευνησουμε μια σημαντική παράμετρο της σχέσης του πολιτισμικού μας περιβάλλοντος με το βαθύτερο εγώ μας. Αν ορίσουμε την οικονομία ως την τέχνη της διαχείρισης και της επένδυσης των σπάνιων πόρων, τότε θα κατανοήσουμε εύκολα ότι η σχέση μας με τον εαυτό μας είναι πρωτίστως «οικονομική», αφού για τον καθένα

από εμάς ο εαυτός μας είναι ο πιο σπάνιος πόρος, καταδικασμένος μάλλον να στερέψει σε ένα όχι και τόσο μακρινό μέλλον. Όταν μάλιστα η μέρα αυτή μοιάζει αναπάντεχα να πλησιάζει λόγω της πανδημίας, τότε η φροντίδα του εαυτού μας γίνεται επιτακτική. Αυτή ακριβώς η έκτακτη κατάσταση ανοίγει ένα παράθυρο στη σχέση μας με τον εαυτό μας και με τον κόσμο.

Στην πραγματικότητα του για το «Ανθρώπινο Κεφάλαιο» (1964), ο βραβευμένος με το βραβείο Νόμπελ οικονομίας το 1992 Γκάρνι Μπέκερ (1930-2014) αποδεικνύει μέσω στατιστικής συσχέτισης ότι η εκπαίδευση εξασφαλίζει υψηλότερα εισοδήματα. Αναλύοντας τα εισοδήματα των Αμερικανών απόφοιτων ανώτατων ιδρυμάτων καταλήγει στο συμπέρασμα ότι όσοι έχουν πτυχίο πανεπιστημίου έχουν καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση και πληρώνονται συστηματικά καλύτερα από όσους δεν έχουν. Ο Μπέκερ κάνει τη διαπίστωση ότι η ευφυΐα, η μάθηση ή η δεξιότητα προσδίδει αξία στο άτομο. Πιο συγκεκριμένα, του προσθέτει μεγαλύ-

τερη ικανότητα παραγωγής κέρδους, αν θεωρήσουμε ότι ο κάθε εργαζόμενος αποτελεί οριστικό κεφάλαιο που επενδύεται στην αγορά εργασίας.

Στην πραγματικότητα, υποστηρίζει ο Μπέκερ, η ικανότητα για εργασία επενδύεται όπως ακριβώς και οι άλλες μορφές κεφαλαίου, επί παραδείγματι το χρήμα ή η γη. Με αυτόν τον τρόπο, ο οικονομολόγος μπορεί να υποστηρίξει ότι στην πραγματικότητα ο μισθός είναι η απόδοση του ανθρώπινου κεφαλαίου του εργαζομένου. Υπό αυτήν την έννοια, το ανθρώπινο κεφάλαιο είναι ένα πλεονέκτημα που συνίσταται στην καλλιέργεια της ανθρώπινης νοημοσύνης, συλλογικής ή ατομικής. Για παράδειγμα το θεσμικό πλαίσιο και ο πολιτισμός ενός κράτους είναι συλλογικά ανθρώπινα κεφάλαια, τα οποία επιδρούν σημαντικά στον πλούτο των εθνών.

Μελετώντας τις θέσεις αυτές στο σεμινάριο του για την «Βιοηθική» στο Κολέγιο της Γαλλίας το 1979, ο Μισέλ Φουκώ καταλήγει σε ορισμένα αξιοσημείωτα συμπεράσματα. Αυτό που εκτιμά ιδιαίτερα ο Γάλλος

φιλόσοφος είναι η χρησιμοθηρική πλευρά της παιδείας, επειδή ξεφεύγει από τη συνήθη και ξεπερασμένη ηθικιστική και πατερναλιστική θεώρηση. Εξάλλου, αυτή η θεώρηση είχε αναδείξει μια εντελώς αναχρονιστική αντίληψη του ανθρωπισμού, σύμφωνα με την οποία για να γίνει κανείς «καλύτερος άνθρωπος» έπρεπε να έχει σπουδάσει. Αν αναλογιστεί κανείς πόσα εκατομμύρια απαστεγών έχουν λαμπρή ακαδημαϊκή παιδεία και πόσα δισεκατομμύρια έντιμων ανθρώπων δεν διαθέτουν παιδεία, τότε γίνεται εύκολα κατανοητό πόσο εσφαλμένη ήταν αυτή η θέση.

Ο Φουκώ εντάσσει την απόκτηση ανθρώπινων κεφαλαίων στον ευρύτερο προβληματισμό του για τη σωκρατική «επιμέλεια εαυτού». Οτιδήποτε κάνει ο άνθρωπος για τον εαυτό του μπορεί να θεωρηθεί ως επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο του. Η κατανάλωση, η ενασχόληση με τον αθλητισμό, τη μουσική, τον κινηματογράφο ή με άλλα χόμπι, οι καθημερινές του συναναστροφές ή ο χρόνος που περνάει με τον οικογενειακό του, με τους φίλους και

τις παρέες του, τα ταξίδια ή οι διαδραστικές περιπλανήσεις αποτελούν εξίσου επένδυση όπως και η εργασία στο σχολείο ή στο πανεπιστήμιο. Με τον ίδιο τρόπο, οι διακοπές είναι επένδυση όπως και η εργασία. Μάλιστα, υπ'αυτή την έννοια, μπορούμε να πούμε ότι κάθε επαγγελματική απασχόληση είναι επένδυση στον χώρο της εργασίας. Η τελευταία, σε συνδυασμό με όλες τις άλλες επενδύσεις στον εαυτό μας, θα αυξήσει το ανθρώπινο κεφάλαιό μας και θα μας επιφέρει ακόμη καλύτερες αποδόσεις και υψηλότερα εισοδήματα. Συνενός στο επίκεντρο του ανθρώπινου κεφαλαίου δεν βρίσκεται η εργασία αλλά η φροντίδα του εαυτού μας. Αυτό δεν σημαίνει ότι όλες οι επενδύσεις είναι απαραίτητα καλές. Υπάρχουν και ζημιωγόνες επενδύσεις, οι οποίες όχι μόνο δεν αυξάνουν το ανθρώπινο κεφάλαιό μας, αλλά το καταστραφούν, υπονομεύοντας έτσι τις ικανότητές μας για εργασία.

Στην περίοδο της πανδημίας πλέον τα όρια ανάμεσα στον οικονομικό και τον επαγγελματικό χώρο, τη φυσική και την εικονική παρου-

σία συγχέονται. Η απουσία κοινωνικής επαφής, η αδυναμία μετακίνησης για λόγους ψυχαγωγίας ή εργασίας, η βίαιη αλλαγή στις συνθήκες κατά τις οποίες απολαμβάνουμε πολιτισμικά αγαθά όπως το θέατρο, η μουσική και ο κινηματογράφος, ακόμη και οι περιορισμοί στην κατανάλωση υλικών αγαθών ή η σχεδόν μόνιμη απαγόρευση εξόδου σε μπαρ και εστιατόρια, βασικοί χώροι κοινωνικοποίησης, έχουν ανατρέψει τα δεδομένα μας. Όλες αυτές οι αλλαγές μάς οδηγούν στο συμπέρασμα ότι τελικά μάθηση δεν είναι η τυφή προσήλωσις σε τρόπους και νοσηριότητες του παρελθόντος, αλλά η βιωματική εμπειρία και η ικανότητα του ατόμου να εμπλουτίζει διαρκώς τον πνευματικό και ψυχικό του κόσμο. Η μεταβατική περίοδος που διανύουμε αποδεικνύει περίτρανα ότι μάθηση είναι η διαρκής επανεφεύρεση του εαυτού μας.

Ο κ. Παναγιώτης Χριστιάς είναι αν. καθηγητής του Πανεπιστημίου Κύπρου και εταίρος του ερευνητικού κέντρου «Ευρωπαϊκές Δυναμικές» του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου.

Μετά το συρματοπλέγμα... οι κάμερες

Ξεκινούν οι διαβουλεύσεις με τέσσερις ισραηλινές εταιρείες για το σύστημα επιτήρησης και παρατήρησης της Πράσινης Γραμμής

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Η τοποθέτηση συρματοπλέγματος, μήκους σχεδόν δύο χιλιομέτρων επί της γραμμής καταπαύσεως του πυρός στην περιοχή Αστρομερίτης, παρά τα αρνητικά μηνύματα και τους συμβολισμούς, αποτελεί ένα από τα βήματα της κυβέρνησης προκειμένου να ελεγχθεί αποτελεσματικά η Πράσινη Γραμμή. Μια επιδίωξη που δεν είναι τωρινή αλλά πάει πίσω αρκετά χρόνια. Οι αποδεδειγμένες αδυναμίες αποτελεσματικής φύλαξης εντάθηκαν τα τελευταία χρόνια με την αύξηση των μεταναστευτικών ροών προς την Κύπρο. Η αύξηση των ροών οδήγησε στη διαπίστωση, βάσει επίσημων στοιχείων, πως τα Κατεχόμενα αποτελούν τον υπ' αριθμόν ένα χώρο παράνομης εισόδου στα εδάφη που ελέγχει η Κυπριακή Δημοκρατία.

Η κίνηση του Υπουργείου Εσωτερικών να τοποθετήσει συρματοπλέγμα προκαλεί δικαιολογημένες αντιδράσεις, ασχέτως αν η Κυπριακή Δημοκρατία κινείται στο πνεύμα της ευρωπαϊκής νομοθεσίας ή αν ενημέρωσε ή όχι τις Βρυξέλλες. Οι συνειρμοί που προκαλούνται από την παρουσία συρματοπλέγματος, τα οποία είναι συνυφασμένα με την κατοχή, δεν είναι αυθαίρετοι. Ενθαρρύνονται, μάλιστα, τη στιγμή που βρίσκεται σε εξέλιξη η θωράκιση της Πράσινης Γραμμής με σύγχρονα ηλεκτρονικά μέσα, τα οποία δεν παραπέμπουν σε μετατροπή της σε «σκληρό» εξωτερικό σύνορο της Ε.Ε. Οι προβληματισμοί για τις ενέργειες του Υπουργείου Εσωτερικών εντείνονται, αν ληφθεί υπόψη πως οι σχετικές διεργασίες για τοποθέτηση ηλεκτρονικού συστήματος επιτήρησης και παρατήρησης της

Το υπό αγορά σύστημα φαίνεται να είναι παρόμοιο με αυτό του C4i, ένα σύστημα καθολικής παρακολούθησης όλο το 24ωρο και με δυνατότητες που εξυπηρετούν τις ανάγκες της Ε.Φ. καθώς και άλλων υπηρεσιών και υπηρεσιών.

Πράσινης Γραμμής βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο και ο στόχος που έχει τεθεί είναι να υλοποιηθεί η τοποθέτηση μέχρι τέλος του 2021.

Σύστημα C4i

Οι σχετικές διεργασίες για κλείσιμο των κενών, που υπάρχουν στην Πράσινη Γραμμή από το 1974 και εντεύθεν, έχουν ξεκινήσει από τα τέλη του 2019, όπως είχε αποκαλύψει η «Κ» και επί υπουργίας Σάββα Αγγελίδη. Το Υπουργείο Άμυνας, που έχει αναλάβει την εκτέλεση του έργου, βρίσκεται σε προχωρημένες συζητήσεις με εταιρείες εκτός Κύπρου. Αν και αρχικά η τοποθέτηση του ηλεκτρονικού συστήματος επιτήρησης προσδιοριζόταν ότι θα είχε ολοκληρωθεί εντός του 2020, εντούτοις παρατηρείται καθυστέρηση, με νεότερες εκτιμήσεις να τοποθετούν χρονικά την υλοποίηση του έργου μέχρι τέλος του 2021. Σύμφωνα με τις λιγοστές πληροφορίες που έχουν διαρρεύσει, η Λευκωσία έχει στρέψει την προσοχή της στο γειτονικό Ισραήλ και πιο συγκεκριμένα σε τέσσερις εταιρείες για την προμήθεια του συστήματος που παρομοιάζει με αυτό του C4i.

Ο στόχος του Υπουργείου Άμυνας, που τρέχει τις διαδικασίες προμήθειας του συστήματος ασφάλειας, είναι να έχει ολοκληρωθεί η υλοποίηση του έργου εντός του 2021 με τη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης.

Αν οι πληροφορίες αποτυπώνουν την πραγματική εικόνα, πρόκειται για ένα σύστημα ασφάλειας καθολικής παρακολούθησης. Αποτελείται από 31 υποσυστήματα «παρακολούθησης και καταγραφής ευρείας κλίμακας και κύριο χαρακτηριστικό του είναι η διαλειτουργικότητα, δηλαδή η επικοινωνία των συστημάτων, η συγκέντρωση και η διασταύρωση όλων των πληροφοριών και η αποστολή τους σε ένα κέντρο παρακολούθησης», σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές ενός παρόμοιου συστήματος που αγοράστηκε από την Ελλάδα την περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων.

Το κυπριακό C4i

Στην περίπτωση της Κύπρου η

περιγραφή του συστήματος, που γίνεται από πηγές κοντά στις διαδικασίες προμήθειας, παραπέμπει σε ένα σύστημα πολλαπλών χρήσεων και δυνατοτήτων. Λαμβάνοντας υπόψη την πρακτική που ακολουθείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Άμυνας, η προμήθειά του θα γίνει με τη μέθοδο της απευθείας ανάθεσης δηλαδή με την υπογραφή διακρατικής συμφωνίας με το Ισραήλ, όπως έγινε με την απόκτηση του πρώτου πλοίου ανοικτής θαλάσσης, το «Αρχιπλοίαρχος Ανδρέας Ιωαννίδης».

Στην παρούσα φάση οι πληροφορίες λένε πως οι διαδικασίες βρίσκονται στο στάδιο των προκαταρκτικών διαβουλεύσεων με τέσσερις ισραηλινές εταιρείες για το πακέτο

των τεχνικών προδιαγραφών και δυνατοτήτων, αλλά και για το οικονομικό σκέλος. Το σύστημα που θα επιλεγεί, θα επιτρέπει το συνολικό μήκος της Πράσινης Γραμμής 24 ώρες το 24ωρο, θα διαθέτει σύστημα εντοπισμού κίνησης, θα δίνει εικόνα σε πραγματικό χρόνο, ενώ λέγεται πως θα διαθέτει και υποδομή για υποδοχή και εξυπηρέτηση τηλεκατευθυνόμενων συστημάτων (Drones), τα οποία θα λειτουργούν υποστηρικτικά και θα συνεργάζονται με το ηλεκτρονικό σύστημα επιτήρησης.

Η χρήση τους

Και εδώ η λογική προμήθειας του συστήματος κινείται στην πεπατημένη των πολλαπλών χρήσεων, δηλαδή να εξυπηρετεί πρώτιστα τις ανάγκες της Εθνικής Φρουράς, αλλά και άλλων υπηρεσιών. Για στρατιωτικούς σκοπούς το σύστημα θα αλλάξει τον παραδοσιακό τρόπο επιτήρησης και φύλαξης της Πράσινης Γραμμής. Σύμφωνα με το ρεπορτάζ της «Κ», τα ηλεκτρονικά μέσα επί της Γραμμής θα ελέγχονται από κεντρική μονάδα από την οποία θα επιτηρείται, σε 24ωρη βάση, από το νοτιότερο έως το βορειότερο σημείο της. Πέρα από τα τυφλά σημεία, εντός κατοικημένων περιοχών, οι κάμερες θα επιτηρούν δύσβατες περιοχές που σήμερα είναι αφύλαχτες, προς τον Πύργο Τυλληρίας αλλά και τη Δερύνεια. Η τοποθέτηση καμερών εκ των πραγμάτων αποσκοπεί στην αντικειμενική κάλυψη επιχειρησιακών αναγκών της Εθνικής Φρουράς, έχοντας συμβολή και στον εκσυγχρονισμό της δύναμης, θα προκαλέσει δε αλλαγές στη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού της Εθνικής Φρουράς στην Πράσινη Γραμμή.

Αποτελεσματικός έλεγχος

Δευτερευόντως το υπό αγορά ηλεκτρονικό σύστημα επιτήρησης και παρατήρησης θα κλείσει τις τρύπες που υπάρχουν σήμερα σε επτά περιοχές κατά μήκος της Πράσινης Γραμμής: Στον Πύργο Τυλληρίας, Αστρομερίτη, Αυλώνα – Ακάκι, Ύπατη Αρμιοστία, ΣΟΠΙΑΖ, Άγιο Κενδέα, Βρυσούλες-Πέργαμο-Πύλα, σημεία τα οποία χαρακτηρίζονται αδύναμα και μέσω των οποίων πραγματοποιείται η διακίνηση μεταναστευτικών ροών. Επίσημα στοιχεία αρμοδίων αρχών της Δημοκρατίας δείχνουν πως τα 2/3 των συνολικών διελεύσεων από τα Κατεχόμενα, πραγματοποιούνται από μη νόμιμα σημεία ελέγχου. Επίσης, το ηλεκτρονικό σύστημα θα αποτελέσει ένα σοβαρό εργαλείο στην πάταξη κάθε μορφής εγκληματικών ενεργειών, όπως λαθρεμπορίου προϊόντων ή και διακίνησης ναρκωτικών ουσιών. Το ηλεκτρονικό σύστημα, το οποίο θα είναι συνδεδεμένο και με το Κέντρο Συντονισμού Έρευνας και Διάσωσης (ΚΣΕΔ), θα επιτηρεί τις περιοχές στο ελεύθερο κομμάτι και για πυρκαγιές εντός της νεκρής ζώνης, ένα ζήτημα που κατά τους καλοκαιρινούς μήνες δημιουργεί οκ ολίγα προβλήματα στην Πυροσβεστική. Πάντως, η ιστορία με την τοποθέτηση καμερών επί της Πράσινης Γραμμής, ως ιδέα είχε πέσει στο τραπέζι πολύ πριν από το 2010, αλλά ουδέποτε πήρε σάρκα και οστά. Την περίοδο εκείνη η προμήθεια καμερών από την Εθνική Φρουρά είχε προκύψει ως ανάγκη, κυρίως στις περιοχές εκείνες της νεκρής ζώνης, όπου τα φυλάκια της Εθνικής Φρουράς και κατοχικών δυνάμεων είναι σε κοντινή απόσταση και είχαν προκληθεί επεισόδια, στα οποία εθνοφρουροί έχασαν τη ζωή τους

NUROFEN[®] EXPRESS

ΠΙΟ ΓΡΗΓΟΡΟ
ΚΑΙ ΠΙΟ ΔΥΝΑΤΟ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΝΟ

Αντιμετωπίζει:

- Πονοκέφαλο
- Ημικρανία
- Οσφυαλγία
- Οδοντικό πόνο
- Μυϊκό πόνο

Συμβουλευτείτε τον γιατρό ή τον φαρμακοπόιο σας
ΤΗΛ: 22 056 300. ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ

Όταν στο Χαλέπι είχαν τουαλέτα

Του ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

Στην βιογραφία του Σαλαντίν, ο βιογράφος του, Μπάκα αλ Ντίν Ιμπν Σαντάντ, εξιστορεί πώς η πανστράτα του χαρισματικού μουσουλμάνου πολιτικού και στρατιωτικού ηγέτη έκανε επιδρομές στην Κύπρο, στην ανάπαυλα μεταξύ των μεγάλων συγκρούσεων στη Μέση Ανατολή με τα χριστιανικά μεσαιωνικά βασίλεια. Ήταν μια διαφορετική Ανατολική Μεσόγειος τον 12ο αιώνα, εν μέσω σταυροφοριών. Ο Σαλαντίν έμεινε στην ιστορία όχι μόνο ως ένας χαρισματικός ηγέτης στην περιοχή του Λεβάντ, αλλά και ως ο άνθρωπος που κατατρόπωσε τον Γκυ ντε Λουζιάνιαν, τον ιδρυτή του βασιλείου της Κύπρου, στην περίφημη μάχη του Χαττίν, το 1187.

Σε ένα κεφάλαιο της βιογραφίας του, ο Σαντάντ εξιστορεί το πόσο μεγάλη εντύπωση έκανε στα στρατεύματα του Σαλαντίν – που λεπλοτούσαν σε ευκαιριακές επιδρομές τα κυπριακά παράλια – η «παντελής απουσία, στο νησί, αποχετευτικού συστήματος» σε αντίθεση με τις μεγάλες πόλεις του χαλιφάτου των Αγιουβιδών. Στο εν λόγω κεφάλαιο ανήκει, τον 12ο αιώνα, μία από τις αρχαιότερες πόλεις του κόσμου: το Χαλέπι της Συρίας, το αποχετευτικό σύστημα του οποίου, ο «Καντακουζηνός» από το γνωστό τηλεοπτικό σίριαλ, θα το κατέτασσε μεταξύ των αρχαιότερων του ανθρώπινου πολιτισμού.

Το 2016, στο Χαλέπι της Συρίας έγινε μία από τις μεγαλύτερες μάχες του συριακού εμφυλίου. Για την ακρίβεια κορυφώθηκε μια μάχη που ξεκίνησε το 2012 μεταξύ των δυνάμεων του Άσαντ και της συριακής αντικαθεστωτικής αντιπολίτευσης. Τον Δεκέμβριο του 2016 η πόλη ανακτήθηκε από τις δυνάμεις του καθεστώτος Άσαντ μετά από σφοδρούς βομβαρδισμούς της ρωσικής πολεμικής αεροπορίας. Κανείς δεν έχει υπολογίσει τις συνολικές ανθρώπινες απώλειες αυτής της μάχης. Οι εκτιμήσεις όμως κάνουν λόγο για απώλειες που αγγίζουν, συνολικά επί αμάχων και ενόπλων, τις 100.000. Η πτώση του Χαλέπι, όπως συνηθίζεται να λέγεται στη βιβλιογραφία του συριακού εμφυλίου, δημιούργησε το 2016 μία από τις μεγαλύτερες προσφυγικές ροές του 21ου αιώνα. Που κορυφώθηκε στο πλαίσιο της μεγαλύτερης προσφυγικής κρίσης που ξέσπασε, ήδη από το 2015, εντός της Ευρώπης.

Η Κύπρος από τα τέλη του 2015 βρέθηκε και αυτή στο επίκεντρο προσφυγικών ροών. Διά θαλάσσης ή κατά μήκος της πράσινης γραμμής από αφύλακτα σημεία της νεκρής ζώνης. Μια πενταετία μετά η Κυπριακή Δημοκρατία, που μετρούσε ήδη μια κοινότητα Σύρων πολύ πριν από την έναρξη του πολέμου στην χώρα, το 2011, διαχειρίζεται την πτωχή της προσφυγικής κρίσης με

τον χειρότερο δυνατό τρόπο ως προς τη διάσταση που εδράζεται στο χαρτοφυλάκιο του αρμόδιου υπουργείου, αυτού του Εσωτερικών. Του υπουργείου που βρέθηκε στο επίκεντρο της κριτικής για το σκάνδαλο των χρυσών διαβατηρίων. Μια χώρα όπου οι κάτοικοι της περπάλια από τις «χωράφες της Κυθρέας» για να καταλήξουν στη σημερινή, γεμάτη από ζωή, λεωφόρο Κερυφείας, προκειμένου να γλυτώσουν από τις ορδές του Αττίλα και τις βόμβες «Ναπάλι» γίνονται καθημερινά αποδέκτες μιας ρητορικής περί «ορδών λαθρομεταναστών». Ο κ. Νουρής, ο αρμόδιος ΥΠΕΣ, μιλάει για τζιχαντιστές σε δομή φιλοξενίας μεταναστών, μη ύπαρξη ανηλικών, και για ένα συρματοπλέγμα στα πρότυπα του Έβρου ενώ αξιολογεί κάθε πατριώτη Κύπριο πολίτη είναι το σύνθημα «τα σύννομά μας είναι στην Κερύνεια», με το οποίο μεγάλωσαν γενιές και γενιές. Ο κυβερνητικός εκπρόσωπος κ. Κούσιος μιλάει «για προστασία της κουλτούρας μας» τη στιγμή που σχεδόν κάθε διαφημιστική ταμπέλα και στο τελευταίο περίπτερο της Τουριστικής περιοχής είναι γραμμένη στα κυριλλικά.

Στη χώρα που κάθε διανομέας φαγητού παγκύπρια είναι ασιατικής καταγωγής, δηλωμένος φοιτητής σε κάποιο κολλέγιο της κακάς ώρας που ανήκει σε Κύπριο, και που κάθε εγκληματίας το σκάει στα Κατεχόμενα, στο υπουργείο Εσωτερικών στοιβάζονται αιτήσεις ασύλου για χρόνια τη στιγμή που όλοι είδαμε γνωστούς introducers, με τα μάτια μας, στον προαύλιο χώρο του Migration την τελευταία τριετία να εξυπηρετούν πολιτογραφίες σε λίγες μόνο εργασίες.

Είναι το προσφυγικό, εν δυνάμει, υβριδική απειλή για την Κύπρο λόγω της εργαλειοποίησής του από την Τουρκία; Ασφαλώς. Κάνουμε λάθος να βάζουμε στο ίδιο καζάνι, προσφυγικό και μεταναστευτικό, ενώ παραμένουν δύο ξεχωριστά ως προς τις προκλήσεις ζητήματα; Ναι. Παραμένει η Κύπρος, σε επίπεδο κρατικών capacities, αναποτελεσματική στο να διαχειριστεί τον μεγάλο αριθμό αιτήσεων ασύλου ή πολιτογραφιών σε αλλοδαπών, που διαμένουν μόνιμα στην Κύπρο; Ασφαλώς, σε ένα νησί, που εξορισμού δεν μπορεί να αποδράσεις εύκολα, το προσφυγικό και τα κρίσιμα ζητήματα περί αυτού μετατρέπονται σε άγρια ψήφω από τα συντηρητικά ακροατήρια. Εξ ωσμών μέσω του ρατσισμού. Μακάρι να μην μπορούμε σε βάρκες ή να κληθούμε να περάσουμε συρματοπλέγματα. Κι όταν συζητάμε περί αλλοίωσης της κουλτούρας μας να θυμόμαστε και την τουαλέτα στο Χαλέπι.

ioannoug@kathimerini.com.cy

Η έννοια της «μεταδιακυβέρνησης» στον αθλητισμό

Του δρος ΧΡΗΣΤΟΥ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

Τα τελευταία 20 χρόνια η εξέλιξη του αθλητισμού – σε όλες τις εκφάνσεις του – υπήρξε ραγδαία. Με αφορμή τις επικείμενες βουλευτικές εκλογές, οι «φωνές» για σύσταση Υφυπουργείου Αθλητισμού αυξάνονται. Μολονότι δεν έχουν κατατεθεί στον δημόσιο διάλογο απόψεις για τα ξεκάθαρα και συγκεκριμένα πλεονεκτήματα που θα μπορούσε να συνεπάγεται η προτεινόμενη θεσμική αλλαγή, αυτή καθαυτή η πρόταση είναι ενδιαφέρουσα. Στην Ελλάδα, η οποία διαθέτει τέτοιο Υφυπουργείο, οι θεσμικές αλλαγές που συντελούνται στο ευρύτερο αθλητικό οικοσύστημα είναι πρωτοφανείς. Ας δούμε, όμως, τι πραγματικά συμβαίνει.

Η κρατική εξουσία (δηλαδή η κυβέρνηση) εμφανίζεται να ανέλαβε «κατάπονη» μορφές εξουσίας (δηλαδή αθλητικούς φορείς) να αναλαμβάνουν δράση σε έναν τομέα (βλέπε αθλητισμό) και να επιτρέψει σε αυτές τις μορφές εξουσίας να εμφανίζονται ως εκδοχές διεύθυνσης και διαχείρισης (δηλαδή διακυβέρνησης).

Ως προς τον αθλητισμό, αυτό συμβαίνει διότι άνθρωποι εντός αθλητικών οργανισμών έχουν κατά τεκμήριο καλύτερη γνώση όσον αφορά τα προβλήματα του αθλητισμού και τους τρόπους επίλυσής τους. Η διακυβέρνηση, λοιπόν, αναφέρεται στην ανάδυσση νέων «δρώντων» – μη προερχόμενων από τη γνωστή αρένα της πολιτικής – και στην ισότιμη εμπλοκή τους στην παραγωγή πολιτικών

και ρυθμιστικών κανόνων, στην περίπτωση μας, εντός του αθλητικού οικοσυστήματος.

Τα τελευταία χρόνια, ωστόσο, πολλοί αθλητικοί οργανισμοί βρέθηκαν αντιμέτωποι με ένα «έλλειμμα νομιμότητας» εξαιτίας των αλληπάλλων σκανδάλων που σχετίζονται με ζητήματα διαφθοράς, κακοδιαχείρισης και αβλεψιών. Αυτή η εξέλιξη έχει θέσει υπό αμφισβήτηση τη (διαχρονική) αυτονομία τους.

Στην ουσία, εκείνο που προκαλεί το «έλλειμμα νομιμότητας» των αθλητικών οργανισμών πρέπει να αναζητηθεί στο γεγονός ότι αυτοί (βεβαίως υπάρχουν και φωτεινές εξαιρέσεις) δεν κατάφεραν να ανταπεξέλθουν επαρκώς στις προκλήσεις που επέφεραν η αυξανόμενη εμπορευματοποίηση και η συνεπακόλουθη πολυπλοκότητα του αθλητισμού – γεγονός που αντικατοπτρίζεται στην ποιότητα διακυβέρνησης των ίδιων των αθλητικών οργανισμών. Ας μην ξεχνάμε ότι η πρόσφατη ευρωπαϊκή έρευνα που διεξήχθη στο πλαίσιο του προγράμματος «Παρατηρητήριο Διακυβέρνησης Εθνικών Αθλητικών Ομοσπονδιών» κατέδειξε την Κύπρο ως τη χώρα που παρουσιάζει «αρνητική ακραία τιμή» (27%) και στις τέσσερις διαστάσεις της «χρησιμότητας» διακυβέρνησης.

Ως αποτέλεσμα όλων των παραπάνω, οι δημόσιοι φορείς έχουν αρχίσει να εκφράζουν όλο και εντονότερα τη δυσανεξία τους για τη διακυβέρνηση των αθλητικών

οργανισμών. Τα εργαλεία που χρησιμοποιούν οι εθνικές κυβερνήσεις, προκειμένου να επιτύχουν τους πολιτικούς τους στόχους σχετικά με τον αθλητισμό, λαμβάνουν συνήθως τη μορφή ηθικής πίεσης ή απειλής ρύθμισης, που πρακτικά μεταφράζεται σε «μόχλευση χρηματοδότησης».

Παίρνοντας ως παράδειγμα την περίπτωση της Ελλάδας, είμαστε περίσφιτοι της πρώτης ουσιαστικής, κατά τη γνώμη μου, «μεταδιακυβέρνησης» του ελληνικού αθλητισμού. Αλλά τι σηματοδοτεί ο όρος «μεταδιακυβέρνηση»;

Κατά κάποιον τρόπο, η μεταδιακυβέρνηση είναι μια έννοια που αμφισβητεί τις αξίες, τους κανόνες, τις αρχές και τα παραδείγματα/ιδεολογίες που υποστηρίζουν τα νυν συστήματα διακυβέρνησης. Εκλαμβάνεται ως μια ανακλαστική αναμόρφωση που προκαλείται από την αναποτελεσματική διακυβέρνηση, την κακοδιαχείριση, την κατακερματισμένη επικοινωνία και τη δυσπιστία απέναντι σε συμπεριφορές βασικών «δρώντων» της διακυβέρνησης. Με άλλα λόγια, αναφέρεται στη «διακυβέρνηση της διακυβέρνησης» και στην «οργάνωση των συνθηκών της αυτοοργάνωσης».

Η μεταδιακυβέρνηση υποστηρίζει ότι ο καταλληλότερος τρόπος για τον έλεγχο πολυπλοκών δικτύων διακυβέρνησης (βλέπε αθλητισμός) είναι η «καθοδήγηση». Αυτό σημαίνει ότι, μέσω μιας σειράς περιορισμένων ή λιγότερο λεπτών και έμμεσων μορφών διακυβέρνησης,

οι πολιτικοί επιδιώκουν να διαμορφώσουν τις ελεύθερες ενέργειες των φορέων του δικτύου σύμφωνα με έναν αριθμό προκαθορισμένων γενικών διαδικαστικών προτύπων και ουσιαστικών στόχων, ό,τι, λόγω χάριν, προσπαθεί να προσφέρει ο Κώδικας Χρηστίς Διακυβέρνησης για τις αθλητικές ομοσπονδίες της Κυπριακής Δημοκρατίας, ή ό,τι ακριβώς αφορά στην Ελλάδα η πρόσφατη αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου περί αρχαιρείων των αθλητικών φορέων, η δημιουργία του Μητρώου Αθλητικών Σωματείων, η αξιολόγηση των αθλητικών ομοσπονδιών μέσω του προγράμματος «Χίλων» (και το αντίστοιχο πρόγραμμα που σύντομα θα εκπονήσει ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού), η Εθνική Πλατφόρμα Αθλητικής Ακεραιότητας κ.ά.

Για πρώτη φορά, επομένως, η κυβέρνηση στην Ελλάδα, αναλαμβάνοντας αυτόν τον «μεταδιακυβερνητικό ρόλο», παρέχει τους κανόνες της αθλητικής διακυβέρνησης, διασφαλίζει τη συμβατότητα μεταξύ των διαφορετικών μηχανισμών της, αναπτύσσει την οργανωτική γνώση και πληροφόρηση βάσει της οποίας διαμορφώνονται (αθλητικές) προσδοκίες. Φρονώ ότι η μεταδιακυβέρνηση στον αθλητισμό έχει ήδη ξεκινήσει τόσο στη Κύπρο όσο και στην Ελλάδα.

Ο δρ Χρήστος Αναγνωστόπουλος είναι αναπληρωτής κοσμήτορας Σχολής Διοίκησης Επιχειρήσεων στο Πανεπιστήμιο UCLan Κύπρου.

ΣΚΙΤΟΣ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

Κρίσιμα σημεία για το φύλο και την εξουσία

Της ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΚΑΪΛΗ

Διανύουμε μια πολύ σημαντική περίοδο κοινωνικών, οικονομικών και πολιτικών μετατοπίσεων. Οι φεμινίστριες και διάφορες ομάδες πολιτικής πίεσης στον τόπο μας σε ολόκληρο τον κόσμο προειδοποιούσαν πολύ πιο πριν από την πανδημία COVID-19 για τον αντίκτυπο της κλιματικής αλλαγής, των πολέμων και την επικείμενη παγκόσμια κρίση υγείας και οικονομίας. Αυτή η στιγμή πολιτικής αφύπνισης αποτελεί και μια ευκαιρία για κοινωνικό και πολιτικό μετασχηματισμό. Απορρίπτοντας την επικρατούσα ανδροκρατούμενη πολιτική, οι γυναίκες αρχίζουν να αναζητούν νέες ιδέες, οργανισμού και συμμαχίες, για την καταπολέμηση της πατριαρχίας, του ρατσισμού, της οικονομικής εκμετάλλευσης, των συγκρούσεων και της οικολογικής κρίσης. Αμφισβητούν τη διαφθορά των κρατικών θεσμών, των πολιτικών ελίτ και αυτών που συσσωρεύουν ιδιωτικό πλούτο. Θέτουν στο τραπέζι κρίσιμες ερωτήσεις σχετικά με το έλλειμμα δικαιosuνης όσον αφορά τη σεξουαλική βία, την ανικανότητα των θεσμών να προ-

στατεύσουν τις ευάλωτες ομάδες.

Θα πρέπει να σημειωθεί βέβαια ότι το διαδικτυακό και τα μέσα/εργαλεία κοινωνικής δικτύωσης έχουν προσφέρει στις γυναίκες μια σημαντική πλατφόρμα για να εκφράσουν τις σκέψεις και τις απόψεις τους. Αυτό συνδέεται άμεσα με τις κοινωνικές και πολιτικές διαδικασίες. Την τελευταία δεκαετία και ειδικά τον τελευταίο χρόνο τα φεμινιστικά κινήματα ανακατασκευάζουν την έννοια της απεργίας, της διαδήλωσης και των επαναστάσεων παγκοσμίως (βλ. hashtags: #metoo #NosotrasParamos, #WeStrike, #VivasNosQueremos, #TimesUp, #Feminism4the99, #blacklivesmatter, #OneBillionRising, και από Κύπρο #IBelieveHer, #ΕίμαιΗΩρα, #CyprusGangRape, #ΩςΔαμε). Αυτές οι νέες ομάδες πίεσης, συμβάλλοντας και στα παγκόσμια φεμινιστικά δίκτυα/κινήματα, ανακατασκευάζουν την έννοια της εξουσίας. Αναδεικνύουν τη δύναμη από τα κάτω. Μας δείχνουν ότι έχουν αρκετή δύναμη για να αμφισβητήσουν και να διαταράξουν τις υπάρχουσες δομές εξουσίας και να ξαναγράψουν τον πολιτικό χάρτη.

Απ' ό,τι φαίνεται η κοινωνία είναι έτοιμη για αλλαγή και ουσιαστική ισότητα των φύλων. Ωστόσο, τα πολιτικά κόμματα είναι οι φορείς/θεσμοί που δεν ανταποκρίνονται σε αυτή την ανάγκη. Αυτό φαίνεται από τα μεγάλα ποσοστά αποχής στις εκλογές, αλλά και από τις διαδηλώσεις που γίνονται καθημερινά στον τόπο μας. Γιατί; Επειδή απειλείται η αποκλειστική και ιεραρχική εξουσία τους – η πατριαρχική και ανδροκρατούμενη δομή τους. Παρά το γεγονός ότι η ισότητα φύλων θεωρείται στη χώρα μας κατοχυρωμένη σε θεσμικό επίπεδο, δεν αναρείται η ισχυρή παρουσία των γυναικών σε δομές εξουσίας, κέντρα λήψης πολιτικών αποφάσεων και αντίστοιχες διαδικασίες. Τόσο το Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου, το Κυπριακό Λόμπι Γυναικών, όσο και άλλες φεμινιστικές ομάδες/δίκτυα της κοινωνίας των πολιτών καταδικάζουν τις διαδικασίες και καθυστερήσεις με τις οποίες γίνεται η σύσταση των εκλογικών καταλόγων και προγραμμάτων για όλες τις εκλογικές αναμετρήσεις.

Είναι σημαντικό, λοιπόν, ότι πρέπει να αλλάξει η μαρκετιστική προσέγγιση στη θέσπιση δημοσίων πολιτικών. Οι πολιτικές του κράτους (π.χ. Εθνικά Σχέδια Δράσης) πρέπει να αντικατοπτρίζουν τις ανάγκες της κοινωνίας. Παρά τις αποσπασματικές προσπάθειες, τα μεγαλύτερα εμπόδια για ουσιαστική ισότητα των φύλων είναι: (1) Η έλλειψη οράματος και ολιστικού στρατηγικού σχεδιασμού που να είναι βασισμένος στις αρχές τις ισότητας των φύλων, (2) η έλλειψη συγκεκριμένων/μετρήσιμων μακροπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων στόχων, (3) δεν περιλαμβάνουν συγκεκριμένους ποσοτικούς και ποσοτικούς δείκτες παρακολούθησης της αποτελεσματικότητας και της επίδρασης των δράσεων που προνοούν (4) απουσιάζει ένας ουσιαστικός διάλογος με την κοινωνία των πολιτών και δεν γίνεται εμπλοκή περιθωριοποιημένων ομάδων ή/και άλλων των ομάδων γυναικών που επηρεάζονται, (5) οι κρατικοί προϋπολογισμοί είναι εξεπτελιστικά ανεπαρκείς. Γι' αυτό, λοιπόν, η Κύπρος παραμένει ανάμεσα στις χώρες με τον χαμη-

λότερο Δείκτη Ισότητας και συγκεκριμένα στην 21η θέση ανάμεσα στις 28 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Δείκτης Ισότητας του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων-EIGE, 2020).

Και επειδή οι αριθμοί έχουν σημασία: Η απουσία έμφυλων στατιστικών για παράδειγμα από την εκλογική υπερέση – κάτι πολύ απλό που όμως χρειάζεται μια πολιτική απόφαση για να γίνει. Αυτό είναι ένα μόνο παράδειγμα, π.χ. χρειάζομαστε ενιαίο σύστημα καταγραφής όλων των μορφών έμφυλης βίας, για τις αμβλώσεις κ.λπ. Μόνο με αυτό τον τρόπο μπορούμε να έχουμε πολιτικές που να αντικατοπτρίζουν τις ανάγκες αυτές.

Η δε συνεργασία κράτους και κοινωνίας των πολιτών είναι αναγκαία και πρέπει να υπάρχει, όμως από κριτική φεμινιστική ματιά τα προβλήματα δημιουργούνται όταν αυτή η σχέση δεν γίνεται συνεργατική αλλά μέν από μια προσταθιακή ιδιοκτηποίησης της ευθύνης, οικειοποίησης της εμπειρογνωμοσύνης ή του λόγου (της γλώσσας) των ΜΚΟ και κάποιες φορές «φίμωσης» κά-

ποιων ομάδων/οργανισμών. Τέλος, ας μιλήσουμε για φεμινιστική χρηματοδότηση (feminist funding). Οι αριθμοί και τα ποσοστά της συμμετοχής γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων παραμένουν αμετακίνητα τα τελευταία δέκα χρόνια. Ουσιαστική ισότητα των φύλων στον τομέα της εξουσίας δεν σημαίνει μόνο ισόρροπη συμμετοχή σε όλα τα κέντρα λήψης των αποφάσεων. Σημαίνει: πολυφωνία, πρόσβαση σε δικαιώματα, έλεγχος όλων των θεσμών εξουσίας, ολιστική και φεμινιστική προσέγγιση στις πολιτικές του κράτους, και πολιτικές ισότητας χωρίς εξαιρέσεις, προϋπολογισμοί που να αντικατοπτρίζουν τις ανάγκες όλων των γυναικών χωρίς αποκλεισμούς. Γιατί, λοιπόν, να μη διεκδικήσουμε χρηματοδότηση που να είναι βασισμένη στις αρχές της ισότητας των φύλων και η οποία να έχει την ευελιξία να στηρίξει τις οργανικές ανάγκες των κοινοτήτων μας;

Η κα Χριστίνα Καΐλη (Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου) είναι υποψήφια διδάκτωρ Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Ανήκω στη δεξιά χωρίς ταμπέλες και χαρακτηρισμούς. Σέβονται και αφουγκράζονται την προσφορά της συντηρητικής δεξιάς, ωστόσο, με την πάροδο των χρόνων η φιλελεύθερη τάση κερδίζει έδαφος στη νέα γενιά, πολιτικών λέει ο Γιώργος Λουσανδρίδης.

Οι νέες ιδέες δεν αποτελούν βάση λύσης

Ο Γιώργος Λουσανδρίδης απαντά γιατί στον ΔΗΣΥ δεν έχουν απογαλακτιστεί από τον Γλαύκο Κληρίδη

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Ο Κληρίδης είναι ο ιδρυτής του ΔΗΣΥ και όχι κάποιος τυχαίος ηγέτης. Το όραμά του και οι διαχρονικοί του αγώνες έχουν συνεχιστές, λέει ο Γιώργος Λουσανδρίδης κληθείς να απαντήσει γιατί δεν έχουν απογαλακτιστεί από αυτόν. Απαντά για την πολυφωνία στον ΔΗΣΥ και αν εξαιτίας της θέσης του στο κόμμα, ο κομματικός μηχανισμός θα δουλέψει υπέρ του.

–Υιοθετείτε και εσείς τη θέση πως ο ΔΗΣΥ είναι ο Κληρίδης;

–Ο ΔΗΣΥ είναι δημιούργημα του Γλαύκου Κληρίδη. Οι παρακαταθήκες που άφησε είναι η πυξίδα της νέας γενιάς. Οι διάδοχοί του στην ηγεσία του κόμματος, αφήνουν το δικό τους αποτύπωμα, εκσυγχρονίζοντας τον ΔΗΣΥ, σε ένα ευρωπαϊκό σύγχρονο κόμμα, στηριγμένο στη βάση όλων των περγαμινών του Γλ. Κληρίδη.

–Γιατί τα νέα πολιτικά πρόσωπα έχουν την ανάγκη να τον επικαλούνται; Δεν είναι καιρός για απογαλακτισμό από πρόσωπα και φιγούρες του παρελθόντος;

–Ο Κληρίδης είναι ο ιδρυτής του ΔΗΣΥ και όχι κάποιος τυχαίος ηγέτης. Το όραμά του και οι διαχρονικοί του αγώνες έχουν συνεχιστές. Μετά τον Γλαύκο Κληρίδη ο Νίκος Αναστασιάδης έχει αφήσει το δικό του στίγμα και τώρα στο πηδάλιο του ΔΗΣΥ ο Αβέρωφ Νεοφύτου συνεχίζει να εκσυγχρονίζει το κόμμα χωρίς να αποκλίνει από τη βάση του, τις αρχές, τα ιδεώδη και ιδανικά.

–Ανήκετε στη φιλελεύθερη τάση του Συναγερμού ή σε αυτήν που ονομάζεται συντηρητική Δεξιά;

–Ανήκω στη δεξιά χωρίς ταμπέλες και χαρακτηρισμούς. Σέβονται και αφουγκράζονται την προσφορά της συντηρητικής δεξιάς, ωστόσο, με την πάροδο των χρόνων η φιλελεύθερη τάση κερδίζει έδαφος στη νέα γενιά πολιτικών.

–Ο ΔΗΣΥ επικρίνεται για πολιτικές σουπερμάρκετ. Πού σταματά για σας η πολυφωνία στο κόμμα σας και πού ξεκινά η Βαβέλ;

–Δεν το υιοθετώ απόλυτα, αλλά θεωρώ πως η πολυφωνία και οι ποικίλες απόψεις είναι χαρακτηριστικά της Δημοκρατίας που σέβεται και εφαρμόζει απόλυτα ένα πολυταξικό κόμμα όπως ο ΔΗΣΥ. Η διαφορετικότητα απόψεων και προσεγγίσεων δεν είναι κατ' ανάγκη Βαβέλ ειδικότερα όταν αυτές εκφράζονται στα συλλογικά όργανα. Δεν είμαστε κόμμα που «φιμώνει» τα στελέχη του, για να βγαίνει η ομοφωνία προς τα έξω.

–Αν η τουρκική πλευρά εξαγγείλει αύριο άνοιγμα των Βαρωσίων υπό τ/κ διοίκηση, τι θα συμβουλευόσαστε τους Βαρωσιώτες;

–Θα τους συμβούλευα να μην αντιδράσουν συναισθηματικά, να αντιμετωπίσουν ορθολογιστικά τα οποία νέα δεδομένα και κυρίως να μην πέσουν σε παγίδες που τεχνητώς προσπαθεί να στήσει η Άγκυρα, παντάροντας στη δίψα των προσφύγων για επιστροφή. Έχουμε ακόμα μία ανοικτή πληγή με τα τελευταία τεχνάσματα στην κλειστή πόλη.

–Σε τρεις γραμμές, ποια είναι η ιδανική λύση που θέλετε; Ίσως να πρέπει να βάλουμε κάτω στο τραπέζι και νέες ιδέες;

–Η λύση δεν μπορεί να είναι διαφορετική από τη συμφωνημένη στα

Η πολυφωνία και οι ποικίλες απόψεις είναι χαρακτηριστικά της Δημοκρατίας που σέβεται και εφαρμόζει απόλυτα ένα πολυταξικό κόμμα όπως ο ΔΗΣΥ.

ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών. Νέες ιδέες δεν θα μπορούσαν να αποτελέσουν βάση για λύση. Μετά τη λύση θα μπορούσαν κάποιες νέες ιδέες να ενισχύσουν την εφαρμογή της συμφωνίας, για μια βιώσιμη λύση που να διασφαλίζει τη δίκαιη κατανομή βαρών, την ειρηνική συνύπαρξη με τους Τ/κ και ένα μέλλον σε συνθήκες ασφάλειας χωρίς στρατό κατοχής.

–Μέχρι σήμερα, ήσασταν στο παρασκήνιο, αναλαμβάνοντας τις ελεγχόμενες μάχες του ΔΗΣΥ, σήμερα βγαίνετε για πρώτη φορά στο προσκήνιο ως υποψήφιος. Ποιος ρόλος είναι τελικά ο πιο δύσκολος;

–Κάθε ρόλος έχει το βαθμό δυσκολίας του. Το να εκτίθεσαι στο εκλογικό σώμα ως υποψήφιος είναι πολύ πιο δύσκολο, καθώς κρίνεται καθημερινά για τις θέσεις, τις απόψεις και φιλτράρεται η κάθε πρόθεση και συμπεριφορά. Το να είμαι υποψήφιος είναι πρόκληση και συνάμα πολύτιμη εμπειρία.

–Έχετε συνεργαστεί στενά τόσο με τον Νίκο Αναστασιάδη όσο και με τον Αβέρωφ Νεοφύτου. Η διαφορά φιλοσοφίας και νοοτροπίας των δύο είναι τόσο μεγάλη όσο λέγεται;

–Πρόκειται για δύο ισχυρές προσωπικότητες με διαφορετικό τρόπο σκέψης και λειτουργίας, αλλά πάντα με τις ίδιες έννοιες. Οι διαφορετικές προσωπικές προσεγγίσεις τους κάποιες φορές σε φλέγοντα ζητήματα

και ο διάλογος μόνο τα βέλτιστα αποτελέσματα πετυχαίνουν. Στις κρίσιμες όμως ώρες ενώνονται σαν μια γροθιά και αγωνίζονται για το καλό του τόπου και των πολιτών τους. Ο ένας συμπληρώνει τον άλλο, στην ώρα των σημαντικών αποφάσεων.

–Η μεγάλη πλειοψηφία όπως φαίνεται και στις δημοσκοπήσεις καταλογίζει σε κυβέρνηση και ΔΗΣΥ την κύρια ευθύνη για όλη αυτή τη διαφθορά που παρατηρείται. Ένας νέος άνθρωπος που κατέρχεται με τον ΔΗΣΥ νιώθει αυτό το βάρος;

–Είναι άδικο να καταλογίζεται η κύρια ευθύνη για τη διαχρονική διαφθορά στην παρούσα διακυβέρνηση, από την άλλη κατανοώ ότι είναι βολικό για κάποιους να χτυπούν μόνο την κυβέρνηση και τον ΔΗΣΥ. Μια παράταση που δεν δίστασε να σταθεί απέναντι στη διαφθορά και να δρομολογήσει διαδικασίες ακόμα και φυλάκισης σε κρούσματα διαφθοράς. Το βέβαια ότι δεν στήριξε λαϊκά δικαστήρια σε καμία των περιπτώσεων.

–Είσιστα στην πολιτική ο οργανωτικός ή διευθυντής του κόμματος να κατέρχεται στις εκλογές; Να υποθέσουμε πως ο κομματικός μηχανισμός θα δουλέψει υπέρ σας;

–Ο κομματικός μηχανισμός θα συμπεριφερθεί ισότιμα και ισάξια έναντι όλων των υποψηφίων όπως ο πρόεδρος του, αλλά και εγώ εκ της θέσσης μου πράξαμε σε άλλες εκλογικές διαδικασίες. Είμαι στην κρίση του κομματικού μηχανισμού. Αν με εμπιστεύεται να με στηρίξει ανάλογα.

–Ποιο είναι το βιβλίο στο οποίο επανέρχεστε;

–Το «Ηγέτης δίχως τίτλο» του Robin Sharma. Πραγματεύεται τρόπους με τους οποίους μια προσωπικότητα βελτιώνει τη συνεργασία της με τους πολίτες, με θετική επιρροή στην κοινωνία, είτε κατέχει κάποιο τίτλο είτε όχι.

–Ποια ήταν η πιο σημαντική εκλογική μάχη που λάβατε μέρος;

–Η δεύτερη εκλογική μάχη του Αναστασιάδη το 2018, για την οποία λειτουργήσε όλος ο μηχανισμός υποστηρικτικά να δοθεί συνέχεια στην υλοποίηση του έργου που δρομολογήθηκε.

–Ποια θα είναι η πρώτη σας πολιτική πράξη στο ενδεχόμενο εκλογής σας τον Μάη;

–Να δώσουμε ξανά ζωή στην Αμμόχωστο. Θα εξαρτηθεί βέβαια από το αποτέλεσμα της νέας προσπάθειας που γίνεται στο εθνικό ζήτημα. Δεν μπορεί να είναι κάτι διαφορετικό από τη στήριξη του προσφυγικού κόσμου, στη συμφωνημένη βάση και πλαίσιο.

Το ΑΚΕΛ δεν πρέπει ούτε να αντιγράψει την πολιτική του αδελφού κόμματος μιας άλλης χώρας, ούτε να γίνει σαν ένα άλλο κόμμα με διαφορετική ιδεολογία. Να είναι το ΑΚΕΛ. Της Κύπρου και των Κυπρίων, λέει στη συνέντευξη του στην «Κ» ο Γιώργος Κουκουμιάς.

Η ανανέωση στο ΑΚΕΛ πρέπει να είναι συνεχής

Ο Γιώργος Κουκουμιάς απαντά γιατί μία μεγάλη μερίδα της Αριστεράς βρίσκεται εκτός κόμματος και κάλπης

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Η Αριστερά πρέπει να είναι υπόλογη μόνο στον λαό και απέναντι από το σύστημα, λέει στη συνέντευξη του στην «Κ» ο υποψήφιος βουλευτής του ΑΚΕΛ για την επαρχία Αμμοχώστου Γιώργος Κουκουμιάς. Απαντά αν για την επίλυση εθνικών ζητημάτων μπορούμε να μιλούμε για συμπόρευση με τη Δεξιά. «Ποια δεξιά; Αυτή που δακρύζει θεατράλε στις οθόνες; Αυτή που στήνει συρματοπλέγματα; Ή αυτή που συζητάει στα κρυφά τη λύση δύο κρατών; Ενόπλια του λαού απαιτείται, σημειώνει. Αναλύει γιατί η μεγάλη μερίδα της Αριστεράς βρίσκεται εκτός κόμματος και αν το ΑΚΕΛ πρέπει να θυμίζει ΚΚΕ ή ΣΥΡΙΖΑ.

–Σε τρεις γραμμές ποια είναι η πεμπτολογία της Αριστεράς;

–Να έχει προτάσεις για το σήμερα και όραμα για το αύριο. Να είναι στην όχθη των πολλών και απέναντι από το σύστημα. Υπόλογη μόνο στον λαό. Αδιάλλακτη σε θέματα αρχών και ήθους. Ανοικτόμυαλη στη διαφορετική άποψη.

–Ισχύει αυτό που λέγεται πως πρώτα θα πρέπει να επιλυθούν τα εθνικά ζητήματα και μετά να γίνει ταξικός αγώνας;

–Δεν υπάρχει η επιλογή να αναβληθούν οι αγώνες των εργαζομένων, όταν μάλιστα οι μισθοί στην Κύπρο υποχώρησαν στα επίπεδα της προηγούμενης 20ετίας. Το αντίθετο. Ωστόσο, τα μεγάλα οράματα της κυπριακής Αριστεράς αφορούν ολόκληρη την Κύπρο και ολόκληρο το λαό, Ε/κ και Τ/κ. Αυτό προϋποθέτει να πέσει το τέλος της κατοχής και της διαιρέσης.

–Για την επίλυση αυτών των εθνικών ζητημάτων μπορούμε να μιλάμε ακόμη και για συμπόρευση με τη Δεξιά;

–Ποια δεξιά; Αυτή που δακρύζει θεατράλε στις οθόνες; Αυτή που στήνει συρματοπλέγματα; Ή αυτή που συζητάει στα κρυφά τη λύση δύο κρατών; Ενόπλια του λαού απαιτείται. Πάνω στον στόχο της απελευθέρωσης και επανένωσης, στη συμφωνημένη βάση και πλαίσιο.

–Πιστεύετε πως το ΑΚΕΛ θα πρέπει να μοιάζει λίγο περισσότερο με το ΚΚΕ ή με τον ΣΥΡΙΖΑ;

–Ούτε να αντιγράψει την πολιτική του αδελφού κόμματος μιας άλλης χώρας, ούτε να γίνει σαν ένα άλλο κόμμα με διαφορετική ιδεολογία. Να είναι το ΑΚΕΛ. Της Κύπρου και των Κυπρίων. Συνεπώς στην ιδεολογία του και στην ιστορία ενός αιώνα. Δεμένο με τον κό-

σμο της εργασίας και τη νέα γενιά, με τη διανόηση και τον πολιτισμό. Μαζικό, εξωστρεφές και πρωταγωνιστικό.

–Πλέον δεν ακούμε για τον περιβόητο ιμπεριαλισμό που έθετε στο παρελθόν το ΑΚΕΛ. Να υποθέσουμε πως σταμάτησαν να υπάρχουν ιμπεριαλιστικές παρεμβάσεις;

–Μάλλον δεν μας ακούτε προσεκτικά. Όχι μόνο δεν σταμάτησαν, αλλά εντάθηκαν. Γι' αυτό φωνάζουμε ότι δεν πέφτουν από τον ουρανό τα εκατομμύρια πρόσφυγες της περιοχής. Ότι δεν είναι για

Η ανανέωση δεν πρέπει να γίνεται κάθε κάμποσα χρόνια ούτε αναλόγως δημοσκοπήσεων. Πρέπει να είναι διαρκής διαδικασία. Βέβαια, το κρίσιμο κριτήριο δεν είναι η γενιά, αλλά τα μυαλά.

ανθρωπιστικούς λόγους που ΗΠΑ και Ισραήλ θέλουν την Κύπρο «προκεχωρημένο φυλάκιο».

–Η βουλευτική έδρα είναι τελικά υπόθεση κληρονομική;

–Όταν αποφασίζει ο λαός, ούτε κληρονομείται ούτε κληροδοτείται τίποτα.

–Υπάρχει μία μεγάλη μερίδα που ανήκει στον αριστερό χώρο αλλά αρνείται να ενταχθεί στο ΑΚΕΛ. Έγιναν λάθος χειρισμοί από το ΑΚΕΛ με αυτές τις ομάδες;

–Νομίζω ότι χρειάζεται να έχουμε διαρκώς ανοικτά τα αφτιά μας στις απόψεις του κόσμου της Αριστεράς. Για να διορθώνουμε τις αδυναμίες, όταν η κριτική είναι δίκαιη. Και για να βρίσκουμε τα λόγια και τις πράξεις που πείθουν και τους πιο δύσπιστους, όταν η κριτική είναι άδικη. Βέβαια, αυτός ο κόσμος δεν είναι κάτι ομοιογενές. Υπάρχουν διαφορετικές αφηρημένες, προτεραιότητες, ιδέες. Το μόνο σίγουρο είναι ότι δεν απαιτείται να ενταχθούν κομματικά στο ΑΚΕΛ για να μπορέσουμε να σταθούμε μαζί απέναντι στις μεγάλες απειλές των ημερών, τη διχοτόμηση, τον αυταρχισμό, τον ρατσισμό, την περιβαλλοντική καταστροφή. Ζητούμενο είναι να συναντηθεί όλος ο κόσμος της

Αριστεράς απέναντι στην κυβέρνηση Αναστασιάδη και το σύστημα που υπηρετεί. Και στους δρόμους αλλά και στην κάλπη. Γιατί η αλλαγή μπορεί να ξεκινήσει από τον ερχόμενο Μάη.

–Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αντιμετωπίζονται από το ΑΚΕΛ ως αμάρτημα, κρατώντας το πίσω σε θέματα επικουρικής και μετάδοσης του πολιτικού μηνυμάτων του. Ισχύει;

–Όχι. Πόσο μάλλον όταν οι λογαριασμοί του ΑΚΕΛ έχουν το προβάδισμα στα μεγαλύτερα ΜΚΔ. Αυτό που ισχύει βέβαια, είναι ότι εμείς γνωρίζουμε ότι ο κόσμος του facebook δεν ταυτίζεται πάντα με τον πραγματικό κόσμο.

–Βλέποντας και τα ποσοστά που καταγράφει το κόμμα στις δημοσκοπήσεις, ίσως είναι καιρός για μία γερή ανανέωση;

–Η ανανέωση δεν πρέπει να γίνεται κάθε κάμποσα χρόνια ούτε αναλόγως δημοσκοπήσεων. Πρέπει να είναι διαρκής διαδικασία. Βέβαια, το κρίσιμο κριτήριο δεν είναι η γενιά, αλλά τα μυαλά.

–Αν η τουρκική πλευρά εξαγγείλει αύριο άνοιγμα των Βαρωσίων υπό τουρκοκυπριακή διοίκηση, τι θα συμβουλευόσαστε τους Βαρωσιώτες;

–Για αρχή να αποσταθούν στον κ. Χριστοδουλίδη που μιλούσε για πυροτεχνήματα των Τούρκων. Ταυτοχρόνως, να απαιτήσουν πιο δυναμικά από ποτέ την επανέναξη των συνομιλιών από το σημείο που διακόπηκαν το 2017, γιατί μόνο έτσι επιστρέφει στο τραπέζι ο χάρτης του εδαφικού με το Βαρώσι υπό Ε/κ διοίκηση. Ο κάθε Βαρωσιώτης έχει δικαίωμα να πράξει ό,τι ο ίδιος πιστεύει αλλά δεν θα προτρέψω κανένα να επιστρέψει υπό κατοχική διοίκηση.

–Σε ποιο βιβλίο ανατρέχετε;

–Τα δύο βιβλία του Yunal Hagarί για την ιστορία και το μέλλον της ανθρωπότητας -Sapiens και Homo Deus- αξίζει να ξαναδιαβάξονται.

–Σε ποιον θεωρητικό πέραν του Μαρξ ανατρέχετε συχνά;

–Ο Μπρεχτ συμπύκνωσε, αριστουργηματικά, τη θεωρία σε Τέχνη.

–Ποια θα είναι η πρώτη σας πολιτική πράξη στο ενδεχόμενο που εκλεγείτε;

–Προτεραιότητα για το ΑΚΕΛ είναι να υψωθεί κοινωνική ασπίδα απέναντι στις συνέπειες της πανδημίας. Με μέτρα όπως η νομοθετική κατοχύρωση κατώτατου μισθού και ελάχιστων δικαιωμάτων για κάθε εργαζόμενο που είναι σήμερα απροστάτευτος.

Δεν ένιωσα ποτέ ξένο σώμα στο ΔΗΚΟ

Ο Παύλος Μυλωνάς απαντά πώς ένας αντιομοσπονδιακός βρίσκεται σε ένα κόμμα που έχει κάνει σημαία του τη ΔΔΟ

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Πώς ένας αντιομοσπονδιακός βρίσκεται σε ένα κόμμα που προσπαθεί να κάνει σημαία του τη δίκαιη, δικαιοδική ομοσπονδία; Ο Παύλος Μυλωνάς το εξηγεί σημειώνοντας πως πολλοί δηλώνουμε χριστιανοί αλλά πόρρω απέχουμε από τον χριστιανικό τρόπο ζωής. «Οι θεωρητικές προσεγγίσεις του θέματος της ομοσπονδίας δεν έχουν νόημα. Ενώπιόν μας έχουμε συγκεκριμένες πρόνοιες, οι οποίες πιθανόν να οδηγήσουν στη διάλυση της Κυπριακής Δημοκρατίας και τη μετατροπή της πατρίδας μας σε τουρκικό προτεκτοράτο», αναφέρει. Απαντά αν έχει προδώσει τον ιδεαλισμό της νιότης του και τι αποτελεί τη λύση με σωστό περιεχόμενο. Χαρακτηρίζει εμμέσως θεωρίες συνωμοσίας τη συζήτηση συνεργασίας ΑΚΕΛ-ΔΗΚΟ στις προεδρικές εκλογές του 2023 τη στιγμή που αυτή τη στιγμή η Κυπριακή Δημοκρατία βάλλεται από παντού. Εξακαθαρίζει, ωστόσο, πως θα είναι «στρατιώτης στην προσπάθεια υπεράσπισης της Κυπριακής Δημοκρατίας, επιβίωσης του Ελληνισμού της Κύπρου και αποκατάστασης της δικαιοσύνης στον τόπο μας».

–Από το βίωμά σας, υπάρχει αντικειμενική δημοσιογραφία ή όλα μπαίνουν κάτω από τον υποκειμενικό φακό του δημοσιογράφου;
–Δεν υπάρχει αντικειμενική δημοσιογραφία και είναι φυσικό. Όλες οι ειδήσεις και οι πληροφορίες υποκεινται στο φίλτράρισμα της αντίληψης ενός εκάστου δημοσιογράφου. Αφήνω έξω τα άλλα συμφέροντα που μπορεί να επηρεάζουν τη δημοσιογραφία.

–Η πολιτική ήταν πάντα στα πλάνα σας ή προέκυψε στην πορεία;

“

Τα κόμματα είναι ζωντανοί οργανισμοί. Αποτελούνται από ανθρώπους με τα καλά τους και τα κακά τους. Το στοιχείο είναι η αλλαγή σε όλα τα επίπεδα. Αν θα αλλάξεις κάτι, πρέπει πρώτα να αλλάξεις εσύ.

–Η πολιτική είναι η ζωή μας. Η τουρκική εισβολή και κατοχή –είμαι πρόσφυγας από την επαρχία Κερύνειας–, ο πόνος και η αδικία για τους παππούδες, τους γονιούς μας και εμάς με οδήγησε στη δημοσιογραφία. Η αναζήτηση της αλήθειας και της δικαιοσύνης πρέπει να είναι τρόπος ζωής, είτε είσαι στη δημοσιογραφία είτε στην πολιτική.

–Από τη μέχρι τώρα πορεία σας στην πολιτική, νιώσατε ποτέ πως προδώσατε τον ιδεαλισμό των νεανικών σας χρόνων;

–Ποτέ δεν θα μπορέσω να απωλέσω το όνειρό μου. Είναι παρακαταθήκη από τους παππούδες και τους γονιούς μου. Η επίτευξη του στόχου της ελευθερίας, της αυτογνωσίας και της ταυτότητας είναι μια διαδρομή με διάφορους σταθμούς.

–Σε τρεις γραμμές, ποια είναι η λύση με το σωστό περιεχόμενο;

–Είναι η λύση όπου θα εφαρμοστούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, θα ελευθερωθεί η πατρίδα και τον άνθρωπο, θα επιστρέφουν οι

Θα είμαι στρατιώτης στην προσπάθεια υπεράσπισης της Κυπριακής Δημοκρατίας, επιβίωσης του Ελληνισμού της Κύπρου και αποκατάστασης της δικαιοσύνης στον τόπο μας, λέει ο Παύλος Μυλωνάς στην ερώτηση αν η συνεργασία ΔΗΚΟ-ΑΚΕΛ το 2023, θα ήταν λόγος αποχώρησής από το κόμμα.

πρόσφυγες στα σπίτια τους και θα ζούμε όλοι οι νόμιμοι κάτοικοι σε συνθήκες δημοκρατίας.

–Μπορεί ένα πρόσωπο που αποκηρύσσει την ομοσπονδία να βρίσκεται σε ένα κόμμα που τη θεωρεί σημαία του;

–Οι θεωρητικές προσεγγίσεις του θέματος της ομοσπονδίας δεν έχουν νόημα. Ενώπιόν μας έχουμε συγκεκριμένες πρόνοιες, οι οποίες πιθανόν να οδηγήσουν στη διάλυση της Κυπριακής Δημοκρατίας και τη μετατροπή της πατρίδας μας σε τουρκικό προτεκτοράτο. Για να κα-

τάλαβετε, κάποιοι δηλώνουμε χριστιανοί αλλά πόρρω απέχουμε από τον χριστιανικό τρόπο ζωής.

–Έχετε νιώσει ποτέ ξένο σώμα εντός του ΔΗΚΟ δεδομένου ότι είχατε άλλη πολιτική αφετηρία;

–Όχι ποτέ. Διαφωνίες έχω, όπως έχουν πάρα πολλοί συναγωνιστές σε διάφορα ζητήματα. Ο Νικόλας Παπαδόπουλος ακούει, ανέχεται και προσπαθεί να συνθέσει καθηκόντως ως πρόεδρος του κόμματος.

–Υιοθετήσατε ποτέ τη ρήση «τα κόμματα δικάζουν, η πατρίς ενώ-

νει»; Ίσως τα κόμματα να είναι τελικά απλώς το «αναγκαίο κακό» για να ασκήσει κάποιος πολιτική;

–Τα κόμματα είναι ζωντανοί οργανισμοί. Αποτελούνται από ανθρώπους με τα καλά τους και τα κακά τους. Το στοιχείο είναι η αλλαγή σε όλα τα επίπεδα. Αν θα αλλάξεις κάτι, πρέπει πρώτα να αλλάξεις εσύ.

–Πώς θα εκλαμβάνετε προσωπικά την προσπάθεια συνεργασίας με το ΑΚΕΛ στις εκλογές; Κάτι τέτοιο θα ήταν λόγος αποχώρησής σας από το ΔΗΚΟ;

–Η Κυπριακή Δημοκρατία βάλεται από παντού. Θα ήταν αστείο να θεωρήσει κάποιος ότι σχεδόν τρία χρόνια πριν από τις προεδρικές εκλογές, εν μέσω πανδημίας και οικονομικής δυσπραγίας, θα μπορούσα εγώ να απαντήσω σήμερα σε θεωρίες συνωμοσίας. Θα είμαι στρατιώτης στην προσπάθεια υπεράσπισης της Κυπριακής Δημοκρατίας, επιβίωσης του Ελληνισμού της Κύπρου και αποκατάστασης της δικαιοσύνης στον τόπο μας.

–Η Λεμεσός των Πύργων τι σχέση έχει με τη Λεμεσό στην οποία εσείς ζείτε;

–Η Λεμεσός που έζησα, της γειτονιάς, των ανοικτών σπιτιών και της ανθρωπιάς, χάνεται στα εκθαμβωτικά φώτα ενός τρόπου ζωής ξένου προς εμένα. Η ανάντηξη είναι απαραίτητη. Η επιχειρηματικότητα το ίδιο. Αλλά τόπος είναι ο άνθρωπος.

–Σε ποιο βιβλίο επανέρχεστε συχνά;

–Στο βιβλίο του Ζαν-Κλωντ Μισσά «Η εκπαίδευση της αμάθειας». Θα ήταν καλό να το διαβάσουν οι πολιτικοί, οι δημοσιογράφοι και οι πολίτες αυτού του τόπου. Πραγματεύεται τον εξανδραποδισμό του ανθρώπου μέσα στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης.

–Ποια ήταν η τελευταία παράσταση που είδατε;

–Εννοείς θεατρική παράσταση... Ήταν πριν από δύο χρόνια περίπου, ο συγκλονιστικός «Αποχαιρετισμός» του Γιάννη Ρίτσου σε παραγωγή Πόλυ Κυριάκου.

–Ποια θα είναι η πρώτη πολιτική πράξη σας αν επανεκλεγείτε;

–Θα ψηφίσω πρόεδρο της Βουλής! Θα συνεχίσω να μιλώ με τους συμπολίτες μου και να παλεύω για τον άνθρωπο και την πατρίδα μου.

Η προσέγγιση του Καΐρου με το βλέμμα στην Αγκυρα

Η αποστολή της Αθήνας στο Κάιρο διαπίστωσε ότι Αίγυπτος και Τουρκία είναι πολύ μακριά από την εξεύρεση κοινού τόπου

Του ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΑΔΟΥ

Το πρωί της περασμένης Δευτέρας στο Κάιρο βρισκόταν σε εξέλιξη δύο παράλληλες συναντήσεις. Σε μια αίθουσα συζητούσαν πάνω από ώρα οι υπουργοί Εξωτερικών Νίκος Δένδιας και Σάμμεκ Σούκρι. Παραπλεύρως, οι αντιπροσωπείες Ελλάδας και Αιγύπτου προσπαθούσαν επί μία ώρα να βρουν λύση στο πρόβλημα που είχε προκύψει με ένα οικόπεδο της αιγυπτιακής ΑΟΖ που, εμμέσως πλην σαφώς, αναγνώριζε τα νότια όρια της τουρκικής υφαλοκρηπίδας, όπως αυτά είχαν κατατεθεί από την Αγκυρα στον ΟΗΕ στις 13 Νοεμβρίου 2019. Το αδιέξοδο δεν ήταν νέο, καθώς όλες τις προηγούμενες ημέρες σε διπλωματικό επίπεδο η αιγυπτιακή άρνηση να υποχωρήσει στηρίζονταν ότι τόσο στην έμμεση αναγνώριση της τουρκικής υφαλοκρηπίδας, όσο στην επιμονή ότι είναι αδύνατη υποχώρηση από μια κυρίαρχη απόφαση. Στις επαφές αυτές, βασικοί συντελεστές ήταν ο γ.γ. του υπουργείου Εξωτερικών και ο πολύπειρος πρέσβης της Ελλάδας στο Κάιρο Νίκος Γαριλίδης, που προσπαθούσαν να εξηγήσουν ότι η Αθήνα δεν αμφισβητεί το κυρίαρχο δικαίωμα της Αιγύπτου να χαράζει ΑΟΖ με βάση τη μέση γραμμή, αλλά την επιλογή να γίνει αυτό ενώ ακόμα δεν υπάρχει συμφωνία. Μόλις τελείωσε η συνάντηση Δένδια - Σούκρι, οι δύο υπουργοί ανακοίνωσαν στους παρευρισκομένους ότι το θέμα θα πρέπει να θεωρείται λήξαν.

Η πιο σημαντική εμπειρία που αποκόμισε η διπλωματική αποστολή της Αθήνας στο Κάιρο, ήταν η διαπίστωση ότι Αίγυπτος και Τουρκία είναι ακόμα πολύ μακριά από την εξεύρεση κοινού τόπου και πως η Αγκυρα εκμεταλλεύθηκε στο έπακρο τον χάρτη του υπουργείου Πετρελαίου της Αιγύπτου. Κατά τη διάρκεια αυτής της –σχεδόν μονοθεματικής– επίσκεψης του κ. Δένδια

Η «Υδρα» είναι μία από τις τέσσερις φρεγάτες του Πολεμικού Ναυτικού που πρόκειται να αναβαθμιστούν.

Τον Απρίλιο τα δύο HERON στη Σκύρο

Τις επόμενες ημέρες αναμένεται να επιστρέψουν από το Ισραήλ και οι επιτελείς της Πολεμικής Αεροπορίας (Π.Α.) που επέλεξαν τα δύο UAV τύπου HERON, τα οποία θα τοποθετηθούν στη Σκύρο, εκτός απροόπτου τον Απρίλιο. Ηδη η εκπαίδευση των στελεχών της Π.Α. στο Ισραήλ στα συγκεκριμένα συστήματα έχει ολοκληρωθεί. Η υπόθεση των HERON άρχισε τον Ιανουάριο του 2020, κατά τη συνάντηση του κ. Παναγιωτόπουλου με τον τότε ομόλογό του Ναφτάλι Μπένετ, με τη συμφωνία να ολοκληρώνεται διά υπογραφής τον Μάιο του ίδιου έτους. Εκτοτε ο κ. Παναγιωτόπουλος και ο εν συνεχεία υπουργός Αμυνας του Ισραήλ Μπέντζαμιν Γκαντζ' μίλησαν αρκετές φορές για ζητήματα συνεργασίας με το Ισραήλ, ανάμεσα στα οποία και τα HERON. Το επόμενο χρονικό διάστημα ο κ. Παναγιωτόπουλος αναμένεται να φέρει στη Βουλή ένα ακόμα ισραηλινό πρόγραμμα (τα κιτ πτερυγίων τύπου «Sri-ce»), ενώ προγραμματίζεται να λάβει τη νομοθετική οδό και η προμήθεια των τεσσάρων αμερικανικών ελικοπτέρων τύπου MH-60R (Romeo) για το Π.Ν.

στην Αίγυπτο, η Αθήνα ανέμενε κάποια απόκριση για τις διερρευτικές από την Αγκυρα. Η τουρκική πλευρά είχε απορρίψει με πράξεις τις ημερομηνίες της Αθήνας (3 έως 5 Μαρτίου) και δεν είχε προτείνει τίποτε μέχρι την Τετάρτη, όταν ο πρέσβης της Τουρκίας Μπουράκ Οζουγκέρ-

κιν μετέφερε στο υπουργείο Εξωτερικών την αντιπρόταση της Τουρκίας για τις 16 Μαρτίου, που έγινε αποδεκτή από την Αθήνα.

Παράλληλα, ανακοινώθηκε ότι την επόμενη ημέρα, 17 Μαρτίου, θα γίνουν πολιτικές διαβουλεύσεις σε επίπεδο γ.γ. υπουργείων Εξωτε-

ρικών ανάμεσα στον κ. Δεμίρη και τον Σεντάτ Ονάλ (η θέση του οποίου έχει μετατραπεί σε μόνιμου υφυπουργού), ο οποίος θα βρίσκεται ούτως ή άλλως στην Αθήνα. Ο τελευταίος γύρος αυτού του τύπου των πολιτικών διαβουλεύσεων πραγματοποιήθηκε στην Αγκυρα τον Ιανουάριο του 2020. Είναι απολύτως σαφές ότι η Αγκυρα εφευρίσκει τεχνάσματα ώστε να δείξει προς τα έξω ότι διαπραγματεύεται και προς το εσωτερικό, πως δεν συζητάει στο περιοριστικό (γι' αυτήν) πλαίσιο των διερρευτικών επαφών, άρα μόνο για θαλάσσιες ζώνες, αλλά για το σύνολο των διμερών εκκρεμιών. Γι' αυτό και στις τουρκικές ανακοινώσεις οι πολιτικές διαβουλεύσεις παρουσιάζονται ορθώς, ενώ οι διερρευτικές μετονόμασταν σε «συμβουλευτικές» επαφές.

Οι διερρευτικές έχουν τις ευλογίες των ΗΠΑ, ωστόσο, όπως φάνηκε από την πρόσφατη τοποθέτηση του υπουργού Εξωτερικών Αντονι Μπλίνκεν, η τουρκική επιχείρηση δημοσίων σχέσεων, αν και ευπρόσδεκτη, δεν πείθει για τις

πραγματικές προθέσεις της Αγκυρας στην περιοχή, οι οποίες αντιμετωπίζονται ως αποσταθεροποιητικές.

Έχοντας κατά νουν αυτή την περιπλοκή πραγματικότητας, ο κ. Δένδιας προετοιμάζεται για μια σειρά από επαφές στο εξωτερικό (Ανατολική Μεσόγειο και Βαλκάνια) με σκοπό να κρατήσει ανοιχτούς τους διαύλους με μια σειρά από κρίσιμους παράγοντες.

Οδηγία για φρεγάτες

Όπως είναι γνωστό, πέρα από τη διπλωματία η Αθήνα επενδύει και στην αποτροπή, με σημαντικότερο πρόγραμμα των τελευταίων ετών την απόκτηση νέων φρεγατών. Σύμφωνα με αρμόδιες πηγές, ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης έχει δώσει σαφή κατεύθυνση προς τον υπουργό Εθνικής Αμυνας Νίκο Παναγιωτόπουλο και, κυρίως, προς το Πολεμικό Ναυτικό (Π.Ν.) το οποίο θα λάβει και τη σχετική τεχνοκρατική απόφαση, πως πρέπει να επιλεγεί τα τέσσερα καλύτερα πλοία. Ουσιαστικά, η πολιτική κατεύθυνση που δίνει η κυβέρνηση αποσυνδέει

την υπόλοιπη συζήτηση, που φαίνεται ότι κατοχυρώνει, περί στρατηγικών συνεργασιών και συγκριτικών πλεονεκτημάτων, ναυπηγείων και λοιπών παραμέτρων και παροτρύνει το Π.Ν. να επιλέξει, εν ολίγοις, τα τέσσερα καλύτερα πλοία. Αυτό σημαίνει ότι οι προτάσεις Γαλλίας, Γερμανίας, Ηνωμένου Βασιλείου, ΗΠΑ, Ισπανίας, Ιταλίας και Ολλανδίας ξεκινούν από την ίδια αφετηρία, ανεξάρτητα από το τι θα γίνει με την υπόθεση της εγχώριας βιομηχανικής παραγωγής. Γι' αυτό και το επόμενο χρονικό διάστημα, από το υπουργείο Εθνικής Αμυνας θα σταλούν προσκλήσεις προς όλους τους ενδιαφερόμενους και όχι μόνο προς τις ΗΠΑ και τη Γαλλία. Προφανώς στο Π.Ν. υπάρχουν προτιμήσεις ως προς τις προτάσεις που έχουν έως τώρα παρουσιαστεί και σκοπός είναι οι τελικές αποφάσεις να έχουν ληφθεί το αργότερο τον ερχόμενο Μάιο. Οι παρουσιάσεις δεν έχουν ολοκληρωθεί ακόμα.

Την Παρασκευή, εκπρόσωποι της Babcock και της Thales UK παρουσίασαν στους επιτελείς του Π.Ν. τη βρετανική πρόταση, τη φρεγάτα «Atowhead 140» που έχει επιλεγεί ώστε να αποτελέσει το νέο πλοίο (Type 31) του Βασιλικού Ναυτικού. Το κόστος των Atowhead εκτιμάται στα 250 εκατ. λίρες ανά πλοίο, δίχως τον οπλισμό, και οι Βρετανοί εμφανίζονται διατεθειμένοι να ναυπηγήσουν και τα τέσσερα που ζητεί η Αθήνα σε ελληνικά ναυπηγεία. Αν και η τελική πρόταση για την ενδιάμεση λύση δεν έχει οριστικοποιηθεί, οι αρχικές σκέψεις των Βρετανών κινούνται γύρω από την υπενοκίαση (leasing) φρεγατών «Type 23», έως ότου ολοκληρωθεί η αναβάθμιση των ΜΕΚΟ. Η φρεγάτα που προτείνουν οι Βρετανοί έχει εκτόπισμα 6.000 τόνων και ανάλογα με τις επιλογές του πελάτη (εν ολίγοις τι συστήματα θα τοποθετηθούν), μπορεί να φθάσει και τους 7.000 τόνους.

Κινήσεις κατά του διχαστικού κλίματος

Φόβοι ότι τα κύματα έντασης και βίας είναι πιθανόν να συνεχιστούν – Αναδύονται δύο ρεύματα που λειτουργούν αποσταθεροποιητικά

Του Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ

Φόβος για διαδοχικά κύματα έντασης και ενδεχομένως βίας προκαλούν τα γεγονότα της περασμένης εβδομάδας, με αποκορύφωμα την άγρια επίθεση κατά αστυνομικού στη Νέα Σμύρνη, παρότι από το σύνολο του πολιτικού κόσμου προτάσσεται το μήνυμα να πέσουν οι τόνοι και η χώρα να μην εγκλωβιστεί σε έναν φαύλο κύκλο διχασμού.

Σύμφωνα με στενούς συνεργάτες του πρωθυπουργού, ο Κυρ. Μητσοτάκης σε καμία περίπτωση δεν επιθυμεί στην πολιτική αντιπαράθεση να κυριαρχήσει ένα σκηνικό έντασης που δρα σωρευτικά στο ήδη εξαιρετικά βαρύ, λόγω της πανδημίας, κλίμα. Είναι όμως σαφές πως πολλά θα εξαρτηθούν από τη στάση του ΣΥΡΙΖΑ και το κατά πόσον ο Αλ. Τσίπρας θα κινηθεί «ως επικεφαλής ενός κόμματος του 3% ή του 33%», όπως λέγεται χαρακτηριστικά. Εξάλλου, όπως επρόκειτο να αναφέρει ο κ. Μητσοτάκης κατά τη χθεσινή συζήτηση στη Βουλή –όπου «θα απαντούσε εάν τον προκαλούσε ο κ. Τσίπρας»–, το πρόβλημα της αστυνομικής βίας «δεν είναι ούτε σημερινό ούτε ελληνικό». Μάλιστα, ο πρωθυπουργός επρόκειτο να εξαγγείλει ότι οι καταγγελίες για κρούσματα αστυνομικής βίας θα εξετάζονται πλέον από τον Συνήγορο του Πολίτη, που είναι θεσμοθετημένη ανεξάρτητη αρχή και η οποία θα ενισχυθεί, ενώ ιδιαίτερο βάρος θα δοθεί εφεξής στην εκπαίδευση των αστυνομικών για τη συμπεριφορά τους σε δημόσιους χώρους.

Όμως, η ανησυχία παραμένει: Όπως αναφέρεται από κυβερνητικά στελέχη, το τελευταίο διάστημα φαίνεται πως αναδύονται δύο διαφορετικά ρεύματα που λειτουργούν αποσταθεροποιητικά για την ομαλότητα, με συνεχείς κινητοποιήσεις που καθίστανται πολλαπλώς επικίνδυνες, καθώς, εκτός των άλλων, οδηγούν σε καταστρατήρηση των μέτρων ανάσχεσης της πανδη-

Σύμφωνα με στενούς συνεργάτες του πρωθυπουργού, ο Κυρ. Μητσοτάκης σε καμία περίπτωση δεν επιθυμεί στην πολιτική αντιπαράθεση να κυριαρχήσει ένα σκηνικό έντασης που δρα σωρευτικά στο ήδη εξαιρετικά βαρύ, λόγω της πανδημίας, κλίμα.

Ο «μονόδρομος» της προανακριτικής επιτροπής για την υπόθεση Καλογρίτσα και ο προβληματισμός για την επιμονή των κρουσμάτων

μίας. Το πρώτο ρεύμα συνθέτουν οργανώσεις όπως ο «Ρουβίκωνας» και άλλες ίδιου τύπου «συλλογικότητες» σε συνδυασμό ακόμη και με κούλιγκαν, όπως κατέδειξαν και οι συλλήψεις στη Νέα Σμύρνη. Και το δεύτερο συγκροτεί μια πιο «πολιτικοποιημένη» τάση, που

φαίνεται να επιδιώκει την αναβίωση του 2008 και του 2011 ή, όπως αναφέρει η κυβέρνηση, τη συγκρότηση ενός μετώπου «νεοανακτιμένων».

Η κυβέρνηση, όπως προαναφέρθηκε, επιθυμεί να υπάρξει άμεσα αποκλιμάκωση και η ατζέντα της πολιτικής αντιπαράθεσης να αλλάξει. Όμως, μεσοπρόθεσμα θεωρείται πολύ πιθανό η ένταση να αναζωπυρωθεί, με αφορμή:

- Τυχόν εξελίξεις στην υπόθεση Κουφοντίνα, στην οποία δεν διαφαίνεται δικαστική διέξοδος.
- Σε δεύτερο χρόνο –αφού τώρα τα πανεπιστήμια είναι κλειστά λόγω κορωνοϊού–, τα μέτρα φύλαξης των ΑΕΙ.

Οι τελευταίες εξελίξεις έχουν

ευθεία αντανάκλαση και στο πολιτικό σκηνικό.

Παρά τους ισχυρισμούς ότι γεγονότα όπως αυτά της περασμένης εβδομάδας λειτουργούν αποπροσανατολιστικά και διευκολύνουν την κυβέρνηση, στην πραγματικότητα οι εικόνες έντασης υπονομεύουν το κυβερνητικό αφήγημα πως η χώρα βρίσκεται στο «τελευταίο μίλι» πριν από την επιστροφή στην κανονικότητα μετά τη διάρκεια ενός έτους περιπέτειας με τον κορωνοϊό. Παράλληλα, όμως, κόστος σωρεύεται και για τον ΣΥΡΙΖΑ: Η «διασύνδεση» της Κουμουνδούρου ή μερίδας στελεχών του κόμματος της αξιωματικής αντιπολίτευσης με το ντόμινο των κινητοποιήσεων των τελευταίων

εβδομάδων υπονομεύει την προσπάθεια του κ. Τσίπρα για προέγχιση του λεγόμενου μεσαίου χώρου. Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά κυβερνητικό στέλεχος, «η κόπωση των πολιτών από το παρατεταμένο lockdown και οι υγειονομικές και οικονομικές συνέπειες της πανδημίας πρόσφεραν στον ΣΥΡΙΖΑ ένα πολιτικό δώρο, που όμως αυτός απέτυχε να εκμεταλλευθεί».

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το πολιτικό κλίμα το επόμενο διάστημα θα φορτιστεί περαιτέρω, καθώς ο χρόνος μετράει αντίστροφα για τη σύσταση προανακριτικής επιτροπής στη Βουλή με αντικείμενο τις καταγγελίες Καλογρίτσα κατά του κ. Ν. Παππά και τον διαγωνι-

σμό για τις τηλεοπτικές άδειες. Στενοί συνεργάτες του πρωθυπουργού απορρίπτουν τον ισχυρισμό ότι η πρόταση κατατέθηκε ως κίνηση αντιπερισπασμού μετά τον θόρυβο που προκάλεσε ο ξυλοδαρμός πολίτη στην πλατεία της Νέας Σμύρνης την περασμένη Κυριακή. Όπως αναφέρουν, ο αρχικός σχεδιασμός προέβλεπε η πρόταση να υποβληθεί τη Δευτέρα και η κίνηση των 30 βουλευτών της Ν.Δ. μετατέθηκε για την Τρίτη ακριβώς προκειμένου να μην συνδεθεί με τα γεγονότα της Νέας Σμύρνης. Οι ίδιες πηγές προσθέτουν πως η σύσταση της προανακριτικής επιτροπής ήταν «μόνδρομος», καθώς το καλοκαίρι, με τη λήξη των εργασιών της Ολομέλειας της Βουλής, τυχόν αδικήματα θα παραγράφονταν. Σε μια τέτοια περίπτωση το κόστος για την κυβέρνηση θα ήταν πολύ μεγάλο, καθώς στην υπόθεση Καλογρίτσα υπάρχουν αναφορές σε κινήσεις μεγάλων χρηματικών ποσών, ενώ η Ν.Δ. ως αντιπολίτευση την είχε χαρακτηρίσει μεγάλο σκάνδαλο.

Η προτεραιότητα

Κορυφαία προτεραιότητα του Μεγάρου Μαξίμου είναι η επιστροφή στην οικονομική κανονικότητα, με αποτέλεσμα να αποτελεί πηγή μεγάλου προβληματισμού το ότι ο αριθμός των ημερησίων κρουσμάτων κορωνοϊού παραμένει υψηλός. Είναι πλέον σαφές ότι τα σχέδια για άνοιγμα του λιανεμπορίου στις 22 του μηνός θα παραμείνουν επί χαρτού και πλέον ο στόχος μετατίθεται για τις 29 του μηνός το νωρίτερο, ενώ επιθυμία της κυβέρνησης είναι περί τα μέσα Απριλίου να επαναλειτούργησει και η εστίαση σε ανοικτούς χώρους. Όπως αναφέρεται, οι ειδικοί θα πρέπει, όταν κληθούν να προβούν σε εισηγήσεις, να προσμετρήσουν ότι το πολύμηνο αυστηρό lockdown οδηγεί τους πολίτες σε συγκεντρώσεις σε σπίτια χωρίς μέτρα ασφαλείας και τελικώς πιθανότατα έχει αντίθετα από τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

Η στρατηγική του Αλέξη Τσίπρα μετά τη Νέα Σμύρνη

Του ΑΝΤΩΝΗ ΑΝΤΖΟΛΕΤΟΥ

Την εβδομάδα που πέρασε, στην Κουμουνδούρου μια φράση ακουγόταν πολύ συχνά: «Η ποσοτική συσσώρευση φέρνει την ποιοτική αλλαγή». Και όταν στον ΣΥΡΙΖΑ θυμούνται τον Μαρξ, που μιλάει για το κλείσιμο ενός κύκλου, για ανατροπές και περαιτέρω εξέλιξη, δεν είναι μυστικό πια πως κάτι νέο ετοιμάζεται. Η συνεχιζόμενη κακή δημοσκοπική εικόνα, άλλωστε, απαιτεί άμεσες παρεμβάσεις.

Τα στελέχη που βρίσκονται κοντά στον πρόεδρο εκτιμούν πως η αναταραχή που προέκυψε με αφορμή τα γεγονότα της Ν. Σμύρνης είναι η μεγάλη ευκαιρία του Αλέξη Τσίπρα να αναδειχθεί επικεφαλής της δημοκρατικής παράταξης. Το δίλημμα και το πρώτο νέο μότο έχει ήδη ετοιμαστεί και θα ακουστεί το επόμενο διάστημα: «Είτε με τη σύγχρονη Κεντροαριστερά είτε με το αυταρχικό κράτος». Μπορεί ο ΣΥΡΙΖΑ για άλλη μια φορά να δώσει μια και να «χύσει την καρδιά με το γάλα»; Ξεκάθαρα να! Το απέδειξε με την αστοχία του Θεόδωρου Δρίτσα, το καταφέρνει συνεχώς ο Παύλος Πολάκης, ενώ με τη «φωτιά» έπαιξαν οι τρεις βουλευτές του κόμματος που μέσα στην εβδομάδα βρέθηκαν έξω από το ΑΠΘ για να υπερασπιστούν την κατάληψη του ιδρύματος.

Όσα ειπώθηκαν στην αναλυτική συζήτηση του Αλέξη Τσίπρα με τους πιο στενούς συνεργάτες του την Τετάρτη του βράδυ –και είναι σε θέση να γνωρίζει με λεπτομέρειες η «Κ»– είναι ενδεικτικά της στρατηγικής που θα ακολουθήσει το κόμμα μετά τις τελευταίες εξελίξεις. Συμπερασματικά:

- Ο Αλέξης Τσίπρας, σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, έπε στα μέλη του άτυπου οργάνου

πως στην ασφάλεια που επένδυσε προεκλογικά ο Κυριάκος Μητσοτάκης έχει αποτύχει και συμπλήρωσε: «Τώρα είναι η στιγμή να κερδίσουμε στο μέτωπο της ασφάλειας συνολικά. Στην καθημερινότητα, στην υγεία και στην εργασία».

- Τα μέλη τόνισαν πως η καταστολή και ο αυταρχισμός που επιδεικνύει η κυβέρνηση έχει περάσει στα μεσαία στρώματα της κοινωνίας και δεν αντιδρούν μόνο οι προερχόμενοι από την Αριστερά.
- Το Μαξίμου και προσωπικά ο πρωθυπουργός με τη στάση του «παράγει τα κινήματα», με εμπόρους, καλλιτέχνες και την εκπαιδευτική κοινότητα να πρωτοστατούν αυτή την περίοδο. Ο ΣΥΡΙΖΑ δεν έχει να απολογηθεί για τίποτα, όπως υποστήριξαν χαρακτηριστικά.

«Το κόμμα δεν θα γυρίσει πίσω στο 2008 ή στο 2012» – Το παρασκήνιο της κλειστής σύσκεψης της περασμένης Τετάρτης

- Οι αντιδράσεις έχουν μεταφερθεί στις γειτονιές.
- Στην αναλυτική συζήτηση που έγινε για το αν οι περιπτώσεις της βίας από την πλευρά της αστυνομίας είναι επιλογή της κυβέρνησης ή απλώς η κατάστασή της έχει ξεφύγει, η πλειοψηφία υποστήριξε πως συνειδητά στην Ηρώδου Αττικού έχουν διαλέξει τον δρόμο του αυταρχισμού.
- «Η δημοκρατική αντιμετώπιση με στόχο τη δημοκρατική ομαλότητα» είναι το νέο σύνθημα που προκρίθηκε στη συνεδρίαση του

Ός τη μεγάλη ευκαιρία του Αλ. Τσίπρα να αναδειχθεί επικεφαλής της δημοκρατικής παράταξης «βλέπουν» στελέχη που βρίσκονται κοντά στον πρόεδρο του ΣΥΡΙΖΑ την αναταραχή που προέκυψε με αφορμή τα γεγονότα της Ν. Σμύρνης.

Πολιτικού Κέντρου ενόψει και της προ ημερησίας που κατέθεσε ξανά στη Βουλή ο Αλέξης Τσίπρας.

- Θέση στην κουβέντα είχαν για άλλη μια φορά και οι πρόωρες εκλογές, με τα στελέχη της Κουμουνδούρου να εμφανίζονται μοιρασμένα. Κάποιοι στοιχημάτιζαν πως ο πρωθυπουργός θα εξαντλήσει κάθε πιθανότητα να προσφύγει στις κάλπες μέχρι τον Ιούνιο. Οι υπόλοιποι ισχυρίστηκαν πως για να προλάβει τις εξεγέρσεις στα ανάτατα ιδρύματα, εξαιτίας του νέου νόμου για την πανεπιστι-

μακή αστυνομία, θα φθάσει μάξιμουμ μέχρι τον Οκτώβριο. Εκτίμησαν πως θα χρησιμοποιήσει ως «παράθυρο» για εκλογές την πανδημία και το νέο πρόγραμμα που θα πρέπει να έχει η χώρα μετά την ολοκλήρωση των εμβολιασμών.

Ξορκίζουν το 2008

Αν και η ρητορική πολλών στελεχών για την υπόθεση του πολυ-ίσοβιτη τρομοκράτη Κουφοντίνα θόλωσε αρκετά το τοπίο, στον ΣΥΡΙΖΑ ορκίζονται πως ό,τι συμβαίνει αυτή την περίοδο στη χώρα

δεν θα γυρίσει το κόμμα πίσω στο 2008, αλλά ούτε και στην περίοδο 2012-2015. Οι πιο ψυχραίοι, άλλωστε, χτυπούν καμπανάκι και θυμίζουν ότι πριν από 13 χρόνια ο ΣΥΡΙΖΑ δεν αποδίκιωσε ξεκάθαρα τις εκτεταμένες καταστροφές των «Δεκεμβριανών» και βρέθηκε αμυνόμενος να απολογείται και να κατηγορείται πως καλύπτει ή ακόμα και οργανώνει τις ακρότητες. Ετσι, η ανοδική πορεία που παρουσίαζε εξαυλώθηκε και το 2009 οδηγήθηκε στο οριακό ποσοστό του 4,6%, πιο χαμηλά και από το 2007.

Επιχειρώντας να μην μείνει καμία σκιά που να γυρίζει τον ΣΥΡΙΖΑ πίσω, ο Αλέξης Τσίπρας όχι μόνο καταδίκασε την ανανδρη επίθεση στον αστυνομικό στη Ν. Σμύρνη, αλλά έστειλε τον Χρήστο Σπίρτζη να τον επισκεφθεί στο νοσοκομείο. Με το σκεπτικό να μην αφήσει καμία υπόνοια για τις προθέσεις του κόμματος, ο αρμόδιος τομέαρχης με μνημόνια του ευχέθηκε περαστικά και δήλωσε τη συμπάραστασή του σε όσους έχουν υποστεί βία «είτε φορούν στολή είτε όχι», όπως δήλωσε χαρακτηριστικά. «Ημασταν έτοιμοι να αντιδράσουμε», τόνισε εμφατικά μέλος του «πρωινού καφέ» στην «Κ», εξηγώντας πως είχε αποφασιστεί να γίνουν οι κατάλληλες κινήσεις ώστε ο ΣΥΡΙΖΑ να μην ξαναβρεθεί σε δεινή θέση από τη δράση των «μπακαλάκιδων».

Η απάντηση στα πιο μικρομεσαία στελέχη, που πολλές φορές κάνουν τη ζημιά μέσω των social media, έρχεται από τον Αλέξη Τσίπρα. Το τρίτο σύνθημα που θα ανασύρουν στην Κουμουνδούρου προέρχεται από την τελευταία συνέντευξη του τέως πρωθυπουργού στην «Κ» της Κυριακής τον περασμένο Ιούνιο. «Το στοιχείο είναι να επανέλθουμε όχι ως κόμμα δι-

μαρτυρίας, αλλά ως δύναμη δημιουργίας», είχε δηλώσει στο ερώτημα αν φοβάται τις εκλογές. Όσο διαβάζουν πίσω από τις γραμμές εκτιμούν σήμερα πως πριν από εννέα μήνες ο Αλέξης Τσίπρας, στέλλοντας μήνυμα στο εσωτερικό του, «έθαψε» τον Συνασπισμό Ριζοσπαστικής Αριστεράς και μίλησε με τη γλώσσα του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία.

«Κλειδί» η οικονομία

Στον ΣΥΡΙΖΑ πιστεύουν πως μέχρι το τέλος της άνοιξης, που θα συνοδεύεται από το άνοιγμα της αγοράς, η κυβέρνηση θα δείξει ποιες είναι οι αντοχές της. «Την ημέρα που θα ανοίξουν οι επιχειρήσεις, πολλοί που τώρα είναι σε αναστολή θα βρεθούν απολυμένοι», τόνισε στέλεχος της Κουμουνδούρου προοικονομώντας αύξηση της ανεργίας και πολλά «λουκέτα» μετά το παρατεταμένο lockdown στο λιανεμπόριο και στην εστίαση.

Ο Ευκλείδης Τσακαλώτος, η Εφη Αχτσιόγλου και ο Αλέξης Χαρίσις είναι οι συνεχείς επικρινωτές προκειμένου να βάλουν τις τελευταίες πινελιές στην πρόταση του κόμματος για το ιδιωτικό χρέος. Μια πρώτη παρουσίαση φαίνεται πως κέρδισε εμπόρους και επιχειρηματίες, καθώς προβλέπει «κούρεμα» των οφειλών που δημιουργήθηκαν στην πανδημία, άνω του 40% ανά περίπτωση (δεν θα είναι οριζόντια). Θα προβλέπεται επίσης η διευκόλυνση των 120 δόσεων, όπως είχε κάνει ο ΣΥΡΙΖΑ με το χρέος των επιχειρήσεων προς τα ασφαλιστικά ταμεία. Οι πρόσθετες υποχρεώσεις κατά την περίοδο της πανδημίας φτάνουν κοντά στα 10 δισεκατομμύρια και με αυτή την παρουσίαση η αξιωματική αντιπολίτευση ετοιμάζει την πολιτική αντιμετώπισή της στο πεδίο της οικονομίας.

Αεριογωγός EastMed, ένας νέος Nabucco;

Του Μ. Α. ΜΥΡΙΑΝΘΗ*

Από τον Φεβρουάριο του 2002, στη διεθνή ενεργειακή διπλωματία κυριαρχούσε για 11 χρόνια ένα μεγαλεπίβολο project, ο τουρκοαυστριακός αεριογωγός Nabucco. Έργο τεραστίων διαστάσεων και σημασίας, ανάλογο του σημερινού EastMed ή των Nord Stream I & II. Η υλοποίησή του θα αναβάθμιζε καθοριστικά τον ενεργειακό και γεωπολιτικό ρόλο της Τουρκίας. Η Ελλάδα δεν είχε ρόλο σε αυτό. Εντέλει το project ματαιώθηκε.

Μεταξύ Nabucco (χάρτης 1) και EastMed υπάρχουν πολλές ομοιότητες:

1. Οι δύο αεριογωγοί σχεδιάστηκαν για να μειώσουν την ενεργειακή εξάρτηση της Ε.Ε. από ρωσικό φυσικό αέριο. Το 2018 ήταν ήδη 40%. Με τη μελλοντική λειτουργία του κλάδου Nord Stream II (γερμανο-ρωσικός επινόησης, που ολοκληρώθηκε κατά 90% και κόστισε 11 δισ. δολάρια), η ρωσική εξάρτηση θα αυξηθεί.

2. Οι δύο αγωγοί Nabucco και EastMed, με αντίστοιχες παροχές, 10-23 bcm/y (δισ. κυβικά μέτρα ετησίως) και 10-20 bcm/y, στηρίζονται πολιτικά από την Ε.Ε., τις ΗΠΑ και διεθνή πιστωτικά ιδρύματα, όπως ΕΙΒ, EBRD, IFC κ.λπ.

3. Κοινό χαρακτηριστικό είναι οι τεράστιοι προϋπολογισμοί τους. Ο Nabucco, μήκους 1.329 χλμ., ήταν της τάξεως των 8-10 δισ. ευρώ και ο EastMed, μήκους 1.250 χλμ. (μόνο υποθαλάσσιος οδευσης), είναι της τάξεως των 6 δισ. ευρώ. Η εκτίμηση των 6 δισ. ευρώ είναι εμφανώς υποεκτιμημένη. Ρεαλιστικότερες είναι κοστολογήσεις ανάλογες του Nabucco που δεν είχε επιπλέον κοστοβόρες υποθαλάσσιες ζευξείες.

4. Οι αγωγοί καλύπτονται από πολυμερείς διακρατικές συμφωνίες. Ο Nabucco σχεδιάστηκε να τροφοδοτεί την Ε.Ε. με φυσικό αέριο από το Ιράκ, το Αζερμπαϊτζάν, το Τουρκμενιστάν και την Αίγυπτο και πιθανώς το Ιράν (ανάθεμα για τις ΗΠΑ), με χώρα-κλειδί την Τουρκία. Το 2013 εγκαταλείφθηκε ως μη ρεαλιστικό, προς όφελος του περιορισμένης εμπέλειας TAP (Trans Adriatic Pipeline), που διέρχεται και από την Ελλάδα.

5. Και οι δύο αγωγοί αντιμετώπισαν από την αρχή πρόβλημα διαφύλαξης των ελαχίστων ποσοτήτων «βεβαιωμένων» κοιτασμάτων φυσικού αερίου που απαιτούνται προς μεταφορά. Για τον EastMed, είναι της τάξεως των 280-300 bcm (~10 Tcf). Οι ποσότητες αυτές, με εξαίρεση το αιγυπτιακό κοιτάσμα ZOHR (~30 Tcf, 850 bcm), δεν είναι σήμερα διαθέσιμες προς εξαγωγή στην κυπριακή και στην ισραηλινή ΑΟΖ, παρά τις αισιόδοξες δηλώσεις Ισραηλινού υπουργού.

Τι ενδεχομένως θα εμπόδιζε την πραγματοποίηση του EastMed;

Η απάντηση στο ρητορικό ερώτημα συνοψίζεται σε επτά αντικειμενικούς λόγους, ανεξάρτητα από τις δεδομένες και διακριτικές εκπεφρασμένες βουλήσεις Ελλάδος και Λευκωσίας:

1. Οι υπό διαμόρφωση ευρωπαϊκές πολιτικές για την κλιματική αλλαγή προβλέπουν μείωση των ρύπων κατά 55% μέσα σε εννέα μόλις χρόνια (2030) και μηδενικό αποτύπωμα άνθρακα μέχρι το 2050.

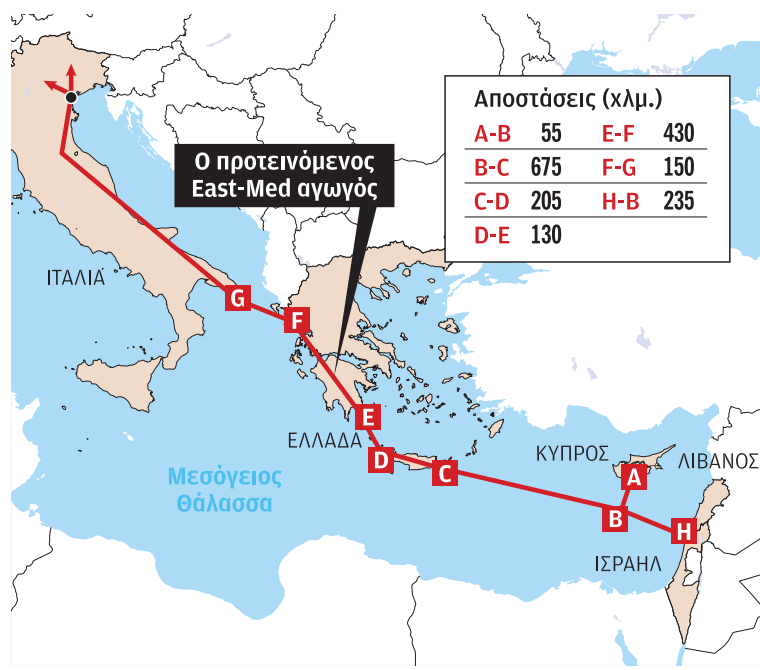
2. Αυτό συνεπάγεται περιορισμό οικονομικής ενίσχυσης και χρηματοδότησης έργων κοινού ενδιαφέροντος (όπως οι αγωγοί) που είναι μη επιλέξιμες δαπάνες.

3. Ο EastMed όπως και ο Nabucco δεν φαίνεται να έχουν εξασφαλίσει τις απαραίτητες ποσότητες προς εξαγωγή φυσικού αερίου (~10 bcm/year), ικανές να καταστήσουν το έργο χρηματοδοτούσιμο (bankable) από τράπεζες και κοινοπραξίες ενεργειακών και κατασκευαστικών εταιρειών.

4. Λόγω της πανδημίας, η ζήτηση και οι τιμές πετρελαίου και αερίου πείστηκαν (με πιθανή εξαίρεση το LNG), δημιουργώντας ζημιές, προβλέψεις και διαγραφές στοιχείων από τους ισολογισμούς των μεγάλων εταιρειών τους. Ο CEO της BlackRock, Larry Fink, κατά τους Financial Times κάλεσε τις εταιρείες πετρελαίου να υιοθετήσουν πρακτικές «greenwashing» και «bad bank», ώστε να απομονώσουν τα το-

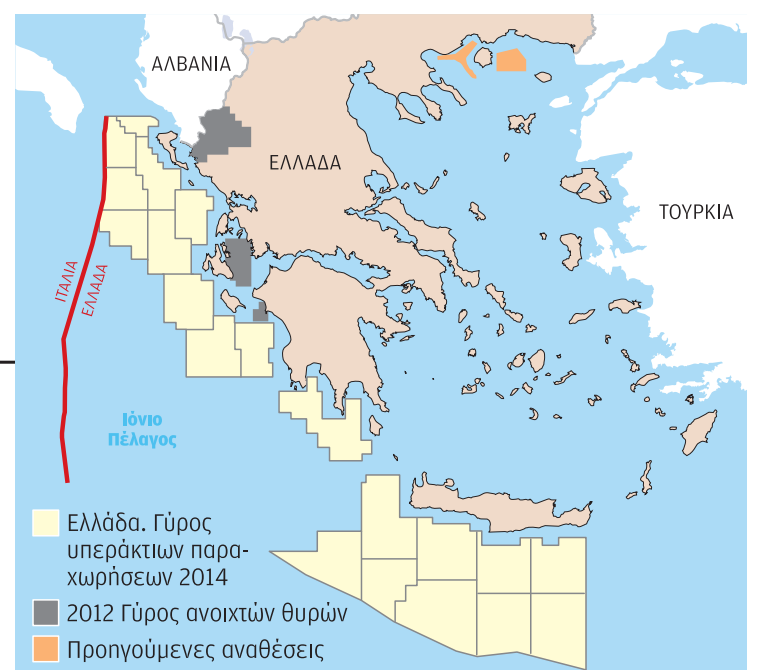
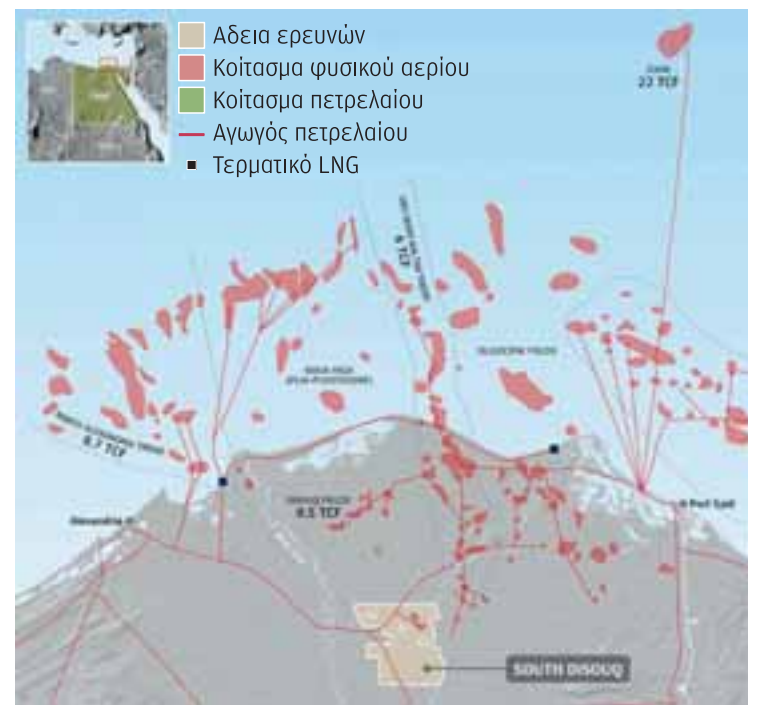
Χάρτης 1: Οδευση του μεγάλου αεριογωγού Nabucco.

PHFGE: Wikipedia, Cyril Widdershoven, ArmyNow.net, HELLASJOURNAL 1/1/2020.

Χάρτης 3: Αντί του γνωστού αεριογωγού EastMed, ένας κάθετος υποθαλάσσιος αεριογωγός μήκους ~370 χλμ. οριοθετημένος μεταξύ 26ου και 28ου μεσημβρινού. Ξεκινάει από το Sidi Barrani στην Αίγυπτο και καταλήγει στον Αθηνόλακκο της ανατολικής Κρήτης.

Χάρτης 4: Οριοθέτηση των προς παραχώρηση 20 τεμαχίων (blocks) του 2ου γύρου παραχωρήσεων. Μόλις το 2011 με τον νόμο Ν. 4001/2011 έγινε έπειτα από πολλές καθυστερήσεις το πρώτο διαστακτικό βήμα στη σωστή κατεύθυνση. Η οριοθέτηση κυρίως στη δυτική Ελλάδα μέχρι το ανατολικό άκρο της Κρήτης ακολουθεί την υφολοκρηπιδία βασισμένη στην αρχή της ίσης αποστάσεως από τις γειτονικές χώρες. Εγινε με γύμναση την αρχή ότι δεν απαιτείται κήρυξη ΑΟΖ για την εκμετάλλευση των υποθαλάσσιων κοιτασμάτων υδρογονανθράκων.

Πρώτη και κύρια προϋπόθεση για τη δημιουργία διασυνδεδετηρίου αεριογωγού Ελλάδος - Αιγύπτου είναι η απόδειξη της οικονομικής βιωσιμότητάς του.

ζικά (λόγω της πανδημίας) στοιχεία των ισολογισμών τους από τα υγιή. 5. Τυχόν ανάκαμψη πιθανώς θα γίνει αισθητή μετά το 2023. Μέχρι τότε δεν υπάρχει διάθεση για επενδύσεις σε αεριογωγούς και πετρελαιογωγούς. Τέλος, διαμορφώνεται τάση διαφοροποιήσεων (diversification) των εταιρειών από τους υδρογονάνθρακες, προς όφελος των ΑΠΕ και, στο βάθος, της οικονομίας του υδρογόνου.

6. Οι αεριογωγοί είναι έργα μακράς πνοής και εντάσσεται κεφαλαίο. Ακόμη και αν είχε διασφαλιστεί η χρηματοδότησή τους, είναι δύσκολο αν στο διάστημα μέχρι το 2050 θα είχε μελετηθεί, κατασκευαστεί, λειτουργήσει και κυρίως αποσβεστεί το μεγάλο επενδεδυμένο κεφάλαιο που απαιτείται για ένα τεράστιο έργο.

7. Ορισμένοι αναλυτές υποστηρίζουν ότι ο EastMed είναι δυσπιστευτα βιώσιμος ως οικονομική επιλογή, αντιθέτως λειτουργεί σαν ένα αποτελεσματικό ενιαίο πολιτικό αφήγημα, ένα είδος «συγκολλητικής ύλης» στα τριμερή σχήματα πολιτικής συνεργασίας μεταξύ Ελλάδος - Ισραήλ - Κύπρου + ΗΠΑ ή μεταξύ Ελλάδος - Αιγύπτου - Κύπρου (Ιορδανίας). Τα σχήματα αυτά δεν θα πρέπει να ιδωθούν ως αντιτουρκικά.

Τούτων δοθέντων, στις 21 Φεβρουαρίου 2021, στην πρώτη επίσκεψή του στο Ισραήλ, ο Αιγύπτιος υπουργός Πετρελαίου Tareq El Molla συναντήθηκε με τον ομόλογό του, Yuvnal Steinitz, και έβαλαν τις βάσεις αξιολογήσεως της μεταξύ τους ενεργειακής συνεργασίας με την εκμετάλλευση του γιγαντιαίου κοιτάσματος φυσικού αερίου Leviathan. Αυτό θα επιτευχθεί με τη μεταφορά του αερίου από υποθαλάσσιους αεριογωγούς στα αιγυπτιακά τερματικά LNG, στο Idcu ή στην Damietta στο δέλτα του Νείλου, που δραστηριοποιήθηκαν έπειτα από οκτώ χρόνια αδράνειας. Η εξέλιξη αυτή αφαιρεί σημαντικές ποσότητες προς εξαγωγή από τον EastMed, απομακρύνοντας το κατώφλι της οικονομικής βιωσιμότητάς του. Οι Ισραηλινοί είναι κατά βάση

πρακτικοί άνθρωποι. Επείγονται να αναδείξουν το αποδεδειγμένο αξιόλογο δυναμικό τους στη λεκάνη του Λεβάντε. Ενδεχομένως να εκτιμούν πως, περιμένοντας μελλοντικά τον EastMed, ενδεχομένως καθυστερούν απτές (tangible) ευκαιρίες ανάπτυξης του παρόντος.

Για την Κύπρο, στην οποία εδώ και μερικά χρόνια έχει ανασταλεί κάθε ερευνητική δραστηριότητα λόγω του τουρκικού σφετερισμού των κυριαρχικών της δικαιωμάτων, πιθανόν διαγράφονται δύο δυνατότητες: α. Να εντάξει το κοιτάσμα της «Αφροδίτη» σαν δορυφόρο-κοίτασμα πως, περιμένοντας μελλοντικά τον EastMed, ενδεχομένως καθυστερούν απτές (tangible) ευκαιρίες ανάπτυξης του παρόντος.

β. Να συνδέσει ίσως σε ευθετότερο χρόνο το κοιτάσμα της «Αφροδίτης» και όσων μελλοντικά ανακαλυφθούν στην περιοχή, μέσα από υποθαλάσσιο αγωγό, με μονάδα πλωτής αποθήκευσης και επαναεριοποιήσεως (FSRU) στη θέση «Βασιλικό» της Κύπρου. Το LNG τερματικό στο Βασιλικό, με αποθηκευτική ικανότητα 120.000-250.000 m³, εκτιμήθηκε από το Forbes (2015) σε 6 δισ. δολάρια. Η έπαρξη παραγωγής στην Κύπρο πιθανώς να συσχετιστεί με την πορεία επίλυσης του Κυπριακού, εκτός και αν επέλθει εν τω μεταξύ μερική/προσωρινή συμφωνία μεταξύ των δύο μερών.

Τι σημαίνει για την Ελλάδα ενδεχόμενη εγκατάλειψη του EastMed.

Δύο τα ενδεχόμενα. Το βασικό και το βέλτιστο σενάριο: **Το βασικό σενάριο** (Base Case) αφορά τη δραστηριοποίηση στο έπακρο της ελληνόκτητης και κυπριακής εμπορικής ναυτιλίας με τη ειδική σκάφη μεταφορών (LNG Carriers, μεταφορικής ικανότητας ~180.000 M³) από και προς την Αίγυπτο σε ευρωπαϊκούς και ασιατικούς τερματικούς σταθμούς, μεταξύ των οποίων και ελληνικοί, όπως DESFA - Ρεβυθούσα, Καβάλα, Gastrade - Αλεξανδρούπολη κ.λπ.). Τα ελληνόκτητα LNG carriers κατέχουν την πρώτη θέση διεθνώς ως προς την αξία του στόλου, με δεύτερη την Ιαπωνία. (Πηγή: Ναυτεμπορική, 18/9/2020)

Το βέλτιστο σενάριο (Best Case) Το βέλτιστο σενάριο (Best Case) θα εδράζεται σε σύμπραξη με την Αίγυπτο, το Ισραήλ και τις ΗΠΑ, τόσο σε διακρατικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην περιοχή. Σε μι-

κρότερο βαθμό αφορά δομές της Ε.Ε. Η ιδέα είναι η Ελλάδα (Κρήτη) να ζευξει ενεργειακά την Αίγυπτο και μέσω των τερματικών της το Ισραήλ, την Κύπρο, δυνητικά την Παλαιστινιακή Αρχή ως και πιθανόν τον Λίβανο, λειτουργώντας σαν ομφάλιος ευρωπαϊκός ενεργειακός λώρος εξαγωγής του φυσικού αερίου τους πέραν των αγορών της Μέσης και Απω Ανατολής, αποφεύγοντας ήδη τρίτες, υπερκορεσμένες χώρες διέλευσης.

Στόχος είναι η συγκέντρωση ποσοτήτων αερίου προς εξαγωγή από τα κοιτάσματα φυσικού αερίου στον κώνο του Νείλου (βλέπε χάρτη 2) και της λεκάνης του Λεβάντε, αλλά και όσων πιθανών εν τω μεταξύ θα ανακαλυφθούν νοτίως της Κρήτης από τις δυνάμεις ενεργές ελληνικές παραχωρήσεις (βλέπε χάρτη 4).

Ουσιαστικά πρόκειται για δραστηριότητα απομείωσης (downsizing) του σκοπού, του μεγέθους και του κόστους του αρχικού EastMed με τη δημιουργία ενός νέου, σχετικά μικρομεσαίου μεγέθους (μήκους ~380 χλμ.) υποθαλάσσιου αεριογωγού, που θα συνδέει το Sidi Barrani, στη μεσογειακή ακτή της Αιγύπτου, 95 χλμ. από τα αιγυπτιακά σύνορα και 430 χλμ. δυτικά της Αλεξανδρείας (βλέπε χάρτη 3). Ο αεριογωγός, διατρέχοντας το Λιβυκό και στη συνέχεια το Κρητικό πέλαγος σε μήκος 40% μικρότερο από τα 675 χλμ. του αρχικού EastMed αγωγού (Κύπρος - Δυτική Κρήτη), θα διασχίζει τα ελληνικά τεμαχία παραχωρήσεων (blocks) με αριθμούς 15 και 20 με βάση τον νόμο 4001/2011, πάνω στην υφολοκρηπιδία της Κρήτης (βλέπε χάρτη 4). Αφού διέλθει από το Κουφονήσι Λασιθίου, θα καταλήγει στην ανατολική Κρήτη, στη θέση Αθηνόλακκος, όπου οι εγκαταστάσεις της ΔΕΗ. Για συμβολικούς λόγους, ίσως και προσωπικού αβδηρητισμού, θα ονομάζομαι τον αεριογωγό «Κλαοπάτρα» ή «Πτολεμαίος».

Στην Κρήτη ούτως ή άλλως θα μπορούσε να δημιουργηθεί ένας μεγάλος τερματικός σταθμός LNG, που θα κάλυπτε κατ' αρχάς τις ενεργειακές ανάγκες του νησιού, σε συνδυασμό με τη μεγάλη ηλεκτρική διασύνδεση με το εθνικό δίκτυο που θα ολοκληρωθεί το 2023. Στην πρώτη φάση δεν χρειάζονται οι μεγάλες επεκτάσεις - συνδέσεις με την ηπειρωτική Ελλάδα και από εκεί με την Ιταλία, η οποία, παρά την τυπική διπλωματική στήριξη της στον EastMed, κράτησε επαμφοτερίζουσα στάση. Απουσία κληρονομίας (ownership) του έργου,

τική συμφωνία του EastMed που υπεγράφη στις 2 Ιανουαρίου 2021 στην Αθήνα. Η στάση της Ιταλίας είναι απολύτως συμβατή με τη φιλοτουρκική θέση της στην Ε.Ε., όπως και άλλων δύο κρατών-μελών της Ε.Ε. του Νότου (πλην Γαλλίας): Ισπανίας και Μάλτας.

Το σημαντικότερο είναι ότι ο αεριογωγός θα οδεύει μέσα στα οριοθετημένα επισήμως όρια της μερικής οριοθέτησης ΑΟΖ Ελλάδος και Αιγύπτου, όντας σύμφωνος με την UNCLOS 1982 και τις συναφείς διατάξεις του διεθνούς δικαίου. Κανένα ανύπαρκτος διεθνούς νομιμότητας ψευδο-τουρκολιβυκό μνημόνιο δεν μεταβάλλει αυτή την πραγματικότητα.

Προϋποθέσεις δημιουργίας διασυνδεδετηρίου αεριογωγού Ελλάδος - Αιγύπτου (IGE: Interconnector Greece Egypt).

Πρώτη και κύρια προϋπόθεση είναι η απόδειξη της οικονομικής βιωσιμότητάς του. Αν αυτό επιτευχθεί, τότε, όπως είπε και ο Δημοσθένης, «ὄχι δὲ χρημάτων, καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἔστι γενέσθαι τῶν δούτων».

Ισχύουν στο ακέραιο οι λόγοι που αναλύθηκαν παραπάνω για τον EastMed. Η διαφορά έγκειται στην τάξεως μεγέθους μικρότερη κλίμακα του έργου, που το καθιστά περισσότερο ρεαλιστικό. Βεβαίως, δεν πρέπει να υπάρχουν ανταπτήσεις για τη συνδρομή της Ε.Ε. στη χρηματοδότηση. Η Γερμανία, έχοντας εξασφαλίσει για τον εαυτό της απεριόριστη ενεργειακή τροφодοσία από τη Ρωσία μέσω Nord Stream I & II, έκλεισε πίσω της τις πύλες σε μελλοντικές διασυνδέσεις άλλων κρατών-μελών, εν ονόματι της κλιματικής αλλαγής.

Σε πρόσφατη συνάντηση στη Βιέννη (European Gas Conference), ο Γερμανός αναπληρωτής γενικός διευθυντής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Klaus-Dieter Borchardt υπήρξε περισσότερο από σαφής. Δίλωσε πως «οι ευρωπαϊκές ενεργειακές πολιτικές δεν θα καθοδηγούνται στο εξής από τις επιταγές της αγοράς (market driven), αλλά από πολιτικές που θα υπερκεράσουν εμπόδια επιτεύξεως του στόχου μηδενικών ρύπων το 2050. Μακροπρόθεσμες συμβάσεις προμήθειας αερίου δημιουργούνται δεσμεύσεις που αντιστρατεύονται τους παραπάνω στόχους».

Αν η Ελλάδα το εννοεί πραγματικά, θα πρέπει να αποκτήσει την «ιδιοκτησία» (ownership) του έργου,

με διάθεση σημαντικού διπλωματικού κεφαλαίου και με κινητοποίηση του ελληνικού και εβραϊκού λόμπι στις ΗΠΑ, μοχλώνοντας τη διεθνή επιρροή τους στις εταιρείες ερευνών στην Ανατολική Μεσόγειο και στα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Τέλος, ενεργοποιώντας τα ανακλαστικά των ΗΠΑ στο πλαίσιο της 3+1 συνεννόησης (Ισραήλ - Ελλάδα - Κύπρος + ΗΠΑ) με το επιχείρημα ότι η Αίγυπτος, η μεγαλύτερη αραβική χώρα, θα μπορούσε μαζί με το Ισραήλ και την Κύπρο να έρθουν πολιτικά - οικονομικά και ενεργειακά πλησιέστερα προς την Ελλάδα, την Ευρώπη και τη Δύση, προς όφελος της περιφερειακής ασφάλειας και σταθερότητας. Η ελληνική διπλωματία παράλληλα θα κινητοποιούσε τον Robert Menendez της Επιτροπής Διεθνών Σχέσεων της Γερουσίας, ώστε να τροποποιηθεί το σχετικό με τον EastMed ψήφισμα S.1102 - Eastern Mediterranean Security and Energy Partnership Act of 2019 του Κογκρέσου των ΗΠΑ και να περιλάβει τα νέα, επικαιροποιημένα δεδομένα. Τέλος, σε πρακτικούς όρους, επιβάλλεται να συσταθεί πολυεθνική εταιρεία ειδικού σκοπού με έδρα το Κάιρο, έδρα του EastMed Gas Forum (EMGF ή EGF), για την προώθηση και εκμετάλλευση του έργου. Στο μετοχικό κεφάλαιο να επιδιωχθεί να μετράσουν η Σαουδική Αραβία, τα ΗΑΕ, η Αίγυπτος, η Κύπρος, η Ελλάδα, το Ισραήλ, η Γαλλία και βεβαίως οι ΗΠΑ.

Με την αντονόπη προϋπόθεση οικονομικής βιωσιμότητας του έργου, λογικά δεν θα είναι ανυπέροχτη η εκτός Ε.Ε. χρηματοδότηση ενός μικρομεσαίου υποθαλάσσιου αγωγού που στηρίζεται από τις ΗΠΑ και ευρύτερα. Επιπλέον, με την αποχώρηση της καγκελαρίου Άγκελα Μέρκελ το φθινόπωρο του 2021 και την πιθανή αναβάθμιση του ρόλου της Γαλλίας, δεν θα ήταν απίθανη η επιδίωξη μιας «ειδικής, εφάπαξ» (derogation) αντιμετώπισης πιθανών ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων. Η Ε.Ε., διαθέτοντας στρατιές νομικών και υψηλόβαθμων γραφειοκρατών, έχει εδώ και χρόνια αναγάγει σε επιστήμη τη μετατροπή του «κράτους σε ψάρι», κατά τη γνωστή μοναστηριακή πρακτική των νησιωτών, ενόψει ιδιαίτερως της επερχόμενης Μεγάλης Τεσσαρακοστής.

* Ο κ. Μ. Α. Μυριανθή, Ph.D., υπήρξε ανώτατο στέλεχος εταιρειών πετρελαίου. Από το 2003 είναι ειδικός σύμβουλος του ΕΛΙΑΜΕΠ.

«Νιώθω σαν να σκοτώνω τον χρόνο μου»

Η απεξάρτηση από βιντεοπαιχνίδια υπό τους περιορισμούς της πανδημίας

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

Από το ξεκίνημα της πανδημίας ο Χρήστος έχει ένα βασικό κίνητρο για να βγει εκτός σπιτιού: τις συνεδρίες στο τμήμα Προβληματικής Χρήσης Διαδικτύου της μονάδας απεξάρτησης «18 Ανω». Το τελευταίο διάστημα έκανε ακόμη ένα βήμα λειτουργικότητας βοηθώντας την αδελφή του στις δουλειές του σπιτιού. Χωρίς εργασία, όμως, στα 27 του χρόνια και υπό τους περιορισμούς της εποχής, εξακολουθεί να περνάει τον περισσότερο χρόνο του βυθισμένος σε μια οθόνη. Ανακυκλώνει τέσσερα βιντεοπαιχνίδια που έχει και μόλις στερέψει το ενδιαφέρον του για αυτά, παρακολουθεί συνήθως άλλους να παίζουν διαδικτυακά. Μια μονότονη καθημερινότητα σε έναν εικονικό κόσμο.

«Θες δε θες η κατάσταση σε στρώχνει εκεί», λέει σε τηλεφωνική μας επικοινωνία. «Νιώθω σαν να σκοτώνω τον χρόνο μου. Σαν να περνάω τις μέρες επειδή πρέπει να περάσουν, σαν να επιβιώνω στο παρόν και να μην κοιτάω στο μέλλον. Προπαθώ να το διώξω, γιατί ξέρω ότι είναι άσχημο, αλλά έχει παγιωθεί μέσα μου».

Τον Μάιο του 2019 ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) αναγνώρισε και επίσημα τον εθισμό στα βιντεοπαιχνίδια ως διαταραχή της διανοητικής υγείας, μια απόφαση που προκάλεσε τις αντιδράσεις εκπροσώπων της βιομηχανίας gaming. Οι ώρες που δαπανά κάποιος σε οποιοδήποτε βιντεοπαιχνίδι δεν αποτελούν από μόνες τους κριτήριο εξάρτησης. Η χρήση θεωρείται υπερβολική όταν μεταξύ άλλων ένα άτομο δεν είναι πλέον λειτουργικό στην υπόλοιπη ζωή του, όταν η ενασχόληση είναι μονοδιάστατη.

Όσπου τον Μάρτιο του 2020, ο ΠΟΥ υιοθετώντας νέα ρητορική, τόνισε τη χρησιμότητα των βιντεοπαιχνιδιών κατά την πανδημία του νέου κορωνοϊού. Τα βιντεο-

παιχνίδια ήταν πλέον ένα χρήσιμο εργαλείο που θα μπορούσε να κρατήσει τον κόσμο εντός σπιτιού για τον περιορισμό της διασποράς της νόσου COVID-19.

«Ήταν μια στροφή 180 μοιρών», λέει στην «Κ» ο δρ Πέτρος Λεβούνης, επικεφαλής του ψυχιατρικού τμήματος του Πανεπιστημίου Rutgers στο Νιου Τζέρσεϊ. «Οι ασθενείς που θα έρθουν σε εμάς είναι πολύ προχωρημένες περιπτώσεις, δεν μιλάμε για ελαφράς μορφής εξάρτηση στα βιντεοπαιχνίδια. Το ζήτημα είναι για τους ανθρώπους οι οποίοι βρίσκονται στο μεταίχμιο της προβληματικής χρήσης και ενώ προηγουμένως θα αντιμετώπιζονταν ως ασθενείς,

Τελευταία, οι επιλογές του «έξω κόσμου» έχουν περιοριστεί αισθητά και οι νέοι που προσπαθούν να απεξαρτηθούν μοιάζει να δίνουν μια άνιση μάχη.

τώρα η ενασχόλησή τους προσεγγίζεται ως μέρος της φυσιολογικής τους διασκέδασης και της καθημερινής ζωής».

Χωρίς προοπτική

Προ πανδημίας οι ειδικοί ψυχικής υγείας που αναλάμβαναν την απεξάρτηση νέων από τα βιντεοπαιχνίδια προσπαθούσαν σταδιακά να τους στρέψουν προς τον έξω κόσμο. Τους έβαζαν σε ένα μονοπάτι πρωτοβουλιών και αυτονομίας. Τους προέτρεπαν να βρουν δουλειά, να συνεχίσουν και να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους, να κάνουν μια σχέση, να γεμίσουν τον χρόνο τους ώστε το Διαδίκτυο να μην λειτουργεί ως δεκανίκι ή καταφύγιο για συσσωρευμένο άγχος ή για συμπτώματα κατάθλιψης. Τον τελευταίο χρόνο, όμως, αυτές οι

«Κάποιοι που είναι εθισμένοι στον υπολογιστή βιώνει μια πολύ δύσκολη συναισθηματική κατάσταση και πάρα πολύ άγχος», λέει η ψυχίατρος Στέλλα Χρησιδίου.

«Πέφτουν τα τείχη που έχτιζα παλιά»

Ο Χρήστος έχει αφιερώσει πολύ χρόνο την τελευταία δεκαετία σε διάφορα βιντεοπαιχνίδια. Αρχικά κυρίως στα μαζικά διαδικτυακά παιχνίδια πολλαπλών παικτών (MMORPG) για τα οποία λέει ότι «είναι φτιαγμένα ώστε να μην έχουν απαραίτητα κάποιο τελικό σκοπό, αλλά χρειάζεται να περνάς σε αυτά πολλές ώρες για να γίνεσαι καλύτερος». Τελευταία ανακυκλώνει όπως λέει τέσσερα βιντεοπαιχνίδια, οδηγούς και στρατηγικής. Η κ. Χρησιδίου επισημαίνει ότι δεν ζητούν από τους νέους που συμβουλευόταν να μην ξαναμπούν στο Διαδίκτυο. «Η χρήση Διαδικτύου είναι τρόπος ζωής για όλους μας, δεν μπορεί από τη μια στιγμή στην άλλη να το κόψεις. Θα είναι σαν να τους στερείς ένα κομμάτι της ζωής», λέει. «Μέσα από τη θεραπεία και την προσπάθειά μας στόχος είναι να βρουν τη δύναμη να γεμίζουν τον χρόνο τους αλλιώς». Υπάρχουν πάντως και κάποιοι από τους θεραπευόμενους που παρακολουθεί κατά τη διάρκεια της πανδημίας οι οποίοι επιδιώκουν τώρα να βγαίνουν πιο συχνά από το σπίτι ως αντίδραση στους ισχυρότερους περιορισμούς. Ο Χρήστος λέει ότι πλέον παίζει «με μισή καρδιά». «Βλέπω ότι τα παιχνίδια δεν μπορούν να με κρατήσουν όπως πριν, ότι δεν μου αρέσει και πολύ η ζωή μόνο στο Διαδίκτυο, φαντάζομαι ότι ίσως βοηθούν και οι συνεδρίες. Με τους μήνες πέφτουν και τα τείχη που έχτιζα παλιά για να καλύπτω με δικαιολογίες τις ώρες που περνούσα συνδεδεμένος».

επιλογές του έξω κόσμου έχουν περιοριστεί αισθητά και οι νέοι που προσπαθούν να απεξαρτηθούν μοιάζει να δίνουν μια άνιση μάχη.

Η ψυχίατρος Στέλλα Χρησιδίου, επιστημονικά υπεύθυνος στο τμήμα Προβληματικής Χρήσης Δια-

δικτύου του «18 Ανω», διευκρινίζει ότι τα παιδιά που ήταν εθισμένα στο Διαδίκτυο εξακολουθούν να παραμένουν πολλές ώρες μέσα σε αυτό και ότι τα διαδικτυακά μαθήματα ή η ηλεκτρονική συνομιλία με συγγενείς ή φίλους δεν οδηγεί

στον εθισμό. Αυτό που έχει αλλάξει είναι ότι για κάποιους νέους οι οποίοι παρακολουθούν προγράμματα απεξάρτησης η χρήση πλέον μοιάζει απενοχοποιημένη. «Δεν θα τους μαλώσουν, δεν θα τους κρίνουν. Έχουν ως δικαιολογία την καραντίνα για να συνεχίσουν μέσα στο Διαδίκτυο», λέει. «Πλέον όμως δεν υπάρχουν πολλές προοπτικές προσωπικής ανάπτυξης. Δεν μπορούν να πάνε στη σχολή τους, να βρουν εργασία. Κάποιοι που είναι εθισμένοι στον υπολογιστή βιώνει μια πολύ δύσκολη συναισθηματική κατάσταση και πάρα πολύ άγχος».

Στο τμήμα του «18 Ανω», που σχετίζεται με το Διαδίκτυο, δέχονται ενήλικες, οι περισσότεροι εκ των οποίων είναι από 19 έως 25 ετών. Αντίστοιχα στη μονάδα έγκαιρης παρέμβασης της Προβληματικής Χρήσης Διαδικτύου του ΚΕΘΕΑ συμβουλευόταν ανήλικους και νέους από 13 έως 21 ετών, αλλά και οικογένειες. Η Αναστασία Βλαχογεωργάκη, σύμβουλος εξαρτήσεων και θεραπεύτρια οικογένειας στο ΚΕΘΕΑ, προβληματίζεται από τις συνθήκες που έχει επιβάλλει τον τελευταίο χρόνο η πανδημία. Μιλάει για κάποιους εφήβους οι οποίοι απουσιάζουν και μπορεί επί τρεις συνε-

χόμενες εβδομάδες να μη βγουν από τα σπίτια τους, έστω για λίγο περπάτημα, ή για φίλιες που λίγο της απόστασης αναγκαστικά κρατιούνται μέσα από μηνύματα.

Το τελευταίο διάστημα η κ. Βλαχογεωργάκη λέει ότι δέχονται και αρκετά αιτήματα για εκπαίδευση προσωπικού από δομές ασυνόδευτων ανηλίκων, καθώς και εκεί εντοπίζεται σε κάποιους εφήβους μεγάλη ενασχόληση με βιντεοπαιχνίδια και έλλειψη εναλλακτικών δραστηριοτήτων.

«Έλειπε το κίνητρο»

Ο 27χρονος Χρήστος, ο οποίος δέχθηκε να μιλήσει για την ιστορία του και η «Κ» δεν δημοσιεύει το πραγματικό όνομά του, λέει ότι η πρώτη επίπτωση της υπερβολικής ενασχόλησης με βιντεοπαιχνίδια ήταν στις σπουδές του. Πέρασε σε τμήμα Πληροφορικής, αλλά δεν αποφοίτησε. Προσπάθησε κατά καιρούς να βρει δουλειά, αλλά όχι όπως λέει ο ίδιος με μεγάλο ζήλο. «Έλειπε το κίνητρο, το έκανα σαν αγγαρεία», λέει. «Στόχος μου τώρα είναι να καταπατώ με κάτι που θα μου αρέσει και θα μου πάρει την εξάρτηση, να βρω κάτι που θα με γεμίζει, αλλά δεν είναι εύκολο».

Μεταξύ πρώτου και τελευταίου, πολλά ποτηράκια...

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΕΛΑΦΡΟΥ**

Πίσω από τις κλειστές πόρτες στην εποχή της πανδημίας και του lockdown, οι φιάλες του αλκοόλ ανοίγουν πιο εύκολα και πίνονται πιο μοναχικά από ανθρώπους που μάταια προσπαθούν να ποτίσουν μια καθημερινότητα η οποία στενάζει διαρκώς από σχέσεις, ενδιαφέροντα και ενδιαφέρον. Τα πρώτα στοιχεία, τα εμπειρικά δεδομένα, αλλά και η εικόνα των δομών που ασχολούνται με την αντιμετώπιση της υπερβολικής χρήσης αλκοόλ επιβεβαιώνουν την ύπαρξη ενός αυξανόμενου προβλήματος.

Οι χώροι εστίασης έχουν παραμείνει κλειστοί για πολλούς μήνες, με αποτέλεσμα να έχει συρρικνωθεί η πώληση αλκοολούχων ποτών μέσω αυτού του δικτύου. Από την άλλη, όμως, οι πωλήσεις ποτών μέσω των σούπερ μάρκετ απογειώθηκαν, με αύξηση έως και 85% σύμφωνα με ορισμένες καταγραφές. «Έχουμε αύξηση των αιτημάτων βοήθειας μέσω τηλεφωνημάτων στο πρόγραμμά μας», λέει η κ. Ελένη Βοτίκα, επιστημονικά υπεύθυνη του προγράμματος «Αλφα» του ΚΕΘΕΑ, ένα από τα λίγα προγράμματα που ειδικεύεται στην αντιμετώπιση της προβληματικής χρήσης αλκοόλ.

«Το πρόβλημα με το αλκοόλ είναι πολυπαραγοντικό, αλλά οι κοινωνικές συνθήκες παίζουν ρόλο, όχι σε ευθεία γραμμή αλλά σε αλληλεπίδραση με άλλους παράγοντες. Η ουσία είναι πως σήμερα υπάρχει μια

στρεσογόνος κατάσταση, η οποία δημιουργεί πρόσφορο έδαφος για ανάπτυξη εξαρτησιακής συμπεριφοράς. Στα άτομα που απευθύνονται στο «Αλφα» αυτή την περίοδο καταγράφεται αποξένωση, μοναξιά, άγχος και φόβος για το εάν θα νοσήσουν», συμπληρώνει η κ. Βοτίκα.

Όπως σημειώνει, «πριν από τα lockdowns οι άνθρωποι είχαν άλλες διεξόδους, υγιείς, ενώ τώρα κλείνουν. Σε άτομα που ήταν ήδη επιβα-

«Σήμερα υπάρχει μια στρεσογόνος κατάσταση, η οποία δημιουργεί πρόσφορο έδαφος για ανάπτυξη εξαρτησιακής συμπεριφοράς».

ρμημένα επιδεινώθηκε η κατάστασή τους». Εκδηλώσεις αγχώδους διαταραχής, κατάθλιψης, ακόμα και κακοποιτικών συμπεριφορών μέσα στην οικογένεια αυξήθηκαν. Υπάρχει και η άλλη πλευρά. «Καθώς πολλά προβλήματα έγιναν πιο πιεστικά, μπορεί ο αλκοολικός σύντροφος ή συγγενής να μην αποτελεί πρώτη προτεραιότητα για το περιβάλλον του», σημειώνει η υπεύθυνη του «Αλφα».

«Την περίοδο της καραντίνας τρεις στις πέντε κλήσεις είναι για αλκοόλ. Κι αυτό παρότι η δική μας τηλεφωνική γραμμή ασχολείται μόνο με τις ουσίες. Αποκαλύπτονται

Την περίοδο της καραντίνας, στην τηλεφωνική γραμμή υποστήριξης της μονάδας απεξάρτησης «18 Ανω», τρεις στις πέντε κλήσεις είναι για αλκοόλ.

έτσι και η έκταση του προβλήματος και η έλλειψη δομών», λέει στην «Κ» η κ. Χριστίνα Σωτηροπούλου, υπεύθυνη της ανοικτής τηλεφωνικής γραμμής υποστήριξης της μονάδας απεξάρτησης «18 Ανω» του ΨΝΑ (210-36.38.833). «Δυστυχώς είναι πολύ λίγες οι θεραπευτικές υπηρεσίες και τα εξειδικευμένα προγράμματα για το αλκοόλ, σε σχέση με τις ανάγκες που υπάρχουν. Το πρόβλημα είναι ακόμα μεγαλύτερο στην επαρχία και στα νησιά. Ανύπαρκτες είναι και οι δομές πρόληψης», συμπληρώνει η κ. Σωτηροπούλου.

Αξιοσημείωτη είναι η εικόνα

που μεταφέρει η ίδια, σύμφωνα με την οποία από την περίοδο του Νοεμβρίου και μετά, ύστερα από το δεύτερο lockdown, αυξήθηκαν ιδιαίτερα τα τηλεφωνήματα σε σχέση με το πρώτο απαγορευτικό της άνοιξης, με αιτήματα για ραντεβού και βοήθεια. «Φάνηκε σαν να μπύκωσε ο κόσμος, σαν να μην άντεχε άλλο», σχολιάζει.

Βεβαίως στο πεδίο των ψυχοκοινωνικών εκδηλώσεων τίποτα δεν είναι άσπρο-μαύρο. «Στο δικό μας πρόγραμμα δεν καταγράφηκε αύξηση αιτημάτων την περίοδο αυτή. Ίσως είναι αποτέλεσμα μιας λανθάνουσας μορφής κατάθλι-

ψης. Άτομα που είναι σε εξάρτηση, μπορεί να βουλιάζουν μέσα στον φόβο και την ανασφάλεια και να μην έχουν ούτε τη δύναμη να ζητήσουν βοήθεια», λέει στην «Κ» η κ. Βασιλική Τσιουγκρή, ψυχολόγος και επιστημονικά υπεύθυνη στο «Δανάη», ένα από τα προγράμματα της μονάδας απεξάρτησης αλκοολικών του ΨΝΑ.

Ο φόβος και το άγχος μπορούν να εκδηλωθούν πολύ πιο έντονα σε ανθρώπους που αντιμετωπίζουν προβλήματα εξαρτήσεων. Η κ. Τσιουγκρή μας μίλησε μάλιστα για μια πρόσφατη περίπτωση: «Μια κυρία από τη Νέα Σμύρνη τηλεφώνησε και μας είπε πως δεν θα έρθει στο ραντεβού γιατί φοβάται μην τη σταματήσει κάποιος αστυνομικός και της κόψει πρόστιμο». Ο φόβος των προστίμων απασχολεί πολλούς. «Παρότι κορνιζούμε επίσημο έγγραφο από το νοσοκομείο, αρκετοί φοβούνται. "Σε τι αστυνομικό θα πέσω;", μας λένε», σημειώνει η κ. Τσιουγκρή.

Αρκετοί εξαρτημένοι σταμάτησαν να πηγαίνουν στις συναντήσεις, καθώς ανήκαν σε ευπαθείς ομάδες ή ήταν ηλικιωμένοι. Αντισυνοχούσαν, δεν ήθελαν να μπουν στις δημόσιες συγκοινωνίες, με την κατάσταση που επικρατεί. Ταυτόχρονα, στα εξωτερικά προγράμματα του ΨΝΑ οι ομάδες των έξι-οκτώ ατόμων περιορίστηκαν στους τέσσερις, για λόγους προστασίας από τον κορωνοϊό. «Προσπαθούμε τηλεφωνικά, αλλά δεν είναι το ίδιο», λέει η ψυχολόγος

του ΨΝΑ. «Δίνουμε μάχη για να κρατηθεί η λειτουργία του προγράμματος μέσα σε αυτές τις συνθήκες, και διά ζώσης ατομικά ή με ζευγάρια/οικογένειες και ομαδικά διαδικτυακά. Δεν είναι βεβαίως το ίδιο με τη ζωντανή επικοινωνία αλλά βοηθάει. Σήμερα έχουμε συνολικά 50 άτομα στο πρόγραμμα για το αλκοόλ και 80 σε αυτό για τον τζόγο. Υπάρχουν όμως ακόμη περισσότερα αιτήματα, αλλά τόσο μπορούμε να καλύψουμε με βάση το προσωπικό», αναφέρει η κ. Βοτίκα από το ΚΕΘΕΑ.

«Άγχος για το αύριο»

Πέρα από το άγχος για την υγεία στην εποχή του κορωνοϊού, αυτό που φαίνεται να «βασανίζει» πολύ είναι η ανασφάλεια στο οικονομικό πεδίο. «Συναντάμε πολύ μεγάλη πίεση. Εργαζόμενοι στον τουρισμό ή σε εποχικά επαγγέλματα που έχουν σταματήσει. Θα μπορούσε να σπνριζω τα παιδιά μου; Θα έχω τη δουλειά μου; Υπάρχει τρομερό άγχος για το αύριο. Ακόμα και σε νέα παιδιά που δούλευαν στην εστίαση», σημειώνει η κ. Τσιουγκρή.

Όλο και πιο νέοι άνθρωποι αντιμετωπίζουν πρόβλημα με το αλκοόλ. «Παλιότερα ο αλκοολικός ήταν πάνω από 50-55 ετών ή και περισσότερο. Τώρα η κατάχρηση αλκοόλ μπορεί να ξεκινά ακόμα και από τα 25. Έχουμε ομάδες όπου η πλειονότητα είναι κάτω των 35 ετών», λέει στην «Κ» η υπεύθυνη του «Δανάη».

Το Παλάτι «τρίζει», αλλά η μοναρχία αντέχει

Οι εκμυστηρεύσεις του πρίγκιπα Χάρι και της Μέγκαν Μαρκλ και ο ανθεκτικός θεσμός της βρετανικής μοναρχίας

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Η τέταρτη σεζόν της τηλεοπτικής σειράς «Crown» στο Netflix ολοκληρώθηκε, αλλά οι εθισμένοι θεατές είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν ένα εξίσου χορταστικό, πλιν περισσότερο ρεαλιστικό, θέαμα αυτήν την εβδομάδα, που περιελάμβανε τα πάντα: δράμα, αιχμές, ίντριγκα και άφθονο φυλετικό ρατσισμό. Ο λόγος για την πολύκροτη συνέντευξη του πρίγκιπα Χάρι και της Μέγκαν Μαρκλ, του δούκα και της δούκισσας του Σάσεξ, στην Οπρα Ουίνφρεϊ την περασμένη Κυριακή. Σε αυτήν το ζεύγος αποκάλυψε το φύλο του παιδιού που κυφορεί η δούκισσα –είναι κορίτσι–, ανακοίνωση που πυροδότησε φημολογία ότι το όνομα της κόρης θα είναι Νταϊάνα. Ωστόσο, η πιο ενδιαφέρουσα στιγμή των εκμυστηρεύσεων ήταν ότι σε ανύποπτο χρόνο ο Χάρι ρωτήθηκε από μέλος της βασιλικής οικογένειας εάν υπάρχει περίπτωση ο πρωτότοκος γιος τους, ο Αρτσι, να έχει μαύρο δέρμα.

Από την πλευρά της, η Μέγκαν, εμφανώς συγκινημένη, διηγήθηκε ότι εξαιτίας της διαρκούς πίεσης πέρασε από το μυαλό της η σκέψη της αυτοκτονίας, ενώ το Παλάτι δεν της συμπαραστάθηκε σε αυτήν την προσωπική της οδύσσεια.

Η Νταϊάνα

Οι Σάσεξ έκαναν παραλληλισμούς με τη ζωή της Νταϊάνα, που ανέκαθεν θεωρείτο ξένο σώμα στο παλάτι, ενώ ο πρίγκιπας Κάρολος για μία ακόμη φορά παρουσιάστηκε ως ο ψυχρός της υπόθεσης, ο οποίος δεν απαντάει καν στα τηλεοπτικά ερωτήματα του δευτερότοκου γιου του από πικά. Καθ' όλη τη διάρκεια της συνέντευξης, το ζευγάρι απέφυγε τις προσωπικές αναφορές αποκλώντας το Παλάτι «το σύστημα, ο θεσμός ή η εταιρεία», υιοθετώντας παράλληλα μια «αντισυστημική» θέση. «Ο ρατσισμός είναι ρατσισμός. Δεν έχει σημασία αν ζεις σε τρώγλη ή παλάτι», σχολίασε αναλυτής του CNN, ενώ η Νταϊάνα Αμπος, η πρώτη μαύρη βουλευτής του Ηνωμένου Βασιλείου, απέδωσε τις επιθέσεις εναντίον της Μέγκαν στον συνδυασμό ρατσισμού και μισογυνισμού. Πολλοί τηλεθεατές αναρωτήθηκαν κατά πόσον η συνέντευξη μπορεί να αποτελέσει κάτι παραπάνω από μια συνέχεια στην παρατεταμένη

Βασιλικές στιγμές που προκάλεσαν σοκ

Βασιλιάς Εδουάρδος Η΄

1936
Ο Βρετανός βασιλιάς Εδουάρδος Η΄ παραιτήθηκε από τον θρόνο για να παντρευτεί την Αμερικανίδα διαζευγμένη Ουόλιντ Σίμσον, πυροδοτώντας συνταγματική κρίση.

Νταϊάνα, πριγκίπισσα της Ουαλλίας

Αύγουστος 1996

Ο παραμυθένιος γάμος του πρίγκιπα Κάρολου και της Νταϊάνας καταλήγει σε διαζύγιο. Η Νταϊάνα χάνει τον τίτλο της Αυτού Μεγαλειότητας. Ένα χρόνο αργότερα σκοτώνεται σε αυτοκινητικό δυστύχημα στο Παρίσι.

Δούκας του Γιορκ

Νοέμβριος 2019

Ο πρίγκιπας Ανδρέας, ο δεύτερος γιος της βασίλισσας Ελισάβετ παραιτείται από τα καθήκοντά του μετά τη συνέντευξη στο BBC που επικεντρώνεται στις διασυνδέσεις του με τον Αμερικανό υπόδοχο για σεξουαλικά εγκλήματα, Τζέφρι Επιστάν.

Δούκας και δούκισσα του Σάσεξ

Ιανουάριος 2020

Ο πρίγκιπας Χάρι και η Μέγκαν Μαρκλ ανακοινώνουν την απόφασή τους να παραιτηθούν από τα βασιλικά τους καθήκοντα. Οι Σάσεξ δεν θα λαμβάνουν δημόσια κονδύλια και χάνουν τους τίτλους τους.

Μάρτιος 2021

Ο Χάρι και η Μέγκαν δίνουν μια εκπνεκτική συνέντευξη στην **Οπρα Γουίνφρεϊ**, στην οποία η Μέγκαν μιλάει για τις τάσεις αυτοκτονίας και αποκαλύπτει πως η βασιλική οικογένεια ρώτησε τον Χάρι για το χρώμα δέρματος του μωρού τους, **Αρτσι**.

Πριγκίπισσα Μαργαρίτα

1952

Η νεότερη αδελφή της βασίλισσας Ελισάβετ Β΄ προκαλεί σόλο με το ειδήλιο της με έναν χωρισμένο πρώην αξιωματικό της βασιλικής αεροπορίας, τον **Πίτερ Τάουνσεντ**. Τελικά η Μαργαρίτα εγκαταλείπει τη σχέση.

PHIGEZ: Hello Magazine, Graphic News / ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: Associated Press, Getty Images

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Πολλοί αναρωτήθηκαν αν η συνέντευξη αποτελεί κάτι παραπάνω από μια συνέχεια στην παρατεταμένη βασιλική σαπουνόπερα.

βασιλική σαπουνόπερα, με δεδομένο τον πλούτο και τη διασημότητα του ζευγαριού.

Επί περίπου τρεις ημέρες, το Μπάκιγχαμ μελετούσε προσεκτικά τα επόμενα βήματα, αφήνοντας να διαρρεύσει ότι δεν είναι δυνατόν να μείνουν αναπάντητες οι αιτιάσεις των Μέγκαν και Χάρι. Ο πρίγκιπας Κάρολος αρνήθηκε να

τις σχολιάσει λίγες ημέρες αργότερα, όταν επισκέφθηκε εμβολιαστικό κέντρο. Τελικά εκδόθηκε μία λιτή ανακοίνωση εκ μέρους του Παλατιού και ειδικότερα της βασίλισσας Ελισάβετ Β΄. «Τα ζητήματα που εθίγησαν ειδικά περί φυλετικών διακρίσεων προκαλούν ανησυχία. Αν και οι μνήμες συχνά είναι διαφορετικές, όλα όσα

Πέφτουν οι μάσκες στους Χριστιανοδημοκράτες

Κρίση στο κυβερνών κόμμα της Γερμανίας μετά το πρόσφατο σκάνδαλο παράνομου πλουτισμού εν μέσω πανδημίας

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

Το Χριστιανοδημοκρατικό Κόμμα της Γερμανίας μαστίζεται από τη χειρότερη κρίση της τελευταίας εικοσαετίας και αυτό δεν είναι πολιτική εκτίμηση της αντιπολίτευσης, αλλά δήλωση της αντιπροέδρου της κοινοβουλευτικής ομάδας του κόμματος, Γκίτα Κόνεμαν. Ο συνάδελφός της, επίσης αντιπρόεδρος της κοινοβουλευτικής ομάδας του CDU/CSU, Γκέοργκ Νισλαϊν, υποχρεώθηκε σε παραίτηση μετά την καταγγελία ότι έγινε κατά 660.000 ευρώ πλουσιότερος μεσολαβώντας στην προμήθεια υγειονομικού υλικού από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση. Πιο «αναμικτή» (250.000 ευρώ) ήταν η «σοδειά» του βουλευτή Νικόλας Λέμπελ, ο οποίος επίσης παραιτήθηκε, ενώ το κόμμα, προκειμένου να εντοπίσει και άλλα κρούσματα, ζήτησε από όλους τους βουλευτές να υπογράψουν δήλωση ότι δεν επωφελέθησαν οικονομικά από την πανδημία.

Σύμφωνα με έρευνα του περιοδικού Spiegel, οι βουλευτές του κυβερνώντος κόμματος που λειτουργούν ως μεσάζοντες για κάποιες από τις προμήθειες-εξπρές, ύψους 6 δισεκατομμυρίων, που έκανε το υπουργείο Υγείας τους πρώτους μήνες της πανδημίας, ξεπερνούν τους 20. Δεν υπάρχουν στοιχεία που να δείχνουν ότι η μεσολάβηση όλων έγινε επί «μοιζέλι» – και, όπως εξελίσσεται η υπόθεση, δεν είναι απαραίτητα. Τα «μεγάλα ψά-

ρια» δεν είναι οι βουλευτές, αλλά ο πρόεδρος των Χριστιανοδημοκρατών, Αρμιν Λάσετ, ο πιθανός υποψήφιος καγκελάριος και πρωθυπουργός της Βαυαρίας Μάρκος Ζέντερ και ο υπουργός Υγείας Γενς Σπαν. Για τον μεν Λάσετ, ερωτήματα γειρεί η ανάθεση σε εταιρεία του γιου του συμβολαίου προμήθειας μάσκων, ενώ για τον Ζέντερ διερευνάται το εξωφρενικά υψηλό τίμημα (10,5 ευρώ το κομμάτι) που κατέβαλε η Βαυαρία για ένα εκατομμύριο μάσκες από εταιρεία

Πρώτη δοκιμασία για τον νέο ηγέτη του κόμματος, Αρμιν Λάσετ, οι σημερινές εκλογές σε δύο γερμανικά κρατίδια.

που εκπροσωπείται από την κόρη του πρώην υπουργού Γκέρολντ Τάντλερ σε συνεργασία με την κόρη του «πατριάρχη» του κόμματος, Φραντς-Γιόζεφ Στράους. (Τέτοιου είδους υποθέσεις διαπλοκής στη Βαυαρία έχουν ξεχωριστό όνομα, λέγονται «amigo».) Τέλος, ο Σπαν, ο οποίος το καλοκαίρι αγόρασε υπερπολυτελή κατοικία στο Βερολίνο, δέχεται κριτική για απευθείας αναθέσεις και υπερχροσολογήσεις, αλλά και συνολικά για

Ο πρωθυπουργός της Βαυαρίας, Μάρκος Ζέντερ. Σάλο έχει προκαλέσει το τίμημα (10,5 ευρώ το κομμάτι) που κατέβαλε η Βαυαρία για ένα εκατομμύριο μάσκες από εταιρεία που εκπροσωπείται από την κόρη του πρώην υπουργού Γκέρολντ Τάντλερ σε συνεργασία με την κόρη του «πατριάρχη» των Χριστιανοδημοκρατών, Φραντς-Γιόζεφ Στράους.

τη διαχείριση της πανδημίας. Η «υπόθεση των μάσκων» δεν θα προξενούσε τόση ζημιά στο κόμμα εάν δεν συνέτρεχαν δύο παράγοντες. Πρώτον, το γεγονός ότι οι Χριστιανοδημοκράτες εδώ και χρόνια παρεμποδίζουν κάθε προσπάθεια για ουσιαστική διαφάνεια ως προς τη δράση των λήμπτων στο Κοινοβούλιο και στα υπουργεία, με αποτέλεσμα να υπάρχει εύλογη δυσπιστία απέναντι στις υποσχέσεις τους για άπλετο φως. Δεύτερον και

κυριότερο, ότι η γερμανική κοινωνία υποφέρει όλο και περισσότερο εξαιτίας της πανδημίας, ενώ τα σχολεία παραμένουν κλειστά και το τρίτο κύμα βρίσκεται προ των πυλών. Παρά τα οικονομικά βοήθημα που χορηγεί η κυβέρνηση, πολλές εταιρείες, ιδίως μικρομεσαίες, καθώς και πολλοί επισφαλώς εργαζόμενοι αντιμετωπίζουν προβλήματα επιβίωσης, και το θέμα πολιτικών στελεχών που θησαυρίζουν δεν μπορεί να κωνευ-

ελέχθησαν λαμβάνονται σοβαρά υπόψη και θα συζητηθούν σε ιδιωτικό κύκλο», αναφέρεται στην αντίδραση του Μπάκιγχαμ.

Στο εσωτερικό της Βρετανίας η συνέντευξη θεωρήθηκε λάθος από τους μισούς και πλέον πολίτες της χώρας, ενώ η δημοτικότητα των περισσότερων μελών της βασιλικής οικογένειας βρίσκεται σε ελεύθερη πτώση, επιβεβαιώνοντας ότι τέτοιου είδους αποκαλύψεις πλήττουν συνολικά τον θεσμό.

Ειδικά όμως για τους Σάσεξ, η εμφάνιση στην Οπρα είχε ως αποτέλεσμα η δημοτικότητα της Μέγκαν να κατακυλίσσει κάτω και από αυτήν ακόμη του πρίγκιπα Αντρίου, ο οποίος θεωρείται το μαύρο πρόβατο της οικογένειας. Σοβαρό ήταν το πλήγμα και για το κύρος του Χάρι, αλλά και του πρίγκιπα Καρόλου.

Οι αναλυτές

Η εκτίμηση των αναλυτών είναι πως τέτοιου είδους επεισόδια έχουν μεν αντίκτυπο στην κοινή γνώμη και αντανακλώνονται στη μειωμένη δημοτικότητα συγκεκριμένων μελών της βασιλικής οικογένειας, δεν πρόκειται όμως να οδηγήσουν σε συντονισμένη αμφισβήτηση της μοναρχίας. Δεν είναι άλλωστε η πρώτη φορά που υποσκάπτεται η αξιοπιστία του θεσμού. Από τον περασμένο αιώνα μέχρι σήμερα το Μπάκιγχαμ έχει γνάρσει αρκετά σκάνδαλα, από τη σχέση της χωρισμένης Ουόλιντ Σίμσον με τον βασιλιά Εδουάρδο Η΄, που εξώθησε τον δεύτερο σε παραίτηση, μέχρι τον τραγικό θάνατο της Νταϊάνα σε αυτοκινητικό ατύχημα στο Παρίσι έπειτα από καταδίωξη από paparazzi.

Στις ΗΠΑ, οι καταγγελίες για ρατσιστική αντιμετώπιση από το Παλάτι προκάλεσαν μεγαλύτερη συμπάθεια προς το ζεύγος, ίσως και εξαιτίας του πρόσφατου κινήματος Black Lives Matter (#BLM). Υπενθυμίζεται πως η Μέγκαν έχει υποστηρίξει εξ αρχής το #BLM, σε μήνυμά της στη γιορτή αποφοίτησης στο παλιό της γυμνάσιο στο Λος Άντζελες. Έτσι η τραγουδίστρια Μπιγιονσέ δήλωσε την αφοσίωτη συμπαράστασή της στην πρώην πρωταγωνίστρια της σειράς «Suits», λέγοντας ότι αποτελεί πηγή ενδυνάμωσης και εμπνεύσεως για το θάρρος της.

Η «συνέντευξη του αιώνα»

Δεκαεπτά εκατομμύρια τηλεθεατές παρακολούθησαν την πρώτη μετάδοση της διωρής συνέντευξης του ζεύγους με την Οπρα την Κυριακή. Η εκπομπή παρουσιάστηκε ξανά την Παρασκευή στις ΗΠΑ και τη Δευτέρα το βράδυ στη Βρετανία και σε 80 άλλες χώρες, με αποτέλεσμα να αγγίξει τα 49,1 εκατομμύρια τηλεθεατές. Η Αμερικανίδα δημοσιογράφος αποκάλυψε ότι της πήρε περίπου τρία χρόνια να κλείσει τη συμφωνία για την αποκλειστική εμφάνιση των Σάσεξ στην εκπομπή της στο CBS. Μεταξύ άλλων, οι τρεις τους συμφώνησαν το 2019 την από κοινού παραγωγή ενός ντοκιμαντέρ για την ψυχική υγεία. Στην άλλη όχθη του Ατλαντικού, τα ταμπλόιντ και οι ειδικοί ρεπόρτερ που καλύπτουν τις εξελίξεις στο Μπάκιγχαμ τελούν σε αναβρασμό. Οι αγγλικές εφημερίδες καταγράφουν τις ερωτήσεις που δεν έκανε η Οπρα στη «συνέντευξη του αιώνα», όπως την αποκαλούν. Όπως, π.χ., «δεν έπαιξε ρόλο το πριγκιπικό στάτους του Χάρι στην εξασφάλιση συμβολαίου ύψους 100 εκατ. δολαρίων με το Netflix»; Την ίδια στιγμή, αίσθηση προκαλεί η παρέμβαση της Μέγκαν στην πρωινή εκπομπή του δημοσιογράφου Πιρς Μόργκαν, ο οποίος την αποκάλυψε «πριγκίπισσα Πινόκιο», λέγοντας ότι δεν πιστεύει λέξη από τα λόγια της. Η διαμαρτυρία της Μέγκαν στο ITV, αλλά και τα παρόμοια σαράντα και πλέον χιλιάδων θεατών για το χολερίκο σκόλιό του, φράνεται ότι οδήγησαν το κανάλι σε συστάσεις προς τον Μόργκαν, ο οποίος ωστόσο προτίμησε να παραιτηθεί.

αποτέλεσμα δεν είναι εξ ορισμού ανασχυτικό για τους Χριστιανοδημοκράτες, οι οποίοι, αντιθέτως, θα καλωσόριζαν την άνοδο των Πρασίνων ως προπομπή για μια αλλαγή κυβερνητικού εταίρου σε ομοσπονδιακό επίπεδο (Πράσινοι αντιμετριοδημοκρατών). Από την άλλη πλευρά, οι υποθέσεις διαφθοράς στην κοινοβουλευτική ομάδα του CDU/CSU κραυγάζουν ότι το κόμμα έχει παραμείνει υπερβολικά πολύ καιρό στην εξουσία. Δεν είναι μόνον οι μάσκες, ή οι 4-5 άλλοι βουλευτές που ερευνώνται ή έχουν παραδεχθεί εμπλοκή σε ανάλογες υποθέσεις. Είναι ολόκληρο το σύστημα εξουσίας (κρατικές αρχές, ρυθμιστικές αρχές, εποπτικές αρχές) που επέτρεψε να γιγαντωθεί το μεγαλύτερο οικονομικό σκάνδαλο της τελευταίας δεκαετίας, το σκάνδαλο Wirecard. Μια εταιρεία-φούσκα, την οποία κυβερνητικοί παράγοντες διαφώνησαν στις επαφές τους στο εξωτερικό, ρούφηξε τις οικονομίες πολιτών κοροϊδεύοντας ότι δήθεν διαθέτει κεφάλαια 1,9 δισεκατομμυρίων ευρώ, τα οποία αποδείχθηκαν ανύπαρκτα. Όλα αυτά ενώ το πολιτικό μήνυμα ήταν η «ενάρτησι», σκληρή δημοσιονομική πειθαρχία, γνωστή ως μαύρο μνδικό, που έχει υποχρεώσει τις υγειονομικές αρχές να προσπαθούν να συντονίσουν τη διαχείριση της πανδημίας στέλνοντας μεταξύ τους φαξ...

Το μάθημα από τη χρονιά της πανδημίας

Του ΤΙΜΟΘΙ ΓΚΑΡΤΟΝ ΑΣ*

Πριν ακριβώς από ένα χρόνο, έκπληκτοι μαθαίναμε ότι η Ιταλία επέβαλλε καθολικό «απαγορευτικό» προκειμένου να καταπολεμήσει κάποιον παράξενο ιό που είχε έρθει από την Κίνα. Το επόμενο δεκαπενθήμερο, το παράδειγμα της ακολούθησαν η Ισπανία, η Γαλλία και η Βρετανία. Σήμερα, μετά έναν ολόκληρο χρόνο, παραμένουμε σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης.

Εργαζόμαστε από το σπίτι και ζούμε στο Διαδίκτυο. Τα παιδιά μας είναι διαρκώς στο Zoom. Η χρήση μάσκας και η κοινωνική αποστασιοποίηση φαντάζουν, πλέον, ως η νέα κανονικότητα. Οι γλώσσες μας κατακλύστηκαν από νέους όρους: «δεύτερο κύμα», «επιπέδωση της καμπύλης», «ανοσία της αγέλης», «βρετανική μετάλλαξη». Οι δημογράφοι θα ανιχνεύουν τις μακροπρόθεσμες συνέπειες της πανδημικής χρονιάς τα επόμενα 100 χρόνια. Κάποιοι, άλλωστε, εκτιμούν ότι ήδη υπάρχει μια Γενιά C(ovid).

Υπήρξαν και άλλες στιγμές κοινής ευρωπαϊκής εμπειρίας, όπως το 1968 ή το τέλος του Ψυχρού Πολέμου. Ωστόσο, πρέπει να επιστρέψουμε στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο για να ανακαλύψουμε μια συλλογική εμπειρία που επηρέασε ταυτόχρονα, σε προσωπικό επίπεδο, τόσο πολλούς Ευρωπαίους. Ποια άλλη χρονική στιγμή, μετά το 1945, συνειδητοποιήσαμε εξίσου σαφώς ότι οι ενέργειες μας, και αυτές των κυβερνήσεών μας, μπορούν να καθορίσουν άμεσα αν εμείς και οι αγαπημένοι μας θα ζήσουμε ή θα πεθάνουμε; Αυτή τη φορά, όμως, εμείς οι Ευρωπαίοι δεν αλληλοσπαρασώμαστε αλλά πολεμούσαμε έναν κοινό εχθρό: τον πανούργο μεταλλαγμένο κορωνοϊό, έναν Χίτλερ στο αίμα μας, έναν Στάλιν στους πνευμόνες μας.

Η κοινή εξωτερική απειλή θα έπρεπε να μας φέρει πιο κοντά. Αραγε, το έκανε; Τι θα συμβεί όταν η όποια άμεση αλληλεγγύη φθίνει και οι διαφοροποιημένες μακροπρόθεσμες συνέπειες γίνουν αισθητές; Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα αναδυθεί ισχυρότερη ή πιο αδύναμη; Την απάντηση δεν πρέπει να την αναζητήσουμε στα άστρα, αλλά μέσα μας.

Μέχρι στιγμής, η διαχείριση της COVID από την Ε.Ε. εμπεριέχει μία μεγάλη επιτυχία και μία μεγάλη αποτυχία.

Επιτυχία είναι η συμφωνία του πε-

Γκαργκόιλ στην Παναγία των Παρισίων με μάσκα! Η κοινή απειλή θα έπρεπε να φέρει πιο κοντά τους Ευρωπαίους. Το έκανε;

Τα 750 δισ. ευρώ του Ταμείου Ανάκαμψης πρέπει να διοικηθούν γρήγορα, κατά τρόπους που θα ωφελήσουν πραγματικά τους λαούς της Ευρώπης.

ρασμένο καλοκαίρι για επταετή προϋπολογισμό και δημιουργία ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάκαμψης (Next Generation EU), που συνδυαστικά ανέρχονται σε 1,8 τρισεκατομμύριο ευρώ. Με την εισαγωγή του κοινού ευρωπαϊκού χρέους, το Ταμείο Ανάκαμψης σματοδοτεί το σπουδαιότερο βήμα για την οικονομική ολοκλήρωση, μετά την εισαγωγή του ευρώ. Προσφέρει στην Ε.Ε. την πιθανότητα να βοηθήσει στη βελτίωση και αποτελεσματικότερη αναδιοργάνωση της οικονομίας των κρατών-μελών.

Η μεγάλη αποτυχία, από την άλλη, συνίσταται στην προσπάθεια να φανεί ότι μόνον η Ε.Ε. μπορεί να παραδώσει εμβόλια, γρήγορα και δίκαια, για όλα τα κράτη-μέλη. Ο Γερμανός υπουργός Οικονομικών περιέγραψε, με κομπόζη, την επίδοση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην προμήθεια εμβολίων ως

«πραγματικά σκ...». Η Bild, η μεγαλύτερη γερμανική ταμπλόιντ, ενθουσίασε τους Βρετανούς θιασώτες του Brexit με τον πικυαίο τίτλο της «We Beneiden You» (Σας ζηλεύουμε). Είς απάντησιν, η βρετανική εφημερίδα Sun, επίσης ταμπλόιντ, έγραψε «Wir Beneiden Dich Nicht για το χάος της Ε.Ε. στα εμβόλια», γεγονός που ίσως βελτίωσε τις γνώσεις γερμανικής των Βρετανών (παρότι θα έπρεπε να γράφει Euch, not Dich.)

Σήμερα, Ουγγαρία, Πολωνία, Σλοβακία και Τσεχία προμηθεύονται εμβόλια από την Κίνα ή τη Ρωσία, ενώ η Δανία και η Αυστρία αναπτύσσουν κοινοπραξία με το Ισραήλ για την παραγωγή τους. Πρόκειται για προσωπική αποτυχία της προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, και της αρμόδιας επιτρόπου, όπως και του αντίστοιχου τμήματος. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χειρίστηκε το ζήτημα ανεπιτυχώς επειδή δεν έχει ούτε την ικανότητα ούτε την αρμοδιότητα. Η δημόσια υγεία είναι, κατά βάση, εθνική αρμοδιότητα, υπό την έννοια της νομίμως κατοχυρωμένης δικαιοδοσίας. Οι ευρωπαϊκοί θεσμοί δεν διαθέτουν την ικανότητα και εμπειρία για να επιτελέσουν αποτελεσματικά έργο. Αυτό υποδεικνύει την εξαρχής παρανόηση των δεξιοτήτων της Ε.Ε.

Η ισχυρότερη ικανότητά της, σύμφωνα με τον Αμερικανό ακαδημαϊκό Αντριου Μοράβσκι, είναι «η τεχνοκρατική και σταδιακή χάραξη πολιτικής». Εδώ η λέξη-κλειδί είναι η «σταδιακή». Επειδή η Ε.Ε. είναι τόσο περίπλοκη, η ανάγκη συνεκτικότητας των απόψεων 27 εθνικών κυβερνήσεων, τριών ευρωπαϊκών θεσμών και αρκετών ευρωπαϊκών κοιμητικών ομάδων, αναπόφευκτα βραδύπορει. Επίσης, υπάρχει γραφειοκρατία. Αυτή τη φορά, οι συνθήκες απαιτούσαν ταχύτητα, βούληση ανάληψης κινδύνων και πρόκριση της ανθρωπίνης ζωής έναντι της γραφειοκρατίας. Οι Βρυξέλλες θα τα κατάφερναν καλύτερα εάν διαδραμάτιζαν μικρότερο, επιβοηθητικό ρόλο, υποστηρίζοντας τις φτωχότερες και μικρότερες χώρες, που τελικά θα έμεναν ουραγοί στην αναζήτηση των ελάχιστων εμβολίων.

Ποιο είναι, λοιπόν, το μεγάλο μάθημα που πρέπει να λάβουμε; Την επόμενη τριετία, η Ε.Ε. οφείλει να επικεντρωθεί στην επιτέλεση του έργου της. Δημοσκοπήσει στα κράτη-μέλη της Ε.Ε., που πραγματοποιήθηκε για την ερευνητική μου ομάδα, στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, καταλήγει στο ίδιο συμπέρασμα με τους άλλους αναλυτές: η νομιμοποίηση της Ε.Ε. πηγάει περισσότερο από τα αποτελέσμα-

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χειρίστηκε το ζήτημα των εμβολίων ανεπιτυχώς, επειδή δεν έχει ούτε την ικανότητα ούτε την αρμοδιότητα.

τα των ενεργειών της, παρά από τη θεσμική και πολιτική διαδικασία με την οποία καταλήγει εκεί. Έτσι, παρότι ένα μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων απάντησε ότι είναι αναγκαία η ύπαρξη Ευρωπαϊκού κοινού χρέους, το 59% συμφώνησε πως η ύπαρξη ή ανυπαρξία του είναι δευτερεύουσας σημασίας, εφόσον η Ε.Ε. ενεργεί αποτελεσματικά. Η επιτέλεση του έργου είναι το άπαν.

Το τελευταίο που χρειάζεται η Ε.Ε. αυτή τη στιγμή είναι ένα όργιο εσωστρέφειας στην προτεινόμενη «διάσκεψη για το μέλλον της Ευρώπης», που επί του παρόντος, έχει «σκαλώσει» στις χαρακτηριστικές αντιπαράθεσεις μεταξύ των θεσμών. Εάν οι Ευρωπαίοι ηγέτες πράγματι ενδιαφέρονται για το μέλλον της, θα πρέπει να στρέψουν τα νώτα τους στη διάσκεψη και να εστιάσουν στο τι πραγμα-

κά μπορεί να παράσχει η Ε.Ε. για τους πολίτες της.

Το επόμενο βήμα είναι το «πράσινο ψηφιακό διαβατήριο», που θα επιτρέψει σε όσους Ευρωπαίους εμβολιάστηκαν να ξαναταξιδέψουν στην ήπειρο χωρίς περιορισμούς. Οι πολίτες της Ε.Ε. εκτιμούν περισσότερο από όλα την ελευθερία μετακίνησης. Το 74% των ερωτηθέντων συμφώνησε με τη φράση «εάν η Ε.Ε. δεν παρείχε τη δυνατότητα ελεύθερης μετακίνησης, εργασίας, σπουδών και εγκατάστασης σε άλλα κράτη-μέλη δεν θα είχε λόγο ύπαρξης». Η ελευθερία μετακίνησης είναι αυτό που μας έλειψε περισσότερο τη χρονιά των απαγορευτικών. Η επιστροφή της δυνατότητας θα είναι μια σημαντική επιτυχία της Ε.Ε.

Πέρα από αυτά, υπάρχει το τεράστιο καθήκον να διασφαλιστεί ότι τα 750 δισεκατομμύρια ευρώ του Ταμείου Ανάκαμψης θα διοικηθούν γρήγορα, αποτελεσματικά, χωρίς γραφειοκρατικά προσκόμματα, με απόλυτη διαφάνεια, κατά τρόπους που θα ωφελήσουν πραγματικά τους λαούς της Ευρώπης. Είναι αναγκαία η δημιουργία ευκαιριών και νέων, μετά COVID, θέσεων εργασίας. Ένα σημαντικό τμήμα των πόρων πρέπει να διοικηθεί σε αυθεντικά πράσινα προγράμματα και όχι για επίπλαστα οικολογικά «κόλπα». Τα διαρκώς αυξανόμενα επίπεδα δημόσιου χρέους, ιδιαίτερα στη νότια Ευρώπη, δεν θα πρέπει να καταλήξουν σε μια νέα κρίση χρέους της Ευρωζώνης.

Πολιτικά, η αποφασιστική δοκιμασία έγκειται στο κατά πόσον τα φιλοευρωπαϊκά κόμματα θα κυριαρχήσουν, όχι μόνο στις φετινές εκλογικές αναμετρήσεις σε Ολλανδία και Γερμανία, αλλά και στην προεδρική εκλογή της Γαλλίας, την επόμενη χρονιά, και μετέπειτα σε Ιταλία, Ισπανία, Πολωνία και τελικά στις ευρωεκλογές το 2024.

Εν ολίγοις, η Ε.Ε. αντιμετωπίζει μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις από συστάσεώς της. Οι Ευρωπαίοι ηγέτες αντί να χάνουν τον χρόνο τους σε οργιώδεις ομιλοσκοπήσεις στη «διάσκεψη για το μέλλον της Ευρώπης», οφείλουν να θυροκόλλησουν σε όλες τις πόρτες των Βρυξελλών το «σλόγκαν» της Νίκε: «Απλώς κάν' το».

* Ο κ. Τιμοθί Γκάρτον Ασ είναι καθηγητής Ευρωπαϊκών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, συνεργάτης του Ιδρύματος Χούβερ του Πανεπιστημίου Στάνφορντ.

Τα υπέρ και τα κατά της ιδέας για διαβατήρια εμβολιασμού

Του ΜΑΧ ΦΙΣΧΕΡ
THE NEW YORK TIMES

Η ιδέα για τα διαβατήρια εμβολιασμού, τις κάρτες που θα εκδίδονται από τις εθνικές κυβερνήσεις ή τα σήματα στα smartphones που θα δηλώνουν ότι ο κάτοχός τους έχει εμβολιαστεί κατά του κορωνοϊού έχει ήδη προκαλέσει κραυγές διαμαρτυρίας περί τυραννίας στη Βρετανία, διαμαρτυρίες στη Δανία, ψηφιακή παραπληροφόρηση στις ΗΠΑ και γεωπολιτική διαμάχη εντός της Ε.Ε. Στόχος της πρότασης είναι να επιτραπεί στις οικογένειες να επανενωθούν, να επανεκκινήσουν οι οικονομίες και οι εκατοντάδες εκατομμύρια άνθρωποι που έχουν εμβολιαστεί να επιστρέψουν σε ένα βαθμό κανονικότητας, κι όλα αυτά χωρίς να εξηλωθεί περαιτέρω ο ιός. Σύμφωνα με μια εκδοχή, ενδέχεται να επιτραπεί στους κομιστές των εν λόγω διαβατηρίων ή καρτών να ταξιδεύουν διεθνώς. Σύμφωνα με μια άλλη, θα επιτραπεί η είσοδος των κατόχων τους σε ορισμένους χώρους, όπως γυμναστήρια, χώροι συναυλιών και εστιατόρια. Ενώ τα διαβατήρια εμβολιασμού εξακολουθούν να αποτελούν ιδέα προς συζήτηση στα

περισσότερα κράτη, το Ισραήλ έγινε η πρώτη χώρα που κυκλοφόρησε το δικό της την περασμένη εβδομάδα, αξιοποιώντας το υψηλό ποσοστό εμβολιασμού. Αρκετές ευρωπαϊκές χώρες σκέφτονται να ακολουθήσουν. Ο πρόεδρος Μπάιντεν ζήτησε από τις ομοσπονδιακές υπηρεσίες των ΗΠΑ να διερευνήσουν επιλογές και κραυγές διαμαρτυρίας περί τυραννίας και βιομηχανίες που εξαρτώνται από τον τουρισμό αναμένεται να τις απαιτήσουν.

Ο διαχωρισμός του κόσμου μεταξύ εμβολιασμένων και μη, γείρει πολιτικά και ηθικά ζητήματα. Τα εμβόλια ανέρχονται σε συντριπτικά ποσοστά σε πλούσιες χώρες και προνομιακές ομάδες. Η χορήγηση ειδικών δικαιωμάτων για τους εμβολιασμένους, με παράλληλη επιβολή αυστηρότερων περιορισμών στους μη εμβολιασμένους, κινδυνεύει να οξύνει τις ήδη επικίνδυνες κοινωνικές ανισότητες.

«Τα διαβατήρια εμβολιασμού υπόσχονται έναν τρόπο να επιστρέψουμε σε μια πιο φυσιολογική κοινωνική και οικονομική ζωή», έγραψαν οι Νικόλ Χασούν και Αντερς Χέρλιτς, οι οποίοι μελετούν τη δεοντολογία στη δημόσια υγεία. Ωστόσο, με τα εμβόλια

Το Ισραήλ έγινε η πρώτη χώρα που κυκλοφόρησε το δικό της διαβατήριο εμβολιασμού την περασμένη εβδομάδα, αξιοποιώντας το υψηλό ποσοστό εμβολιασμού που έχει επιτύχει.

Ανάγκη να ληφθούν μέτρα ώστε να μην εννοηθούν προνομιακές κοινωνικές ομάδες και έθνη εις βάρος άλλων.

να κατανοούνται άνισα ανά φυλή, τάξη και εθνικότητα, «δεν είναι προφανές ότι δικαιολογείται ηθικά η ύπαρξή τους». Ειδικά προνόμια για τους εμβολιασμένους, εξ ορισμού, θα εννοούσαν τους πληθυσμούς που εμβολιάστηκαν

σε υψηλότερα ποσοστά. Στις δυτικές χώρες, αυτές οι κοινότητες τείνουν να είναι λευκές και εύπορες. Αυτό δημιουργεί μια δυσάρεστη εικόνα: οι λευκοί επαγγελματίες θα έχουν δυσανάλογα υψηλή πρόσβαση σε καταστήματα, γήπεδα και εστιατόρια, σε σχέση με τους έγχρωμους και τα μέλη των λαϊκών τάξεων. Εάν οι χώροι εργασίας απαιτούν απόδειξη εμβολιασμού, θα μπορούσε επίσης να επηρεαστεί και η απασχόληση.

Επειτα υπάρχει και το θέμα της επιβολής. «Έχουμε ήδη δει, με τα μέτρα και το lockdown, δυσανάλογα ποσοστά ελέγχου νέων ανδρών μειονοτήτων», δήλωσε η

Χαλιμά Μπεγκούμ, διευθύντρια του ινστιτούτου για θέματα φυλετικής ισότητας Runnymede Trust, αναφερόμενη σε αστυνομικούς ελέγχους και πρόστιμα. «Έτσι, μπορείτε να δείτε ποιος είναι πιο πιθανό να ελεγχθεί και επειδή δεν έχει το διαβατήριο να του απαγορευτεί η πρόσβαση». Κατά τη Ρενέ Ντιρέστα, ειδικό παραπληροφόρησης του Παρατηρητηρίου Διαδικτύου του Στάνφορντ, «ο διάλογος της Ε.Ε. γύρω από τα διαβατήρια έχει φτάσει στις κοινότητες των αμφισβητιών του εμβολιασμού στις ΗΠΑ, τροφοδοτώντας θεωρίες συνωμοσίας».

Ο τουρισμός

Τα διαβατήρια θα μπορούσαν, θεωρητικά, να βοηθήσουν στον έλεγχο της πανδημίας, μειώνοντας τα κρούσματα και τις οικονομικές επιπτώσεις των απαγορευτικών. Ωστόσο, πρέπει να ληφθεί υπόψη και η ανισότητα μεταξύ των κρατών, κυρίως σχετική με τα διεθνή ταξίδια. Τα εγκεκριμένα εμβόλια αφορούν κυρίως χώρες που είναι αρκετά πλούσιες για να αγοράσουν ή να τα παράγουν. Οι φτωχότεροι μπορεί να μην έχουν εκτός της διαδικασίας για δύο ή τρία χρόνια. Παράλληλα, υπάρχουν δισεκατομμύρια άνθρωποι σε μια ενδιάμεση κατάσταση, με τα μέσα και ενίοτε την ανάγκη να ταξιδέψουν, αλλά χωρίς πρόσβαση στα εμβόλια. Ορισμένες φτωχότερες χώρες που βασίζονται στον τουρισμό αγκαλιάζουν την ιδέα. Τα κράτη της Νότιας Ευρώπης, όπως η Ισπανία και η Ελλάδα, πιέζουν την Ε.Ε. να εγκρίνει τα έγγραφα, ενώ Γερμανοί και Γάλλοι εκφράζουν προς το παρόν επικυρώσεις. Οι χώρες τους έχουν χαμηλότερα ποσοστά εμβολιασμού, πράγμα που σημαίνει ότι οι ταξιδιωτικοί περιορισμοί θα έβαζαν τους κατοίκους τους σε σχετικά μειονεκτική θέση.

«Καθήκον η αυτοβελτίωση»

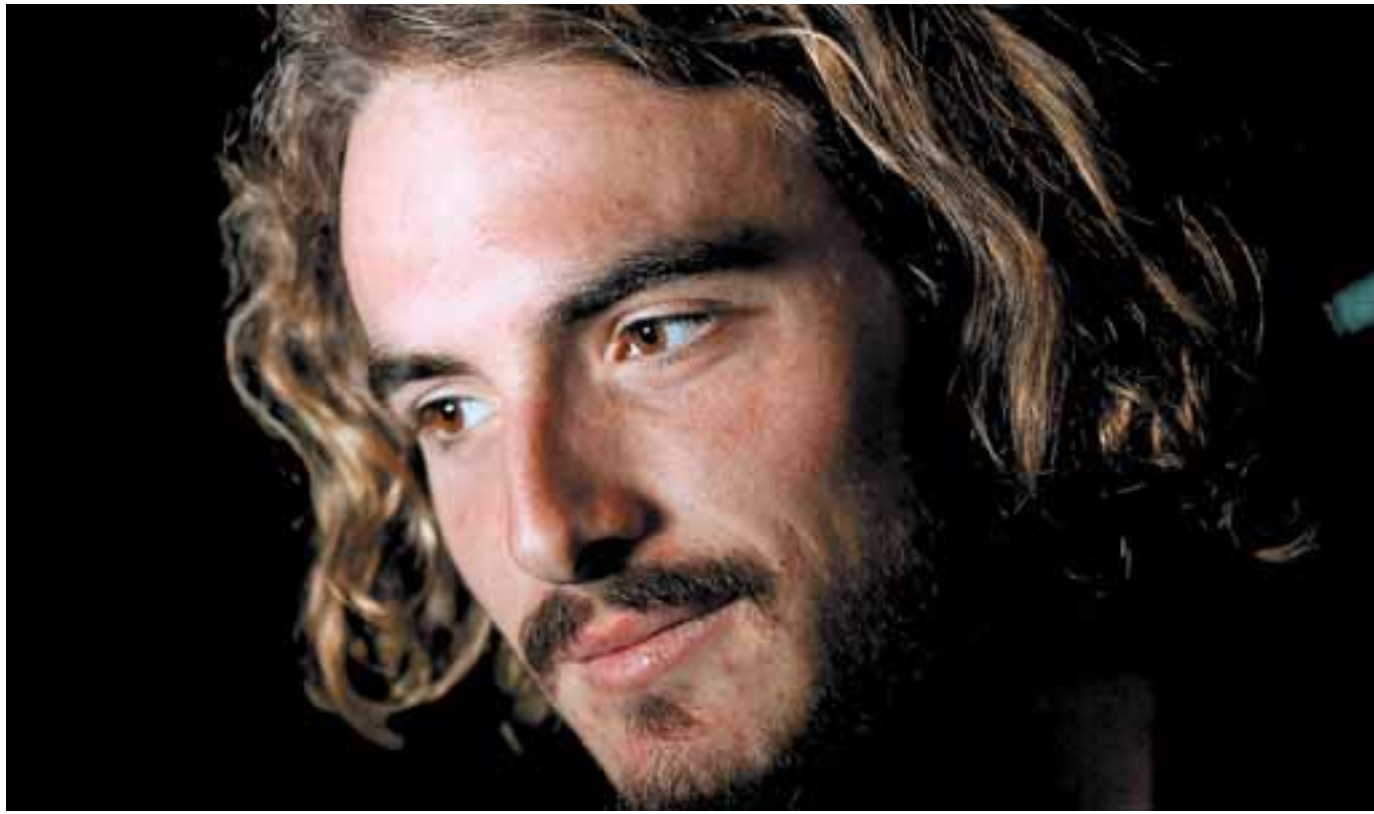
Ο Στέφανος Τσιτσιπάς μιλάει στην «Κ» για το τένις, την καριέρα του και τη φιλοσοφία του

Της ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑΣ ΣΠΑΝΕΑ

«Φτάσε όπου δεν μπορείς» ήταν η προτροπή του «ανεχόρταγο παππού» Ελ Γκρέκο στον Νίκο Καζαντζάκη, στο αυτοβιογραφικό βιβλίο του μεγάλου Κρητικού συγγραφέα «Αναφορά στον Γκρέκο». Κι ο Στέφανος Τσιτσιπάς μπορεί να έχει φτάσει μέχρι εκεί όπου δεν έχει «πατήσει» κανένας Έλληνας τενίστας, αλλά έχει ακόμα πολύ δρόμο για να οδηγηθεί μέχρι εκεί όπου δεν μπορεί. Εξάλλου, όπως λέει ο ίδιος στην «Κ», «η αυτοβελτίωση αποτελεί καθήκον».

Στα 22 χρόνια του βρίσκεται στην 5η θέση του κόσμου. Έχει νικήσει Φέντερερ, Ναβάλ, Τζόκοβιτς και διαθέτει εκατομμύρια θαυμαστές. Ο ίδιος όμως δεν μπαίνει σε... καλούπι. Δεν είναι τυχαίο ότι η Telegraph τον είχε χαρακτηρίσει «φωτογράφο, ταξιδιώτη, φιλόσοφο». Ο Στέφανος είναι αυτά, και πολλά ακόμη.

Με μια βαλίτσα στο χέρι γυρίζει ανά τον κόσμο. Οπου τον καλεί το άθλημα. Τον ενθουσιάζει ανάμεσα στις διοργανώσεις του Ρότερνταμ και της

«Είναι καλό οι αθλητές να δείχνουν μία ειλικρινή εικόνα της κατάστασής τους, διότι αποτελούν πρότυπο. Είμαι κατά της προποίησης», εξομολογείται στην «Κ» ο κορυφαίος Έλληνας τενίστας.

Φοβάμαι να σταματήσω να είμαι ελεύθερος στη σκέψη μου και στα συναισθήματά μου.

Μασσαλίας. Η συζήτηση ξεκίνησε από το γκραν σλαμ της Μελβούρνης. «Η πορεία μου στην Αυστραλία ήταν άκρως ικανοποιητική. Νομίζω ότι κατάφερα να κάνω ακόμα ένα σημαντικό βήμα στην αγωνιστική εξέλιξή μου. Εξαιτίας της πανδημίας έχει αλλάξει η καθημερινότητά και στο τένις. Οι μετακινήσεις είναι πιο δύσκολες και περιορίζεται η ελευθερία για κοινωνική ζωή».

Τα πρώτα βήματα του Στέφανου Τσιτσιπά δεν ήταν στρωμένα με... ρόδα. Η οικογένειά του, ανταμειβόμενη το μεγάλο ταλέντο του, χρειάστηκε να βάλει βαθιά το χέρι στην τσέπη, και ο ίδιος από την παιδική ηλικία άρχισε να συλλέγει... ταξιδιωτικά μίλια. «Ίσως η μεγαλύτερη δυσκολία που ένωσα είναι η παρατεταμένη απουσία από το σπίτι αλλά και η έλλειψη κανονικότητας στα παιδικά μου χρόνια. Δυστυχώς, πρωταθλητισμός χωρίς θυσίες δεν υπάρχει και ούτε θα υπάρξει. Η παρατεταμένη απουσία από την οικογένειά μου και τους φίλους μου σκότισαν. Σύντομα όμως κατάλαβα ότι τα υψηλά ιδανικά του αθλητισμού θα με βοηθούσαν να γίνω καλύτερος άνθρω-

Να μπει η Ελλάδα πιο ενεργά στο τένις

Σε όποιο μήκος και πλάτος του κόσμου και να βρίσκεται, ο Στέφανος Τσιτσιπάς μεταφέρει μέσα του την Ελλάδα. «Νιώθω μόνο ευγνωμοσύνη για αυτά που μου έχουν προσφέρει οι συμπατριώτες μου. Τους αγαπώ όλους ξεχωριστά. Μακάρι να μπορούσα να μιλήσω στον καθένα ατομικά και να μοιραστούμε σκέψεις και ιδέες για τις ζωές μας». Μαζί με τη Μαρία Σάκκαρη αποτελούν τους πρεσβευτές του αθλήματος της χώρας. «Το τένις άρχισε να παίρνει μια σημαντική θέση στην καθημερινή αθλητική ζωή των Ελλήνων. Η Ομοσπονδία προσπαθεί να δημιουργήσει συνθήκες για την αγωνιστική ανάπτυξή του, με αγώνες ETA, ITF juniors ITF pro, δίνοντας ευκαιρίες στους νέους αθλητές να κάνουν τα πρώτα τους επαγγελματικά βήματα. Από εκεί και πέρα πρέπει η πολιτεία να εμπλέξει ιδιωτικούς φορείς, να δημιουργήσει το σωστό περιβάλλον ώστε επιχειρηματίες να επενδύσουν στον χώρο. Αυτό θα κάνει καλό στο άθλημα αλλά και στην κοινωνία, μέσα από την ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού. Η διοργάνωση ενός επαγγελματικού τουρνουά θα βοηθήσει στην εδραίωση της χώρας μας ως ενός "ελίτ" τενιστικού προορισμού». Ο χρόνος μετράει αντίστροφα για τους Ολυμπιακούς Αγώνες και ο τενίστας το ίδιο για να βρεθεί στο Τόκιο. «Οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτελούν ίσως τον μεγαλύτερο στόχο μου για το άμεσο μέλλον. Είναι τιμητικό να είσαι μέρος αυτής της ιστορικής διοργάνωσης και να ξέρεις ότι είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την Ιστορία της χώρας σου».

pos. Ο πατέρας μου, ως συνοδοιπόρος μου, πάντα με στήριζε να αντέξω ψυχολογικά, και να έχω σωστό κίνητρα και στόχους στην εξέλιξή μου ως αθλητής αλλά και ως άνθρωπος», μας λέει.

Ποιος όμως είναι ο ρόλος της οικογένειας δίπλα από έναν τενίστα που στη μετεφηβική ηλικία βρέθηκε στην «ελίτ»; «Η οικογένεια παίζει σημαντικό ρόλο στη διατήρηση της σιγουριάς στη ζωή μου, της κανονικότητας. Αυτό είναι το λιμάνι μου για να ξεποστάσω και να συνεχίσω να παλεύω. Είμαι ευλογημένος που είμαι κοντά τους. Ο δρόμος του τενίστα είναι μοναχικός. Μέσα στην αρένα είσαι μόνος σου με τον εαυτό σου, τον χαρακτήρα σου,

τα συναισθήματά σου, τις ανασφάλειές σου, τους φόβους σου. Είσαι εσύ και ο άλλος μαχητής. Είναι μια μοναχική μάχη» υπογραμμίζει και όταν τον ρωτάμε για τον μεγαλύτερο φόβο του, μας λέει: «Να σταματήσω να είμαι ελεύθερος στη σκέψη μου και στα συναισθήματά μου».

Και αφού η συζήτηση έφτασε στην ελευθερία της σκέψης, τα social media αποτέλεσαν την επόμενη... στάση. «Είναι καλό οι αθλητές να δείχνουν μία ειλικρινή εικόνα της κατάστασής τους, διότι αποτελούν πρότυπο. Είμαι κατά της προποίησης. Μου αρέσει η αλήθεια έστω και εάν πολλές φορές δεν είναι αρεστή. Ζούμε σε μία ελεύ-

θερη κοινωνία και η κριτική αποτελεί μέρος της ελευθερίας μας. Όταν γίνεται καλοπροαίρετα, τότε αποτελεί σημαντικό εργαλείο για βελτίωση της κοινωνίας και ατομική αυτοβελτίωση».

Η φράση «ατομική αυτοβελτίωση» έφερε την ερώτηση για τις βελτιώσεις που θα μπορούσε να κάνει στο παιχνίδι του. «Νομίζω η βελτίωση αλλά και η αυτοβελτίωση είναι καθήκον κάθε ανθρώπου. Προσπαθώ να προσθέτω καθημερινά στη ζωή μου πράγματα που θα με βοηθήσουν να εξελιχθώ σωματικά και πνευματικά. Πρέπει να βρω τρόπους να εκφράζω πιο αποτελεσματικά τον αυθορμητισμό μου στο παιχνίδι. Από την άλλη, νομίζω ότι δεν φοβάμαι την πίεση και μου αρέσει να αναλαμβάνω ευθύνες».

Ο Στέφανος ανήκει στη γενιά που «πολιορκεί» τους «Big 3». Είναι εύκολο να σπάσει η τριάδα; «Ήδη στην παγκόσμια ATP βαθμολογία έσπασε. Έτσι είναι η ζωή, ανοίγεις τον δρόμο και τον δείχνεις στις επόμενες γενιές. Αυτοί οι αθλητές πέτυχαν εντυπωσιακά πράγματα σε αυτό το άθλημα. Το ανέβασαν στο υψηλότερο σκαλί της δημοτικότητάς του. Μακάρι να ήταν εδώ για πάντα, αλλά δεν γίνεται. Πιστεύω οι επόμενες γενιές θα είναι ισάξιοι συνεχιστές αυτής της ιστορίας» υπογραμμίζει και όταν τον ρωτάμε για τον μεγαλύτερο τενίστα όλων των εποχών, μας συνιστά υπομονή: «Πρέπει να περιμένουμε, διότι ακόμα υπάρχει μεγάλη δυναμική από τους τρεις αθλητές που ανταγωνίζονται για αυτό. Εάν οπωσδήποτε πρέπει να απαντήσω, νομίζω ότι εάν μπορούσαμε να κατατάξουμε το τένις στα elegance αθλήματα τότε, ίσως, είναι ο Ρότζερ Φέντερερ».

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Ορισμοί διαιτητών

Το ότι ξεμείναμε από διαιτητές ικανούς, έμεινους ή γενικότερα έτοιμους για αγώνες πρωταθλήματος πρώτης κατηγορίας είναι πλέον ξεκάθαρη διαπίστωση αλλά και παραδοχή από τους αρμόδιους οι οποίοι δεν φρόντισαν για να αντιμετωπιστεί έγκαιρα το φαινόμενο. Αν' εκεί και πέρα όμως, ακόμη και με περιορισμένες τις επιλογές, είναι γενικά παραδεκτό πως οι ορισμοί θα έπρεπε να έδιναν καλύτερα αποτελέσματα. Πιο απλά, διαιτητής ο οποίος αποδεδειγμένα έχει καταγράψει τα περισσότερα και κυρίως συνεκόμενα λάθη, είτε στον αγωνιστικό χώρο, είτε στο van του VAR, δεν θα έπρεπε να ορίζεται, μόνιμα, σε κάθε αγωνιστική και σε δύο μάλιστα παιχνίδια, είτε στο ένα, είτε στο άλλο πόστο...

* * * * *

Γκάγιας Ζαχίντ

Ήταν, εδώ και αρκετές μέρες και παραμένει στο προσκήνιο του όνομα του Γκάγιας Ζαχίντ. Θέμα συζήτησης το

ποδοσφαιρικό του μέλλον, σε σχέση με το ΑΠΟΕΛ αλλά και το κυπριακό ποδόσφαιρο γενικότερα, γιατί πολλά ακούστηκαν στη Λευκωσία... Πλέον τα δεδομένα δείχνουν κάπως πιο ξεκάθαρα. Ο ποδοσφαιριστής εξέφρασε την προτίμησή του στην ομάδα που τώρα αγωνίζεται, απαραίτητη προϋπόθεση, ωστόσο, για το ενδεχόμενο παραμονής του στο ΑΠΟΕΛ, να εξαντληθούν όλες του οι πιθανότητες για να αγωνιστεί σ' ένα άλλο πρωτάθλημα, ψηλότερου επιπέδου και καλύτερης προοπτικής για τον ίδιο. Το μόνο σίγουρο, είναι πως το θέμα Ζαχίντ έχει ακόμη πολύ δρόμο να διανύσει, μέχρι την τελική κατάληξη και την υπογραφή του ποδοσφαιριστή στο επόμενο του συμβόλαιο.

Κυριαρχία

Η Ομόνοια πανηγυρίζει από το βράδυ της Δευτέρας τον τίτλο της πρωταθλήτριας 2020-2021. Ο τίτλος αυτός είναι ο 5ος τίτλος πρωταθλήματος στην ιστορία της. Η επικράτηση της Ομόνοιας

στο χώρο του φιλέ για μια ακόμη φορά κατά τα τελευταία χρόνια ήταν η φυσιογνωμική εξέλιξη των αγωνιστικών πεπραγμένων, αφού η ομάδα του τριφυλλίου ήταν με διαφορά η καλύτερη ομάδα του πρωταθλήματος, συμπληρώσασα 20 νίκες σε ισάριθμους αγώνες. Τώρα βαδίζει ολοτακώς προς την υλοποίηση του επόμενου στόχου που είναι η κατάκτηση του πρωταθλήματος χωρίς ήττα. Η φετινή κατάκτηση αποτελεί συνέχεια μιας εξαιρετικής πορείας διά μέσου της οποίας η Ομόνοια μετρά 6 πρωταθλήματα (2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2018-2019, 2020-21) 3 κύπελλα (2015-2016, 2017-18, 2018-19) και 6 σουπερ κωπ (2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019). Αδιαμφισβήτητη κυριαρχία.

* * * * *

Φάινναλ φορ, είπατε;

Φάινναλ φορ στο μπάσκετ είχαμε την Πέμπτη και το Σάββατο με τους ημιτελικούς και τον τελικό Κυπέλλου ΟΠΑΠ Basket League που πραγματοποιήθηκε στο στάδιο «Τάσος Παπαδόπου-

λος» Ελευθερία στη Λευκωσία. Ένα φάινναλ φορ πολύ αλλιώτικο. Πανδημίας ένεκεν. Πάντοτε αυτές οι διοργανώσεις παραπέμπον σε κόσμο. Έτσι δεν είναι;

* * * * *

Πρωτάθλημα Επίλεκτης

Για το πρωτάθλημα της Επίλεκτης Κατηγορίας της ΚΟΠ ούτε φωνή ούτε ακρόαση. Όσο περνά ο καιρός, τόσο πιο κατανοητό γίνεται σε όσους εμπλέκονται ότι...τέλος η δράση για φέτος. Μπορεί να μίλησε για πρωτάθλημα ανάγκης ο πρόεδρος της ΚΟΠ Γιώργος Κούβας αλλά ούτε αυτό φαίνεται να γίνεται.

* * * * *

Φάκελοι

Φάκελοι εμφανίζονται ξανά για παιχνίδια της Β' κατηγορίας. «Τι είχες Γιάννη, τι είχα πάντα», που λέει και η ρήση. Βέβαια η νομική πλευρά ούτε καν θίγεται. Όλες οι περιπτώσεις παίρνουν το δρόμο της αρχειοθέτησης.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Αντί για γιορτή, πόλεμος

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ

Δικαίως χαρακτηρίζουν το ποδόσφαιρο ως προϊόν, αφού τη σύγχρονη εποχή ανθεί σ' ένα καπιταλιστικό σύστημα που η αγορά επιβάλλει τους κανόνες της και όλοι εμείς, καταναλωτές, επιχειρήσεις, πιστά τους υπηρετούμε. Ως τέτοιο και επειδή ακριβώς απευθύνεται στην πλατιά μάζα του κοινού, όλων των ηλικιακών ομάδων και κοινωνικών τάξεων, ανεξαρτήτου επιπέδου μόρφωσης του καθενός, θα έπρεπε να βασιζόταν στην εξωστρέφεια ούτως ώστε το προϊόν να πωλείται ή να διοικητείται στον κάθε ενδιαφερόμενο και όχι μόνο. Επί τούτου τα τελευταία είκοσι τουλάχιστον χρόνια, οι επιχειρήσεις-ομάδες, θέσπισαν και συνάμα εκσυγχρόνησαν τον τομέα της επικοινωνίας και του μάρκετινγκ ακριβώς για να ενισχύσουν έτσι την σχέση μεταξύ πελάτη και προϊόντος. Εξωτερικεύουν δηλαδή τις υπηρεσίες τους, αναδεικνύοντας το προϊόν, ούτως ώστε να γίνει εφικτή όσο γίνεται η εξάπλωσή του. Μία εκ των μεθόδων που χρησιμοποιείται ιδιαίτερα στον τομέα της επικοινωνίας είναι η δημόσια προβολή των πακτών- προπονητών, ούτως ώστε να παρουσιάζονται προσίτοι στο κοινό με σκοπό και στόχο να ταυτιστεί ακόμη περισσότερο με τον αγαπημένο του ποδοσφαιρικό ήρωα. Επί τούτου, στα προηγμένα ποδοσφαιρικά πρωταθλήματα, οι ομάδες φροντίζουν ν' ανανεώνουν τις μεθόδους- τακτικές διατηρώντας τη σχέση με τους οπαδούς- πελάτες άμεση και συνεχή. Σ' αντίθεση με το τι συμβαίνει στις περισσότερες των χωρών ανά την Ευρώπη και πολύ περισσότερο στις Ηνωμένες Πολιτείες, οι ποδοσφαιριστές- εργαζόμενοι στην Κύπρο ελέγχονται από τις ομάδες- επιχειρήσεις ωσάν και είναι πράκτορες μυστικών υπηρεσιών όπου πρέπει να διατηρούν μυστικοπαθή στάση μήπως και αποκαλυφθούν από τους εχθρούς και αντιπάλους.

Το ν' ακούσει κανείς ποδοσφαιριστή στην Κύπρο ν' αποκαλύπτεται, να τοποθετείται για θέματα ποδοσφαιρικά και όχι μόνο, μοιάζει τόσο σπάνια όσο τα χιόνια στο κέντρο της Λεμεσού. Το ίδιο ισχύει και για τους προπονητές οι οποίοι εκφράζονται ολιγόλεπτα συνήθως πριν και μετά τα ματς, κινούμενοι σ' ένα περά για περά αυστηρό πλαίσιο λογοκρισίας όπως το επιβάλλει η ΚΟΠ και οι κανόνες της. Άμα σ' αυτά προσθέσει κανείς και τον έλεγχο της κάθε σχεδόν λέξης που γράφεται από τα επικοινωνιακά επιτελεία των ομάδων από τους αντιστοιχικούς ρεπόρτερ ή ακόμη και την απογοητευτική δημοσιογράφων που κρίνονται «εχθρικοί» από την περιγραφή των αγώνων θα συμπεράνει κανείς εύκολα πόσο στείρα και λειψή, μη αντικειμενική και αμερόληπτη είναι η ενημέρωση για τον κόσμο και κυρίως πόσο εσωστρεφές είναι το ποδοσφαιρικό γίνεσθαι του νησιού, που αντί να προσεγγίζει την ψυχαγωγία μοιάζει μ' ένα ατελείωτο κατασκοπευτικό θρίλερ χωρίς κανόνες και ηθική. Και αντί για γιορτή μαινεται πόλεμος.

Τρεις μήνες VAR...

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΤΗ

11 Δεκεμβρίου 2020, το VAR στο κυπριακό ποδόσφαιρο. Συμπληρώθηκαν από τότε τρεις μήνες, το les και αξιόπιστο δείγμα, για μια πρώτη αξιολόγηση της κατάστασης. Ως προς τη δυνατότητα μειώσεων λαθών από διαιτητικές αποφάσεις, σαφώς και η αποτίμηση είναι θετική. Προβλήματα υπήρχαν από την αρχή, κάτι τέτοιο ήταν αναμενόμενο, προβλήματα εξακολουθούν να υπάρχουν και δεν θα μπορούσε να ανέμενε κάποιος πως όλα θα μπορούσαν να επιλυθούν. Αρνητικό, ωστόσο, το γεγονός πως προβλήματα εξακολουθούν να προκύπτουν ως προς την αντίληψη των κύριων διαιτητών και σε σχέση με τη διαχείριση του VAR. Και μετά από τρεις μήνες και έχοντας προηγηθεί μια μακρά περίοδος εκπαίδευσης, λογική κρίνεται η προσδοκία για λιγότερα προβλήματα και θέματα συζήτησης ως προς την αξιοποίηση του VAR.

Θα περίμενε λοιπόν κάποιος, πως μετά από τρεις μήνες και πολλά παιχνίδια πρωταθλήματος και κυπέλλου σε αυτό το διάστημα, ο διαιτητής ενός αγώνα σε συνεργασία με τον διαιτητή (και το βοηθό του) στο van του VAR, θα είχαν μια καλύτερη συνεργασία, θα είχαν πολύ καλύτερα ποσοστά σωστών αποφάσεων σε καθοριστικές φάσεις, με τη βοήθεια της τεχνολογίας. Πολύ περισσότερο, όλοι αναμέναμε, πως οι λάθος (τελικές) αποφάσεις σε κρίσιμες φάσεις, θα είχαν εκμηδενιστεί, από τη στιγμή που ο διαιτητής αποφασίζει έχοντας δει εικόνα από αρκετές κάμερες, επαναληπτικές προβολές αλλά και επεξεργασμένη την εικόνα, είτε σε μεγέθυνση είτε... παγοποιημένη. Αντί αυτού, διαιτητές στο VAR, υπό αυτά τα δεδομένα, δεν διόρθωσαν λανθασμένες αποφάσεις και διαιτητές στον αγωνιστικό χώρο δεν άλλαξαν γνώμη, μη μπορώντας να αντιληφθούν λάθη που όλοι οι υπόλοιποι είδαν! Το πρώτο και σημαντικό από το οποίο καθορίζεται η παρέμβαση η όχι του VAR, είναι το ξεκάθαρο και προφανές λάθος, με βάση την τηλεοπτική εικόνα. Ούτε αυτό φαίνεται να είναι ακόμη ξεκάθαρο στους κύριους διαιτητές. Γι' αυτό και η αδράνεια τους σε κάποιες περιπτώσεις αλλά και η καθυστέρηση λήψης τελικής απόφασης σε κάποιες άλλες.

Τι να φταίει; Μακάρι η απάντηση να περιορίζεται στην ικανότητα κάποιων διαιτητών. Γιατί αν πάμε σε θέματα αμερόληψιας ή σκοπιμότητας, η κατάσταση χειροτερεύει. Η αδυναμία κάποιων διαιτητών μπορεί να αντιμετωπιστεί. Είτε με προσάθεια καλύτερης εκπαίδευσής τους για να βελτιωθούν, είτε με αντικατάστασή τους. Θέλουν να υπάρχει. Και από τη θέληση των αρμοδίων, μπορεί να αποκλειστεί οι οποιοδήποτε άλλο ενδεχόμενο, οποιαδήποτε άλλη ερμηνεία, για λάθη που δεν δικαιολογούνται στην εποχή του VAR...

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.
-1,06%

Χ.Α.
3,00%

Dow Jones
0,51%

Nasdaq
2,88%

Nikkei
2,96%

Dax
3,65%

FTSE 100
1,29%

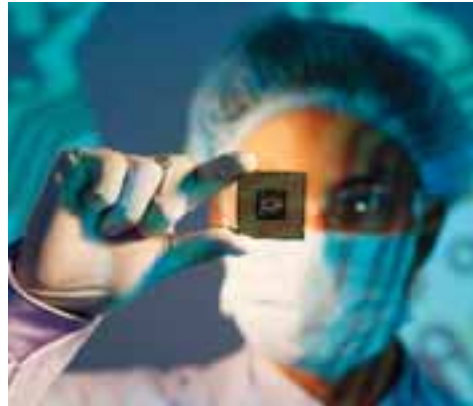

ΕΚΤ
Αυξάνει για τρεις μήνες τις αγορές ομολόγων
Σελ. 8

Πετρέλαιο
-0,83%

€/€
0,29%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Στη μάχη των μικροτσιπ με επένδυση 30 δις.

Την τεχνολογική και ψηφιακή «εθνική κυριαρχία» της θέτει στόχο τώρα η Ευρωπαϊκή Ένωση προκειμένου να προστατεύσει τις βιομηχανίες της. Σχεδιάζει να αυξήσει την ευρωπαϊκή παραγωγή μικροεπεξεργαστών και για το σκοπό αυτό εξετάζει τη δυνατότητα να επενδύσει από 20 έως 30 δις. ευρώ. **Σελ. 10**

ΕΛΛΑΔΑ

Στήριξη και μετά από την lockdown εποχή

Τα μέτρα για την ομαλή μετάβαση των επιχειρήσεων στη μετά lockdown εποχή εξεργάζεται το οικονομικό επιτελείο στην Ελλάδα, προκειμένου να βοηθήσει επιχειρήσεις και νοικοκυριά να επιστρέψουν στην κανονικότητα χωρίς άμεση κρατική στήριξη. Νέα μέτρα ύψους 2,5 δις. ευρώ. **Σελ. 6-7**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΤΗΜΑΤΑΓΟΡΑ

Πάνω τα ενοίκια, κάτω οι πωλήσεις ακινήτων

Αποκαλυπτική της δομικής αλλαγής που έχει σημειωθεί στην αγορά κατοικίας τα τελευταία 10 χρόνια είναι η πορεία των τιμών των ενοικίων και των τιμών πώλησης στην Ελλάδα. Τα ενοίκια αυξήθηκαν κατά 11,1%, ενώ οι τιμές πώλησης ακινήτων υποχώρησαν κατά 30%, σύμφωνα με έρευνα. **Σελ. 12**

Μεταφέρουν την έδρα τους στην Κύπρο

Ενδιαφέρον από διεθνείς ομίλους και επαφές με διάφορες υπηρεσίες – Οφέλη για την οικονομία

Αξιοποιώντας τα πολλά πλεονεκτήματα που προσφέρει η Κύπρος διεθνείς όμιλοι επιδεικνύουν ενδιαφέρον για μεταφορά της έδρας των εργασιών τους στο νησί. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον επιδεικνύεται από εταιρείες τεχνολογίας, αφού

το πρόσφατα αναθεωρημένο πλαίσιο εργοδότησης εξειδικευμένου προσωπικού από τρίτες χώρες λειτουργεί θετικά στην όλη προσπάθεια. Με τη σταδιακή επαναλειτουργία των αεροδρομίων και τη γενικότερη ομαλοποίηση

της κατάστασης στις αερομεταφορές, θεωρείται βέβαιο ότι το ενδιαφέρον που υπάρχει, θα γίνει πράξη. Αρκετοί ξένοι όμιλοι ή και οι αντιπρόσωποί τους στην Κύπρο βρίσκονται σε διαβουλεύσεις με άτομα από τον τομέα των

ακινήτων για να τους προτείνουν λύσεις για γραφειακούς αλλά και οικιστικούς χώρους στους οποίους θα στεγάσουν το προσωπικό τους. Πλεονεκτήματα, όπως ασφάλεια, σταθερότητα, καλές καιρικές συνθήκες, μικρές απο-

στάσεις, χαμηλό σχετικό κόστος διαβίωσης, παράγοντες που είναι ιδιαίτερα σημαντικοί για εταιρείες με χιλιάδες άτομα προσωπικό. Πολύ σημαντικά είναι επίσης τα φορολογικά κίνητρα που παρέχει η Κύπρος. **Σελ. 3**

Δεκάδες δισεκατομμύρια στην τεχνολογία από την Κίνα

Επειτα από τέσσερα χρόνια εμπορικού πολέμου που είχε κηρύξει εναντίον της ο Ντόναλντ Τραμπ αλλά και με την προοπτική μιας νέας εκδοχής του με την κυβέρνηση Μπάιντεν, το Πεκίνο προσαρθεί να απεξαρτήσει πλήρως την κινεζική οικονομία από τις εισαγωγές αμερικανικής τεχνολογίας. Για αυτό σκοπεύει να διαθέσει δεκάδες δισεκατομμύρια δολάρια σε δάνεια που θα διατεθούν στους κινεζικούς τεχνολογικούς κολοσσούς με στόχο την περαιτέρω ανάπτυξη τους σε όσους τομείς υστερεί ως τώρα. **Σελ. 8**

Σε τεντωμένο σχοινί βαδίζει ο τουρισμός

Συνέντευξη Β. Μαντοβανη

Τις προοπτικές και τις νέες τάσεις στον τουρισμό ένεκα πανδημίας, αναλύει ο επίτιμος πρόεδρος του συνέδριου ταξιδιωτικών πρακτόρων Κύπρου, Βίκτωρ Μαντοβανη. Επισμαίνει ότι ο τουρισμός ισορροπεί σε τεντωμένο σχοινί και δίνει τις δικές του εισιτήριες για τις αλλαγές που πρέπει να γίνουν. **Σελ. 4**

Μέτρα ανάχωμα στην ανεργία

Νέα μέτρα στήριξης

Ενας από τους βασικούς στόχους των μέτρων στήριξης και μεγάλο στοιχείο για την κυβέρνηση είναι ο περιορισμός της ανεργίας, η οποία λόγω της πανδημίας αυξάνεται. Αναπτύχθηκαν ειδικά σχέδια προς εργοδότηση ανέργων. Στο 7,6% η ανεργία το 2020. **Σελ. 5**

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των **ΑΝΔΡΕΑ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ** και **ΟΜΗΡΟΥ ΠΙΣΣΑΡΙΔΗ**

Παγκόσμιο οικονομικό σύστημα και κοινωνικο-οικονομικές προκλήσεις

Οι κοινωνικο-οικονομικές προκλήσεις του 21ου αιώνα είναι οικουμενικές φύσεως και η ευμερής κάθε χώρα βασίζεται στην ικανότητα προσαρμογής της στις μεταβαλλόμενες συνθήκες. Αξίζει λοιπόν να εξετάσουμε το υπόβαθρο της παγκόσμιας οικονομίας, το οποίο αντικατοπτρίζει τις εξελισσόμενες πολιτισμικές αντιλήψεις. Όταν το 1776 ο Adam Smith δημοσίευσε το διαχρονικής σημασίας βιβλίο του «Ο Πλούτος των Εθνών» τα οικονομικά δεν ήταν μια διακριτή επιστήμη αλλά, αντίθετα, μέρος μιας φιλοσοφικής αναζήτησης. Έκτοτε, αν και η πορεία των οικονομικών διαμορφώθηκε στη βάση ανόμοιων αντιλήψεων που οδήγησαν σε διαμετρικά αντίθετα μοντέλα σε διαφορετικές χρονικές περιόδους και γεωγραφικές περιοχές, η σημερινή παγκόσμια οικονομική αντίληψη εδράζεται σε ορισμένες βασικές αρχές που υποστήριξε ο Adam Smith, εμπλουτισμένες με τη θεωρία που ανέπτυξε ο John Maynard Keynes, κυρίως τη δεκαετία του 1930. Σημαντικό ποσοστό της ανθρωπότητας διαβίει σε χώρες που

δραστηριοποιούνται στα πλαίσια ενός διεθνούς συστήματος παραγωγής και κατανάλωσης, με κοινά χαρακτηριστικά. Οι άνθρωποι σήμερα, είτε κατοικούν στις ΗΠΑ, Ευρώπη, Ρωσία, Κίνα ή Αφρική, επηρεάζονται από συστήματα οικονομικής διακυβέρνησης που μοιράζονται ως φιλοσοφική αφηρητή την καπιταλιστική θεωρητική. Παράλληλα, η κατανάλωση εστιάζεται όλο και περισσότερο σε παρόμοια πρότυπα παρά τις σημαντικές πολιτισμικές και θρησκευτικές διαφορές των λαών. Κοινό γνώρισμα του σύγχρονου παγκοσμιοποιημένου οικονομικού μοντέλου αποτελεί η λειτουργία του μηχανισμού της αγοράς. Παρά τις διάφορες ουσιαστικές παραλλαγές του, έχει ως βασικά στοιχεία την ατομική ιδιοκτησία και την επιχειρηματικότητα, βασισμένη στην ιδιωτική πρωτοβουλία, ενώ εδράζεται στο ελεύθερο εμπόριο, όπως διαμορφώνεται στα πλαίσια του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου. Αναντίθετα, το οικουμενικό μοντέλο παρουσιάζει σοβαρές αδυναμίες, κυρίως σε ό,τι αφορά

την κοινωνική ανισότητα, την περιβαλλοντική διάσταση και την κλιματική αλλαγή, καθώς και την αντιμετώπιση του φαινομένου της δημογραφικής γήρανσης. Αυτές οι αδυναμίες καθιστούν αναγκαίες ρυθμιστικές κρατικές παρεμβάσεις, ως απαραίτητο συμπληρωματικό στοιχείο της ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Σε ό,τι αφορά την πολιτική διάσταση, το οικουμενικό οικονομικό σύστημα είναι συμβατό με διαφορετικές πολιτικές αντιλήψεις. Στις ΗΠΑ, την Ευρώπη και άλλα παρόμοια φύσος συστήματα, βασικές αρχές αποτελούν το κράτος δικαίου, οι ελεύθερες εκλογές και η διασφάλιση μειονοτικών δικαιωμάτων ενώ, σε διεθνές επίπεδο, προστίθενται οι αρχές της ειρηνικής επίλυσης διαφορών και ο σεβασμός της διεθνούς νομιμότητας και των διακρατικών συμφωνιών. Όσον αφορά το ατομικό επίπεδο, τέτοια οικονομικά συστήματα στηρίζονται στις ελεύθερες επιλογές, την πολυμορφία, την ισότητα των φύλων, καθώς και στο δικαίωμα ελεύθερης διακίνησης και μετανάστευσης. Αυ-

στηκά, αυτές οι αρχές δεν ικανοποιούνται από όλες τις χώρες στον επιθυμητό βαθμό – ακόμη και στην Ε.Ε. κάποιες χώρες, π.χ. Ουγγαρία, Πολωνία, αποκλίνουν ουσιαστικά από αυτά τα πρότυπα. Η εμπειρία των τελευταίων δεκαετιών επιβεβαιώνει ότι το οικονομικό σύστημα που επικρατεί, οδηγεί γενικά σε βελτίωση του βιοτικού επιπέδου, αλλά και σε παρενέργειες που αφορούν την κατανομή του πλούτου και την καταπόνηση του περιβάλλοντος. Αυτό που απαιτούν οι σημερινές προκλήσεις είναι ένα νέο δημιουργικό συνδυασμό των ιδεών του Adam Smith και του John Maynard Keynes, ενός συνδυασμού της οικονομίας που να στηρίζεται στην ιδιωτική επιχειρηματική πρωτοβουλία, με ένα μεταρρυθμισμένο κράτος που επιτείνεται στο στρατηγικό του ρόλο και στην εξυπηνη ρύθμιση, χωρίς άμεση ανάμειξη στην παραγωγική διαδικασία. Προφανώς, το σημερινό οικονομικό σύστημα δεν είναι τέλει και θα συνεχίσει να αλλάζει εντός ενός συνδεδεμένου κόσμου όπου

η πληροφόρηση, οι επιστημονικές ανακαλύψεις και οι τεχνολογικές εφευρέσεις δημιουργούν τόσο τη βάση, όσο και την απειλή για την ευμερής μας. Μέσα στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να ξεκαθαρίσουμε και στην Κύπρο τις οικονομικές μας αντιλήψεις, εφόσον αυτές δημιουργούν το υπόβαθρο για τη λήψη αποφάσεων που θα επηρεάσουν τις μελλοντικές γενιές. Απώτερος σκοπός δεν μπορεί και δεν πρέπει να είναι η επικράτηση ενός συστήματος στη βάση ιδεολογίας ή προ-αντιλήψεων αλλά η ενίσχυση των θετικών στοιχείων από όλες τις κατευθύνσεις, στοχεύοντας στη δημιουργία ενός καλύτερου συστήματος. Τα οικονομικά συστήματα δεν πρέπει να είναι αυτοσκοπός αλλά αντίθετα τα μέσα για την επίτευξη του σκοπού εξυπηρέτησης του ανθρώπου και γενικότερα του πλανήτη. Ο κ. Ανδρέας Χαράλαμπος είναι οικονομολόγος και πρώην διευθυντής στο Υπουργείο Οικονομικών. Ο κ. Όμηρος Πισσαρίδης είναι διευθυντής σύμβουλος της Pricewaterhouse Coopers Investment Services.

Scale-up

Στηρίζουμε τις νεοφυείς επιχειρήσεις για να επιταχύνουν την ανάπτυξή τους

Μάθετε περισσότερα και δηλώστε το ενδιαφέρον σας. www.pwc.com.cy/scale-up

ΑΝΑΛΥΣΗ Του ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΛΙΤΗΣ

Έχει μαζευτεί πολύ προσάναμμα...

Από τι κινδυνεύει η οικονομία; Οι δυσκολίες είναι πολλές. Το κόστος των μέτρων στήριξης που φέτος προϋπολογίζονται σε 7,5 δισ. έχει ήδη ξεφύγει στα 13 δισ. (ίσως αποδειχθεί μεγαλύτερο από το κόστος που θα είχε το μοντέλο της Νέας Ζηλανδίας, το οποίο θα έσωζε ζωές...) και μεγαλώνει καθώς η στήριξη παρέχεται χωρίς αυστηρά κριτήρια σε ό,τι κινείται στην επικράτεια – και σε ζήμπι. Οι μέτρα στη γενική αναστάτωση πολλά πάνε πίσω, από αναγκαίες δράσεις νοικοκυρέματος του Δημοσίου έως ώριμες (παράδειγμα, στη Δικαιοσύνη...) ή επιτακτικές (παράδειγμα, στο ΕΣΥ...) μεταρρυθμίσεις, είναι μια δεύτερη μεγάλη δυσκολία. Οι κεντρική κρατική διοίκηση υπολείπεται αισθητά συγκριτικά με την προ

κλήρη γενιές παιδιών της. Πολύ ανήσυχη από τις εντάσεις στα ανατολικά μας σύνορα, τις εξελίξεις στο Αιγαίο και την ευρύτερη περιοχή μας. Ταλαιπωρημένη από το μακρόχρονο μεταξυ εφυσιασμού και της φρίκης των θανάτων, μεταξύ των προσδοκιών που κάθε λίγο κλιεργούνται και της εξαρσης της πανδημίας που τις διαδέχεται και τις διαψεύδει. Το δάπεδο του κοινού μας σπιτιού έχει πλημμυρίσει χυμένη βενζίνη. Ο κίνδυνος της πυρκαγιάς είναι υπαρκτός. Το προσάναμμα μπορεί εύκολα να αρπάξει. Αυτό είναι η μεγαλύτερη απειλή.

Η κατάσταση της οικονομίας είναι εύθραυστη, όπως και η εμπιστοσύνη των αγορών σε αυτήν. Στην τελευταία 10ετία, με σκληρές προσπάθειες και βαριές θυσίες κυρίως των πιο αδύναμων κοινωνικών στρωμάτων και εις βάρος των νεότερων γενιών, η ελληνική οικονομία επούλωσε πολλές από τις πληγές που της προκάλεσε ο εκτροχιασμός του 2007-9, μάζεψε ξεχειλωμένες δαπάνες, τόνωσε την παραγωγή διεθνώς εμπορεύσιμων προϊόντων και υπηρεσιών, βελτίωσε την ανταγωνιστικότητά της, άρσισε να δημιουργεί ξανά νέες θέσεις εργασίας. Αλλά η ισορροπία παραμένει εξαιρετικά ευαίσθητη και (όχι δύσκολα) ανατρέψιμη. Μας διασώζει το ότι έχουμε ενταχθεί στο έκτακτο πρόγραμμα επαναγοράς ομολόγων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Για αυτό δανειζόμαστε (αν και βαρύντατα υπερχρεωμένοι...) φτηνά από τις αγορές και υπάρχει η δυνατότητα δημοσιονομικών μέτρων στήριξης της οικονομίας. Στήριζομαστε στην κ. Λαγκάρντ, όχι στα δικά μας πόδια.

Για να μην χυθεί το γάλα, χρειάζομαστε κάποιου είδους εθνική συνεννόηση – όχι κομματική πόλωση και νέους διχασμούς. Ίδου η Ρόδος. Το δημοκρατικό πολιτικό σύστημα καλείται να επιβεβαιώσει την αποτελεσματικότητά και τη χρησιμότητά του.

kallitsiskostas@yahoo.com

Ας μην έχουμε αυταπάτες, στηριζόμαστε στην κ. Λαγκάρντ, όχι στα δικά μας πόδια.

COVID περίοδο (που δεν έτρεξε...) και υπάρχουν κεντρικές υπηρεσίες που έχουν καταστεί φιλο-virtual, μια τρίτη. Οι δεν υπάρχει σχέδιο για τις συνέπειες από την κατάρρευση μεγάλου μέρους της οικονομίας ούτε σχέδιο «ρυμούλκησης» βιώσιμων μικροεσόδων από ισχυρές μονάδες στην επόμενη ημέρα της ανάπτυξης με μοχλό τα ευρωπαϊκά κεφάλαια, είναι πρόσθετες δυσκολίες. Αλλά η μεγαλύτερη απειλή είναι άλλη: Στη χώρα, ειδικά στα μεγάλα αστικά κέντρα, που πληρώνουν βαρύτερα την οικονομική και την υγειονομική κρίση, έχει μαζευτεί πολύ προσάναμμα.

Η κοινωνία μας είναι εξαντλημένη από μια βαθιά και παρατεταμένη, πέραν της 10ετίας, κρίση. Βλέπει όχι μόνο να φωταχαινει (το ΑΕΠ μας συρρικνώθηκε στα 168,5 δισ. πέρσοι) ούτε μόνο να καταστρέφονται θέσεις εργασίας, αλλά να χάνονται ολο-

ΔΗΚΤΗΣ

Νέα προβλήματα

Αριθμός χωρών έχουν προχωρήσει σε μερική διακοπή χορήγησης του εμβολίου της AstraZeneca με αφορμή θανάτους που έχουν επισυμβεί και σχετίζονται με θρομβώσεις του αίματος. Στις χώρες που εφάρμοσαν το μέτρο περιλαμβάνονται οι Αυστρία, Δανία, Εσθονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Λετονία και Ιταλία καθώς και οι Νορβηγία και Ισλανδία. Στις περισσότερες χώρες το μέτρο αφορούσε στη δέσμευση συγκεκριμένων παρτίδων του εμβολίου με εξαίρεση τη Δανία που εφάρμοσε πλήρη διακοπή των εμβολιασμών για δύο εβδομάδες. Η εξέλιξη έρχεται να προστεθεί στα προβλήματα που έχει συσσωρεύσει η Ευρώπη σχετικά με το εμβολιαστικό της πρόγραμμα. Τον χορό των δεσμεύσεων ξεκίνησε η Αυστρία σχετικά με συγκεκριμένη παρτίδα του εμβολίου που έχει διανεμηθεί σε 17 χώρες περιλαμβανομένης και της Κύπρου.

Νέες επιλογές

Τις πρώτες δόσεις των εμβολίων μιας δόσης της J&J θα αναμένουμε εντός του Απριλίου, μετά την έγκριση την προηγούμενη Πέμπτη του τέταρτου στη σειρά εμβολίου για χρήση στην ΕΕ. Πάντως οι πρώτες εκτιμήσεις είναι συγκρατημένες αφού εκφράζονται ανησυχίες λόγω του ότι το συγκεκριμένο εμβόλιο θα εμφανίζονται αποκλειστικά στις ΗΠΑ. Σημειώνεται, επίσης, ότι η εταιρεία δεν έχει κάνει γνωστό το πρόγραμμα παραδόσεων στην Ευρώπη που σκοπεύει να εφαρμόσει, γεγονός που επιτείνει τις ανησυχίες. Διπλωματικές πηγές αναφέρουν ότι το ενδεχόμενο να μπλοκάρουν από την αμερικανική κυβέρνηση οι εξαγωγές των εμβολίων είναι πολύ πιθανό. Η Ευρώπη συνεχίζει την προσπάθεια να ξεπεραστούν τα προβλήματα ενώ βρίσκονται προς έγκριση από τα αρμόδια ευρωπαϊκά σώματα τρία νέα εμβόλια, αυτά των CureVac, Novavax και Sputnik.

Τρίτο κύμα

Σε πλήρη εξέλιξη βρίσκεται το τρίτο κύμα της πανδημίας, προειδοποιούν οι ειδικοί. Η δήλωση γίνεται έναν ακριβώς χρόνο από όταν ο ΠΟΥ κήρυξε πανδημία, η οποία θεωρήθηκε ότι θα ήταν σύντομη διάρκειας. Τα ημερήσια κρούσματα ακολουθούν ραγδαία αυξητική πορεία και τα συστήματα υγείας βρίσκονται κάτω από μεγάλη πίεση. Τα προβλήματα στην εφοδιαστική αλυσίδα των εμβολίων φαντάζουν ανυπέρβλητα και όλων οι ελπίδες πλέον μετατοπίζονται για εμβολιαστική ανοσία εντός φθινοπώρου. Μέχρι τότε, η συνέχιση των μέτρων σε διάφορες παραλλαγές και εντάσεις φαντάζει ως η μοναδική διαθέσιμη λύση. Μέχρι στιγμής,

Η ώρα των σημαντικών αποφάσεων για την κυπριακή οικονομία όσον αφορά στο αναπτυξιακό πρότυπο βρίσκονται ενώπιόν μας.

στην Ευρώπη οι χώρες που ετοιμάζονται για αυξημένη εγρήγορση είναι η Ιταλία και η Γερμανία. Στα καλά νέα, έρχεται η είδηση ότι το εμβόλιο των Pfizer-BioNTech έχει εξαιρετικά αποτελέσματα και πλέον το ποσοστό αποτελεσματικότητας ανεβαίνει στο 97% σύμφωνα με στοιχεία από το Ισραήλ.

• • • • •

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Διατραπεζικό Επιτόκιο Δανεισμού

CYPRUS INSTITUTE OF MARKETING

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

Περισσότερη στήριξη

Η επέτειος της πανδημίας βρίσκει και την ΕΚΤ έτοιμη να ανεβάσει ρυθμούς στην αγορά των ομολόγων καθώς οι αποδόσεις αυξάνονται και οι τιμές διορθώνονται. Η μείωση αποδίδεται στις ανησυχίες των επενδυτών όσον αφορά στον χρόνο και την έκταση της ανάκαμψης της ευρωπαϊκής οικονομίας. Η παρέμβαση της ΕΚΤ στόχο έχει να μην επιτρέψει την αύξηση του κόστους δανεισμού την ίδια ώρα που η ευρωπαϊκή οικονομία «παλεύει» ξανά με τη ραγδαία εξαπλώση της covid-19. Ένας δεύτερος στόχος της παρέμβασης είναι ασφαλίσει να καθυστερήσει οι αγορές και να διατηρηθεί η εμπιστοσύνη.

• • • • •

Εμπορικά βάρη

Επιπλέον κόστος και καθυστερήσεις μέχρι δύο εβδομάδων «φύτρωσε» στις εμπορικές συναλλαγές το Brexit, σύμφωνα με στοιχεία έρευνας που δείχνει ότι αυτό συνέβη στο 74% των περιπτώσεων. Από την πλευρά τους οι Βρετανικοί εμπορεύσιμοι δεν εμφανίζονται αισιόδοχοι ότι κάτι μπορεί να αλλάξει και ζητούν από την κυβέρνηση τους να επιστρέψουν στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων και να φέρει μια καλύτερη συμφωνία. Η αγγλική κυβέρνηση από την πλευρά της, μέσω της αρμόδιας υπουργού, δρομολογεί και νέες συμφωνίες με τρίτες χώρες εκτός ΕΕ αν και δεν αναμένεται πως μπορούν να επιλύσουν το πρόβλημα.

Η πράσινη ενέργεια συναντά τις εξορύξεις

Νέο επενδυτικό μοντέλο συνδυάζει τα project των υδρογονανθράκων με τα αιολικά πάρκα και την παραγωγή υδρογόνου

Της ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ

Ένα δελεαστικό πακέτο προς τις εταιρείες που έχουν εμπλακεί στην έρευνα και στην εκμετάλλευση υδρογονανθράκων, με σκοπό να κρατήσει ζωντανό το ενδιαφέρον τους για την εξορύξη αγορά ενέργειας, ετοιμάζει η ΕΔΕΥ (Ελληνική Διαχειριστική Εταιρεία Υδρογονανθράκων). Η εταιρεία που συστάθηκε προ δεκαετίας, με σκοπό τη διαχείριση των δικαιωμάτων έρευνας και εκμετάλλευσης των εγχώριων υδρογονανθράκων, καλείται σήμερα να διαχειριστεί την έξοδο από την Ελλάδα της ισπανικής Repsol αλλά και τη μείωση της έκθεσης της Total στην ελληνική αγορά, με την αποχώρησή της από την περιοχή του Ιονίου και αναζητείται συνεργείες στην «πράσινη» οικονομία, συνδυάζοντας τις εξορύξεις φυσικού αερίου με την ανάπτυξη πλωτών αιολικών πάρκων, την παραγωγή «μπλε» και «πράσινου» υδρογόνου αλλά και την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα (CO2). Η στροφή εξάλλου της πετρελαϊκής βιομηχανίας στην πράσινη οικονομία αποτελεί διεθνή τάση που υπαγορεύεται από την ενεργειακή μετάβαση. Κεφάλαια που προορίζονταν για εξορύξεις κατευθύνονται στα υπεράκτια αιολικά πάρκα, τεχνολογία που προσφέρει ταχεία διείσδυση στην αγορά των ΑΠΕ αλλά και στο υδρογόνο, μια αγορά για την οποία η Ε.Ε. έχει δεσμεύσει 500 δισ. ευρώ για να επισπεύσει την κατασκευή της αναγκαίας υποδομής.

Αυτό που η ΕΔΕΥ επιχειρεί, αξιολογώντας και τη στροφή των πε-

Στόχος, ένα δελεαστικό πακέτο προς τις εταιρείες που έχουν εμπλακεί στην έρευνα υδρογονανθράκων, με σκοπό να κρατηθεί ζωντανό το ενδιαφέρον τους για την εγχώρια αγορά ενέργειας.

τρελαϊκών προς την πράσινη ενέργεια, είναι να εμπλουτίσει τα project των υδρογονανθράκων στα οποία συμμετέχουν μεγάλες πολυεθνικές όπως η ExxonMobil και η Total με ένα μείγμα καθαρών τεχνολογιών που να «κουμπώνει» με τους στόχους της ενεργειακής μετάβασης. Ο διευθύνων σύμβουλος της ΕΔΕΥ Αριστοφάνης Στεφάνος, με εμπειρία 15 χρόνων στον πετρελαϊκό τομέα της Νορβηγίας, περιγράφει στην «Κ» ένα μοντέλο κυκλικής οικονομίας που, σύμφωνα με τον ίδιο, «εάν το χειριστούμε σωστά θα βάλει τα θεμέλια όχι μόνο για την ενεργειακή ανεξαρτησία της χώρας, αλλά θα δημιουργήσει και προοπτικές για εξαγωγές ενέργειας και τεχνολογίας».

Το νέο επενδυτικό πακέτο που έχει παρουσιαστεί στις πετρελαϊκές εταιρείες και έχει κεντρίσει το ενδιαφέρον τους, περιλαμβάνει εξορύξη φυσικού αερίου με εγκαταστάσεις που θα λειτουργούν με ρεύμα από

Ο διευθύνων σύμβουλος της ΕΔΕΥ Αριστοφάνης Στεφάνος εκτιμά ότι «αν παντρέψουμε τους δικούς μας ενεργειακούς «παίκτες» με τους ξένους επεν

Εταιρείες τεχνολογίας επιλέγουν Κύπρο

Μία σειρά από πλεονεκτήματα και κίνητρα κερδίζουν το ενδιαφέρον μεγάλων ομίλων από το εξωτερικό

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Καθώς αρχίζει να φαίνεται φως στην άκρη του τούνελ της πανδημίας, γίνονται εντονότερες και πιο αιπτές οι ενδείξεις από πλευράς διεθνών ομίλων για μεταφορά εργασιών τους στην Κύπρο. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον επιδεικνύεται από εταιρείες τεχνολογίας, αφού το πρόσφατα αναθεωρημένο πλαίσιο εργασίας εξειδικευμένου προσωπικού από τρίτες χώρες, λειτουργεί ιδιαίτερα θετικά στην όλη προσπάθεια. Αξίζει να σημειωθεί ότι από την στιγμή που άλλαξε το σχετικό πλαίσιο, θεσμοί όπως ο Invest Cyprus ξεκίνησε μία στοχευ-

Αρκετοί ξένοι όμιλοι ή και οι αντιπρόσωποί τους στην Κύπρο βρίσκονται σε διαβουλεύσεις με άτομα από τον τομέα των ακινήτων για να τους προτείνουν λύσεις για γραφειακούς, αλλά και οικιστικούς χώρους στους οποίους θα στεγάζουν το προσωπικό τους.

μένη εκστρατεία σε αγορές - στόχους του εξωτερικού για να ενημερώσει για τη συγκεκριμένη αλλαγή, αφού είχε από καιρό εντοπίσει από τις επαφές των στελεχών του με διεθνείς εταιρείες ότι ήταν κάτι που αποζητούσαν. Με τη σταδιακή επανελειτουργία των αεροδρομίων και τη γενικότερη ομαλοποίηση της κατάστασης στις αερομεταφορές, θεωρείται βέβαιο ότι το απτό ενδιαφέρον που ήδη υπάρχει, θα εξελιχθεί σε τελεσίδικες αποφάσεις από πλευράς των εταιρειών. Οι πληροφορίες θέλουν το ενδιαφέρον από ξένες εταιρείες για δημιουργία περιφερειακής έδρας στην Κύπρο, να μην καταγράφεται απλώς από ερωτήματα και διαδικτυακές συναντήσεις. Ήδη αρκετοί ξένοι όμιλοι

ή και οι αντιπρόσωποί τους στην Κύπρο βρίσκονται σε διαβουλεύσεις με άτομα από τον τομέα των ακινήτων για να τους προτείνουν λύσεις για γραφειακούς αλλά και οικιστικούς χώρους στους οποίους θα στεγάζουν το προσωπικό τους. Ιδιαίτερα θετικό για τη χώρα είναι επίσης το γεγονός πως υπάρχουν ήδη αρκετά ξενόγλωσσα σχολεία αν και έχει ήδη αρχίσει να παρατηρείται έλλειψη για συγκεκριμένες γλώσσες εκμάθησης. Την ίδια ώρα, από πλευράς επιχειρηματιών ανάπτυξης γης (ντιβέλοπερς), φαίνεται πως πλέον μπαίνουν στο κάρδο των σχεδιασμών τους οι συμπλεγματοποιημένες αναπτύξεις, οι οποίες θα περιλαμβάνουν τόσο γραφειακούς όσο και οικιστικούς χώρους, σε πολύ κοντινή απόσταση μεν αλλά χωρίς να νιώθει ο εργαζόμενος ότι ο χώρος που διαμένει είναι ο ίδιος με αυτόν στον οποίο εργάζεται. Το φαινόμενο της εργασίας από το σπίτι που ανέδειξε η πανδημία του κορωνοϊού, φαίνεται πως ευνοεί μεσοπρόθεσμα την Κύπρο όπως μεταφέρεται στην «Κ», αφού οι υπεύθυνοι ανθρώπινο δυναμικού αυτών των μεγάλων οργανισμών κρίνουν το γενικότερο περιβάλλον στη χώρα μας ιδιαίτερα θετικό γι' αυτού του είδους εργασία. Πλεονεκτήματα, όπως ασφάλεια, σταθερότητα, καλές καιρικές συνθήκες, μικρές αποστάσεις, χαμηλό σχετικά κόστος διαβίωσης, παράγοντες που είναι ιδιαίτερα σημαντικοί για εταιρείες με χιλιάδες άτομα προσωπικό. Υπάρχουν βέβαια παράγοντες - αγκάθια που σίγουρα χρήζουν βελτίωσης, όπως οι συγχωνωμένες και η αεροπορική συνδεσιμότητα, ωστόσο, εκφράζεται η αισιοδοξία πως με την αύξηση της ζήτησης θα υπάρξει και η ανάλογη αύξηση στην προσφορά.

Το ενδιαφέρον σε πράξεις

Προ μερικών μηνών -όπως ήδη είχε γίνει γνωστό- μέρος των εργασιών τους στην Κύπρο μετέφεραν οι λιβανέζικων συμφερόντων εταιρείες Technorion (στην Κύπρο έχει εγγραφεί η εταιρεία Technorion Software Solutions Limited) και Swittle. Επίσης έγινε γνωστό πως η γαλλική εταιρεία ανάπτυξης λογισμικού, Murex, προτίθεται να

Η υλοποίηση του ενδιαφέροντος επηρεάζει θετικά όλο το φάσμα της οικονομίας, από την εκπαίδευση και την ανάπτυξη εξειδικευμένων χώρων διαμονής και εργασίας, μέχρι τα κρατικά έσοδα.

λειτουργήσει δορυφορικό γραφείο στην Κύπρο το δεύτερο εξάμηνο του τρέχοντος έτους. Παράλληλα, κι άλλες εταιρείες από τον τομέα της τεχνολογίας έχουν ήδη λάβει την απόφαση για μεταφορά μέρους των εργασιών τους στην Κύπρο, ενώ σημαντικός αριθμός υφιστάμενων ξένων εταιρειών προχωρά στην αναβάθμιση της βάσης που διατηρούν στο νησί μας μεταφέροντας εξειδικευμένο προσωπικό από άλλες χώρες. Σύμφωνα με την μέχρι τώρα πληροφόρηση, αυτήν τη στιγμή υπάρχουν ακόμα έξι διεθνείς όμιλοι οι οποίοι εξετάζουν σοβαρά το ενδεχόμενο εγκατάστασης στην Κύπρο. Το ενδιαφέρον προέρχεται τόσο από εταιρείες που εδρεύουν στη γύρω περιοχή εκτός ΕΕ, όσο και από ασιατικές εταιρείες

αλλά και από τις ΗΠΑ. Κληθείς να σχολιάσει τα παραπάνω ο Γενικός Διευθυντής του Invest Cyprus, Γιώργος Καμπανέλλας, δήλωσε στην «Κ» τα εξής: «Το ενδιαφέρον αυξάνεται συνεχώς και είμαστε αισιόδοχοι πως τους επόμενους μήνες θα δούμε ακόμα περισσότερες διεθνείς εταιρείες να επιλέγουν την Κύπρο ως περιφερειακό κέντρο για τις εργασίες τους. Τα τελευταία χρόνια έχει γίνει μία τεράστια προσπάθεια προς αυτήν την κατεύθυνση, που Οργανισμό μας να επενδύει στον στρατηγικό αυτό στόχο σημαντικό μέρος των οικονομικών και ανθρώπινων πόρων και είμαστε ιδιαίτερα ικανοποιημένοι που βλέπουμε ότι αποδίδει, ακόμα και υπό συνθήκες πανδημίας».

Βελτίωση του δείκτη DESI

Η κάθοδος εταιρειών τεχνολογίας στην Κύπρο δημιουργεί και παράπλευρα σημαντικά οφέλη, όπως είναι η συμβολή στη βελτίωση του δείκτη DESI (Digital Economy and Society Index) στον οποίο παραδοσιακά η Κύπρος είναι ανάμεσα στους τελευταίους στην ΕΕ. Οι εταιρείες τεχνολογίας και το εξειδικευμένο προσωπικό που μεταφέρουν στην Κύπρο, συμβάλλει στη βελτίωση επιμέρους στοιχείων του δείκτη, όπως το ανθρώπινο δυναμικό, η παροχή διαδικτυακών υπηρεσιών, η συμπεριληψη ψηφιακής τεχνολογίας σε μία επιχείρηση. Το 2020, η Κύπρος ήταν τέταρτη από

το τέλος στον δείκτη DESI, πάνω μόνο από Ιταλία, Ρουμανία, Ελλάδα και Βέλγιο, συγκεντρώνοντας 44 βαθμούς. Παρόλο που υπήρξε βελτίωση σε σχέση με το 2019 και το 2018, εντούτοις, η χώρα ακόμα υστερεί από τον μέσο όρο στην ΕΕ, ο οποίος είναι στο 52,6 και πολύ περισσότερο από την πρωτοπόρο της κατάταξης, την Φινλανδία, της οποίας η βαθμολογία ξεπερνά το 70. Η ενίσχυση της ψηφιακής οικονομίας περιλαμβάνεται στους πυλώνες τους οποίους αναπτύσσει το υπουργείο Οικονομικών στα πλαίσια του Πολυετούς Σχεδίου και του Ταμείου Ανάκαμψης της ΕΕ.

Στο Σχέδιο εμπίπτουν διπλώματα ευρεσιτεχνίας, προγράμματα λογισμικού τα οποία προστατεύονται από πνευματικά δικαιώματα κι άλλα άυλα περιουσιακά στοιχεία τα οποία μπορεί να μην είναι τόσο εμφανή.

Πόλος έλξης τα πολλά πλεονεκτήματα

Η Κύπρος προσφέρει ένα συνδυασμό από πλεονεκτήματα τα οποία είναι ιδιαίτερα σημαντικά για εταιρείες τεχνολογίας. Ενδεχομένως το σημαντικότερο να αφορά στο καθεστώς πνευματικής ιδιοκτησίας (IP Regime) γύρω από εταιρείες τεχνολογίας. Το κυπριακό IP Regime συμμορφώνεται πλήρως με τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ και έχει ελεγχθεί από το ευρωπαϊκό Code of Conduct. Το σημαντικό πλεονέκτημα που δημιουργείται για τέτοιου είδους εταιρείες οι οποίες δραστηριοποιούνται μέσω Κύπρου, είναι πως μέχρι και το 80% των κερδών τα οποία εμπίπτουν στο IP Regime, μπορούν να εξαιρεθούν από τη φορολογία, κάτι που συνδυαστικά μειώνει τον φορολογικό συντελεστή από 12,5% σε 2,5%. Αξίζει να σημειωθεί πως αυ-

τήν την περίοδο οι κυπριακές Αρχές ετοιμάζονται για διαβούλευση με τις ευρωπαϊκές για ανανέωση του Σχεδίου. Στο Σχέδιο εμπίπτουν διπλώματα ευρεσιτεχνίας, προγράμματα λογισμικού τα οποία προστατεύονται από πνευματικά δικαιώματα κι άλλα άυλα περιουσιακά στοιχεία τα οποία μπορεί να μην είναι τόσο εμφανή. Το σχέδιο δεν καλύπτει εμπορικά σήματα και πνευματικά δικαιώματα. Όπως λοιπόν μεταφέρεται στην «Κ», το IP Regime, σε συνδυασμό με τους χαμηλούς συντελεστές φορολογίας εργαζομένων, αποτελούν από τους πιο ελκυστικούς συνδυασμούς στην Ευρώπη. Υπενθυμίζεται ότι ισχύουν ειδικά κίνητρα για υψηλόβαθμα στελέχη από το εξωτερικό και νέους φορολογικούς κατοίκους Κύπρου. Τα συγκεκριμένα φορολογικά κί-

νητρα, σε συνδυασμό με όσα αναφέρθηκαν προηγουμένως αλλά και το χαμηλό κόστος λειτουργίας - τόσο σε σχέση με άλλους προορισμούς όσο και σε σχέση με το επίπεδο των υπηρεσιών που προσφέρονται- δημιουργούν ένα πλήρες πακέτο, το οποίο είναι ιδιαίτερα ελκυστικό για οργανισμούς από το εξωτερικό ώστε να εντάξουν την Κύπρο ψηλά στις επιλογές τους για μετεγκατάσταση ή μεταφορά έδρας. Τέλος, η εγκατάσταση ξένων εταιρειών στην Κύπρο, όχι υπό τη μορφή των «shell companies» όπου φυσικά υπήρξαν μεγάλοι περιορισμοί τα προηγούμενα χρόνια, δεν είναι καινούργιο φαινόμενο. Εταιρείες όπως η TSYS, η Amdocs, η Wargaming, η NCR, η eToro, δεκάδες ναυτιλιακές, ακόμα κι εταιρείες οι οποίες ξεκίνησαν ως start-

ups, όπως η ρωσικών συμφερόντων εταιρεία ανάπτυξης παιχνιδιών, Nexters, της οποίας η έδρα είναι στη Λάρνακα. Η Nexters δε, ετοιμάζεται να μετατραπεί σε δημόσια, με στόχο να αντλήσει εκατοντάδες εκατομμύρια, αφού η αξία της υπολογίστηκε σε 1,9 δισ. ευρώ.

Όσον αφορά δε, στον τομέα της στέγασης μεγάλων επιχειρήσεων που θέλουν να εγκατασταθούν Κύπρο, υπάρχει επί παραδείγματι η ανάπτυξη 30 εκατ. ευρώ που είχε καταγράψει η «Κ» σε παλαιότερο ρεπορτάζ της, του Labs Tower από τον Ισραηλινό μεγαϊστάνα Teddy Sagi. Παρότι θα αξιοποιηθεί για να στεγάσει αριθμό επιχειρήσεων τις οποίες διαχειρίζεται ο κ. Sagi, υπολογίζεται πως θα είναι από τις μεγαλύτερες επενδύσεις στο κέντρο της Λευκωσίας.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του KALLUM PICKERING*

Ρίσκο για τη Βρετανία η αύξηση φόρου στα εταιρικά κέρδη

Η βρετανική κυβέρνηση σκοπεύει να αυξήσει τον συντελεστή φορολόγησης των εταιρικών κερδών το 2023, αντιστρέφοντας μία πολιτική σαράντα ετών υπέρ της μείωσής του. Σύμφωνα με την εφημερίδα των Financial Times, το σχέδιο προκάλεσε αντιδράσεις στους κόλπους των επιχειρήσεων, θεωρώντας ότι θα λειτουργήσει αποτρεπτικά για τις επενδύσεις τους. Εν τω μεταξύ, η απόφαση αυτή έρχεται σε αντίθεση με τον στόχο του πρωθυπουργού Μπόρις Τζόνσον να καταστήσει το Ηνωμένο Βασίλειο μία φιλικότερη

προς τις επιχειρήσεις οικονομία. Ο τρέχων συντελεστής του 19% θα αυξηθεί στο 25% το 2023 κι αυτό ανατρέπει τον μακροπρόθεσμο στόχο των διαδοχικών κυβερνήσεων των Συντηρητικών, εφόσον το εν λόγω κόμμα εξασφάλισε την εξουσία το 2010 για να μειώσει τελικά το συνολικό φόρο στο 17% - κάτι, το οποίο θα ήταν μακρὰν το χαμηλότερο μεταξύ των προηγμένων οικονομιών.

Ο συντελεστής 25% θα ισχύει για εταιρείες με ετήσια κέρδη άνω των 250.000 στερλινών (292.000

ευρώ), δηλαδή για όλες τις επιχειρήσεις των δεικτών FTSE100 και FTSE250, ενώ μικρότερος θα είναι ο συντελεστής για εταιρείες με κέρδη κάτω των 250.000 στερλινών. Για όσες έχουν κέρδη κάτω των 50.000 λιρών (58.000 ευρώ) ο φόρος θα διατηρηθεί στο 19%.

Το αν τώρα θα προχωρήσει όπως σε αυξήσεις φόρων η βρετανική κυβέρνηση παραμένει αδιευκρίνιστο. Οι υπουργοί Οικονομικών συχνά προαναγγέλλουν φορολογικές αυξήσεις, τις οποίες μετέπειτα αναβάλλουν ή αναθεωρούν. Κι αυτό

συμβαίνει, όταν η οικονομική απόδοση ξεπερνά τις προβλέψεις που ενοσηματώθηκαν στα αρχικά δημοσιονομικά σχέδια. Εάν η ενίσχυση της ανάπτυξης υπερβεί την πρόβλεψη του Γραφείου Προϋπολογισμού, κατά την άποψή μας, είναι πολύ πιθανό η κυβέρνηση να αυξήσει τον αρχικό φορολογικό συντελεστή λιγότερο από ό,τι είχε προγραμματιστεί ή να καθυστερήσει την εφαρμογή του μέχρι τις εκλογές του 2024.

Η Βρετανία στην εποχή μετά τη διάλυση της Lehman Brothers το

2008 προσπάθησε να αυξήσει την παραγωγικότητά της, αλλά η δεκαετής λιτότητα, η γενικευμένη αβεβαιότητα και η έξοδος από την Ε.Ε. μέσα σε συνθήκες εξασθενημένης ανάπτυξης διεθνώς, περιορίσαν την οικονομική δυναμική και μείωσαν δραματικά τη μέση αύξηση της παραγωγικότητας. Από τη ζωνρή ετήσια αύξηση 2,4% το 1995-2007, η ωριαία παραγωγικότητα αυξήθηκε κατά μέσον όρο μόλις 0,4% το 2010-2019. Εν όψει της εντεινόμενης αισιοδοξίας για τις προοπτικές μετά την πανδημία, οι

αγορές διερωτώνται εάν η αύξηση των εταιρικών φόρων λειτουργήσει βλαπτικά.

Οι ανησυχίες αυτές δικαιολογούνται εν μέρει μόνο κατά την άποψή μας. Μία αύξηση τους θα μειώσει την κερδοφορία και μπορεί, πέραν του παράγοντα της εξόδου από την Ε.Ε., να ελαττώσει περαιτέρω την ελκυστικότητα του Η.Β. έναντι άλλων προηγμένων οικονομιών.

* Ο κ. Kallum Pickering είναι οικονομολόγος της Berenberg Bank.

Την εκτίμηση ότι μόλις τεθεί η πανδημία υπό έλεγχο τα πράγματα θα επιστρέψουν πολύ πιο γρήγορα από ότι φανταζόμαστε στην κανονικότητα, διατυπώνει ο Βίκτωρ Μαντοβάνη.

Δεν περιμένουμε θαύματα στον τουρισμό

Πώς θα κερδίσουμε το στοίχημα για το β' εξάμηνο του 2021 - Συνέντευξη Βίκτωρα Μαντοβάνη στην «Κ»

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΙΑ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Ο τουρισμός ανακάμπτει πολύ πιο γρήγορα από άλλους τομείς της οικονομίας, ωστόσο θα πρέπει να συντρέχουν κάποιες προϋποθέσεις δηλώνει στην «Κ» ο επίτιμος πρόεδρος του συνδέσμου ταξιδιωτικών πρακτόρων Κύπρου, Βίκτωρ Μαντοβάνη. Δίνει τις δικές του εισηγήσεις για τις αλλαγές που πρέπει να γίνουν, αναλύει τις προοπτικές και τις νέες τάσεις στον τουρισμό ένεκα πανδημίας, και εξηγεί γιατί δεν είναι η ώρα να διαφοροποιήσουμε το τουριστικό μας προϊόν.

-Ποιες οι προοπτικές του τουρισμού για το φετινό καλοκαίρι; Βλέπουμε φως στο τέλος του τούνελ;

-Κατ' αρχή πρέπει να λάβουμε υπόψη ότι καμιά οικονομική δραστηριότητα στο νησί μας αλλά και παγκόσμια δεν κτυπήθηκε σε τέτοιο βαθμό από την πανδημία όσο ο τουρισμός. Άρα ναι, υπάρχουν οπωσδήποτε καλύτερες προοπτικές για το 2021 αλλά να μην περιμένουμε θαύματα. Πρέπει επίσης να μην ξεχνάμε ότι υπάρχουν ακόμη πολλοί απρόβλεπτοι παράγοντες και ιδιαίτερα οι μεταλλάξεις του ιού που μπορούν να ανατρέψουν εύκολα τα σημερινά δεδομένα. Λαμβάνοντας λοιπόν υπόψη τις σημερινές ενδείξεις μπορούμε να είμαστε συγκρατημένα αισιόδοξοι για την φετινή χρονιά φτάνει να αποφύγουμε τις υπερβολές διότι η ζήτηση θα συνεχίσει να είναι σε χαμηλότερα επίπεδα από την προσφορά και ο ανταγωνισμός θα είναι αδυσώπητος.

-Τι ακριβώς εννοείτε με το «να αποφύγουμε τις υπερβολές»;

-Πρέπει να ζυγίσουμε προσεκτικά τα δεδομένα που έχουμε και τα οικονομικά οφέλη για την χώρα μας από τον τουρισμό και να πάρουμε τις ορθές αποφάσεις χωρίς ευθυνοφοβία. Οπωσδήποτε το πιο σημαντικό είναι η δημόσια υγεία αλλά το εγχείρημα θα είναι να διασφαλίσουμε μεν την υγεία των πολιτών, αλλά να βρούμε και την φόρμουλα για να προσελκύσουμε τουρισμό. Είναι επίσης αποδεδειγμένο ότι μετά από μεγάλες κρίσεις ο τουρισμός έχει το χαρακτηριστικό να

ανακάμπτει γρηγορότερα από άλλους τομείς της οικονομίας.

Απλοποίηση του flight pass -Τι πρωτόκολλα και τι μέτρα λοιπόν εισαγάγετε;

-Σε γενικές γραμμές είναι σημαντικό να βρούμε τον τρόπο ώστε να απλοποιήσουμε τις διαδικασίες και να μην δυσκολεύουμε τη ζωή των επισκεπτών μας είτε κατά την διάρκεια της πτήσης τους, είτε στο αεροδρόμιο, είτε κατά την διαμονή τους. Βάσει των περσιών στοιχείων η διασπορά του ιού στην χώρα μας από τουρίστες ήταν σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα και αυτό πρέπει να ληφθεί υπόψη. Είναι επίσης αναγκαίο να έχουμε όσο το δυνατό πιο σταθερή πολιτική. Οι περσινές παλινδρομήσεις με την κατηγοριοποίηση χωρών είχαν καταστροφικά αποτελέσματα.

-Μια εισήγηση είναι να γίνονται rapid test σε όλους τους επιβάτες στα αεροδρόμια.

-Το ιδανικό θα ήταν να γίνονταν rapid test πριν την επιβίβαση στο αεροπλάνο όπως ήδη κάνουν μερικές αερογραμμές στην Αμερική και στην Ιταλία. Δεν γνω-

Μόνο υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις μπορεί να έχουμε θετικές εκπλήξεις το β' εξάμηνο του 2021.

ρίζω όμως πόσο εφικτό είναι αυτό το μέτρο. Το rapid test κατά την άφιξη είναι και αυτό ένα καλό μέτρο. Συζητείται βεβαίως και το Ευρωπαϊκό πιστοποιητικό εμβολιασμού, ένα άλλο καλό εργαλείο αν και πολύ φοβάμαι ότι με τους ρυθμούς που κινούνται οι Βρυξέλλες δεν θα το έχουμε σύντομα. Πρέπει επίσης να απλοποιηθεί η συμπλήρωση του flight pass και να μεταφραστεί σε περισσότερες γλώσσες. Είναι αδικαιολόγητα πολύπλοκη και δημιουργεί αχρείαστο άγχος στους ταξιδιώτες. As παραδειγματιστούμε από το flight pass της Ελ-

«Πρώτα πρέπει να βελτιώσουμε τα κακώς έχοντα και μετά να στοχεύσουμε στον ποιοτικότερο τουρισμό και όχι αντίστροφα, σημειώνει ο κ. Μαντοβάνη».

λάδος και άλλων χωρών.

-Οι ξενοδοχοί εισιγήθηκαν επίσης τον εμβολιασμό κατά προτεραιότητα του ξενοδοχειακού προσωπικού.

-Γιατί όχι. Ότι μπορούμε να κάνουμε ώστε οι επισκέπτες μας να νιώθουν ασφάλεια αλλά και αυτοί που έρχονται σε επαφή μαζί τους, ας το κάνουμε. Το πόσο εφικτό όμως είναι αυτό το μέτρο βάσει της διαθεσιμότητας των εμβολίων άλλοι θα το αποφασίσουν!

-Πώς βλέπετε την συμφωνία της Κυπριακής Δημοκρατίας με το Ισραήλ;

-Οι διακρατικές συμφωνίες σπάει να φέρνουν αποτελέσματα σε θέματα τουρισμού. Αυτή όμως είναι μια διαφορετική περίπτωση και πιστεύω ότι θα έχει πολύ θετικό αντίκτυπο. Η Κυβέρνηση ως εκ τούτου καλείται να προχωρήσει σε παρόμοιου τύπου συμφωνίες και με άλλα κράτη και ειδικότερα με το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ρωσία που είναι οι δυο κυριότερες αγορές μας. Εδώ πρέπει να προσθέσουμε ότι η ανακοίνωση του Υφυπουργείου Τουρισμού για άνοιγμα του νησιού μας στους εμβολιασθέντες Βρετανούς ήταν μια εξαιρετικά

Ισορροπούμε σε τεντωμένο σχοινί

-Καταληκτικά, τι να περιμένουμε από αυτό το καλοκαίρι;

-Θα έλεγα ότι ισορροπούμε σε τεντωμένο σχοινί. Κατ' αρχή είναι αναγκαίο να βελτιώσουμε την επιδημιολογική μας εικόνα. Με τον αριθμό κρουσμάτων που έχουμε αυτή την στιγμή είμαστε χαμένοι από χέρι. Είναι επίσης εκ των υψών άνευ να βρούμε την χρυσή τομή μεταξύ του τουριστικού πρωτοκόλλου και της διασφάλισης της δημόσιας υγείας. Η διαθεσιμότητα των εμβολίων στην Ευρώπη θα παίξει και αυτή τον δικό της ρόλο όπως και οι πιθανές μεταλλάξεις. Τέλος να μην ξεχνάμε ότι δεν είμαστε ο μοναδικός τουριστικός προορισμός της υπηλίου. Γνωρίζουμε ότι το λειτουργικό μας κόστος δεν είναι το χαμηλότερο στην Μεσόγειο, άρα ο τουριστικός κλάδος θα χρειασθεί κρατική στήριξη για να μπορέσει να προσφέρει ανταγωνιστικές τιμές. Αν όλα κυλήσουν ομαλά υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να έχουμε θετικές εκπλήξεις το δεύτερο εξάμηνο του 2021.

πετυχημένη και εύστοχη κίνηση που έδωσε τεράστια ώθηση στις κρατήσεις έστω και πρόσκαιρα. Επίσης η προβολή που έχει γίνει για το νησί μας αυτές τις μέρες στην Μεγάλη Βρετανία δεν μετριάται σε χρήμα.

Η νέα κανονικότητα -Πιστεύετε ότι θα υπάρξουν αλλαγές στον τουριστικό τομέα μετά το τέλος της πανδημίας;

-Το τελευταίο διάστημα έχουν εκπονηθεί εκατοντάδες μελέτες για το πόσο θα μεταλλαχθεί(!) ο τουρισμός, ποιοι οργανισμοί και

αερογραμμές θα επιβιώσουν, ποιοι προορισμοί θα βγουν νικητές και ποιοι χαμένοι. Μέχρι και νέες διαμορφώσεις της καμπίνας επιβατών των αεροσκαφών έχουν σχεδιαστεί για να ελεγχθεί η μετάδοση του ιού. Η αλήθεια είναι ότι κανείς δεν γνωρίζει με βεβαιότητα τι θα συμβεί. Αν θέλετε όμως μια πρόβλεψη, η προσωπική μου άποψη είναι ότι μόλις τεθεί η πανδημία υπό έλεγχο τα πράγματα θα επιστρέψουν πολύ πιο γρήγορα από ότι φανταζόμαστε στην κανονικότητα. Το 2021 θα είναι βέβαια μια διαφορετική και δύσκολη χρονιά. Κατ' αρχή οι πρώτοι 6 μήνες έχουν ήδη χαθεί. Άλλο στοιχείο που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι ότι θα ξεκινήσουν να ταξιδεύουν συντομότερα οι νεαρότερες ηλικίες που έχουν μικρότερη αγοραστική δύναμη. Οι αγορές θα κινηθούν επίσης σε μεγάλο βαθμό με κρατήσεις της «τελευταίας στιγμής». Πέρα από αυτά, αρχικά θα δούμε ένα δισταγμό στα μεγάλα ταξίδια και σε άγνωστους προορισμούς ενώ πολλοί θα προτιμήσουν τον εγχώριο τουρισμό, την μετακίνηση με ιδιωτικό όχημα και ίσως την διαμονή σε διαμέρισμα. Όσο αφορά τα επαγγελματικά ταξίδια και τα συνέδρια εδώ τα πράγματα θα είναι πιο δύσκολα και θα χρειασθεί πολύ περισσότερος χρόνος για να επανέλθουν στα προ-πανδημίας επίπεδα.

-Πολλοί λένε ότι αυτή είναι η ευκαιρία που περιμέναμε για να στοχεύσουμε σε πιο ποιοτικό τουρισμό.

-Πολλοί επίσης λένε ότι «η κρίση φέρνει και ευκαιρίες». Κάτι που εγώ θεωρώ ένα κλισέ παρηγοριάς. Δεν χρειαζόμαστε αυτή την κρίση για να στοχεύσουμε σε ποιοτικότερο τουρισμό. Ούτε για να διαφοροποιήσουμε τις αγορές μας ή το τουριστικό προϊόν μας. Αυτή εξέλιξη δεν είναι η κατάλληλη περίοδος. Για να πετύχουμε τα πιο πάνω χρειαζόμαστε πρωτίστως το κατάλληλο προϊόν και υψηλού επιπέδου υπηρεσίες. Κάτι που αυτή την στιγμή δεν διαθέτουμε. Πρώτα πρέπει να βελτιώσουμε τα κακώς έχοντα και μετά να στοχεύσουμε στον ποιοτικότερο τουρισμό και όχι αντίστροφα.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΤΡΟΥ Γ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ**

Η πανδημία του λαϊκισμού

Με την εξάπλωση της πανδημίας του κορωνοϊού πριν από έναν χρόνο περίπου, αρκετές χώρες στον κόσμο αποδείχθηκε ότι δεν ήταν κατάλληλα προετοιμασμένες για την αντιμετώπισή της. Στην Ευρώπη κάποιοι ηγέτες κρατών προσπαθούσαν να πείσουν τους πολίτες ότι οι χώρες τους θα παρέμεναν αλώβητες και ότι ο ιός δεν θα παγκοσμιοποιηθεί. Για να στηρίξουν τη θέση τους ότι η πανδημία θα παρέμενε περιορισμένη όπως πιστευσαν στην Ασία, χρησιμοποίησαν τη γνωστή τεχνική του ψεύδους, της παραπληροφόρησης και του λαϊκισμού.

Ο όρος λαϊκισμός έχει σήμερα παραβιαστεί αφού, όπως επεξηγεί ο Γ. Μπαμπινιώτης, λαϊκισμός είναι η ιδέα σύμφωνα με την οποία οι επιθυμίες και οι πεποιθήσεις των

λαϊκών μαζών αποτελούν βάσιμο οδηγό πολιτικής δράσης. Στην περίπτωση, όμως, της πανδημίας, ο όρος λαϊκισμός, χρησιμοποιήθηκε από μερίδα ηγετών με την κακόσημη πλευρά που είναι το ψεύτικο, φτιαχτό λαϊκό στοιχείο, που μμιείται να απλοποιεί τις ευνοϊκές του.

Αυτή η προσφιλής τακτική λαϊκιστών ηγετών στοχεύει κυρίως στη χειραγώγηση του λαού, δημιουργώντας κλίμα πολιτικής πόλωσης. Σε αυτή την περίπτωση, ο λαϊκισμός ως ιδεολογία του λαού παραρμηνεύθηκε και ήλθε σε σύγκρουση με τη δημοκρατική δραστηριότητα των απλών πολιτών.

Η λαϊκιστική ιδεολογία, με την ορθή έννοια, δεν πρέπει να περιορίζει την ελευθερία, τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα των

πολιτών, αλλά αντιθέτως να αποσκοπεί στη διεκδίκηση και ικανοποίηση των λαϊκών συναισθημάτων και προσδοκιών όπως γράφει ο Γ. Μπαμπινιώτης. Πολλές φορές λαϊκιστές ηγέτες προσφεύγουν στην αντιπαλότητα με άλλους και στους λαϊκιστές, στον διαχωρισμό μεταξύ των λίγων και των πολλών.

Στις 9 Μαΐου 1950 ο Ρομπέρ Σουζάν έθεσε τα θεμέλια της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα, διακηρύσσοντας τη δημιουργία μιας πραγματικής αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών-μελών. Αυτή τη βαρυσήμαντη διακήρυξη δεν φαίνεται να τηρούν ευλαβικά σήμερα αρκετοί Ευρωπαίοι ηγέτες, οι οποίοι μπορεί να δηλώνουν πίστη

στην εφαρμογή της Πράσινης Συμφωνίας, για να καταστεί η Ευρώπη η πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρος μέχρι το 2050, όμως αρνούνται να απαλλαγούν από τον άνθρακα και τη χρήση ορυκτών καυσίμων.

Η Ε.Ε. περφηανεύεται, επίσης από το 1950 δεν υπήρξε κανένας πόλεμος στην Ευρώπη μεταξύ κρατών-μελών, όμως οι πόλεμοι σε διάφορες χώρες του κόσμου γίνονται με τη χρήση ευρωπαϊκών όπλων. Ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε. μιλά για διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, απαγορεύει τις διακρίσεις λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή σεξουαλικού προσανατολισμού, αλλά σε πολλές χώρες της Ε.Ε. οι διακρίσεις μεταξύ γυναικών και ανδρών, κοινωνικών

στρωμάτων και οι επιθέσεις εναντίον προσφύγων/μεταναστών αποτελούν καθημερινό φαινόμενο.

Σύμφωνα με το Νορβηγικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (NRC), ευάλωτες ομάδες πληθυσμού, εγκαταλείπουν τις χώρες τους για να διασφαλίσουν ένα καλύτερο μέλλον σε μια ξένη χώρα, βιώνοντας συγκρούσεις, βασανιστήρια, ψυχολογική και σωματική βία, ταπείνωση, ζώντας σε άθλιες συνθήκες και ευάλωτοι στην πανδημία του κορωνοϊού. Στην Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, την Υεμένη, το Τσαντ, τον Νίγηρα, το Αφγανιστάν, την Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, τη Συρία, τη Σομαλία, τη Μιανμάρ και αλλού, άνθρωποι υποφέρουν εξευτελιζόνται, εκτοπίζονται και εκθίθενται στην πανδημία.

Όλοι αυτοί οι αδύναμοι άνθρω-

ποι αποτελούν στόχο των πανταχού λαϊκιστών, οι οποίοι χρησιμοποιούν τον ανθρώπινο πόνο και την δυσκολία τους να έχουν εύκολη πρόσβαση σε απλές ανθρώπινες συνθήκες διαβίωσης, για να διατηρήσουν τα πολιτικά τους αξιώματα.

Η Ε.Ε. θα δαπανήσει 3,5 τρισεκατομμύρια ευρώ περίπου για αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης μαζί με το συμπληρωματικό Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάκαμψης για προστασία της υγείας των πολιτών και για ενίσχυση των ανάκαμψης της ευρωπαϊκής οικονομίας. Μακάρι αυτά τα κονδύλια να μείνουν μακριά από λαϊκιστικές αντιπαράθεσεις που διαχωρίζουν τους πολίτες στους «Αυτούς» και στους «Εμείς».

Ο κ. Αντρου Γ. Καραγιάννης είναι δήμαρχος Δερίνειας.

Μεγάλο στοίχημα ο περιορισμός της ανεργίας

Το συνολικό πακέτο στήριξης, μαζί με τα μέτρα της οικονομίας και των εργαζομένων αγγίζει μέχρι σήμερα τα 1,6 δισ.

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Όσο καθυστερεί η παγκόσμια οικονομική ανάκαμψη το 2021, τόσο οι επιπτώσεις της πανδημίας θα πληθαίνουν για όλα τα κράτη. Στην περίπτωση της Κύπρου, αν και τη βρήκε με πλεονάσματα και όχι με ελλείμματα, δεν στάθηκαν από μόνα τους ικανά να ανακόψουν έστω και μερικώς κάποιες από τις επιπτώσεις, όπως είναι της ανεργίας. Αν και υπάρχουν αποκλίσεις σχετικά με τα επίπεδα ανεργίας της Κύπρου από τη Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (CyStat) και την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (Eurostat) και οι δύο υπηρεσίες αποτυπώνουν αύξηση. Η Κυβέρνηση εξήγγειλε την Παρασκευή νέα μέτρα στήριξης της οικονομίας με εφάπαξ καταβολή ποσών, αλλά και την συνέχιση των προγραμμάτων ενίσχυσης των μισθών σε επιχειρήσεις και αυτοτελώς εργαζομένους. Η καταβολή χρημάτων που έχει γίνει από πέρυσι, όπως έχουν μεταφέρει κατ'επανάληψη οι οικονομολόγοι του Υπουργείου Οικονομικών, δεν πρέπει να σταματήσει απότομα και η στήριξη να συνεχιστεί. Η μέχρι τούδε οικονομική στήριξη και συγκεκριμένα από το Μάρτιο του 2020 έως και τη δεδομένη στιγμή, θα «πίσει τόπο» μόνο αν συνεχιστεί μέχρι να επέλθει -και μάλιστα σθεναρά- η οικονομική ανάκαμψη. Σύμφωνα με την Eurostat, στην Κύπρο η ανεργία μειώθηκε σε 6,8% τον Ιανουάριο του 2021 (31.000 άτομα, 7,2% για τους άνδρες και 6,3% για τις γυναίκες) από 7,3% το Δεκέμβριο του 2020. Ένα χρόνο νωρίτερα, όμως, το ποσοστό της ανεργίας ήταν 6,4% (29.000 άτομα). Η ανεργία των νέων ανήλθε στο 20,1% (8.000 άτομα) τον Δεκέμβριο του 2020 βάσει των

Αναπτύχθηκαν ειδικά σχέδια προς εργοδότηση ανέργων, μέσα στο πλαίσιο των μέτρων που υπάρχουν για την αντιμετώπιση των οικονομικών δυσκολιών.

τελευταίων διαθέσιμων στοιχείων, ενώ ένα χρόνο νωρίτερα, το ποσοστό αυτό ήταν 13,4% (5.000 άτομα). Σύμφωνα με την CyStat, στο 7,6% διαμορφώθηκε το ποσοστό της ανεργίας το 2020, σε σύγκριση με 7,1% το 2019, δείχνοντας επίσης μια αυξητική τάση.

Την Παρασκευή ανακοινώθηκε το νέο πακέτο στήριξης της οικονομίας ύψους 70 εκατ. ευρώ λόγω

Το ύψος του πακέτου στήριξης της οικονομίας που εξαγγέλθηκε την Παρασκευή ανέρχεται στα 70 εκατ. ευρώ.

της παράτασης των περιοριστικών μέτρων ενόψει αντιμετώπισης της πανδημίας. Το νέο πακέτο περιλαμβάνει πλάνο για εφάπαξ χορηγία στις επιχειρήσεις ύψους 30 εκατ. ευρώ και φυσικά ένα σχέδιο στήριξης των μισθών των εργαζομένων ύψους 40 εκατ. ευρώ. Το κλειδί όμως για όλα τα παραπάνω -και απαραίτητη προϋπόθεση συμμετοχής είναι η εργοδοσία να μην έχει προβεί

σε οποιαδήποτε απολύσεις, ενώ το ύψος της στήριξης που παρέχεται σε μισθωτούς εργαζομένους ανέρχεται στο 60% των ακαθάριστων απολαβών τους, με μέγιστο τα 1.214 ευρώ σε μηνιαία βάση και ελάχιστο τα 360 ευρώ. Δεν είναι το πρώτο μήνυμα που έχουν στείλει από κοινού, ο Υπουργός Οικονομικών Κωνσταντίνος Πετρίδης και η Υπουργός Εργασίας Ζέτα Αιμιλιανίδου. Από το καλοκαίρι του 2020 άρχισαν να στέλνουν αυστηρά μηνύματα προς την εργοδοσία, από τη μία να εκμεταλλευθούν (εάν φυσικά πρέπει) τα σχέδια στήριξης, αλλά και από την άλλη να μην προχωρήσουν σε μονομερείς αποφάσεις που συνιστούν καταπάτηση των εργασιακών θεσμών σε μια προσπάθεια μη αύξησης της ανεργίας. Αναπτύχθηκαν ειδικά σχέδια προς εργοδότηση ανέργων, μέσα στο πλαίσιο των μέτρων που υπάρχουν για την αντιμετώπιση των οικονομικών δυσκολιών που προκύπτουν ή προέκυψαν από την πανδημία. Το ειδικό σχέδιο στήριξης των ανέργων απευθύνεται σε οποιοδήποτε πρόσωπο, το οποίο είναι εγγεγραμμένο ως κανονικός άνεργος στο Μητρώο της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης καθ'όλη τη διάρκεια του μήνα που έχει εξαγγελθεί η στήριξη.

Ίδια συνταγή

Σύμφωνα με τον Υπουργό Οικονομικών Κωνσταντίνο Πετρίδη κατά την παρουσίαση του νέου πακέτου, ανέφερε πως το συνολικό πακέτο στήριξης, μαζί με τα άλλα στοχευμένα μέτρα στήριξης της οικονομίας και των εργαζομένων αγγίζει μέχρι σήμερα τα 1,6 δισ. ευρώ. Εξήγησε πως, στις αρχές Ιουλίου του 2020, δόθηκε η πρώτη εφάπαξ κρατική στήριξη ύψους 100 εκατ. ευρώ σε

30.000 επιχειρήσεις και αυτοτελώς εργαζομένους για κάλυψη των λειτουργικών τους εξόδων, όπως ενοίκια και δόσεις για αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας. Συνέχισε πως τον Νοέμβριο του 2020 δόθηκε το δεύτερο εφάπαξ πακέτο, λόγω των στοχευμένων περιοριστικών μέτρων σε Λεμεσό και Πάφο, ενώ τον Φεβρουάριο του 2021 εξαγγέλθηκε το τρίτο εφάπαξ σχέδιο ύψους 200 εκατ. ευρώ για όλες τις επιχειρήσεις και τους αυτοτελώς εργαζομένους που είχαν πληγεί από την πανδημία, λόγω του δεύτερου γενικότερου lockdown. Παράλληλα, μέσα σε ένα χρόνο, οι δαπάνες για τη στήριξη των εργαζομένων μέσω των ειδικών σχεδίων που υλοποιεί το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανήλθαν στα 630 εκατ. ευρώ. Ποιες είναι όμως οι λεπτομέρειες του πακέτου στήριξης της οικονομίας που εξαγγέλθηκε την Παρασκευή, το ύψος του οποίου ανέρχεται στα 70 εκατ. ευρώ και που τα 30 εκατ. αφορά εφάπαξ ποσά; Θα δοθούν σε αυτοτελώς εργαζομένους, χωρίς οποιοδήποτε εργοδοτούμενο, περιλαμβανομένων και των συνταξιούχων, το ποσό των 700 ευρώ. Σε εργοδότες που εργοδοτούν ένα εργαζόμενο 1.200 ευρώ, σε εργοδότες που εργοδοτούν δύο εργαζομένους 2.000, σε εργοδότες που εργοδοτούν 3-5 εργαζομένους 3.500 ευρώ, σε εργοδότες που εργοδοτούν 6-9 εργαζομένους 5.000, σε εργοδότες που εργοδοτούν 10-20 εργαζομένους 7.500, σε εργοδότες που εργοδοτούν 21-50 εργαζομένους 10.000 και σε εργοδότες που εργοδοτούν άνω των 50 εργαζομένων θα δοθούν 15.000. Τα υπόλοιπα 40 εκατ. αφορούν την μισθολογική στήριξη που παραχωρεί το Υπουργείο Εργασίας.

Κ

Το περιοδικό της Καθημερινής της Κυριακής

Την Κυριακή 21 Μαρτίου μαζί με την ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Στα 2,5 δισ. ευρώ διαμορφώθηκε η αξία των ελληνικών εξαγωγών τον Ιανουάριο

Αντοχές συνεχίζουν να επιδεικνύουν οι ελληνικές εξαγωγές, καθώς, παρά την παγκόσμια οικονομική ύφεση, ξεκίνησαν το 2021 με θετικό πρόσημο, έστω και με χαμηλό ρυθμό ανάπτυξης. Στους επιβαρυντικούς παράγοντες για τις εξαγωγές θα πρέπει να συμπεριληφθούν, πέραν της ύφεσης, οι σημαντικές καθυστερήσεις που παρατηρούνται στις θαλάσσιες μεταφορές των εμπορευμάτων εξαιτίας της δρομολόγησης λιγότερων πλοίων, καθώς και οι καθυστερήσεις και το αυξημένο κόστος στις εισαγωγές πρώτων

Χημικά, τρόφιμα, πρώτες ύλες και ποτά - καπνός ήταν οι κατηγορίες στις οποίες καταγράφηκε σημαντική αύξηση.

υλών και υλικών που χρειάζονται οι εξαγωγικές επιχειρήσεις, λόγω της έλλειψης κοντέινερ που παρατηρείται τους τελευταίους μήνες. Χημικά, τρόφιμα, πρώτες ύλες και ποτά - καπνός ήταν οι κατηγορίες στις οποίες καταγράφηκε σημαντική αύξηση των εξαγωγών τον πρώτο μήνα του τρέχοντος έτους.

Ειδικότερα, σύμφωνα με όσα ανακοίνωσε η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), οι εξαγωγές, συμπεριλαμβανομένων των πετρελαιοειδών, τον Ιανουάριο του 2021 σημείωσαν μείωση 12,1% και διαμορφώθηκαν στα 2,51 δισ. ευρώ, από 2,85 δισ. ευρώ τον αντίστοιχο μήνα του 2020.

Εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών, όμως, οι εξαγωγές εμφανίζονται ενισχυμένες κατά 1%, στα 2,01 δισ. ευρώ, από 1,99 δισ. ευρώ τον Ιανουάριο του 2020.

Πτωτικά κινήθηκαν όμως και οι εισαγωγές τον Ιανουάριο του 2021, καθώς συρρικνώθηκαν κατά 794,5 δισ. ευρώ ή κατά 16,7% και διαμορφώθηκαν σε 3,95 δισ. ευρώ έναντι 4,75 δισ. ευρώ τον Ιανουάριο του 2020. Εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών, οι εισαγωγές αγαθών υποχώρησαν στα 3,06 δισ. ευρώ, από 3,44 δισ. ευρώ, κάμψη δηλαδή της τάξεως του 10,9%.

Το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου μειώθηκε κατά 23,8% τον Ιανουάριο του 2021 σε σύγκριση με τον Ιανουάριο του 2020. Εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών, η μείωση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου ήταν 27,3%.

Εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών, οι ελληνικές εξαγωγές προς τις χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατέγραψαν αύξηση 3,8%, ενώ οι εξαγωγές προς τις τρίτες χώρες υποχώρησαν κατά 4,5%.

Οι εξαγωγές των πετρελαιοειδών εξακολουθούν να υποχωρούν σε ποσοτήτα και αξία, φαινόμενο που παρατηρείται από πέρυσι, με βασική αιτία την πανδημία. Τον Ιανουάριο του 2021 οι εξαγωγές πετρελαιοειδών υποχώρησαν κατά 40,6%. Μείωση καταγράφηκε επίσης στις εξαγωγές μηχανημάτων κατά 11,7%, διαφόρων βιομηχανικών προϊόντων κατά 18,7%, στις εξαγωγές λαδιών κατά 2,1%, καθώς και στις εξαγωγές των λεγόμενων εμπιστευτικών προϊόντων κατά 30,1%.

Από την άλλη, υψηλή ώθηση στις ελληνικές εξαγωγές εξακολουθούν να δίνουν οι μεγάλοι εξαγωγικοί κλάδοι των τροφίμων και των χημικών, όπου ανήκουν τα φάρμακα.

Οι εξαγωγές τροφίμων αυξήθηκαν κατά 2,4%, στα 416 εκατ. ευρώ, οι εξαγωγές βιομηχανικών ειδών κατά 5%, στα 420,7 εκατ. ευρώ, οι εξαγωγές χημικών κατά 13,2%, στα 425 εκατ. ευρώ, από 375,6 εκατ. ευρώ τον Ιανουάριο του 2020, οι εξαγωγές πρώτων υλών κατά 11,7%, στα 143,9 εκατ. ευρώ, ενώ τέλος ενισχύθηκαν και οι εξαγωγές ποτών - προϊόντων καπνού κατά 16,9%, στα 65,7 εκατ. ευρώ.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Το άνοιγμα της αγοράς αναβάλλεται, το κόστος της στήριξης αυξάνεται

Νέα μέτρα αξίας 2,5 δισ., καθώς το χρονοδιάγραμμα πάει ένα μήνα πίσω

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Απρίλιο ανοίγει η λιανική, Μάιο η εστίαση και ο τουρισμός και Ιούλιο, ίσως, τα μπαρ σε κλειστούς χώρους. Αυτό είναι το νέο αφήγημα στην κυβέρνηση, που θέτει το πλαίσιο για έναν υποτυπώδη σχεδιασμό, καθώς η πανδημία συνεχίζει να καλπάζει, ανατρέποντας τις προβλέψεις και εκτινάσσοντας το κόστος για την οικονομία.

Ο πρωθυπουργός και το οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης ανακοίνωσαν την Πέμπτη ένα νέο πακέτο μέτρων στήριξης, 2,5 δισ. ευρώ, που κανονικά θα ήταν το τελευταίο, αλλά έτσι όπως εξελίσσεται η κατάσταση, ίσως και να μην είναι. Δεν είναι τυχαίο ότι ενώ μόλις ανακοινώθηκε ο 7ος κύκλος της επιστρεπτέας προκαταβολής, κανείς δεν αποκλείει το ενδεχόμενο ενός 8ου κύκλου, αν χρειαστεί.

«Δεν υπάρχει κανένας που να μη θέλει να ανοίξει η οικονομία... χθες!», λένε στο οικονομικό επιτελείο. Αλλά αναγνωρίζουν ότι αυτή τη στιγμή δεν είναι εφικτό.

Η αγωνία της κυβέρνησης και ο βασικός προσανατολισμός των μέτρων σε αυτή τη φάση είναι να αποτραπούν λουκέτα και να διατηρηθούν θέσεις εργασίας έως ότου αρχίσει να βγαίνει η οικονομία από το τούνελ, όποτε κι αν γίνει αυτό. Εν τω μεταξύ, θα μπουν μπροστά και τα έργα και προγράμματα του Ταμείου Ανάκαμψης, ζεσταίνοντας την οικονομία με 5,5 δισ. ευρώ, σύμφωνα με την πρόβλεψη του προϋπολογισμού. Το πρόγραμμα έχει σχεδόν ολοκληρωθεί και θα κατατεθεί στην Κομισιόν στο διάστημα 2-10 Απριλίου.

Στην κατεύθυνση αυτή, τα μέτρα έχουν γίνει περισσότερο στοχευμένα, σε σχέση με το παρελθόν, ώστε να καλύψουν αυτούς που πραγματικά επλήγησαν από την πανδημία και κινδυνεύουν να κλείσουν, αλλά έχουν προοπτικές επιβίωσης μακροπρόθεσμα. Έτσι, όπως υποστηρίζουν στην κυβέρνηση, τα τελευταία μέτρα και η λογική τους έχουν ως εξής:

- Με την κάλυψη των παγίων δαπανών του 2020 στήριζονται οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις που δεν επωφελήθηκαν όσο είχαν ανάγκη από τις επιστρεπτέες προκαταβολές. Θα αποζημιωθούν με «πιστωτικό» για μελλοντικές φορολογικές και ασφαλιστικές υποχρεώσεις, για τις δαπάνες ασφαλιστικών εισφορών, ύδρευσης, τηλεπικοινωνιών κ.τ.λ. του 2020, που δεν καλύφθηκαν με τις επιστρεπτέες, υπό την προϋπόθεση ότι είχαν πτώση τζίρου τουλάχιστον 30% και ζημιές τουλάχιστον 30% των ακαθάριστων εσόδων τους. Είναι υποχρεωμένες να διατηρήσουν τον ίδιο αριθμό προσωπικού ως το τέλος του χρόνου.

Ο πρωθυπουργός ανακοίνωσε την Πέμπτη ένα νέο πακέτο μέτρων στήριξης, 2,5 δισ. ευρώ, που κανονικά θα ήταν το τελευταίο, αλλά έτσι όπως εξελίσσεται η κατάσταση, ίσως και να μην είναι.

Το οικονομικό επιτελείο ανακοίνωσε τον 7ο κύκλο της επιστρεπτέας προκαταβολής, ενώ κανείς δεν αποκλείει το ενδεχόμενο για 8ο κύκλο.

- Με τη ρύθμιση των οφειλών των τριών πρώτων κύκλων της επιστρεπτέας προκαταβολής, όπως έγινε και στους επόμενους κύκλους, ελπίζεται, επίσης, να διευκολυνθεί η μετάβαση των επιχειρήσεων στη νέα πραγματικότητα και να διορθωθεί μια αδικία. Έτσι, δεν θα επιστρέψουν τη μισή στήριξη όσες είχαν πτώση τζίρου τουλάχιστον 30%, ενώ όσες

είχαν πτώση τουλάχιστον 15% δεν θα επιστρέψουν το 30%.

- Ανάσα κατά την έξοδο από την πανδημία αποσκοπεί να δώσει και η αύξηση του αριθμού των δόσεων από 40 σε 60 για όλες τις επιστρεπτέες προκαταβολές, με την εξόφληση να λήξει στις 31/1/2027.

- Για όποιον παρ' όλα αυτά έχει τη δυνατότητα άμεσης εξόφλησης, δίνεται κίνητρο να το κάνει ως το τέλος του χρόνου, με έκπτωση 15%. Στην κυβέρνηση θεωρούν ότι η αύξηση των αποταμιεύσεων κατά 20 δισ. ευρώ δείχνει ότι υπάρχει τέτοιο περιθώριο.

Μαζί με το παραπάνω πακέτο των 2,5 δισ. ευρώ, ο λογαριασμός των παρεμβάσεων στήριξης φέτος διαμορφώνεται μέχρι στιγμής στα 11,6 δισ. ευρώ, από 7,5 δισ. ευρώ του προϋπολογισμού. Ωστόσο, την ίδια ώρα, η παράταση του lockdown στο λιανεμπόριο έχει ως συνέπεια να χάνονται άλλα 700 εκατ. ευρώ από τα φορολογικά έσοδα τον μήνα. Ηδη, έχουν χαθεί δύο μήνες, Φεβρουάριος και Μάρτιος, ενώ είναι πιθανό να συνεχιστεί η διαρροή τον Απρίλιο και τον Μάιο.

Η κατάσταση αυτή των δημοσίων οικονομικών καθιστά ακόμη πιο επιτακτική την ανά-

γκη να αξιοποιηθεί εγκαίρως και αποτελεσματικά το Ταμείο Ανάκαμψης. Μετά τις διαπραγματεύσεις με την Κομισιόν, αλλά και τη διαβούλευση στο εσωτερικό, το επιτελείο που επεξεργάζεται τις προτάσεις έχει σχεδόν καταλήξει στον προσδιορισμό των επιλέξιμων προγραμμάτων και έργων για επικορήση, ύψους 17 δισ. ευρώ. Σημειώνεται ότι αρχικά είχαν προβλθεί προτάσεις 28 δισ. ευρώ.

Η Κομισιόν «έκοψε» τους οδικούς άξονες, πλην του Βόρειου Οδικού Αξονα Κρήτης και του E65, καθώς και το φυσικό αέριο. Ακόμη δίνεται μάχη για τη διατήρηση του Ειδικού Λογαριασμού Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας. Εκκρεμεί, επίσης, η τελική συζήτηση για τα 13 δισ. ευρώ των δανείων του Ταμείου, που επιδιώκεται να δοθούν για ιδιωτικές επενδύσεις.

Εντός του Μαρτίου προγραμματίζεται να ανοίξει η πλατφόρμα για τα voucher που θα δοθούν σε οικογένειες μαθητών για αγορά tablet και Η/Υ, προκειμένου να βοηθηθούν στην τηλεκατάρτιση, με τη χρηματοδότηση να ξεκινά με εθνικούς πόρους, έως ότου εκταμιευθούν οι κοινοτικοί, το δεύτερο εξάμηνο.

«Γέφυρα» επιβίωσης για πάνω από 100.000 επιχειρήσεις

Της ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ

Πάνω από 100.000 ελεύθεροι επαγγελματίες, ατομικές, πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις εκτιμάται ότι θα επωφεληθούν από το πρόγραμμα «Γέφυρα 2» του υπουργείου Οικονομικών που ενεργοποιείται από τον Απρίλιο και μέσω του οποίου θα επιδοτηθούν οι δόσεις των επιχειρηματικών δανείων για οκτώ μήνες, αρχής γενομένης από τον επόμενο μήνα.

Η επιδότηση θα ξεκινά από το 90% της δόσης για τις συνεπείς επιχειρήσεις και θα μειώνεται έως και το 70% κατά τη διάρκεια της 8μηνης περιόδου, ενώ για όσες επιχειρήσεις είχαν δάνεια σε καθυστέρηση, η επιδότηση θα ξεκινά από το 80% και θα μειώνεται έως και το 60%. Στόχος του υπουργείου Οικονομικών είναι στο μέτρο της επιδότησης να ενταχθούν και επιχειρηματικά δάνεια που έχουν καταγγελλθεί από τις τράπεζες, για τα οποία η επιδότηση θα ξεκινά από το 70% και θα μειώνεται στο 50%. Οι λεπτομέρειες για αυτή την κατηγορία οφειλιτών θα εξειδικευθούν τις προσεχείς ημέρες.

Η ένταξη στο πρόγραμμα θα καλύψει ελεύθερους επαγγελματίες και επιχειρήσεις με τζίρο έως 50 εκατ. ευρώ, δηλαδή μικρομεσαί-

ες με βάση τον κοινοτικό ορισμό, ανεξάρτητα από το ύψος των οφειλών που έχουν προς τις τράπεζες. Σύμφωνα με τις λεπτομέρειες που δημοσιοποίησε το υπουργείο Οικονομικών, η επιδότηση θα καθορίζεται με βάση συγκεκριμένα κριτήρια -κόφτες- σε σχέση με τον κύκλο εργασιών, τον αριθμό των εργαζομένων και την περιουσιακή κατάσταση μιας επιχείρησης. Σε κάθε περίπτωση, το μέγιστο ύψος της επιδότησης δεν θα ξεπερνά τα 600 ευρώ για τις ατομικές επιχειρήσεις και τους ελεύθερους επαγγελματίες, τις 5.000 ευρώ για πολύ μικρές επιχειρήσεις, τις 15.000 ευρώ για τις μικρές και τις 50.000 ευρώ για τις μεσαίες επιχειρήσεις με τζίρο έως 50 εκατ. ευρώ.

Προϋπόθεση για την ένταξη των επιχειρήσεων στο πρόγραμμα είναι να έχουν αποδεδειγμένα παρουσιάσει μείωση του τζίρου τους ίση ή μεγαλύτερη του 20% και να έχουν ενταχθεί σε κάποιο από τα μέτρα που έχουν ληφθεί για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας. Στις επιλέξιμες προς επιδότηση κατηγορίες εντάσσονται επίσης επιχειρήσεις που έχουν ως αντικείμενο την εκμετάλλευση ακινήτων και έλαβαν μειωμένο μίσθωμα, εταιρείες προσωπικών ή κεφαλαιουχικών εταιρει-

Η ένταξη στο πρόγραμμα «Γέφυρα II» θα καλύψει ελεύθερους επαγγελματίες και επιχειρήσεις με τζίρο έως 50 εκατ. ευρώ, δηλαδή μικρομεσαίες με βάση τον κοινοτικό ορισμό.

ών, των οποίων η λειτουργία έχει ανασταλεί υποχρεωτικά ή έχουν λάβει ενίσχυση ή έχουν ενταχθεί σε άλλα μέτρα στήριξης, καθώς και όσοι έλαβαν ενίσχυση με τη μορφή της επιστρεπτέας προκαταβολής, ή έχουν εργαζομένους που μπήκαν σε καθεστώς αναστολής εργασίας.

Σε ό,τι αφορά τους συνεπείς δανειολήπτες, δηλαδή αυτούς που δεν είχαν οφειλές σε καθυστέρηση άνω των τριών μηνών έως και τα τέλη του 2020, τα κριτήρια επιδότησης είναι τα εξής:

1. Εάν είναι ατομική επιχείρηση ή ελεύθερος επαγγελματίας να μην

απασχολεί προσωπικό, να έχει ετήσιο κύκλο εργασιών έως 42.000 ευρώ, οι καταθέσεις που διατηρεί στην Ελλάδα και στο εξωτερικό να μην ξεπερνούν τις 40.000 ευρώ, τα λοιπά χρηματοοικονομικά προϊόντα -όπως μετοχές και ομόλογα- που έχει στην κατοχή του να είναι αξίας έως 40.000 ευρώ και η ακίνητη περιουσία -μην υποθηκευμένη- που διαθέτει να μην υπερβαίνει τις 600.000 ευρώ. 2. Εάν είναι πολύ μικρή επιχείρηση να απασχολεί έως 10 άτομα προσωπικό, να έχει ετήσιο κύκλο εργασιών έως 2 εκατ. ευρώ, οι καταθέσεις που διατηρεί στην Ελλάδα και στο εξωτερικό να είναι έως 1 εκατ. ευρώ, τα λοιπά χρηματοοικονομικά προϊόντα -όπως μετοχές και ομόλογα- που έχει στην κατοχή της να είναι αξίας έως 150.000 ευρώ και η ακίνητη περιουσία που διαθέτει -μην υποθηκευμένη- να μην υπερβαίνει τα 2,5 εκατ. ευρώ.

3. Εάν είναι μικρή επιχείρηση να απασχολεί έως 50 άτομα προσωπικό, να έχει ετήσιο κύκλο εργασιών έως 10 εκατ. ευρώ, οι καταθέσεις που διατηρεί στην Ελλάδα και στο εξωτερικό να είναι έως 5 εκατ. ευρώ, τα λοιπά χρηματοοικονομικά προϊόντα -όπως μετοχές και ομόλογα- που έχει στην κατοχή της

να είναι αξίας έως 750.000 ευρώ και η ακίνητη περιουσία που διαθέτει -μην υποθηκευμένη- να μην υπερβαίνει τα 10 εκατ. ευρώ.

4. Εάν είναι μεσαία επιχείρηση να απασχολεί έως 250 άτομα προσωπικό, να έχει ετήσιο κύκλο εργασιών έως 50 εκατ. ευρώ, οι καταθέσεις που διατηρεί στην Ελλάδα και στο εξωτερικό να είναι έως 25 εκατ. ευρώ, τα λοιπά χρηματοοικονομικά προϊόντα -όπως μετοχές και ομόλογα- που έχει στην κατοχή της να είναι αξίας έως 3,75 εκατ. ευρώ και η ακίνητη περιουσία που διαθέτει -μην υποθηκευμένη- να μην υπερβαίνει τα 50 εκατ. ευρώ.

Σε ό,τι αφορά τις επιχειρήσεις που ήταν σε τριμηνή ή μεγαλύτερη καθυστέρηση, οι κόφτες θα είναι πιο αυστηροί και βασική προϋπόθεση θα είναι να έρθουν προηγούμενες σε συμφωνία με την τράπεζα ή την εταιρεία διαχειρίστου για να ρυθμίσουν την οφειλή τους. Με στόχο να περιοριστεί ο ριθικός κίνδυνος και να αποτραπεί η δημιουργία μιας νέας γενιάς «κόκκινων» δανείων, οι χορηγήσεις αυτές θα παρακολουθούνται στενά όχι μόνο καθ' όλη τη διάρκεια της επιδότησης, δηλαδή τους 8 μήνες, αλλά από 12 έως και 18 συνεχείς μήνες, ανάλογα με τη διάρκεια της καθυστέρησης.

Πέντε παρεμβάσεις «ανάσα» για νοικοκυριά και επιχειρήσεις

Διευκολύνσεις για την αποπληρωμή οφειλών και αναστολή φόρων

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Με την υγειονομική κρίση να επηρεάζει το σύνολο της οικονομίας, η κυβέρνηση σχεδιάζει τις επόμενες κινήσεις που οδηγούν σε αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος για επιχειρήσεις και νοικοκυριά μέσω της αναστολής φόρων και στη διευκόλυνση πληρωμών για τα χρέη που δημιουργήθηκαν το 2020, αλλά και σε περισσότερες δόσεις για την αποπληρωμή του φετινού φόρου εισοδήματος και του ΕΝΦΙΑ.

Συγκεκριμένα, το οικονομικό επιτελείο σχεδιάζει πέντε μέτρα που θα βοηθήσουν επιχειρήσεις και νοικοκυριά να μπορέσουν να βρουν τον βηματισμό τους όταν η αγορά ανοίξει και επιστρέψουν οι εργαζόμενοι που είναι σε αναστολή στην εργασία τους. Η ζήμια που έχει γίνει είναι μεγάλη και χιλιάδες επιχειρήσεις και εργαζόμενοι αντέχουν ακόμα, καθώς βρίσκονται υπό τη σκέπη των μέτρων που έχει λάβει η κυβέρνηση. Προκειμένου όμως να καταφέρουν να λειτουργήσουν και την επόμενη μέρα, η κυβέρνηση δρομολογεί την αναστολή προκαταβολής φόρου, νέα ρύθμιση οφειλών, αναστολή τεκμηρίων και e-αποδείξεων και περισσότερες δόσεις αντίστοιχες με τις περυσινές για την πληρωμή των φετινών φόρων. Ειδικότερα:

1. Ηλεκτρονικές αποδείξεις

Δεν θα ισχύσει, όπως όλα δείχνουν, η υποχρέωση συγκέντρωσης ηλεκτρονικών αποδείξεων ίσων με το 30% του εισοδήματος. Το μέτρο αναστέλλεται, αλλά μόνο

Όπως όλα δείχνουν, δεν θα ισχύσει η υποχρέωση συγκέντρωσης ηλεκτρονικών αποδείξεων ίσων με το 30% του εισοδήματος.

για τα εισοδήματα του 2020. Αυτό σημαίνει ότι όσοι συγκέντρωσαν λιγότερες αποδείξεις το 2020 γλιτώνουν τον επιπλέον φόρο για τις αποδείξεις που λείπουν, ο οποίος επιβάλλεται με συντελεστή 22% (στη διαφορά των αποδείξεων που απαιτούνται και αυτών που λείπουν). Η πανδημία, αν και οδήγησε στην αύξηση του όγκου των ηλεκτρονικών συναλλαγών, έχει δημιουργήσει σημαντικά προβλήματα σε ομάδες του πληθυσμού, οι οποίες από τη μία δαπανούν τα απολύτως απαραίτητα, από την άλλη αποταμιεύουν τα όποια διαθέσιμα έχουν, φοβούμενες την επόμενη μέρα. Σύμφωνα με πληροφορίες, το πιθανότερο σενάριο είναι να εξαιρεθούν όλοι οι φορολογούμενοι από το «πέναλτι» 22%

επί της διαφοράς των αποδείξεων που έπρεπε να συγκεντρωθούν και αυτών που τελικά συγκεντρώθηκαν.

2. Τεκμηρία διαβίωσης

Στην επανεξέταση των τεκμηρίων διαβίωσης για το 2020 προχωράει το οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης, καθώς η υγειονομική κρίση συρρίκνωσε τα εισοδήματα του προηγούμενου έτους, με αποτέλεσμα χιλιάδες φορολογούμενοι να κινδυνεύουν να φορολογηθούν επί πλασματικών εισοδημάτων. Ένα από τα σενάρια προβλέπει την απαλλαγή από τα τεκμηρία διαβίωσης των φορολογουμένων που έχουν πληγεί από την κρίση της πανδημίας. Συγκεκριμένα, η απενεργοποίηση των τεκμηρίων θα αφορά εργαζομέ-

νους οι οποίοι ήταν σε αναστολή εργασίας το 2020, επαγγελματίες των οποίων ο τζίρος μειώθηκε σημαντικά, καθώς και ατομικές επιχειρήσεις. Επίσης εξετάζεται να μην ανασταλούν γενικώς τα τεκμηρία και να προσμετρηθούν οι αποζημιώσεις ειδικού σκοπού ύψους 534 ευρώ μηνιαίως και οι επιστρεπτές προκαταβολές για τους ελεύθερους επαγγελματίες προκειμένου να καλυφθούν οι επιχειρήσεις που αναστέλλουν τη λειτουργία τους, ελεύθεροι επαγγελματίες που επλήγησαν από την υγειονομική κρίση, εργαζόμενοι σε κλειστές επιχειρήσεις που βρίσκονται σε αναστολή σύμβασης και ιδιοκτήτες ακινήτων που εισέπραξαν μειωμένα ενοίκια. Συγκεκριμένα, οφειλές βεβαιωμένες στις εφορίες που δεν τελούν σε καθεστώς ρύθμισης και για τις οποίες έχει χορηγηθεί αναστολή είσπραξης και παράταση καταβολής έως τις 31/12/2021 θα ενταχθούν στην ανωτέρω ρύθμιση, καθώς και οι οφειλές που δεν ανεστάλησαν και αφορούν τον φόρο εισοδήματος και τον ΕΝΦΙΑ. Οι εν λόγω οφειλές, μετά τη λήξη της παράτασης (31/12/2021), θα μπορούσαν να ενταχθούν σε πρόγραμμα ρύθμισης τμηματικής καταβολής, η οποία θα προβλέπει επιλογή μεταξύ 24 άτοκων δόσεων ή 48 δόσεων με επιτόκιο ύψους 2,5%. Η πρώτη δόση της ρύθμισης αυτής θα καταβληθεί έως την 31η Ιανουαρίου 2022 και οι υπόλοιπες την τελευταία εργάσιμη ημέρα των επόμενων μηνών. Στη ρύθμιση μπορούν να ενταχθούν:

3. Προκαταβολή φόρου

Νέα ανάσα ρευστότητας στις επιχειρήσεις δίνει το υπουργείο Οικονομικών αναβιώνοντας τη μειωμένη έως και 100% προκαταβολή φόρου, αλλά στοχευμένα. Οι περισσότερες επιχειρήσεις καταγράφουν το 2020 μείωση του τζίρου σε σύγκριση με το 2019, εξέλιξη που θα τις οδηγήσει αφενός στην καταβολή μειωμένου φόρου, αφετέρου στη συρρίκνωση και του ποσού της προκαταβολής φόρου. Μάλιστα πολλές επιχειρήσεις όχι απλώς δεν θα κληθούν να πληρώσουν φόρο για τα αποτελέσματα του 2020, αλλά θα καταγράψουν ζημίες, με αποτέλεσμα να μην είναι υπόχρεες προκαταβολής φόρου. Επί τις ουσίας, για το 2021 το κόστος λόγω της κατάστασης θα είναι μικρό για τον προϋπολογισμό, στον οποίο ήδη έχουν εγγραφεί χαμηλά έσοδα από τη φορολόγηση των νομικών προσώπων.

Ειδική ρύθμιση για τα χρέη της πανδημίας

Όσον αφορά τη διευκόλυνση αποπληρωμής χρεών, του ΕΝΦΙΑ και του φόρου εισοδήματος προβλέπονται τα ακόλουθα:

4. Χρέη στην εφορία και στα ταμεία

Οφειλές που έχουν «παγώσει» από την περίοδο της πρώτης καραντίνας, ο φόρος εισοδήματος και ο ΕΝΦΙΑ θα ενταχθούν στην έκτακτη ρύθμιση οφειλών που θα ξεκινήσει το 2022. Στη ρύθμιση μπορούν να ενταχθούν: επιχειρήσεις που ανέστειλαν τη λειτουργία τους, ελεύθεροι επαγγελματίες που επλήγησαν από την υγειονομική κρίση, εργαζόμενοι σε κλειστές επιχειρήσεις που βρίσκονται σε αναστολή σύμβασης και ιδιοκτήτες ακινήτων που εισέπραξαν μειωμένα ενοίκια. Συγκεκριμένα, οφειλές βεβαιωμένες στις εφορίες που δεν τελούν σε καθεστώς ρύθμισης και για τις οποίες έχει χορηγηθεί αναστολή είσπραξης και παράταση καταβολής έως τις 31/12/2021 θα ενταχθούν στην ανωτέρω ρύθμιση, καθώς και οι οφειλές που δεν ανεστάλησαν και αφορούν τον φόρο εισοδήματος και τον ΕΝΦΙΑ. Οι εν λόγω οφειλές, μετά τη λήξη της παράτασης (31/12/2021), θα μπορούσαν να ενταχθούν σε πρόγραμμα ρύθμισης τμηματικής καταβολής, η οποία θα προβλέπει επιλογή μεταξύ 24 άτοκων δόσεων ή 48 δόσεων με επιτόκιο ύψους 2,5%. Η πρώτη δόση της ρύθμισης αυτής θα καταβληθεί έως την 31η Ιανουαρίου 2022 και οι υπόλοιπες την τελευταία εργάσιμη ημέρα των επόμενων μηνών. Στη ρύθμιση μπορούν να ενταχθούν:

• Επιχειρήσεις που ανέστειλαν τη

λειτουργία τους με κρατική εντολή.

• Επιχειρήσεις, ελεύθεροι επαγγελματίες και αυτοαπασχολούμενοι που επλήγησαν και συνεχίζουν να πλύνονται από την πανδημική κρίση και παρουσιάζουν μείωση του τζίρου την περίοδο Μαρτίου - Ιουνίου 2020 και υπάγονται στις λίστες με τους πλεττόμενους ΚΑΔ.

• Εργαζόμενοι που βρέθηκαν σε προσωρινό καθεστώς αναστολής σύμβασης εργασίας και έλαβαν

Οι οφειλές

που έχουν «παγώσει» μέχρι τα τέλη του 2021 θα αποπληρωθούν σε έως 48 δόσεις από το 2022.

την αποζημίωση ειδικού σκοπού.

• Ιδιοκτήτες ακινήτων που εισέπραξαν μειωμένα ενοίκια.

5. Πληρωμή φόρου εισοδήματος και ΕΝΦΙΑ

Σχεδιάζεται η αποπληρωμή του φετινού φόρου εισοδήματος και του ΕΝΦΙΑ τόσο για τα φυσικά όσο και για τα νομικά πρόσωπα να αποπληρωθεί σε 8 μηνιαίες δόσεις, όπως έγινε και το προηγούμενο έτος. Η πρώτη δόση είναι εξαιρετικά πιθανό να μην πληρωθεί στα τέλη Ιουλίου, όπως προβλέπει η νομοθεσία, αλλά τον Αύγουστο ή τον Σεπτέμβριο. Το ηλεκτρονικό σύστημα για την υποβολή των φορολογικών δηλώσεων αναμένεται να ανοίξει στα μέσα Μαΐου.

Παράταση μέτρων στήριξης τον Απρίλιο για ομαλή έξοδο από το lockdown

Του ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ

Χείρα βοηθείας στις επιχειρήσεις και στους επαγγελματίες, προκειμένου να αντεπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους την «επόμενη ημέρα» της πανδημίας αλλά και να εκπληρώσουν τις δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει το τελευταίο 12μηνο, τείνει το οικονομικό επιτελείο. Ο κατάλογος με τα μέτρα στήριξης ολοκληρώνεται σιγά σιγά, καθώς μετά τα επιπλέον 2,5 δισ. ευρώ που «μοιράστηκαν» την Πέμπτη, εκκρεμεί πλέον να αποφασιστεί:

• Η παράταση υφιστάμενων μέτρων στήριξης –«κούρεμα» ενοικίου, αναστολή συμβάσεων εργασίας, νέα επιστρεπτές προκαταβολή – και για τον Απρίλιο.

• Οι διευθετήσεις για την πληρωμή του φετινού φόρου εισοδήματος από φυσικά και νομικά πρόσωπα (σ.σ. μείωση τεκμηρίων για πλεττόμενους,

επιλεγμένη μείωση της προκαταβολής φόρου των επιχειρήσεων κ.λπ.).

Σταδιακά, οι επαγγελματίες θα αρχίσουν να αναλαμβάνουν οι ίδιοι τα οικονομικά βάρη λειτουργίας των επιχειρήσεών τους, ενώ ταυτόχρονα θα πρέπει να τηρούν τις «ρήτρες» βάσει των οποίων δόθηκαν τα μέτρα στήριξης μέσα στους τελευταίους 12 μήνες. Η ρήτρα διατήρησης των θέσεων εργασίας επεκτείνεται πλέον μέχρι το τέλος του χρόνου ειδικά για τις επιχειρήσεις που θα κάνουν χρήση του προγράμματος επιδότησης παγίων δαπανών. Οι δόσεις των στεγαστικών και των επαγγελματικών δανείων θα πρέπει να αποπληρώνονται ακόμη και 18 μήνες μετά τη λήξη της περιόδου επιδότησης καθώς σε διαφορετική περίπτωση η επιδότηση θα πρέπει να επιστραφεί. Από τις αρχές του 2022 θα αρχίσει και η επιστροφή των χρημάτων που δόθηκαν (ή θα δοθούν) στο

Σταδιακά, οι επαγγελματίες θα αρχίσουν να αναλαμβάνουν οι ίδιοι τα οικονομικά βάρη λειτουργίας των επιχειρήσεών τους.

πλαίσιο των 7 επιστρεπτών προκαταβολών και ενώ ταυτόχρονα θα «τρέχουν» οι φορολογικές υποχρεώσεις του επόμενου έτους. Το επιστρεπτό τμήμα των 7 φάσεων ενίσχυσης των επιχειρήσεων ξεπερνάει τα 4 δισ. ευρώ ακόμη και μετά τα «κούρεματα» που ανακινώθηκαν την Πέμπτη. Για να διευκολύνει τις επιχειρήσεις να σηκώσουν τα βάρη μετά την πανδημία, το οικονομικό επιτελείο:

1. Αύξησε σε 60 τις δόσεις αποπλη-

ρωμής του επιστρεπτού τμήματος των επιστρεπτών προκαταβολών. Με τα μέχρι τώρα δεδομένα, το επιστρεπτό τμήμα ανέρχεται σε τουλάχιστον 4 δισ. ευρώ (σ.σ. αντιστοιχεί περίπου στο 50% των 7 φάσεων των επιστρεπτών προκαταβολών, συνολικού ύψους 8,3 δισ. ευρώ με τα μέχρι τώρα δεδομένα).

2. Δίνει τη δυνατότητα για έκτακτη ενίσχυση ρευστότητας μέσα στον Μάιο –ίση με το 35% των ενισχυσεων που δόθηκαν στο πλαίσιο των επιστρεπτών προκαταβολών 1, 2 και 3– προκειμένου να αποπληρωθούν οι φόροι και οι ασφαλιστικές εισφορές του 2021. Δυστυχώς, αυτή η έκτακτη ενίσχυση ρευστότητας μπορεί να φτάσει και το 1 δισ. ευρώ αν όλοι αποφασίσουν να κάνουν χρήση του ευεργετήματος.

3. Έχει ήδη αυξήσει σε 24-48 τις δόσεις για την αποπληρωμή των συσ-

σωρευμένων μέσα στην πανδημία φορολογικών και ασφαλιστικών υποχρεώσεων με παράταση της περιόδου χάριτος έως και το τέλος του χρόνου. Πιθανή είναι μάλιστα η νέα αύξηση των δόσεων εφόσον κριθεί απαραίτητο, καθώς οι συσσωρευμένες φορολογικές και ασφαλιστικές υποχρεώσεις της περιόδου Μαρτίου 2020 - Μαρτίου 2021 θα συμπέσουν χρονικά με την έναρξη αποπληρωμής των επιστρεπτών προκαταβολών. Τα δύο ποσά μαζί (4 δισ. ευρώ των επιστρεπτών προκαταβολών και περισσότερα από 2 δισ. ευρώ που είναι οι «παγωμένοι» φόροι του 2021 και του 2022), βγάζουν συνολικό λογαριασμό άνω των 6 δισ. ευρώ.

Η αγωνία και της αγοράς αλλά και του οικονομικού επιτελείου είναι να ελαχιστοποιηθούν οι απώλειες –και σε αριθμό εν λειτουργία επιχειρήσεων αλλά και σε αριθμό θέσεων εργα-

σίας– κατά το διάστημα της «αποσωλήνωσης» της αγοράς από τον κρατικό «αναπνευστήρα». Σύμφωνα με το βασικό σενάριο, αυτή η διαδικασία θα ξεκινήσει από τον Ιούνιο. Για τη διατήρηση των θέσεων εργασίας νέας γενιάς κόκκινων δανείων, έχουν μπει «περιοριστικά» μέτρα:

Και οι 7 φάσεις των επιστρεπτών προκαταβολών έχουν ρήτρα μη μείωσης προσωπικού. Οποιος δεν έχει τηρήσει τη ρήτρα στο πλαίσιο των επιστρεπτών προκαταβολών 1, 2, 3, θα χάσει και τη δυνατότητα του «κούρεματος» σε ποσοστό που θα κυμαίνεται από 30% έως 50%. Η 7η φάση μάλιστα αναμένεται ότι θα θεμελιώσει περισσότερους από 300.000 επαγγελματίες μέχρι και τον Αύγουστο. Όσο για το πρόγραμμα της επιδότησης των παγίων δαπανών, επεκτείνεται τη δέσμευση μέχρι τον Δεκέμβριο.

Η Ελλάδα, πρώτη επιλογή των Βρετανών πολιτών που θέλουν «χρυσή βίζα»

Με «όπλο» την ποιότητα ζωής που μπορεί να προσφέρει, η Ελλάδα αναδεικνύεται στον υπ' αριθμόν ένα προορισμό των Βρετανών επενδυτών και συγκεκριμένα εκείνων που ενδιαφέρονται να αποκτήσουν κάποιο ακίνητο κι ενδεχομένως και τη σχετική άδεια παραμονής, αξιοποιώντας το πρόγραμμα «Χρυσή βίζα». Σε σχετική έρευνα της βρετανικής εταιρείας επενδυτικής μετανάστευσης Astons, το ελληνικό πρόγραμμα κορυφώνεται στην πρώτη θέση του 19% των Βρετανών υποψήφιων επενδυτών, ενώ στη δεύτερη θέση, με ποσοστό 11%, έρχεται η Αντίγκουα και Μπαρμπούντα, με την πρώτη τριάδα να συμπληρώνει η Ισπανία.

Η επιλογή της Ελλάδας αποτελεί μια «φυσολογική επιλογή», όπως τονίζει η Astons. «Η Ελλάδα προσφέρει ένα πολύ πιο ευνοϊκό κλίμα και σαφώς πιο προσιτό κόστος απόκτησης κατοικίας συγκριτικά με τη Μεγάλη Βρετανία. Επιπλέον, η εξασφάλιση άδειας παραμονής είναι εξίσου οικονομική, καθώς

Οι σχετικά χαμηλές τιμές, η ποιότητα ζωής και το κλίμα, τα βασικά «όπλα» της χώρας μας.

το ελάχιστο ύψος της επένδυσης δεν ξεπερνάει τις 250.000 ευρώ, με την όλη διαδικασία να μην απαιτεί περισσότερο από δύο μήνες», σημειώνει χαρακτηριστικά η Astons. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται η δυνατότητα ελεύθερων μετακινήσεων εντός της Ζώνης Σένγκεν.

Σε σχετικές δηλώσεις του ο Άρθουρ Σαρκισιάν, γενικός διευθυντής της Astons, ανέφερε ότι το ελληνικό πρόγραμμα κορυφώνεται σε αδειών παραμονής αποδεικνύεται ιδιαίτερα δημοφιλές μεταξύ των Βρετανών στην παρούσα συγκυρία, καθώς προσφέρει έναν ιδιαίτερα ελκυστικό συνδυασμό εξαιρετικής ποιότητας ζωής, μιας κουλτούρας με την οικογένεια στο επίκεντρο,

ταχεία οδού προς τη λήψη άδειας παραμονής και γενικότερου προσιτού ύψους επένδυσης. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι μάλιστα ότι η έρευνα της Astons επικεντρώθηκε σε ανθρώπους υψηλών εισοδημάτων και συγκεκριμένα σε όσους διαθέτουν προς επένδυση κεφάλαια τουλάχιστον 1 εκατ. στερλινών. Ακόμα πιο ενδιαφέρον είναι το συμπέρασμα που προκύπτει ότι μόνο το 21% εξ αυτών εδράζει την απόφασή του να επενδύσει εκτός της Μεγ. Βρετανίας για να αποκτήσει άδεια παραμονής/υπηκοσύνη στην έξω της χώρας από την Ε.Ε. Σύμφωνα με την έρευνα της Astons, ο σημαντικότερος παράγοντας (68%) που λαμβάνουν υπόψη οι επενδυτές για την επιλογή χώρας προορισμού είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής που δύναται να προσφέρει στους ίδιους και στις οικογένειές τους. Αντίστοιχα, ένα επιπλέον 16% αναφέρει ότι η τοποθεσία είναι βασικός παράγοντας, ενώ το κόστος της επένδυσης είναι σημαντικός λόγος για το 14% των επενδυτών.

N. X. P.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΤΕΜΑΧΙΑ ΓΗΣ ΣΤΟ ΔΑΣΟΣ ΤΟΥ ΑΣΚΟΠΕΛΟΥ (χωριό Γούρρι)

ΕΠΕΝΔΥΣΤΕ ΣΤΗΝ ΟΜΟΡΦΙΑ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΑΘΑΡΟΥ ΟΞΥΓΟΝΟΥ ΓΙΑ ΜΙΑ ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ

Η Εταιρεία Kotsonis Enterprises Ltd προσφέρει μία μοναδική ευκαιρία επένδυσης στο δάσος του Ασκοπέλου, στο χωριό Γούρρι, μόλις 20 λεπτά οδικώς από τη Λευκωσία. Πωλούνται τεμάχια γης από 1,000τ.μ. μέχρι 50,000τ.μ. ανάμεσα στα καταπράσινα βουνά σε υψόμετρο 700 μέτρων περίπου.

Η Εταιρεία επίσης διαθέτει γεώτρηση, αναγνωρισμένη από το Τμήμα Υδάτων, όπου δίνεται η δυνατότητα παροχής πόσιμου νερού μέχρι και 100 τόνων την ημέρα.

ΕΤΟΙΜΟΙ ΤΙΤΛΟΙ ΓΙΑ ΑΜΕΣΗ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ

ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ Η / ΚΑΙ ΞΕΝΑΓΗΣΗ ΕΠΙ ΤΟΠΟΥ:

70005161 • 22752077
info@kotsonis-properties.com • www.kotsonis-properties.com

Kotsonis Enterprises Ltd

Η ΕΚΤ αυξάνει τις αγορές ομολόγων για τρεις μήνες

Θα φτάσει να αποκτή τίτλους αξίας 20 ως 25 δισ. ευρώ την εβδομάδα

Αντιδρώντας στην πρόσφατη άνοδο του κόστους δανεισμού χωρών-μελών της Ευρωζώνης, η ΕΚΤ ανακοίνωσε ότι τους επόμενους τρεις μήνες θα αυξήσει τις αγορές ομολόγων στο πλαίσιο του έκτακτου προγράμματος κατά της πανδημίας. Η απόφαση της προκάλεσε άμεση αντίδραση στις αγορές ομολόγων, με τις αποδόσεις των δεκαετών του ιταλικού δημοσίου να υποχωρούν αυτομάτως κατά 10 μονάδες βάσης.

Στη σχετική ανακοίνωσή της, η Τράπεζα τόνισε πως «θα αγοράζει ομόλογα επιδεικνύοντας ευελιξία αναλόγως με τις συνθήκες που επικρατούν στην αγορά και με στόχο να αποτρέψει την επιβολή δυσχερέστερων όρων χρηματοδότησης, καθώς κάτι τέτοιο δεν συνάδει με την προσπάθεια να αντιμετωπιστεί ο οικονομικός αντίκτυπος της πανδημίας». Σχολιάζοντας στο Bloomberg την ανακοίνωση της ΕΚΤ, ο Λουί Αρό, αναλυτής για θέματα της ΕΚΤ στην Credit Agricole, τόνισε πως η Τράπεζα «επιτέλους διασαφηνισε την αντίδρασή της και κατέστησε σαφές ότι σκοπεύει να εκμεταλλευθεί τα περιθώρια ελιγμών που της δίνει το έκτακτο πρόγραμμα κατά της πανδημίας προκειμένου να συμπιέσει τις αποδόσεις». Προ-

έβλεψε μάλιστα πως αυξάνοντας τις αγορές ομολόγων η ΕΚΤ θα φτάσει να αποκτή τίτλους αξίας 20 ως 25 δισ. ευρώ την εβδομάδα. Είχαν προηγηθεί αλληπάλληλες προειδοποιήσεις από πλευράς οικονομολόγων που εφιστούσαν την προσοχή της Τράπεζας ότι οι μαζικές πωλήσεις ομολόγων της Ευρωζώνης υπονομεύουν την ήδη ασταθή ανάκαμψη της οικονομίας της εφόσον έχουν ως αποτέλεσμα να αυξάνεται το κόστος χρηματοδότησης των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων και νοικοκυριών.

Η Τράπεζα είχε, όμως, κωφεύσει στις προειδοποιήσεις και παρά τη συνεχιζόμενη άνοδο των αποδόσεων τις τελευταίες εβδομάδες είχε μειώσει τις αγορές ομολόγων. Αναγνωρίζοντας, πάντως, τώρα την ουσία του προβλήματος στην καθιερωμένη συνέντευξη Τύπου που παραχώρησε μετά τη συνεδρίασή της, η πρόεδρος, Κριστίν Λαγκάρντ, τόνισε πως το αυξημένο κόστος του δανεισμού θα μπορούσε «να μεταφραστεί σε μια πρόωπη επιβολή δυσχερέστερων συνθηκών χρηματοδότησης για όλους τους τομείς της οικονομίας». Ανέφερε, άλλωστε, πως ο πληθωρισμός έχει επιταχυνθεί τους τελευταίους μήνες, αλλά απέδωσε την εξήλιξη κυρίως

Η πρόεδρος της τράπεζας, Κριστίν Λαγκάρντ, μετά την απόφαση τόνισε πως το αυξημένο κόστος του δανεισμού θα μπορούσε «να μεταφραστεί σε μια πρόωπη επιβολή δυσχερέστερων συνθηκών χρηματοδότησης για όλους τους τομείς της οικονομίας».

Η απόφαση προκάλεσε άμεση αντίδραση στις αγορές, με τις αποδόσεις των δεκαετών του ιταλικού δημοσίου να υποχωρούν κατά 10 μονάδες βάσης.

σε «παροδικούς παράγοντες και στην άνοδο των τιμών της ενέργειας». Προέβλεψε, έτσι, ότι μεσοπρόθεσμα ο δείκτης θα παραμείνει κάτω από τον επίσημο στόχο της Τράπεζας. Σημειώτεον ότι η υποχώρηση των αποδόσεων του κρατικού χρέους χωρών της Ευρωζώνης ήταν γενική.

Οι αποδόσεις των δεκαετών ομολόγων του γερμανικού δημο-

σίου υποχώρησαν κατά 5 μ.β. στο -0,37%.

Μιλώντας στο Bloomberg, ο Νικ Κούνις, στέλεχος του τομέα ερευνών στην ABN Amro Bank, υπογράμμισε πως «η ΕΚΤ χάραξε μια γραμμή που αποτελεί το όριο μέχρι πού επιτρέπει να αυξηθεί το κόστος δανεισμού». Ο ίδιος χαρακτήρισε την απόφαση της ΕΚΤ «σημαντικό μήνυμα προς την αγορά, δεδομένου ότι η Τράπεζα έχει ισχυρό οπλοστάσιο σε ό,τι αφορά τη δυνατότητα της να αγοράζει τίτλους».

Σύμφωνα με τον Αντριου Κένινχαμ, οικονομολόγο της Capital Economics που μίλησε στους Financial Times, η ανακοίνωση της ΕΚΤ ήταν μια έκπληξη που καταδεικνύει ότι η Τράπεζα «σκοπεύει να εναρμονίσει την πολιτική της με τις δλώσεις της, καθώς τελευταία έλεγε πως ήταν έτοιμη να στηρίξει αλλά φαινόταν σαν να έχει αδιαφορήσει για την κα-

τάσταση». Αιτία της φαινομενικά τουλάχιστον αντιφατικής αυτής στάσης ήταν εν μέρει και η διχογνωμία που επικρατούσε στους κόλπους της.

Μερίδα των στελεχών της ΕΚΤ έχει εκφράσει φόβους ότι οι μαζικές πωλήσεις των ομολόγων της Ευρωζώνης και η συνεπακόλουθη άνοδος των αποδόσεων τους θα ανακόψουν πλήρως την πορεία των χωρών-μελών της προς την ανάκαμψη την ώρα κατά την οποία οι οικονομίες τους χειμάζονται ακόμη από τα περιοριστικά μέτρα για την ανάσχεση της πανδημίας. Δεν συμμερίζονται, όμως, όλοι την ανησυχία τους, καθώς άλλοι παράγοντες επιμένουν πως η άνοδος του κόστους δανεισμού αντανακλά τις προσδοκίες για βελτίωση της οικονομίας.

Η μερίδα αυτή των στελεχών της επιμένει, επίσης, ότι ακόμη και στα επίπεδα που είχε φτάσει το κόστος δανεισμού των χωρών

της Ευρωζώνης, παρέμενε χαμηλό και ευνοούσε την ανάπτυξη των οικονομιών τους.

Σχολιάζοντας σχετικά η Λένα Κομίλεβα, οικονομολόγος της G+Economics, εξέφρασε την εκτίμηση ότι η ΕΚΤ έχει εγκλωβιστεί σε έναν νέο «πολιτισμικό πόλεμο» ανάμεσα σε όσους θέλουν να διατηρήσουν χαμηλό το κόστος δανεισμού, ώστε να στηρίξουν την ανάκαμψη της οικονομίας και να επιτύχουν τον στόχο του πληθωρισμού και σε όσους ανησυχούν πως η πολιτική αυτή απειλεί την ανεξαρτησία της, καθώς την αναγκάζει να ενισχύει υπερχρεωμένες κυβερνήσεις.

Η ίδια προβλέπει πως «αν δεν διευθετηθεί αυτή η διαμάχη, θα υπονομεύσει την εμπιστοσύνη της αγοράς στην Τράπεζα και σε βάθος χρόνου θα οδηγήσει σε νέα προβλήματα στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, ενώ θα βγαίνουμε από την πανδημία».

Η κατανόηση των αναγκών των πελατών, φάρος για ένα ελπιδοφόρο μέλλον

ΑΡΘΡΟ / Της ΕΛΕΝΑΣ ΦΙΛΙΠΠΙΔΟΥ

ΑΝΑΜΦΙΒΟΛΙΑ, είναι δύσκολο για κάθε επιχείρηση να έχει όλες τις απαντήσεις στα ερωτήματα που προκύπτουν σε σχέση με τη διαχείριση των πελατών εν μέσω της παρούσας, άνευ προηγουμένου, κρίσης που επέφερε η πανδημία. Είναι επίσης ακόμα πιο δύσκολο για τις επιχειρήσεις να καταφέρουν να διατηρήσουν την εμπειρία του πελάτη σε υψηλό επίπεδο, έχοντας κληθεί να διαχειριστούν ταυτόχρονα αλληπάλληλες προκλήσεις. Η εξάπλωση της πανδημίας και οι άμεσες αλλαγές που επιβλήθηκαν στις επιχειρήσεις, τις ανάγκασαν να αναδιαμορφώσουν τον τρόπο με τον οποίο συναλλάσσονται και αλληλοεπιδρούν με την αγορά, τους πελάτες και το προσωπικό τους. Υψηλά στην ατζέντα τέθηκαν θέματα ασφάλειας και υγείας, αλλά και θέματα ψηφιοποίησης λειτουργιών, τα οποία ταράζουν τα θεμέλια στα οποία βασίζεται το παραδοσιακό επιχειρηματικό μοντέλο του φυσικού καταστήματος και της κατά πρόσωπο συναλλαγής.

Όπως ανέδειξαν τα ευρήματα της έκθεσης «Me, My Life, My Wallet» που δημοσίευσε πρόσφατα το Global Customer Center of Excellence της KPMG International, η πανδημία και οι προαναφερόμενες αλλαγές επηρέασαν σε μεγάλο βαθμό τη συμπεριφορά και τις προσδοκίες των πελατών, και παράλληλα ενίσχυσαν και επιτάχυναν προϋπάρχουσες τάσεις που παρατηρούνταν στην καταναλωτική συμπεριφορά. Όπως αποκαλύπτει η έρευνα, οι Κύπριοι επιλέγουν όλο και περισσότερο

ψηφιακές μεθόδους πληρωμής έναντι μετρητών και αναμένουν, ή πολλές φορές απαιτούν, την παροχή μιας βελτιωμένης ψηφιακής εμπειρίας. 67% των Κύπριων καταναλωτών αύξησαν τις συναλλαγές τους με επιχειρήσεις μέσω ψηφιακών καναλιών κατά τη διάρκεια της πανδημίας, ενώ διαφαίνεται πως η τάση αυτή ήρθε για να μείνει. Ταυτόχρονα, οι Κύπριοι καταναλωτές προτιμούν την απλότητα, με το 73% να κατατάσσει την ευκολία ως το πιο σημαντικό χαρακτηριστικό στις συναλλαγές τους. Από την εξίσωση δεν ξεχάσαμε και επιτάχυναν προϋπάρχουσες τάσεις που παρατηρούνταν στην καταναλωτική συμπεριφορά. Όπως αποκαλύπτει η έρευνα, οι Κύπριοι επιλέγουν όλο και περισσότερο

αφορά τα συστήματα πιστότητας. Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα πιο πάνω, οι επιχειρήσεις πρέπει να αναγνωρίσουν την ανάγκη για αλλαγή στην προσέγγισή τους και ακολούθως να προσαρμοστούν, αφενός για να καταφέρουν να παραμείνουν επικερδείς και αφετέρου, για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες του πελάτη στην εποχή της πανδημίας του COVID-19 αλλά και διαχρονικά.

Η βαθιά κατανόηση των μεταβαλλόμενων αναγκών των πελατών μπορεί να αποτελέσει φάρο για ένα πιο σίγουρο και ασφαλές μέλλον για τις επιχειρήσεις. Αυτό συνεπάγεται τη συλλογή και ανάλυση ανατροφοδότησης και δεδομένων των πελατών. Ακόμη και σήμερα, πολλές επιχειρήσεις αγνοούν τις τεράστιες δυνατότητες που δίνει η ανάλυση δεδομένων και συνεχίζουν να βασίζονται εξ ολοκλήρου σε μια ιστορική και εμπειρική κατανόηση των αναγκών των πελατών. Κανένας δεν γνωρίζει τους πελάτες καλύτερα από τους ίδιους τους πελάτες. Και το ευτύχημα είναι ότι υπάρχει μεγάλη και εξελισσόμενη τεχνολογία, εμπειρία και πληθώρα εργαλείων που μπορούν να υποστηρίξουν τις επιχειρήσεις σε αυτό το εγχείρημα. Οι ίδιοι οι πελάτες μπορούν να «ρίξουν φως» σε πολλά αναπάντητα ερωτήματα και να δείξουν τον δρόμο στις επιχειρήσεις, ώστε να ανταποκριθούν καλύτερα στις ανάγκες τους.

Έλενα Φιλίππιδου, Manager, KPMG Limited, 22 209 000, ephilippidou@kpmg.com

Η Κίνα δίνει δεκάδες δισεκατομμύρια για να απεξαρτηθεί τεχνολογικά από τις ΗΠΑ

Επειτα από τέσσερα χρόνια εμπορικού πολέμου που είχε κηρύξει εναντίον της ο Ντόναλντ Τραμπ αλλά και με την προοπτική μιας νέας εκδοχής του με την κυβέρνηση Μπάιντεν, το Πεκίνο προσπαθεί να απεξαρτήσει πλήρως την κινεζική οικονομία από τις εισαγωγές αμερικανικής τεχνολογίας. Για αυτό σκοπεύει να διαθέσει δεκάδες δισεκατομμύρια δολάρια σε δάνεια που θα διατεθούν στους κινεζικούς τεχνολογικούς κολοσσούς με στόχο την περαιτέρω ανάπτυξή τους σε όσους τομείς υστερεί ως τώρα. Μέσα στα επόμενα πέντε χρόνια θα αυξήσει τις δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη κατά 7% ετησίως, περισσότερο δηλαδή από το 6,8% που προτίθεται να αυξήσει τις αμυντικές δαπάνες. Τα απαιτούμενα κεφάλαια πρόκειται να προέλθουν από σύμπτυξη δημοσίου και ιδιωτικού τομέα.

Το σχετικό σχέδιο ανακοίνωσε η κινεζική ηγεσία στο πλαίσιο του νέου πενταετούς προγράμματος που φιλοδοξεί να αναδείξει τη χώρα σε πρώτη παγκόσμια υπερδύναμη στην καινοτομία. Επιλέγει να ενισχύσει ειδικότερα τους τομείς στους οποίους εκτιμά ότι θα αντιμετωπίσουν προβλήματα οι κινεζικές εταιρείες από εμπάργκο και περιορισμούς που μπορεί να έχει θέσει είτε η Ουάσινγκτον είτε οποιαδήποτε άλλη χώρα. Κύριος τομέας που θέτει σε προτεραιότητα είναι των επεξεργασιών από τους οποίους εξαρτάται το μεγαλύτερο μέρος των βιομηχανιών της. Παρά τα δισ. δολάρια που έχει επενδύσει στον κλάδο, η εγχώρια παραγωγή της Κίνας σε επεξεργασίες δεν καλύπτει παρά μόνον το 15,9% της εγχώριας ζήτησης. Ως εκ τούτου η δεύτερη οικονομία στον κόσμο αναγκάζεται να εισάγει επεξεργαστές και καθίσταται ευάλωτη αφενός σε εμπορικές διενέξεις με την υπερδύναμη ή άλλους εμπορικούς της εταίρους και αφετέρου σε τυχόν προβλήματα της παγκόσμιας εφοδιαστι-

Η Κίνα θέτει σε άμεση προτεραιότητα την ανάπτυξη του τομέα των επεξεργασιών από τους οποίους εξαρτάται το μεγαλύτερο μέρος των βιομηχανιών της.

κής αλυσίδας. Η προτεραιότητα που δόθηκε στο θέμα οφείλεται στην παγκόσμια έλλειψη επεξεργαστών που παρουσιάστηκε στη διάρκεια του περασμένου έτους και εξακολουθεί να πλήττει τις βιομηχανίες ανά τον κόσμο και είναι σε μεγάλο βαθμό απόρροια της πανδημίας.

Εχουν, άλλωστε, προηγηθεί τα προβλήματα που αντιμετώπισε η Κίνα όταν η κυβέρνηση Τραμπ επέβαλε εμπάργκο σε κινεζικές εταιρείες τεχνολογίας με σημαντικότερη όλων τον κινεζικό κολοσσό των τηλεπικοινωνιών, τη Huawei, την οποία κατηγορήσε ότι αποτελεί όχημα για να κατασκοπεύει η Κίνα τη Δύση. Εκτιμώντας πως η κυβέρνηση Μπάιντεν θα επιδιώξει να προβάλει εμπόδια στην τεχνολογική αναβάθμισή της, η κινεζική ηγεσία επισπεύδει το σχέδιό της για απεξάρτησή της από τη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου.

Μεταξύ άλλων, θέτει στόχο να αντιμετωπίσει όποιες παθολογίες που χρηματοπιστωτικού συστήματος της χώρας εκτιμά ότι θα μπορούσαν να υπονομεύσουν

τη φιλοδοξία της να αναδειχθεί σε παγκόσμια υπερδύναμη σε κλάδους όπως τα έξυπνα κινητά και η βιομηχανία κινητήρων αεροσκαφών.

Διπλώσεις Κινέζων οικονομολόγων και παραγόντων της κινεζικής αγοράς προδίδουν την ανησυχία του Πεκίνου που εκτιμά ότι δεν μπορεί πλέον να βασίζεται στη Δύση για τον εξοπλισμό και τα εξαρτήματα που χρειάζονται οι βιομηχανίες της.

Μιλώντας από το βήμα του επίσημου συνεδρίου του Λαϊκού Κογκρέσου, ο Ζανγκ Σιαοζίνγκ, οικονομολόγος και στέλεχος της Κινεζικής Ακαδημίας Κοινωνικών Επιστημών τόνισε πως «οι ΗΠΑ από τη στιγμή κατά την οποία ανέβηκαν στην κορυφή θέλουν να πετάξουν τη σκάλα για να μην ανεβεί κανένας άλλος». Ο Κινέζος πρόεδρος Σι Τζιπίνγκ επανέλαβε, πάντως, την αποφασιστικότητα της χώρας του να φτάσει στην κορυφή και τόνισε ότι έχει ήδη χαράξει ανοδική πορεία και θα αναδειχθεί σε «κορυφαία δύναμη της τεχνολογίας».

THE NEW YORK TIMES

Χάος στις θαλάσσιες μεταφορές προϊόντων σε όλο τον κόσμο

Το εμπόριο ανακάμπτει, αλλά σκονιάφτει στην έλλειψη κοντινερ

Των **PETER S. GOODMAN, ALEXANDRA STEVENSON, NIRAJ CHOKSHI** και **MICHAEL CORKERY** THE NEW YORK TIMES

Λίγο έξω από τις ακτές του Λος Άντζελες, κάπου 25 πλοία μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων παραμένουν εδώ και δύο εβδομάδες ακινητοποιημένα και γεμάτα με όργανα γυμναστικής, ηλεκτρονικά είδη και άλλα προϊόντα με μεγάλη ζήτηση. Στο Κάνσας Σίτι, οι αγρότες αναζητούν αγωνιωδώς τρόπο να εξαγάγουν τη σόγια τους στην Ασία. Στην Κίνα, συσσωρεύονται στις αποθήκες τα έπιπλα που προορίζονται για να εξαχθούν στη Βόρεια Αμερική.

Η πανδημία έχει προκαλέσει πρωτοφανείς διακοπές στο εμπόριο σε όλον τον κόσμο, οδηγώντας σε άνοδο το κόστος της μεταφοράς προϊόντων και προσθέτοντας περαιτέρω εμπόδια στην ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας. Στην καρδιά της καταιγίδας βρίσκεται η μεταφορά εμπορευματοκιβωτίων, κινητήριος δύναμη της παγκοσμιοποίησης. Κλεισμένοι αναγκαστικά στα σπίτια τους, οι Αμερικανοί παραγγέλλουν μαζικά προϊόντα από τα εργοστάσια της Κίνας, μεγάλο μέρος των οποίων μεταφέρεται μέσω του Ειρηνικού σε εμπορευματοκιβώτια. Τα αμερικανικά νοικοκυριά έχουν γεμίσει τις κρεβατοκάμαρες με εξοπλισμό γραφείου,

με αποτέλεσμα η ζήτηση για φορτωτές προϊόντων να υπερβαίνει τα διαθέσιμα εμπορευματοκιβώτια στην Ασία και τα αμερικανικά λιμάνια να γεμίζουν με προϊόντα.

Τα εμπορευματοκιβώτια που στην αρχή της πανδημίας μετέφεραν εκατομμύρια μάσκες σε χώρες της Αφρικής και της Νότιας Αμερικής τώρα παραμένουν εκεί άδεια

Η πανδημία έχει περιορίσει τον αριθμό των λιμενεργατών και των οδηγών φορτηγών, με αποτέλεσμα να καθυστερεί η διαχείριση των φορτίων.

χωρίς να μπορούν να χρησιμοποιηθούν, καθώς οι ναυτιλιακές που μεταφέρουν φορτία έχουν επιστρατεύσει τα πλοία τους στα πιο δημοφιλή δρομολόγια, εκείνα που συνδέουν Βόρεια Αμερική, Ευρώπη και Ασία. Και τα πλοία που φτάνουν στα λιμάνια για να ξεφορτώσουν προϊόντα, συχνά αναγκάζονται να παραμείνουν εκεί επί μέρες, αφού επικρατεί συνωστισμός από άλλα

πλοία. Η πανδημία και οι περιορισμοί για την ανάσχεσή της έχουν περιορίσει τον αριθμό των λιμενεργατών και των οδηγών φορτηγών, με αποτέλεσμα να καθυστερεί η διαχείριση των φορτίων από τη νότια Καλιφόρνια μέχρι τη Σιγκαπούρη. Σε κάθε εμπορευματοκιβώτιο που δεν μπορεί να ξεφορτωθεί σε ένα λιμάνι αντιστοιχεί ένα άλλο εμπορευματοκιβώτιο που δεν μπορεί να φορτωθεί σε κάποιο άλλο λιμάνι.

«Δεν έχω ξαναδεί κάτι τέτοιο», σχολιάζει ο Λαρς Μάικλ Τζένσεν, επικεφαλής του ανοικτού δικτύου ωκεανών στη μεγαλύτερη ναυτιλιακή μεταφοράς φορτίου στον κόσμο, την A.P. Moller-Maersk. Όπως τονίζει ο ίδιος, «έχουν πιεστεί όλοι οι κρίκοι της εφοδιαστικής αλυσίδας, τα πλοία, τα φορτηγά και οι αποθήκες». Στα λιμάνια της Αυστραλίας και της Νέας Ζηλανδίας συσσωρεύονται άδεια εμπορευματοκιβώτια, ενώ στο λιμάνι της Καλκούτας, στην Ινδία, υπάρχει έλλειψη.

Οι εξαγωγείς ρυζιού από την Ταϊλάνδη, το Βιετνάμ και την Καμπότζη παραιτούνται από την προσπάθεια να στείλουν κάποιες παραγγελίες στη Βόρεια Αμερική, καθώς δεν κατορθώνουν να διασφαλίσουν εμπορευματοκιβώτια.

Όλο αυτό το χάος στις θάλασσες και στα λιμάνια έχει αποδειχθεί κερδοφόρο για τις ναυτιλιακές με-

Στα λιμάνια της Αυστραλίας και της Νέας Ζηλανδίας συσσωρεύονται άδεια εμπορευματοκιβώτια που μένουν ανεκμετάλλευτα και την ίδια στιγμή στο λιμάνι της Καλκούτας, στην Ινδία, υπάρχει μεγάλη έλλειψη.

ταφοράς φορτίου όπως η Maersk, που τον Φεβρουάριο απέδωσε στην εκτίναξη των τιμών του φορτίου τα προ φθώραν έσοδά της, που υπερέβησαν τα 2,7 δισ. δολάρια το τελευταίο τρίμηνο του 2020. Κανείς δεν ξέρει πόσο θα διαρκέσει αυτή η κατάσταση. Ορισμένοι εμπειρογνώμονες του κλάδου, πάντως, υποθέτουν πως θα παραταθεί αυτή η έλλειψη εμπορευματοκιβωτίων έως τα τέλη του έτους, αφού οι βιομηχανίες που τα παράγουν, σχεδόν όλες στην Κίνα, δυσκολεύονται να ανταποκριθούν στη ζήτηση.

Από το 1956, οπότε άρχισαν να χρησιμοποιούνται για πρώτη φορά, τα εμπορευματοκιβώτια έφεραν επανάσταση στο διεθνές εμπόριο

καθώς έδωσαν τη δυνατότητα στις εταιρείες να πακετάρουν τα εμπορεύματα σε τυποποιημένα μεγέθη συμβατά με τους χώρους στους οποίους τοποθετούνται σε σιδηροδρομικά βαγόνια και σε φορτηγά. Οποιοδήποτε εμπόδιο μπορεί να προκαλέσει καθυστέρηση και επομένως αύξηση του κόστους για κάποια εμπλεκόμενη πλευρά.

Όταν εκδηλώθηκε ο μυστηριώδης ιός στην Κίνα και οι κυβερνήσεις αναγκάστηκαν να κλείσουν τις βιομηχανίες για να ανακόψουν τη μετάδοσή του, ο κλάδος των ναυτιλιακών μεταφοράς φορτίου αναμενόταν να πληγεί όπως στην παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση. Παρά την οικονομι-

κή κρίση που προκλήθηκε, όμως, αυξήθηκαν οι παραγγελίες για χειρουργικές μάσκες και φόρμες, που στην πλειονότητά τους παράγονται στην Κίνα. Οι κινεζικές βιομηχανίες επέσπευσαν την παραγωγή και τα πλοία μεταφοράς φορτίου μετέφεραν τα προϊόντα σε όλον τον κόσμο.

Μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση χρειάστηκαν χρόνια για να ανακάμψει η οικονομία. Αυτή τη φορά, αντιθέτως, οι κινεζικές βιομηχανίες άρχισαν από το δεύτερο εξάμηνο του 2020 να παράγουν με ιλιγγιώδεις ρυθμούς εξαιτίας ακρίβως της μεγάλης ζήτησης. Και οι ναυτιλιακές επιστράτευσαν όσα πλοία μπορούσαν να πλεύσουν.

ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 10:00 - 12:00

primete!

Στέλλα Σωκράτους

ΚΑΝΕ ΠΑΙΓΝΙΔΙ

Listen Live Radio Live

24sports.com.cy

SPORT FM 95.0

ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

“Αγαπτό μου ημερολόγιο”

υάθε Σάββατο και Κυριακή από τις 5 μέχρι τις 7 το απόγευμα, να μην ξεχάσω να αιούσω τα αγαπημένα μου τραγούδια, νέα και παλιά.

... και τις Παρασκευές, το βράδυ υυλάει από τις 9 μέχρι τις 12 **“Εκ γυναικός”** με μελωδίες ταξιδιάρικες.

παρέα με την **Μαριάννα Γαλιδη** στο

ΚΑΝΑΛΙ ΕΞΙ

106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

Η Ευρώπη μπαίνει με 30 δισ. στη μάχη των μικροτσιπ

Σχεδιάζει να αυξήσει την παραγωγή τους από το 10% στο 20% μέχρι το 2030

Την τεχνολογική και ψηφιακή «εθνική κυριαρχία» της θέτει στόχο τώρα η Ε.Ε. προκειμένου να διασφαλίσει ότι δεν θα πλύνονται οι βιομηχανίες της είτε από τις ελλείψεις στην παγκόσμια αγορά είτε από τις εντάσεις ανάμεσα στην Ουάσιγκτον και το Πεκίνο. Το σχέδιο παρουσιάσαν από κοινού ο επίτροπος Βιομηχανίας και Ενviaίας Αγοράς, Τιερί Μπρετόν, και η αντιπρόεδρος της Κομισιόν και επίτροπος Ανταγωνισμού, Μαργκρέτε Βεστάγκερ, που τόνισαν ότι στοχεύει στο να υλοποιηθεί τις ψηφιακές φιλοδοξίες της Ε.Ε. Ειδικότερα η Ε.Ε. σχεδιάζει να αυξήσει την ευρωπαϊκή παραγωγή μικροεπεξεργαστών στο 20% της παγκόσμιας παραγωγής μέχρι το 2030, ενώ αυτή τη στιγμή το αντίστοιχο ποσοστό δεν υπερβαίνει το 10%.

Για τον σκοπό αυτό εξετάζει τη δυνατότητα να επενδύσει στον κλάδο από 20 ως 30 δισ. ευρώ. Θέτει, παράλληλα, στόχο να αναπτύξει αποκεντρωμένη και χωρίς αντίκτυπο στο περιβάλλον υποδομή για τις υπηρεσίες «νέφους» του Ιντερνετ, να καλύψει όλες τις κατοικημένες περιοχές με δίκτυα πέμπτης γενιάς (5G) και να προσφέρει όλες τις δημόσιες υπηρεσίες διαδικτυακά μέχρι το 2030. Όπως τόνισαν οι δύο επίτροποι, η Ε.Ε. σκοπεύει επίσης μέσα στα επόμενα πέντε χρόνια να σχεδιάσει και να κατασκευάσει τον

πρώτο υπολογιστή της που θα λειτουργεί με τους νόμους της κβαντομηχανικής. Σκιαγραφώντας το νέο ευρωπαϊκό όραμα, ο επίτροπος Μπρετόν τόνισε πως «η Ευρώπη πρέπει να διασφαλίσει ότι οι πολίτες της και οι επιχειρήσεις της έχουν πρόσβαση και επιλογή στις τεχνολογίες αιχμής που θα κάνουν τη ζωή τους καλύτερη, ασφαλέστερη ακόμη και πιο φιλική προς το περιβάλλον υπό τον όρο ότι θα έχουν τις απαιτούμενες δεξιότητες για να τις χρησιμοποιήσουν».

Το φιλοδοξο σχέδιό της ανακοινώνεται σε μια στιγμή κατά την οποία η παγκόσμια αγορά πάσχει από έλλειψη μικροεπεξεργαστών εξαιτίας της πανδημίας και της συνεπακόλουθης διακοπής σε μεταφορές και ταξίδια. Η έλλειψη έχει πλήξει και τις βιομηχανίες ανά τον κόσμο, που έχουν αναγκαστεί να περιορίσουν την παραγωγή τους. Ανάμεσά τους και οι ευρωπαϊκές αυτοκινητοβιομηχανίες, καθώς δεν διαθέτουν τους μικροεπεξεργαστές που χρειάζονται για την κατασκευή σύγχρονων ηλεκτροκίνητων και αυτοκινούμενων οχημάτων. Κι ενώ το πρόβλημα ενδέχεται να εξαφανιστεί όταν αντιμετωπιστεί η πανδημία, η Ε.Ε. έχει περαιτέρω λόγους να επιδιώκει την ψηφιακή και τεχνολογική ανεξαρτησία της από τις εισαγωγές και τους κολοσσούς των ΗΠΑ, της Κίνας και της Νότιας Κορέας.

Το ευρωπαϊκό σχέδιο για την ψηφιακή ανεξαρτησία, εκτός από την αύξηση της παραγωγής μικροεπεξεργαστών, θέτει παράλληλα στόχο να καλύψει όλες τις κατοικημένες περιοχές με δίκτυα πέμπτης γενιάς (5G) και να προσφέρει όλες τις δημόσιες υπηρεσίες διαδικτυακά μέχρι το 2030.

Στόχος, να διασφαλίσει ότι δεν θα πλύνονται οι βιομηχανίες της είτε από ελλείψεις είτε από εντάσεις ανάμεσα σε Ουάσιγκτον και Πεκίνο.

Εχουν προηγηθεί τα τελευταία χρόνια, χωρίς να αποτελούν παρελθόν, οι εμπορικές διενέξεις ανάμεσα στις δύο μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου. Ιδιαίτερη σημασία είχε για την Ε.Ε. το εμπόριο που επέβαλε η Ουάσιγκτον στον κινεζικό τηλεπικοινωνιακό κολοσσό Huawei, που κατηγορήθηκε ότι χρησιμοποιεί κώβουλο λογισμικό για να κατα-

σκοπεύει τη Δύση. Η υπερδύναμη άσκησε παράλληλα συστηματικές πιέσεις στους Ευρωπαίους εταιρείες της να την ακολουθήσουν. Από την πλευρά του το Πεκίνο μπλοκάρει επί χρόνια αμερικανικές διαδικτυακές πλατφόρμες όπως τις Google, Facebook και Twitter. Και όπως τόνισε προμηνών ο κ. Μπρετόν, όταν η Ε.Ε. επεξεργαζόταν το σχέδιο που ανακοίνωσε τώρα, «ενόψει της οξυμένης έντασης ανάμεσα στις ΗΠΑ και την Κίνα, η Ευρώπη δεν μπορεί να μείνει απλώς παρατηρητής και πολλά δε μάλλον να αποτελέσει πεδίο μάχης. Για αυτό και είναι καιρός να πάρουμε την τύχη στα χέρια μας και αυτό σημαίνει να εντοπίσουμε και να επενδύσουμε στις τεχνολογίες που θα ενισχύσουν την εθνική μας κυριαρχία και το μέλλον των βιομηχανιών μας».

Όπως υπογραμμίζει ο αναλυτής τεχνολογίας Μπένεντικτ Εβανς, πρώην συνεργάτης της κοινοπραξίας Abtreaesen Hottowitz, είναι ιδιαίτερα σημαντική η τεχνολογική ανεξαρτησία της Ευρώπης από την Κίνα και τις ΗΠΑ, καθώς «η εφοδιαστική της αλυσίδα βρίσκεται σε μια χώρα που δεν είναι φιλική και αυτό προκαλεί ανησυχία». Ως τώρα η Ε.Ε. είναι σε μεγάλο βαθμό εξαρτημένη από τις αμερικανικές και ασιατικές βιομηχανίες που κυριαρχούν στην παγκόσμια αγορά τεχνολογίας.

Ανάμεσά τους η αμερικανική Cisco και η κινεζική Huawei, καθώς έχουν κατασκευάσει την υποδομή για το Ιντερνετ που χρησιμοποιούν τα 700 και πλέον εκατομμύρια των κατοίκων της Ευρώπης. Ειδικότερα οι μικροεπεξεργαστές προέρχονται από κατασκευαστές όπως οι Nvidia,

Qualcomm και Intel των ΗΠΑ, Foxconn της Κίνας, Samsung της Νότιας Κορέας και TSMC της Ταϊβάν. Και βέβαια οι διαδικτυακές πλατφόρμες που χρησιμοποιούν εκατοντάδες εκατομμύρια Ευρωπαίοι όπως οι Google, Facebook, Instagram είναι αμερικανικές και κινεζική η δημοφιλής στην αμερικανική νεολαία εφαρμογή TikTok.

Μιλώντας στο αμερικανικό δίκτυο CNBC, ο Αμπισούρ Πρακάς, αναλυτής θεμάτων γεωπολιτικής στη συμβουλευτική εταιρεία του Τορόντο Center for Innovating the Future, «πολλές χώρες έχουν αρχίσει να ανησυχούν ότι μέσω της τεχνολογίας διάφορες ξένες δυνάμεις κατορθώνουν να κυριαρχήσουν και να τους επιβληθούν. Αυτός είναι ο λόγος που πολλές κυβερνήσεις βλέπουν πλέον την τεχνολογία μέσα από ένα άλλο πρίσμα».

Αύξηση ΑΕΠ κατά 3% περιμένει η Ελβετία το 2021

Ευοίωνες είναι οι προβλέψεις που κάνει η κυβέρνηση της Ελβετίας για την πορεία της οικονομίας κατά τη φετινή χρονιά. Όπως αναφέρει το Bloomberg σε σχετικό δημοσίευμά του, η οικονομική δραστηριότητα αναμένεται να ενισχυθεί τους μήνες που θα ακολουθήσουν καθώς οι εμβολιασμοί συνεχίζονται αλλά και οι περιορισμοί που έχουν τεθεί για τη συγκράτηση της πανδημίας έχουν αρχίσει να αironται. Έτσι, όπως ανέφερε χθες η γενική γραμματεία υπεύθυνη για οικονομικά θέματα (SECO), το ελβετικό ΑΕΠ αναμένεται να ενισχυθεί κατά 3% φέτος, πρόβλεψη που ευθυγραμμίζεται με τις πρώτες εκτιμήσεις που είχε κάνει για την πορεία της οικονομίας. Παράλληλα, όπως διαφαίνεται σε σχετικό γράφημα που παραθέτει και το Bloomberg, η ανεργία αναμένεται να διαμορφωθεί στο

Ακόμη πιο ευοίωνες είναι οι προβλέψεις για την επόμενη χρονιά, οπότε η ανάπτυξη τοποθετείται στο 3,3%.

3,3%, ενώ ο πληθωρισμός θα περιοριστεί στα επίπεδα του 0,4%. Ακόμη πιο ευοίωνες είναι οι προβλέψεις για την επόμενη χρονιά, δηλαδή το 2022, οπότε η ανάπτυξη τοποθετείται στα επίπεδα του 3,3%, με την ανεργία να περιορίζεται στο 3% και τον πληθωρισμό να κινείται στα επίπεδα του 2021. «Πολλές από τις ευκαιρίες που είχαν οι καταναλωτές και οι οποίες δεν ήταν διαθέσιμες τους χειμερινούς μήνες θα επανεμφανιστούν και θα οδηγήσουν και πάλι

Το κόστος από το κλείσιμο της ελβετικής οικονομίας έφθασε στα 81,32 δισ. δολ.

σε αύξηση του τζίρου των κλάδων της οικονομίας που επλήγησαν από την πανδημία», επεσήμανε η SECO, τονίζοντας ότι η παραγωγή έως το τέλος του χρόνου θα ξεπεράσει τα επίπεδα στα οποία κινούνταν πριν από το ξέσπασμα της πανδημίας. «Την ίδια στιγμή, η παγκόσμια ζήτηση αναμένεται να αυξηθεί τις εξαγωγές», πρόσθεσε στην ανακοίνωσή της. Ενώ λοιπόν οι επενδυτές εκτιμούν πως η οικονομική δραστηριότητα στις ΗΠΑ θα σημειώσει άνοδο, οι ευρωπαϊκές χώρες είναι πιθανόν να αργήσουν να ανακάμψουν λόγω των καθυστερήσεων που παρατηρούνται στην διαδικασία εμβολιασμών.

Όπως αναφέρει το Bloomberg, ορισμένα μέτρα που έχει λάβει η κεντρική τράπεζα της Ελβετίας όπως τα αρνητικά επιτόκια, έχουν σχεδιαστεί για να υπάρξει έλεγ-

κος του τοπικού νομισμάτος. Ο δε αντιπρόεδρος της τράπεζας, Φριτζ Ζούρμπρουεγκ, επεσήμανε σε συνέντευξή του στην εφημερίδα Blick νοηρίτερα αυτή την εβδομάδα, πως η χαλαρή νομισματική πολιτική παραμένει σημαντική. Παράλληλα, σημαντικό στήριγμα για τις ελβετικές εξαγωγές είναι η ζήτηση από χώρες της Ασίας, γεγονός που θα συμβάλει στην ενίσχυση της ανάπτυξης της χώρας. Υπενθυμίζεται ότι τον Ιανουάριο, ο επικεφαλής οικονομολόγος της ελβετικής κυβέρνησης μιλώντας για τις επιπτώσεις της πανδημίας στην ελβετική οικονομία το 2020, τόνισε ότι ένα μεγάλο μέρος του κλάδου των υπηρεσιών παρέμεινε σε αναστολή την περυσινή χρονιά, ενώ το κόστος από το κλείσιμο της οικονομίας έφθασε στα 81,32 δισ. δολ.

LOOMBERG, REUTERS

Ανησυχία για άνοδο του πληθωρισμού στις ΗΠΑ

Η προοπτική ανόδου του πληθωρισμού προκαλεί προβληματισμό και στις ΗΠΑ: τον Φεβρουάριο αυξήθηκαν οι τιμές της βενζίνης, με αποτέλεσμα να προκαλέσουν άνοδο των τιμών καταναλωτή. Ειδικότερα, οι τιμές της βενζίνης ενισχύθηκαν κατά 6,4% τον Φεβρουάριο και αντιπροσωπεύουν το ήμισυ της αύξησης στις τιμές καταναλωτή. Είχε προηγηθεί επίσης άνοδος των τιμών της βενζίνης κατά 7,4% τον Ιανουάριο. Εξαιρουμένων των ευμετάβλητων τιμών των τροφίμων και της ενέργειας, ο πληθωρισμός σημείωσε ελαφρά επιτάχυνση 0,1% μετά δύο τρίμηνα σταθερότητας.

Εκτιμάται πάντως ότι οι πληθωριστικές πιέσεις παραμένουν ακόμα περιορισμένες λόγω της χαμηλής ζήτησης για μεγάλο φάσμα υπηρεσιών όπως για παράδειγμα για αεροπορικά ταξίδια. Σύμφωνα με επίσημα

Φοβούνται υπερθέρμανση της οικονομίας λόγω δημοσιονομικής πολιτικής.

στοιχεία που έδωσε χθες το αμερικανικό υπουργείο Εργασίας, ο δείκτης τιμών καταναλωτή σημείωσε αύξηση 0,4% τον περασμένο μήνα, ενώ είχε προηγηθεί ενίσχυση 0,3% τον Ιανουάριο. Συνολικά στη διάρκεια των 12 μηνών από τον Φεβρουάριο του 2020 μέχρι τον περασμένο μήνα ο δείκτης τιμών καταναλωτή αυξήθηκε κατά 1,7%. Κατέγραψε, έτσι, τη μεγαλύτερη άνοδο των τελευταίων 12 μηνών. Αναμένεται πως

ο πληθωρισμός θα επιταχυνθεί στις ΗΠΑ τους επόμενους μήνες, αν και επικρατεί δικογνωμία μεταξύ οικονομικών αναλυτών ως προς το πώς θα επηρεαστεί από την εμβολιαστική διαδικασία και αν οι εμβολιασμοί θα επιτρέψουν να ανοίξει γρηγορότερα η οικονομία. Οικονομολόγοι στις ΗΠΑ προειδοποιούν πως η άκρως αναπτυξιακή δημοσιονομική πολιτική που εφαρμόζει η χώρα μπορεί να οδηγήσει σε εκτίναξη του πληθωρισμού. Αναφέρονται ταυτοχρόνως στο πακέτο των 900 δισ. δολαρίων που αποφάσισε το Κογκρέσο στα τέλη του περασμένου έτους αλλά και στο λεγόμενο πακέτο Μπάιντεν, τη δέσμη μέτρων συνολικής αξίας 1,9 τρις. δολ. που αναμένεται να εγκριθεί από το αμερικανικό Κογκρέσο μέσα στην εβδομάδα. Εκτιμούν μάλιστα πως οι δαπάνες αυτές, σε συνδυασμό

με το πρόγραμμα αγορών ομολόγων της Federal Reserve, εγκυμονούν τον κίνδυνο υπερθέρμανσης της αμερικανικής οικονομίας, που σημειωτέον βυθίστηκε στην ύφεση ακριβώς πριν από ένα χρόνο. Εν μέσω προσδοκιών για επιτάχυνση των ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης μέσα στο επόμενο έτος, σημείωσαν άνοδο οι αποδόσεις των ομολόγων του αμερικανικού δημοσίου. Σημαντική μερίδα άλλων οικονομικών αναλυτών, μεταξύ των οποίων και ο πρόεδρος της ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ, Τζερόμι Πάουελ, θεωρεί πως η αύξηση των πληθωριστικών πιέσεων είναι απλώς ένα στάδιο σε μια μεταβατική περίοδο. Στο μεταξύ, όμως, χαινούσα πληγή της αμερικανικής οικονομίας παραμένει η ανεργία με τουλάχιστον 18 εκατομμύρια Αμερικανούς να εξαρτώνται από τα επιδόματα ανεργίας.

Πιο καθυστερημένος ο πρόεδρος της Fed, Τζερόμι Πάουελ, που εκτιμά πως οι πληθωριστικές πιέσεις είναι απλώς ένα στάδιο σε μια μεταβατική περίοδο.

Η Ε.Ε. δεν μπορεί να σπάσει τον αλγόριθμο της Amazon

Μεγάλα τα εμπόδια για να στοιχειοθετηθούν μονοπωλιακές πρακτικές της εταιρείας

Δυσκολίες αντιμετωπίζουν οι αρμόδιες ρυθμιστικές αρχές στις Βρυξέλλες για να συγκεντρώσουν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία και να απαγγείλουν κατηγορίες εις βάρος της Amazon για άσκηση μονοπωλιακής πολιτικής, όπως αναφέρει σε σχετικό της δημοσίευμα η εφημερίδα των Financial Times – κι αυτό συμβαίνει, παρά το γεγονός ότι εργάζονται στην υπόθεση-ορόσημο σχεδόν δύο χρόνια, σύμφωνα με άτομα που έχουν άμεση γνώση του θέματος. Ειδικότερα, τον Ιούλιο του 2019 η Κομισιόν κατηγορήσε τον αμερικανικό κολοσσό λιανικού εμπορίου ότι χρησιμοποίησε τον αλγόριθμό του για να ενισχύσει τεχνητά τα ίδια προϊόντα εις βάρος εκείνων των ανταγωνιστών του, που φιλοξενούνται στην πλατφόρμα του. Το αποτέλεσμα είναι πως αρκετά συχνά οι χρήστες καταλήγουν να αγοράζουν προϊόντα χαμηλότερης ποιότητας σε υψηλότερη τιμή. Ωστόσο, ακόμα και μετά σχεδόν δύο χρόνια ερευνών, οι αρμόδιοι Ευρωπαίοι αξιωματούχοι αγωνίζονται να καταλάβουν πώς λειτουργεί ο σχετικός αλγόριθμος της Amazon, κι ενώ έχουν αποστείλει αίτημα στην εταιρεία να λεπτομερέστερα ερωτήσεις σχετικά με τα κριτήρια που χρησιμοποιεί για να ενδυναμώσει την προβολή ενός προϊόντος, σύμφωνα με άτομα που γνωρίζουν από κοντά το θέμα.

Απόρρητο

Αυτοί οι παράγοντες προσέθεσαν ότι οι αξιωματούχοι είναι επίσης απίθανο να μπορούν να δουν τον ιδιόκτητο κώδικα του ομίλου της Amazon για να στοιχειοθετήσουν την υπόθεσή τους εξαιτίας των νομοθετικών περιορισμών που υφίστανται και αφορούν τα εμπορικά μυστικά. Οσοι άνθρωποι ασχολούνται με έρευνες σχετικές με τη δραστηριότητα των κολοσσών υψηλής τεχνολογίας βρίσκονται προ εμποδίων πολύ συχνά. Και τα εμπόδια ανα-

Τον Νοέμβριο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατηγορήσε επίσημα την Amazon για παραβίαση των ευρωπαϊκών κανόνων θεμιτού ανταγωνισμού, διότι όσες πληροφορίες συλλέγει από τις πωλήσεις τρίτων εμπορών στην πλατφόρμα της τις εκμεταλλεύεται για να προωθήσει τα δικά της προϊόντα.

Οι αρμόδιοι Ευρωπαίοι αξιωματούχοι αγωνίζονται δύο χρόνια να καταλάβουν πώς λειτουργεί ο κώδικας που χρησιμοποιείται για να ενδυναμώσει την προβολή ενός προϊόντος.

κύπτουν όταν προσπαθούν να διαπιστώσουν τι ακριβώς συμβαίνει στα «μαύρα κουτιά» των ομίλων, δηλαδή στον κώδικα, τον οποίο χρησιμοποιούν. Και όπως επισημαίνει στους Financial Times εμπειρογνώμονας σε νομικά θέματα με έδρα στις Βρυξέλλες, «οι περιπτώσεις που περιλαμβάνουν

αλγόριθμους είναι περίπλοκες. Ωστόσο, η Ε.Ε. δεν χρειάζεται να υπαγορεύσει το πώς ακριβώς λειτουργεί ένας κώδικας, εφόσον επαφίεται στην εκάστοτε εταιρεία να αποδείξει πως ο τρόπος με τον οποίον τον χρησιμοποιεί είναι θεμιτός».

Παρά ταύτα, πολλοί άνθρωποι από όσους γνωρίζουν τα τεκταινόμενα, επισμαίνουν ότι ειδικά η υπόθεση κατά της Amazon προχωρεί πιο αργά συγκριτικά με άλλες συναφείς. Λόγου χάριν, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι ήδη έτοιμη να απαγγείλει κατηγορίες εις βάρος της Apple, η οποία φέρεται να έκανε κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης της στην πλατφόρμα της για τη ροή μουσικής εις βάρος ανταγωνιστριών της, όπως προέκυψε έπειτα από έρευνες δύο χρόνων. Την προσπάθεια της Κομισιόν στην υπόθεση της Amazon έρχεται να επιβαρύνει

και το χάσμα το οποίο υπάρχει ανάμεσα στους δικούς της μεγαλόπνοους στόχους για να χαλιναγωγήσει τους «4 μεγάλους της τεχνολογίας» (Apple, Amazon, Facebook, Google) και του πόσο πιο περίπλοκη αποδεικνύεται η πραγματικότητα ως προς την υποχρέωση των εν λόγω επιχειρήσεων να αναλαμβάνουν τις ευθύνες τους και να λογοδοτούν. Στα τέλη του 2020 οι Βρυξέλλες, άλλωστε, δημοσίευσαν νέα σχέδια νόμων με στόχο να περιορίσουν την ισχύ –συχνά μονοπωλιακή– των ομίλων. Τον Νοέμβριο, τέλος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατηγορήσε επίσημα την Amazon για παραβίαση των ευρωπαϊκών κανόνων θεμιτού ανταγωνισμού, διότι όσες πληροφορίες συλλέγει από τις πωλήσεις τρίτων εμπορών στην πλατφόρμα της, τις εκμεταλλεύεται για να προωθήσει τα δικά της προϊόντα.

Πυρκαγιά στη γαλλική OVHcloud κατέστρεψε πλήθος ιστοτόπων

Καταστροφικά ήταν τα αποτελέσματα μεγάλης πυρκαγιάς, η οποία ξέσπασε τα ξημερώματα της Πέμπτης σε εγκαταστάσεις εταιρείας, η οποία παρέχει υπηρεσίες λογισμικού νέφους στο Στρασβούργο στη βορειοανατολική Γαλλία. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη στην Ευρώπη στο είδος της και είναι η OVHcloud, η οποία διαθέτει τέσσερα κέντρα δεδομένων στο Στρασβούργο από τα συνολικά δεκαεπτά στη Γαλλία. Ενα εξ αυτών παραδόθηκε στις φλόγες και καταστράφηκε μέρος ενός δευτέρου. Ως αποτέλεσμα ένα μεγάλο τμήμα του Διαδικτύου με το .FR ως τελευταίο τμήμα της ηλεκτρονικής διεύθυνσης τέθηκε εκτός λειτουργίας, πάμπολλες πύλες καταστράφηκαν, καθώς και εκατομμύρια ιστοτόποι και λογαριασμοί υπηρεσιών και δημοσίων υπηρεσιών, τραπεζών, του Κέντρου Πομπιντού, εφημερίδων και ΜΜΕ, καταστημάτων, καθώς και πλήθους πολιτών. Εν τω μεταξύ, ακόμα δεν είναι δυνατόν να γίνει αντιληπτό τι προκάλεσε την καταστροφή, η οποία έλαβε χώρα, μόλις δύο 24ωρα αφότου η OVHcloud είχε ανακοινώσει πως επεξεργάζεται σχέδια για την αρχική δημόσια εγγραφή των μετοχών της, δηλαδή για την εισαγωγή της στο χρηματιστήριο. Η OVHcloud ζήτησε από την κυβέρνηση, το Κέντρο Πομπιντού, αλλά και το ψηφιακό χρηματιστήριο Deribit να θέσουν σε εφαρμογή τα επεδοκίματους σχέδια για την αποκατάσταση καταστροφών.

Η OVHcloud διαθέτει τέσσερα κέντρα δεδομένων στο Στρασβούργο από τα συνολικά δεκαεπτά στη Γαλλία.

Εκτός λειτουργίας βγήκαν λογαριασμοί υπηρεσιών και δημοσίων υπηρεσιών, τραπεζών, εφημερίδων και καταστημάτων.

οι οποίες και διαδραματίζουν κυρίαρχο ρόλο στην παγκόσμια αγορά. «Η OVH είναι μια πολύ σημαντική εταιρεία παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικής φιλοξενίας στο Διαδίκτυο», δήλωσε ο Μάικ Πρίντιζον, ο οποίος είναι διευθυντής της εταιρείας ασφαλείας Διαδικτύου, Netcraft, με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο. Είπε, ακόμα, ότι οι διακομιστές οι οποίοι δέχθηκαν πλήγμα από την πυρκαγιά φιλοξενούσαν περί τα 3,6 εκατομμύρια ιστοτόπους, συμπεριλαμβανομένων και εξειδικευμένων κρατικών πλατφορμών σε Γαλλία, Βρετανία, Πολωνία και στην Ακτή του Ελεφαντοστού. Κατά τις εκτιμήσεις του κ. Πρίντιζον, έχει επηρεαστεί λιγότερο από το 2% των ιστοτόπων με το γαλλικό χαρακτηριστικό .FR στο τελευταίο τμήμα της ηλεκτρονικής τους διεύθυνσης.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ONLINE
kathimerini.com.cy
 ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ - SHOWBIZ
 GOOD LIFE - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ
 Τελείται την Τρίτη 16 Μαρτίου 2021
 στις 14:00, στο κοιμητήριο
 Αγίου Γεωργίου Κοντού Λάρνακας,
 μνημόσυνο επί του τάφου του πολυαγαπημένου μας

ΤΑΚΗ ΛΕΥΚΑΡΙΤΗ
 Το μνημόσυνο θα γίνει σε στενό οικογενειακό κύκλο λόγω των περιοριστικών μέτρων κατά της πανδημίας.
 Οι τεθλιμμένοι:
 Σύζυγος, παιδιά, εγγόνια και λοιποί συγγενείς

RADIO FREDERICK LIMITED			
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΣΤΙΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019			
	Σημ.	2019 €	2018 €
Κόστος εργασιών	9	296.743	340.369
Κόστος πωληθέντων		(256.179)	(169.732)
Μικτό κέρδος		40.568	170.637
Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης	10	6.554	17.443
Έξοδα διακίνησης	11	(39.905)	(116.116)
Έξοδα διακίνησης	12	(91.862)	(89.222)
Καθαρά ζημιά απομείωσης στα στοιχεία ενεργητικού και συμβατικά στοιχεία ενεργητικού	7.1	(1.679)	(12.732)
		(86.027)	(29.989)
Λειτουργικά αποτελέσματα		1.338	57.022
Χρηματοοικονομικά έσοδα	14	(289)	(730)
Αποτελέσματα πριν τη φορολογία		(86.317)	(30.719)
Φορολογία	15	(9.655)	-
Ζημιά για το έτος		(95.982)	(30.719)
Λοιπά Συνολικά Έσοδα		-	-
Συνολικά έσοδα για το έτος		(95.982)	(30.719)

RADIO FREDERICK LIMITED			
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ ΣΤΙΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019			
	Σημ.	2019 €	2018 €
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ			
Μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού	17	49.282	40.871
Ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός		49.282	40.871
Κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού	18	161.269	135.601
Εμπορικά και άλλα οφειλόμενα	23	-	5.798
Επιταγές	19	17.854	-
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών		179.574	141.389
ΣΥΝΟΛΟ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		228.457	182.060
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ			
Ίδια κεφάλαια	20	17.100	17.100
Μεταφορικά κεφάλαια		(99.228)	352
Συσσωρευμένες (ζημίες) κέρδη		(82.128)	17.452
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		(64.256)	18.904
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	22	306.708	161.853
Εμπορικά και άλλα οφειλόμενα	21	-	2.795
Τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις	23	3.877	-
		310.585	164.648
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ		228.457	182.060

Στις 3 Φεβρουαρίου 2021 το Διοικητικό Συμβούλιο της Radio Frederick Limited ενέκρινε αυτές τις οικονομικές καταστάσεις για έτος.

RADIODEEJAY LIMITED			
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΣΤΙΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019			
	Σημ.	2019 €	2018 €
Κόστος εργασιών	9	236.865	409.851
Κόστος πωληθέντων		(146.317)	(153.082)
Μικτό κέρδος		90.548	256.802
Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης	10	183.502	24.841
Έξοδα διακίνησης	11	(77.313)	(73.262)
Έξοδα διακίνησης	12	(166.645)	(136.255)
Καθαρά ζημιά απομείωσης στα στοιχεία ενεργητικού και συμβατικά στοιχεία ενεργητικού	7.2	(28.412)	(23.104)
Άλλα έσοδα	13	(262)	-
Λειτουργικά αποτελέσματα		1.338	57.022
Καθαρά χρηματοοικονομικά έσοδα	15	(4.209)	(4.551)
Ζημιές/κέρδη πριν τη φορολογία		(2.871)	62.371
Φορολογία	16	-	(261)
(Ζημιές)/κέρδη για το έτος		(2.871)	52.090
Λοιπά Συνολικά Έσοδα		-	-
Συνολικά (έξοδα)/έσοδα για το έτος		(2.871)	52.090

RADIODEEJAY LIMITED			
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ ΣΤΙΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019			
	Σημ.	2019 €	2018 €
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ			
Μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού	17	18.417	21.632
Ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός	18	-	556
Άλλα στοιχεία ενεργητικού		18.417	22.297
Κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού	19	816.318	953.908
Εμπορικά και άλλα οφειλόμενα	20	80	2.369
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών		816.318	956.277
ΣΥΝΟΛΟ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		834.735	978.574
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ			
Ίδια κεφάλαια	21	17.100	17.100
Μεταφορικά κεφάλαια		(86.100)	(82.234)
Συσσωρευμένες ζημιές		(84.000)	(84.134)
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		(53.000)	(50.268)
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	23	1.580.172	1.752.484
Εμπορικά και άλλα οφειλόμενα	22	182.618	71.226
Δενοντολογίες		1.882.790	1.823.710
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ		834.735	978.574

Στις 3 Φεβρουαρίου 2021 ο μόνος Σύμβουλος της RadioDeejay Limited ενέκρινε αυτές τις οικονομικές καταστάσεις για έτος.

Μηδενικά ενοίκια και τον Απρίλιο για κλειστές επιχειρήσεις

Την επέκταση και τον Απρίλιο των μηδενικών ενοικίων για τις επιχειρήσεις που είναι κλειστές, αλλά και των μειωμένων κατά 40% για τις πληττόμενες σχεδιάζει το οικονομικό επιτελείο, με στόχο να στηρίξει την αγορά κατά την επανεκκίνηση της. Το κόστος της νέας αυτής παρέμβασης θα ανέλθει στα 70 εκατ. ευρώ, ενώ συνολικά από τις αρχές του έτους υπολογίζεται στα 210 εκατ. ευρώ. Οπως ανακοίνωσε ο υφυπουργός Οικονομικών Απ. Βεσυρόπουλος, η κυβέρνηση αντιμετωπίζει δύο σημαντικά ζητήματα που είχαν ανακύψει σχετικά με τα μισθώματα, δίνοντας λύσεις. Συγκεκριμένα, επιλύθηκε το θέμα που είχε δημιουργηθεί με τις νεοιδρυθείσες επιχειρήσεις, οι οποίες έκαναν έναρξη εργασιών μετά τις 20/3/2020, καθώς και το θέμα με τα υποκατάστημα πληττόμενων επιχειρήσεων.

Για τις πληττόμενες επιχειρήσεις η μείωση ενοικίου είναι 40%.

Το δημοσιονομικό κόστος του μέτρου φθάνει τα 70 εκατ. ευρώ.

Με σχετική απόφαση (Α. 1040/2021) προβλέπεται ότι σε υποκατάστημα πληττόμενης επιχείρησης στο οποίο επιβάλλονται περιοριστικά μέτρα, ενώ η έδρα εντάσσεται στις πληττόμενες επιχειρήσεις που δικαιούνται επιχειρητική μείωση μισθώματος κατά 40%, τότε η επιχείρηση συνολικά δικαιούται πλήρη απαλλαγή του ενοικίου. Σε αυτή την περίπτωση το υποκατάστημα συμπαρασύρει την έδρα και απαλλάσσεται 100% της καταβολής του μισθώματος το σύνολο της επιχείρησης. Για παράδειγμα: Το κεντρικό κατάστημα της πληττόμενης επιχείρησης με κύρια δραστηριότητα «Επεξεργασία τσαγιού και καφέ» που δικαιούται μείωση μισθώματος κατά 40% και το υποκατάστημα είναι καφετέρια που έχει κλείσει με κρατική εντολή και δικαιούται απαλλαγή κατά 100% της καταβολής του μισθώματος, τότε συνολικά η επιχείρηση δικαιούται πλήρη απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής του μισθώματος, τόσο για το κεντρικό όσο και για το υποκατάστημα. Πάντως, χιλιάδες ιδιοκτήτες ακινήτων αναμένουν να ανοίξει εκ νέου η εφαρμογή προκειμένου

να γίνουν οι απαραίτητες διορθώσεις και να αντιμετωπισθούν προβλήματα του 2020 που τους άφησαν εκτός αποζημιώσεων. Συγκεκριμένα, ιδιοκτήτες ακινήτων που είχαν δώσει το δικαίωμα υπεκμισθώσεως θα μπορούσαν να αποζημιωθούν εφόσον τόσο ο υπεκμισθωτής όσο και ο τρίτος είναι πληττόμενοι. Παράλληλα, η κυβέρνηση αναμένεται να ανακοινώσει το προσεχές διάστημα την αποζημίωση για όσους προχώρησαν εθελοντικά στη μείωση κατά τουλάχιστον 30% των ενοικίων του περασμένου Σεπτεμβρίου και Οκτωβρίου. Η νομοθεσία προβλέπει ότι σε περίπτωση που κατόπιν σχετικής συμφωνίας με τον μισθωτή, το μισθώμα των μηνών Σεπτεμβρίου, Οκτωβρίου 2020 μειώνεται σε ποσοστό τουλάχιστον 30%, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων του κορωνοϊού COVID-19, οι εκμισθωτές ακινήτων υποβάλλουν δήλωση περί μεταβολής του μισθώματος («Δήλωση COVID») και έχουν έκπτωση φόρου 12% επί του αρχικού μισθώματος.

ΠΡ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Αύξηση των ενοικίων κατά 11,1%, μείωση 30% των τιμών πώλησης

Αλλαξε η αγορά την περίοδο 2011-2020, δείχνει η έρευνα του δικτύου Spitagatos

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Αποκαλυπτική της δομικής αλλαγής που έχει σημειωθεί στην αγορά κατοικίας τα τελευταία δέκα χρόνια είναι η πορεία που έχουν διαγράψει στο διάστημα αυτό οι τιμές των ενοικίων και οι τιμές πώλησης. Ο λόγος για τη συρρίκνωση της αγοραστικής δύναμης των νοικοκυριών και την κατάρρευση της στεγαστικής πίστης, που είχαν ως αποτέλεσμα τη στρόφι της συντριπτικής πλειονότητας των νοικοκυριών προς την επιλογή της ενοικίασης αντί της αγοράς κατοικίας. Ετσι, παρά τη μακροχρόνια οικονομική κρίση, τα ενοίκια καταγράφουν άνοδο κατά 11,1% από το 2011 έως και το 2020, ενώ αντίθετως οι τιμές πώλησης έχουν υποχωρήσει κατά 30%. Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει από σχετική ανάλυση της πορείας του δείκτη τιμών SPI (Spitagatos Property Index), που προκύπτει από τα δεδομένα αγγελιών του δικτύου του Spitagatos (www.spitagatos.gr).

Πάντως, οι διακυμάνσεις και οι διαφορές από περιοχή σε περιοχή είναι σημαντικές. Για παράδειγμα, στην Αθήνα, από το 2014, όταν σημειώθηκε η χαμηλότερη ζητούμενη τιμή ενοικίασης κατοικίας, και έως το 2020, η αύξηση ήταν μόλις 4,65%, στα 8,9 ευρώ/τ.μ. Στον αντίποδα, στη Θεσσαλονίκη η αύξηση από το 2014 μέχρι σήμερα άγγιξε το 60,7% και διαμορφώθηκε στα 6,9 ευρώ/τ.μ. Στο σύνολο της χώρας η μέση τιμή ενοικίασης διαμορφώθηκε σε 7,4 ευρώ/τ.μ. στο τέλος του 2020, που συνιστά αύξηση κατά 37,7% από το 2015, όταν η αγορά είχε βρεθεί στο κατώτερο σημείο της.

Υπήρξαν βέβαια και περιοχές όπου τα ενοίκια κινήθηκαν διαφορετικά. Ειδικότερα, στο Κουκάκι οι τιμές ενοικίασης από το 2011 έως σήμερα καταγράφουν άνοδο κατά 48,6%, στα 10 ευρώ/τ.μ., ενώ και οι ζητούμενες τιμές πώλησης έχουν αυξηθεί κατά 41,4%, σε 2.575 ευρώ/τ.μ., δείγμα της επίδρασης

ΑΘΗΝΑ

Από το 2011, η μέση τιμή πώλησης κατοικιών ανέβηκε μόνο σε 4 περιοχές

	Ζητούμενη τιμή 2020 (€/τ.μ.)	Μεταβολή από το 2011
Κουκάκι - Μακρυγιάννη	2.575,7	+41,4%
Παγκράτι	1.967,2	+6,3%
Ελληνικό	3.461,5	+3,8%
Εξάρχεια - Νεάπολη	1.621,6	+2,6%

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Το 5 περιοχών με μεγαλύτερες αυξήσεις στη μέση τιμή πώλησης κατοικιών

	Ζητούμενη τιμή 2020 (€/τ.μ.)	Μεταβολή από το 2011
Ιστορικό κέντρο	1.888,8	+36,9%
Ροτόντα	1.691,1	+17,6%
Διοικητήριο	1.238,1	+9,8%
Μαρτίου	1.379,3	+3,4%
Αγία Τριάδα	1.380	+2%

ΠΗΓΗ: Spitagatos.gr

Το 5 περιοχών με μεγαλύτερες αυξήσεις στην μέση τιμή ενοικίασης κατοικιών

	Ζητούμενη τιμή 2020 (€/τ.μ.)	Μεταβολή από το 2011
Ελληνικό	12,5	+56,2%
Κουκάκι - Μακρυγιάννη	10,0	+48,6%
Γλυφάδα	11,7	+40,4%
Μαρούσι	10,0	+33,3%
Αλιμος	10,1	+32,7%

Το 5 περιοχών με μεγαλύτερες αυξήσεις στην μέση τιμή ενοικίασης κατοικιών

	Ζητούμενη τιμή 2020 (€/τ.μ.)	Μεταβολή από το 2011
Ιστορικό κέντρο	8,7	+57,4%
Λαδάδικα	10,6	+41,4%
Λευκός Πύργος	9,0	+39,1%
Αγία Τριάδα	7,4	+38,1%
Μαρτίου	6,9	+36,8%

H ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος και η δυσκολία τραπεζικού δανεισμού ώθησαν μεγάλο μέρος της ζήτησης στη μίσθωση κατοικίας.

που είχε το φαινόμενο των βραχυχρόνιων μισθώσεων στην περιοχή αυτή του κέντρου της Αθήνας. Τη μεγαλύτερη αύξηση στις τιμές των ενοικίων έχει σημειώσει πάντως η περιοχή του Ελληνικού, όπου το μέσο κόστος διαμορφώνεται ση-

μερα σε 12,5 ευρώ/τ.μ., ή 56,2% υψηλότερα σε σχέση με το 2011. Μεγάλες αυξήσεις έχουν καταγράψει επίσης τα ενοίκια των κατοικιών στη Γλυφάδα με 40,4%, στο Μαρούσι με 33,3% και στον Αλιμο με 32,7%. Σύμφωνα με τον διευθύνοντα σύμβουλο του Spitagatos, Δημήτρη Μελαχροινό, «με βάση τα στοιχεία μας, οι ζητούμενες τιμές στις πωλήσεις είναι ακόμα αρκετά μειωμένες σε σχέση με δέκα χρόνια πριν, ωστόσο οι ζητούμενες τιμές στις ενοικίασεις κατοικιών είναι αυξημένες. Στους πρήνες των δύο μεγαλουπόλεων και στις τουριστικές περιοχές έχουν παρατηρηθεί οι μεγαλύτερες αυξήσεις τόσο στη ζήτηση κατοικιών προς πώληση, με κίνητρο τη διά-

μεση τους προς βραχυχρόνια μίσθωση, όσο και στις ενοικίασεις, καθώς τα σημαντικά λιγότερα διαθέσιμα ακίνητα για μακροχρόνια μίσθωση που απείριαν είχαν αυξημένη ζήτηση».

Όσον αφορά τα επαγγελματικά ακίνητα, η έρευνα του Spitagatos αναφέρει ότι οι αξίες έχουν μειωθεί κατά 41,6% και τα ενοίκια κατά 34,5%. Ωστόσο, και η συγκεκριμένη κατηγορία ακινήτων σημειώνει σταθερή ανάκαμψη από το 2018 και μετά (σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη), με αποτέλεσμα στη μεν Αθήνα να ενοίκια να έχουν αυξηθεί κατά 11,1% μέχρι σήμερα (μέση ζητούμενη τιμή 7,9 ευρώ/τ.μ.), ενώ στη Θεσσαλονίκη η αύξηση αγγίζει το 9%, σε 5,4 ευρώ/τ.μ.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Είδαμε και τα νέα μέτρα...

Κλείνουμε ένα χρόνο από τη διάρρηξη της κανονικότητας μας που μας ανάγκασε να ζούμε με τρόπους που δεν μπορούσαμε να φανταστούμε ούτε στους μεγαλύτερους μας εφιάλτες.

Κάτι που κυκλοφόρησε τις τελευταίες μέρες και είναι απόλυτα σωστό, είναι το ότι όσοι ρωτήθηκαν το 2015 για το που έβλεπαν τους εαυτούς τους το 2020, βγήκαν όλοι λάθος! Όχι πως άλλες περιόδους όλοι πετυχαίνουν διάνα στις προβλέψεις τους, αλλά αυτή την φορά όλοι ήταν λάθος.

Ένα στιγμιαίο σοκ ή ένα σοκ μικρής διάρκειας πολλές φορές αναδεικνύει τη δύναμη της ανθρώπινης ψυχής και την εύκολη προσαρμοστικότητα του ανθρώπου στα νέα δεδομένα που διαδραματίζονται γύρω του και πάνω του. Είναι κάτι που το βλέπουμε συνέχεια σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής. Αυτή είναι και η αιτία που βλέπουμε σχεδόν τα πάντα να πραγματώνονται σε κύκλους - μικρούς ή μεγάλους.

Αυτή η αναστάτωση όμως του τελευταίου χρόνου δεν ήταν ένα στιγμιαίο σοκ.

Μπορεί η εξαγγελία των πρώτων περιορισμών να ήταν ένα στιγμιαίο σοκ, αλλά η διάρκεια, το εύρος και ο επαναλαμβανόμενος άτακτος ρυθμός των μέτρων έχουν επιφέρει ασύλληπτη κόπωση στον κόσμο που σε συνδυασμό με τον οικονο-

Σε καμία περίπτωση δεν θα ανεχτούμε τους λίγους να καθορίζουν τις ζωές των πολλών.

μικό στραγγαλισμό των πολλών, οδηγούν σε ψυχολογικό εκτροχιασμό. Έναν εκτροχιασμό που θέτει ξεκάθαρα σε κίνδυνο την επαναφορά στην «κανονικότητα» όταν οι συνθήκες το επιτρέψουν.

Το πιο σημαντικό ενδεχομένως μέτρο προς τη σωστή κατεύθυνση είναι η μη αναβολή των μέτρων χαλάρωσης. Όμως επειδή η χαλάρωση είναι άρρηκτα δεμένη με την υγειονομική εικόνα και πιο συγκεκριμένα με το δείκτη διασποράς του ιού, στην κοινότητα και τον ρυθμό που γεμίζουν οι θαλάμοι και οι κλίνες από κρούσματα που αναπτύσσονται βαριά συμπτώματα, το πιο σημαντικό μέτρο πάει ένα βήμα πίσω, δηλαδή στο σημείο που δεν δημιουργείς τέτοιες προδοτικές που τελικά δεν μπορείς να τηρήσεις.

Και αυτό έχει συμβεί με την εστίαση και την εκπαίδευση.

Η κατηγορία της εστίασης έχει δύο πλευρές. Η μία είναι οι επιχειρήσεις που επιδίδονται στην επιχειρηματική δραστηριότητα και η άλλη είναι η πελατεία, δηλαδή ο

Πιστεύω πως η εστίαση έπρεπε να ανοίξει κανονικά και οι κρατήσεις να γίνονταν στη βάση παρουσίας είτε αρνητικού τεστ κάποιου ασφαλούς χρονικού διαστήματος ή απόδειξης εμβολιασμού.

κόσμος. Οι μεν επιχειρήσεις κατά πλειοψηφία είναι στραγγαλισμένες οικονομικά. Περίμεναν να ανοίξουν στις 16 του μήνα, γέμισαν τα ψυγεία τους με τρόφιμα και τώρα με την τροπή που πήραν τα πράγματα, κάποιες δεν θα ανοίξουν καν, ενώ

άλλες θα ανοίξουν, αν μετρώντας τα κουκιά τους, έχουν τα αναγκαία τετραγωνικά που επιβάλλουν τα νέα πρωτόκολλα. Ο δε κόσμος περιμένει και πως περιμένει να ανοίξει η εστίαση. Ενόψει του προανακωινωθέντος ανοίγματος όλοι οι

χώροι εστίασης ήταν fully booked. Τόση είναι η ανάγκη του κόσμου να βγει εκτός σπιτιού και να απολαύσει λίγες στιγμές χαλάρωσης. Με την τελική μορφή των μέτρων, ένα μικρό ποσοστό θα καταφέρει να ικανοποιήσει την επιθυμία του και αυτό νοουμένου ότι το επιτρέπει ο καιρός.

Η εστίαση λοιπόν αντιμετωπίζει ένα παρατραβηγμένο υπερακοντισμό του προβλήματος της που θα αλλάξει τον χάρτη όπως τον ξέρουμε. Μπορεί αυτό να αποτελούσε πριν κάποιους μήνες μια πρόβλεψη που ευελπιστούσαμε να μην πραγματοποιηθεί, αλλά σήμερα φαντάζει σίγουρο.

Αυτή η διαταραχή του κλάδου, μπορεί να έχει κάποια θετικά στοιχεία, αλλά κατά πλειοψηφία κρίνεται ως αρνητική λόγω των αλυσιδωτών επιπτώσεων σε άμεσα επηρεαζόμενους τομείς όπως είναι η εργασία και τα εμπορικά ακίνητα. Πιστεύω πως η εστίαση έπρεπε να ανοίξει κανονικά και οι κρατήσεις να γίνονταν στη βάση παρουσίας είτε αρνητικού τεστ κάποιου ασφαλείας χρονικού διαστήματος ή απόδειξης εμβολιασμού. Ούτως ή άλλως, το πράγμα εκεί οδηγείται σχεδόν παγκοσμίως.

Το άλλο κεφάλαιο είναι η εκπαίδευση. Τα παιδιά αποτελούν ίσως τα μεγαλύτερα θύματα αυτής της παρατεταμένης κατάστασης. Εκτός του ότι τα γεμίσαμε με τεράστια

ψυχολογικά προβλήματα που ενδεχομένως θα τους συνοδεύουν σε όλη τους τη ζωή, ένα άλλο πράγμα που θα κουβαλούν και δύσκολα θα αποβάλουν είναι οι ελλείψεις στην ίδια τους την εκπαίδευση. Και που να πεις τώρα ότι κανονικά η μόνη λύση είναι πως θα πρέπει τα σχολεία να λειτουργήσουν Πάσχα και καλοκαίρι για να καλύψουν οι μαθητές το χαμένο έδαφος...

Και ενώ ασυζητητί έπρεπε τα σχολεία να λειτουργούν κανονικά και απρόσκοπτα για το καλό των παιδιών μας, έχουμε τους ελάχιστους γονείς και εκπαιδευτικούς που γαυγίζουν - για να χρησιμοποιήσω ελαφριά γλώσσα - θεωρώντας δήθεν βιασμό και καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων ακόμα και τη διενέργεια απλών τεστ κορωνοϊού.

Και αυτοί που κηρύσσουν πως τα μέτρα πρέπει να είναι αναλογικά, τι λένε για αυτή τη δυσανάλογη αρνητική επίπτωση στους πολλούς εξαιτίας των λίγων

Σε καμία περίπτωση δεν θα ανεχτούμε τους λίγους να καθορίζουν τις ζωές των πολλών. Και πιστέψτε με αν φτάσουμε σε αυτό το σημείο, τα «ανθρώπινα δικαιώματα» των λίγων θα είναι η τελευταία αματόπνηθη των πολλών.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

«Λεβέντες, γεια σας!»

Η έκθεση «Αρχαιολατρεία και Φιλελληνισμός» φωτίζει την αγάπη των ξένων για τα σύμβολα της Ελληνικής Επανάστασης

Της **ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑ**

Ομολογώ την αμαρτία μου: βαδίζοντας προς το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης όπου με περίμενε η ιστορικός τέχνης Φανή-Μαρία Τσιγκάκου να με ξεναγήσει στο μεγάλο αφιέρωμα «Αρχαιολατρεία και Φιλελληνισμός», σκεπτόμουν ότι μάλλον θα έπιπτα στη θέα των χρυσών επιτραπέζιων ρολογιών και των ελαιογραφιών με εξεγερμένους φουστανελοφόρους ανάμεσα σε αρχαίες κολόνες.

Τα ιδεώδη της αγάπης των ξένων προς την Ελλάδα με συγκινούσαν πάντοτε, αλλά σπανίως και τα εκλειπτυσμένα διακοσμητικά αντικείμενα που εξέφραζαν αυτό το πνεύμα. Ενιωθα ότι ανήκαν σε μια «άψυχη βιτρίνα» την ώρα που η Επανάσταση είχε γίνει σε λόγους και ράχες, με το αίμα να κυλάει ποτάμι (αυτό δεν μαθαίναμε και στο σχολείο). Πέρασα λοιπόν το κατώφλι προκατειλημμένη. Και με την πρώτη ματιά, αναγκάστηκα να αναθεωρήσω.

Δεν ήταν μόνο μία από τις ωραιότερα σκηνογραφημένες εκθέσεις που έχω δει στην Ελλάδα. Η σπουδαία Χλόη Ομπολένσκυ (με τη βοήθεια του Ανδρέα Γεωργιάδη) έχει δημιουργήσει εξαιρετική ατμόσφαιρα

Σπαράγματα της αρχαιότητας ενέθεσε ο Νίκος Σταμπολίδης για να βάλει τις συνδετικές βελονιές σε ένα αφιέρωμα όπου η αρχαιότητα συμβιώνει με τον 19ο αιώνα.

αγοραστεί πολεμικός εξοπλισμός ή να καταβληθούν λύτρα για την απελευθέρωση αιχμαλώτων: «Είναι, λοιπόν, έργα τέχνης που στοχεύουν στη συγκίνηση, έχουν μέσα τους τεράστια δύναμη».

Πώς όμως φτάσαμε στην ελληνομανία του 18ου αιώνα και συνεπώς σ' εκείνη την καίρια στιγμή της ευρωπαϊκής ιστορίας, όταν ο Βίκτορ Ουγκό έγραφε: «Εis την Ελλάδα, εις την Ελλάδα. Λεβέντες, γεια σας! Πέρα για πέρα. (...) Φτάνει η Ελλάδα η δοξασμένη, Σήμερα ακόμα σκλάβο να μένει»; Πώς ο Μπότσαρης ήταν στα μάτια των ξένων ο σύγχρονος Λεωνίδας, που με μια χούφτα ανδρών έπεσε τόσο πρωικά όσο ο βασιλιάς της Σπάρτης; Γιατί οι πολεμιστές του 1821 απεικονίζονταν ως ημίθεοι;

Η περιήγηση στην έκθεση αποτυπώνει ανάγλυφα τις απαντήσεις σε αυτά τα ερωτήματα. Μπροστά στο έργο του Πέτερ φον Χες του 1829, «Έλληνες μάχονται ανάμεσα σε αρχαία ερείπια», στο οποίο συνεργάστηκε με τον υπολοχαγό Καρλ Κρατζίτzen, συμμετέχοντα στη στρατιωτική αποστολή των Βαυαρών στην Ελλάδα το 1826, αισθάνεται κανείς αυτές τις ιερές συνδέσεις.

Μια άλλη σειρά από ζωγραφικά

Τα εκθέματα στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης προέρχονται από τη συλλογή του Θανάση και της Μαρίνας Μαρτίνου.

ρα στο Μέγαρο Σταθάτου. Τα εκθέματα που επέλεξε η Τσιγκάκου και προέρχονται από τη συλλογή του Θανάση και της Μαρίνας Μαρτίνου πραγματικά λάμπουν μέσα στον χρόνο. Τοποθετούν τον θεατή με τρόπο συναρπαστικό στη γενεσιουργό εποχή του σύγχρονου ελληνικού κράτους. Από κοντά και οριοθετούν σπαράγματα της αρχαιότητας που ενέθεσε με πολλή σοφία ο Νίκος Σταμπολίδης, για να βάλει τις συνδετικές βελονιές σε ένα αφιέρωμα όπου η αρχαιότητα συμβιώνει με τον 19ο αιώνα.

Η έκθεση θα είχε ήδη ανοίξει τις πόρτες της στο κοινό, ώστε να αποτελέσει ένα είδος οπτικού μαθήματος για την κινητήρια δύναμη στην Ευρώπη που έδωσε σάρκα και οστά στην Ελληνική Επανάσταση. Όμως η πανδημία μάς κρατάει

«Δεν είναι ένα κομμάτι έργων, αλλά μοναδικά αυθεντικά αριστουργήματα που δεν έχουμε ξαναδεί από κοντά», λέει η επιμελήτρια Φανή-Μαρία Τσιγκάκου.

ακόμη μακριά από τους μικρούς θησαυρούς που μας περιμένουν στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης. Θησαυροί που δεν συγκεντρώνθηκαν τυχαία. Ο Θανάσης Μαρτίνος βρέθηκε εξ απαλών ονύχων μέσα στην ομορφιά των αντικειμένων. Ο πατέρας του Γιάννης Μαρτίνος ήταν ένας εκ των πρώτων και καλύτερων αρχαιοπωλών στη χώρα μας, με εκπληκτικές γνώσεις και μάτι που μπορούσε να ξεχωρίσει μοναδικά κομμάτια. Η αδελφή του Ελένη Μαρτίνου συνεχίζει στο οικογενειακό παράδοσος στο

κατάστημα της Πανδρόσου, που έχει κλείσει 100 χρόνια ζωής. Η συλλογή έγινε και με τη δική της συμβολή, καθώς και του Θανάση από κοντά», λέει η Φανή-Μαρία Τσιγκάκου, η οποία είναι η πλέον ειδική στην Ελλάδα σε αυτήν την περίοδο. (Είναι μάλιστα η μοναδική Ελληνίδα που γράφει στο Λεξικό του Φιλελληνισμού, που μό-

Τα εκθέματα πραγματικά λάμπουν μέσα στον χρόνο. Τοποθετούν τον θεατή με τρόπο συναρπαστικό στη γενεσιουργό εποχή του σύγχρονου ελληνικού κράτους.

λις εξέδωσε το Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ σε επιμέλεια Πασχάλη Κιτρομηλίδη.)

Ετσι, μέσα από μια πολύ γερή ομάδα, προέκυψαν μια έκθεση και ένας εκπληκτικός κατάλογος, που από μόνος του στέκεται σαν απαραίτητο απόκτημα.

Η χρονοκάψουλα

«Στο αφιέρωμα αυτό, έχουμε το ευτύχημα να μπορούμε να βάλουμε τον θεατή στην ατμόσφαιρα του 19ου αιώνα μέσα από το ίδιο το νεοκλασικό Μέγαρο Σταθάτου.

Εχει τεράστια σημασία, διότι όλα τα αντικείμενα που εκτίθενται εδώ κοσμούνταν μεγαλοπρεπείς οικίες της εποχής, συνεπώς εντάσσονται στο φυσικό τους περιβάλλον, και έτσι γίνεται η σύζευξη της αρχαιότητας με την περίοδο του φιλελληνισμού», εξηγεί η ιστορικός τέχνης. Προσθέτει ότι πολλά από τα 70 εκθέματα είχαν παρουσιαστεί για πρώτη φορά σε ειδικές εκθέσεις και φιλελληνικά μπαζάρ επιτροπών του Αγώνα στο εξωτερικό, που γίνονταν για να ενισχυθούν οι επαναστατημένοι Έλληνες, να

«Ευτύχημα ότι βάζουμε τον θεατή στην ατμόσφαιρα του 19ου αιώνα μέσα από το ίδιο το νεοκλασικό Μέγαρο Σταθάτου».

έργα και σχέδια απεικονίζουν αυτό το θέμα, δίνοντας έμφαση στο γεγονός ότι οι εξεγερμένοι ήταν χριστιανοί – ένας ακόμη λόγος για τον οποίον οι Ευρωπαίοι θα έπρεπε να σταθούν στο πλευρό τους. Αρχαία μνημεία, ναυμαχίες, προσομοιωμένες αγωνιστών, φιλελλήνων, αλλά και του πρώτου βασιλικού ζεύγους Οθωνα και Αμαλίας, κάνουν την Ιστορία να περνάει σαν σκεπές μέσα από το βλέμμα. Τεράστια σημασία έχουν και τα γλυπτά, τόσο εκείνα που έγιναν από ξένους καλλιτέχνες όσο και από Έλληνες όταν πια είχαν κερδίσει την ελευθερία τους.

Ο σκοπός ήταν να «μνημειωθεί» ο Αγώνας μέσα από τη σμίλη τους, να φτιάξουν τους ήρωες του 1821 με την αθανασία που είχαν στα μάτια τους τα αρχαία αγάλματα.

Αντίστροφο grand tour στην ταυτότητά μας ως Νεοελλήνων

Η συλλογή Μαρτίνου δεν περιέχει μόνο έργα της εποχής της Επανάστασης αλλά και κατοπινά, στα οποία φαίνεται η ανάγκη των σύγχρονων Ελλήνων να οικοδομήσουν την ταυτότητά τους πάνω στην αρχαιότητα», υπογραμμίζει η Φανή-Μαρία Τσιγκάκου. «Ο θεατής θα έχει την ευκαιρία να δει εξαιρετικά δείγματα γλυπτικής του Φυτάνη ή του Ιωάννη Κόσσου». Το έκθεμα που μου έκλεψε κυριολεκτικά την καρδιά είναι ένα μικρό γλυπτό από μπρούντζο του Ιταλού Μπενεντέτο Τσιβιλέτι του 1873, ένα σύμπλεγμα του Κωνσταντίνου Κανάρη με τον πηδαλιούχο (ήταν ο δαδούχος Ιωάννης Θεοφιλόπουλος). Είναι έτοιμοι να κάνουν επίθεση, κοιτάζουν αποφασιστικά τον ορίζοντα για τα τουρκικά πλοία και ο αέρας τους φυσάει τα μαλλιά.

Εξίσου όμορφα είναι τα ακρόπλωρα της έκθεσης, σκαλιστά κομμάτια ξύλου που έχουν πολλές ιστορίες να διηγηθούν.

Εξίσου όμορφα είναι τα ακρόπλωρα της έκθεσης, μια έκπληξη για τον θεατή. Σκαλιστά κομμάτια ξύλου που βρέχονταν από τα κύματα και τώρα πια στη στεριά έχουν πολλές ιστορίες να διηγηθούν. Ποιος ξέρει, λ.χ., ότι όλα τα πλοία του Αγώνα είχαν ονόματα αρχαίων ηγετών; Γίνονται και άλλες ενδιαφέρουσες συνάψεις. Ένα γαλλικής κατασκευής

Η Φανή-Μαρία Τσιγκάκου είναι η μοναδική Ελληνίδα που γράφει στο Λεξικό του Φιλελληνισμού, που μόλις εξέδωσε το Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ σε επιμέλεια Πασχάλη Κιτρομηλίδη.

ομοίωμα αμαζόνας του τέλους του 18ου αιώνα «σμίγει» μ' ένα μαρμάρινο άγαλμα Αμαζόνας τύπου Σωσικλέους του 2ου αιώνα π.Χ. Είναι ένα από τα μοναδικά αρχαία αντικείμενα που εξασφάλισε ο Νίκος Σταμπολίδης στο μεγάλο μουσείο της Ιταλίας και της Ελλάδας, χάρις στο κύρος και στον σεβασμό που διαθέτει στο εξωτερικό.

Παρά τις δυσκολίες που προκάλεσε η πανδημία, μπόρεσε να συμπεριλάβει στο αφιέρωμα σπουδαία εκθέματα όπως μια μαρμάρινη ερμαική στήλη της Σαφούς από τη ρωμαϊκή περίοδο, ένα μαρμάρινο άγαλμα του Οδυσσέα της ίδιας περιόδου ή μια αττική ερυθρόμορφη υδρία. Πρόκειται για εξαιρετικές επιλογές, που αναδεικνύουν τη σχέση του αρχαιολογικού με τη μετέπειτα αναπαραγωγή του,

με τον βιωματικό τρόπο που ο διευθυντής του ΜΚΤ και ανασκαφέας της Ελευθέρας μας έχει συνηθίσει στις εκθέσεις του.

Γιατί αξίζει, εντέλει, να πάμε στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, όταν αυτό ανοίξει τις πόρτες του επιτέλους; Η έκθεση είναι ένα αντίστροφο grand tour στην ταυτότητά μας ως νεοελλήνων. Είναι δηλαδή σαν να επιστρέψουμε την επίσκεψη που μας έκαναν κάποτε οι φιλοπερίεργοι Ευρωπαίοι στη ρημαγμένη μας γη για να βρουν την αρχαιοελληνική κληρονομιά. Τώρα πάμε εμείς στο Παρίσι, στο Λονδίνο, στη Βιέννη, να ανακαλύψουμε τι τους ώθησε να σταθούν στο πλάι μας. Και κυρίως, να δούμε τον φιλελληνισμό ως την πιο στέρεη γέφυρα προς τη Δύση που άρδευσε τη δική μας πατρίδα.

Αιζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

14.3 - 20.3.2021

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ
art@kathimerini.com.cy
louil@kathimerini.com.cy

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

«Le Grand Soir»
του Francis Reusser

Στο πλαίσιο του προγράμματος Γαλλοφιλίας 2021, η προβεία της Ελβετίας στην Κύπρο σε συνεργασία με την Alliance Française de Limassol, τιμεί έναν από τους σπουδαιότερους σκηνοθέτες της Ελβετίας, τον Francis Reusser (1942-2020). Παρουσιάζει μια πρόσφατη επανέκδοση από την Ταινιοθήκη της Ελβετίας της κλασικής ταινίας του Reusser Le Grand Soir που απέσπασε τη Χρυσή Λεοπάρδαλη στο Φεστιβάλ του Λοκάρνο το 1976. Θέατρο Ριάλτο, Παρασκευή 19 Μαρτίου, στις 7:00 μ.μ. **Πληροφορίες: 77 77 77 45. Είσοδος ελεύθερη με απαραίτητη κράτηση θέσεων** www.rialto.com.cy, Rialto App

ΘΕΑΤΡΟ

Lemons Lemons του Σαμ Στέινερ

H Fresh Target Theatre Ensemble παρουσιάζει σε πανελλήνια πρώτη το θεατρικό έργο «Lemons Lemons Lemons Lemons» του Σαμ Στέινερ σε σκηνοθεσία Μαρίας Βαρνακίδου. Το συγγραφικό ντεμπούτο του Σαμ Στέινερ στα θεατρικά δρώμενα, διαδραματίζεται σε μια εποχή που τα κοινωνικά δίκτυα έχουν «στοικειώσει» την ζωή μας. Μια αλληγορική ιστορία ενός ζευγαριού που προσπαθεί να γνωρίσει, να επικοινωνήσει και να κατανοήσει ο ένας τον άλλον. Παρουσιάζει μια δυστοπική συνθήκη που θυμίζει ανησυχιακή

το σήμερα, μια συνθήκη με αμφισβητούμενες πολιτικές και ολόένα και πιο λογοκρινόμενες σκέψεις. Το «Lemons Lemons Lemons Lemons» αναδεικνύει τη δύναμη της γλώσσας και εξερευνά τη σημασία της επικοινωνίας μέσα στις ανθρώπινες σχέσεις. Το έργο παρουσιάζεται για πρώτη φορά στα ελληνικά. Πρωταγωνιστούν: Άντρια Ζένιου και Μάριος Κωνσταντίνου. Παραστάσεις: 14, 16, 17 Μαρτίου στις 6:30 μ.μ. Πολιτιστικό και Ερευνητικό Ίδρυμα ARTos, Λεωφ Αγ. Ομολογητών 64, Λευκωσία. **Πληροφορίες: 7777 7040**

ΣΙΝΕΜΑ

Ταινίες μικρού μήκους στο Άρτος

Το Κυπριακό Κέντρο Σύγχρονου Κινηματογράφου παρουσιάζει στο Ίδρυμα Άρτος 7 ταινίες μικρού μήκους από την κινηματογραφική κοινότητα του Κινοκлуб Zagreb. Το Κινοκлуб Zagreb είναι μια μη κερδοσκοπική ερασιτεχνική κινηματογραφική λέσχη που ιδρύθηκε στο Ζάγκρεπ της Κροατίας το 1928. Στις αρχές της δεκαετίας του '60, η λέσχη έγινε ένα κεντρικό σημείο του Γιουγκοσλαβικού πρωτοποριακού κινηματογραφικού κινήματος, που σημαδεύτηκε από το «anti-film» και το Genre Film Festival (1963 έως 1970). Σήμερα, το Κινοκлуб Zagreb παραμένει ο μεγαλύτερος παραγωγός, διανομέας και αρχειοθέτης ανεξάρτητων ταινιών μικρού μήκους της Κροατίας, με ιδιαίτερη έμφαση στην εναλλακτική παραγωγή ταινιών. Παρασκευή 19 Μαρτίου στις 7:00 μ.μ. Πολιτιστικό και Ερευνητικό Ίδρυμα ARTos, Λεωφόρος Αγίου Ομολογητών 64, Λευκωσία, 1080. **Πληροφορίες στο 99 457170. Οι προβολές είναι κατάλληλες για άτομα άνω των 15 ετών.**

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

«Μετά βίας βλέπω,
μετά βίας ακούω.
Επιπλέω»

Στα «ταξίδια» δύσκολα το κατατάσσει. Τουλάχιστον κυριολεκτώντας. Καμία μετακίνηση, καμία περιπλάνηση. Η κάμερα είναι στημένη πίσω από γρίλιες, παρακολουθείς δυο-τρεις ακνές φιγούρες στα απέναντι μπαλκόνια, σε δραστηριότητες ρουτίνας. Πίνουν καφέ, ποτίζουν, μιλάνε από απόσταση μεταξύ τους. Ακουούνται ήχοι και η φωνή της σκηνοθέτιδας που αφηγείται. Όχι κάτι συγκεκριμένο. Ξαν αποσπάσματα από σελίδες ημερολογίου ή, για την ακρίβεια, σκόρπιες σημειώσεις. Σπάνια ο φακός αποτυπώνει μια διαφορετική άποψη της ίδιας θέας ή, ακόμη σπανιότερα, κινηματογραφεί την παρτία του Τελ Αβίβ. Γιατί η Σαντάλ Ακερμάν γύρισε το «Εκεί κάτω» το 2006, σε ένα παραθαλάσσιο διαμέρισμα, χωρίς επαφή με άλλους ανθρώπους, μέσα στους τέσσερις τοίχους ενός διαμερίσματος. Το 78λεπτο ντοκιμαντέρ προβάλλεται στην ενότητα «Ταξίδια» του 23ου Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, που διεξάγεται online και ολοκληρώνεται σήμερα.

Η σημαντική αυτή Βελγίδα σκηνοθέτις (1950-2015), με γονείς Πολωνοεβραίους, επιζητώντας του Ολοκαυτώματος, επισκέφτηκε το Τελ Αβίβ αναζητώντας την εβραϊκή της ταυτότητα. Αυτή είναι η επίσημη εκδοχή και εν μέρει πραγματική. Όμως η Ακερμάν υπέφερε και η ίδια από το τραύμα της μητέρας της, η οποία ενώ δεν μιλούσε ποτέ για το στρατόπεδο συγκέντρωσης «μπορούσε κανείς να εθισθεί τον πόνο της». Ως παιδί, όπως έχει εκμυστηρευθεί σε συνέντευξη της, έμενε για ώρες πίσω από το παράθυρο, μόνη της, κοιτώντας τι συνέβαινε στον δρόμο, διότι η μητέρα της φοβόταν να την αφήσει να πάει να παίξει μαζί με τα άλλα παιδιά. «Ήμουν ένα γερασμένο παιδί», έχει πει.

Αν ξεχωρίζουμε αυτό το ντοκιμαντέρ ανάμεσα στα όσα «εξαιρετικά-είδαμε στο 10ήμερο του Φεστιβάλ, είναι γιατί αυτή η γυναίκα που έδωσε τέλος στη ζωή της στα 65 της χρόνια, είναι σαν να βιώνει τη συνθήκη απομόνωσης και «κοινωνικής αποστασιοποίησης» σε μια εποχή που τίποτα δεν την προμήνυε. Πριν από 14 χρόνια περιγράφει ένα βίωμα, το οποίο αν αποδεσμευθεί από τα δεδομένα της δικής της ζωής, είναι σαν να γυρίστηκε τον τελευταίο χρόνο. Η Σαντάλ Ακερμάν απέκτησε τον τίτλο της «πρωτόπορου» με μεγάλο εσωτερικό βάσανο, μετασχηματίζοντας βαθιά τραύματα, κάποια κληρονομικά, σε ένα σινεμά που πειραματιζόταν με τον χρόνο, την επανάληψη και τη διάρκεια των πραγμάτων.

«Δεν νιώθω ότι ανήκω κάπου», ακούγεται μια βραχνή, αισθαντική φωνή στα αγγλικά με έντονο γαλλικό προφορά. Ένα γοητευτικό μείγμα, μέσα από το οποίο κάθε λέξη εκστομίζεται με καθαρότητα και σαφήνεια. «Και το ίδιο χωρίς πραγματικό πόνο, χωρίς υπερηφάνεια. Η υπερηφάνεια προκύπτει. Όχι, απλώς, είμαι αποκομμένη. Είμαι αποσυνδεδεμένη απ' όλα. Εχω μερικές άγκυρες και μερικές φορές τις αφήνω ή με αφήνουν αυτές και παρασύρομαι. Μερικές φορές κρατιέμαι πάνω τους. Για μερικές ημέρες, λεπτά, δευτερόλεπτα. Μετά, τις αφήνω ξανά... Μετά βίας βλέπω. Μετά βίας ακούω. Ημίτυφλη, ημίκωφη. Επιπλέω. Μερικές φορές βυθίζομαι, αλλά όχι εντελώς. Κάτι, μια λεπτομέρεια, με φέρνει πίσω στην επιφάνεια... και αρχίζω και πάλι να επιπλέω».

Τη γυναίκα που περνάει αυτήν την ιδιότυπη «καραντίνα» το 2006 δεν τη βλέπουμε ποτέ. Δεν έχει πρόσωπο. Μόνο φωνή, πίσω από την κάμερα, προφέροντας φράσεις -σπαράγματα σκέψης και αισθήσεων. «Επιπλέει» κι εκείνη όπως κι εμείς, μέσα σε διαμερίσματα, με θέα τους απέναντι. Η ό,τι διαλέγει ο καθένας να έχει «απέναντί» του. Μπορεί να μην είναι γείτονες αλλά σελίδες, εικόνες, οθόνες, περιηγήσεις, αντικείμενα και, κάποτε, το κενό. Ο προορισμός της Ακερμάν δεν είναι το «ταξίδι». Εξήσε στην Ευρώπη και στην Αμερική, γύρισε περίπου 40 ταινίες, μικρού και μεγάλου μήκους (με κορυφαία τη «Jeanne Dielman») και στις περισσότερες η παρατήρηση μπορεί να είναι η ίδια: μήπως τα πλάνα έχουν πολύ μεγάλη διάρκεια; Είναι στατικά και, κυρίως, επαναλαμβανόμενα; Οι ίδιες κινήσεις, μια ρουτίνα, μέσα στην οποία, με μια πρώτη ματιά, τίποτα ιδιαίτερο δεν συμβαίνει. Και όμως: από τη στιγμή που τις έχει παρακολουθήσει, σε ακολουθούν. Ζουν μαζί σου.

Το «Εκεί κάτω» θα μπορούσε να είναι και το ημερολόγιο της καραντίνας. Η θολή και μονότονη εξωτερική θέα, που είναι απλώς το φόντο για εσωτερικές διαδρομές. Διαδελώδεις, αδιέξοδες, κυκλικές, ποτέ όμως οι ίδιες, ακόμη κι αν έχει κανείς την εντύπωση ότι έχει ξεναπεράσει από το ίδιο μέρος. Αυτό που ξεδιπλώνεται μπροστά μας είναι ο ψυχικός χάρτης.

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Picture Perfect / SRSLYours Ensemble

Περιεργα αποξενωμένοι από τον εαυτό τους και τους υπόλοιπους, οι τρεις ηθοποιοί / περφόρμερ ασχολούνται με μια αλλόκοτη δραστηριότητα. Αναπαράγουν εικόνες από ένα μεγάλο φωτογραφικό αρχείο ως τρόπο κατανόησης της παρουσίας, του τόπου και της σύνδεσής τους με τον κόσμο. Η βραβευμένη ομάδα SRSLYours Ensemble δημιουργεί μια νέα θεατρική εμπειρία, συνδέοντας τρεις πρωταγωνιστές, ένα εικονικό μπάτλερ και το κοινό σε μια ομαδική συνομιλία (chat). Ενώ οι θεατές παρακολουθούν την παράσταση εν μέρει ζωντανά, εν μέρει μέσω ενός σεναρίου βασισμένου σε εικόνα και κείμενο στις ψηφιακές τους συσκευές, ξεπροβάλλουν θραύσματα μιας κομματοποιημένης ιστορίας: ο ήχος ενός πουλιού, οι Kardashians, η Χρισόμια, ένα πνιγμένο αγόρι. Σκηνοθεσία/δραματουργία: Achim Wieland. Συν-δρα-

ματουργία: Μάριος Ιωάννου. Ερμηνεύουν: Μάριος Ιωάννου, Έλενα Καλλινίκου, Μαρίνα Μακρή. Κείμενα: Achim Wieland, Μάριος Ιωάννου (με τη συμβολή των περφόρμερ και λοιπών συνεργατών της παράστασης). Για να μπορέσει να παρακολουθήσει την παράσταση, κάθε θεατής χρειάζεται ένα προσωπικό smartphone. Το smartphone προορίζεται μόνο για προσωπική χρήση και θα χρησιμοποιηθεί ως συσκευή ανάγνωσης / παρακολούθησης μιας ομαδικής συνομιλίας κατά τη διάρκεια της παράστασης. Οι θεατές θα παρακολουθούν την παράσταση εν μέρει από το κινητό τους (smartphone) μέσω της εφαρμογής Whatsapp. Θέατρο Ριάλτο, Τρίτη 16 και Τετάρτη 17 Μαρτίου, στις 7:00 μ.μ. Η παράσταση είναι στα αγγλικά και On Stage. **Πληροφορίες: 77 77 77 45. Εισιτήρια: € 15 / 12** www.rialto.com.cy, Rialto App

ΕΚΘΕΣΗ

«Ώψεις εναλλασσόμενων χώρων»

Η γκαλερί Αποκάλυψη παρουσιάζει πέντε καλλιτέχνιδες, τις Χαρά Ευσταθίου, Ανθή Χαραλάμπους, Μαρία Κουδουνά, Δέσποινα Χρίστου και Χρυσή Κούμνα, σε μια εικαστική συνάντηση μετά από είκοσι χρόνια που είχαν ξανασυναντηθεί σε παρόμοιο γεγονός στον ίδιο χώρο. Η ωριμότητα και η επαναποθέτηση της θεματικής και τεχντολογίας είναι φανερά μετά και από την παρέλευση τόσο χρόνου και ζώντας σε μια εποχή πλουραλισμού και πολυφωνίας. Οι πέντε εικαστικοί με κοινά σημεία αναφοράς και βάση των σημειωμένων τους ανησυχιών παρουσιάζουν μία εικόνα που είναι ενδεικτική της εποχής των εμπειριών των προσωπικών συναισθημάτων και προσδιορίζουν ένα οριζόντιο υποδοχικό πραγμάτων. Πέντε γυναίκες εικαστικοί με κοινή αφετηρία την έναρξη του καλλιτεχνικού τους ταξιδιού και με παράλληλα βιώματα, συναντιούνται σε μια κοινή έκθεση. **Γκαλερί Αποκάλυψη, Χυτρών 30, Λευκωσία. Διάρκεια από 17 Μαρτίου έως 10 Απριλίου.**

ΕΚΘΕΣΗ

Duologue: Σπύρος Αγαθού και Αντώνης Τζιαρρίδης

Το Κέντρο Σύγχρονου Τέχνης Διάτοπος παρουσιάζει την έκθεση Duologue, μια εικαστική συνομιλία των Σπύρου Αγαθού και Αντώνη Τζιαρρίδη. Ο Σπύρος Αγαθού, μέσα από τη δουλειά του εστιάζει στη μνήμη, τον χώρο δηλαδή όπου εναποτίθεται το συναισθηματικό. Έτσι, δημιουργεί ένα ποικίλο νοητικό πεδίο, το οποίο, συνήθως διαφοροποιείται χωρικά. Διατηρεί, ωστόσο, τη συνοχή και τη δυναμική του μέσα στον ιδιωτικό χρόνο. Ο Αντώνης Τζιαρρίδης, χρησιμοποιώντας κλασικά ψυχρά πρόσωπα από διακοσμητικά άψυχα κεραμικά επιδιώκει να αποδώσει το επίκαιρο συναίσθημα του περιορισμού. Μέσω της συσώρευσης διαφορετικών υλικών δημιουργεί μνημειακές «στίλβες». Τα έργα των δυο εικαστικών δημιουργούν ένα δόκιμο διάλογο, υπογραμμίζοντας τη διαχρονικότητα της ανάμνησης, της ιστορικότητας και της άμεσης συσχέτισης της

ταυτότητας και της μνήμης. Της μνήμης και της ταυτότητας που αποστέλνουν το πιο πολύτιμο περιουσιακό μας στοιχείο. Διάρκεια έκθεσης από 19 Μαρτίου μέχρι και το Σάββατο 24 Απριλίου. **Κέντρο Σύγχρονου Τέχνης ΔΙΑΤΟΠΟΣ** οδός Κρήτης 11, τηλ. 22-766117, email: info@diatopos.com, www.diatopos.com, website: www.diatopos.com

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Αρχή ήμισυ παντός

Μετά από προσπάθειες χρόνων τελικά η δημιουργία Υφυπουργείου Πολιτισμού πήρε τον δρόμο της. Καλά, δεν πιστεύω ότι θα το έχουμε αύριο, που λέει ο λόγος, αλλά τουλάχιστον μπήκε το νερό στ' αυλάκι. Όπως και να έχει, όμως, η σύσταση του Υφυπουργείου κατά τη γνώμη μου, και ελπίζω να μην αποδειχθεί εντελώς λάθος, θα βάλει τα πράγματα σε μια σειρά. Πρώτο και κύριο θα υπάρχει ένας πολιτικός προϊστάμενος, ο οποίος θα απασχολείται αποκλειστικά για ζητήματα που θα αφορούν τον πολιτισμό, σε όλες του τις εκφάνσεις. Θα εποπτεύονται τα Τμήματα και οι διευθύνσεις περισσότερο αποτελεσματικά. Θα δημιουργηθεί δηλαδή μία πολύ πιο μικρή αλυσίδα, λιγότεροι κρίκοι και ελιπίζω να υπάρξει μεγαλύτερη ευελιξία. Όπως καταγράφεται στο ρεπορτάζ του Υφυπουργείου θα έχει υπό την εποπτεία του όλες τους πολιτιστικούς φορείς και σχετικά Τμήματα που σήμερα εποπτεύονται από το Υπουργείο Παιδείας, το Υπουργείο Ενέργειας (!), το Υπουργείο Μεταφορών και το Υπουργείο Οικονομικών, ήτοι Εθνική Επιτροπή Unesco, Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου, Ίδρυμα Συμφωνικής Ορχήστρας, Τμήμα Αρχαιοτήτων, Κέντρο Χειροτεχνίας και πολλοί άλλοι. Η νομοτεχνική επεξεργασία του νομοσχεδίου έγινε,

λύθηκαν διάφορα ζητήματα συνταγματικότητας και πλέον εναπόκειται στη Βουλή των Αντιπροσώπων να προχωρήσει το ζήτημα της ψηφίσις του και να καταστεί νόμος, ώστε ο πρόεδρος της Δημοκρατίας να μπορέσει να το νέο πρόσωπο το καταλλήλοτερο πρόσωπο για τη θέση.

Και εδώ μπαίνουμε στα δύσκολα—κατά τη γνώμη—διότι, όπως πολλάκις έχω πει, το πρόσωπο που θα επιλεγεί δεν θα πρέπει να είναι ούτε αποτέλεσμα τυχαίας επιλογής, ούτε ξόφλημα χάρις, ούτε και πρόσωπο που θα είναι κόρη ή νέος ευγενών καταβολών, γιατί νομίζω ότι όλοι έχουμε δει πού οδηγούν γενικά όλες οι παραπάνω επιλογές. Θεωρώ ότι το νέο πρόσωπο θα πρέπει να είναι ελεύθερο βαρών, οικογενειακών ή άλλων, δεν θα πρέπει να είναι κομματικό στέλεχος, τουλάχιστον να μην προέρχεται από τον σκληρό πυρήνα κανενός κόμματος, και προς Θεού να μην είναι αγκυλωμένο. Η γυναίκα ή ο άνδρας που θα αναλάβει το νέο Υφυπουργείο θα πρέπει να είναι ικανό να αφογκράζεται τη σύγχρονη εποχή, θα πρέπει να είναι έτοιμο να συγκροτήσει προκειμένου να ξεπεραστούν εμπόδια, που σήμερα όχι απλώς εμποδίζουν τα πράγματα να πάνε μπροστά, αλλά τα ακινητοποιούν εντελώς και τα αφήνουν σε μία λίμνη κατάστασης, βλέπε για παράδειγμα τα «Κύπρια»,

τα οποία εδώ και πολλά χρόνια γίνονται για να γίνονται. Κανείς δεν έχει χρόνο για να σκεφτεί πώς γίνεται σήμερα ένα διεθνές φεστιβάλ, όση και είναι καλή η θετική διάθεση των εμπλεκόμενων, δεν είναι αρκετή.

Επίσης, θεωρώ ότι το πρόσωπο που θα αναλάβει θα πρέπει να έχει όραμα για το πώς θέλει να δει τον Πολιτισμό της Κύπρου το 2030, όχι το 2045, ούτε το 2022, ούτε βραχυπρόθεσμα ούτε μακροπρόθεσμα σχέδια, διότι κοιτώντας κανείς πολύ μακριά σκοντάφτει στα εμπόδια που βρίσκονται μπροστά του, και απλώνει τα πόδια του πιο μακριά απ' όσο είναι το πάπλωμα. Από την άλλη όταν κάποιος κοιτάει συνέχεια τα πόδια του και το κάθε βήμα του δεν καταφέρνει παρά να εξετάζει το εμπόδιο, θεωρώντας το συνήθως ως πραγματικά ανυπέρβλητο. Θα πρέπει, λοιπόν, να μπορεί να καταστρώσει μεσοπρόθεσμα σχέδια. Όποιος ή όποια αναλάβει θα πρέπει επίσης να μπορεί να συνενώνει τα δεισιώτα, να είναι συνεκτικός και ανεκτικός. Θα πρέπει να μπορεί να διοργανώσει μια σειρά εκδηλώσεων που θα είναι πραγματικά αποτέλεσμα πολλών και διαφορετικών φορέων και θεσμών της Δημοκρατίας. Δείτε για παράδειγμα τι συμβαίνει με τους εορτασμούς για τα 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση, οι εκδηλώσεις θυμίζουν διαλυμένη διαδύλωση,

άλλω τα ράσα και αλλού ο παπάς, κατά την έκφραση. Υπάρχει μια επίσημη επιτροπή που κάνει εκδηλώσεις, υπάρχει η Εκκλησία που κάνει εκδηλώσεις, Επισκοπές κάνουν άλλες, σχολεία και μουσεία κάνουν άλλες. Και μετά ο καθένας ο ίδιος και ο καθένας χωρία. Τώρα θα μου πείτε ένας υφυπουργός θα τα κατάφερνε καλύτερα από έναν υπουργό; Ναι, διότι η Δημοκρατία θα του ανέθετε να κινητοποιήσει τους φορείς του, να συνεννοηθεί με άλλους δημόσιους φορείς, να διαβουλευτεί με τους διευθυντές και τις διευθύντριες του Υφυπουργείου του. Ενώ τώρα ο υπουργός κάνει μια επιτροπή, διότι δεν προλαβαίνει να κάνει και κάτι άλλο και μετά ο καθένας τραβάει τον δρόμο του και εκεί βρίσκουν τον τρόπο και διάφοροι να παρεισφρουν...

Οι διαδικασίες για σύσταση Υφυπουργείου Πολιτισμού είναι μια καλή αρχή, καλά θα είναι λοιπόν ο πρόεδρος να αρχίσει να σκέφτεται και ονόματα ή να ζητήσει να αρχίσουν να ψάχνουν και να βολιδοσκοπούν για πρόσωπα κατάλληλα να αναλάβουν ένα τόσο σημαντικό πόστο. Και εννοείται ότι τα διαπιστευτήριά του θα πρέπει να τα δίνει μόνο στον Πρόεδρο και σε κανέναν αρχιεπίσκοπο.

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

Περνάμε μεταποικιακή κρίση ταυτότητας

Η Ιουλίτα Τουμαζή μίλησε στην «Κ» για την έκθεση «Αναζητώντας Ρίζες» στο Δημοτικό Κέντρο Τεχνών Λευκωσίας

Συνέντευξη στη ΛΟΥΙΖΑ ΛΟΥΗ

Η έκθεση «Αναζητώντας Ρίζες», που επιμελείται η Ιουλίτα Τουμαζή στο Δημοτικό Κέντρο Τεχνών Λευκωσίας (NiMAC) βάζει τον θεατή να σκεφτεί για τις ρίζες του, για την ταυτότητά του και κατά πόσο αυτή η ταυτότητα μπορεί να προκαλέσει διαχωρισμό. Επισκεπτόμενη την έκθεση στο NiMAC σκέφτηκε αμέσως πώς με τις «ρίζες» που επικαλούμαστε ότι έχουμε ή με κάποιες «ταμπέλες» που βάζουμε μπορούμε τελικά να έρθουμε πιο κοντά, διατηρώντας -αν θέλεις- τον χαρακτηρισμό «αγέλως». Μπορεί όμως οι ρίζες να προκαλέσουν προβλήματα και διαχωρισμό σε σχέση με τον υπόλοιπο κόσμο, από διαφορετικές κοινότητες και φυλές. Θα μπορούσαν οι ρίζες που θεωρούμε τώρα σαν ταυτότητα με το πέρασμα του χρόνου να αντικατασταθούν με αυτά που δημιουργούμε εμείς για τη μεταγενέστερη γενιά και ακολούθως να θεωρηθούν ως ταυτότητα; Η έκθεση «Αναζητώντας Ρίζες» βάζει τον θεατή χωρίς πίεση μέσα στα έργα και στην συλλογικότητα των καλλιτεχνών πίσω από τα έργα. Η Ιουλίτα Τουμαζή μίλησε στην «Κ» για την έκθεση.

—Τι είναι αυτό που σε έκανε να ασχοληθείς με τη συγκεκριμένη θεματική;

—Η ανάγκη, η οποία θεωρώ, ότι υπάρχει στην Κύπρο να εξερευνησουμε την ταυτότητά μας, αφού φαίνεται να περνάμε ακόμη, μια μεταποικιακή κρίση ταυτότητας, αναζητώντας νέους τρόπους αυτοπροσδιορισμού, πέρα από στείρα και μονοδιάστατα αφηγήματα του παρελθόντος. Αυτή η ανησυχία ει-

«Η έκθεση μπορεί να γίνει αντιληπτή ως μια πλατφόρμα όπου αναδιπλώνεται το θέμα διαμόρφωσής της ταυτότητας» τόνισε η επιμελήτρια της έκθεσης Ιουλίτα Τουμαζή.

να ακόμη πιο έντονη στη νέα γενιά που προβληματίζεται διαρκώς και αναθεωρεί στοιχεία του παρελθόντος. Έτσι, η έκθεση μπορεί να γίνει αντιληπτή ως μια πλατφόρμα όπου αναδιπλώνεται το θέμα διαμόρφωσής της ταυτότητας, μέσα από φρέσκες και καινούργιες εικαστικές φωνές, που θέτουν κείρια και ουσιαστικά ερωτήματα, τα οποία στη συνέχεια επιχειρούν να διερευνήσουν αφ' ενός μέσα από αναζητήσεις της εξεταστικής υπόστασης και αφ' ετέρου μέσα από διεισδύσεις στη συλλογική μνήμη του τόπου, σε μια μεταμοντέρνα πάλι αναμέτρηση με όλα τα κυρίαρχα στοιχεία που συνιστούν αυτή την ατομική και συλλογική συνείδηση. Αυτά κάποτε έχουν να κάνουν με τη γλώσσα, με το αρχαιολογικό παρελθόν του νησιού, την ιστορία του ή τα σχετικά διαφιλονικούμενα αφηγήματα. Διανοίγουν, έτσι, νέες προοπτικές θέασης των ριζών, οι οποίες επιφέρουν συχνά διαφορετικές προσλήψεις της προσωπικής και της ευρύτερης έννοιας της κυπριακής ταυτότητας και του «ανήκειν».

—Μέσα από την έκθεση και τη διερεύνηση της ταυτότητας μπορεί το κοινό να λάβει απα-

«Ελπίζω» πως η έκθεση θα στείλει, για ακόμα μία φορά, το μήνυμα ότι η νέα γενιά είναι δημιουργική και ενεργή, έχει απόψεις, αμφισβητεί άγωνα στοιχεία και καθιερωμένες δομές του παρελθόντος, λέει στην «Κ» η Ιουλίτα Τουμαζή.

ντήσεις για τα ερωτήματα που θέτονται στην έκθεση;

—Η έκθεση δεν έχει σκοπό να δώσει καθοριστικές και καταληκτικές απαντήσεις, αφού αυτό που πραγματεύεται είναι ότι οι ταυτότητες είναι ρευστές, πολυδιάστατες και διαρκώς μεταβαλλόμενες, όπως και η σχέση τους με τα πολιτιστικά στοιχεία ενός τόπου, από την πληθώρα των οποίων γίνεται και η επιλεκτική προβολή και τοποθέτηση αφηγημάτων. Διανοίγουν, έτσι, νέες προοπτικές θέασης των ριζών, οι οποίες επιφέρουν συχνά διαφορετικές προσλήψεις της προσωπικής και της ευρύτερης έννοιας της κυπριακής ταυτότητας και του «ανήκειν».

ασυνδέσεις των ριζών σε σχέση με την οριοθέτηση της ταυτότητας.

—Τι περιμένεις να λάβει το κοινό από αυτή την έκθεση;

—Είναι πολύ υποκειμενικό τι λαμβάνει η καθεμιά ή ο καθένας μας από μια έκθεση. Νομίζω ότι αν κάποια ή κάποιος προβληματίζεται ήδη για την ταυτότητα είτε σε ατομικό επίπεδο, είτε συγκεκριμένα σε σχέση με την κυπριακή ταυτότητα, στην έκθεση αυτή θα δει διάφορες προσεγγίσεις, εικαστικές και θεωρητικές, που θα προσφέρουν εναλλακτικά μονοπάτια εξερεύνησης. Αν κάποιος από την άλλη πιστεύει ότι ξέρει τι είναι η κυπριακή ταυτότητα και ότι αυτή μπορεί να συρρικνωθεί και να χωρέσει σε μονοσήμαντους, προκαθορισμένους ορισμούς, ίσως αυτή η έκθε-

—Όσο περισσότερο εμβαθύνεις στο θέμα, τόσο περισσότερο ανακαλύπτεις πως ο πολιτιστικός πλούτος της Κύπρου είναι ακριβώς το αμάλγαμα επιδράσεων και πολυσυλλεκτικών στοιχείων μέσα από τους αιώνες, μια διαδικασία η οποία συνεχίζεται. Μόνο όταν εγκαταλείψουμε τα εθνικιστικά, άτεγκτα αφηγήματα για την ταυτότητά μας και σταματήσουμε να χωρίζουμε τον κόσμο σε «εμείς» και «οι άλλοι», θα μπορέσουμε να αγκαλιάσουμε τις ρίζες μας για τη ρευστότητα που τους αρμόζει.

—Ποια είναι άποψή σας για τους όρους ή τις «ταμπέλες» που οι άνθρωποι βάζουν για να περιγράψουν την ταυτότητά τους, τις ρίζες τους ή την πολιτιστική τους κληρονομιά; Μπορεί αυτό να οδηγήσει σε ηγεμονικές δομές εξουσίας;

—Νομίζω ότι το πρόβλημα αρχίζει από τις ίδιες τις ηγεμονικές δομές εξουσίας, οι οποίες για να εδραιώσουν τη συνέχισή τους, ταυτίζουν τις πολιτιστικές ταυτότητες ενός τόπου με εθνικές ταυτότητες, ανάγοντας έμμεσα ή άμεσα τη δική τους ταυτότητα σε θέση ανωτερότητας, συχνά σε μια άτοπη διπολική αντίθεση του «πολιτισμένου» vs «απολίτιστος». Τέτοιοι ορισμοί και «ταμπέλες» που φέρουν ρατσιστικές υποδηλώσεις δημιουργούν έναν φαύλο κύκλο, από τις οποίες οι ηγεμονικές δομές εξουσίας προωθούνται και τις οποίες προωθούν.

Πληροφορίες: Δημοτικό Κέντρο Τεχνών Λευκωσίας, Συνεργασία: Ίδρυμα Πιερίδη από 2 μέχρι 27 Μαρτίου. Παλιά Ηλεκτρική, Λευκωσία. Τηλέφωνο 22797400.

Κεντρική Σελίδα 161η Παραγωγή

της Μαρίας Βρόντη

Brandon

πρεμιέρα
20 Μαρτίου 2021
Θέατρο της ΕΘΑΛ

ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ
Θέατρο της ΕΘΑΛ
21, 27, 28 Μαρτίου & 10, 11 Απριλίου
Θέατρο Δέντρο (Λευκωσία)
3, 4, 5 Απριλίου
Μαρκίδειο Θέατρο Πάρου
18 Απριλίου

Ώρα έναρξης: 6.30 μ.μ.

Σκηνοθεσία: Μαρίνα Βρόντη
Σκηνοκείμενο: Γιώργος Γιάννου
Μουσική Επιμέλεια: Στέλλα Βασκορίδου
Κίνηση: Χλόη Μελάδου
Σχεδιασμός Φωτισμών: Βασίλης Πετιενόρης
Βοηθός Σκηνοθέτη: Μαρτίν Κογγιάλη

Ηθοποιοί: Αχιλλέας Γραμματικόπουλος, Γιώργος Ξυγούρας, Σοφία Καλλή, Φώτης Καραλής, Λυδία Κόστανου, Αρίστη Σπύρου, Θέκλα Φλωρεά

ΚΑΤΑΛΗΛΟ 18+

Πληροφορίες / κρατήσεις: 25 877827 • www.ethal.com.cy • Τεχνχώρος ΕΘΑΛ / Technohoros ETHAL

Μάγος Θεωρίας Καραλής	Πάγος Καραλής	Σταρχή Επισκοπιάκου	Σταρχή Ζουζού	Προσώπησης Ευαγγελίου

ΣΠΟΡ FM 95.0 ΑΚΟΥΝ ΟΙ ΑΝΤΡΕΣ

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΣΤΟΥΣ ΑΝΤΡΕΣ

ΤΡΙΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΡΙΚ	21.0%
ΣΠΟΡ FM	15.2%
ΚΑΝΑΛΙ 6	14.9%
SUPER SPORT FM	14.3%
ΡΑΔΙΟ ΠΡΩΤΟ	14.0%
MIX FM	12.5%
SUPER FM	11.0%
ΑΝΤΙ	9.9%
SFERA	9.6%
ACTIVE	9.4%
DEEJAY RADIO	9.1%
KLIK FM	8.9%
ASTRA	8.3%
POLITIS	8.3%
ΔΙΕΣΗ	8.2%
KISS	7.9%

Listen Live Radio Live

Επίσημη έρευνα ακροαματικότητας
Νοέμβριος - Ιανουάριος 2021
ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ
ΗΛΙΚΙΕΣ 13 - 80

24sports.com.cy

ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

«Δεν θέλησα να έχω ήρωες αλλά αντιήρωες. Ανθρώπους δηλαδή το χθες και του σήμερα, που συνθλίβονται μέσα από τις ψευδαισθήσεις και τις αυταπάτες του «αμερικανικού ονείρου» λέει ο Νεοκλής Νεοκλέους για την παράσταση «Ο θάνατος του εμποράκου», που ανεβαίνει στον ΘΟΚ

Ένα έργο που εκπροσωπεί κάθε κοινωνία

Ο σκηνοθέτης Νεοκλής Νεοκλέους μιλάει στην «Κ» για την παράσταση «Ο θάνατος του εμποράκου» που ανεβαίνει στον ΘΟΚ

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο ΘΟΚ ανεβάζει το αριστούργημα του Άρθουρ Μίλερ «Ο θάνατος του εμποράκου», σε σκηνοθεσία Νεοκλή Νεοκλέους, ενός σκηνοθέτη που διακατέχεται από μια σπάνια ευαισθησία, η οποία του επιτρέπει να βλέπει σκηνοθετικά λίγο περισσότερο πίσω από τις λέξεις του κάθε κειμένου που καλείται να δουλέψει. Ο Νεοκλής Νεοκλέους, μιλώντας στην «Κ» για την παράσταση που σκηνοθετεί, λέει ότι το έργο του Μίλερ εκπροσωπεί κάθε κοινωνία που έχει βυθιστεί στις ψευδαισθήσεις και παλεύει να τη λυτρώσει. Εκπροσωπεί ακόμη κάθε άνθρωπο που έχει χάσει τον εαυτό του μέσα στο χρήμα, την καταξίωση, τη φήμη και καθετί παροδικό και φευγαλέο και τονίζει «Ο Εμποράκος παρασύρεται από μια πλάνη βασισμένη σε υλικά αγαθά και εντυπωσιασμούς, και σας ρωτώ, δεν είναι αυτό που ταλανίζει τους ανθρώπους της πατρίδας μας;». Ο Νεοκλής κλείνει την κουβέντα μας με τα λόγια του ίδιου του Μίλερ: «Η τρομοκρατία σήμερα δεν άλλαξε και πολύ. Το έργο μου είναι επίκαιρο όσο άλλοτε». Η παράστα-

Ο Εμποράκος παρασύρεται από μια πλάνη βασισμένη σε υλικά αγαθά και εντυπωσιασμούς, και σας ρωτώ, δεν είναι αυτό που ταλανίζει τους ανθρώπους της πατρίδας μας;

ση ανεβαίνει με μία πολύ δυνατή διανομή και γερούς συνεργάτες.

–Εξακολουθεί να είναι επίκαιρος ο εμποράκος... τι δεν έμαθε η ανθρωπότητα;

–Τα έργα του Άρθουρ Μίλερ διακρίνονται από μια αξιοθαύμαστη κοινωνική ευαισθησία. Ακόμη κι από ένα είδος πικρής συμπόνιας προς τον άνθρωπο που καταπιέζεται και μοχθεί στη θέα ενός άπιστου ονείρου, «του αμερικανικού ονείρου». Ενώ ονειρεύεται για το οποίο φυσικά καμία κυβέρνηση και καμία εξουσία δεν θα μπορούσε ποτέ να εγγυηθεί. Ενώ ονειρεύεται που έχει τη βάση του στο ψέμα και στην πλάνη, οδηγώντας τους ανθρώπους σε λάθος αξίες. Χάρη στην ειλικρινή προσέγγιση του Μίλερ, ο θεατής

αναγνωρίζει διαχρονικά πάνω στη σκηνή δικές του σκέψεις που τον έχουν τυραννήσει, βλέπει τη ζωή του πάνω στη σκηνή και τρομάζει με αυτά που δεν τολμούσε να παραδεχτεί για τον εαυτό του. Καλείται, λοιπόν, μαζί με τους ήρωες να κρίνει το κατά πόσο αυτές οι σκέψεις, αυτός ο τρόπος ζωής, πατούν στη γη και να ζυγίσει τις συνέπειες όταν η φύσκα του ονείρου θα έχει πα εξαφανιστεί. Καλείται να αντικρίσει τον εαυτό του ως θύμα ενός βάνουσου καπιταλιστικού συστήματος. Αυτό είναι που μετατρέπεται και τον Μίλερ σε κάτι περισσότερο από δραματούργο μιας μόνο εποχής. Με το έργο του εκπροσωπεί κάθε κοινωνία που έχει βυθιστεί στις ψευδαισθήσεις και παλεύει να τη λυτρώσει. Εκπροσωπεί ακόμη κάθε άνθρωπο που έχει χάσει τον εαυτό του μέσα στο χρήμα, την καταξίωση, τη φήμη και καθετί παροδικό και φευγαλέο. Αυτό είναι που δεν έμαθε η ανθρωπότητα, να σταματήσει επιτέλους να χειραγωγείται από τα μεγάλα ψέματα των εκμεταλλευτών της.

–Η σημερινή μεσαία τάξη, όση απέμεινε, είναι ο Ουίλλυ Λόμαν του Μίλερ;

«Ο θάνατος του Εμποράκου» του Άρθουρ Μίλερ, σε σκηνοθεσία: Νεοκλής Νεοκλέους, Θέατρο ΘΟΚ, Κεντρική Σκηνή, κάθε Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή, ώρα 6:00 μ.μ. Παίζουν οι: Δέσποινα Βιολάρη, Νίκη Δραγούμη, Αντρέας Κουτσούφρας, Πάνος Λουκαΐδης, Λέα Μαλένη, Αλέξανδρος Μαρτίδης, Βασίλης Μιχαήλ, Μαρία Μιχαήλ, Γιώργος Μουσίμης, Νεοκλής Νεοκλέους, Φώτης Φωτίου, Βασίλης Χαράλαμπος. Εισιτήρια στο Ταμείο Θεάτρου ΘΟΚ, τηλ. 77772717, www.thoc.org.cy

–Στον «θάνατο του εμποράκου» δημιουργούνται σταδιακά οι τραγικές συνέπειες των χωρίς ελπίδα προσπαθειών ενός μεσόκοπου πλασιέ να καταξιώθει και να αισθανθεί σπουδαίος. Ο Ουίλλυ Λόμαν, ήταν ένας βιοπαλαιστής, ένας μεροκαματιάρας, δυστυχημένος έμπορος που πάλευε να μαζέψει χρήματα για να μεγαλώσει την οικογένειά του. Ήταν ο άνθρωπος που θα βρισκόταν πάντα στην τελευταία θέση, καταδικασμένος να παρακολουθεί εγκλωβισμένος στην αποτυχία του, και την επιτυχία των αφεντικών του. Ο Ουίλλυ Λόμαν, βεβαίως και είναι η σημερινή μεσαία τάξη, η οποία κυνηγά το χρήμα, την επιτυχία με τη απόκτηση υλικών αγαθών και αποξενώνεται από την ανθρώπινη ουσία του, από τον ίδιο του τον εαυτό καταστρέφοντας τη ζωή του και τη ζωή αυτών που είναι γύρω του. Ο Εμποράκος παρασύρεται από μια πλάνη βασισμένη σε υλικά αγαθά και εντυπωσιασμούς, και σας ρωτώ, δεν είναι αυτό που ταλανίζει τους ανθρώπους της πατρίδας μας;

–Δεν είναι μοιρολατρία να μιλάμε για το ατελέσφορο κυνήγι της ευτυχίας;

–Όταν οι επιθυμίες μας είναι να πετύχουμε την πολυπόθητη κοινωνική αναγνώριση μέσα από επαγγελματική ανέλιξη και οικονομική ευμάρεια, όταν καταντήσουμε να είναι αυτός ο σκοπός της ζωής μας και να μας προσδιορίζει ως ανθρώπους επιτυχημένους, με μαθηματική ακρίβεια αυτή η θεώρηση θα φέρει την απόλυτη αποτυχία και καταστροφή.

–Μήπως η βίωση της τραγωδίας είναι τελικά η κάθαρση, άρα η αρχή μιας ευτυχίας;

–Μόνο αν έχεις το θάρρος να αντικρίσεις τα πραγματικά αίτια της τραγωδίας, να αναθεωρήσεις τη ζωή σου και να πορευτείς μέσα στον κόσμο με φάρο την αλήθεια και την ελευθερία σου, τότε μόνο η κάθαρση μπορεί να γίνει η αρχή της ευτυχίας σου.

–Κατακτιέται η ελευθερία, πόσο είναι υψηλό το τίμημά της;

–Όχι, η απόλυτη ελευθερία δεν κατακτιέται ποτέ, όμως έχουμε χρέος συλλογικό και ατομικό να χαράζουμε και να πορευτούμε τον δρόμο προς την ελευθερία, όποιο και αν είναι το τίμημα.

Δεν θέλησα να έχω ήρωες αλλά αντιήρωες

–Θα έλεγες πως το έργο του Μίλερ είναι πολιτικό ή απλώς μια επίφαση για να πεί σε ένα δεύτερο επίπεδο, πιο ανθρώπινο, πιο ψυχολογικό;

–Ο Άρθουρ Μίλερ μέσα από τα έργα του (ειδικά στον «Θάνατο του Εμποράκου») την αρθρογραφία και τις δημόσιες τοποθετήσεις του ασκούσε κριτική στις εκάστοτε κυβερνήσεις και στη ματαιότητα του «Αμερικανικού ονείρου». Κατέκρινε αποκάλυπτα την αμερικανική κοινωνία σε θέματα όπως ο ρατσισμός, η κερδοσκοπία, η μισαλλοδοξία, η έλλειψη δικαιοσύνης. Στα έργα του ανάδειξε αξίες για την ανθρώπινη ύπαρξη και την εξάρτηση του ατόμου από τον κοινωνικό του περίγυρο, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην ηθική, την οικογένεια και στην ατομική υπευθυνότητα. Όμως έχουμε και μια άλλη πτυχή του έργου, όπου ο Ουίλλυ Λόμαν φέρει την ιδιότητα του αρχέτυπου, εκπροσωπώντας όλα τα άτομα που αισθάνονται το ίδιο αδίκαια σε μία κοινωνία που οδηγείται από ένα καπιταλιστικό σύστημα, το οποίο έχει για θεό το χρήμα, προωθώντας λάθος αξίες. Αποζητά την αγάπη και το θαυμασμό των δύο υιών του, αλλά το κάνει με λάθος τρόπο. Από την αρχή του έργου, γίνεται φανερό ότι ο Ουίλλυ συνδέει όλη του την προσωπική αξία με μια πλασμα-

τικά επιτυχία και ευτυχία, υποβαθμίζοντας την αγάπη και την υποστήριξη της οικογένειάς του. Η πορεία της ζωής του δεν είναι προς την αυτογνωσία και για τον λόγο αυτό, το έργο είναι βαθιά ανθρώπινο και αληθινό.

–Τι ήρωες θέλησες να έχεις στη σκηνή; Τον Αμερικανό της δεκαετίας του '40 ή τον σημερινό μεσοαστό;

–Δεν θέλησα να έχω ήρωες αλλά αντιήρωες. Ανθρώπους δηλαδή το χθες και του σήμερα, που συνθλίβονται μέσα από τις ψευδαισθήσεις και τις αυταπάτες του «αμερικανικού ονείρου». Αντιήρωες που οδεύουν προς την καταστροφή αφού έχουν γίνει θύματα της υλιστικής κοινωνίας και της βάνουσης, χωρίς ηθικές αναστολές, λειτουργίες του καπιταλιστικού συστήματος.

–Ποια είναι τα κυριότερα ερωτήματα που θέτει το έργο του Μίλερ;

–Γιατί ο άνθρωπος να αρνείται να δει ποιος αληθινά είναι και να αποδεχτεί τον εαυτό του. Γιατί να αφήνεται ο άνθρωπος να μετατρέπεται σε υποχείριο των αφεντικών και του συστήματος. Γιατί να αφήνουμε την πλάνη και το ψεύδος να ορίζουν τις ζωές μας

–Η κατάσταση που βιώνει σήμερα ο κόσμος λόγω πανδημίας σε βοήθη-

σε στη σκηνοθετική σου θεώρηση;

–Θα απαντήσω στο ερώτημα με μια ουσιαστική και βιωματική τοποθέτηση ως προς τον εγκλεισμό και τους περιορισμούς κατά την περίοδο της πανδημίας. Θεωρώ πως η ελευθερία έκφρασης του ανθρώπου όσο και αν κάποιος θέλουν να την πολεμήσουν πρέπει να είναι δεδομένη και να παραμείνει δεδομένη ως φυσικό, πολιτικό και κοινωνικό δικαίωμα του. Ούτε πανδημίες, ούτε ακροδεξιές και (παρα)θρησκευτικές οργανώσεις, ούτε κανείς δεν έχει το δικαίωμα να εμποδίζει την πηγαία ανάγκη της ανθρώπινης ύπαρξης για ελεύθερη έκφραση. Το θέατρο και συγκεκριμένα οι θεατρικές παραστάσεις έχουν ως θεμέλιο λίθο τους την ελευθερία της σκέψης, των συναισθημάτων και της έκφρασης αυτών, μέσω του σώματος και της φωνής, με άμεσο δέκτη το κοινό. Αυτήν τη ζωντανή, ουσιαστική τελετουργία, ελεύθερης επικοινωνίας των ανθρώπων με μέσα από τα θεατρικά έργα των μεγάλων συγγραφέων, το κράτος οφείλει να την προστατεύει, να την προωθεί με κάθε τρόπο και όχι να τη φιμώνει.

Οι απαιτήσεις, οι περιορισμοί και τα συνεχόμενα ανεξέλεγκτα διατάγματα, που βιώνουμε τον τελευταίο καιρό λόγω πανδημίας, έχουν στερήσει πολλά από

Μέσα από το θέατρο, ο άνθρωπος μπορεί να βρει αυτή την ελευθερία και την ψυχική ισορροπία του, μπορεί να αντλήσει δύναμη έτσι ώστε να αντέξει δυσκολίες και αντιξοότητες.

τον άνθρωπο. Του έχουν στερήσει την ελευθερία να εκφράζεται, να ονειρεύεται, να δημιουργεί, να γελά, να υπάρχει ως ενεργός πολίτης, να έχει γνώμη και άποψη για ότι του συμβαίνει, να μπορεί να αποφασίζει ο ίδιος για το πώς θα πορευθεί στη ζωή του. Μέσα από το θέατρο, ο άνθρωπος μπορεί να βρει αυτή την ελευθερία και την ψυχική ισορροπία του, μπορεί να αντλήσει δύναμη έτσι ώστε να αντέξει δυσκολίες και

αντιξοότητες. Το θέατρο μπορεί να γίνει μια υποδειγματική, υπερβατική εμπειρία.

–Κατά τη γνώμη σου τι κάνει τον «θάνατο του εμποράκου» ένα θεατρικό αριστούργημα;

–Θα απαντήσω με κάτι που είπε ο ίδιος ο συγγραφέας το 1999, ακριβώς πενήντα χρόνια μετά τη συγγραφή του έργου- με αφορμή ένα νέο ανέβασμα που μάλιστα απέσπασε το Βραβείο Τόνι Καλύ-

τερνς Αναβίωσης Έργου «Η τρομοκρατία σήμερα δεν άλλαξε και πολύ. Το έργο μου είναι επίκαιρο όσο άλλοτε. Ο Εμποράκος είναι η τραγωδία ενός ανθρώπου που πίστεψε πως μόνο εκείνος δεν μπορούσε να ικανοποιήσει τα κριτήρια που έθεσαν, για όλη την ανθρωπότητα, κάποιος φρεσκοξυρισμένος, άκαμπτος κύριος που παροικούν σήμερα την κορυφή των τηλεοπτικών επιχειρήσεων και των διαφημιστικών γραφείων».

Ανοικτές πόρτες για όλα τα παιδιά

Ο καλλιτεχνικός διευθυντής της ΣΟΚ Νέων Κύπρου και αριστίνδην υποψήφιος με το ΔΗΚΟ Γιώργος Κουντούρης μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο καλλιτεχνικός διευθυντής της Συμφωνικής Ορχήστρας Νέων Κύπρου και αριστίνδην υποψήφιος με το ΔΗΚΟ Γιώργος Κουντούρης μιλάει στην «Κ» για την Ορχήστρα και λέει: «Ο θεσμός αυτός, κατά τη γνώμη μου, εκπροσωπεί την ελπίδα στη χώρα μας. Διδάσκει κάτι περισσότερο από μουσική, διδάσκει ήθος, συνέπεια, πειθαρχία, αγάπη και καλοσύνη». Ο κ. Κουντούρης λέει ότι ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ορχήστρα Νέων σήμερα, πέραν των προβλημάτων που δημιουργεί η υγειονομική κατάσταση, είναι η στέγη. Θεωρεί ότι η εμπλοκή του με την πολιτική δεν θα επηρεάσει την Ορχήστρα: «Είναι αναφαίρετο δικαίωμα οποιουδήποτε πολίτη τόσο να εργάζεται όσο και να επιλέξει την εμπλοκή του με τα κοινά. Δεν πρόκειται να υπάρξει καμία σύγκρουση».

–**Συμφωνική Ορχήστρα Νέων... από τις καλύτερες παγκοσμίως λέτε...**

–Η Συμφωνική Ορχήστρα Νέων Κύπρου υπάρχει εδώ και 35 χρόνια. Ως έφηβος, ήμουν κι εγώ μέλος της. Εκεί είχα την πρώτη μουσική μου κοινωνικοποίηση. Όταν ανέλαβα την Ορχήστρα το 2013, πρότεινα στο τότε Διοικητικό Συμβούλιο να μετατοπισθούν εσωτερικά κονδύλια, ώστε ο προϋπολογισμός και εν συνεχεία ο στρατηγικός σχεδιασμός να γίνει επενδυτικός και να λειτουργεί αφήνοντας παρακαταθήκες. Σήμερα, η Συμφωνική Ορχήστρα Νέων Κύπρου είναι η μοναδική ορχήστρα νέων ανά το παγκόσμιο, η οποία εμ-

φανίζεται θεσμικά κάθε χρόνο στο Μέγαρο Φίλων Μουσικής της Βιέννης (Musikverein). Ο θεσμός αυτός, κατά τη γνώμη μου, εκπροσωπεί την ελπίδα στη χώρα μας. Διδάσκει κάτι περισσότερο από μουσική, διδάσκει ήθος, συνέπεια, πειθαρχία, αγάπη και καλοσύνη.

–**Τι εννοείτε «επενδυτικός»;**

–Στο παρελθόν, η ορχήστρα απαρτιζόταν από μία ποσόστωση από Κύπριους και για κάθε συναυλία προσκαλούντο παιδιά και ενισχύσεις από το εξωτερικό. Αυτό απαιτούσε τεράστια ποσά, μια ορχηστρική παράσταση κόστιζε μέχρι και 100.000 ευρώ. Με τη νέα στρατηγική, το ποσό που δαπανούνταν για να προσκληθούν ξένοι μουσικοί, επενδύθηκε στην Ακαδημία, ώστε να εκπαιδευτεί το εγχώριο δυναμικό, να επιλυθεί το πρόβλημα της υποστελέχωσης και να δημιουργηθεί μια συνέπεια στη μουσική εκπαίδευση και μια παρακαταθήκη μέσω της Ακαδημίας της Ορχήστρας. Σήμερα, οι απόφοιτοι της Ακαδημίας γίνονται δεκτοί στα καλύτερα τριτοβάθμια ιδρύματα μουσικής εκπαίδευσης.

–**Ποιες άλλες ενέργειες έγιναν ή γίνονται;**

–Αναβαθμίστηκε το πρόγραμμα σπουδών και συστηματοποιήθηκε. Το δε επίπεδο του καθηγητικού προσωπικού, είναι εξαιρετικό. Η πρόσληψη γίνεται από διεθνή επιτροπή, και σήμερα έχουμε περίπου 40 καθηγητές, οι οποίοι προσλαμβάνονται μετά από ανοικτούς, διεθνείς διαγωνισμούς. Η Ακαδημία, έχει πλέον 100 φοιτητές. Ταυτόχρονα, η Ορχήστρα έχει ανοικτές τις πόρτες της για όλα

«Το επίπεδο του καθηγητικού προσωπικού, είναι εξαιρετικό. Η πρόσληψη γίνεται από διεθνή επιτροπή, και σήμερα έχουμε περίπου 40 καθηγητές, οι οποίοι προσλαμβάνονται μετά από ανοικτούς, διεθνείς διαγωνισμούς».

τα παιδιά, από όλη την Κύπρο, από οποιονδήποτε πρωτογενή μουσικό εκπαιδευτικό θεσμό της Κύπρου. Το δε ΣυμφωνίαPedia, ένα πρωτότυπο μαθησιακό σύστημα, διευκολύνει την ένταξη από την πρωτογενή (ατομική) μουσική εκπαίδευση στην ορχήστρα και ταυτόχρονα μεγιστοποιεί την απόδοση των επενδύσεων και των πόρων που διατίθενται για τον θεσμό αυτό.

–**Υπάρχει εγχώριο ταλέντο που πο πριν πήγαινε χαμένο; Σήμερα αξιοποιείται αυτό το ταλέντο;**

–Στη διαμόρφωση ενός επιτυχημένου μουσικού, πολύ μικρό ρόλο παίζει το ταλέντο, το παν είναι η εργασία, η πειθαρχία και η συστηματικότητα. Ως λαός, βέβαια, μπορούμε να σας διαβεβαιώσω ότι το έχουμε. Ποτέ, όμως, δεν δέχθηκα ότι υπάρχει παιδί ατάλαντο. Το πρόβλημα βρισκόταν στη συστηματοποίηση των προσπαθειών. Η Κύπρος είναι η μοναδική χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία δεν έχει ακόμη διαμορφώσει εθνικές σχολές, είτε στη μουσική, είτε σε οποιαδήποτε άλλη

«Είναι πεποίθησή μου ότι η κυπριακή Πολιτεία από τη γέννησή της έχει διαπράξει ένα μεγάλο σφάλμα: θεώρησε ότι μπορεί να επιτύχει οικονομική ανάπτυξη και κοινωνική ευημερία χωρίς να έχει πρώτα επενδύσει στην παιδεία και στον πολιτισμό».

τέχνη (οι υπόλοιπες χώρες το έχουν κάνει πριν από περίπου 150 χρόνια). Η εργασία που γίνεται στη Συμφωνική Ορχήστρα Νέων Κύπρου αμβλύνει αυτό το πρόβλημα.

–**Θεωρείται από μερίδα της κοινωνίας ότι ο θεσμός της Συμφωνικής Ορχήστρας είναι ελιτίστικος...**

–Να μου επιτρέψετε να διαφωνήσω. Είμαστε ίσως ο μόνος πολιτιστικός θεσμός στην Κύπρο, ο οποίος απολαμβάνει πληρότητα θεάτρων σε οποιαδήποτε συναυλία. Προσπαθούμε, πάντως, σε κάθε σεζόν να εντάξουμε ένα ευρύ ρεπερτόριο: όπερα, μπαλέτο, συμφωνικό ρεπερτόριο, συναυλίες με καλλιτέχνες όπως η Άλκηστις Πρωτοψάλτη, ο Μάριος Φραγκούλης, ο Αλκίνοος Ιωαννίδης. Οι πόρτες για τον όμορφο κόσμο της μουσικής είναι ανοικτές για όλους.

–**Ποια είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η Συμφωνική Ορχήστρα Νέων της Κύπρου;**

–Πέραν των προβλημάτων που δημιουργεί η υγειονομική κατάσταση, αυτό που χρειαζόμαστε είναι στέγη. Αυτό εντάσσεται στο τρίπτυχο ανάπτυξης μιας πολιτιστικής πολιτικής, η οποία περιλαμβάνει, πέραν της στέγασης, και τη δημιουργία ενός καλλιτεχνικού επιμελητήριου, το οποίο να αξιολογεί και να προστατεύει το επάγγελμα του καλλιτέχνη, ενώ φαίνεται ότι το θέμα δημιουργίας μιας εθνικής σχολής έχει σχεδόν επιλυθεί.

–**Γιατί στην πολιτική –Αριστίνδην υποψήφιος με το**

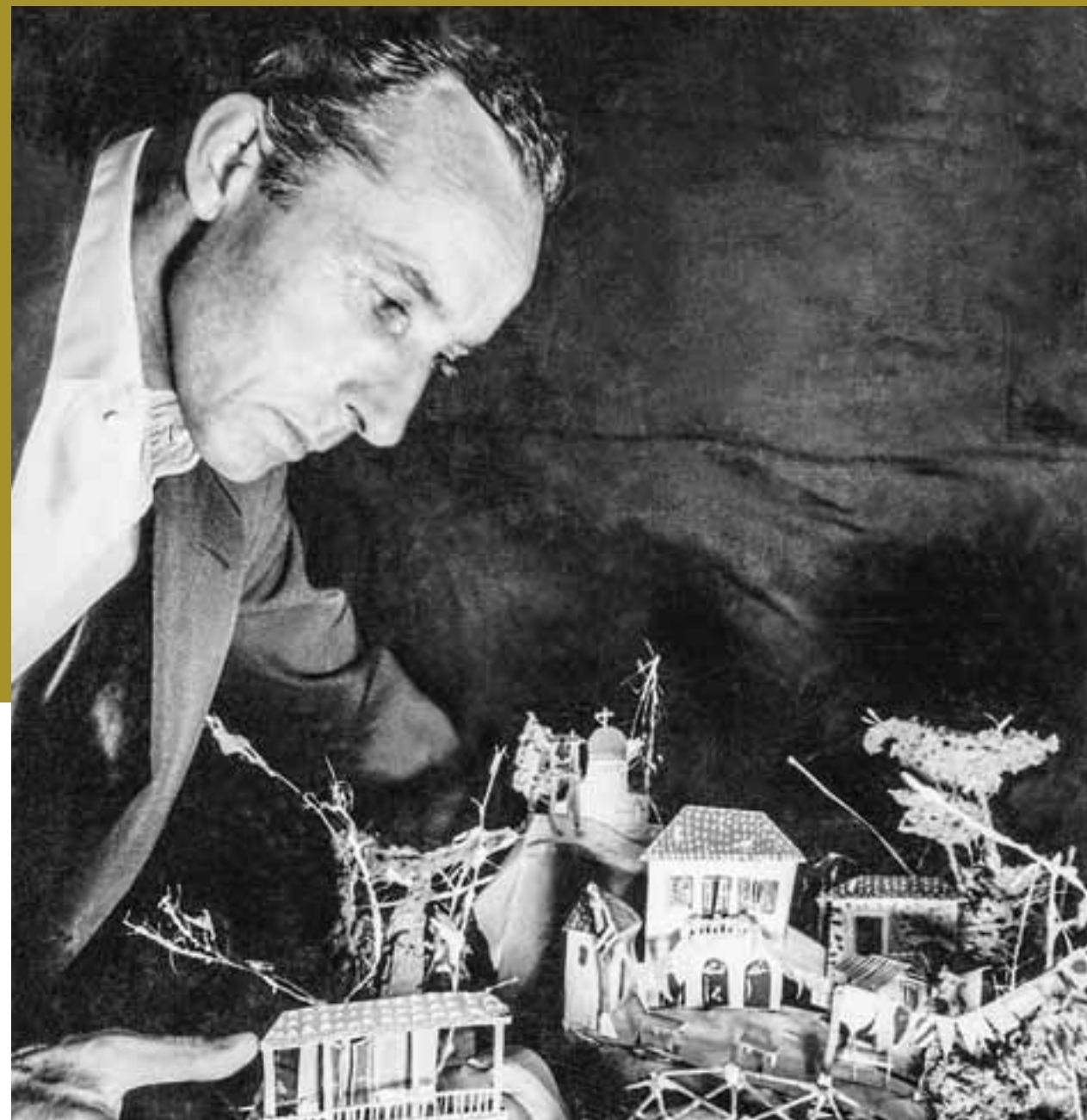
ΔΗΚΟ, μήπως βάζετε τον θεσμό σε κομματικές περιπέτειες και τον χρωματίζετε;

–Σε μια Πολιτεία, η οποία σέβεται τα συνταγματικά δικαιώματα των πολιτών της και λειτουργεί με τρόπο ευνομούμενο, δεν θα είχαμε τέτοια διλήμματα. Θα ακολουθηθεί κάθε έννομη διαδικασία. Είναι αναφαίρετο δικαίωμα οποιουδήποτε πολίτη τόσο να εργάζεται όσο και να επιλέξει την εμπλοκή του με τα κοινά. Δεν πρόκειται να υπάρξει καμία δισταγμός να το ελέγξω.

–**Γιατί αποφασίσατε να ασχοληθείτε με την πολιτική; Δεν σας φοβίζει ότι οι όποιες επιθέσεις γίνουν προς το πρόσωπό σας θα αντανακλούν και στην Ορχήστρα;**

–Αντιθέτως, αν αυτές οι προσπάθειες βοηθήσουν τη μουσική και τον Πολιτισμό, θα είμαι ευτυχισμένος. Είναι πεποίθησή μου ότι η κυπριακή Πολιτεία από τη γέννησή της έχει διαπράξει ένα μεγάλο σφάλμα: θεώρησε ότι μπορεί να επιτύχει οικονομική ανάπτυξη και κοινωνική ευημερία χωρίς να έχει πρώτα επενδύσει στην παιδεία και στον πολιτισμό. Θεωρώ ότι όλα πρέπει να ρυθμιστούν και να προκύψουν από την παιδεία και τον πολιτισμό. Αυτός ακριβώς είναι και ο νεοτερνισμός που φέρνει η δική μου υποψηφιότητα, γιατί, αν δεν είχα κάτι καινούργιο να προσφέρω, δεν θα προσπαθούσα καν, θα σιωπούσα.

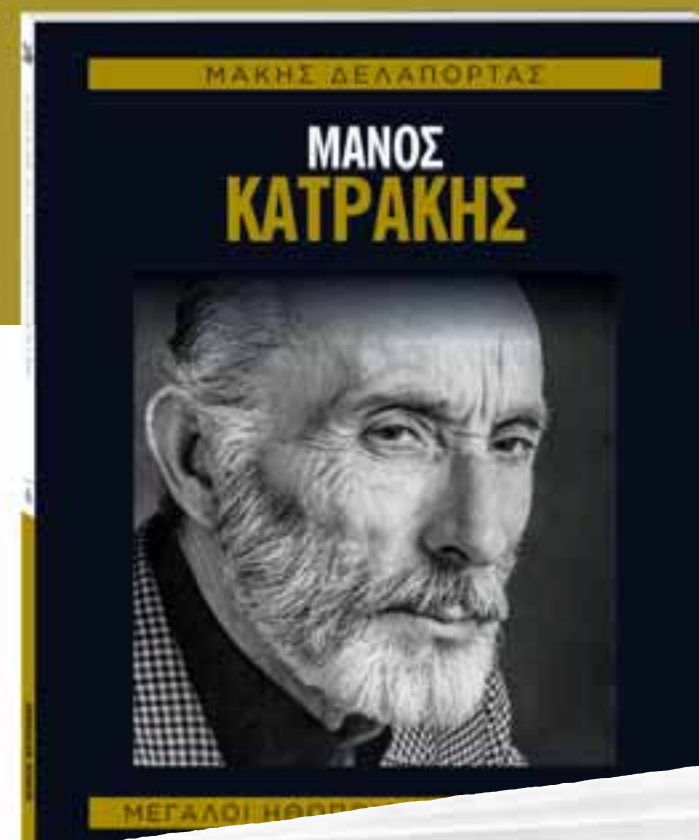
▶ **Διαβάστε** ολόκληρη τη συνέντευξη στο www.kathimerini.com.cy

ΜΑΝΟΣ ΚΑΤΡΑΚΗΣ

Ο οραματιστής της θεατρικής τέχνης, ο ποιητής του ήθους πρωταγωνιστεί στον έκτο τόμο της συλλεκτικής σειράς «Μεγάλοι Ηθοποιοί του Θεάτρου» με την υπογραφή του Μάκη Δελαπόρτα.

ΜΕΓΑΛΟΙ ΗΘΟΠΟΙΟΙ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
THE KYRIAKH

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΜΑΡΤΙΟΥ
ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του ΔΙΟΝΥΣΗ Π. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ*

Η επίδραση μιας γυναίκας

Στις 8 Μαρτίου κάθε χρόνο, μαζί με την επέτειο των γενεθλίων μου και τη Γιορτή της Γυναίκας, θυμάμαι και πάλι την ημέρα που ετοιμαζόμουν να ξεκινήσω το αξέχαστο ταξίδι μου ως διευθυντής του Ευγενείου Πλανητρίου πίσω στο 1973. Το γεγονός αυτό οφείλεται σε μίαν αξέχαστη γυναίκα και μια τελείως τυχαία συνάντηση που είχα το καλοκαίρι του 1972 με την αδελφή του Ευγένιου Ευγενίδη, την αείμνηστη Μαριάνθη Σίμου, τη διοικήτρια και «ψυχή» του ιδρύματος, από την ίδρυσή του το 1956 και μέχρι την ασθένεια που την απομάκρυνε απ' αυτό το φθινόπωρο του 1977.

Ως διευθυντής (από το φθινόπωρο του 1969) στο Πλανητήριο του Κέντρου Τεχνών και Επιστημών της Λουιζιάνας (ένα από τα δέκα μεγαλύτερα πλανητήρια της Αμερικής), την επισκέφθηκα εθιμοτυπικά την τελευταία ημέρα των καλοκαιρινών διακοπών μας του 1972. Επειδή η συζήτησή μας στράφηκε κυρίως στο μέλλον «του παιδιού της», όπως αποκαλούσε το Πλανητήριο, τη διαβεβαίωσε ότι όσο περνούσε από το χέρι μου και από τη θέση που είχα στην Αμερική, θα μπορούσα ευχαρίστως να συνεχίσω σε ό,τι χρειαζόταν, αφού βρισκόμουν τόσο μακριά όσο και το τηλέφωνό της. Κι έτσι, δύο μήνες αργότερα, με προσκάλεσε να επισκεφθώ και πάλι την Ελλάδα για να συζητήσουμε για μια πιθανή συνεργασία μας.

Η δεύτερη αυτή συνάντηση έγινε παραμονές Χριστουγέννων του 1972 και διήρκεσε περίπου δύο ώρες. Η συμφωνία για τη συνεργασία μας, όμως, είχε ολοκληρωθεί μέσα στα πρώτα πέντε λεπτά.

Φυσικά, η απόφαση που έπρεπε να πάρω το 1973 για την επιστροφή στην Ελλάδα δεν ήταν μια εύκολη υπόθεση, γιατί τότε θεωρούσα ότι δεν ήμουν έτοιμος για την επιστροφή. Η πρόταση όμως της Σίμου ήταν τόσο δελεαστική, που θα ήταν αδιανόητο για οποιονδήποτε να αρνηθεί αυτή την προσφορά. Κι έτσι αποφάσισα να επιστρέψω στην Ελλάδα.

Όπως μου είπε τότε και ο καθηγητής μου: «Αφού έχεις ήδη επιλέξει τον δρόμο της εκλαϊκευσης, περαιτέρω παραμονή σου εδώ δεν πρόκειται να σου προσφέρει κάτι περισσότερο, ενώ αντίθετα σου δίνεται η ευκαιρία να επιστρέψεις

Η Μαριάνθη Σίμου (1895-1981), αδελφή του Ευγένιου Ευγενίδη, ήταν διοικήτρια και «ψυχή» του ομώνυμου Πλανητρίου, από την ίδρυσή του το 1956 και μέχρι την ασθένεια που την απομάκρυνε απ' αυτό, το φθινόπωρο του 1977.

«Κύριε Σιμόπουλε, θέλω να έλθετε στην Ελλάδα, αλλά θα μου υποσχεθείτε ότι θα ασχοληθείτε αποκλειστικά και μόνο με το Πλανητήριο κι όχι με οτιδήποτε άλλο».

στη χώρα σου τώρα και με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους. Οπότε τι περιμένεις;»

Πρέπει να ομολογήσω ότι ο καθηγητής μου με είχε οδηγήσει όλα εκείνα τα χρόνια στον σωστό δρόμο όχι μόνο στη διάρκεια των σπουδών μου, αλλά και με τη συμβουλή του να επιστρέψω. Γιατί ομολογουμένως το αμερικανικό πανεπιστήμιο δίνει την αναγκαία και συνήθως την ευρύτερη γνώση σπουδών για κάθε αντικείμενο που επιλέγει ένας φοιτητής χωρίς να περιορίζει τον ορίζοντα των σπουδών.

Αποτελέσματα όλων αυτών ήταν ότι η εξειδίκευσή μου επί μισό αι-

ών στα θέματα των πλανητρίων και της διάχυσης της επιστήμης να έχει αναγνωριστεί όχι μόνο στη χώρα μας, αλλά και διεθνώς από τους συναδέλφους μου στα πλανητήρια όλου του κόσμου.

Πρέπει να ομολογήσω ότι προσωπικά δεν πιστεύω στη μοίρα (την εμφορημένη των αρχαίων), αν και πολλές φορές θεωρώ πως η τύχη παίζει σημαντικό ρόλο στη ζωή μου. Η Αμερική, για παράδειγμα, μου άνοιξε την πόρτα σε δρόμους που θα ήταν σχεδόν αδύνατον να περπατήσω αν είχα παραμείνει εδώ, αφού εκεί είχα την ευκαιρία να αναλάβω σε μικρή ηλικία τη διεύθυνση ενός από τα μεγαλύτερα πλανητήρια της Αμερικής.

Έτυχε επίσης να είμαι στην κατάλληλη θέση την κατάλληλη στιγμή και να γνωρίσω τους κατάλληλους ανθρώπους που χρειαζόταν κάποιον με τη δική μου εμπειρία. Φυσικά, πρέπει κι εσύ να σιγοντάρεις λίγο την τύχη σου, με συνεχή προσπάθεια κάθε δεδομένη στιγμή, ενώ θέλω να πιστεύω επίσης πως, για να παραμείνεις σε μια παρόμοια θέση επί τόσες δεκαετίες, πρέπει να διαθέτεις και κάποιες αρετές που μάλλον πρέπει να αναγνωρίστηκαν και από τη Σίμου αλ-

λά και από τους μετέπειτα προέδρους του Ιδρύματος Ευγενείου.

Φυσικά, όπως έμαθα αργότερα, η Σίμου δεν είχε βασιστεί μόνο στην πρώτη μας γνωριμία, αλλά, αντίθετα, στους δύο μήνες μετά την καλοκαιρινή συνάντησή μας με είχε περάσει από 40 κόσκινα κι έμαθε σχεδόν τα πάντα για εμένα και το τι είχα επιτύχει στην Αμερική. Γεγονότα και δραστηριότητες που κι εγώ ακόμα είχα ξεχάσει. Εκείνο πάντως που θυμάμαι πιο έντονα απ' όλα ήταν η φράση-κλειδί της τελικής μας συζήτησης: «Κύριε Σιμόπουλε, θέλω να έλθετε στην Ελλάδα, αλλά θα μου υποσχεθείτε ότι θα ασχοληθείτε αποκλειστικά και μόνο με το Πλανητήριο κι όχι με οτιδήποτε άλλο», κι εγώ όχι μόνο της το υποσέθηκα, αλλά και το τήρησα.

Γιατί η γυναίκα αυτή μου έδειξε περισσότερη εμπιστοσύνη απ' ό,τι είχα δείξει εγώ στον ίδιο μου τον εαυτό. Με τίμησε, κι ελπίζω ότι κι εγώ την τίμησα. Και πιστεύω ότι και οι δυο μας μείναμε ευχαριστημένοι από την επιλογή που κάναμε.

* Ο κ. Διονύσης Π. Σιμόπουλος είναι επίτιμος διευθυντής του Ευγενείου Πλανητρίου.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗ ΜΑΧΗ ΤΖΑΒΕΛΛΑ

Η Μάχη Τζαβέλλα γεννήθηκε στο Μαντείο Δωδώνης και ζει στην Αθήνα. Έχει εκδώσει τα βιβλία «Κόκκινος Αύγουστος» (2015, εκδ. Γραφομηχανή), «Φτερά παγωνιού» (2017, εκδ. Γκοβόστη). Έχει συμμετάσχει σε δύο συλλογικές εκδόσεις διηγημάτων, ενώ διηγήματά της δημοσιεύονται σε ηλεκτρονικά λογοτεχνικά μέσα. Το «Ημερα φεύγω», το τρίτο βιβλίο της, κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Γκοβόστη τον Νοέμβριο του 2020.

Ποια βιβλία έχετε αυτό τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;

«Το μίσος για τη λογοτεχνία» του Μαρξ, τον «Λοιμό» του Φραγκιά για να το ξαναδιαβάσω, το «Μπερζονισμός» του Ντελέζ. Σταθερά βρίσκονται συλλογές διηγημάτων Κάρβερ και Τσέκωφ, μια και συχνά αισθάνομαι την ανάγκη να ανατρέξω σε αυτά.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;

Δεν θα ήθελα να είμαι κάποιος/α συγκεκριμένα. Με αγγίζει πολύ η περίπτωση της Έμμα, ματάμ Μποβαρύ, και μπορώ να πω ότι συναισθάνομαι αρκετά τον Μερσώ στον «Ξένο» του Καμύ.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντες και τεθνεώτες;

Οπωσδήποτε τον Στέφαν Τσβάιχ, τον Τσέκωφ, τον Κάρβερ και, αν μου επιτρέπετε να μιλήσω για έναν

σπείσιαλ γκεστ, αυτός θα ήταν ο Ρεμπώ. Τιμή μεγάλη θα αποτελούσε και η παρουσία του Γεωργίου Βιζυνοπούλου.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;

Στο βιβλίο του καθηγητή Ιμβριώτη «Η φιλοσοφία του Μπερζόν», όπου επιγραμματικά θα έλεγα επισημάνεται η απλότητα του φαινομενικά πολύπλοκου κόσμου, ξεχώρισα μια έκφραση με έντονη ποιητική, εκτός από φιλοσοφική χροιά, την οποία παραθέτω ατόφια: «Το πνεύμα είναι το κυριότερο μνήμη και η ύλη συνειδηση ανέκφραστη που δεν κρατά καμιά προσωπική ανάμνηση».

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;

Ντρεπόμαι λιγάκι που το λέω... είναι το «Μαγικό βουνό» του Τόμας Μαν.

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές; Ο «Ξένος» του Καμύ.

«Ημερα φεύγει» εντέλει ο κεντρικός ήρωας του μυθιστορηματικού σας;

Νομίζω ηρεμότερος, παίρνει μια βαθιά ανάσα, μια ανακούφιση μετά το ξέσπασμά του. Τώρα, αν αυτό αρκεί, αν θα αντεπεξέλθει με ηρεμία στα πολλά και απαιτητικά ζητήματα, φοβάμαι ότι δεν θα αποφύγω το κλισέ ότι το ενδιαφέρον έγκειται στο πώς αυτό το προσλαμβάνει - αντιλαμβάνεται ο αναγνώστης.

Τι είναι αυτό που κατά βάθος μετατοπίζει βίαια τον ψυχισμό του ήρωά σας;

Το αιφνίδιο, η απώλεια, κίνδυνοι υπαρκτοί για όλους, ανά πάσα ώρα και στιγμή.

Ποιος ο ρόλος της γυναίκας στην πορεία που ακολουθεί ο ήρωας του βιβλίου;

Μιας συγκεκριμένης γυναίκας ο ρόλος είναι βαρυσήμαντος και καθοριστικός στη διαμόρφωση του ψυχισμού του, της γυναίκας που τον γέννησε.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ

Οι εκλεκτές αρμονίες του μαύρου

ΓΙΑΝΝΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ
Ανοιχτό μικρόφωνο
εκδ. Μελένη, σελ. 104

Με πόσες άραγε λέξεις μπορεί κανείς να ζήσει; Το ερώτημα απασχολεί το τρίτο πεζό του βιβλίου και η απάντηση του αφηγητή είναι καθηλωτική: μόνο με μία, τον θάνατο. «Τώρα που την είπα, σκέφτομαι πως και μόνο μ' αυτήν τη λέξη θα μπορούσα να ζήσω». Η «ενική παρουσία» του δεν χρειαζόταν περισσότερες λέξεις για να ονοματίσει την απόγνωση. Ένας άλλος, ωστόσο, ηχογραφεί μια επιστολή διαμαρτυρίας ζητώντας από κάποιον διευθυντή περισσότερες λέξεις. Δεν τον αποκαλεί αρχισυντάκτη. «Αρχισυντάκτης είναι πάντα ο χρόνος». Συνεπώς το αίτημα για περισσότερες λέξεις ήταν στην ουσία μια κεκαλυμμένη ικεσία για περισσότερο χρόνο. «Θέλω χρόνο... Δώστε μου κι άλλο χρόνο...» Με αυτές τις λέξεις κλείνει το βιβλίο του ο Γιάννης Ευσταθιάδης. Ο τίτλος «Ανοιχτό μικρόφωνο», ακολουθούμενος από τον υπότιτλο «Μονόλογος και ομολογίες», προειδοποιεί για πηγαίες εκμυστηρεύσεις, για λόγια «ενός ακουστικού ενσώματου που δεν γίνεται ποτέ παρακείμενος» και ηχογραφούνται για να φυλαχθεί η θνησιγενής αμεσότητά τους,

η ταυτόχρονη εκφορά και εκπινοή τους. Όμως, ο λόγος του Ευσταθιάδη είναι το αποκύημα μαεστρικών γλωσσολογικών. Μουσικά δι-απαιδαγωγημένος και δεξιοτεχνικά κατεργασμένος, μνημιώνει την οδύνη του τέλους και συνυφαίνεται με τις συνηθέσεις της σιωπής. Ο θάνατος είναι ο μείζων αρωγός της γραφής του Ευσταθιάδη. «Κανένα μαύρο δεν είναι το ίδιο. Εξαρτάται με πόση απελπισία το κοιτάς». Κοιτάζοντας κατά κάποιον διευθυντή περισσότερες λέξεις. Δεν τον αποκαλεί αρχισυντάκτη. «Αρχισυντάκτης είναι πάντα ο χρόνος». Συνεπώς το αίτημα για περισσότερες λέξεις ήταν στην ουσία μια κεκαλυμμένη ικεσία για περισσότερο χρόνο. «Θέλω χρόνο... Δώστε μου κι άλλο χρόνο...» Με αυτές τις λέξεις κλείνει το βιβλίο του ο Γιάννης Ευσταθιάδης. Ο τίτλος «Ανοιχτό μικρόφωνο», ακολουθούμενος από τον υπότιτλο «Μονόλογος και ομολογίες», προειδοποιεί για πηγαίες εκμυστηρεύσεις, για λόγια «ενός ακουστικού ενσώματου που δεν γίνεται ποτέ παρακείμενος» και ηχογραφούνται για να φυλαχθεί η θνησιγενής αμεσότητά τους,

Ενας ιδεαλιστής συνθέτης οραματίζεται τον θάνατο σαν το μεγαλειώδες έργο τέχνης του Εωσφόρου. Ο αφηγητής, ωστόσο, αμφισβητεί το μεγαλείο αυτής της διαβολικής δημιουργίας, καθώς σκέφτεται πως ο θάνατος ήταν «ένα ασήμαντο, καθημερινό έργο ρουτίνας του Εωσφόρου». Ένας πλανήτης ονειρεύεται το δεξί του χέρι που έχασε στον

πόλεμο να ενορχηστρώνει κονσέρτα στα πεδία των μαχών, σκεπάζοντας με θρηνητικές συγκορδίες την επικράτεια του θανάτου. Ένας σεφ αυτοπροβολείται στο στόμα μετατρέποντας τον θύλακο της γαστρονομίας σε «οδό του θανάτου», συναρμολογώντας έτσι «την εφήμερη ευτυχία με τη μελαγχολία της διάρκειας». Τα πεζά του Ευσταθιάδη εκδιπλώνονται στον ρυθμό των δύο βασικών τονικοτήτων της γραφής του, της μουσικής και της μνήμης. Οι μνημιακές αναδρομές μεταμορφώνονται σε μελωδία, που χαρακώνεται από την απελπισία, μια θεσπέσια θρηνητική. Ένας άνδρας ρίχνει στον σκουπίδο κάθε απειροελάχιστο ενθύμιο του χαμένου χρόνου. Ο ήχος του αλέσματος των απορριμμάτων της ύπαρξής του, ένας παρατεταμένος εννεσώτας, μελωδούσε την άρνηση του τετελεσμένου. Η παντέρμη φωνή που θρηνεί σε έναν αυτόματο τηλεφωνητή παρακαλούσε τους καλούντες να επικοινωνή-

σουν με τον απόντα «αβοήτως, με μια τρυφερή αγλωσσία». Γι' αυτό, παρακαλώ, μετά τον ήχο από την κραυγή της απόγνωσης, αφήστε το μνήμα σας». Σε ένα ωμάτιο ενκίς παρουσίας το βουπό μιας μύγας ακούγεται σαν «αυτοσχέδια άρια του κάτι προς το τίποτα». Στο καταληκτικό πεζό, η πτώση αποσπά από το όνομα του συγγραφέα μια μακάβρια αντίχηση, «άδν». Εκτός κι αν ο Άδης άδει.

Στο βιβλίο παρεισδύει και ο κορωνοϊός, που έχει οπωσδήποτε μπροστά του λαμπρή καλλιτεχνική πορεία. Ο θάνατος αφηγείται στα παιδιά το τελευταίο παραμύθι. Ένας κακός, ανίκανος ήρωας περιδιαβαίνει τον κόσμο, σκοτώνοντας τα πλάσματα των παραμυθιών. Θέλει «να πεθάνει η γλώσσα», να «εξαφανιστούν οι φράσεις, οι λέξεις...», να «καθθούν τα γράμματα...», να «μείνουν μόνο κάποια φωνήεντα της απόγνωσης». Με παραμύθια της απόγνωσης μοιάζουν τα γραπτά του Ευσταθιάδη. Η γλωσσική ομορφιά καταλύει τα ανιστορούμενα δεινά, ο πόνος γίνεται λόγος. Οι λέξεις ενορχηστρώνονται σε υποβλητικά μουσικά σύνολα, συνθέτοντας ονειρώδεις νυκτώδεις, διαχέοντας μια απόκοσμη, ερεβώδη αρμονία, εξάισιους αρπισμούς μες στο σκοτάδι.

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα	ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ	
1	«Η Ελλάδα των ονειρών» του Στέλιου Ράμφου (Αρμός)	
2	«Σκέψου όπως ο Αριστοτέλης» του Μόρτιμερ Τζ. Άντλερ (Πατάκης)	
3	«Πώς να μη χάσουμε το μυαλό μας σε μια εποχή κρίσης» της Ελίφ Σαφράκ (Ψυχογιός)	
4	«Περπατώντας με τους φιλοσόφους» του Roger-Pol Droit (Πατάκης)	
5	«Οδηγός για την καλή ζωή» του William B. Irvine (Ικαρός)	
Αυτή την εβδομάδα	ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	
1	«Λογοτεχνικά στέκια, καφενεμία και γειτονίες της Αθήνας» επιμ. Άγγελου Γέροντα (Ενάλιος)	
2	«Αγαπημένοι και Κεχαριτωμένοι» της Πίτσας Γαλάζη (Αρμός)	
3	«Άνθρωποι, πλίνθοι και χελιδόνια» του Ανδρέα Νικάνδρου (Στοχαστής)	
4	«Το ταξίδι» του Ευάγγελου Μαυρουδή (Κέδρος)	
5	«30+1 Εγκλεισμού μικρές ιστορίες» της Έλενας Στασή-Κυπριανού (Λευκωσία)	

* Τα στοιχεία προέρχονται από το Σολωνειό Κέντρο Βιβλίου (Βυζαντίου 24, Στρόβολος)

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

ΠΑΡΙΣΙ
Ξανασχεδιάζοντας την πόλη
Ένα νέο παιχνίδι για υπολογιστές δίνει τη δυνατότητα στους παίκτες να κάνουν τον πολεοδομικό ανασχεδιασμό της αρεσκείας τους σε μια πόλη όπως το Παρίσι. Το παιχνίδι έχει κανόνες ούτε στρατηγική. Απλώς απελευθερώνει τη φαντασία και καλλιεργεί το αρχιτεκτονικό βλέμμα. Ο παίκτης έχει τη δυνατότητα να καταδαφίσει οικοδομικά τετράγωνα και να χτίσει νέα κτίρια ή να φυτέψει δέντρα, οργανώνοντας τη δική του ιδανική, ουτοπική πόλη.

ΗΠΑ
Νόρμαν Ρόκγουελ
Ο ιστορικός οργανισμός του προσκοπικού κινήματος στις ΗΠΑ αντιμετωπίζει θύελλα καταγγελιών από περίπου 85.000 πρώην μέλη, παλαιούς προσκόπους, που καταγγέλλουν περιπτώσεις σεξουαλικής κακοποίησης. Πολλές υποθέσεις είναι στα δικαστήρια και τα έξοδα δυσβάσταχτα. Ο οργανισμός, που έχει ιστορία 111 ετών, αποφάσισε να πουλήσει τα 50 έργα του Νόρμαν Ρόκγουελ προκειμένου να αντιμετωπίσει τις υψηλές δαπάνες που έχουν προκύψει.

ΛΟΝΔΙΝΟ
Η Βασιλική Ακαδημία
Με νέο σχεδιασμό για τη εποχή μετά την καραντίνα, η Βασιλική Ακαδημία των Τεχνών στο Λονδίνο ανακοίνωσε το πρόγραμμά της. Το μουσείο θα ανοίξει στις 18 Μαΐου και είναι έτοιμες οι εκθέσεις που θα συμβαδίσουν με την επαναλειτουργία. Αναμένουμε εκθέσεις με έργα της Τρέισι Εμιν (18-30/5), του Μάικλ Αρμπάτζ (22/5-19/9) και του Ντέιβιντ Χόκνεϊ (φωτ., 23/5-1/8). Στις 30 Οκτωβρίου θα εγκαινιαστεί έκθεση με έργα της τελευταίας περιόδου του Τζον Κόνσταμπλ.

ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑ
Κύκλοι για έναν Πισαρό
Στις 25 Μαρτίου θα δημοπρατηθεί στο Παρίσι από τον οίκο Sotheby's ένα έργο του Καμίι Πισαρό, χρονολογημένο από το 1887 και με θέμα μια αγροτική σκηνή. Το έργο είχε κλαπεί από τους ναζί και τα τελευταία χρόνια αποτελούσε αντικείμενο διαμάχης καθώς είχε διεκδικηθεί από τους απογόνους των παλαιών κατόχων, οι οποίοι ήταν Γάλλοι Εβραίοι στο θρήσκειο. Τώρα, νομίμως πήρε τον δρόμο της δημοπρασίας. Το έργο ενδέχεται να ξεπεράσει τα 2 εκατ. δολάρια.

ΛΙΣΣΑΒΩΝΑ
Αϊ Ουέι Ουέι και Γκορμπασόφ
Εγκατεστημένος στην Πορτογαλία, όπου απολαμβάνει τη διαμονή του, ο Αϊ Ουέι Ουέι είναι αφοσιωμένος στη δημιουργία ενός μνημειακού έργου αφιερωμένου στον Ρώσο ηγέτη Μιχαήλ Γκορμπασόφ. Έναν ηγέτη που δεν εμφανίστηκε στην Κίνα, όπως λέει, καθώς χαιρέται τη διαβίωσή του σε μια έπαυλη με πισίνα στα περικόρια της Λισσαβώνας. Διατρείει καλλιτεχνικό στούντιο στο Βερολίνο, αλλά η βάση του είναι στο Κέμπριτζ όπου ο γιος του πηγαίνει σχολείο.

Το Μεγάλο Κανάλι και το κωδωνοστάσιο της Σάντα Μαρία ντέλα Καρτά στο βάθος. Έργο του Καναλέτο (1697-1768), του κατεξοχόν ζωγράφου του ενετικού αστικού τοπίου.

Η Βενετία στην κόψη του χρόνου

Η πανδημία της εποχής μας θα μείνει πιθανόν στην ιστορία της Βενετίας ως η αφορμή για μια νέα –πολυπόθητη– κατεύθυνση της πόλης. Χωρίς ορδές τουριστών, οι οποίοι έως το 2020 κατέκλυζαν κάθε γωνιά ξεπερνώντας προ πολλού το σημείο κορεσμού, η Βενετία αναστοχάζεται το μέλλον της προκειμένου να χαράξει εκ νέου μια διαφορετική τουριστική πολιτική και να κερδίσει σε μόνιμους κατοίκους. Ένα σχετικά πρόσφατο δημοσίευμα στους «Φαίνανσιαλ Τάιμς» μάς δίνει εντυπωσιακούς αριθμούς. Την εποχή πριν από την πανδημία (2018), σε κάθε

μόνιμο κάτοικο αντιστοιχούσαν 74 τουρίστες. Σήμερα, με τη δραματική αλλαγή του σκηνικού, οι τιμές ακινήτων έχουν πλέον πέσει κατά 12%-16% ανάλογα με την περιοχή και ο αριθμός των Αιθιόπ καταλυμάτων διαμορφώνεται σε επίπεδα κατά 23% χαμηλότερα. Η Βενετία απελευθερώνει ζωτικό χώρο σε χαμηλότερες τιμές, συνθήκη που μπορεί να είναι ελκυστική για νέους μόνιμους κατοίκους, που τα τελευταία χρόνια είχαν εγκαταλείψει την πόλη. Είναι ενδεικτικό ότι ο μόνιμος πληθυσμός στον ιστορικό πυρήνα, που συμπίπτει με τον Δήμο Βενετίας,

είναι λιγότερο από το ένα τρίτο σε σύγκριση με τη δεκαετία του 1950 και προσδιορίζεται περί τις 50.000. Ιστορικά, η Βενετία στην ακμή της είχε περίπου 170.000 κατοίκους, αλλά ο πληθυσμός μειώθηκε δραματικά όταν ο Ναπολέων κατέλαβε την πόλη, το 1797. Το καρναβάλι της Βενετίας πέρασε φέτος απαρατήρητο, η ατμόσφαιρα όπως παντού έχει αλλάξει και η πόλη, παρά την οικονομική κρίση, δείχνει ήρεμη και καθαρή. Νέοι κάτοικοι σχεδιάζουν να επιστρέψουν εκμεταλλευόμενοι τη νέα κατάσταση στην αγορά ακινήτων, καθώς πολλά διαμερίσμα-

τα που είχαν μετατραπεί σε τουριστικά καταλύματα ζητούν τώρα μόνιμους κατοίκους. Η προσφορά προς το παρόν είναι ανώτερη της ζήτησης, γι' αυτό και οι τιμές είναι προς το παρόν σχετικά ελκυστικές. Έως ότου ανακτηθεί η εμπιστοσύνη για την ποιότητα ζωής που μπορεί να προσφέρει η Βενετία ως τόπος μόνιμης διαμονής ακόμη και στον ιστορικό πυρήνα, η πόλη θα παραμείνει σε ένα μεταίχιμο και με μια αμφίρροπη ισορροπία. Πάντως, και στη Βενετία, όπως και στους μεγάλους, παραδοσιακούς προορισμούς, η σκέψη είναι προσανατολισμένη

σε μια νέα φιλοσοφία τουρισμού, που θα δίνει χαρά στον επισκέπτη και περηφάνια στον κάτοικο. Ίσως η πανδημία επιταχύνει τη ζύμωση ιδεών για έναν ποιοτικότερο τουρισμό, που θα ενισχύει την οικονομία, αλλά θα προσδίδει και αξία στις πόλεις με έναν τρόπο διαφορετικό από αυτόν που είχε επιλεγεί ως τώρα. Η ποιότητα, η άνετη κυκλοφορία, η τοπική οικονομία, η προστιθέμενη αξία θα είναι πλέον σε άλλη κλίμακα προτεραιότητων. Μια κληρονομιά της πανδημίας, ίσως, στην πόλη με τον πρώτο σταθμό καραντίνας στην Ιστορία...

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Φόρεμα από αλεξίπτωτο

«Η μαμά μου λέει: “Αγοράσαμε το φόρεμα από το κατάστημα “Μέλισσα” στην Ερμού. Το φόρεμα ήταν από αλεξίπτωτο. Δεν είχαμε υφάσματα τότε, ήταν Κατοχή. Τα κουμπιά έχουν μέλισσες. Η Ευτυχία έφτιαχνε από αλεξίπτωτο “καρέ” και τα κεντούσε”. Η μαμά μου πήγε μαζί της στην αγορά του φορέματος και έτσι το θυμάται».

Η ιστορία μιας φωτογραφίας ή η ιστορία μιας γυναίκας; Η Μαρία διηγείται και τα δύο ταυτόχρονα: μέσα από τη γυναίκα βγαίνει η φωτογραφία, μέσα από τη φωτογραφία αναδύεται η γυναίκα: η Ευτυχία.

Γεννημένη το 1920 στη Σάντα (ποντιακά «Σαντά») του ορεινού Πόντου, στην ενορία Κοζλαράντων, στα 1.600 υψόμετρο. «Οι λεγόμενες Ποντιακές Άλπεις, νότια της Τραπεζούντας», εξηγεί η Μαρία. «Τα χωριά της Παναγίας Σουμελά. Στην άλλη πλευρά των

«Οι μεγάλες αδερφές έπαιρναν την Ευτυχία μαζί τους στα “ραντεβού”, για ξεκάρφωμα».

βουνών πηγάζουν ο Τίγρης και ο Ευφράτης. Λίγο πιο ανατολικά ξεκινά το Κουρδιστάν».

Τον Σεπτέμβριο του 1921, η Σάντα πυρπολείται από τους Τούρκους. Οι άνδρες στέλνονται στα τάγματα αναγκαστικής εργασίας, τα γυναικόπαιδα εξορία στο Ερζερούμ και στο Χούνουζ του Κουρδιστάν.

Πορεία εξόντωσης: η μάνα της Ευτυχίας σέρνει δύο μωρά, τη μόλις ενός έτους Ευτυχία και ένα νεογέννητο. Αυτό θα καθεί, η Ευτυχία θα αντέξει.

Ο πατέρας της, Νικόλαος, θα λιποτακτήσει διασχίζοντας τα βουνά

Η Ευτυχία, με το φόρεμα από αλεξίπτωτο, φωτογραφίζεται στην κατοχική Θεσσαλονίκη το 1941, νεαρή δασκάλα υπό διορισμόν, στη Νεάπολη.

ντυμένος με ένα τσουβάλι, για να ενωθεί ξανά με τη Μαρία, τη μαμά της Ευτυχίας.

Επειτα από μια θητεία στην περιπλάνηση και στην κακουχία, η οικογένεια θα καταλήξει στο Αετοχώρι της Αλεξανδρούπολης.

Εκεί, ο Νικόλαος, δάσκαλος το επάγγελμα, με γνώσεις γαλλικής και προχωρημένους μελισσοκόμος, διέδωσε τη μελισσοκομία σε όλη τη Βόρεια Ελλάδα και, μετά τη συνταξιοδότησή του, τη δεκαετία του '50, ξεκίνησε την έκδοση μηνιαίου μελισσοκομικού περιοδικού, πανελλαδικής κυκλοφορίας. «Μεγάλωση σε σπίτι με μέλισσες στην τράτασα και με το περιοδικό να εκδίδεται κάθε μήνα. Η αποστολή του ήταν οικογενειακή υπόθεση», διηγείται η Μαρία.

Η Ευτυχία είναι 21 χρόνων, στην κατοχική Θεσσαλονίκη όπου και τραβήχτηκε η φωτογραφία.

Νεαρή δασκάλα υπό διορισμόν, στη Νεάπολη της δυτικής Θεσσαλονίκης, θα γνωρίσει τον επίσης δάσκαλο και μέλλοντα σύζυγό της, τον εκ Χανίων Κρη Κωνσταντίνο Ξεπαδάκη.

Η Μαρία θυμάται την κοπέλα με το φόρεμα από αλεξίπτωτο να κυκλοφορεί μέσα στο σπίτι με ταγέρ, καλσόν, γόβες και το μαλλί «πάντοτε άψογο». Μελαψή, πολύ μελαχρινή, έκανε δυο κόρες.

Η Ευτυχία δεν υπάρχε πα, διασώζεται όμως η μνήμη της, και, βέβαια, η φωτογραφία. Η τελευταία ανάμνηση χαρακτηρίζεται από μια τρυφερότητα που πάντοτε νικάει τον χρόνο: «Οι μεγάλες αδερφές έπαιρναν την Ευτυχία μαζί τους στα “ραντεβού”, για ξεκάρφωμα. Ένα τέτοιο “ραντεβού” ήταν και η φωτογράφιση με το φόρεμα. Η μαμά μου», λέει η Μαρία, «θυμάται το χέρι του Κώστα στη μέση της Ευτυχίας».

Τα τρία μεγάλα «reset» της Τουρκίας και η Ελλάδα

«Μήπως η Ιστορία
κάνει ρίμες;»

Ο Τούρκος ιστορικός Σουκρού Ιλιτζάκ («Η Τουρκία έκανε τα πάντα για να φύγει», «Κ», 9.6.20) ζει τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα. Ο γιος του είχε παίξει τον ρόλο του Κολοκοτρώνη στη θεατρική παράσταση του νηπιαγωγείου του(!), ενδιαφέρον στοιχείο, λαμβάνοντας υπόψη το θέμα της διατριβής του Ιλιτζάκ: «Η Ελληνική Επανάσταση ως οθωμανική εμπειρία». Στο άρθρο που ακολουθεί εξετάζει τρεις κρίσιμες ιστορικές περιόδους της Τουρκίας, οι οποίες όμως αφορούν και την Ελλάδα, αρχής γενομένης από την Επανάσταση του 1821.

H. M.

Του **ΣΟΥΚΡΟΥ ΙΛΙΤΖΑΚ***

Χρησιμοποιώντας μια έκφραση που τους τελευταίους μήνες είναι στη μόδα, θα μπορούσαμε να πούμε ότι στην Οθωμανική Αυτοκρατορία/Τουρκία, από τις αρχές του 19ου αιώνα, γίνεται κάθε εκατό χρόνια κι από ένα μεγάλο «reset». Σε αυτές τις φοβερές περιόδους αναταραχής και μετασχηματισμού, τις οποίες θα εξετάσουμε ως διαδικασίες εικοσαετούς διάρκειας, αλλάζει με τρόπο ουσιαστικό η πολιτική δομή της χώρας, το εκάστοτε παλαιό καθεστώς εξαφανίζεται μαζί με τον πολιτισμό του και γεννιέται με ωδίνες το νέο καθεστώς.

Η μερίδα που ιδιοποιείται τη διαχείριση του κράτους, κάτω από διαρκείς συνθήκες εκτάκτου ανάγκης, εξουδετερώνοντας όποια εστία δύναμης περιορίζεται στην κρατική εξουσία και καταπινόντας τα πλουραλιστικά στοιχεία της κοινωνίας, υπονομεύει και τελικά χαράσσει εκ νέου τα όρια του κράτους έναντι της κοινωνίας· εγκαθιδρύεται έτσι ένα ακραία συγκεντρωτικό, προσωποπαγές καθεστώς.

Το ενδιαφέρον είναι ότι μια παρόμοια διαδικασία εκτυλισσεται και στις μέρες μας, για τρίτη φορά. Δεν είναι ακόμα σαφές αν οι Έλληνες –ή η Ελλάδα– και η Ρωσία, που έπαιξαν κεντρικό ρόλο στα «reset» του 1810-1830 και του 1910-1930, θα παίξουν κάποιο ρόλο και στο τρίτο μεγάλο «reset», που ξεκίνησε στη δεκαετία του 2010· ωστόσο, η παρούσα τεταμένη κατάσταση προκαλεί το ερώτημα: «Μήπως η Ιστορία κάνει ρίμες;» (παραπέμπω εδώ σ' ένα μύθο που το βρισκω πολύ εύγλωττο και το οποίο αποδίδεται στον Μαρκ Τουέιν, αν και η προέλευσή του δεν είναι γνωστή με βεβαιότητα: «History doesn't repeat itself, but it often rhymes», δηλαδή «η Ιστορία δεν επαναλαμβάνεται, αλλά κάνει συχνά ρίμες»).

(Μετάφραση από τη τουρκική: Ιλεάνα Μορώνη)

* Ο κ. Σουκρού Ιλιτζάκ είναι διδάκτωρ Ιστορίας από το Πανεπιστήμιο Χάρβαρντ. Η διατριβή του εξετάζει την Ελληνική Επανάσταση ως μια οθωμανική εμπειρία.

Η Συνθήκη του Βουκουρεστίου και ο Μαχμούτ Β΄

Το πρώτο reset ξεκίνησε μετά τη Συνθήκη του Βουκουρεστίου, με την οποία έληξε ο Ρωσοτουρκικός Πόλεμος του 1806-1812. Κατά τα προηγούμενα εκατό πενήντα χρόνια, το οθωμανικό κράτος είχε καταφέρει να συνεχίσει την ύπαρξή του κάνοντας όλο και μεγαλύτερες παραχωρήσεις στους Γενίτσαρους (στο κέντρο) και στους αγιάνδες (στην επαρχία) – ή, αν το δούμε από την αντίστροφη οπτική, αναγνωρίζοντας τους πεδία ελευθερίας και συμβιβάζοντάς τους με αυτές τις δυνάμεις.

Από την εποχή του Ρωσοτουρκικού Πολέμου του 1768-1774, το κράτος ήταν ολόκληρο στο έλεος των αγιάνδων για τη συγκέντρωση φόρων και στρατιωτών· σε αδρές γραμμές, οι αγιάνδες μοιάζουν με τους λόρδους και τους βαρόνους της Αγγλίας: πρόκειται για οικογένειες που έχουν γίνει «οίκοι» και κρατάνε στα χέρια τους τη στρατιωτική, πολιτική και οικονομική δύναμη της επαρχίας.

Τον Φεβρουάριο του 1813, λόγω και των εγγυήσεων του καγκελάριου της Αυστρίας Μέτερνικ ότι στη νέα μετα-ναπολεόντεια ευρωπαϊκή τάξη πραγμάτων δεν θα υπάρχουν παρεμβάσεις από το εξωτερικό προς την Οθωμανική Αυτοκρατορία, τέθηκε επισήμως σε εφαρμογή το σχέδιο της εξουδετέρωσης των αγιάνδων, με την αντικατάστασή τους με βεζίρηδες της Υψηλής Πύλης.

Τα επόμενα δέκα χρόνια εκτυλίχθηκε ένας πραγματικός εμφύλιος πόλεμος. Ξέσπασαν δεκάδες εξεγέρσεις στις τέσσερις γωνίες της αυτοκρατορίας, συγκροστίσκταν στρατοί που αριθμούσαν χιλιάδες στρατιώτες, και οι βεζίρηδες της Πύλης μπόρεσαν να θέσουν υπό τον έλεγχό τους μεγάλες πόλεις όπως το Ντιγαρμακίρ, το Χαλέπι, τα Γιάννενα, μόνο ύστερα από πολιορκία μνημών. Οι Έλληνες, που ήθελαν μια να καθορίσουν μόνοι τους το μέλλον τους, ξεκίνησαν τον αγώνα της ανεξαρτησίας τους εν τω μέσω μιας τέτοιας εποχής εκ θεμελίων καταστροφής και μετασχηματισμού, κατά την οποία το παλιό είχε γκρεμιστεί αλλά δεν είχε ακόμη αντικατασταθεί από το καινούργιο.

Όσο για τους Γενίτσαρους, τη δεύτερη εστία δύναμης που περιόριζε σημαντικά την κρατική εξουσία, γι' αυτούς η αρχή του τέλους υπήρξε η Ελληνική Επανάσταση. Στη δεκαετία του 1820, οι Γενίτσαροι είχαν μια προ πολλού χάσει την ιδιότητα των επίλεκτων πολεμιστών του σουλτάνου. Είχαν ανεπτυχθεί, γραφειοκρατών και ουλεμάδων, κατάφεραν να κόψουν τον δεσμό των Γενιτσαρών με τα λαϊκά στρώματα μέσα σε κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες αποκαλιπτικές, που είχαν δημιουργηθεί εξαιτίας της Ελληνικής Επανάστασης. Σ' ένα περιβάλλον όπου οι άνθρωποι, απελπισμένοι, περίμεναν τον Μαχτί (τον μουσουλμάνο Μεσσία), το κράτος ήταν σε θέση να πει στην κοινωνία ότι τα αιτήματα των γενιτσαρών, που ούτε έστελναν στρατιώτες εναντίον των Ελλήνων επαναστατών ούτε και επέτρεπαν να δημιουργηθεί ένας πειθαρχημένος

Λιμπούσι Αρκαδίας. Το σπίτι του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη. Οι Έλληνες ξεκίνησαν τον αγώνα της ανεξαρτησίας τους εν τω μέσω μιας εποχής εκ θεμελίων καταστροφής και μετασχηματισμού της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Ο Ενβέρ Πασά (αριστερά), ηγετική φυσιογνωμία των Νεότουρκων, και ο Κεμάλ (δεξιά) στην Ιερουσαλήμ το 1916. Η ενέργεια των Νεότουρκων να βάλουν με το ζόρι τη χώρα στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, ακολουθώντας τη Γερμανία, ήταν κυριολεκτικά αυτοκτονία.

Ο θεσμός των Γενιτσαρών δεν είναι εύκολο να κατανοηθεί με τα σημερινά δεδομένα.

υπό την κηδεμονία μιας συμμαχίας Γενιτσαρών, γραφειοκρατών και ουλεμάδων, κατάφεραν να κόψουν τον δεσμό των Γενιτσαρών με τα λαϊκά στρώματα μέσα σε κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες αποκαλιπτικές, που είχαν δημιουργηθεί εξαιτίας της Ελληνικής Επανάστασης. Σ' ένα περιβάλλον όπου οι άνθρωποι, απελπισμένοι, περίμεναν τον Μαχτί (τον μουσουλμάνο Μεσσία), το κράτος ήταν σε θέση να πει στην κοινωνία ότι τα αιτήματα των γενιτσαρών, που ούτε έστελναν στρατιώτες εναντίον των Ελλήνων επαναστατών ούτε και επέτρεπαν να δημιουργηθεί ένας πειθαρχημένος

στρατός που θα γυμναζόταν «φράγκικα», «βοηθούσαν τον εχθρό». Και η κοινωνία, στο ηθικό περιβάλλον που είχε δημιουργήσει η Ελληνική Επανάσταση, δεν αντιδρούσε που το κράτος φέρονε τους Γενίτσαρους.

Τον Δεκέμβριο του 1822, ο Μαχμούτ Β΄ προέβη σε εκκαθαρίσεις των κλίκας την οποία θεωρούσε υπεύθυνη για το κατάντημα της χώρας και πήρε στα χέρια του τη διακυβέρνηση του κράτους, σταματώντας να είναι απλώς παρατηρητής και ρυθμιστής. Τα επόμενα χρόνια, η διευθέτηση ακόμα και των πιο απλών υποθέσεων απαιτούσε την έγκριση του σουλτάνου.

Όταν φτάνουμε στο 1826, καθώς από τη μία έχουν αρχίσει να πχούν οι καμπάνες του πολέμου με τη Ρωσία και από την άλλη ο σύγχρονος αιγυπτιακός στρατός του Ιμπραήμ Πασά, εκπαιδευμένος από Γάλλους αξιωματικούς, έχει ξεκινήσει να καταπιάνεται επιτυχώς στην ελληνική εξέγερση, πρέπει να μην έχει μείνει καμία αμφιβολία στο μυαλό του Μαχμούτ Β΄ ότι έχει έρθει η ώρα να διαλυθεί το σώμα των Γενιτσαρών και να δημιουργηθεί ένας υπάκουος, πειθαρχημένος στρατός που θα πολεμάει με τις σύγχρονες πολεμικές τακτικές.

Στις 26 Μαΐου του 1826, το κράτος «πρότεινε» στους Γενίτσαρους να κάνουν στρατιωτικά γυμνάσια, και αυτοί εκτόντες άκοντες δέχθηκαν να γυμναστεί ένας ορισμένος αριθμός αυτών από κάποια τάγματα φορώντας ευρωπαϊκό τύπου στολές. Η υπομονή των Γενιτσαρών, που τα γυμνάσια τους ξεκίνησαν στις 12 Ιουνίου, εξαντλήθηκε σε τρεις ημέρες και στις 15 Ιουνίου ξέσπασε εξέγερση. Ενα πλήθος «από αυτούς που ονομάσθηκαν οι πραγματικοί ποιοί», κατά την έκφραση του επιτετραμμένου της γαλλικής πρεσβείας Ντεσάζ (Desazes), συσπειρώθηκε γύρω από τη σημαία-κεϊμλί του Μωάμεθ, η οποία υψώθηκε ενάντια στους Γενίτσαρους και έτσι με μια μεγάλη σφαγή καταργήθηκε ένας θεσμός σχεδόν

σφαγή του Μεσολογγίου τον Απρίλιο του 1826, είχε δημιουργηθεί μια διεθνής κοινή γνώμη που έντονα ζητούσε να τιμωρηθεί το οθωμανικό κράτος. Η πρώτη δόση αυτής της τιμωρίας υπήρξε η σχεδόν ολοσχερής καταστροφή των στόλων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και της Αιγύπτου στο Ναυαρίνο.

Η διάλυση του σώματος των Γενιτσαρών και οι στρατιωτικές και γραφειοκρατικές μεταρρυθμίσεις που ακολούθησαν δεν είχαν προλάβει να αποδώσουν καρπούς όταν ξέσπασε ο Ρωσοτουρκικός Πόλεμος, μέσα σε λιγότερο από δύο χρόνια. Το κράτος, καθώς τα τελευταία δέκα χρόνια είχε βγάλει από τη μέση όσους αγιάνδες μπορούσε, χωρίς όμως να δημιουργήσει στη θέση τους κάτι άλλο αποτελεσματικό, και είχε προκαλέσει μεγάλη καταστροφή, δεν κατάφερε να συγκεντρώσει ένα στρατό που να μπορεί να καταπνίξει την ελληνική εξέγερση. Γι' αυτό, από τη μία, γελιοποιήθηκε από τους Αλβανούς πολεμάρχους και μισοφόρους, που δεν είχαν διάθεση να πολεμήσουν εναντίον των Ελλήνων επαναστατών, και από την άλλη βρισκόταν στο έλεος του διοικητή της Αιγύπτου.

Ενώ είχαν έτσι τα πράγματα, το να μπει το 1828 σε πόλεμο με τη Ρωσία το οθωμανικό κράτος, το οποίο στο Ναυαρίνο απώλεσε τον στόλο του και την υποστήριξη του διοικητή της Αιγύπτου, δεν ήταν παρά αυτοκτονία. Ωστόσο, όπως βλέπουμε στα αυτοκρατορικά διατάγματα που έγραψε με το ίδιο του το χέρι, ο Μαχμούτ Β΄ προτιμούσε έναν πόλεμο με τη Ρωσία από το να παραχωρήσει την ανεξαρτησία σε υπηκόους του.

Όσο και αν οι Έλληνες πάλεψαν με νύχια και με δόντια για την ανεξαρτησία τους, το 1828 η εξέγερση έχει σε μεγάλο βαθμό καταπνιγεί, τα πιο σημαντικά κέντρα αντίστασης –όπως το Μεσολόγγι και η Αθήνα– έχουν περάσει υπό τον έλεγχο των οθωμανικών δυνάμεων, και σε πολλές περιπτώσεις οι εξεγερμένοι έχουν ζητήσει έλεος από το κράτος. Αν το 1828 δεν είχε ξεσπάσει ο πόλεμος, και αν τον Αύγουστο του 1829 οι Ρώσοι δεν είχαν καταλάβει την Αδριανούπολη απειλώντας άμεσα τον οθωμανικό θρόνο, ο Μαχμούτ Β΄, ο οποίος είχε αντιταθεί μέχρι τέλους στις υπέρ των Ελλήνων παρεμβάσεις των Μεγάλων Δυνάμεων, δεν θα αποδεχόταν με τίποτα την ίδρυση ανεξάρτητου ελληνικού κράτους και οι συγκρούσεις θα είχαν με κάποιο τρόπο συνεχιστεί.

Σήμερα, η συμβολή της Ρωσίας στην ελληνική ανεξαρτησία δεν είναι κάτι που τονίζεται στην κυρίαρχη ελληνική ιστοριογραφία. Βέβαια, θα μπορούσε να ισχυριστεί κάποιος ότι ακόμη και χωρίς τον Ρωσοτουρκικό Πόλεμο, αργά ή γρήγορα οι Έλληνες, όπως και όλα τα άλλα έθνη που αποσχίστηκαν από την αυτοκρατορία, θα είχαν ιδρύσει το δικό τους έθνος-κράτος, απλώς όχι εκείνη τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή.

Η επανάσταση των Νεότουρκων και ο Κεμάλ Ατατούρκ

Το δεύτερο «reset» ξεκίνησε με την επανάσταση των Νεότουρκων το 1908 και κατέληξε σε μια από τις μεγαλύτερες καταστροφές και μετασχηματισμούς που έχουν δει ποτέ αυτά τα χώματα. Επειτα από τρεις μεγάλους πολέμους, μια σειρά από σφαγές και μαζικές μετακινήσεις πληθυσμών, η πολύγλωσση, πολυθρησκευτική, πολυεθνική Οθωμανική Αυτοκρατορία έγινε παρελθόν και στα χώματα της Ανατολίας ιδρύθηκε το τουρκικό έθνος-κράτος υπό την ηγεσία του Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ, του «ενός ανδρός» του δεύτερου «reset».

Το συνταγματικό καθεστώς, που ξεκίνησε με μεγάλες ελπίδες τον βίο του μετά το 1908, κατέληξε σε αποτυχία, ως αποτέλεσμα της αφροσύνης που έδειξαν όχι μόνο η ηγεσία των Νεότουρκων αλλά και οι ηγεσίες όλων των κοινοτήτων της Αυτοκρατορίας, λόγω επίσης των επεμβάσεων των βαλκανικών κρατών –που πρόσφατα είχαν κερδίσει την ανεξαρτησία τους από την Αυτοκρατορία– για να διευρύνουν τα εδάφη τους και των ιμπεριαλιστικών παικνιδιών της Αγγλίας.

Το οθωμανικό κράτος είχε βγει από τους Βαλκανικούς Πολέμους σε άθλια κατάσταση· έχοντας με δυσκολία ξανακερδίσει από τους Βουλγάρους την Αδριανούπολη κι έχοντας χάσει το μεγαλύτερο μέρος των ευρωπαϊκών εδαφών του, είχε περιοριστεί στην Ανατολία. Ενώ είχαν έτσι τα πράγματα, η ενέργεια των Νεότουρκων, που θεωρήσαν ως λύση για την κατάσταση της Αυτοκρατορίας το να βάλουν με το ζόρι τη χώρα στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, ακολουθώντας τη Γερμανία, ήταν κυριολεκτικά αυτοκτονία. Από την άλλη, ο πόλεμος αυτός εξασφάλισε και τις κατάλληλες συνθήκες για να

απαλλαγεί το κράτος από τον χριστιανικό πληθυσμό της Ανατολίας, την πολυπληθέστερη ομάδα που περιόριζε το πεδίο κυριαρχίας του.

Οι Νεότουρκοι δεν κατάφεραν να ολοκληρώσουν το «reset» που είχαν ξεκινήσει. Τον Νοέμβριο του 1918, τα υψηλόβαθμα στελέχη του Κομιτάτου Ενωσης και Προόδου εγκατέλειψαν κακήν κακώς τη χώρα, που εξαιτίας τους είχε γίνει ερείπια. Μετά την κατάληψη από τις δυνάμεις της Αντάντ της πρωτεύουσας, της

Εκατό χρόνια αργότερα από το 1821, Τούρκοι και Έλληνες έρχονταν πάλι αντιμέτωποι σε αγώνα ζωής και θανάτου. Η Ρωσία αυτή τη φορά πήρε το μέρος των Τούρκων.

Κωνσταντινούπολης, και διαφόρων περιοχών της Ανατολίας, οι Τούρκοι εθνικιστές ξεκίνησαν στην Ανατολία ένα κίνημα εθνικής απελευθέρωσης. Η Ελλάδα, που κατέλαβε τη Σμύρνη και την περιοχή της, ήταν μόνο ένας από τους εχθρούς, αλλά σε αυτό τον αγώνα, που στην τουρκική ιστοριογραφία ονομάζεται Πόλεμος της Απελευθέρωσης, οι μεγαλύτερες και αποφασιστικότερες μάχες δόθηκαν εναντίον του ελληνικού στρατού.

Κι ενώ ακριβώς εκατό χρόνια αργότερα Τούρκοι και Έλληνες έρχονταν πάλι αντιμέτωποι σ' έναν αγώνα ζωής και θανάτου, η Ρωσία αυτή τη φορά πήρε το μέρος των Τούρκων. Στη Ρωσία, λίγα χρόνια νωρίτερα είχαν πάρει την εξουσία οι κομμουνιστές, οι οποίοι θεωρή-

1919. Ελληνικά στρατιωτικά τμήματα στην προκυμαία της Σμύρνης. Οι Τούρκοι εθνικιστές είχαν πολλούς εχθρούς, τις μεγαλύτερες μάχες όμως τις έδωσαν κατά του Ελληνικού Στρατού.

1914. Ο Σείχης-ουλί Ισλάμ κηρύσσει την τζικάντ κατά των απίστων, συμβάλλοντας, μεταξύ άλλων, και στο πνεύμα των γενοκτονικών πολιτικών που ακολούθησαν οι Νεότουρκοι.

σαν και στρατηγικά και θηκά σωστό να υποστηρίξουν την Τουρκία, που στα μάτια τους βρισκόταν υπό ιμπεριαλιστική κατοχή.

Η σοβιετική Ρωσία, η οποία δι-

καίως έβλεπε την Αγγλία πίσω από τον ελληνικό στρατό που προέλαυνε προς το εσωτερικό της Ανατολίας, υποστηρίζοντας τους Τούρκους εθνικιστές κράτησε μακριά από τα νοτιοανατολικά σύνορα της την Αγγλία, αποτρέποντας έτσι το άνοιγμα ενός επιπλέον μετώπου εναντίον της κομμουνιστικής επανάστασης.

Σύμφωνα με τα επίσημα σοβιετικά στοιχεία, κατά τη διάρκεια του πολέμου η Ρωσία δώρισε στο τουρκικό εθνικό κίνημα εκατοντάδες κιλά χρυσό, δεκάδες χιλιάδες τουφέκια, εκατοντάδες πολυβόλα, εκατομμύρια σφαίρες και βλήματα. Πρώτος απ' όλους ο ηγέτης του κινήματος, ο Μουσταφά Κεμάλ, τόνισε με τα παρακάτω λόγια ότι χωρίς τη ρωσική υποστήριξη ο πόλεμος

δεν θα είχε στεφθεί με επιτυχία: «Αν δεν υπήρχε η υποστήριξη της Ρωσίας, η νίκη της νέας Τουρκίας επί των εισβολέων θα είχε μωρέσει να επιτευχθεί μόνο με ασύγκριτα μεγαλύτερες απώλειες ή ίσως και να μην είχε καταστεί δυνατή. Η Ρωσία πρόσφερε στην Τουρκία και θηκά και υλική βοήθεια, και θα είναι έγκλημα να ξεχάσει το έθνος μας αυτή τη βοήθεια». Δεν μπόρεσα να βρω την πηγή αυτού του αποσπάσματος, που βρίσκεται στην ιστοσελίδα της πρεσβείας της Ρωσικής Ομοσπονδίας στην Τουρκία, αλλά το Μνημείο της Δημοκρατίας στην πλατεία Ταξίμ δεν αφήνει κανένα λόγο να αμφιβάλλουμε για την ακρίβεια αυτών των φράσεων. Το ότι στο μνημείο που τοποθετήθηκε

στο Ταξίμ, την πιο κεντρική πλατεία της Κωνσταντινούπολης, το 1928, ενώ ο Ατατούρκ ήταν ακόμα εν ζωή, ακριβώς πίσω από το άγαλμα του Ατατούρκ βρίσκονται τα αγάλματα των μπολσεβίκων στρατηγών Βοροσίλοφ και Φρούνζε, που κατά τη διάρκεια του πολέμου έφεραν βοήθεια στην Ανατολία, δεν είναι τίποτε άλλο παρά έκφραση της προσωπικής ευγνωμοσύνης του ηγέτη του εθνικού αγώνα για τη ρωσική υποστήριξη.

Ετσι, Έλληνες και Τούρκοι βίωνουν την ιδιορρυθμία να έχουν δι-εξαγάγει τους πολέμους απελευθέρωσής τους –δηλαδή τα ιδρυτικά γεγονότα της σύγχρονης ιστορίας τους– οι μεν εναντίον των δε και αντιστρόφως, με διαφορά εκατό ετών και, επιπλέον, και τα δύο αυτά ιδρυτικά γεγονότα να έχουν ευοδωθεί χάρη στην επέμβαση της Ρωσίας.

Στα επόμενα περίπου δεκαπέντε χρόνια, ο Ατατούρκ υλοποίησε μια σειρά από μεταρρυθμίσεις για να δημιουργήσει την Τουρκία που είχε στο μυαλό του, κάτω από διαρκείς συνθήκες εκτάκτου ανάγκης και εξοντώνοντας βήμα προς βήμα την εναντίον του αντιπολίτευση.

Η οθωμανική δυναστεία εξορίστηκε και εγκαθιδρύθηκε δημοκρατία, ο θεσμός του χαλιφάτου καταργήθηκε, οι γυναικείες μόρφωσης συμμετάσχουν σε όλους τους τομείς της ζωής και μάλιστα χωρίς να καλύπτονται όπως επιτάσσει το Ισλάμ, το αραβικό αλφάβητο αντικαταστάθηκε από το λατινικό κ.λπ.· ο Ατατούρκ έκανε όλες αυτές τις μεταρρυθμίσεις, που προκάλεσαν κυριολεκτικά μια αλλαγή πολιτισμού, ξεριζώνοντας το παλιό με τη βία, και όχι επειδή το ζητούσε η κοινωνική βάση.

Η κατεδάφιση της δημοκρατίας από τον Ταγίπ Ερντογάν

Το τρίτο μεγάλο «reset» ξεκίνησε με την προσπάθεια, από το δεύτερο μισό της δεκαετίας του 2010, του ΑΚΡ (Κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης), που πήρε την εξουσία με τις εκλογές του 2002, και του ηγέτη του, Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, να καταργήσουν τη δημοκρατία. Αυτή τη στιγμή βρισκόμαστε στη φάση της κατεδάφισης, κατά την οποία, υπό συνθήκες εκτάκτου ανάγκης, καταργούνται οι θεσμοί και οι συμβάσεις του παλαιού καθεστώτος.

Δεν είναι ακόμα σαφές αν το ΑΚΡ θα μπορέσει να τελειώσει το «reset» που ξεκίνησε ή όχι, και τι είδους Τουρκία θα έχει διαμορφωθεί ως αποτέλεσμα αυτού. Αυτή τη στιγμή, το αυταρχικό καθεστώς, στο οποίο τα δικαιώματα και οι ελευθερίες ορίζονται κατά το δοκούν από έναν μόνο άνθρωπο, σπράχνει τη χώρα προς ένα δυστοπικό μέλλον. Το ότι ούτε στο κράτος ούτε στην πολιτική υπάρχει μια αξιοσημείωτη δύναμη που να μπορεί να σταματήσει ή να εξισορροπήσει αυτή την πορεία καθι-

στά δυνατή την εξέλιξη αυτού του καθεστώτος σε ολοκληρωτικό. Το αν το ΑΚΡ θα το καταφέρει τελικά αυτό ή όχι, θα το δούμε τα επόμενα χρόνια.

Την απόλυση της αυτοδυναμίας από το ΑΚΡ στις εκλογές του Ιουνίου 2015 ακολούθησε μια περίοδος τρομοκρατίας με βομβιστικές και ένοπλες επιθέσεις. Ήταν μια περίοδος «δόγματος του σοκ», που κράτησε έως την εξασφάλιση της αυτοδυναμίας από το ΑΚΡ και την εμπέδωση της εξουσίας του Ερντογάν και που είχε ως αποτέλεσμα να εξουδετερωθεί η κοινωνική αντιπολίτευση. Στη συνέχεια, με τα γεγονότα της 15ης-16ης Ιουλίου 2016, ο Ερντογάν έκανε εκκαθαρίσεις σε όλες τις βαθμίδες του κράτους από τις εστίες δύναμης που απειλούσαν άμεσα την εξουσία του και κυρίως από τους γκιουλενιστές. Επιπλέον, με το προεδρικό σύστημα που τέθηκε σε εφαρμογή το 2018, η Βουλή κατέστη μη λειτουργική και ο Ερντογάν άρχισε να κυβερνάει τη χώρα με διατάγματα, ανεξέλεγκτος

και χωρίς να λογοδοτεί πουθενά.

Το συμβολικό γεγονός της αλλαγής πολιτισμικού παραδείγματος που επιβάλλει βήμα βήμα ο Ερντογάν υπήρξε η επαναλειτούργηση της Αγίας Σοφίας ως τζαμιού. Με αυτή την επιθετική πρωτοβουλία, ο Ερντογάν θέλησε, ακυρώνοντας την προσωπική απόφαση του Ατατούρκ, δηλαδή του ημίθεου ιδρυτή της Παλιάς Τουρκίας, να μετατρέψει σε σύμβολο, με τον πιο πομπώδη τρόπο, τη ρήξη με το παρελθόν.

Και οι τρεις αλλαγές πολιτισμικού παραδείγματος έγιναν, γίνονται, όχι λόγω ενός σοβαρού αιτήματος της κοινωνικής βάσης, αλλά από τα πάνω, με την επιβολή από έναν αποφασισμένο άνδρα, βία. Η κοινωνία εξαναγκάζεται να ζήσει το όνειρο αυτών των αποφασισμένων ανδρών, αλλά αυτά τα όνειρα γίνονται εφιάλτες για κάποια κομμάτια της κοινωνίας.

Διαβάζουμε στα ΜΜΕ ότι και τα πιο μικρά ζητήματα απαιτούν πλέον την έγκριση του Ερντογάν και ότι οι προς υπογραφή φάκελοι

στο γραφείο του φτάνουν στο ύψος δεν ξέρω πόσων ανθρώπων. Είδαμε όμως στις τοπικές εκλογές του 2019 ότι, ακόμα κι έτσι, ο Ερντογάν δεν μπορεί να πει «εγώ είμαι το κράτος». Το ότι το ΑΚΡ δεν κατάφερε να κερδίσει τις εκλογές στην Κωνσταντινούπολη, παρ' όλες τις ανενδοίαστες επεμβάσεις, έδειξε ότι ο Ερντογάν δεν μπορεί να προχωρήσει πέρα από ένα ορισμένο σημείο.

Σενάρια πολέμου

Γράφτηκε εκτενώς το καλοκαίρι του 2020, από ανθρώπους που παρακολουθούν στενά την τουρκική πολιτική, ότι ο Ερντογάν, που στις συνθήκες της πανδημίας μεζόταν πολύ και η εκλογική του βάση φυλλορροούσε, ήθελε να ξεπεράσει αυτά τα εμπόδια με μια ελεγχόμενη ελληνοτουρκική σύγκρουση κι ότι ακόμα κι ένας πόλεμος μιας ημέρας θα αρκούσε για να εγκαθιδρύσει μια κανονικότητα δικτατορία. Δηλαδή, σύμφωνα με αυτά τα σενάρια, τα δυναμικά (καθώς δεν είναι γνωστό αν υπάρχουν ή όχι, πόσα είναι, πό-

τε θα μπορέσουν να εξαχθούν κι αν συμφέρει οικονομικά να γίνει αυτό) ενεργειακά κοιτάσματα της Ανατολικής Μεσογείου, το θέμα της υφαλοκρηπίδας ή η Κύπρος δεν θα ήταν ο πραγματικός λόγος μιας πιθανής σύγκρουσης, αλλά μόνο μια πρόφαση.

Παρότι αυτή τη στιγμή ο Ερντογάν δείχνει να ψάχνει στις κουρδικές περιοχές το «Μεγάλο Πρόσχημα» που χρειάζεται, δεν μπορούμε να προβλέψουμε τι θα γίνει από εδώ και στο εξής στις ελληνοτουρκικές σχέσεις και αν η Ελλάδα θα παίζει ή όχι ρόλο και στο τρίτο «reset». Ωστόσο, αν ένα όφελος της ενασχόλησης με την Ιστορία είναι το να αντιλαμβάνεσαι τα μοτίβα που κάνουν ρίμες, το να κοιτάζουμε την Ιστορία μπορεί να είναι μια ωφέλιμη άσκηση. Για παράδειγμα, ένα από αυτά τα μοτίβα είναι πως η ανθρωπότητα μπαίνει διαρκώς σε κύκλους αυτοκαταστροφής. Ακριβώς όπως είχε γίνει και πριν από τους δύο παγκοσμίους πολέμους, έχει αρχίσει να

συσσωρεύεται υπερβολικά πολλή ενέργεια πάνω στα ρήγματα της παγκόσμιας πολιτικής.

Οι απογοητεύσεις που γεννεί ο καπιταλισμός δίνουν πάλι ώθηση σε ακραίους πολιτικούς και πολιτικές στις τέσσερις γωνίες του κόσμου. Η παγκόσμια πολιτική αλλάζει πιο γρήγορα απ' ό,τι σε οποιαδήποτε άλλη περίοδο της Ιστορίας. Η Τουρκία του Ερντογάν, που εν μέσω του τρίτου «reset» κατάφερε με «πολύ κόπο» να αποξενώσει και τους γείτονές της και ένα σημαντικό μέρος της Δύσης, ψάχνει τη θέση της σε αυτόν τον γρήγορα μεταβαλλόμενο κόσμο. Όμως αυτό δεν το κάνει έχοντας από πίσω μια στρατηγική ή μια σοβαρή σκέψη· το κάνει ψηλαφηστά και με σπασμωδικές κινήσεις. Πόσες φορές τυφλωμένοι και άφρονες κυβερνήτες δεν έφεραν την Τουρκία στο χείλος της αυτοκαταστροφής! Το μοτίβο της αυτοκτονίας υπάρχει στην ιστορία αυτού του κράτους· ως ελπίσουμε, για το καλό όλων των λαών της περιοχής, ότι δεν θα είναι η μοίρα του.

«Απόβλητοι» στην ξεχασμένη επαρχιακή Αμερική

Η επιστροφή του Τζάστιν Τιμπερλέικ

Του ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ

Η πλατφόρμα της Apple TV δεν μας φέρνει φυσικά τον ορυμαγδό ταινιών και σειρών που έχουμε συννηθίσει στο Netflix, ωστόσο σχεδόν όλες της οι κυκλοφορίες είναι άνω του μετρίου, με προσεγγισμένη κινηματογράφηση και έμφαση σε κοινωνικά φορτισμένα θεματολόγια, έστω και μέσα στα «ασφαλή» στεγανά της πολιτικής ορθότητας. Αυτό πάνω-κάτω συμβαίνει και στο «Palmer», φιλμ ομώνυμου του πρωταγωνιστή του, τον οποίο ενσαρκώνει (απροσδόκητα) άρτια ο Τζάστιν Τιμπερλέικ.

Ο δημοφιλής μουσικός και ηθοποιός υποδύεται έναν νέο άνδρα, ο οποίος αποφυλακίζεται έπειτα από δώδεκα χρόνια και επιστρέφει στο σπίτι της γιαγιάς του που τον μεγάλωσε. Εκεί θα γνωρίσει τον μικρό Σαμ, ένα ιδιαίτερο αγόρι που ζει στο γειτονικό τρέιλερ, παραμελημένο από την εξαρτημένη μητέρα του (Τζούνιο Τεμπλ) και κακοποιημένο από τον πατριό του. Οι δυο τους θα αναπτύξουν τον ενστικτώδη δεσμό των «αποβλήτων» και μαζί θα προσπαθήσουν να φτιάξουν μια καινούργια ζωή κόντρα στα εμπόδια και στις προκαταλήψεις.

Τη δική του σημασία έχει και το σκηνικό όπου εκτυλίσσεται η ιστορία. Στην «ξεχασμένη» επαρχιακή Αμερική, εκεί όπου οι δευτερες ευκαιρίες και ο σεβασμός στη διαφορετικότητα δεν είναι ακριβώς είδος εν αφθονία, η κοινωνική ζωή των ανθρώπων κινείται κυρίως γύρω από την τοπική εννορία και το φούτμπολ, που αναδεικνύει

τους δικούς του ήρωες. Ένας τέτοιος ήταν παλιά και ο Πάλεμ, ο οποίος ωστόσο έκανε μια λάθος επιλογή που λίγο έλειψε να καταδικάσει το μέλλον του. Από την άλλη, η συνάντησή με τον μικρό Σαμ θα τον κάνει να αναλάβει – έστω κάπως τυχαία – για πρώτη φορά τον ρόλο του ενήλικου και να φανεί υπεύθυνος για κάποιον πέρα από τον εαυτό του.

Το αγόρι από την πλευρά του, που προτιμά τις κούκλες από την μπάλα του φούτμπολ (και προφανώς δέχεται το σχετικό μπουλινγκ γι' αυτό στο σχολείο και αλλού), βρίσκει απροσδόκητο υπερασπιστή στο πρόσωπο του πρώην καταδικασμένου. Εκείνος ωστόσο έχει και τους ενδοιασμούς του: αζίζει να ορθώσει κανείς αναστήμα απέναντί στην αδικία ή μήπως έτσι μπορεί να μπλέξει σε χειρότερους μπελάδες; Τελικά θα αποφασίσει πως και η δική του λύτρωση περνάει μέσα από την αθωότητα και τα αγνά συναισθήματα του παιδιού, τα οποία κι εκείνος δεν πρόλαβε ίσως να χαρεί αρκετά στην ώρα τους. Η ταινία του σχετικά άγνωστου Φίσερ Στίβενς, σε σενάριο της Σέρλι Γκέρνιερ, δεν κρύβει ιδιαίτερες εκπλήξεις ούτε πρωτοτυπεί αντιθέτως, τη συγκεκριμένη ιστορία την έχουμε δει στις παραλλαγές της αρκετές φορές από το αμερικανικό σινεμά, δίχως αυτό να σημαίνει πως δεν είναι καλοδεχούμενη. Ισα ίσα, αποδεικνύει πως, αν και οι εποχές προχωρούν, κάποια ζητήματα παραμένουν επίκαιρα και κρίσιμα ακόμη και όταν (συχνά) κρύβονται κάτω από την επιφάνεια.

Ο Τζάστιν Τιμπερλέικ υποδύεται έναν πρώην κατάδικο, ο οποίος επιστρέφει στο σπίτι της γιαγιάς του που τον μεγάλωσε. Εκεί θα γνωρίσει ένα αγόρι που ζει στο γειτονικό τρέιλερ, παραμελημένο και κακοποιημένο. Οι δυο τους θα προσπαθήσουν να φτιάξουν μια καινούργια ζωή κόντρα σε εμπόδια και προκαταλήψεις.

HOME CINEMA

Ο εφιάλτης που στοιχειώνει την Ινδική Κοινωνία

Εγκλημα στο Δελχί
ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΘΡΙΛΕΡ (2020)
Δημιουργός: Ρίτσι Μέττα
Ερμηνείες: Σέφαλι Σαχ, Ρατζές Ταϊλάνγκ, Ράσικα Ντουγκάλ

Μετά τον κινηματογραφικό «Λευκό τίγρη», το Netflix μας φέρνει μια τηλεοπτική σειρά αυτή τη φορά από την πολυπληθή ασιατική χώρα. Βασισμένο σε αληθινά γεγονότα, το σόου επτά επεισοδίων εξιστορεί την περυσινή έρευνα της αστυνομίας για την εξιχνίαση ενός ειδικού εγκλήματος ομαδικού βιασμού που είχε συγκλονίσει το Δελχί στις αρχές της περασμένης δεκαετίας. Η φρικιαστική πράξη ταρακουνάει και την τοπική αστυνομική διεύθυνση (εξαιρετική η Σέφαλι Σαχ στον ρόλο), η οποία αναλαμβάνει προσωπικά την υπόθεση μαζί με μια μικρή ομάδα εμπιστών υφισταμένων, κινώντας και τον ουρανό προκειμένου να μην χαθούν τα ίχνη των δραστηρίων μέσα στα πρώτα κρίσιμα 24ωρα.

Το «γη και ουρανό» φυσικά είναι σχετικά, σε μια χώρα που τα πάντα κινούνται στους δικούς τους ρυθμούς, η εγκληματικότητα οργιάζει και οι Αρχές προσπαθούν να

κάνουν τη δουλειά τους συχνά με πενιχρά μέσα. Εδώ μην περιμένετε εφετζίδικα εικονικά μοντέλα, drones και αφεγάδιασες ομάδες σμήματων και ανάλυσης στοιχείων τύπου CSI! Αντιθέτως, αυτό που κυριαρχεί και απεικονίζεται ανάγλυφα είναι ο σκληρός ρεαλισμός βαριεστημένων – και κακοπληρωμένων – υπαλλήλων και οι αστοχίες στα όρια του κωμικού. Από την άλλη, είναι τόσο συγκλονιστική η ίδια η δύναμη της ιστορίας, που καταφέρνει να βάλει εμπρός έναν ελαττωματικό μηχανισμό, σε ένα κυνήγι με τον χρόνο και τον εφιάλτη που στοιχειώνει μια ολόκληρη κοινωνία.

Logo <<<<
ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ (2018)

Σκηνοθεσία: Πάολο Σορεντίνο
Ερμηνείες: Τόνι Σερβίλο, Ελενα Σ. Ρίτσι, Ρικάρντο Σκαμάρτσιο

Από την πλατφόρμα του Cínobδο επιλέγουμε την προσέγγιση του σπουδαιότερου σύγχρονου Ιταλού σκηνοθέτη, Πάολο Σορεντίνο, στη φιγούρα του Σίλβιο Μπερλουσκόνι. Το φιλμ φέρνει στο προσκήνιο την περίοδο 2006-2010, οπότε ο

«Καβαλιέρε» διανύει την τελευταία θητεία του, αποχωρώντας εν μέσω οικονομικών και σεξουαλικών σκανδάλων. Ο Σορεντίνο συνεχίζει από εκεί όπου σταμάτησε με την «Τέλεια ομορφιά», εικονογραφώντας (εξαιρετικός ξανά ο Τόνι Σερβίλο), ως έκλυτος Πάπας, κινεί τα ηνία, αδυνατώντας όμως πια να ηβληθεί πραγματικά ακόμη και μέσα στο ίδιο το σπίτι του.

Ο Σορεντίνο κάνει παραπάνω από μισή ώρα μέχρι να εμφανιστεί τον πρωταγωνιστή του, στη διάρκεια της οποίας οι πάντες αναφέρονται σε αυτόν ως «lui» (εκείνος), σαν να μην είναι άξιος να προφέρει τον όνομά του. Αμα τη εμφανίσει του, πάντως, ο Σερβίλο-Σίλβιο καταβροχθίζει την οθόνη με τον πληθωρικό ακαταμάχητο χαρακτήρα του. Ο Ιταλός σκηνοθέτης συνθέτει το σκηνικό μιας ολόκληρης χώρας βουτηγμένης στη διαφθορά, στο ψέμα και στις εφημερες απολαύσεις, χρησιμοποίησες μεταξύ άλλων και αρκετά κάδρα που παραπέμπουν ευθέως σε ρωμαϊκά όργια.

PIK1 ΤΗΛ.: 22862000

21.30 Παραδοσιακή βραδιά
07.30 Θεία λειτουργία
10.00 Καμύματα τζι αρώματα
Κωμική σειρά εποχής.
11.00 Η ζωή μας ένα τραγούδι
Μουσική εκπομπή με τη Γωιά Βασιλάκη.
12.00 Χωρίς αποσκευές (Ε)
«Ευρύχου». **12.30** Brand News
Ενημερωτική εκπομπή.
14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
14.30 Αμύνεσθαι περί πάτρης
Ενημερωτική εκπομπή.
15.00 Αποτυπώματα - (Ε)
Ιστορικές στιγμές.
16.00 Η €Ψωβία
Οικονομική εκπομπή.
16.30 Σε προσκυνώ γλώσσα
Γλωσσική παιδεία.
17.30 Χρονογράφημα, III
Στιγμές από την Κύπρο.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοσηματική)
18.20 Αφρικές ήρωες
Ιστορίες ανθρώπων.
18.55 Μουσικό ραντεβού
Μουσική εκπομπή με την Αγγελική Νικηφόρου.
19.20 Λούνα Παρκ
Κωμική σειρά, με τους Μαρλέιν Σταύρου, Μορίνο Χατζηβασιλείου.
19.55 Σαν σήμερα με το PIK
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.00 Αθλητική Κυριακή
21.30 Παραδοσιακή βραδιά
Ψυχαγωγική εκπομπή με την Άντρη Καραντώνη.
23.15 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
23.20 Σαν σήμερα με το PIK (Ε)
23.25 Αφρικές ήρωες (Ε)
00.15 Brand News (Ε)

PIK2 ΤΗΛ.: 22862000

21.30 Love on ice
07.30 Το κόκκινο λεωφορείο (Ε)
Παιδικό πρόγραμμα.
08.15 Παιδική ζώνη
α. Μάγια η μέλιτσα
β. Το θαυμαστό ταξίδι του Νιλς Χόλγκερσον
γ. Ο μικρός Χνουδωτός δ. Μπόμπι και Μπιλ
ε. Σπίριτ, το άγριο άλογο στ. Τα τρενάκια ρομπότ
11.00 Στη Χώρα του Γιατί - (Ε)
11.30 Παιδική ζώνη
16.00 Expedition with
Steve Backshall - (Ε)
Ταξιδιωτικό ντοκιμαντέρ, με τον Steve Backshall.
16.45 Baywatch, IX
Περιπετειώδης σειρά.
17.30 Προσωπογραφίες - (Ε)
Κοινωνική εκπομπή με τη Μαρία Αγγελίδου.
18.15 Μαζί / Birlikte, II
Δικονομική εκπομπή.
19.00 Art of Space - (Ε)
Σειρά ντοκιμαντέρ.
19.30 Γυναίκα
Κοινωνική εκπομπή
19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική)
19.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική)
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοσηματική)
21.05 Travel Diary - (Ε)
Ταξιδιωτικές ταινίες.
21.30 Έρωτας στον πάγο
Love on ice
Αισθηματική τηλεταινία, με τους Τζούλι Μπέρμαν, Άντριου Γουόλκερ, κ.ά.
23.15 ArtCafe, IV - (Ε)
00.20 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
00.40 Επαναλήψεις
02.10 ΓΙΟΥΠΟΝΙΟΥΣ

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

21.20 Παράδοση κατ' οίκον
06.30 Αστέρια στην άμμο - (Ε)
Ελληνική σειρά.
07.15 24 ώρες - (Ε)
Σειρά ντοκιμαντέρ.
08.15 Έλα στη θέση μου - (Ε)
Κωμική σειρά.
09.30 Εύκολα και απτικά
Εκπομπή μαγειρικής, με την Αθηνά Λοιζίδου.
10.00 Σ/Κ με τον Μάνεση
Ενημερωτική εκπομπή.
13.00 Οικονομικές ιστορίες
Κοινωνική σειρά.
13.45 Το σόι σου - (Ε)
Κωμική σειρά.
14.30 Λούις Night Show - (Ε)
Σατιρική εκπομπή.
16.00 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε)
Κωμική σειρά.
16.50 Έλα στη θέση μου
Κωμική σειρά
17.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοσηματική)
18.00 Έλα στη θέση μου
(Συνέχεια)
18.20 TET- A-TET στον Alpha (Ε)
19.20 Δώσε βάση
Κωμικό show.
20.20 ALPHA NEWS
21.20 Παράδοση κατ' οίκον
Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Βασιλική Χατζηοδάμου.
22.30 Κάρμα
Δραματοποιημένη σειρά.
23.30 TET- A-TET στον Alpha (Ε)
00.30 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε)
01.15 The Chase Celebrity - (Ε)
02.00 Έρωτας με επιδόσηση ΟΓΑ
02.45 10n εντολή - (Ε)
03.30 Σ/Κ με τον Μάνεση - (Ε)

ANT1 ΤΗΛ.: 22200200

21.00 YFSF - All Star
06.30 Daddy cool - (Ε)
Κωμική σειρά.
08.00 Δείξε μου τον φίλο σου
Κωμική σειρά.
09.30 Taxi - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι.
10.20 Πρώτη σταγόνα - (Ε)
Κωμική σειρά.
12.00 Ψυχαγωγική εκπομπή, με τους Σίσσο Χριστίδου, Παύλο Σταματοπούλο, Κωνσταντίνο Βασάλο, Ελένη Βουλαράκη.
13.00 Τροχός της τύχης - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονίδη και τη Βάλια Χατζηθεοδώρου.
15.00 Γλυκές αλχημείες
Εκπομπή ζαχαροπλαστικής με τον Στέλιο Παρλιάρου.
16.00 Εικόνες
Ταξιδιωτική εκπομπή με τον Τάσο Δούσι.
17.10 My Greece - (Ε)
Ταξιδιωτική εκπομπή.
18.00 OMEGA NEWS
18.10 MasterChef-MasterClass
Διαγωνισμός μαγειρικής, με τους Σωτήρη Κοντατζή, Πάνο Ιωαννίδη, Λεωνίδα Κουτσόπουλο.
20.10 OMEGA NEWS
21.15 True Crime
Θρίλερ, με τους Κλιντ Ίστανοντ, Αϊζία Ουάινγκτον, κ.ά.
23.15 Shot Caller
Δραματικό θρίλερ, με τους Νικολάι Κόστερ, Βαλντάουτζον, κ.ά.
00.30 Έλα χαμογέλα - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
03.30 Εικόνες - (Ε)
04.30 The Booth - (Ε)
05.30 Ο άντρας των ονείρων

OMEGA ΤΗΛ.: 22477777

21.15 True Crime
05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει
Ενημερωτική εκπομπή, με τη Φαίη Μαυραγάνη.
09.45 Έλα χαμογέλα
Ψυχαγωγική εκπομπή, με τους Σίσσο Χριστίδου, Ελένη Βουλαράκη.
13.00 Τροχός της τύχης - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονίδη και τη Βάλια Χατζηθεοδώρου.
15.00 Γλυκές αλχημείες
Εκπομπή ζαχαροπλαστικής με τον Στέλιο Παρλιάρου.
16.00 Εικόνες
Ταξιδιωτική εκπομπή με τον Τάσο Δούσι.
17.10 My Greece - (Ε)
Ταξιδιωτική εκπομπή.
18.00 OMEGA NEWS
18.10 MasterChef-MasterClass
Διαγωνισμός μαγειρικής, με τους Σωτήρη Κοντατζή, Πάνο Ιωαννίδη, Λεωνίδα Κουτσόπουλο.
20.10 OMEGA NEWS
21.15 True Crime
Θρίλερ, με τους Κλιντ Ίστανοντ, Αϊζία Ουάινγκτον, κ.ά.
23.15 Shot Caller
Δραματικό θρίλερ, με τους Νικολάι Κόστερ, Βαλντάουτζον, κ.ά.
00.30 Έλα χαμογέλα - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
03.30 Εικόνες - (Ε)
04.30 The Booth - (Ε)
05.30 Ο άντρας των ονείρων

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

21.15 Survivor
06.30 Τα χρυσόψαρα - (Ε)
Κωμική σειρά.
07.00 Love it - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
08.30 Καλό μεσημέρακι - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
09.40 Ζωή ποδόλατο - (Ε)
Κοινωνική σειρά.
10.15 Dot. - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
11.15 Χωρίς περιστροφές - (Ε)
Με τον Γιάννη Καρακλά.
13.10 Ήρα για φραγτό - (Ε)
Εκπομπή μαγειρικής, με την Αργυρού Μπαρμπαρίου.
13.40 Βουράττε γεπόντοι - (Ε)
Κωμική σειρά.
14.30 Super Makeover - (Ε)
Με τη Δούκισσα Νομικού.
15.30 Σου Κου Family
Ψυχαγωγική εκπομπή με τους Χάρη και Αντελίνα Βαρθακόπουλο.
17.30 Στα παρά πέντε - (Ε)
Κωμική σειρά.
18.00 Γεγονότα σε συντομία
18.10 Στο παρά πέντε - (Ε)
Κωμική σειρά.
18.40 Πενήντα - Πενήντα
Κωμική σειρά.
19.40 Η πεθερά - (Ε)
Κωμική σειρά.
20.20 Τομές στα γεγονότα
21.00 Survivor
Παιχνίδι επιβίωσης, με τον Γιώργο Λιανό.
00.30 Γεγονότα σε τίτλους
03.40 House of Fame - (Ε)
04.40 Παντρεμένοι κι οι δυο (Ε)

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

07.40 Τηλεαγορά
08.45 Παιδική ταινία
10.20 Πον Σταρ
12.00 Τηλεαγορά
12.30 Ελληνική ταινία
14.00 Τηλεαγορά
15.15 Ελληνική ταινία
17.00 Τηλεαγορά
19.10 Ξένη ταινία
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Ξένη ταινία
01.00 Ξένη ταινία
02.45 Μήνυμα από τον Σομ

TV PLUS ΤΗΛ.: 22259000

06.30 Παιδική ζώνη
07.25 Μουλάν
08.20 Παιδικές σειρές
09.35 Cook Eat (Ε)
11.00 Τηλεαγορά
13.00 ANNITA κοίτα
16.35 Τηλεαγορά
18.30 Αόρατος φρακός
19.00 Ταξίδι γεύσεων, III (Ε)
20.15 Ο καιρός
20.20 Για πάντα νέοι (Ε)
21.30 Το ταξίδι της ζωής, III
22.30 Ξένη ταινία
00.25 Ξένη ταινία

EXTRA ΤΗΛ.: 25715111

10.20 Κορίτσια ο Μάρκουλης
11.00 Έξιπνες αγορές
12.30 Ελιές Θρούμπες
13.00 Έξιπνες αγορές
14.00 Ασημένια φεγγαρία
15.35 Έξιπνες αγορές
16.05 Κνημ/φικές επιτυχίες
16.10 Έξιπνες αγορές
16.40 Δελτίο Ειδήσεων
16.45 Έξιπνες αγορές
17.15 Αόρατος φρακός
17.20 Έξιπνες αγορές
18.05 Ελληνική ταινία
19.45 EXTRA News
20.20 Ελληνική ταινία
22.00 Η προδοσία

MOVIES BEST

21.00 Allagash
06.30 While You Were Sleeping
08.30 Treasure Planet
10.15 Backtrace
12.00 Project Blue Book 2
13.00 Above The Shadows
15.00 Pride
17.15 L'homme Fidele
19.00 Sweet Home Alabama
21.00 Allagash
22.45 The Divorce Party
00.00 American Gods 2
01.00 Above The Shadows
03.00 Pride

GREEK CINEMA

20.00 Ο κατεργάρης
07.20 Ο φαντασμένος
09.00 Ο τσαρλατάνος
10.30 Πρόσωπα λησμονημένα
12.00 Ο ψεύτης
13.30 Η κόρη του ήλιου
15.10 Οι θαλασσιές, οι κάντρες
16.45 Στουρνάρα 288
18.15 Ζητείται επειγόντως
γαμπρός
20.00 Ο κατεργάρης
21.30 Ο γαμπρός μου
ο δικηγόρος
23.20 Οι σφαίρες
δεν γυρίζουν πίσω
00.40 Αυτή που δεν λήγισε
02.05 Η βαλίτσα του παπά

Οι καλύτεροι φίλοι μας ως πολιτικά όντα

Μια ενδιαφέρουσα πρόταση που ορίζει τα δικαιώματα των εξημερωμένων ζώων, προστατεύοντας τα συμφέροντά τους

SUE DONALDSON - WILL KYMLICKA
Ζωόπολις. Μια πολιτική θεωρία για τα δικαιώματα των ζώων
μτφρ.: Γρηγόρης Μολυβιάς
εκδ. Πόλις, 2021, σελ. 512

Της **ΣΤΑΜΑΤΙΝΑΣ ΣΤΑΜΑΤΑΚΟΥ**

Τα θεμελιώδη δικαιώματα των ζώων όσο θεμελιώδη κι αν είναι, ακόμη και τον 21ο αιώνα, δεν είναι αυτονόητα. Και όμως, η «Ζωόπολις» ξεπερνά το τέλμα στο οποίο βρίσκεται η ηθική περί των δικαιωμάτων των ζώων, κάνει ένα βήμα –ή ίσως ένα άλμα– και πραγματεύεται την ανάπτυξη ενός νέου ηθικού πλαισίου, που άμεσα και άρρηκτα συνδέει τη μεταχείριση των ζώων με θεμελιώδεις αρχές μιας πραγματικά φιλελεύθερης δημοκρατίας και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Χαρακτηριστικό είναι ότι αναγνωρίζει τα ζώα όχι απλώς ως ατομικά υποκείμενα που δικαιούνται τον σεβασμό, που απορρέει από τα θεμελιώδη ατομικά τους δικαιώματα, αλλά και ως μέλη κοινοτήτων τόσο των δικών μας όσο και των δικών τους. Συνυφασμένων πάντα σε σχέσεις αλληλεξάρτησης, ευθύνης και αμοιβαιότητας. Δηλαδή, ό,τι είναι καλό για τα ανθρώπινα ζώα θα είναι καλό και για τα μη ανθρώπινα.

Στη «Ζωόπολις» τα εξημερωμένα ζώα μπορούν να γίνουν πολίτες. Η αναλογία που επιλέγουν οι συγγραφείς, συνήθως για όσους υπερασπίζονται τα δικαιώματα των ζώων, είναι αυτή των ατόμων με αναπηρία που δεν μπορούν τα ίδια να ψηφίσουν και να εκφράσουν με λόγια όσα θέλουν αλλά εκπροσωπούνται στην κοινότητα. Εξάλλου, η λεκτική επικοινωνία είναι μόνο μία από τις πολλές μορφές επικοινωνίας και η ιδιότητα του πολίτη βρίσκεται στον πυρήνα της πολιτικής φιλοσοφίας και του ρόλου της στη διαμεσολάβηση και στην υπέρβαση της φιλελεύθερης-κοινοτιστικής αντιπαράθεσης.

Ακόμη και η «Ζωόπολις» δεν καθιστά ξεκάθαρο τον τρόπο διασφάλισης των πολιτικών δικαιωμάτων των ζώων-πολιτών, αλλά προτείνει νομικά και πολιτικά μοντέλα που θα βασίζονται στα συμφέροντά τους. Τα ζώα θα μπορούν να «χρησιμοποιούνται» μόνον όταν δεν παραβιάζονται τα δικαιώματά τους. Στην περίπτωση, π.χ., μιας αγελάδας, το γάλα της αποτελεί συνήθως προϊόν κακοποίησης καθώς προορίζεται για το μοσχάρι της, όμως το μάλι των προβάτων το καλοκαίρι είναι χρήσιμο για τον άνθρωπο αλλά και χρήσιμο να απαλλαχθεί από αυτό το ζώο.

Όσον αφορά τα κατοικίδια ζώα, οι συγγραφείς θέτουν το ερώτημα σχετικά με το κατά πόσον η στέρωση τους λαμβάνει σοβαρά υπόψη τα δικαιώματά τους, συγκρίνοντας την πρακτική αυτή με το αν εφαρμόζονταν στους ανθρώπους. Ωστόσο, κι εκείνοι εντέλει παραδέχονται πως αν τα οικόσιμα ζώα αυξάνουν τον πληθυσμό τους πολύ πέρα από αυτό που μπορούν να διατηρήσουν η κοινότητα και το οικοσύστημα ή δεν μπορούν να φροντίσουν τους απογόνους τους, οι άνθρωποι πρέπει να παρεμβαίνουν.

Σε κάθε περίπτωση, τα ζώα-πολίτες πρέπει να λαμβάνονται πάντα υπ' όψιν, και στους χωροταξικούς σχεδιασμούς των δήμων, στην υγεία, στην πολιτική προστασία, στο σύστημα απονομής δικαιοσύνης, στις κοινωνικές υπηρεσίες, γενικά σε κάθε έκφανση του δημοσίου βίου.

Εν αντιθέσει, για τα άγρια ζώα προστασία αποτελεί η μη παρέμβαση του ανθρώπου. Είναι ζώα που έχουν την ικανότητα να ρυθμίζουν μόνα τους τον αριθμό των πληθυσμών τους, διατηρώντας την ισορροπία στο οικοσύστημα. Ο άνθρωπος οφείλει όμως να μην καταστρέφει τους οικοτόπους τους και να μην τα κυνηγά. Ως μέλη μιας κυρίαρχης κοινότητας, τα άγρια ζώα αποκτούν έναν «ασφαλή χώρο» για να προστατεύσουν την αυτονομία τους και την εξέλιξή τους. Η κυριαρχία για εκείνα είναι «μια μορφή προστασίας από εξωτερικές απειλές εξόντωσης, εκμετάλλευσης ή αφορισμού».

Εν μέσω πανδημίας, η συζήτηση

για την καταπάτηση του χώρου των άγριων ζώων είναι πιο επικαιρή από ποτέ, με τους συγγραφείς να επισημαίνουν πολύ νωρίτερα ότι θα έπρεπε η αναγνώριση κυρίαρχου ζωικού εδάφους να σημαίνει τουλάχιστον «ένα τέλος στην επέκταση του ανθρώπινου οικισμού» και ενδεχομένως την υποχώρηση από «εδαφικές ζώνες στις οποίες θα μπορούσαμε να διαπραγματευτούμε μια νέα σχέση με τα άγρια ζώα», όπως ζώνες που χρησιμοποιούνται σήμερα ως βοσκότοποι.

Αναφορά γίνεται ακόμη και στα ζώα «οριακής ταξινόμησης» – τα οποία είναι μεν άγρια, ζουν όμως μέσα σε ανθρώπινους οικισμούς, όπως τα κοράκια και τα ρακούν, και θα πρέπει να θεωρούνται «μέτοικοι», που κατοικούν στις κοινωνίες μας και απολαμβάνουν την ασφάλεια του κράτους δικαίου. Χωρίς όμως να διαθέτουν τα πλήρη δικαιώματα ούτε υπέχουν τις ευθύνες που απορρέουν από την ιδιότητα του πολίτη, με τους συγγραφείς να χρησιμοποιούν μια εκτεταμένη ανάλυση της ανθρώπινης μετανάστευσης ως το θεμέλιο για ένα πλαίσιο εκπροσώπησης των ζώων.

Τη χρονιά που η «Ζωόπολις» έφθασε μεταφρασμένη στα ελληνικά στη χώρα μας από τις εκδόσεις Πόλις, καταφθάνει και ένα νομοσχέδιο που κατοχυρώνει ρητώς τις πέντε διεθνώς αναγνωρισμένες ελευθερίες των ζώων: την ελευθερία από την πείνα και τη δίψα με πρόσβαση σε τροφή και νερό κατάλληλα σε ποιότητα και ποσότητα, την ελευθερία από άσκοπη ταλαιπωρία και καταπόνηση με ασφαλές και καθαρό

Τα ζώα-πολίτες πρέπει να λαμβάνονται πάντα υπ' όψιν στην υγεία, στην πολιτική προστασία, στο σύστημα απονομής δικαιοσύνης, γενικά σε κάθε έκφανση του δημοσίου βίου.

κατάλυμα στέγασης και ανάπαυσης που προστατεύει από αντίξοες καιρικές συνθήκες, την ελευθερία από πόνο, τραυματισμό και ασθένεια με κατάλληλη φροντίδα και κτηνιατρικο-φαρμακευτική περίθαλψη, την ελευθερία από φόβο και αγωνία με την κατάλληλη συμπεριφορά και μεταχείριση και την ελευθερία έκφρασης μιας φυσιολογικής συμπεριφοράς. Μπορεί το εν λόγω νομοσχέδιο να αφορά τα ζώα συντροφιάς, αλλά με την κατοχύρωση των πέντε ελευθεριών ανοίγει ο δρόμος για τα δικαιώματα όλων των ζώων.

Στη χώρα μας, όπου τα εξημερωμένα ζώα δεν είναι πολίτες αλλά αποτελούν καθημερινά αντικείμενο κακοποίησης, θεσπίζονται επιτέλους εθνικό μπρώτο ζώων συντροφιάς, ψηφιακό βιβλιόριο υγείας, μπρώτο παραβατών, κίνητρα για στέρωση και σήμανση δεσποζόμενων ζώων. Καθίσταται υποχρεωτική η στέρωση αδέσποτων και δεσποζόμενων, πλην των εκτροφικών, για να σταματήσουμε να βλέπουμε εικόνες ντροπής με πεταμένα κουταβιά και γατάκια σε κάδους σκουπιδιών, αλλά και σκυλιά να πεθαίνουν μαρτυρικά σε παράνομα δημοτικά κυνοκομεία. Βάζει τέλος στην ασυδοσία των δήμων για πρώτη φορά με τη θέσπιση ενός συνεκτικού και αντιπροσωπευτικού πλαισίου εποπτείας ορίζοντας ειδική επιτροπή παρακολούθησης με τη συμμετοχή εκπροσώπων της ΚΕΔΕ, του Συνηγούρου του Πολίτη και των φιλοζωικών οργανώσεων, αλλά και βασικούς δείκτες απόδοσης (KPIs) από τη Διεύθυνση Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης του ΥΠΕΣ. Κάθε δήμος θα είναι υποχρεωμένος να προχωράει στη δημοσίευση σχετικής ετήσιας έκθεσης και το υπουργείο Εσωτερικών, κατόπιν εισήγησης της ειδικής επιτροπής παρακολούθησης, θα μπορεί να προχωρήσει στην παρακράτηση κεντρικών αυτοτελών πόρων ενός δήμου μέχρι

Το βιβλίο «Ζωόπολις» εξηγεί πώς τα εξημερωμένα ζώα μπορούν να γίνουν πολίτες.

Η μεταφορά της αρμοδιότητας από το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης στο Εσωτερικών δείχνει ότι τα ζώα συντροφιάς ανήκουν στην κοινωνία μας.

και 6 μήνες ετησίως.

Επίσης, ο κ. Λιβάνιος, ο οποίος συνέταξε ως αρμόδιος υπουργός το νομοσχέδιο πριν από τον ανασχηματισμό, αλλά και ο κ. Πέτσας, που το έφερε στο υπουργικό, επέλεξαν να μη δουν «δράκους» σε δόθεν κυκλώματα εμπορίας αδέσποτων στο εξωτερικό προς πώληση σε οικους ανοχής ζώων ή σε εργαστήρια πειραμάτων ή σε εργοστάσια παραγωγής αλλαντικών, ούτε να μπλοκάρουν υιοθεσίες και να ποινικοποιήσουν τη φιλοζωία. Είναι ένα νομοσχέδιο που προωθεί την υιοθεσία και τη διάσωση, χωρίς να αποκλείει τους ανθρώπους που τόσα χρόνια με αταπάρνηση μάχονταν για την προστασία τους. Εξάλλου, η μεταφορά της αρμοδιότητας για την προστασία των ζώων συντροφιάς από το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης στο υπουργείο Εσωτερικών αποτελούσε ένα πάγιο αίτημα της φιλοζωικής κοινότητας, όχι μόνο γιατί το ΥΠΑΑΤ απέτυχε παταγωδώς, αλλά και γιατί είναι ζήτημα συμβολισμού. Δείχνει ότι τα ζώα συντροφιάς ανήκουν στην κοινωνία μας, ότι δεν είναι πλέον είδη προς εκμετάλλευση –όπως, δυστυχώς, παραμένουν τα παραγωγικά ζώα– αλλά μέρος του δικού μας σύγχρονου πολιτισμού. Οι σκύλοι και οι γάτες, ζώα που ο άνθρωπος επέλεξε να εξημερώσει εδώ και χιλιάδες χρόνια, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της κοινωνίας μας, ένα κομμάτι του ψηφιδωτού μιας νέας κοινωνικής δομής, που δεν τα θέλει εξορισμένα σε κλουβιά και βουνά και δεν αντιμετωπίζει την προστασία τους ως υγειονομικό ζήτημα. Τα «άτυπα μέλη»

Το νομοσχέδιο για τα αδέσποτα και τα ζώα συντροφιάς, που παρουσιάστηκε στο υπουργικό συμβούλιο, κατοχυρώνει ρητώς τις πέντε διεθνώς αναγνωρισμένες ελευθερίες τους.

των οικογενειών μας, όπως είπε ο πρωθυπουργός τρώντας την προεκλογική και μετεκλογική του δέσμευση, και κάνοντας όλο και πιο προσφιλή, εν αγνοία του ίσως, μια μεϊκτά κοινωνία.

«Αυτή η πολιτική πρωτοβουλία της κυβέρνησης αποτυπώνει τη ραγδαία ενίσχυση της φιλοζωίας στην Ελλάδα. Το κατεστημένο πολιτικό σύστημα χρειάζεται ωστόσο να αντιληφθεί πως η αναπτυσσόμενη φιλοζωία αφορά όλα τα ζώα. Είναι αντιφατικό με το ένα χέρι η Βουλή να είναι φιλόζωη για τα ζώα συντροφιάς και με το άλλο να εγκρίνει επιδοτήσεις σε σφαγεία και να θεωρεί τους κυνηγούς πυλώνα της πρώτης πολιτικής της χώρας», τόνισε στην ανακοίνωσή του το Κόμμα για τα Ζώα.

Πράγματι, στον διάλογο για τα δικαιώματα των ζώων το αδιέξοδο του σπισισμού είναι η πρώτη αξιολογική παραδοχή που πρέπει να κάνουμε για να προχωρήσουμε μπροστά. Στην Κίνα οι σκύλοι και οι γάτες είναι βρώσιμοι, στην Ινδία οι αγελάδες είναι ιερές και τελικά οι πεποιθήσεις του ανθρώπου για τα ζώα καθορίζουν καθημερινά όχι μόνο τη νέα θέση τους στο νομικό σύστημα μιας προοδευτικής κοινωνίας αλλά και το μέλλον του πλανήτη, της υγείας μας και της βιωσιμότητάς μας σε κάθε επίπεδο.

Με αρχή λοιπόν τα ζώα συντροφιάς, ως αρχίσουμε να προστατεύουμε κάθε μορφή ζωής σαν να είναι η δική μας. Γιατί τα ζώα δεν είναι «αντικείμενα», είναι μη ανθρώπινα πρόσωπα τα οποία έχουν εγγενή δικαιώματα που τα ανθρώπινα ζώα αρνούνται να τους αναγνωρίσουν. Γιατί είμαστε όλοι συνδεδεμένοι, άνθρωποι και ζώα, με απιστολή να μοιραστούμε αυτόν τον πλανήτη και να τον αφήσουμε καλύτερο για τις επόμενες γενιές. Η Γη δεν μας ανήκει και δεν γυρίζει αποκλειστικά για εμάς, αλλά με εμάς.

SHUTTERSTOCK

ΜΑΡΤΙΟΣ 2021

Γαστρονόμος

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΧΩΡΙΣ ΜΥΣΤΙΚΑ

ΤΩΡΑ ΚΑΙ ONLINE
WWW.GASTRONOMOS.COM.CY

ΕΝΑ ΤΕΥΧΟΣ ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Η ελληνική κουζίνα λίγο πριν από το 1821

ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΣΤΟ ΦΩΣ Ο ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΜΑΓΕΙΡΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΕΝΟΣ ΣΤΑ ΤΕΛΗ ΤΟΥ 18ΟΥ ΑΙΩΝΑ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΜΑΡΤΙΟΥ
ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ακόμη, η **Αθηνά Λοϊζίδου** μάς ετοιμάζει δύο συνταγές της περιόδου του 1821 στην Κύπρο και η **Μαριλένα Ιωαννίδου** μάς ετοιμάζει ξακουστές συνταγές της Αμμοχώστου.